13
26 D
16

13-21.C.26

Digitized by Google

DECISIONES CAVSARVM CIVITATIS BENEVENTI

Tam in Sacra Rota, quam in alijs, tum Vrbis Romæ, cum eiuſdem Ciuitatis Beneuenti Tribunalibus elimate.

D. IO. BAPTISTA BILOCTA

Clariſſimo Patricio Beneuentano, ac Iuris Conſulto celeberrimo Compilatore.

Quibus acceſſerunt.

DECISIVAE CONSVLTATIONES

Eiuſdem Auctoris in arduis, nodoſiſq; Iuris Quæſtionibus.

Cum definitionibus Supremorum Tribunalium.

Opus vndique nimia eruditione refertum, Omnibus in foro verſantibus vtiliſſimum.

NEAPOLI, Excudebat Franciſcus Sauius Typogr Cur. Arch. M. DC. XLV.

Sumptibus Petri Anelli Porrini Bibliopolæ Neapolitani.

Digitized by Google

ELA TÆ MEN TIS
SE LVCE
SI BILO TERRE T

PERILLVSTRI VIRO

D. IOANNI BAPTISTAE DE STEPHANO

MILITI VTR. IVR. DOCT. NEAPOLITANO,

ac Iudici in Criminalibus M. C. V. integerrimo per Suam Maieſtatem.

Petrus Agnellus Porrinus S. P. D.

OPVS iſtud, Sub tui Clypei vmbra in lucem typis adidi, tùm ob accepta beneficia quæ lęta ſunt dum videntur ex duo poſſe, vbi multum anteuenere pro gratia odium redditur, Taciti annal. lib. 4. tùm multis obſequÿs regia praſtitis Maieſtati ſpatio annorum quadraginta per totum Regnum, quodque Illuſtriſſimo Domino D. Franciſco Antonio de Alarcon Viſitatori Generali cognoſcente, ad praſens Iudicis te munus capitalibus in cauſis Vicaria Curia æquè, ac rectitudine obeuntem omnes ſuſpiciunt, & commendant; Imprimis vero prę uirtute, qua flores in omni ſcientia, qę continet pulcritudinem, gratiam, fortitudinem, diuitias, Magiſtratum, Dominia, vel natura beneficio abborrentis à vitio, vel labore tuo, atquè induſtria optima quęque ſemper perſequente. Quid enim virtute pulchrius? Quid amabilius? Quid fortius? Quid opulentius? Quid dignius, vel illuſtrius inquam virtute; immo verò ſi rem altius repetamus, certo iudicabimus non hęc omnia modo virtute contineri, verùm ſine virtute nihil eſſe; Etenim cur illum dixerim ſpecioſum, cuius deturpant vitia; amabilem, qui ſibi gratiam turpi arte conciliat; fortem, qui animi perturbationi ſuccumbit; Qui ſemper eget, diuitem, Magiſtratum, qui vincitur, corrumpitur, flectitur: Cùr tandem Dominam illum nuncupauerim, qui ſuis obtemperat libidinibus? Et quem ſine fœditate formoſum; ſine ſimulatione ciuili dignum beneuolentia fortem ſine defectione; ſine dilapidatione bonorum locupletem; ſine corruptione; Magiſtratum; Principem ſine ſubiectione vocabo? Illum profectò venuſtum, quem nulla deformat venerea labes; illum alieni merentem amoris, qui nullo ducitur ad merita conferenda turpi facinore; illum fortem, quem nulla frangit reffrenis cupiditas; illum diuitÿs affluentem, quem auri non occupat ſacra fames; illum Magiſtra-

tum, quem nulla recto de tramite ſiniſtra deducit intentio; Dominum demum illum, quem nulla ſibi vendicat violenta affectio, prædicabo; Vna igitur virtus exornat pulcritudinem, init gratiam, firmat robur, auget opes, dignitates illuſtrat, & diuturna conſeruat dominia: & quoniam Dominatio tua, omnium virtutum inſignibus decoratur, pulcher es ipſe, fortis, diues, gratus Dominus, ac Magiſtratus dignitate conſpicuus; Enim vero, ſi aliter formoſum hominem dicis, expecta ſenectam, ſi gratioſum, fortunæ vices prętolare; ſi firmum, ægritudine infirmabitur; ſi nummoſum erumne, oprimerat, ſi Magiſtratum afferet ætas; ſi Principem, vel generoſum parentes extolles; ſi vero virtute præditum ipſum verè commendas: Eſt virtus nec ætate mutabilis, nec ſuffragio adiuta, nec caduca corpore, nec pennula caſu, nec tempori obnoxia, nec à patribus hæreditaria: ſed ſe vi ſua perennat; Pulcritudine nam capitum virtus; gratia non capitur fortitudinem, nam inquirit fortunis, nam inhiat; de Magiſtratu: nam laborat; negligit principatus, nudo homine contenta eſt, quem exornat; nulli pręcluſa; patet omnibus; omnes excipit; reÿcit nullum; Omnes inuitat; neminem ſui de poſſeſſione arcet, ac deÿcit: Nihil ideo in vita magis expetendum, nihil actius perquirendum; ſequendum indefexius nihil; nihil alacrius conſequendum; nihil & firmius retinendum, & ſedulitate augendum maiore, quam virtus, qua dominatio tua à Naturę Auctore donata iſtar gemmę, auro exornatę, nitet ac ſplendet. Huc accedit generis claritas; nobilitas enim ſplendor eſt quidam non aliundè ſanè, quam ipſa ex virtute Sole terrarum clariore exoriens; qua nigrum ab albo, vt aiunt, à rectis praua, dignaque ab indignis liquidiſſimo dignoſcentes ſecernimus. St animus noſter bonis artibus, & diſciplinis imbutus ſeruare iuſtitiam, pietatem colere; conſtantiam amplecti; prudentiam exercere conabitur; is nobilis cenſeatur, qui ſine doctrina, eruditione vacuus; intemperans fuerit, atque iniquus, ignobilem appellamus; cùm vera nobilitas, non aliunde, niſi ex ipſa virtute nobilitatis origine oriatur. Nam vti ad ſtadia decurrenda equi; ad ſolum inuertendum boues; ad feras indagandas, canis eſt natus: ſic homo intelligendi omnia, & cunctà ſciendi ſtudioſus humanam naturam, nam Circeo Populo, ſed virtutis adminiculo præſentiſſime, cum diuina nititur commutare.

Virtutem poſuere Dij ſudore parandam,
Arduus eſt ad eam, longuſque per ardua callis,
Aſper & eſt primum, ſed vbi alta cacumina tangis,
Fit facilis, quæ dura prius fuit inclita virtus.

Virtutem Haſiodus in montis vertice collocauit, immenſo Iuppiter ſudoris pretio venalem expoſuit: diuini veteribus illis Romanis, honores adibit; eidemque ſumptuoſiſſimo excitato delubro, Omnium ad eam amplectandam animos excitarunt. Quamobrem fronte explicato, & hilari, Hoc opus tibi dico, & deuoueo, viro virtutibus prædicatiſſimo, ne feliciſſimis clari tui nominis ſub auſpicijs, criticus ille Momus, auſit de more carpere, & lacerare. Vale &c.

DECISIONVM ARGVMENTA.

1.

STatutum prohibens mulierem diſponere, niſi de certa parte dotis, procedit etiam in dote ab extraneo mulieri data, vel ab ipſa quęſita.

2.

Creditor ex cauſa cenſus ſpecialiter impoſiti ſuper certo fundo; cum obligatione tamen omnium bonorum in ſubſidium; non poteſt niſi facta excuſſione ſuper dicto fundo ſuper alijs bonis agere.

3.

Contenta in inſtrumento præſumuntur vera, & aduerſus ea quæ probationes admittantur.

4.

Fideicommiſſum ſuper feudo quibus concurrentibus poſſit induci.

5.

Clauſula ſine præiudicio legitimæ exequtionis præſeruat iuriſdictionem Iudicis à quo.

6.

Iura patronatus quomodo probetur.

7.

De locatione ad beneplacitum.

8.

De tacita ſocietate inter fratres.

9.

Cōtractus minoris abſq; decreto Iudicis, alijſq; ſolemnitatibus à Iure requiſitis cenſetur nullus, & taciturnitate per quinquennium poſt lapſum minoris ętatis, an, & quando cenſeatur ratificatus ad intellect. l. fin. C. ſi maior factus &c.

10.

Solemnitates loci vbi tranſmittitur mandatum procuræ ſunt attendendæ.

11.

Iudicis decretum deficere probatur quando de eo in Inſtrumento non fit mentio, nec cum ſit de ſubſtantia comprehenditur ſub cæteris Notariorum.

12.

Maior effectus in patria ſua vigore ſtatuti poteſt ſe pro maiore vbiq; gerere.

13.

Statutum, quando extra territorium ſtatuentis porrigatur, & quādo nō.

14.

Minor contrahens contra formam ſtatuti non tenetur reſtituere accepta, neq; in foro coſcientiæ, niſi probetur eum acceptis effectum eſſe locupletiorem.

15.

Soluens ſtatim recepturus pecuniarum dominium in alium non transfert neq; ſoluere dicitur.

Pecuniarum hypoteca finitur ſtatim quod illius dominium in alios tranſit.

16.

Iniuriam corporalem inferens vili perſonæ qua pœna debeat mulctari.

17.

Deputati Cœtus Nobilium, repetunt expenſas factas à Nobilibus pro rata.

18.

Fideiuſſor de preſentando aliquem quibus concurrentibus excuſetur.

19.

Caſalia gaudent iiſdē priuilegiis Ciuitatis in cuius territorio sūt ſita.

20.

Statuta Papalia dicuntur ea quæ ſunt à Summo Pontifice confirmata, & perſonas Eccleſiaſticas ligant.

21.

Matrimonij contrahendi libertas quibus conditionibus dicatur auferri, & quibus non.

22.

Beneficiatus eſt manutenendus in poſſeſſione beneficij eiuſq; rerum, & iurium probata tantum collatione,& inductione in poſſeſſionē.

23.

Beneficia vnita; in vnum miſcentur, eorumq; naturę confunduntur, & collatio ſeparatim fieri nequit abſq; derogatione vnionis.

24.

Alluuio fit quando flumen paulatim lambendo adeo, vt cognoſci nequeat vnde abradit alterius fundo accreſcit;& cuius beneficio cedat in retractu.

25.

Contractus factus contra formam ſtatuti ſubſtinetur, ex vi proteſtationis in eo appoſitæ, quod omnia cenſeantur facta iuſta formam dicti ſtatuti nec aliter &c.

26.

De Emphiteuſi conceſſa pro tot gradibus, & vendita demum de conſenſu Domini directi; non poſſunt poſſeſſores priuari ſub prætextu, quod ſint vltra gradus in inueſtitura comprehenſos.

27.

Archiepiſcopus eſt Iudex ordinarius Epiſcoporum ſuæ Prouinciæ,& nō eſt exhitandum quin ad eum deuoluatur appellatio.

28.

Præſentatio in iurepatronatu quomodo ſit facienda ad hoc,vt valida dicatur.

Variatio in præſentatione ad ius patronatum quando, & quomodo permictantur.

29.

Mandatum ad delictum patrandum quibus verbis inducatur.

30.

Appellandi termino pendente non poteſt ſequi inſtitutio nec capi poſſeſſio, & ſi fuerit capta reuocabitur vti attentatum, quod procedit etiam in poſſeſſione vacante.

31.

Inofficioſæ dotis querela à quibus poſſit intentari.

32.

Nullitates, & præſcriptiones prouenientes ex corpore Iuris in uim dilatoriæ oppoſitæ impediunt litis ingreſſum dummodo altiorem indaginem non requirant.

33.

Mandatum de manutenendo datur exiſtenti in poſſeſſionem tempore litis motæ eiuſq; heredibus.

34.

Taciturnitas triginta annorum impedit exequtionem ſententiæ, & de effectu bonę fidei hoc temporis curſu preſumptæ.

35.

Detractio fieri non poteſt de bonis particulariter alienari prohibitis, & alia bona non adeſſe incumbit hæredi probare ſi Inuentarium non fecerit.

36.

Pecunia an veniat in generali obligatione.

37.

De poſſeſſorio mulieri concedendo ſuper bonis viri defuncti pro ſecuritate Dotium.

38.

Fugientes à carceribus qua pena ſint mulctandi.

39.

Laudemium de bonis emphiteuticis an debeatur quando fratres interſe diuidunt bona paterna.

40.

Legatum quando ſit compenſandum cum portione debita per ſtatutum.

41.

Eremitæ an ſint perſonæ Eccleſiaſticæ.& gaudeant fori priuilegio remiſſiuè.

42.

Emphiteuſis Eccleſię quando ad extraneos hæredes tranſeat.

43.

Remedium Saluiani interdicti competit

petit

Digitized by Google

petit contra tertios poſſeſſores, & eſt remedium pinguius hypotecaria, ac quæ probationes in eo requirantur, & quando præſcriptio illi obſtet.

44.

Furtum rei ſocietatis in poſſe vnius ex ſocijs exiſtentis, an, & quando communi damno cedat.

45.

De effectibus clauſulæ ſalutaris in fine libelli appoſitæ.

46.

Venatio, & piſcatio quando, & quomodo prohiberi poſſint.

47.

Appellatio interpoſita poſt lapſum decem dierum non militat etiam concurrente prætenſa reſtitutione in integrum.

48.

De intereſſe dotis ſoluto matrimonio, & quid in dote ab extraneo promiſſa ſiue aſſignata, & an debeatur abſq; interpellatione ex mora ſoluendi, & quando interpellatio cenſeatur tacitè inducta.

Fructus dotis, & donationis propter nuptias an debeantur ſoluto matrimonio, & quid in caſu vergentię viri ad inopiam, & qua actione.

49.

Appellatione remota per ſtatutum in certis caſibus ſi ſententia eſt notorie iniuſta adhuc appellatur, & varia de damnis datis ad intellect. Statut Beneuent. lib. 1. tit. eodem.

50.

De Scriptura priuata in antiquis quã probationem inducat, & quibus concurrentibus.

CONSVLTATIONVM ARGVMENTA.

1.

Regalium iurium alienatio abſq; aſſenſu minime fieri valet, tum Iure cõmuni cum Regni inſpecto, quidue de eorum fructibus, et quid ad longum tempus latè examinatur.

Exceptio rei Iudicatę viget inter diuerſas perſonas, quando idem articulus diſcutitur.

Reſignatio Officij facta in manibus Domini quos producat effectus diſtinguitur.

Et varia de dolo, & leſione in contractu locationis interuenientibus diſcutiuntur.

Et idem in conſult. 2.

3.

Varia de reſtitutione Dotis, & lucris dotalibus ſoluto matrimonio.

4.

De ſucceſſione Sororis vterinæ in bonis maternis ſeruata forma ſtatuti Ciuitatis, & Regni Neap.

5.

Intereſſe Conuentum, & non fructus rei cenſualis debet attendi in Regno, etiam ſi cenſus fructus excederet.

6.

Fiſcus tenetur reficere damna paſſa occaſione ædificiorum demolitorum tempore belli.

7.

Patruus excludit Neptem à ſucceſſione aui quãdo is moritur ſuperſtite filio, & ex altero filio præmortuo Nepte, quo caſu neq; Neptis ex filia excludit amitam, ſed vna ſimul ſuccedunt.

8.

Immunitas ſiue exemptio conceſſa certis clauſulis comprehendit etiam exemptionem ab armigeris.

9.

De Alimentis lite pendente dandis, & quibus concurrentibus.

10.

De feudo nouo, & quando dicatur nouum, & varia de aſſenſu ſuperueniente poſt contractum in eſſe deductum.

11. De

11.
De legitimæ, ac paragij liquidatione.
12.
De educatione filiorum ſeorſum à Patre iuxta terminos conſuetud Neapolitanę, & Gloſ. Neapodani.
13.
Feudum conceſſum iuxta vſum, & conſuetudinem Regni Siciliç cenſetur de Iure Francorum.
14.
De teſtamento facto ab infirmo muto ex accidenti, & articulate reſpondente interrogationibus Notatij.
15.
Fructus feudi empti de pecunia plurium fratruum an communiter illis ſpectent, & quid pacto inter eos interueniente ad intellect. cap. 1. de beneficio fratris in vſibus feudorum.
16.
Carcerarius, ad quę, & quando teneatur ob fugam Carcerati pro debito ciuili.
17.
Fructus rei an compenſentur cum intereſſe prætij reſoluto contractu, & an compenſatio fiat ipſo iure, aut facto hominis.
18.
Contractus recipiunt interpretationem in dubijs, & ommiſſis à ſtatuto loci.
19.
Portio debita vigore Conſuetud. Neap. debetur Iure hęreditario.
20.
Reſtitutio in integrum non conceditur minori aduerſus lapſum temporis ad retrahendum iure congrui.
21.
De reuocatione promiſsionis factæ de reſignando officium in alterius perſonam præuio Regio beneplacito.
22.
Contractus conditionalis an pendente conditione reuocari poſſit.
23.
Reuocatio alienationis, quæ fit in feudis vigore Conſtit. Regni Conſtit. Diuæ memoriæ ante expeditionem aſſenſus an fieri poſſit in officijs, & in conſultation. 26.
24.
Officiorum non habentium Iuriſdictionem nec coerctionem alienatio de iure communi non eſt prohibita.
Reuocatio quæ fit vigore Conſt. Cõſtitutionem Diuç Memoriç requirit prohibitionem contractus tali modo, quod actus annulletur.
25.
De differentijs quæ obſeruantur inter feuda, & officia.
27.
De Succeſsione in feudis tam reſpectu aſcendentium quam Collateralium, & de prælatione inter patruum, & Nepotem.
28.
De reintegratione corporum feudalium nulliter diſtractorum, & de pręſcriptione in feudis.
29.
Feudalis contractus per quamcunq; aſſenſus difformitatem ab eo in totum corruit.
30.
Fiſcus ſuccedens in feudo ob lineam finitam tenetur ratum habere factum defuncti, & varia in materia paragij, & actionis ad feudum agnatis tali caſu ſpectantium.
31.
Legatum generali diſpoſitione conceptum non comprehendit venalia, quod declaratur.
32.
Fũdo ęſtimato in dotem dato, & poſtmodum de conſenſu vxoris alienato dicitur tunc facta emptio, & venditio, & in caſu reſtitutionis dotium tenetur vir ad prætium, & æſtimationē pro quibus aget mulier ſuper omnibus bonis viri, & in

in ſubſidium ſuper corpore alienato.

33.

Hæres in negotijs ceptis cum defuncto non poteſt proprium allegare beneficium.

34.

Maritus quando teneatur ſoluere vxori dotem non exactam à dotante ad intelleſt. tex. in l. ſi extraneus de iure dotium.

35.

Nepotes ſuccedunt auo in feudis quando pater eius deliquit adeò, vt feudo priuandus veniat.

36.

Præſcriptio etiam centenaria non habet locum ſtante inualiditate tituli.

37.

Clauſula irritantes ligat etiam ignaros, & inſcios.

38.

Pactum quod quis teneatur emere, an & quando valeat.

39.

Reſtitutio an, & quando concedatur aduerſus deſcriptionem factam familiarum nobilium Ciuitatis.

40.

De refutatione feudi, & an liceat reuocare procurationem ad hunc actum faciendum.

INL

Digitized by Google

INITIA DECISIONVM.

1 Domini dixerunt.
2 Sententia lata.
3 Placuit Dominis.
4 Vendito per Dominum.
5 Dubitaui an ſententia.
6 Cum ex diſpoſitione.
7 Licet Dom. Ferdinandus.
8 Inter fratres.
9 Pro reſolutione.
10 Antequam ad vlteriora.
11 Item in dicta cauſa.
12 Rurſus in eadem cauſa.
13 Dùm verò alias.
14 Poſtremo quia.
15 Propoſui dubium.
16 Inquiritur Dom. Alphonſus.
17 Deputati Nobilitatis.
18 Promiſſio facta.
19 Vniuerſitas Caſtri.
20 Sepiſſimè dubitatum.
21 Ioanna Leta.
22 Num manutentio.
23 Dom. Io. Baptiſta.
24 Vera, & indubitata.
25 Dixerunt Domini.
26 Annis præteritis.
27 Vniuerſitas Atripaldæ.
28 In cauſa vertente.
29 Sententia lata.
30 Pendente termino.
31 Inofficioſa Dos.
32 Obſtant infraſcriptæ.
33 Domini reſoluerunt.
34 Quod taciturnitas.
35 Dominus Lucius.
36 Quæſtionis eſt.
37 Domina Lucretia.
38 Inquiritur Bartholomæus.
39 Frequentiſſimè dubitatum.
40 Barbatus Caſerta.
41 Non modicæ quæſtionis.
42 Licet regulariter.
43 Fuit venditum.
44 Marcus Antonius.
45 De effectu.
46 Veſuuius Mons.
47 Vendito Molendino.
48 Mortuo Dom Franciſco.
49 Notarius Carolus.
50 Monaſterium S. Petri.

INITIA CONSVLTATIONVM.

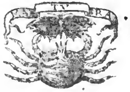
1 Locauit Don Ioannes.
2 El officio de Correo.
3 In Capitulis matrimonialibus.
4 Iure communi Romanorum.
5 Vt verum fatear.
6 Occaſione Belli.
7 Cinthia Morella.
8 Vltra ea quæ.
9 Illuſtris Princeps.
10 In hoc articulo.
11 In cauſa Petri Lima.
12 Hæc motiua.
13 Facta conceſſione.
14 Validitas teſtamenti.
15 Quo ad primum.
16 Dum ad inſtantiam.
17 Difficultas orta.
18 Iam quod Sacrum Conſilium.
19 Vocatus ex diſpoſitione.
20 Philippus Ydarus.
21 Prima cauſa.
22 Conatur pars.
23 Hæc cauſa.
24 Dixi in allegationibus.
25 Pro parte.
26 Adeo plenè.
27 Quidam Marchio.
28 Dum Homines.
29 Pet infraſcriptas.
30 Duo petijt.
31 Facto legato.
32 Caſus æſtimatus.
33 Vera, & indubitata.
34 Liuia Beluedere.
35 Communis eſt.
36 Super articulo.
37 Non video.
38 Vt iure probentur.
39 Duplici ex capite.
40 In cauſa huiuſmodi.

IN

LECTORI

Petrus Anellus Porrinus.

POſthumum tandem opus exoritur Dom. Io. Bap. Biloctæ Iur. Conſ. noſtra tempeſtate Clariſſimi; Quod multis nominibus ſpero fore, vt acceptum iucundumq; tibi accidat, amice Lector, & erudite; Primum quidem, quia omni doctrinarum genere earum preſertim, quæ ad praxim pertinent in eo vberem venam offendes: tum quia eius auctoris tibi recordatio excitabitur, qui doctrina ad ſapientiam; morum preſtantia ad virtutem; generis claritate ad gloriam tibi facem præferre poteſt, ac prælucere; Quantá ille literarum laude floruerit, ex hoc, & reliquis eius auctoris monumentis, quę in Iuris profeſſorum luce verſantur facile liquet; Virtutes prædicant permulta ſanè munera, in quibus Regius in hoc Regno adminiſter, quam in Prouincialibus aulis, quam in Generali Præfectura Campaniæ, complures annos ea vitę prætulit integritatem, vt gratioſus omnibus, offenſus fuerit nemini, facturus etiam ad maiores honores gradum, niſi obſtitiſſet non minus abſceſſus ab hoc Regno Lemenſium Comitis (à quò Prorege in Regium Conſiliarium deſignatus ex meritis fuerat) quam eiuſdem auctoris ob domeſtica impedimenta ab hac Ciuitate abſentia diuturnior. Claritatem vero generis, quem lateat, eſt nemo, ſi Italicarum rerum hiſtoriam, vel à limine conſalutarit. Conſtat enim Longobardis Italiam obtinentibus, ac Romualdo Sexto eius generis Beneuentanorum Duce mille circiter ab hinc annis Idolum aureum Amphiſibenæ, cui olim ea natio adhuc Idololatrię caligine obruta diuinos honores habuerat, in Sacrum Calicem, qui in præſentia Beneuenti aſſeruatur, ob ſuſceptæ Chriſtianę Religionis argumentum fuiſſe conflatum, vnde Longobardi Magnates Biloctæ Familiæ auctores Amphiſibenam in teſſerarijs inſignibus poſteris adpinxere, eoſdemq; à gemino eius ſerpentis capite, ac duplici videndi facultate Biloctas iuxta Grecum etymon denominarunt; Reliqua huius gentis per decem conſequta ſecula ornamenta breuitatis ſtudio pretereo, age ergo, eademq; beneuolentia opere iſto fruere, qua tibi traditur humanitate. Vale.

IN AVCTORIS LAVDEM

Marcus Antonius de Morra in Regno Neap. Regius Conſiliarius.

Alludit ad bicipitem Amphiſibenam Bilo&torum Stegma.

Cur capite implicitum geminò fulgentia iunctim
Obſcurum colubrem ſtegmata auita ferunt
Indicit forſan feritatem, & triſte venenum
An capiti remouet prælia dira caput
Haud ſecus hoc ſigno ſublimi fallimur ipſi
Concordes animos colla retuncta notant
Sic modo Doctiloquus meritò BAPTISTA IOANNES.
Dirigis, & Ciues legibus ipſe tuos
Ilicet Irpina fulgor tuus emicat Vrbe
Qui tenebras cogit vertere terga fugę
Te ciues digno proni venerantur honore
Dum Diomedeo das pia Iura foro.

AD EVNDEM.

Flauij Veutriliæ I. C. Academici Ocioſi Neap. Rauuiuit Beneuent.

Ioannes Baptiſta Bilocta Iuris vtriuſq; Conſultus.
Anagramma Purum.
Is, ſol vnus in orbe nitet, qui vt Caius, ac Bartolus ſapit.

IMPRIMATVR, Gregorius Peccerillus Vic Gen.

Ioannes Vincentius Iuuenis Cimiliarcha, & Can. dep.

Illuſtriſsime, & Excellentiſsime Domine.

Iuxta ordinem Excellentiæ Veſtre mihi iniunctum, vt perlegerē luculentas deciſiones Beneuentanas, vtillimaſq; Conſultationes deciſiuas ſpectatiſſimi Viri Ioãnis Baptiſtæ Bilo&tæ Patritii Beneuentani Clariſsimi, ac I. C. diſertiſsimi libenter igitur ipſis viſis, ac relectis arbitror eas Typis, quam citius dari poſſe pro communi Reipublicæ vtilitate iuriſque profeſſorum commodo dum nil aduerſari videantur iuri publico, neque moribus publice honeſtatis, ſi tamen Veſtra Excellentia ſuum conceſſerit beneplacitum, cui ex debito in omnibus me ſubmitto, & præcor Deum te incolumen ſeruaturum pro Reipublice huius tuitione. *Datum* Neap. ex ædibus noſtris die quinto menſis Februarij 1638.

Veſtrę Excellentię

Humilis ſeruus

Ioannes Baptiſta de Thoro I. C. Neap.

Vidit Arias de Meſa Reg. Conſ. delegatus per S. Excell. pro reuiſione librorum.

Viſa ſupraſcripta relatione IMPRIMATVR

Brancia Reg. Zuſia Reg. Sanfelicius Reg. Capicius Latro Reg. Salamanca Reg.
Prouiſum per Suam Excell. Neap. die 26 Octob. 1644.

Grimaldus.

DECISIONES CAVSARVM CIVITATIS BENEVENTI TAM IN SAC. ROTA, QVAM IN ALIIS, Tum Vrbis Romę, cum eiuſdem Ciuitatis Beneuenti Tribunalibus elimatę.

D. IO. BAPTISTA BILOCTA

Clariſſimo Patritio Beneuentano, ac Iuriſconſulto celeberrimo

COMPILATORE.

In quibus is ordo obſeruatur, vt Deciſiones per Sacram Rotam emanatæ hoc † ſigno prænotentur; Tituli verò in earum principijs apponi ſoliti ponuntur in fine.

SVMMARIVM.

1 *Prohibitus diſponere ſtatibus filijs, non poteſt illis ſubſtituere.*

2 *Statuti verba negatiua, auferunt poteſtatem diſponendi, & in dubio referuntur ad vltimas voluntates.*

3 *Hæres non tenetur reſtituere, quod ad eum peruenit ex alia cauſa, et non teſtatoris.*

4 *Prohibitus diſponere à ſtatuto, dicitur vſufructuarius.*

5 *Legitima quid ſit.*

6 *Legitima cenſetur aucta per ſtatutum prohibentem, aſcendentes diſponere niſi de certa parte.*

7 *Tutor non poteſt conſtituere dotem pupillæ in bonis ſtabilibus abſq; Iudicis decreto.*

8 *Mater non poteſt dare tutorem.*

9 *Mulier minor poteſt dare immobilia inæſtimata in dotē viro, & nu. 10.*

11 *Tutoris, & curatoris nomen ſepè confunditur.*

12 *Aequalitas debet ſeruari in dotibus couſtituendis.*

13 *Intellectus Statuti Beneuentani ſub tit. de dotis reſtitutione, & nu. 18. 19. & 20.*

14 *Diſtinguere nec nos debemus, cum lex non diſtinguit.*

16 *Vbi eadem militat ratio, eadem iuris diſpoſitio, etiam ex vi comprehenſionis militat.*

17 *Indefinita equipollent Vniuerſalibus, in legibus, & ſtatutis.*

17 *Dos cenſetur proprium patrimonium mulieris, preſertim poſt aſſignationem.*

21 *Argumentum à contrario ſenſu, non militat in dote conſtituta ab ipſa muliere.*

ARGVMENTVM.

Statutũ prohibẽs mulierem diſponere, niſi de certa parte dotis, procedit etiam in dote ab extraneo mulieri data, vel ab ipſa quæſita.

DECISIO I.

1 DOMINI dixerũt ſententiam extra Rotam latã eſſe iuſtam, & proinde confirmandam; iure enim, meritoq; Iudex Margaritæ denegauit immiſſionem petitam vigore teſtamenti Dianæ iuſta *l. fin. de e dicto diui Adr. toll.* quia ſtante ſtatuto Beneuentano prohibente mulierem decedentem cum filijs diſponere de ſuis dotibus vltra decimam partem, cũ Diana deceſſerit cum filia herede inſtituta: non potuit illi ſubſtituere per fideicõmiſſum, eamq; hoc onere grauare, vt in terminis *Franch. deciſ. 486. per totum Dec. conſ. 386. in fin. & Caſtr. conſ. 441. nu. 2. lib. 1.* vbi dicit quod proprium patrimonium mulieris ſtante dicto ſtatuto cenſeri debet ſolum decima pars, de qua teſtari potuit liberè; verba ſiquidem Statuti ne-
2 gatiua auferunt poteſtatem diſponendi, *gloſ. in cap. 1. in verbo non poteſt, & ibi Franc. nu. 3. cæterisq; canon. de reg. iuris in 6.* cum verbum diſponere conueniat maximè vltimæ voluntati, & ad eam in dubio referatur vt in *§. diſponit auth. de nupt. §. penult. & fin. inſt. quibus ex cauſ. manum.* cum multis cumulatis per *Surd. deciſ. 272. n. 12.*

3 Conſtat enim heredem non cogi reſtituere, quod ad eum peruenit non ex Iudicio teſtatoris ſed ex alia cauſa *l. cum quis §. hoc amplius, vbi Bart. ff. de dote præleg. l. qui fundum §. qui filios ff. ad l. falcid. l. pater filium ff. eod. l. vnum ex familia in princip. §. 1. ff. de legat. 2.* vt in hac facti ſpecie dicendum eſt filiam Dianæ non potuiſſe grauari ad reſtituendum nouem partes hæreditatis maternæ ſibi à ſtatuto, non à iudicio matris delatas *Caſtr. ſup. d. conſ.*
4 441. nu. 112. vbi dicit quodammodo matrem haberi pro vſufructuaria extãtibus filijs, *Oſaſch. deciſ. 20. n. 7. Achill. deciſ. 14. in fin. de conſtit.* fuit dictum in vna *Romana ſucceſſionis de Tagliaferris coram Reuerendiſſimo Lugdunenſ. 19. Martij* 1607.

Quinimò per ſimilem prohibitionem cenſetur aucta legitima per ſtatutum in hæreditate matris, cũm legitima nihil aliud ſit, niſi quædam portio taxata legis arbitrio perſonis quibus iure naturæ, vel quaſi debetur ſucceſ-

ſio,

ſio; *auth.nouiſſimo* C.*de inoff. teſtam.* in qua appellatur debitum bonorum ſubſidium, & licet de iure cõmuni ſit tertia, per ſtatutum videtur aucta vſq; ad nouem partes *Cald.conſ.20.de conſtit.* cum infinitis cumulatis per *Soccin. conſ.84.nu.9.* ſicque cum legitima de iure non recipiat onus, nec conditionẽ *l.omnimodo, & l.quoniam in prioribus C.de inoff.teſtam.* cum ſimilibus, ſubſtitutio facta per Dianam filiæ in his nouem partibus corruat neceſsè eſt.

Nec in contrarium facit *deciſ.* in cauſa *Roman. Lucri dotis* 20. *Februarij* 1615.*coram R.P.D.meo Pirouano*: nam vt ex ea apparet Statutum Vrbis non prohibet mulierem teſtari, ſed tantum emanauit ad conſeruandum vſumfructum marito: Statutum verò Beneuẽtanum prohibet diſpoſitionem vltra decimam partem, vnde non concludit argumentum de vno ad aliud Statutum.

Prout nõ obſtare videtur, quod di-
7 citur Conſtitutionem dotis fuiſſe minus ſollemniter factam in bonis, videlicèt ſtabilibus, abſq; decreto Iudicis, quod fieri non potuit, *l.lex, quæ tutores C.de adminiſtrat.tutor.l.1.C.ſi aduerſus dotem*, vbi *gloſ & Bald.nu.4. & Bartol. num.3.* cum multis allegatis per *Surd. deciſ.287.num.17.& ſeq.* tum etiam, quia dicta *Conſtitut.* facta fuit à tutore dato à matre, quæ non poteſt tutorẽ
8 dare, *l.1.ff.de teſtam.tutel. Socin. Iun. conſ.509.n.29.lib.3.* & tanto minus, cũ Diana haberet alium tutorem à patre datum, & ipſa eſſet maior 12.annorũ, itaq; tutela expirauerat, *§.1.Inſti.quib. mod.tut.fin.*

Huic obiectioni reſponderunt Domini mulierem minorẽ poſſe ẽt dare
9 immobilia in dotem viro dummodo det inæſtimata, quia hęc non videtur alienatio, vel translatio vt probat *tex. in l.rebus C.de iur.dotium*, ſecus ſi dentur æſtimata *l.plerumq; ff. de iure dot.l.quoties C.eod.* quam diſtinctionẽ ex multis rationibus, & auctoritatibus, tanquam veriſſimam comprobat *Surd. deciſ.287.n.21. & Simoncell.de decret. tit.8.in ſpect.13.n.96.*

Quæ difficultas pænitus ſublata videtur inſacto, quia expreſsè ſtipulatũ fuerat ne lucrum dotale ratione mariti, & vxoris excederet ſc.100. quæ poterant extrahi ex parte dotis conſtituta in pecunia, & mobilibus abſq; vlla diminutione ſtabilium; vnde intrat regula, quod minores poſſunt ſibi con-
10 ſtituere dotes in bonis ſtabilibus, quãdo etiam nulla ratione lucri poteſt fieri alienatio *per tex.in l.ſiue generalis ff.de iure dotium cum allegatis.*

Et quoad dictum tutorem ille repetitur datus à Iudice qui eum etiam deputauit in adminiſtratorem bonorũ & ſic in curatorem, & ideo ipſe licet
11 in dicta conſtitutione dotis ſe nuncupauerit tutorem, non irritatur actus, quia ſæpius nomen tutoris, & curatoris confunditur *Rota diuerſ. deciſ.89. nu.14.par.2.* & in omnem euentum iſte defectus curatoris ſubſtinetur ex ratificatione Dianæ quæ poſtea contraxit matrimonium, *Rot.decis.diuerſ. 89.nu.11.& ſeq. par.2. Put.deciſ.187. lib.1.& 397.lib.2.Surd.deciſ.229.n.5. & ſequent.*

Nec placuit quod dicebatur dotẽ fuiſſe exceſſiuam, cum ſorori quę nupta erat inferioris conditionis viro ea-
12 dem dos conſtituta fuiſſet, ſeruanda erat æqualitas in dotibus conſtituendis ſuper earum bonis paternis *Rot. deciſ.156.& 157.par.2. diuerſ.*

Verum quia pro parte Margaritæ fuit oppoſitum ſtatutum Beneuentanũ de dotis reſtitutione comprehendere
13 ſolum dotem à parentibus, vel ab alijs conſtitutam, ſed non eam quam ſibi mulier conſtituit, ideo DD. hac difficultate particulariter examinata nullam adeſſe differentiam maximis rationibus reſponderunt.

Conſiderarunt enim primo ſtatutũ indinſtinctè loqui de muliere, & ita debere intelligi de quacunq; muliere ſiuè dotata à ſeipſa, ſiuè ab alio, cum bona mulieris non minus ea ſint, quæ

ipſa ſibi in dotem conſtituit, quam ea
quæ ab alijs accepit, vnde cum lex nō
diſtinguat, nec nos diſtinguere debe-
14 mus *l.1.§.generaliter, de leg. præſt. & l.
de pretio, de public. in rem actio.*

Nec vlla aſſignari poteſt differentia
cur filij mulieris à ſe ipſa dotatæ eſſe
debeāt deterioris conditionis ab alijs
quorum mater fuit à parentibus do-
tata; militat enim idem fauor filiorum,
vt ſcilicet eorum legitima cenſeatur
aucta ad nouem ex decem partibus
dotis conſtitutæ, vt patet ex rationi-
bus, & auctoritatibus ſupradictis: vbi
15 autem militat eadem ratio, militat pa-
riter eadem iuris diſpoſitio etiam ex
vi comprehēſionis *l.illud ff.ad l.aqui-
liam cum ſimilibus.*

Conſiderabant ſecundo DD. hanc
differentiam excludi ex ipſiuſmet ver-
bis ſtatuti, dum loquitur de dotibus
ſuis hæc enim verba equè conueniūt
dotibus quoquo modo fuerint con-
ſtitutæ, imò magis dotibus conſtitutis
ab ipſamet muliere propter illud ver-
bum poſſeſſiuum, ſuis, ad tradita per
Peregr. de fideicommiſſ. art.13. nu.10.
& ſic proinde eſt, ac ſi ſtatutum dice-
16 ret, de quibuſcunq; dotibus, cum in
legibus, & ſtatutis indefinita equi-
polleant Vniuerſalibus ex doctrina,
*Bart. in l.ſi pluribus de legat.2. Couar.
var. reſol. cap.13. nu.8.*

Quod ſi hæc differentia ſubſiſteret
à dicto ſtatuto excluſæ eſſent viduæ
ſui iuris, quæ ad ſecūdas nuptias cum
ſuis dotibus tranſirent, huiuſmodi
17 enim dotes dicūtur propriū patrimo-
niū earū, *l.in rebus C.de iure dot. Caſtr.
conſ.11.nu.2.lib.1.* eſſent, & excluſæ
aliæ feminæ ſui iuris quæ nubunt cū
ſua legitima debita in bonis paternis,
vel maternis, quæ cenſetur earum ſi-
militer patrimonium poſt aſſignationē
*Bald. in l.filium quem habentem n.36.
C.famil.erciſc.*

Huic reſolutioni non obſtant pro
parte Margaritæ deducta, & primo,
18 quod in odioſis ſicut dicitur iſtud ſta-
tutum, per quod libertas teſtandi mu-
lieribus multum coarctatur, ſtricta in-
terpretatio ſit ſumenda, ex vulgatis
iuribus; reſpondetur enim ſtatutum
iſtud factum in fauorem filiorum, im-
mò etiam mulierum, nè imbecillitate,
ſexus, & aliorū blanditijs deceptæ alijs
dotes ſuas relinquant, quam proprijs
filijs nullo modo poſſe dici exorbi-
tans à iure comuni, aut odioſum,
*Calder. conſ.20. de Conſtit. Ripa in
rubr. ſol. matr. nu.72. cum alleg.*

Nec etiam obſtat quod in fine ver-
ſiculi huius ſtatuti dicatur quod dece-
dente muliere ſine filijs medietas do-
19 tis reuertatur ad dotantem, quod fieri
non poſſet cum mulier ſeipſam dotat
reſponſum enim fuit ſtatutum addere
etiam hanc alternatiuam (ſiue ad eius
heredes, & proximiores) quod poteſt
verificari dum mulier ſe ipſam dotat,
cum hæc verba indefinitè prolata cō-
prahendant etiam hæredes, & proxi-
miores mulieris dotantis, licet enim
ad ipſam mulierem dotantem dos in
illo caſu redire non poſſit, tamen po-
teſt redire ad eius heredes, & proxi-
miores, ſufficitq; quod verba ſuffragē-
tur ex lata ſignificatione, immò eſſent
improprianda ad euitanda tot abſurda
ſuperius deducta fusè *Mant. de coniect.
lib.3. tit.7. nu.3.*

Deinde ſtatutum his verbis con-
ceptum eſt, propter frequentiorem
20 vſum, *l.nam ad ea ff.de leg.* & ſic non
impedit quin ex pdicta identitate ra-
tionis comprehendantur mulieres,
ſiue dotentur ab alijs ſiue à ſemetip-
ſis, vt in ſimili ſtatuto reſpondet *Pha-
nucc. de lucro dot. in verbo reſtituenda
nu.6. & ſeq.*

Nec obſtat deniq; hoc ſtatutum in
præcedenti rubr. loqui de dote con-
ſtituēda ab alijs de paragio non enim
poteſt inferri ſtatuentes abſtuliſſe fa-
cultatem mulieribus dotandi ſeipſas,
ſed loquitur de dotibus datis, vel dā-
dis ab alijs cum tractaretur de exclu-
ſione fæminarum dotatarum, ſtantibus
maſculis nec valet argumentum à cō-
trario ſenſu circa dotes conſtituras ab
ipſiſ

ipſiſmet *Menoch.conſ.277. numer.47. & ſeq.*

Ad conſilium vero *Ancha.*380.*n.*3. placuit reſponſio data per *D.*Spadam qui optimè reſpondet omnibus motiuis per informantes per Margaritã fusè deductis.

Ex quibus ita vtraq; parte informãte fuit deciſum in iſta *Beneuentana dotis die veneris prima Decẽbris* 1617. *coram* R.P.D. *meo Dunozet.*

SVMMARIVM.

1 *Actio non oritur ex obligatione conditionali, niſi purificata prius conditione.*

2 *Exequtio non poteſt fieri ſuper eo quod eſt in ſubſidium quando quid eſt in obligatione, & ſolutione in defectum alterius, niſi facta prius excuſſione principalis.*

3 *Sẽtentia lata ſuper iudicio intentato abſq; actione nulla eſt, & an partis oppoſitionem requirat nu.*4.

5 *Proteſtatio iuſtè, & legitimè facta nullam reddit ſententiã lata contra proteſtationis formam.*

6 *Sententia quę ex actis non iuſtificatur dicitur notoriè iniuſta.*

7 *Fundus in quo cenſus eſt impoſitus præſumitur ſufficiens pro ſoluendo annuo reddito, niſi contrarium probetur.*

8 *Actio qua ex inſtrumento oritur, cenſetur propoſita inſimul cum exceptione ex eadem inſtrumento oriente.*

9 *Appellatio conceditur à ſententia lata abſq; cauſę cognitione, etiam in poſſeſſorio, & quos affectus talis appellatio producat n.*10.

11 *Aegidiana non intrat, quando ſententia eſt notoriè iniuſta, vel nulla, & num habeat locum in rebus Eccleſiæ, numer.*12.

ARGVMENTVM.

Creditor ex cauſa cẽſus ſpecialiter impoſiti ſuper certo fundo, cum obligatione tamen omnium bonorum in ſubſidium, non poteſt niſi facta excuſſione ſuper dicto fundo; ſuper alijs bonis agere.

DECISIO. II.

† SEntentia lata per A.C. pro Dominis de Morra agẽtibus ad fructus decurſos, & non ſolutos eiuſdem cenſus ducatorum nonaginta alios pro prętio ſcutorum mille de anno 1595. ad eorum fauorem impoſiti per Dominos Vincentium, & Antonium de Capiblanchis ſuper territorio nuncupato la Serretella; DD. viſa fuit nulla tanquam lata ſuper immiſſione Hiſchæ & Domus in tenuta nuncupata S. Helmo poſſeſſarum à Ferrantinis, qui illas poſt dictum cenſum de anno 1605. acceperunt in ſolutum à D. Vincentio Capiblanco; Nam fructus dicti cenſus vt apertè legitur in eius inſtrumento percipiendi erant ex ipſis fructibus introitibus, & iuribus prouenientibus, & prouenturis ex dicto territorio, Serratellæ, & in defectum ſuper omnibus alijs bonis & introitibus dictorum de Capoblãchis habitis, & habendis, & ſic ſuper dicto territorio S. Helmi, & alijs bonis non cenſuatis, non erat orta aliqua obligatio, neq; actio ad dictos fructus niſi purificata prius conditione, quod percipi non poſſent ex cenſuatis iuſta terminos *l.decẽ* 116.*ff.de verbor.oblig.* & ibi notatis ex mente *Dyn.per Alber. in princ.Caſtr.in ſumm.n.*19. *& Ruin. nu.*3.

Digitized by Google

nu.3. & 4. & iuſtaterminos *l.fin.ff.ſi*
cert.pet.& ibi not.per Angel.n.2. Iaſ.in
princip.verſ.& propterea,& per Caſtr.
conſ.239.nu.1.lib.1.Alex.conſ.32.n.4.
verſ.benè fateor lib.4. Surd. conſ.533.
nu.6. neq; ſuper illis concedi potuit
immiſſio non facta prius diſcuſſione,
& non probata inſufficientia reddituũ
territorij cenſuati, iuſta notata per
2 *Bal.& Caſtr.in l.2.n.3.C.comun.diuid.*
Iaſ. in §.item ſi quis in fraudem inſtit.
de action.nu.81. verſ.dicebat tamen
Gabriel.de fideiuſſ. concluſ.1. nu.12. &
Carocc.de excuſſ bonorumqueſ.5. nu.3.
verſ. illud etiam par.3.

Cum ergo ex prædictis pateat nullam de tempore cępti iudicii nec litis conteſtationis ortam fuiſsè actionem ſuper dicta tenuta S. Helmi ad fauorem DD.de Morra,ideo, vel ipſi erant repellendi, per Iudicem etiam parte non opponentæ, quia pati non poteſt coram ſe conueniri ſine actione, quod cum factum non fuerit ſententia po-
3 teſt dici nulla ipſo iure iuxta opinionem, *Bart.per illum tex. in l.2.num.5.*
verſ.ſi verò actio ff.de dote preleg. & in
l.ſi titius 9.nu.1. verſ.prædicta ſunt vera ff. de verb. oblig. vbi cum *Rom. &*
Iaſ.nu.3. circa fin.verſic. breuiter tene,
teſtatur comunem *apoſtillator ad Bar.*
in d.l.2.litt.C. Matthe ſil.ſingul.7. verſ.
ſecus ſi nunquam Alex.conſ.136. nu.9.
verſ.quinimo lib.2. Aretin.in §.quadam
nu.3. verſ. ſi autem ageretur cum illo
inſtit.de action.Soccin.in l.2. propè fin.
verſ.tu dic. C.de pact. & ibi Dec.nu.6.
cum aliis per *Aim.conſ.191. num.1.*
in princ. Gabriel.tit.de ſentent. concl.8.
verſic contrarium tamen; Vel ſaltim
4 ſi attendamus opinionem volentium
ad hũc effectum inducendæ nullitatis
requiri partis oppoſitionem per uiam
exceptionis, quos refert *Aim. d.conſ.*
5 *191.ſub d.nu.3. verſ.ſed ſed contrariũ*
Nullitas intrat abſq; vlla difficultate
quia pro Ferrentino pluries oppoſitũ
fuit nihil fieri niſi ſeruatis ſeruandis,&
Iagitimatis legitimandis, vt conueniunt omnes DD.& præſertim *in d.l.*
ſi Titius, & teſtatur *Aim.d.cons.191.*
ſub d.n.1.prope finem,verſic.parte autẽ
opponente.

6 Ex prædictis autem reſultat etiam
notoria iniuſtitia ſententiæ tum quia
ſufficit illam non iuſtificari ex actis vt
paſſim tenet *Rota*, tum etiam quia ter-
7 renum cenſuatum præſumitur ſufficiẽs
pro ſolutione dicti annui cẽſus donec
probetur contrarium, vt de pignore
eſt *tex. in l.2.vbi not.C. de pign. Rota*
deciſ.707.nu.2. par.1. diuerſ.Surd.deciſ.42.nu.16. Tanto magis in hoc caſu
in quo D. Camilla quæ inpoſuit cenſum vti mater,& tutrix illorum de Capoblanchis in inſtrumento affirmauit
tenutam cenſuatam eſſe annui redditus ducatorum tercentorum, immò ex
his ſententia videtur lata abſq; cauſæ
cognitione; exceptio enim de qua ſupra reſultabat ex inſpectione dicti
inſtrumenti impoſitionis cenſus; Nec
videbatur opus oppoſitione,quia actio
8 videtur propoſita cũ exceptione, quæ
inerat obligationi. *Bart. in l. eum qui*
ita 56. §.qui ita ſtipulatur nu.4. ff.de
verb.oblig. & ibi Bald. nu.17. ff.ſi cert.
petat.per Butr.in c. exceptionem nu.15.
verſ.ex quo tamen & ibi Abb.num.14.
verſ.& tunc aut inheret, & Imol.nu.9.
9 *item aduerte quia de except.* Et ideo
non adhita cauſæ cognitione adeſt
iuſta cauſa appellandi etiam in poſſeſſorio *Bald. in l.quiſquis nu.1. verſ.&*
hoc verũ ff.quor.appell. non recip. Alex.
in l.fin.n.28. verſ.& ſi tu intelligas, &
ibi Zuccard. nu.448. C.de edict. Diu
Andr.toll. Oſaſch. deciſ. Pedemont.*25.*
10 *ſub nu.13.*qui etiam in fine verſ. idem
ſi appellanti tenet appellationem iſtã
operari vtrunque effectum,& ſequitur;
Menoch.de adipiſ.remed.4.n.855.verſ.
declaratur tertio.

11 Ex quibus cum conſtet de notoria
nullitate, & iniuſtitia dictæ ſententiæ
DD. concluſerunt non intrare *Aegidianã* prout in eadem *Conſt.* ex præſsè
diſponitur, & tenet indiſtinctè *Rota*,
vt in pluribus deciſionibus relatis per
modern. Roman.de Salutano interdict,

in-

inſpect.4.cap.2.n.55. Quod pręſertim viſum fuit clariſſimum reſpectu tumulorum duodecim exiſtentium ſub proprietate Eccleſiæ S. Victorini cóprȩhenſorum in dicta biſca, ſuper qua
12 fuit data immiſſio, cum dicta *Conſtit.* non habeat locum in rebus Eccleſiæ, iuſta reſolutionem in hac cauſa factam *28. Iunij 1613.*

Et ita deciſum ſolo Ferrentino informante in iſta *Beneuentana Salutani interdicti Luna 1. Februarij 1616. corã R.P.D.Burratto.*

SVMMARIVM.

1 *Contenta in instrumento pvblico vera præſumuntur*

2 *Inſtrumentũ dicitur euidens probatio.*

3 *Probatio apertiſſima admittitur contra publicum inſtrumentum, & n.5.*

4 *Teſtes eſaminati ſine interrogatorijs, et parte non citata minimè probant.*

6 *Reuocari poteſt confeſſio facta à procuratore non habente ſpeciale mãdatũ ad confitendum.*

7 *Iurans omnia in inſtrumento contenta eſſe vera non poteſt agere Iudicialiter, niſi obtentu à iuramento habilitatione.*

8 *Cenſus debet imponi ſuper certis rebus alias eſt nullus.*

9 *Appoſita ex abundanti iuuant.*

10 *Proteſtatio, vt appoſita pacta contra iuris formam pro non appoſitis habeantur operatur validitatem contractus, etiam aliunde ex hac cauſa inualidi.*

ARGVMENTVM.

Contẽta in inſtrumẽto pręſumuntur vera, & aduerſus ea quæ probationes admittantur.

DECISIO III.

† Placuit Dominis ſententiam A. C. eſſe reuocandam, quia cenſus de quo agitur, ſecundum ea quæ proponuntur ſubſtinetur, nam quod ſcriptum eſt in publico inſtiumẽto pecuniam fuiſſe numeratam.
1 præſumitur eſſe verum *Bald. in l. ſciendum nu. 3. de verbor. oblig. & in auth. ſi quis in aliquo nu. 11. C. de edend. Bald. in l. 1. n. 15. in fine de teſtam. Alex. conſ. 53. nu. 1. lib. 7.* vnde etiam inſtrumen-
2 tum publicum dicitur euidens probatio, & facit rem certa, & manifeſtam *c. cum dilecti, & ibi not. Abb. nu. 2. de donat. Bart. in l. 1. in princip. nu. 8. ff. de oper. nou. nunc. Bald. in l. intereſt. nu. 2. C. de ſolut. Alex. conſ. 135. nu. 3. libr. 6. Dec. conſ. 423. nu. 9. ſequent. Soccin. Iun. conſ. 127. nu 7. lib. 3. & conſ. 1. nu. 49. lib. 4.* & ideo vbi eſt caſus inſtrumenti ceſſat omnis diſputatio vt dicitur de caſu legis *Crauett. conſ 31. in fin.*
3 Non obſtat quod contra publicum etiam inſtrumentum probari poſſit *l. cum Ioannes de fide inſtrum. l. iuris gentium §. quod ferè, & ibi not. Iaſ. n. 2 ff. de pact.* & quod teſtes deſcripti in inſtrumento deponant pecuniam non fuiſſe numeratam, ſed ſolum demonſtratam, neq; à NN. qui cenſum vendiderunt fuiſſe receptam, quia non fuerunt legitimè examinati, ſed pro informatione Curiæ parte non citata;
4 & ſine interrogatoriis recepti, & ideo nullam faciunt fidem niſi iuridicè fuerint recepti *c. 2. de teſt. l. ſi quando C. eo. Bart. in l. vlt. de quaſt. Salyc. in l. vlt.*
5 *in fin. C. eod. Alex. conſ. 180. nu. 7. lib 2. Cyn. conſ. 134. n. 3. lib. 4.* & contra inſtrumentum publicum apertiſſima requiritur probatio *d. c. cum Ioannes de fide inſtrum. l. optimam C. de contr. ſtipulation. §. velim inſtitut. de inutilit. ſtipulat.*
6 Non obſtant confeſſiones quia fuerunt reuocatæ, nam cum factæ fuerint à procuratoribus ſine ſpeciali manda

eo

to ad confitendum, etiam non docto
de errore, poſſunt reuocari *Rot.deciſ.*
19. de procur. in nou. Aegid.deciſ.119.
Put.deciſ.171.nu.2.lib.3. Felyn.in c.1.
nu.14.vt lit.non conteſt.Pariſ.conſ.115.
nu.18. & ſeq.lib.1.

Neq; etiam obſtat confeſſio quæ
dicitur ex commiſſione Senatoria ob-
tenta, ab ipſis de Paterno, quia non
conſtat ab eis, vel de eorum mandato
fuiſſe impetratam, neq; id pręſumitur
cum ad eam impetrandam modica re-
quiratur impenſa *Sarmen. reg.de ann.*
poſſeſſ.queſ.32. nu.6. verſic.contraria
verò opinio, Oſaſch.deciſ.80. Put.deciſ.
299.nu.2.lib.3.Peregrin.deciſ.44.lib.1.
& deciſ.7.lib.2. etiam dicta commiſſio
fuit pręſentata, & in iudicium deducta
& ideo nulla ex ea confeſſio dici po-
teſt.

Accedit etiam quod Triti qui op-
ponunt contra hoc inſtrumentum; &
dicunt pecuniam non fuiſſe numeratã
nec ſibi traditam, & conſequenter cõ-
tractum eſſe ſimulatum ſeu vſurarium,
iurarunt omnia contenta in inſtrumen-
7 to eſſe vera, & ideo cum prius abſolu-
tionem à iuramento non obtinuerint,
tanquam periuri à iudicij limine de-
bent repelli *c.dilecti, & ibi Abb.Felyn.*
& alij notant. de except. Rip. in cap.ex
parte nu.4. de reſcript. Crauett.*conſ.7.*
nu.12.

Neq; etiam obſtat quod cenſus nõ
fuiſſet impoſitus ſuper certo corpore
rei immobilis vt requiritur à *Conſtit.*
Felic.recordat. Pij V. quia ex lectione
inſtrumenti hoc obiectũ tollitur, nam
cenſus fuit impoſitus ſuper quandum
vinea, & quibuſdam domibus certis
finibus circumſcriptis, & poſtea di-
ctum eſt, & ſuper omnibus, & quibus
cunq; bonis, vnde cum certa corpora
fuerint expreſſa vtile per inutile non
8 vitiatur *c.vtile de reg iuriſ.lib.6. l.1.§.*
ſed ſimili de verb, obligat. & illa verba
ſuper omnibus, & quibuſcumq; bonis
ex abundanti ſunt adiecta pro facilio-
ri cenſus exactione, quæ autem ex
abundanti interponuntur obeſſe non
ſolent *l.item §. procuratori verſ. quod*
9 *tamen ff.de negot. geſt.l.teſtamentum nõ*
ideo C. de teſtam.

Neq; etiam obſtant aliæ conuentio-
nes quæ *d. conſt.* Pij V. ſunt adiectæ
ſuper conſtitutione cenſuum videntur
repugnare, quia cenſus eſt conſtitu-
tus cum expreſſa proteſtatione, quod
10 contrahentes intendat *d.conſt.* obſer-
uare, & non aliter nec alio modo con-
trahere, & ideo quodcũq; pactum fuit
appoſitum contra tenorem illius con-
ſtitutionis, perinde habetur ac ſi non
eſſet ſcriptum in inſtrumento, quoniã
hæc verba inducunt formam *l.non ali-*
ter in princip. de legat.2. l.qui heredi §.
vlt.de condit.& demonſtrat.l.non aliter
ff.de ad opt. & ita in hac ſpecie fuit re-
ſolutum *coram* R.P.D. *meo Orano* 13.
Nouembris 1589.

Fuit in cauſa Beneuentana cenſus 16.
Decembris 1594. *coram* R.P.D. *Man-*
tica.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum inducitur prohibitio-ne de non alienando.*
2 *Fideicõmiſſa licet regulariter ſint odio-ſa, ea verò quæ ſunt ordinata pro conſeruanda agnatione ſunt fauo-rabilia.*
3 *Familiarum dignitas conſeruatur di-uitijs.*
4 *In feudo conceſſo cum clauſula (feudi naturam non habens) poteſt fieri fi-deicommiſſum.*
5 *Clauſula cum poteſtate ad libitum di-ſponendi, eſt relatiua ad vltimas vo-luntates.*
6 *Creditoribus non vrgentibus non ex-cuſatur quis alienando rem fideicom-miſſo ſubiectam.*
7 *In prohibitorijs non fit extenſio.*
8 *Verba fideicommiſſi ſtrictè debent in-telligi.*

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſum ſuper feudo quibus concurrentibus poſsit induci.

DECISIO IV.

VEndito per. Dom. Bartholomæum Biloctam Caſtro Peſci Sancti Angeli ſito in hac
ditione Beneuentana, antiquo feudo ſuorum maiorum, concluſam fuit in dicto feudo fuiſſe inductũ
fideicommiſſum ex prohibitione de
non alienando facta, vt dictum Caſtrum conſeruetur apud ſucceſſores
1 primogenitos legitimos, & naturales
cum pena *l. vnus ex fam. §.2. ff. de leg.*
2 *DD. in l. quamuis C. fideicommiſſ.*
Craſſ. de ſucceſſ. §. fideicommiſſ. quæſt. 4.
& 5. Mant. de coniect. vltimar. volunt.
lib. 6. tit. 5. nu. 13. Ant. Faber. deciſ. 4.
nu. 25. de fideicommiſſ. Caualc. deciſ.
Fiuizzan. 17. p. 3. Guid. Papa dec. 469.
Sur. deciſ. 238. & conſ. 241. n° 11. vol. 2.
Tanto magis cum fideicommiſſa
ordinata fauore agnationis conſeruã-
2 dæ ſunt fauorabilia licet cætera odio-
ſa, *Mant. de coniect. vlt. vol. lib. 7. tit. 7.*
nu. 44. & ideo ſemper fit in his beni-
gna interpretatio vt exiſtant *Cephal.*
conſ. 132. nu. 38. in fi. & 196. nu. 28.
Dec. conſ. 1. nu. 317. quod ratione mi-
nime caret cum publicè intereſt vt fa-
miliarum dignitas ſalua ſit, quæ per di-
3 uitias conſeruatur *l. 1. §. penult. ff. de*
ventr. in ſpic. l. 1. in fine C. ad l. Iulia
Maieſt. Mantic. vbi ſent.
Et quod potuit conſtitui etiam ſu-
per feudo apparet ex clauſulis in inue-
ſtitura (feudi naturam non habens,)
4 qua propter non dicitur factum cõ-
tra tenorem illius, & ſic non obſtat

tex. c. 1. de ſucceſſ. feudi, & c. 1. de probib. alien. feudi per fideric. de quibus *Pereg. de fideicommiſſ. art. 6. nu. 28.* nam per talem clauſulam eſt tanquam allodiale, & hæc clauſula eſt tantæ potentiæ vt etiam ſubſtantialibus deroget *Camerar. noſter in l. Imperialem fol. 33. de probib. feudi alien. per fidericum.* immò conceſſo feudo cum dicta clauſula nec naturalia veniunt niſi de his ſit expreſſè conuentum, & propterea nec poterunt allegari quæ de feudis diſponũt iura communia *cap. 1. de duobus fratribus à cap. inueſtitis vbi Iſer.* & ex recentioribus D. *Io: And. Georg. Regius in Regno Neap. Conſiliarius, & in eiuſdem vrbis publico Gymnaſio primarius feudorũ interpres & ſocer meus dilectiſſimus in repet. c. huius autem generis in quibus cauſis feudum amittatur cap. 1. nu. 9.*

Adeſt etiam clauſula cum poteſtate ad libitum diſponendi de qua diximus nos *in concluſ. feud. 64.* quod verbum ad vltimas voluntates eſt relatum, *vt in auth. vt liceat matri, & auia §. 1. Afflict. deciſ. 370. num. 12.* cuius clauſulæ vigore omnimoda poteſtas eſt tributa *Alex. conſ. 26. nu. 10. & in §. diſponat in auth. de nuptijs.*

Et licet fuerit permiſſa licentia alienandi cum conſenſu Dom. Scipionis Biloctæ in caſu &c. reſpondetur quod neuter dictorum caſuum occurrit nam D. Bartholomeus grauatus nõ indiguit; ſi quidem fructus feudi ſupererant pro eius alimentis, & in ſuper era Locũtenens Turme equitũ grauis armaturæ quond. Principis Biſiniani Nicolai Bernardini Sanſeuerini cum augmento ſoliti ſalarij, & gagiorum in alijs annuis ducatis quatuorcentum, & poſtmodum fuit equitum Dux pro Sancta Sede Apoſtolica in expeditione Ferrarienſi Clementis VIII. felicis recordationis, & pariter equitum Dux turmæ Catafractorum huius Beneuentanæ Ciuitatis, & poterat decenter viuere & ſic ceſſat cauſa à teſtatore permiſſa.

Nec ęs alienum excuſat in hoc caſu eum erat debitum D.Camillæ Mocciç matri q̄ nec vrſit, nec vrgere poterat cum maximè grauatum diligebat, & non vrgentibus creditoribus non excuſatur quis rem ſubiectam fideicommiſſo alienando argumento *l. magis puto §.ne paſſim ff. de rebus eorū Gabriel.conſ.118.nu.5.quem refert, & ſequitur Peregrin. de fideicommiſſ. art. 40.* vbi latè diſputat articulum, & ſic concludit in fine.

Prætetea teſtator requirit ne dum conſenſum Domini Scipionis, ſed etiā eius filiorum dixit enim, *Scipione, e ſuoi figli*, & ſic copulatiuè in caſibus tamen expreſſis quorum neuter occurrit, ſed venditio fuit facta gratis pro maiori commodo, & vtilitate, nam
7 verum eſt quod in prohibitis non fit extenſio etiam ex maioritate rationis, *Franch.deciſ.71.nu.15.* & verba fideicommiſſi ſtrictè intelligenda ſunt contra grauatum *l.non aliter ff.de legat.3. Alber.in l.1.ff.de bonor.poſſ.*

SVMMARIVM.

1\. *Clauſula ſine prȩiudicio legitima exequtionis, prȩſeruat iuriſdictionem Iudicis à quo.*

2 *Appellatur à liquidatione à iudicio exequtiuo, & quando ſententia complicat negocium principale, & nu.3.*

ARGVMENTVM.

Idem eſt cū primo ſummario.

DECISIO V.

† DVbitaui, an ſententia Locumtenentis Romādiolȩ ſit exequenda intelligendo non
1 de condemnatione reſpectu fructuum decurſorum vſq; ad diem tranſactionis in quibus ſignatura reſcripſit cum clauſula ſine præiudicio legitimæ exeqnutionis, quæ præſeruat iuriſdictionem Iudici à quo, ſed reſpectu decurſorum à die tranſactionis citra; in quibus fuit reſcriptum cum clauſula, ſi quibus exequendum, & Domini dixerunt non eſſe locum exequtioni, quia Iudex pronunciando fructus eſſe ſoluendos ex forma inſtrumenti cenſus, non autem ſecundum tenorem tranſactionis, ex duobus fecit ſententiam ſuam appellabi-
2 lem primo quia quodammodo liquidauit debitum quo caſu datur appellatio *Galleſ. ad form. Camer. in q.de liquidat nu.17. cum ſequent.* ſecundo quia propter reiectionem trāſactionis ſententiam continet complexionem
3 negotij principalis quo caſu præbet cauſam legitimam appellandi *Bald. conſ 141.nu.7. lib.1. & ſepius tenuit Rota*; Immò non continet ſolam complexionem, ſed etiam expreſſam implicationem, quia quo ad fructus decurſus ad diem tranſactionis condemnat debitores cenſuum ad ſolutionem eorundem ad rationem decem pro centenario, vt cantat inſtrumentum cenſus futuri quam prȩteriti, & poſſet tranſactio; eſſe vno caſu valida alio non; ſic in iſta *Beneuentana cenſus Veneris 16. Decemb.1605. coram Emin. Card.Lud.poſtea Greg.XV.Pont.Max.*

SVMMARIVM.

Iura patronatus quomodo probentur & nu.2.& 3.

Argumento non indiget.

DECISIO VI.

CVM ex diſpoſitione *Sacri Cōcil.Trident.de reform.Seſſ. 25.cap.9.* cautum ſit quod
1 iura patronatus ex dotatione, vel fundatione probentur authenticis documentis, & alijs à iure requiſitis, vel multiplicatis præſentationibus

bus per antiquiſſimum temporis curſum alias ſecundum iuris diſpoſitionẽ, & immemorabilis prædicta; præter requiſita à iure corroborari debeat præſentationibus continuatis quæ effectum habuerint per quinquaginta annos ad minus, & in illis perſonis ſeu communitatibus in quibus id ius, pleruſq; ex vſurpatione præſumitur exactior requiritur probatio.

Et propterea duo copulatiuè requiruntur per Concilium videlicet, teſtes
2 ſuper immemorabili poſſeſſione receptos iuſta diſpoſitionem *gloſ. in cap. 1. de præſcript. in 6.* cum alijs adminiculis; & probationes per authenticas ſcripturas præſentationum ad minus quinquaginta annnorum ſpatio effectum ſortitarum prout in *Rota diuerſ. deciſ.* 409. *par.* 1. quæ multiplicatæ verificantur in duabus *de Graſſ. deciſ.* 6. *de iure patr. Gonzales in reg.* 8. *Cancellar. gen.* 18. *nu.* 81. vbi ſic refert deciſum *per Rotam in vna Sorana beneficij* 28. *Aprelis* 1603. *coram* Pamphilio.

Dubitatur an hoc iuſpatronatus terræ rubeæ ſit ſufficienter probatum in proceſſu agitato contra Dom. Abbatẽ
3 Camillum Maſcambrunũ in quo nullus teſtis apparet nec verbum aliquod de immemorabili, ſeu alia quauis etiam breuiori poſſeſſione, ſed tantum quædam præſentationes non continuatæ ſed diſiunctæ licet vna ex eis ſit de anno 1313. & aliquot aliæ ſucceſſiuis temporibus, ſed non continuatæ niſi per ſpatium trigintaſex annuorum; Ad ſunt etiam in eodem proceſſu tres ſententiæ factę diuerſis temporibus, omnes declarantes perfectè ius patronatum adeſſe, cum quibus tranſiuit Curia Archiepiſcopalis, tanquã de re alias iudicata.

SVMMARIVM.

1 *Beneplacitum non niſi morte extinguitur, & idem in locatione, & nu.* 2.
3 *Officialis deſtinatus ad beneplacitum non poteſt amoueri infra tempus quo officium durat*
4 *Beneplacitum quamuis ſit reuocabile, tamen id non niſi ex cauſa legitima procedit.*
5 *Locatio ad beneplacitum regulatur arbitrio boni viri.*
6 *Arbitrium boni viri regulatur à iuribus ſcriptis, et conſuetudinibus approbatis, & rationi conſonis.*

ARGVMENTVM.

De locatione ad beneplacitum.

DECISIO VII.

Licet Dom. Ferdinandus Vlcanus obtulerit, prout de nouo offert domum Montis DD. de Caracciolis euacuare hinc, & per totum diem 28. Auguſti prout eſt mos huius Ciuitatis. Attamen de iure nõ tenetur, ſi quidem dicta Domus fuit ipſi conceſſa ad beneplacitum, ex quo
1 ſequitur, quod cum beneplacitum non niſi morte extinguatur, *l.* 4. *ff. locati l. Lutius ff. de donat. c. ſi gratioſè de reſcript. c. ſi inde precario Couarr. var. reſ. lib.* 3. *cap.* 15. adhuc duret prædicta locatio, non probata morte concedentium.

Et in ſpecie quod locatio facta ad beneplacitum non niſi morte finiatur
2 probat *Caroce. de locat. & conduct. p.* 5. *quæſt.* 12. *per tot.* vbi de beneplacito in materia locationis, & conductionis agit, & plures allegat, & ſignanter *tex. in d. l.* 4. *ff. locati dicens nu.* 3. *hanc eſſe veram, & magis comunem opinionem per Dec. in l.* 3. *propè fin. ff. de reg. iur. & Iaſ. in l. non ſolum* §. *morte ff. de nou. oper. nunc.*

Sic in ſimili videmus quod officialis deputatus ad beneplacitum non poteſt amoueri infra ſolitum tempus
3 quo officia durant, quod eſt annus *l. neminem C. de ſuſceptoribus lib.* 10. *ita Maſtrill. decis. ſicil.* 188. *nu.* 8.

Et licet beneplacitum ſit reuoca-
bile hoc non ſimpliciter procedit ſed
4 ex cauſa legitima *Capyc.decis.* 116.qui
loquitur in terminis locationis ita *Ca-
rocc.loco alleg. nu.* 13. cauſa non ſolum
non eſt probata, per D. Aduerſarium,
ſed per D. Ferdinandum eſt deducta
per virorum fide dignißimorum quod
per optimè eſt verſatus in dicta do-
mo locata faciendo in ea multas me-
liorationes,

Prædictis accedat quod cum loca-
5 tio ad beneplacitũ reguletur arbitrio
boni viri *Bald.in l. meminiſſe de off.pro
conſ.& legati, & in l.fin.S.1. C.comun.
de legat. cum alijs per eundem* Carocc.
cumulatis nu. 14.

Quod nam boni viri arbitrium pa-
tietur quod D.Ferdinandus ex fractet
Domun tamen celeriter, non conceſ-
ſa ſibi dilatione vnius menſis in circa
ad conducendam aliam Domum dum
non fuit monitus in die 25.Martij quo
tempore inquilini moneri ſolent.

Arbitriũ enim boni viri regulatur
à iuribus ſcriptis à cõſuetudinibus ap-
6 probatis,& rationi cõſonis *Menoch.de
arbitr. caſu* 8. alias enim conductor ad
beneplacitum eſſet deterioris condi-
tionis conductore mediante pretio,quod
naturalis ratio, non ſuadet; & ſic fuit
iudicatum per Curiã Reuerendiſſimi
Vicegubernatoris.

SVMMARIVM.

1 *Quibus, coniecturis, & preſumptioni-
bus cenſeatur tacitè inducta ſocietas,
& nu.* 2.
3 *Expenſæ illę ſunt ſocio imputandę quę
ſocietatem reſpiciunt.*
4 *Socius non obligatur pro Socio niſi pe-
cunia verſæ ſint in arcam comunem.*

ARGVMENTVM.

De tacita ſocietate inter
fratres.

DECISIO. VIII.

INter fratres tacita bonorum ſocietas
inducta eſt ex quo longo tempore
ſimul vixerunt cum hæreditate patris
indiuiſa, comunicantes lucra omnia,
& exponſarum rationem vota reddẽ-
tes circa res, & perſonas vtriuſq; fa-
miliæ, iſtæ enim ſunt coniecturæ, &
2 præſumptiones,que citra ius,& nomen
ſocietatis fieri non poſſunt *Dec. conſ.*
68.ſemper quod .n. actus promiſcui vſus
vniuerſaliter interueniunt; tacita ſo-
cietas vniuerſalis, non limitata, ſed
3 omnium bonorum arguitur *Bald.in l.ſi
patronus col.fin.* C.*comun.vtriuſq;iud.
&* Dec.*loco allegat.* Borgnin.*Caualcan.
deciſ.*57.*vol.*2.*per tot.*

Et dum inter iſtos fratres eſt valdè
controuerſum circa expenſas factas,
notandum eſt, quod illæ expẽſæ ſocio
3 debent imputari quæ ſocietatem re-
ſpiciunt *l.cum duobus §.ſiquis ex ſocijs
ff.pro ſocio*, & ideo ſocius ęre alieno,
non obligatur pro ſocio, niſi in arcam
4 communem pecuniæ verſæ ſint *l.in
re ſocietis ff.pro ſocio,Theſaur.dec.*136.

SVMMARIM

1 *In contractibus minorum requiritur
decretum Iudicis cum cauſa cogni-
tiona item eorum vtilitas ac neceſſi-
tas contrahendi,& nu.* 11.
2 *Intellectus Statuti Beneuentani ſub
tit. de contractibus minorum.*
3 *Minor non poteſt alium minorem au-
thorare.*
4 *Aętas ac ortus filiorum probatur per
librum paternũ maximè iunctis ad-
miniculis,& nu.*5.6.*&* 8.
7 *Scriptura priuata iuſtificata quo ad
aliquas partitas facit fidem quo ad
omnia.*
9 *Scriptura originalis dicitur ex iden-
titate manus, & non temporis priori-
tate.*
10 *Coniectura, & præſumptiones admi-
ctuntur quando veritas aliter haberi
non poteſt.* 12. *Fru-*

12 *Fructus bonorum immobilium taxantur ad rationem quinque pro quolibet centenario.*

13 *Si maior poſtquam minorem ætatem exceſſerit tacuerit per quinquennium tacitè contractum tempore minoris ętatis initum ratificaſſe cēſetur, quod verò procedit quando in eo tantum decretum Iudicis deficeret, ſecus ſi aliæ ſolemnitates, & nu.14.*

15 *Tex.in l.final. C.ſi maior fact. alien. ſine decret. &c. interpetratur.*

Eius diſpoſitio non habet locum quando in contractu adeſt dolus ſaltem præſumptus, & nu.16. & 17. neq; habet locum quando contractus eſt nullus ex defectu ſollemnitatis à ſtatuto requiſita, nu.18.

19 *Ius Canonicum debet præferri iuri Cæſareo in terris Eccleſiæ.*

20 *Ius Pontificium non fouet malam fidem contrahentis, maximè quando adeſt leſio.*

ARGVMENTVM.

Cõtractus minoris abſq; decreto Iudicis, alijſq; ſolemnitatibus à iure requiſitis cenſetur nullus, & taciturnitate per quinquennium poſt lapſum minoris ætatis an, & quando cenſeatur ratificatus ad intellect. l.fin. C.ſi maior factus,&c.

DECISIO XI.

† PRò reſolutione dubij an vẽditio molendini, de quo agitur, ſit nulla, quod per plures diſputationes diſcurſum fuit, duo inſpiciẽda eſſe Domini putabant; primo an à principio contractus eſſet nullus, ſecundo, an per diuturnam taciturnitatem, & acquieſcentiam fuerit ratificatus, ita vt nec hodie impugnari poſſit.

Quod ad primum Domini ſub die 12. Decembris 1631. dixerunt, contractum à principio fuiſſe nullum, & in eadem reſolutione hodie permanſerũt; Dom. Bilocta enim tempore cõtractus, qui initus fuit de añо 1596. minor erat, nempè annorum 19. vt aſſeritur in eodem inſtrumento, & tamen non fuerunt adhibitæ ſolemnitates requiſitæ in contractibus minorũ, prout eſt decretũ Iudicis cũ cauſæ co-
1 gnitione, *l. ex eo C. de prędijs eorum cum concord.* quod decretum pariter exigitur à ſtatuto Beneuentano, nec etiã fuit adhibitus conſenſus duorum proximiorum requiſitus itidem ab eodem Statuto Beneuentano: vnus enim tantum interuenit nempè D. Pompeius, præſentia verò, & conſenſus D. Iulij Vintimilij non videtur attendendus, quia & ipſe minor erat nec annum vigeſimum impleuerat, vnde cecus cæcum ducebat; ſicq; dum idem D. Iulius in propriis negociis alieno indigebat præſidio abſonum erat, quod alterius indemnitati conſuleret, & ideo
2 ſtatutum debet intelligi de præſentia proximiorum, qui ſint maiores iuxta doctrinam *Angeli in l. fin. in princ. verſ. & per hanc C. de verb. ſignif.* *Caſtrẽſ. in l. ſi cum dotem §. ſi patri nu. 2. & 3. ff. ſol. matr.* cum aliis cumulatis in 1. *deciſ.* quibus addi poteſt *Pic. ad ſtatut. Vrb. gloſ. 13. num. 98. & ſeq. Rota deciſ. 30. nu. 8. poſt eund. Pic.* & clarius *in Romana Saluiani 15. Iunij 1615. coram*
3 *Emin. D. Card. Pamphilio*, vbi abſolu-

tè

tè firmatur minorem non poſſe inter-
uenire vti proximiorem ad authorizã
dum alterius minoris contractum, &
receſſum fuit *à 1. deciſ. coram eodem*
emanata ſub die 15. *Decembris* 1614.
quatenus tunc Rota anceps fuerat in
hac concluſione.

Quod autem D. Iulius Vintimilius
tunc eſſet minor deducitur ex libro
familiari conſcripto à patre dicti D. Iu-
lii, in quo diligentiſſimè natiuitates
filiorum, cum certa die, anno menſe,
& hora, nec non eorundem filiorum
obitus adnotabat, qui quidem liber
paternus, vel concludenter probat or-
tum atq; ætatem filiorum iuſta ſenten-
4 tiam *Salyc. in l. cum ſex. n.* 4. C. *de prob.*
l. ſi minorem nu. 10. C. *de in integr. reſt.*
bene eruditiſſ. Brinon. ſelect. antiquit. lib.
1. *cap.* 5. vbi altius repetit vetuſtum
morem partum profitendi, & referẽ-
di natiuitates infantium, ne dum in
tabulis, & libris priuatis, ſed etiam in
publicis penes acta, quas profeſſiones
natales nuncupabant ex quibus ætas
probatur *Roland. conſ.* 31. *n.* 2. *lib.* 1. *Io-*
ſeph. Ludouic. deciſ. Peruſ. 45. *n.* 16. *par.*
1 *Benintend. deciſ.* 47. *n.* 2. *Fat. in fragm.*
verbo ætas n. 142. *Odd. de reſt. in integr.*
par. 1. *quæſt.* 47. *nu.* 92. *& eſt deciſ. Ca-*
putaq. 314. *par.* 1. *& in Romana dona-*
tionis de Cupis 8. *Iunij* 1601. *coram bo-*
5 *me. Card. Pamphilio ſeniore*; Vel ſal-
tim ſemiplenè probat ita vt iunctis ad-
miniculis ex eod. libro ſufficiens, inde
& plena reſultet probatio iuſta doctri-
na *Bald. in l. neq. natales ſub nu.* 6. C. *de*
probat Curt. iun. *conſ.* 118. *n.* 8. *Ioſeph.*
Ludouic. concluſ. 29. *in* 26. *ampliat.*
verſ. verior tamen. Gabriel. *conſ.* 29. *n.*
59. *& lib.* 2. & dixit Rota apud Car.
Mantic. deciſ. 58. *num.* 8. *& ſeq cum*

Adminicula hic autem ſunt plura;
pater mortuus eſt cum opinione in-
tegræ, & bonæ famæ deceſſit ante mo-
tam litem, & tunc de nullius præiudi-
cio agebatur, nullaq; aderat ſuſpicio
alicuius, intereſſe; liber hic continet
adnotationem natalis, cum certa die,
& hora aliorum filiorum, nec non obi-
tus eorundem quæ, & iuſtificantur ex
6 libris baptiſmi, & mortuorum ita vt
magna inſurgat præſumptio pro fide,
libri paterni quo ad natiuitatem D. Iu-
lii vt poſt alios ponderat *Ioſeph. Lud.*
concl. 29. *in* 26. *ampliat. in fine Gabriel.*
conſ. 26. *nu.* 29. *lib.* 2. quemadmodum
etiam dicimus de quolibet libro pri-
uato, quod ſi aliquæ partitæ iuſtificã-
7 tur pro aliis omnibus etiam reſultat
fides, & veritatis probatio *Caſtr. conſ.*
301. *nu.* 4. *Alex. de Neuo. conſ.* 39. *Surd.*
conſ. 543. *nu.* 4. Rota *deciſ.* 813. *nu.* 15.
p. 1. *diuerſ. & in Romana tutelæ* 27. *Ia-*
nuarij 1612. *coram Emin. D.* Card. *Pã-*
philio; Et quod magis vrget dantur
etiam teſtes deponentes de natiuita-
te D. Iulii quod ſcilicet natus fuerit de
anno 1576. & eorum recordatus aſſi-
gnant rationem quia tunc peracto in
Vrbe anno Iubilei de dicto anno ſe-
guenti 1576. celebrabatur in Ciuitate
8 Beneuentana idem Iubileum, vnde
liber iſte paternus tot ſuffultus admi-
niculis, & circumſtantiis procul dubio
ſufficienter probat, præſertim dum non
prnciipaliter agitur de probãda mino-
ritate ſed incidenter ad effectum vali-
ditatis, vel inualiditatis contractus ob
minorem ætatem conſanguinei proxi-
mioris adhibendi, iuxta *Rot. deciſ.* 34.
n. 18. *par.* 2. *diuerſ.*

Hodieq; ex facto tollitur obiectum
propoſitum in alia diſputatione, quod
ſcilicet hæc adnotatio eſſet exempla-
ta ex folio lacerato, quia eadem adno-
tato præciſa de natiuitate D. Iulii quæ
mobo exhibetur eſt recognita per te-
ſtes qui notam habebant manum ſcri-
bentis, & pluries interfuerunt dum
ipſe alias ſcripturas calamo exararet
& ex inſpectione deprehẽditur, quod
caſu lacerata fuerit pagina, & patet
aliam ſubſtituit propriaq; manu conti-
nuauit in hac adnotare dies natiuitatũ,
& obitus filiorum, & regulariter exẽ-
plum ſcriptũ ab eodem qui originale
confecit probat ſicut ipſum originale,
non enim attenditur prioritas vel po-
9 ſterioritas temporis vt dicatur origi-
nale

nale ſed identitas manus ſcribentis,
Bart.in auth.ſi quis in aliquo n.3. C.de
eden.Couar. pract.quaſt.cap.19. nu.3.
Lap.alleg.77.nu.1.Peregr.conſ.84. n.3.
lib.5 Cephal.conſ.451.nu.11. Menoch.
conſ.174. n.26.Rota deciſ.250.nu.1.&
ſeq.par.1. diuerſ. quæ probationes in
caſu præſenti eo magis videntur ma-
10 gni faciendæ quia conſtat incendio
perijſſe libros baptiſmorum de illo
anno 1576.poſt annum 1575.vt dicũt
teſtes nu.12. vnde non ita rigide ſunt
examinandæ ſed coniecturæ admictũ-
tur,& præſumptiones per *Caſtr.conſ.*
50.nu.2. lib.1. Afflict.deciſ.13. nu.10.
cum alijs per *Moder Mantuan. contr.*
forenſ.cap.204.nu.53.& ſeq.

Verum in contractu venditionis de
quo agitur deficit etiam cauſa neceſſi-
tatis, vel vtilitatis requiſita pro validi-
tate contractuũ minorum *ex l.1. l.ma-*
11 *gis puto §.nonpaſſim l.ſi pupillorum §.ſi*
prator ff.de rebus eorum l.tutor vrgẽtis
ff.de Minor.tot tit.de pręd.minor.ſine
decret.nõ alien. Neceſſitas enim ne dũ
non probatur,ſed nec etiam in inſtru-
menro aſſeritur,vtilitas verò excludi-
tur, tantum abeſt quod probetur, &
maxima leſio reſultat ex eo quod mo-
lendinum fuit venditum duc.500. &
tamen in continenti fuit locatum à la-
tino emptore duc.111.& cum fructus
immobilium taxentur ad rationem
12 quinque pro centenario iuſta *gloſ.in*
authent. perpetua verbo iuſta C. de ſa-
croſanct.Eccleſ.Honded.conſ.30. n.20.
lib.1. ſors ipſa debebat vendi vltra
duc.2200.vnde inſurgit ſatis clarà, &
enormiſſima leſio vt ferè in his termi-
nis ratiocinatur *Bardellon. conſ.58.*
num.67.

Nec dicatur quod molendinum eſ-
ſet dirutum vt habetur in chirografo
S.M. Clementis Octaui,vbi aſſeritur,
quod Molendinum erat dirutum, &
non molẽs,quoniam huiuſmodi aſſer-
tio, vel eſt ſubreptitia tanquam ema-
nata ad inſtãtiã Latini emptoris cuius
intererat molendinum emptum expo-
nere eſſe modici valoris, yel certè ex-
cluditur veritas iſtius aſſertionis quia
ante chirografum fuit facta locatio mo-
lẽdinum pro dictis du.111. nec veriſimi-
liter molendinũ pro illius reparatione
tot magnis indigebat expenſis.dũ non
in flumine;poſitum eſt,ſed coheret ſo-
lo,vt deponunt teſtes.

Nec etiam ſuffragatur quod illa lo-
catio contineat duo molendina quia
pro vnoquoq; ſigillatim aſſignat pen-
tionem, & pro hoc quod venditũ fuit
latino aſſignatur pentio annua du.111.

Quoad ſecundam inſpectionem li-
cet *Rota ſub die 12. Decembris 1631.*
dixerit inductam fuiſſe ratificationem
ſtante diuturnitate temporis ex quo
D. Bilocta venditor poſtquam minori-
tatem excefferat tacuit per quinquen-
13 niũ,& vltra *ex l.ſi.C.ſi maior fac.alien.*
*ſine decret.fact.rat.hab.*tamen cum no-
uæ probationes fuerint in in Rota ex-
hibitæ,concluſiones iuris firmatas in
prima deciſione, hodie quidem etiam
veras putabant,ſed eaſdem in caſu prę-
ſenti ex his nouis probationibus de-
clinabant; Quoniam ſi deficit ne dum
decretum Iudicis ſed etiam conſenſus
alterius ex proximioribus,atq; hodie
minoritas D.Iulij eſt concludenter ꝓ-
bata nec non etiam deficit cauſa vtili-
tatis non intrat diſpoſitio *d.l.fin.* quæ
14 ſolummodo ſibi locum vindicat vbi
cõtractus eſt nullus ex defectu decre-
ti ſecundum veriorem ſentẽtiam quæ
ex verbis rubricæ *& tex.l.fin.* deſumi-
tur,& quam ſequuta eſt *Rota coram S.*
M.*Gregorij XV. deciſ.260.num.3. &*
21.& deciſ.432. nu.18. cum alijs alleg.
*in 1.deciſ.*quibus addi poſſunt *Lancell.*
Gall.conſ.105.nu.26. Maluaſ. conſ.86.
nu.32. & ſeq. Gratian. diſcept.forenſ.
cap.513.nu.10.Rota in Vrbeuetana cẽ-
ſus 24. Ianuarij 1624. coram R.P.D.
15 *meo Motmano,* & ſanè verba *tex.in d.*
l.fi. ibi (alienationem minimè poſſe re-
tractari occaſione prætermiſſionis decre-
*ti)*nimis vrgent ſtrictè enim tex.indu-
cit ratificationẽ quoad nullitatem tã-
tum reſultantem ex omiſſione decre-
ti, faciliorq; eſt ratificatio contractus
mi-

Digitized by Google

minoris vbi ſolum extrinſeca quædã
deficit ſolemnitas vt eſt decretum Iu-
dicis,quam vbi in ſubſtantia intrinſe-
ca fuit peccatum,& plures concurrunt
defectus,vbi enormiter leſi sũt mino-
res,quorum indemnitati multum & a-
criter iura inuigilant,ita diſſerit *Rum.
iun.conſ.*248.*nu.* 18. *Bardell.conſ.*58.
*nu.*63.*Menoch.conſ.*489.*n.*13. Dumq;
Statutum Beneuentanum ſi in contra-
ctibus minorum non adhibeantur duo
cõſanguinei, & decretum Iudicis prę-
ſumitur contractus huiuſmodi dolò
extortos illoſq; irritat; duo hic inſur-
gunt primo quod extãte dolo præsũp-
to non intrat diſpoſitio *d.l.fi.* quia
dolus vnquam cenſetur remiſſus iux-
ta doctrinã *Salycet. in d.l.*1.*C.ſi maior
fact.*& latè fuit oſtenſum in *alia deciſ.
verſic.minus obſtat*,& præter ibi *alleg.
itidem deciſ. Verall.*1.*n.*4.*par.*3.*& poſt
Pic.ad ſtatut. vrbis deciſ.*22.*nu.*7. *latè*
Mar.*Ant.var.reſol.lib.*2.*cap.*3.*nu.*20.
præſertim dum non probatur minorē
17 poſtquam maior factus erat habuiſſe
ſcientiam certam, & præciſam nulli-
tatis ac talis dolus *Roland. conſ.*72.*n.*
18.*lib.*1.Maluaſ.*conſ.*86.*nu.*27. *Surd.
conſ.*49.*nu.*29. *Gratian. diſcept.forenſ.
cap.*513.*nu.*11.*& cap.*823. *nu.*29.*Rot.
deciſ.*102.*n.*12.*par.*2.*diuerſ. & coram*
S.M. *Greg.XV.deciſ.*260.*num.*25.*&
deciſ.*473.*nu.*20.*ac deciſ.*492.*num.*10.
*par.*1.*recent.*& alibi paſſim; Secundò
quod vbi contractus eſt nullus ob for-
mam ſtatuti non ſeruatam tunc locum
18 non obtinet diſpoſitio *d.l.fi.*vt conſul-
uerunt *Maluaſ.conſ.*86.*nu.*17.*Lancell.
Gall.conſ.*105.*nu.*28. *Bardellon.conſ.*
58.*nu.*721. & ſequuta fuit Rota in
*prealleg.dec.*472.*coram* S.M.*Greg.XV.*
& in *Romana dotis* 10.*Iunij* 1626. *co-
am Reuerendiſſimo* D.*meo Decano*, &
hodie ex facto ceſſat reſponſio data in
prima deciſione conſtat enim de mi-
noritate Iulij,& ſic vltra defectum de-
creti, probatur defectus alterius ex
proximioribus,& leſio iuſtificatur,quæ
omnia in alijs diſputationibus non iu-
ſtificantur.

Et demum aliqui ex Dominis exiſtima-
bant quod cùm verſemur in terris Ec-
cleſiæ hoc eſt in Ciuitate Beneuenta-
19 na ius canonicum preferri debeat,nec
attendi diſpoſitio *d.l.fin.* ius enim Põ-
tificium non fouet malam fidem con-
trahentium; immò ledentis enormiter
20 minores,hæc fuit ſententia *Butrij in
conſ.*45.*ſub nu.*3. à qua *Butrij* opinio-
ne licet diſſentiat *Menoch.de recuper.
remed.*15.*n.*188. *& conſ.*242. *nu.*34.
*Gabr.conſ.*20.*nu.*38.*lib.*2.& alij; tamē
fortaſſe plures, & grauiores videtur
habere ſectatores ſententia Butrij vt
obſeruat *Lancell. Gall. conſ.*105.*n.*26.
vbi cõtrariam opinionem ſingularem
appellat,& ipſe *Menoch.*parum ſibi cõ-
ſtans eam ſequutus fuit *conſ.*29.*nu.*48.
*& ſeq.Ruin.conſ.*41.*nu.*50. *Nact.conſ.*
295.*nu.*3. *Marcabrun.conſ.*51.*nu.*35.
*Pret.conſ.*139. *nu.*9. *Maluaſ. conſ.*76.
*nu.*35.*Surd.conſ.*49.*n.*41.*&* 47. *Pan-
zirol.conſ.*173.*nu.*16. *Addent.ad deciſ.
Bonon.*64.*verſic. verum prædicta Grat.
deciſ.*102.*nu.* 13.cum alijs,& hæc opi-
nio,eo magis videbatur retinenda vbi
non conſtat de ſcientia nullitatis in
aquieſcente poſt maiorem, ætatem, &
vbi leſio, eſt pluſquam enormis & vbi
ſtatutum præſumit dolum.

Et ita vtraq; parte informante ex
nouis probationibus, &c. in iſta *Bene-
uentana Molendini die Mercurij* 28.*Iu-
nij* 1634.*coram R.P.D. Merlino.*

SVMMARIVM.

1 *Io:Camillus.Maſcambrunus I.C. cele-
berrimus. commendatur.*

2 *Mandatum cenſetur factum in loco vbi
tranſmictitur, & non vbi conficitur,
ideoq; illius loci ſolemnitates ſunt ad-
hibendæ.*

3 *Contractus omnes ſuum implementum
& perfectionem recipiunt in loco vbi
eſt deſtinata ſolutio.*

4 *Solemnitates à ſtatuto requiſitæ in cõ-
tractu requiruntur etiam in tranſa-
ctione.*

5 *Procurator tenetur ſeruare illas ſolem-
nitates quas ſuus Principalis ſeruare
teneretur in loco vbi fit contractus.*

6 So.

6 *Solemnitates debent interuenire in ipſo actu,& inſtrumento.*

ARGVMENTVM.

Solemnitates loci vbi tranſmictitur mādatum procuræ ſunt attendendæ.

DECISIO X.

ANtequam ad vlteriora procedatur fuſius examinabimus nonnullos iuris articulos in cauſa præcedētis deciſ. (quæ fuit mea propria) enucleatos,& comprobatos cū alijs eiuſdem Sacræ Rotæ Romanę deciſionibus, fuit igitur in hac cauſa exhitatum, num actus procurationis à me factus Neapoli vbi eram maior in perſonam cuiuſdam Ciuis Beneuentani, ad recipiendum partem pretij molendini venditi induceret ratificationem ſaltim tacitā contractus venditionis, & dum Neapoli (vbi minor ætas eſt coarctata ad 18. ann.) eram maior, non poteram vti minor illam reuocare,ſed huic motiuo
1 diſertiſſime reſpondidit *Dom. Io:Camill. Maſcambrunus I.C. celeberrimus Aduocatus Sac.Aulæ conſtit.meritiſſimus & cauſarum patronus facundia, & doctrinæ profunditate inſignis,meuſq;conſanguineus,& huius cauſæ auriga*; quia mandatum talis procurationis fuit directum perſonæ exiſtenti in Ciuitate Beneuentana vnde non poteſt cenſeri fuiſſe celebratum aliquem contractum
2 Neapoli vbi eram minor, ſed Beneuēti,vbi mandatum tranſmictitur *Bald.in l.multum nu.28.vbi Salycet.nu.*17.C.*ſi quis alteri vel ſibi* Alber.in *l.2.nu.4.ff. de Procur. Rota Ianuæ deciſ.161.nu.4.* maximè,quia vbi eſt deſtinata ſolutio,
3 ibi dicitur contractum ſuum implementum, & perfectionem recipere *l.contraxiſſe ff. de fideiuſſor. l.quæro.ff. de ſolut.*

Vnde cum procurator in dicta receptione pretij non ſeruauerit ſolemnitates requiſitas à ſtatuto quas tenebatur ſeruare principalis venditio ſi Beneuenti fuiſſet, vbi receptionis contractus geſtus fuit nullus fuit actus receptionis *Socc.conſ.112.n.16.& 17.*cum alijs allegatis *in Romana hereditatis*, quæ ſequitur.

R.P.D.Licta Romana *hereditatis Veneris 29. Nouembris 1602.*

Fuit dubitatum an tranſactio, cuius copia data fuit obſtet D.Ginueræ agēti poſſeſſorio edipiſcendæ ad tertiam partem hereditatis quondam Conſtātię de Comitibus matris ſuæ, & Domini tenuerunt tranſactionem prædictam fuiſſe nullam,& pro nullitate conſiderarunt huiuſmodi tranſactionem fuiſſe factam in Vrbe mediante perſona procuratoris dictæ D. Gineuræ omiſſis ſolemnitatibus à ſtatuto requiſitis pro validitate contractuum mulierum *cap.151.lib.1.ſtatut.vrb.* quod ſta-
4 tutum habet locum, etiam in tranſactione *Put.deciſ.162.num.2.lib.1.* & fuit reſolutum *in Romana nullitatis de Scapucijs 15. Iunij 1576. coram nunc Ill.D.Blanchetto.*

Nec dubitari poteſt quin procurator ipſe fuerit obligatus ſeruare eaſdē ſtatuti ſolemnitates, quas tenebatur obſeruare dicta *D.* Gineura ſi Romæ fuiſſet vbi geſtus fuit huiuſmodi tran-
5 ſactionis contractus, *Ang. in l.apud Iulianum § ſi pupillus verſ.& pone exemplum ff.ex quib.cauſ.in poſſeſſ.eat.* Socc. *conſil.112. num.16. lib.1.* de communi *Gomeſ.in§.fuerat nu.9.verſ.7.prædictā regul.iuncto nu.ſeq. in 1.vol. tractat.de action.fol.mihi 144.*

Et certè ſi contrarium diceremus eſſet aperta mulieribus via,alias contrahendi,quam diſponitur in dicto ſtatuto,quod etiam bonum publicum reſpicit,cui regulariter renunciari non poteſt.

Et ad illud quod ſolemnitates dicti
ſtatuti præſumi debeant interueniſſe
ex curſu tanti temporis fuit reſponſum,
6 quod ex quo interuenire debuerunt
in ipſo actu,& inſtrumento, negatiua
ſatis probatur ex inſpectione dicti in-
ſtrumenti.

Reſeruatunt tamen DD. videre an ſupradictæ nullitati tranſactionis obeſſet ratificatio per dictam D.Gineuram facta in Ciuitate Venetiarum, &c.

SVMMARIVM.

1 *Defectus decreti Iudicis probatur quãdo in inſtrumento de eo non ſit mentio.*

2 *Præſentia ſola non ſufficit ad authorãdum quando opus eſt loquela, & expræſſione verborum.*

3 *Ea quæ ſunt de ſubſtantia, & forma contractus non comprehenduntur ſub dictionibus ceteratis, & ſub facultate extendendi ad Conſilium ſapientis.*

4 *Forma implementum debet eſſe clarum, & certũ adeo vt ſupletione non indigeat.*

ARGVMENTVM.

Iudicis decretum deficere probatur quando de eo in inſtrumento nõ ſit mentio; nec cum ſit de ſubſtantia comprehẽditur ſub cæteris Notariorum.

DECISIO XI.

ITem in dicta cauſa fuit concluſum quod ſtante ſtatuto requirente decretum Iudicis cum cauſæ cognitione in contractu minoris non ſufficeret illius præſentia; & quando in inſtrumento non legitur interpoſitio dicti decreti, probatur illius defectus vt fuit dictum in vna *Romana hæreditatis, & paragÿ dotis Veneris* 12. *Iunÿ* 1615.*coram R.P.D.Buratto*, per hæc verba; Præpoſito dubio reſeruato &c.
Secundo cum non legatur in inſtru-
mento interpoſitio decreti Iudicis ꝓ-
1 batur illius defectus & ſic ſolemnitatis
gloſ. in l.fin. & ibi Bart. in 1.*notab.* C.
*de reb.cred. Surd. conſ.*28. *nu.*114. *&*
*conſ.*303.*nu.*7. *& deciſ.*300.*nu.*11.*&*
in decreto Simone.in tractat.de d.c. lib.
2 3.*tit.*7. *inſpect.*3.*nu* 33 & ſola præſen-
tia non ſufficit, quando opus erat lo-
quela,& expræſſione verborum *Bald.*
*in c.cum in veteri nu.*3. *&* 4. *de dec. &*
l.ne quicquam §.*vbi decretum n.*5.*verſ.*
quod autem ff. de offic. proconſ. Iaſ.
*in l.omnium nu.*4.*verſ.tum ſequitur* C.
*de teſtam. & in ſtatut.*Mediol.*Lamber.*
§ 14.*nu* 3.

Nec poteſt dici iuramentum, quod
contrahens non ageret in damnum
Fauſtinæ comprehendi ſub extenſione
dictionis ceteratæ conſentiens, &c. &
decretum Iudicis ſub extenſione clau-
ſulæ in fine appoſitæ ſuper quibus &c.
iuſta atteſtationẽ Notarij,nam cũ aſſer-
tio iurata propinquiorum, ac decretũ
Iudicis ſit de ſubſtãtia,& forma dici nõ
poteſt venire ſub dictionibus ceteratis
nec ſub facultate extendendi ad cõſi-
3 lium ſapiẽtis, ſed expreſſionem requi-
tunt *Butr. Abb. Imol. & Anan. in cap.*
penult.de iureiurand. Io: Andr. in add.
ſpecul. in tit.de inſtrum. adit.§.*inſtrum.*
*ergo publicum nu.*23.*verſ quid ſi à con.*
*tractibus Ruin.conſ.*13. *nu.*2. *verſ.non*
*obſtat vol.*4.*Rota deciſ.*352. *alias* 1.*de*
verb.ſign.in antiq; Lanfranc. in tract.
*de fide inſtrum.num.*19. *verſ.ſed iuſta*
*Grat.conſ.*140.*n.*7.*vol.*1.*Rota dec.*643.
*nu.*2. & in terminis ſtatuti Mediolan.
*Carpan.ad illud cap.*324 *nu.*169. Im-
4 plementum enim formæ debet eſſe
clarum, & certum adeo vt non indi-
geat ſuppletione, vel diuinatione *Bal.*

in

Digitized by Google

in cap. cum in iure peritus vereſic. ſolue de offic. delegati.

S V M M A R I V M

1 *Statuta loci vbi fit contractus ſunt attendenda ſed quo ad perſonas attenditur locus perſonarum nu. 2.*

3 *Maior effectus in patria ſua uigore ſtatuti poteſt ſe pro maiore vbiq; gerere.*

Vltimũ sũmariũ pro argumẽto deſeruit.

D E C I S I O XII.

RVrſus in eadem cauſa fuit diſceptatum an ſtatuta loci contractus, vel contrahentiũ eſſent attendenda, quando ciues extra patriam contrahunt, & in hoc articulo adducebatur deciſio Sacræ Rotæ in vna *Romana ſocietatis officij* 29. *Maij* 1623. *coram R.P.D. Rembaldo* incipiente cum prætenderet D. Alphonſus, &c. vbi his verbis Sacra Rota reſpondidit in ſimili articulo.

Nec obſtat quod inſtrumentum dictæ ratificationis celebratũ eſſet Parmæ ideo adhiberi debebant ſolemnitates à ſtaturo Ciuitatis Parmæ requiſitæ in contractibus minorum, quia licet quoad ſolemnitates contractus at-
1 tendenda ſunt ſtatuta loci vbi fit contractus *Aret. conſ. 73. ſub nu. 5. verſ. his premiſſis cum allegatis*, hoc tamen non procedit quoad perſonas cõtrahentiũ, nam quoad perſonas attenditur locus
2 perſonarum *Abb. in cap. quod Clericus ſub nu. 11. verſ. ſi vero tamen de foro compet. Ancar. in cap. canonum nu. 158. de conſtit. Achill. deciſ. 2. eod. tit. Seraph. deciſ. 746. nu. 3.* ita vt cum dictus Alphonſus tempore quo celebrauit dictũ cõtractum iam eſſet effectus maior vigore ſtatuti Vrbis poterat ſe gerere pro maiore etiam in dicta Ciuitate Par-
3 mæ *Bald. in l. cunctos Popul. nu. 60. C. de ſum. trin. Caſtr. conſ. 226. n. 26. lib. 2. Soccin. conſ. 239. nu. 271. Put. deciſ. 476. lib. 3. Seraphin. d. deciſ. 746. numer. 3.* nec per conſequens tenebatur adhibere ſolemnitates in dicto ſtatuto Ciuitatis Parmæ requiſitas, quia dum ſtatutum loquitur de minoribus, non verò de illis qui ſunt effecti maiores, & habilitati ad faciendum omnes actus quos poſſunt facere maiores qualis vt dictum eſt erat dictus Alphõſus de tẽpore dicti cõtractus.

S V M M A R I V M.

1 *Statutum Beneuentanum tit. de contractibus minorum diſponit reſpectu ſolemnitatis, actus, ideoq; extra territorium non porrigitur, & nu. 2.*

ARGVMENTVM.

Statutum quando extrà territorium ſtatuentis porrigatur, & quandò non.

D E C I S I O XIII.

DVM verò alias accidiſſet de guſtandus articulus præcedentis deciſionis fuit comuniter concluſum valere obligationem factam a Ciue Beneuentano in Regno vbi erat maior, abſq; ſolemnitatibus requiſitis à
1 *Statuto Beneuentanò tit. de contractibus minorũ eſto*, quod talis ciuis in ſua patria eſſet minor, quia dictum ſtatutum diſponit reſpectu ſolemnitatis actus ideoq; extra territorium ſtatuentis, nõ porrigitur, iuxta diſtinctionẽ *Bart. communiter receptam in leg. cunctos populos num. 32. C. de ſum. trin. & fide Cathol.* & decidendo hanc opinionem admiſit Sacrum Conſilium Neapolitanum, *vt per Praſ. de Franch. in deciſ. 72.* omninò videnda, ſequitur *Surd. dec. 197. nu. 1. & deciſ. 227. nu. 8. &* Rota *Genuæ in deciſ. 28. 38. & 105.*

SVMMARIVM.

1 *Summus Pontifex poteſt iuramenta remittere, & interpretari.*

2 *Statutum in dubio dicitur reſpicere publicam vtilitatem.*

3 *Iuramenti vis parum obtinet in contractu annullato à ſtatuto, ob publicã vtilitatem.*

4 *Statutum annullans contractum ob publicam vtilitatem, omnia in eo contẽta annullat.*

5 *Fideiuſſio de ſui natura eſt leſiua.*

6 *Minor contrahens contra formam ſtatuti, ſi non efficiatur locupletior non tenetur reſtituere accepta, neq; in foro cõſcientia.*

7 *Valet argumentum à foro exteriori ad forum interius, & è conuerſo.*

8 *Actus validus de iure gentium nõ ſeruatis ſolẽnitatibus iuris poſitiui quãdo obliget in foro conſcientia.*

9 *Conſcientia non ligat quos natura non obligat.*

10 *Contrahens abſq; ſolemnitate, ſtatuti nec ciuiliter, nec naturaliter obligatur.*

11 *Fides Parochi ſumpta ex libro baptizatorum probat ætatem.*

12 *Minor veniens aduerſus contractum debet reſtituere accepta.*

13 *Probata receptione pecunia dicitur probata verſio, in vtilitatem recipientis, & nu. 14. & 15.*

16 *Iuramentum aſſertorium maioris ætatis quando minorem excludat.*

17 *Minor in reſtitutione in integrum obtinenda debet probare ſe leſum.*

ARGVMENTVM.

Minor contrahens contra formam ſtatuti non tenetur reſtituere accepta, neq; in foro conſcientiæ, niſi probetur eum acceptis effectum eſſe locupletiorem.

DECISIO XIV.

POſtremo quia in cauſa ſupradictæ deciſionis Sacra Rota non cõdemnauerat me ad reſtituendum pretium, fuit exhibitatum an ſaltim in foro conſcientiæ tenerer ad illius reſtitutionem, & quod neq; in foro conſcientiæ tenerer ad dictam reſtitutionem fuit concluſum rationibus in infraſcripta eiuſdem Sacræ Rotæ deciſione deguſtatis.

R.P.D. Durano, Romana Nullitatis obligationis Veneris 16. Ianuarij 1626.

Fuit ab A.C. relaxatum mandatum contra Bartolomeũ Bonadies pro ſcutis millæ ſoluendis Alphonſo Vidaſco vigore inſtrumẽti ſocietatis officij initæ ſup officio curſoriatus Andreæ Scalmati cui dictus Bartolomeus, & Ioſeph de Cupis ambo minores vti fideiuſſores principaliter, & inſolidum acceſſerunt ad fauorem eiuſdem Alphonſi, ſed quia fuit appellatum, & appellationis cauſa cõmiſſa R.P.D. meo Merlino cum clauſula ſi quid exequẽdum, &c. vt ipſi propter infirmitatem domi retento morem gererem, dubitaui an dictum mandatum eſſet exequendum, ſtel potius reuocandum, & domini reuocandum fore cenſuerunt; Cum enim ſocietas cũ Bartholomæo minore ſine præſentia, & conſenſu duorũ propinquorum, & alijs ſolemnitatibus, per *Vrbis ſtatutum* requiſitis *cap.* 151. *lib.* 1. fuerit nulliter contracta nullum etiam fuit iuramentum in ea appoſitũ, tanquam dolo, & metu extortum vt in fine dicti ſtatuti expreſsè cauetur de cuius validitate non poteſt dubitari, cum ſit Pontificis auctoritate confir-

ma-

matum,qui iuramenta remictere illaq;
1 interpretari, ac diſpenſare poteſt *cap. quãto & c.pet.extra de iure iurando*, &
in puncto *Ludou.Rom. conſ.*12. Quod
& ſi in dicto ſtatuto non fuiſſet ex-
preſſum,id ipſum cauſa finalis dictarũ
ſolẽnitatũ ſuaderet, quia cũ tendat ad
euitandum captioſam circumuentio-
nis deceptionem quæ contra minores
fraudibus obnoxios per verſutos, &
tenellę iuuentutis procaces machina-
ri ſolent *argum. tex. in l.tranſactiones
cum ibi not.*C.*de transact.* & habetur
2 *in probemio d.ſtatut.* dubio procul di-
ctũ ſtatutũ dicitur reſpicere publicã
vtilitatẽ *Bal.in c.*1. *§.ſi quis per trigin-
ta num.*9. *ſi de feud. fuerit controuerſ.*
*Corn.conſ.*135.*nu.*24. *lib.*1. Quando
autem vt hic contractus ob publicam
vtilitatem,per legẽ, aut ſtatutũ annul-
latur,tunc nihil operatur in illis inter-
poſitum iuramentum *Bart. in l.ſi quis
pro eo nu.*8.*ff.de fideiuſs.Bal.conſ.*250.
*nu.*24.& in terminis quod contractus
minorum in quibus per ſtatutum cer-
ta deſideratur ſolemnitas ad fraudem
obuiandam,& ſit principaliter ob pu-
3 blicam vtilitatem non validentur per
iuramentum tenet *Bart.in l.omnes po-
puli nu* 25 *ff.de iuſt. & iure Bald. in
auth. ſacramenta puberum num.*5.*C.ſi
aduerſus vend. & ibi Paul.n.*11. *Salic.
nu.*84. *Alex conſ.*58. *nu.*4. *&* 8. *lib.*1.
*Rum.conſ.*51.*nu.*22.*lib.*1. *Moder.Ro-
man.ad ſtatut.gl.*23. *n.*5.

Quæ publicæ vtilitatis ratio, nem-
pè euitatio doli, & fraudum ad quam
primario reſpicit dictum ſtatutum cũ
generalis ſit,et fauorabilis non ſolum
4 annullat pacta, de non petendo dona-
tiones quietationes, & alios contra-
ctus, ac etiam omnes alios actus per
quos minor ledi poteſt, & ſic contra-
ctus ſocietatis de quo agitur, in qui-
bus eadem militat ratio *Put.deciſ.*58.
*lib.*1.*in nouiter impreſſiſ.* *Creſc.deciſ.*
3.*de conſtit.Rota deciſ.*592. *n.*1.*par.*1.
*recent. & coram Greg.*XV.*deciſ.*164.
*nu.*4.*cum relatis ibid.per.addent. n.*11.
*& deciſ.*6.*in impreſſ.per moder.ad dict.
ſtatut.* & quia fideiuſſio de ſui natura
eſt leſiua, cum fideiubere ſit à noto-
5 rio male vti ſubſtantia ſua,vt not. *Iaſ.
& alij in l.perſona §.*1. *de pact.* multo
magis fideiuſſoria obligatio Bartolo-
mei minoris nulla fuit quam obliga-
tio principalis.

Quę adeò vigere dicebantur vt ob
eandem publicæ vtilitatis rationem
nec Bartholomeus dum locupletior
effectus non fuit remãſerit in foro cõ-
ſciẽtię ad reſtitutionem obligatus per
6 id quod egregiæ notat *Bal.conſ* 285.
*verſ.nec aliter.vol.*3. vbi quod quan-
do lex ciuilis aliquid ſtatuit tale ſta-
tutum etiam in animæ iudicio eſt ſer-
uandum, & excuſat conſcientiam à
peccato, alioquin Vrbis ſtatutum eſ-
ſet vitioſum, & multorum animas il-
laquearet, quod non eſt dicendum
præſertim cum ſit Pontificis auctori-
tate roboratum, *& Bald.*ſequitur *Iaſ.
in l.nemo poteſt. nu.*105. *ff.de legat.*1.
vbi teſtatur de comuni *Abb. Fel. &
Dec.in cap.*1.*de conſtit.*quos refert *Co-
uar.in cap.cum eſſet num.*6. *de teſtam.
Soccin. in l.quoniam in declaratione ci-
tatæ legis regula,circa principium nu.*8.
C.de inoff.teſt. *Sanchez de matr.lib.*1.
*reſol.*33.*n.*12. Eſt enim in iure vulgatũ
& tritum argumentum de foro exte-
7 riori ad forum interius,& è conuerſo
*gloſ.in c.fin.& c.permictimus de penit.
& remiſſ.& c.inſolita* 11.*quæſt.*1. *Sot.
in* 4.*deſt.*20.*queſt.*2.*artic.*2. *& lib.*4.
*de iuſt.& iure quæſt.*5. *artic.*52. *verſic.
quinto arguitur*, & nouiſſimè *Io:Vale:
de differentijs inter vtrumq; forum lib.*
1.*immediatè poſt preludia verſ.regula:*
Neq;obſtat id quod tradit *Innoc.in c.
qua propter de elect. & in c. ſi celebrat
de Cler. excomun.* vbi quod quando
actus valet de iure gentium, quia ha-
bet voluntatem, & cõſenſum partium
licet non ſit ſeruata forma inducta à
8 iure poſitiuo obligat in foro cõſcien-
tię,quia ſtante publicæ vtilitatis ratio-
ne ſupradicta, ac cauſa finali dicti ſta-
tuti dictus Bartolomeus,nec ciuiliter,
nec naturaliter, remanet obligatus,&
prop-

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

propterea ſuccedit vulgaris *Bart.* regula vbi ſupra, quod natura non obligat conſcientia non ligat *Nauar. conſ. 9. de empt. & vend. nu. 6. & 7. lib. 3. vol. 1.* & quod Bartolomeus naturaliter non remanſerit obligatus dũ non probatur locupletior effectus conſtat ex quo Vrbis ſtatutum reſiſtit contractui, & obligationi dictæ ſocietatis ſic quod impedit etiam naturalem obligationem oriri *l. cum lex vbi Bart. nu. 6. ff. de fideiuſſ. Couar. in c. quãuis pact. de pact. in 6.* vbi quod ſi mulier ſine ſolemnitate per ſtatut. requiſita contraxerit, nec ciuilis, nec naturalis oritur obligatio quia ſtaturum ei reſiſtit, *Lud. Rom. conſ.* 437. *& Nauar. vbi ſupra.*

Ex quibus clarè infertur Bartholomeum non adhibita ſtatuti ſolemnitate nulla ratione remanſiſſe obligatũ Alphonſo cum de eius minori ætate dicta tempore obligationis conſtet ex fide parochi cum inſertione partitæ libri baptizatorũ quæ probat ætatẽ *Verall. deciſ.* 314. *nu.* 1. *par.* 1. *Seraſin. deciſ.* 1134. *nu.* 2. *Rota deciſ.* 592. *nu.* 2. *par.* 1. *Recent. & deciſ.* 15. *nu.* 2. *par.* 2. *et coram R.P.D. meo Veroſpio in Vrbeuetana bonorum* 27. *Martij* 1615. & alibi ſæpius, & probat *Concil. Trid. ſeſſ.* 24. *de reformat. capit.* 1. *in fine*, vt ponderat *Genua de ſcriptur priuat. lib.* 5. *tit. de lib. plib.* 9. 1. *nu.* 3. & 4. & per conſequens mandatum A.C. fuiſſe nullum, & ſic reuocandum ſolumq; ſupereſt vt obiectis in contrarium adductis ſigillatim reſpondeatur.

Non obſtat quod Bartolomeus dicatur periurus, cum etiam in terminis ſtatuti de quo agitur minor debeat petere abſolutionem à iuramento ad effectum agendi *mod. Roman. ad dict. ſtatut. gloſ.* 23. *nu.* 18. qui aiam conſtat obtinuiſſe abſolutionem ex fide quæ mihi data fuit.

Non obſtat præterea quod minor qui vult dicere contractum nullum, aut implorat beneficium reſtitutionis in integrum debeat reſtituere quæ
12 ex illo contractu accepit, *l. quod ſi minor §. reſtitut. ff. de minor. l. cum dote fundum C. de pact. l.* 1. *& ibi Paul. de Caſtro C. de reput. quæ fiunt in iudic. reſt.* quia hoc non procedit quando minor non eſt effectus locupletior *l. prædiorum vbi Bar. & alij C. de præd. minor.*

Nec obſtat quod eo ipſo quod probatur Bartholomeum recepiſſe pecuniam ſatis dicatur probata verſio in
13 eius vtilitatem *gloſ. in d. l. prædiorum*; quia verum eſt quando minor validè contrahit cum ſolemnitatibus dicti ſtatuti; tunc enim minor tenetur probare prætium quod recipit eſſe à ſe deperditum, & malè conſumptum, vt in dicta gloſa, ſi verò vt in caſu noſtro nulliter contra id contrahit, tunc ei qui contraxit cum minore, & ſic
14 Alphonſo incumbit onus probandi verſionem *l. prædium C. de præd. min.*; & ita diſtinxit *gloſ. vbi ſupra* quam ibi ſequuntur *Bart. Bald. Salycet. Iaſ. & in l. nam poſtea §. ſi minor ff. de iure iurand. num.* 21. *Menoch de præſumpt. lib.* 6. *quæſt.* 27. *in fin. Rota in puncto deciſ.* 678. *nu.* 7 *par.* 1. *recent. moder.*
15 *Rom. vbi ſupra gloſ.* 9. *nu.* 4. Probatur autem verſio conſtito quod minor habet pecuniam ſaluam vel aliquid à ſe emptum, vel ſi emerit ſibi res neceſſarias licet modo non extent *gloſ. in l. fin. C. de vſu cap. pro empt. & ibi DD. & in l. verum §. ſciendum ff. de minor.* de quibus ex aduerſo non docetur.

Non obſtat quod Bartholomeus iurauerit ſe maiorem eſſe quo caſu dictum aſſertorium iuramentũ excludit minorem *per tex. in l. ſi alt. C. ſi minor ſe maiorem dixerit*, quia quidquid ſit in beneficio reſtitutionis in integrũ de quo loquitur *tex. in d. l. ſi altius* hoc vnum certum eſt aſſertorium iuramentum non excludere minorem à beneficio nullitatis contractus perueniens ex defectu ſolemnitatis ſtatuti; *Grem. ſingul.* 163. *Ippol. ſingul.* 299. *Gramat. deciſ.* 22. *Moder. Roman. vbi*

ſupra

*ſupra gloſ.7.nu.193.Rota deciſ.54.nu.
1.par.1.recent. & coram D.meo Mer-
lino 31.Ianuarij 1625.*

Non obſtat tandem quod exequu-
tio Mandati A.C.non impediatur per
reſtitutionem in integrum *addit. ad
ſpeculat.incip.quid ſi ſtatut.tit.de reſtit.
in integr. Menoch præſumpt.48.nu.43.
lib.2.Suarez in l.poſt rem Iudicatam
in 2.par.declar.leg.reg.n.44. verſic.ſed
pro euidentio*,& ideo quod dicendum
ſit de beneficio nullitatis quia imò
diuerſa verſatur ratio dum minor in
reſtitutione in integrum debet pro-
17 bare ſe leſum *l.verum §. ſciendum
ff.de minor.reſt. in integr.par.1.quæſt.
4.artic.2.* Exceptio autem nullitatis
de qua hic oritur ex ſtatuto, eo ipſo
quod in ventre inſtrumenti non ap-
paret de ſolemnitatibus per illud re-
quiſitis,& ſic probatione non indiget
& remouetur omnis difficultas exquo
iam deciſum eſt quod cauſa ciuilis de
qua agitur eſt præiudicialis crimina-
li, & ita deciſum vtraq; parte infor-
mante.

SVMMARIVM.

1 *Pecuniæ veniunt bonorum appellatio-
ne, & earum dominium per commi-
ſtionem acquiritur nu.2.*

3 *Hypoteca ſuper pecunia amictitur
ſtatim quod illius dominium in alios
tranſit.*

4 *Soluere non dicitur qui ſtatim eſt re-
cepturus, neq; pecuniarũ dominiũ in
alium transfert, quod limita vt nu-
mero* 10.

5 *Creditor quando poſſit agere contra de-
bitorem ſui debitoris.*

6 *Iudex non debet pronunciare vltra
petita.*

7 *Sententia quæ non eſt libelli cõformis
nulla eſt.*

8 *Pecunia numerata non requiritur in
venditione cenſus alias impoſiti.*

9 *Creditur Notario atteſtanti de nume-
ratione.*

ARGVMENTVM.

Soluens ſtatim recepturus pecuniarum dominium in alium non transfert; neq; ſoluere dicitur.

Pecuniarum hypoteca finitur ſtatim quod illius dominium in alios tranſit.

DECISIO XV.

† PRopoſui dubium ſtrictè ad iuſti-
tiã ſententiæ de partibus,omiſ-
ſis nullitatibus, quia pars affe-
rebat velle adire Sãctiſſimum
pro earum ſanatione, & Domini cen-
ſuerunt eſſe iniuſtam; Nam condem-
nat Benedictum Ferrentinum ad re-
ſtituendum duc.mille Franciſco de
Andrea tanqnam creditori anteriori
D.Vincentij Capoblanchi,cum enim
Benedictus habuerit dictas pecunias à
Capoblanco, etiam quod Franciſcus
eſſet anterior,& per cõſequens poſſet
allegare tunc habuiſſe dictas pecunias
obligatas,& hypotecatas, cum ſub ta-
li vinculo haberet omnia bona præ-
ſentia, & futura dicti Dom.Vincentij,
1 & nomine bonorum veniunt, etiam
pecuniæ *l.cum tabernam § fi.vbi Bart.
ff.de pignor.* vtiq; non per hoc poterat
auocare dictas pecunias à Benedicto,
cum per ſolutionem, & immixtionem
2 fuiſſent factæ ipſius Benedicti recipiẽ-
tis *Dec.in l.ſingularia n.9. & ibi Curt.
nu.19.& ſeq.ff.ſi cert.pet.*& poſt dictã
immiſſionem ceſſauit omnis hypote-
ca

3 ca ad fauorem Franciſci ſuper dictis
pecunijs, *Afflic.deciſ.190. Pariſ.conſ.
69.lib.4. latè Surd.poſt alios conſil.4.
nu.11. & 12.*

Neq, facit quod Dom. Octauius,
& alij de Torellis debitores dicti Ca-
poblanchi impoſuerunt cenſum, &
alium cum tertio impoſitum vẽdide-
rũt dicto Benedicto creditori Capo-
blanchi, qui ſoluit pecunias cum hoc
quod ſoluerentur dicto Capoblanco
eius debitori prout fuerunt ſolutæ, &
deindè Capoblancus eademmet die
ſoluit pecunias eidem Benedicto cre-
ditori vndè iſte contractus videtur
ſimulatus, qui enim ſic ſoluit vt ſta-
4 tim recepturus ſit nõ dicitur ſoluere
& dominium non transfert *l.qui ſic ſo-
luit ff.de ſolution.* nam fuit reſponſum
quod ſi motiuum procederet adhuc
ſentẽtia remaneret iniuſta, quia nun-
quam pecuniæ fuiſſent in Dominio
Capoblanchi, & ideo Franciſcus de
Andrea non potuiſſet agere ad dictas
pecunias ac ſi fuiſſent ipſius Capo-
blanchi.

Nec releuat quod intereſt dicti
Franciſci de Andrea vẽditionẽ fuiſſe
ſimulatam; poſſet enim agere contra
Dom. Octauium, & alios de Torellis
debitores Capoblanchi, ſi quidem
creditor poteſt agere contra debito-
5 rem debitoris, quando concurrunt il-
la de quibus latiſſimè per *Surd. dicto
conſ.4.nu.1.* Nam quatenus hoc eſſet
admittendum non tolleret, quin ſen-
tentia eſſet iniuſta, quia de eo non
fuit actum, ſed ſolum de auocandis
6 ſcutis mille à Benedicto, ſententia
enim debet eſſe conformis libello, &
Iudex vltra petita non debet condẽ-
nare *leg. vt fundus ff.com diuid. c.licet
Heli de Simon. c.qualiter, & quando el
2.§.ad corrigendos de accuſ. Ancbar.
conſ.114.n.3.* & ſi aliter facit ſentẽtia
eſt nulla *Aratin.conſ.7.num.8. & ſeq.
Alex conſ.72.n.5.lib.5. Feder.de Sen.
conſ.159. per tot.*

7 Sed ceſſat omnis difficultas,
quia nulla hic poteſt conſidera-
ri ſimulatio, nam quo ad ſummam
ſcutorum ſexcentorum Dom. Octa-
uius Torellus, & alij vendiderunt cẽ-
ſum, quem habebant cum tertio, quo
8 caſu non requiritur pecunia nume-
rata, ſi enim requireretur non poſſet
cædi permutari, aut donari vt dixit,
*Rota in Rauennatenſi cenſus coram R.
P. D. meo Manzanedo*; Verè autem
probatur interueniſſe pecuniã nume-
ratam, prout intereuenit in alia ſum-
ma ſcutorum quadringentorum, pro
qua fuit impoſitus cenſus, ex atteſta-
tione Notarij, quod rece... ũt. ſ. To-
relli coram ipſo in mo... argentea,
9 *Bart. in l. ſi ex cautione nu.14. C. de non
num. pecun. & in l. ſingularia nu.22.
ff. ſi cert. petat. vbi Iaſ. nu.48. Decius
nu. 33.*

Neq; in hoc caſu officit quod fuit
conuentum, vt pecuniæ ſoluerentur
D. Capoblanco, qui poſtmodum & in
continenti ſoluit Benedicto, & prop-
terea Benedictus videtur ab initio
non ſoluiſſe prefato Octauio Torello,
& alijs *per tex. in d.l. qui ſic ſoluit ff. de
ſolut.* quia diſpoſitio d.l. non habet lo-
cum inter alia quotieſcunq; ex mo-
mẽtanea traditione acquireretur ali-
quod commodum parti *Bald. in l. ſi
tibi nu.1. vbi Alex. num.5. Iaſ. nu.10.
Dec. in fin. ff. ſi cert. petat.* & in proprijs
terminis fuit reſolutum *in Romana cẽ-
ſus 10 Ianuarij 1605. coram Emin. D.
meo Lancill.*

Ex quibus fuit reſolutum de iniu-
ſtitia ſententiæ de partibus; in hac
*Beneuent. cenſus die 18. Martij 1613.
coram R.P. D. Coccino Decano.*

SVMMARIVM.

1 *Statutum Beneuentanum rubr. de in-
iurijs corporalibus examinatur, &
nu. 2.*
3 *Qualitas iniuriati conſideratur in pu-
niendis iniurijs.*
4 *Iniuriam leuem facit vilis perſona
iniuriata.*
5 *Crimina antiqua, & minorum mitius
puniuntur.*

ARGVMENTVM.

Iniuriam corporalem inferæns vili perſonæ qua pæna debeat mulctari.

DECISIO XVI.

INquiritur Dom. Alphonſus de Blaſio de alapa data cuidã vili perſonæ pretendit Fiſcus vigore *Bullæ Pauli 3. in vol. ſtatut. Beneuenti f. 140.* & vigore eiuſdem
1 *ſtatuti tit. de iniurijs corporalibus* in prædicto caſu eſſe irrogandam pænã exilij, pro defenſione dicti Dom. Alphonſi plura adducebantur.

Et primo, quod non ſit attenenda Bulla dum ſtatutum eſt poſterius, & quando de eadem re aliter diſponit; ſtatutum enim dum loquitur de Alapa ibi. *Si quis aliquem verberauerit,*
2 *manibus tamen ſiue armis*, ponit tres caſus ſemper in perſonis æqualis cõditionis videlicet inter agricultores, & artiſtas, inter Mercatores, & inter Nobiles, & in hoc vltimo caſu imponitur pæna exilij, ſed quando Nobilis percuteret vilem perſonam, cum non ſit caſus expreſſus debet regulari ab humiliori gradu, qualis eſt villicus iſte offenſus, quo caſu erit pæna vnius Auguſtalis. Nam in puniendis iniurijs cõſideratur qualitas iniuriati, ità vt leuius puniatur iniurians vilem perſonam quam non vilem, *l.*
3 *prætor edixit §. quod ante prætor ait verſ. atrocem ff. de iniur. & §. atrox vbi gloſ. inſtit. de iniurijs*, & vilis perſona iniuriata facit leuem iniuriam,
4 ſicut iniurians facit grauem *l. finali de iniurijs.*

Preterea eſto quod eſſet pęna exilij minorari debet ex duobus cauſis prima quia Dom. Alphonſus eſt minor, ſecunda quia eſt delictum antiquum, quoad primum *text. eſt in l. auxilium ff. de minor.* per quod ſem-
5 per delictu, minorium mitius puniuntur ad ſecundum *tex. eſt in l. ſi diuturna ff. de penis*, vbi mitius puniũtur delicta antiqua, ad materiã vide *Gram. deciſ.* 14.

SVMMARIVM.

1 *Deputati Nobilitatis Beneuẽti gerunt negotia illius Collegij, vti procuratores ſubminiſtrando expenſas quæ poſtea à Nobilibus pro rata repetuntur.*

2 *Procurator repetit expenſas ab eo quorum negotia geſſit, etiam ſi ſuccubuerit, & quid in expenſis factis pro h onoribus nu. 5.*

3 *Cœtus Nobiliũ repræſentatur per maiorem partem, & concluſiones factæ per maiorem partem ſingulos obligant, & n. 5.*

ARGVMENTVM.

Deputati Cœtus Nobilium repetunt expẽſas factas à Nobilibus pro rata.

DECISIO XVII.

DEputati Nobilitatis huius fideliſſimæ Ciuitatis ab immemorabili tempore, tanquam legitimi ſindici, & procuratores collegij liciti dequibus, *in l. 1. §. quibus autem, & in l. nulli ff. quod cuiuſq. Vniuerſitatis nomine*, conſueuerunt gerere, defendere, & adminiſtrare, lites, & negotia Nobi-
1 litatis, & propterea in dictis litibus neceſſarias expenſas ſubminiſtrare

D illaſq;

illaſq; ab eiſdem Nobilibus repetunt.

Hoc autem iure licito, & factum eſſe, & in poſterum fieri poſſe ex eo potiſſimum patet, nam procurator ab eis quorum negotia geſta ſunt
2 repetit expenſas etiam ſi ſuccubuerit *l. etiam C. mandati l. ſed an vltro §. ſi autem C. de negotijs geſtis.*

Nec refert quod iſti Deputati ſint conſtituti nõ ab omnibus Nobilibus
3 ſufficit enim quod maior pars cætus Nobilium interuenerit *l. 3. ff. quod cuiuſq; Vniuerſit. nomine l. quod maior ff. ad municipalem cap. cum omnes de conſtitut.*

Quo caſu omnes obligantur ſaltim actione negotiorum geſtorum,
4 *l. 2. & 3. & tot. tit. ff. de negotijs geſtis,* nam vtile negotium geſtum parit generenti cõtra eum in cuius beneficium verſum eſt hanc actionem qua repetere poteſt *l. ſiue profratre C. de negotijs Geſtiſ. cum concordanbus.* Imò expenſæ in honoribus factæ per prove
5 eſt caſus noſter repetuntur *l. qua vtiliter ff. de negot. geſtis.* Beneuenti Kal. Martij 1619.

SVMMARIVM.

1 *Promiſſio facti alieni, etiam pœna appoſita eſt inefficax.*

2 *Dilatio debitori conceſſa fideiuſſorem liberat, etiam ſi à ſolo Iudice ſit conceſſa, & nu. 3.*

4 *Interpellatio, & requiſitio requiritur ad hoc vt fideiuſſor conſtituatur in mora.*

ARGVMENTVM.

Fideiuſſor de præſentando aliquem, quibus concurrentibus excuſetur.

DECISIO XVIII.

Promiſſio facta per Andream Pheum in beneficiũ Iſabellæ Simonettæ de præſentando infra decem dies in car-
1 ceribus Vincentium Simonettum, eiuſdem Iſabellę debitorem, eſt inefficax, cum contineat factum alienum ex not. *per DD. in l. ſi ita ſtipulatus. §. poſſũ ff. de verb. oblig.* etiam ſi pœna eſſet adiecta *l. vebenda §. idem iuris ff. ad legem Rhodiam de iactura l. apud celſum, ff. de doli except. Pariſ. conſ. 39.*
2 ſed dato quod aliqua eſſet; ex alio capite Andreas cõueniri nequit, quia nempè non dum adhuc finitis diebus octo fuit debitori conceſſa dilatio, nedum per Iudicẽ, ſed per creditorẽ, hoc eſt per Horatiũ Mauronũ virũ, & legitimum adminiſtratorem dictę Iſabellæ, quæ dilatio liberat fideiuſſorẽ, *Pariſ. de puteo in tractatu de ſindicatu verbo fideiuſſor cap. 3. nu. 15. per tex. in l. cum hermes, & l. cum in plures C. locati, & l. item quæritur §. qui impleto ff. locati ſpeculat. in titul. de fideiuſſor. nu. 19.*

Et ſola dilatio Iudicis ſufficiebat vt
3 liberaretur fideiuſſor, *Muſcat. in prat. fideiuſſor. par. 1. modo 8. n. 16.*

Nec obſtat quod dilatio fuerit cõceſſa in vltima die termini, nam vltra quod tota illa dies excuſabat fideiuſſorem requirebatur etiam interpellatio, & requiſitio ad hoc vt eſſet in mora fideiuſſor *l. fideiuſſor & l. fin. ff. de fideiuſſor. Muſcatell. in loco allegato modo 6. n. 2.*

SVMMARIVM.

1 *Ciuitatis appellatione in materia fauorabili veniunt Caſtra in territorio ſita, quod ſecus in materia odioſa vt nu. 3. & idem in materia indifferenti nu. 5.*

2 *Priuilegia Ciuitati conceſſa extendantur ad Caſtra.*

4 In-

4 *Iuriſdictio delegata eſt reſtringibilis, ſecus verò ordinaria.*

ARGVMENTVM

Caſalia gaudēt ijſdem priuilegijs Ciuitatis in cuius territorio ſunt ſita.

DECISIO XVIIII.

VNiuerſitas Caſtri Sancti Lucij huius Beneuentanæ ditionis, locauit ius conficiendi, & vendendi panem, & carnem pro vſu dicti Caſtri, fuerunt carcerati Sindici, & Electi illius ordine Vicegubernatoris huius Ciuitatis ſub prætextu quod dictum ius vſurpauerint. Fuit ideo controuerſum, nū eſto, quod dictum Caſtrum eſt poſitū in territorio Beneuentano, ac de illius dominio eſt; debeat gaudere hoc priuilegio vendendi, & locandi hanc gabellam, quod priuilegium reperitur conceſſum huic fideliſs. Ciuitati, per *Bullas Pij 2.& Greg.13. in vol.ſtatut. inſertas*, & fuit concluſum Caſtrū prædictum gaudere hoc priuilegio, quia comunis eſt iuriſconſultorum ſententia, quod Ciuitatis appellatione in materia fauorabili veniant Caſtra, &
1 territorium ita, *Felin.in cap.Rodulph. col.7. verſ.quarta concluſ.nu.8. de reſcript.& ibidem cæteri canoniſtæ Bart. in l.2.de verb.ſignif. & in l.qui ex vico ff.ad Municipal.Alex.in rubr.ff.ſol. matr.nu.*13. vbi habet, quod priuilegia conceſſa Ciuibus, vel Ciuitati extenduntur ad Caſtra, Villas, & Co-
2 mitatenſes *Petr. de Ancar.in repet.regula acceſſorium Alber.de ſtatut.par.2. quæſt.*177.*Bart.conſ.*196. *incipiente Ciuitati Alex.conſ.*27.*n.*10. *vol.6. Panorm.conſ.*52. *lib.2. Afflict.in conſtit. Regni ſi damna clandeſtina col.2.de Franch.in deciſ.*139.*num.*2.*Bellamer. deciſ.*131. & poſt omnes *Gratianus diſcept.forenſ.cap.*217. *nu* 4.*Franciſc. Marc. deciſ.* 365.

Licet ſecus dicendum eſſet in materia odioſa, ſeu reſtringibili, vnde damnata Ciuitate ad Aratrum ob rebellionem non intelliguntur damna-
3 ta Caſtra *Bald.in §.Imper.col.3.n.9.de pace conſt. idem Gratian.cit. cap.*217. *n.*1. Sic etiam ſi concederetur iuriſdictio alicuius Ciuitatis delegata, non comprehenderentur Caſtra, cum iuriſdictio delegata ſit reſtringibilis, ſecus verò ordinaria quæ eſt fauora-
4 bilis, & ampliatiua *l.1.§.cum Vrbem ff. de offic. Præfect.Vrb. Gratian.diſcept. forenſ.cap.*383. *nu.*18.

Et primam concluſionem ampliat *Felin.loco cit.* quod ne dum in materia fauorabili appellatione Ciuitatis continentur Caſtra, territorium, & diœceſis verum etiam in materia in-
5 differenti, quod comprobat idem *Gratian.diſcept.forenſ.cap.*893.*nu.*35. ex quibus fuerunt excarcerati dicti Sindici, & Electi, & Vniuerſitas dicti Caſtri liberè dictum ius retinuit.

SVMMARIVM.

1 *Statuta Papalia dicuntur, ea quæ ſunt à Summo Pont.confirmata, & perſonas Eccleſiaſticas ligant, & n.2.& 3. 4.& 5.*

Argumentum eſt idem cum ſummario.

DECISIO XX.

SEpiſſimè dubitatum fuit nū ſtatuta Beneuentana ligarent Clericos, & affirmatiuè fuit reſolutum quia dicta ſtatuta non ſolū fuerunt confirmata a Summo Ponti-
1 fice, quod ſufficeret ad hoc vt dici poſſint Papalia, latè *Gabriel. de ſtatut. concluſ.*11.*nu.*8.*Alex.conſ.*123.*nu.*17. *lib.*4. *Rol. conſ.*86. *nu.*28.*&* 29.*lib.*1.

*Ruin. conſ.*130.*num*.8, *lib*.5. *Seraſin, deciſ.*153. & dicta ſtatuta fuerunt nouiſſimè reuiſa, & reformata ordine
3 Sixti V. *felic. record. vt in probem, ſtatutor.* quo caſu ſine vllai dubio ligant pſonas Eccleſiaſticas prout fuit ſepè in Rota deciſum, & precipuè coram *bo.mem. Clem.*8.*in Romana de Comitibus* 21.*Iunij* 1577.*inter diuerſ. deciſ.*45.*par*.1.*Seraph.deciſ.*452.*n*.26, & alias Rotæ deciſ. in eodem artic, refert *Marchiſell.de commiſſ.reſt.in integr.parte* 1.§.3.& fuit in eodem articulo adducta hæc Sacræ Rotæ deciſio ad euacuandum omne dubium,

R.P.D. Marco Montio Romana ſeparationis Thori luna 16.*Ianuarij* 1606.

Domini cenſuerunt ſtandum eſſe in deciſis rationibus de quibus in deciſione neq;obſtare quæ in contrariũ fuerunt adducta.

Quod enim reſpondebatur deciſ. in Romana de Comitibus, & ſimil.in quibus Rota reſoluerit ſtatutum Vrbis ligare clericos, ideo emanaſſe, quia in caſibus dd. Deciſionum agebatur de bonis Clericorum patrimonialibus, repelli quidem poteſt pluribus modis,& in ſpecie *ex cap. quamuis de cenſibus in* 6. & ibi per tradita per DD ſed quo ad preſẽtem inſpectionem ſufficit dicere in huiuſmodi deciſionibus nunquam fuiſſe conſideratam materiam rei controuerſæ,
3 ſed ſolam authoritatem ſtatuti,vtpotè Papalis, & facti à Deputatis à Papa, & quod hæc ſit ratio ſuper qua tot deciſiones fuerunt fundatæ, vt fuit expreſsè dictum in vna *Romana de Carijs Veneris vltima Februar*,1589, *coram Emin.Blanchetto*.

In qua etiã deciſione additur quod licet à confirmatione tantum ſtatuta Vrbis non accipiant robur ligandi Clericos,illud tamẽ accipiunt ex quo fuerunt condita de mandato Papæ, & ab ipſo Papa originem habent,quamuis ab alio cõdatur dicuntur Papalia, *Felin.in cap*.1. *nu*.4.*de Sponſ.Rip.in cap*.1.*nu*.5. *de feud.* vnde non eſt locus oppoſitioni quæ fit de veriſimili defectu ſtatuentiũ voluntatis *ex Abb. in cap.cum Eccleſia nu*.25. *& Dec. nu*.
4 50.*de conſtit.* cum enim ſtatutis in ipſa origine authoritas Papæ adfuerit veriſimile eſt potius ſtatuentes huiuſmodi authoritate fretos, cogitaſſe ſtatim ab initio de omnibus illis caſibus comprehendendis qui ſub ſtatuto venire poterant,& nihilominus vbi non cogitaſſent, non propterea ſtatuta minus ſunt Papalia,aut minus ſuum effectum ſortiuntur,& ex his ſequitur non vrgere quæ,fuerunt adducta; de defectu confirmationis,& de *Conſtit. Aegid.* nam vt d.ct.. n eſt,robur non venit ſtatuto ex confirmatione ſed ex origine Papali, & prædictæ conſtit. habuerunt originẽ a bo:me. Cardin. Aegidio, qui non habuit iuriſdictionem niſi in temporalibus, vt fuit dictũ in multis cauſis quos congeſsit *Hond, conſ.*20. *lib*.2,

Nõ obſtat quod noua ſtatuta compilata fuerint à Luca Peto de ordine Populi Romani ex quo infertur ab initio fuiſſe laicalia.

Nam predicta deciſ.in Romana de Catiis,& alia *in Romana ſcretariatus* 20.Nouẽbr. 1592. *coram Reu.*Rodien. quæ eandem habet concluſionem emanarunt poſt noua ſtatuta, & ex literis confirmationis nouorum ſtatu-
5 torum,ibi *noſtris auctoritate, & praſidijs frati conſtituerunt*, collig tur ſtatim ab initio interueniſſe Felic. record. Greg. 13,auctoritatem; Præterea cum illa Lucæ Peti compilatio p deputatos à predicto Pont. fuerit viſa,correcta,& emendata,intrat *deciſ. Romanã de Comitibus coram Clem*.8. *tunc* Rotæ Auditore, ſtatuta ita dici facta à Deputatis à Papa quando Deputauit pro reuiſione,quemadmodũ, quando Deputauit ad condendum, & compilandum,

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Legatum puellæ relictum vt tali nubat an dicatur impedire libertatem contrahendi, & valeat nu.2.*

3 *Diuerſum eſt libertatem matrimonij impedire, & ad illud contrahendum inuitari ſpe lucri.*

4 *Conditio vt mulier cum tali hominum profeſſione nubat non impedit libertatem matrimonij.& n.5.*

6 *Statutum de contrahendo matrimonio cum certa perſona valet, & nu.7.*

8 *Conditio ſi Princeps diſpenſauerit reponitur inter impoſſibiles.*

ARGVMENTVM.

Matrimonij contrahendi libertas, quibus conditionibus dicatur auferri, & quibus non.

DECISIO XXI.

IOanne Lata filiæ ſuæ legauit duc. quatuor mille ſub illo modo ſeu conditione vt illa nuberet Franciſco Leto conſanguineo ſuo, impetrata diſpenſatione à Summo Pont. ſuper impedimento conſaguinitatis, ſi vero non cum illo, ſed cum quocunq; alio matrimonium contraheret dictos du.quattuormille legauit Frãciſco ipſi, filia nupſit alteri, queritur vtrum id circo priuata ſit legato, & vtrum legatum hoc Titio quæſitum ſit. Dubitandi ratio in partem negantem affertur ab *Aretino*, & alij qui eiuſdem doctrinam approbant quia hic modus ſeu conditio videtur impedire matrimonium, & illius contrahendi libertatem *Emanual à Caſtro in l.cum tale §.reſcriptum nu.12.ff.de condit.& demonſtra.* opinioni huic fauet *Bertrand.conſil.*148. qui ob eandẽ
cauſam valere putar donationẽ etiam
ſi facta ſit ſub eo modo ne donataria
nubat ſine conſenſu donantis, nec do-
nationem reſolui ſi donataria modum
hunc non ſeruet, eandem hanc opi-
nionem in aliquo ſaltim caſu ideſt, cũ
conditione, propter impedimentum
contrahi non poteſt ſine diſpenſatio-
2 ne, vt eſt in caſu propoſito, ita
Loffred.conſ.16.& Matica de conîect.
vlt.vol.lib.11.tit.18.nu.6.

Reſpondendum tamen videtur ex
receptiſſima ſententia legatum hoc
ademptum eſſe reſpectu filiæ, & Fran-
ciſco acquiſitum, quia longe aliud eſt
matrimonij libertatem impedire; atq;
3 ad illum contrahendum lucri ſpe in-
uitare, vt optimè docuit *I.C.in l.titio*
centum §.1.ff. de condit.& demonſtrat.
& ibi Bar.& alij & propterea *Oldrad.*
conſ.16. conſuluit nõ impedire liber-
tatem matrimonij modum à teſtatore
præſcriptum, vt legataria matrimoniũ
4 cum mercatore contraheret idẽ tenet
Guliel.de Bened.in c.Raynuc. p.3.verſ.
cuidam Petro nu. 8.eandem hanc ſen-
tentiam explicatiſſimis verbis appro-
bant *Anton. Gubert. tract. de ſponſal.c.*
quot mod.ſponſalia dic.n.9.Crau.conſ.
1.nu.5.vol.1.Couar.de matrim.par.2.
5 *cap.3.§.3.n.7.qui plures adducit; Mel-*
chior Palaez *tract.de Maioratu par.1.*
*quæſt.*50. pro eadem hac ſentia affe-
runtur *Calcan.Ioan.Lopez Molina trac.*
de primogen.& Guttierez conſ.18.n.2.
Eandem hanc ſententiam videntur il-
li omnes approbare, qui validũ eſſe
arbitrantur ſtatutum de contrahendo
matrimonio cum certa perſona non
quidem ſub pena alicuius rei amittẽ-
dæ, ſed ſub ſpe lucri faciendi, quia ea-
dem planè ratio eſt teſtamenti, & ſta-
tuti in hac re, ſtatutum autem hoc va-
6 lidum eſſe cenſent *Butr. & alij in c.1.*
de ſponſal.& in ſpecie Felin.n.15.Alex.
conſ.97.n.3.vol.1.Pariſ.conſ.29.n 45.
vol.3. qui affert alios, eandem hanc
opinionem à Theologis approbant
7 *Angel.verbo ſponſalia nu.14. Roſ.eod.*

verb.

verb.num.7. Silueſt.eod.verb.quæſt.8. Molina to.1 .de iuſt diſput.207. Azor. to.1.lib.5.ca.20.verſ.leges oĕs, Sanchez tom.1. de matrimonio lib.1. diſput.33. nu.6. & apud eundem alij, & dubium non eſt, quin ſit ferè communis ſententia.

Quod autem dicunt *Loffred.Mãtica, & alij*, de gradu prohibito non videntur habere locum in caſu propoſito; quia teſtator expreſſis verbis addidit conditionem diſpenſationis impetrandæ, quo quidem videtur ceſſa-
8 re rationem impedimenti, & quamuis conditio hæc ſi Princeps diſpenſauerit reponatur inter impoſſibiles ex *l.1. l.ſtipulatio, & l. continuus ff.de ver.obl. & l.Iulianus ff.delegat.1.* verè tamen non apparet, cur hæc cõditio tanquã turpis habenda ſit pro non appoſita.

SVMMARIVM.

1 *Manuteneri debet habens auiſtentiam iuris, etiam non probata poſſeſſione.*

2 *Rector per collationem beneficij, et inductionem in poſſeſſionem efficitur poſſeſſor omnium rerum, & iurium ſuæ curæ, & nu.3.*

4 *Epiſcopus habet ordinariam iuriſdictionem in omnibus Eccleſijs ſuæ Diæceſis, & ideo ei eſt concedendum mandatum de manutenẽdo circa id, etiam non probata quaſi poſſeſſione, et nu.5.*

6 *Epiſcopus habet intentionem fundatã in tota ſua Diœceſi, & in hoc debet manuteneri non aliter probata quaſi poſſeſſione, et nu 7.*

ARGVMENTVM.

Beneficiatus eſt manutenendus in poſſeſsione beneficij, eiuſq; rerum, & iurium probata tantum collatione, & inductione in poſſeſsionem.

DECISIO XXII.

NVM manutentio ſit concedendã habenti aſsiſtentiam iuris etiam nõ probata poſſeſſione eſt inter DD. valdè controuerſum, ſed cõmunis opinio eſt affirmatiua, vt deciſum tradit *Ca-*
1 *putaquenſ.deciſ.306. nu.2. & 7.par.1. & deciſ.201.par.2.* eandemq; opinionem tenuit *Rebuff.de decim.quæſ.9.ſub nu.5.* vbi proponit caſum in eo, qui nullas adhuc receperat decimas licet poſtea ſe videatur reſtringere ad caſum in quem aliquas decimas percepiſſet; & monetur *Rebuff.* generali ratione quia Rector per collationem ſui beneficij, & inductionem in poſſeſſionem eſt effectus poſſeſſor omnium
2 rerum, & iurium ſuæ curę *Natt.conſ. 562.nu.13. Couar.variar.reſol.lib.3. cap.16.nu.13. Rota deciſ.19.nu.7.p.2. diuerſ.*
3 Qua collatione præcedente per exercitium partis in loco ſuę iuriſdictionis poſſidere dicitur, *But.in c.ſi.n. 38.ad fin.verſ.hec vera niſi ius, & nu. 39. & 46.de cauſa poſſeſ.& propr.* fuit in cauſa Archipresbiteri Terræ Montiſurſi huius Beneuentanæ ditionis, & pro roborarione prædictorum adducebantur hæ duo ſequentes Sacræ Rotæ deciſiones.

Poſt hæc ſcripta reperij pulcram *deciſ.10. Marc. Anton.de Amatis I.C. doct. Rotę Ferrar.* circa articulum.

Bononienſis Sancti Pettonij Veneris 28. Aprelis 1595.coram Emin. Card. Mantica.

Concluſum fuit Emin.& Reueren. Card.Paleotto Archiepiſcopo Bononienſi dandum eſſe mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione iuris

iuris viſitandi Eccleſiam S. Petronij, & fabricam ipſius, nec non canonicatus, & reliqua beneficia dictæ Eccleſiæ conferendi; nam vti Archiepiſcopus de iure comuni fundatam habet ſuam intẽtionem in ordinaria iuriſdi-
4 ctione quam habet quo'ad omnes Eccleſias ſuę Diæceſis *cap. omnes Baſilicę 16. quaſt. 7. cap. cum perſona perſona de priuil. lib. 6.* & de iure viſitandi in ſpecie loquitur *cap. 1. §. vlt. de pen. lib. 6.* cũ alijs adductis *à Marian. Soccin. de Viſitat. n. 2. & 4. verſ. ſexto quęro*, & per hanc ſolam rationem quod Epiſcopo ſit dandum mandatum de manutenendo, & ſi non probet quaſi
5 poſſeſſionem, quia habet aſſiſtentiam iuris comunis vt fuit *deciſ. coram bo: memoria laurętani in ſalamantin iuriſdictionis die* 18. *Aprelis* 1587. & relatũ eſt apud *Caputaquenſ. deciſ.* 306 *p. 1. et deciſ.* 201. *par. 2.*

Veronenſis iuriſdictionis Lunę 18. *Martij* 1596. *coram* R. *D. P. Pãphilio.*

Domini quantum ad cognitionem cauſarum criminalium, & matrimonialium dixerunt dandum eſſe mandatum de manutenendo Emin. Cardinali, quia licet *ex Concil. Trident. ſeſſ. 24. cap. 20. §. ad hæc*, præſeruatur Decano, & capitulo, ſeu alijs inferioribus, immemorabilis conſuetudo cognoſcendi cauſas criminales, & matrimoniales, iſta tamen immemorabilis à capitulo non eſt adhuc probata, & dum probatur, Epiſcopus ſolus debet iſtam iuriſdictionem exercere, vt fuit reſolutum per Illuſt. Dominos
6 Saç. Concil. interpetres habet enim Epiſcopus de iure comuni fundatam intentionem exercendi iuriſdictionẽ in tota ſua Diæceſi *cap. conquerente de offic. ordin. cap. cum Epiſcopus eod. titul. lib. 6. cap. omnes Baſilicæ 16. quaſt. 7.* & ex hac iuris aſſiſtentia, etiam non aliter probata quaſi poſſeſſione dandum eſt ei mandatum de manutenendo *cap. cum perſonę §. fin. cum ibi not.*
7 *de priuil. in 6. Caputaquenſ. deciſ.* 306. *par. 1. et deciſ.* 201. *par. 2.* in impreſſis, & fuit reſolutum anno præterito in cauſa, *Bononienſi S. Petronij coram D. meo Mantica*, & alias ſæpius.

SVMMARIVM.

1 *Interdictum retinendæ competit cuilibet poſſeſſori ſiue quaſi iuriũ incorporalium etiam abſq; titulo, et n. 2.*
3 *Vnio eſt tantę efficaciæ, vt plures res propter vnionem dicuntur vna, & natura trãſfunditur in rem cui vnitur, & nu. 4.*
5 *Beneficium vnitum alteri beneficio ſequitur illius naturam, & in impetratione ſufficit vt exprimatur beneficium principale nu. 6. & fructus beneficij vniti ad principale beneficium ſpectant nu. 7.*
8 *Neganti incumbit onus probandi.*
9 *Beneficij vniti collatio ſeparatim fieri non poteſt niſi prius vnioni derogetur à Sum. Pontifice vel eius delegato & nu. 10.*
11 *Beneficia curata non poſſunt conferri vti ſimplicia.*
12 *Beneficiorum vacantium ob mortem Prothonotarij Apoſtolici collatio ſpectat ad Sum. Pont.*
13 *Originarij ſunt exteris Præferendi in collatione beneficiorum.*
14 *Qui altari ſeruit de altari viuere debet.*

ARGVMENTVM.

Beneficia vnita in vnũ, miſcentur, eorumq; naturæ confunduntur, & collatio ſeparatim fieri nequit abſq; derogatione vnionis.

DE-

DECISIO XXIII.

DOminus Io: Baptiſta Ca-
paſſus maior primicerius
Archiepiſcopalis Eccleſiæ
huius Beneuētanæ Ciuita-
tis pretendebat manuteneri, in pacifi-
ca poſſeſſione beneficiorum S.Mau-
ri, & S.Mariæ di Finodeo vnitorum
annis elapſis Parochiali Eccleſiæ S.
Pauli pertinentis ad primiceriatum,
nulla habita ratione de pretenſa col-
latione facta, per ordinarium in perſo-
nam Don Chriſtophori de Filippo.

Ex quo indubitati iuris eſt conclu-
ſio, quod cuilibet poſſeſſori ſiue quaſi
iurium incorporalium de quibus in
cap. cum Eccleſia ſutrina de cauſ. poſſ.
1 *& propriet.* competit interdictum re-
tinendæ *Afflict.* latè *in deciſ.* 155.
& in hoc remedio attenditur poſſeſ-
ſio tempore litis motæ *Capyc. deciſ.*
72. Rota collect. à Farinacc. deciſ. 629.
maximè in beneficialibus, in quibus
vltimus ſtatutus attenditur *Rota in*
nouis deciſ. 24. de prebend. & in anti-
quis deciſ. 49. de reſcript. & in hoc
poſſeſſorio titulus non attenditur ſed
manutenendi ſunt poſſeſſores, etiam
ſi pretenderetur iniuſtè poſſidere *Ro-*
2 *ta collect. à Farin. deciſ.* 883. vnde cū
in præſenti facto ne dum adſit poſſeſ-
ſio recens, ſed antiqua per decem, &
octo annos per prædeceſſores primi-
cerios videbatur D. Capaſſum eſſe
manutenendum.

Eo fortius quia hæc poſſeſſio iuſto
titulo roboratur propter vnionem
factā, vnio enim tante eſt efficaciæ, vt
3 res vnitæ de duobus, vel pluribus fiāt
vnā *l. cum qui ędes ff. de vſu c.* ita vt res
vnita amittat propriam naturā, q̄ tran-
ſubſtantiatur in illam cui eſt annexa
4 *Bart. in l. ſi conuēit §. nuda ff. de pignor.*
act. & ideo data vnione beneficiorum
vnitorum tanquam acceſſorium, ſe-
quitur in omnibus, & per omnibus, &
5 per omnia naturam ſui principalis,
Rota diuerſ. par. 1. deciſ. 786. quia
ſupponitur non ſolū effectus, ſed no-
men etiam beneficij vniti, *cap. cum*
acceſſiſſent de conſtitutione, gloſ. in
clem. per litteras de præbend. cum alijs
adductis *per Io: Bapt. de Sancto Seue-*
rino in tract. vnionis artic. 9. cum ſeq.
Mandoſius in regul. 12. quęſt. 1. num. 3.
6 *in fine*, & propterea in impetratione
ſufficit, quod exprimatur tantū bene-
ficium principale nam in conſequen-
tiam, venit vnitum provt in *d. deciſ.*
786. Ex quibus infertur, quod fru-
ctus, & emolumenta beneficij vniti
ad illud ſpectant eadem, *Rota diuerſ.*
7 *deciſ 758. & 899. Mandoſ. in d. regul. 12.*
quaeſt. 2. nu. 5.

Hæc vnio ſatis ſuperq; eſt probata
per plures ſcripturas productas, & ſi
aduerſarius prætēderet illam non ha-
buiſſe effectum (prout re verà habuit
ne dum in his beneficijs ſed in mul-
8 tis alij huius Dæceſis) eius eſſet onus
hoc probare argumento *cap. ſi forte*
cum gloſ. in verbo defectum de elect. in
6. Innocent. in cap. ſuper bis nu. 10. de
accuſat. Mandoſ. in regul. 13. de reſtru.
quaeſt. 7.

Nec aſſerta collatio facta per or-
dinarium ſuffragatur nam ex pluribus
non ſubſiſtit, & primo quia beneficij
vniti ceſſat prorſus collatio, ità vt fie-
ri nequeat etiam à Sum. Pontifice non
reuocata prius vnione ſic refert de-
ciſum in ſenatu ſabaudiæ *Ant. Faber in*
9 *ſuo Cod. Fabr. tit. de ſacroſanct. Eccl. de-*
ciſ. 74. quę reuocatio nec tacitè nec
expreſſe fieri poterat ab ordinario, cū
ſpectabat ad Sedem Apoſtolicam à
cuius delegato erat facta vnio, *capit*
10 *præcipimus §. ſunt duo 16. quęſt. 1. cap.*
auaritiæ de prebend. Petr. de Vbald. in
tract. de reuoc. vnion cap. 4. & Caccial.
in tract. vnion. art. 9. in princ.

Secundo daro quod vnio facta ab
initio eſſet nulla ita vt reuocatione
minime indigeret, iſta beneficia vni-
ta, quæ prius erant curata ab ordina-
rio conferri non poterant vti ſimpli-
cia prout collata prætenduntur; Pro-
11 hibet enim hoc *concil. Trident. ſeſſ. 26.*
de

Digitized by Google

de reform. cap. 16. quod iure communi conſonum eſt, nam ad priſtinam reducuntur naturam ceſſante cauſa mutationis *capit. cum ceſſante de appellat.*

Quæ à fortiori procedunt in hoc facto cum prædeceſſor ob cuius mortem prædicta beneficia vacauerant erat Prothonotarius Apoſtolicus, & ideo ad Summ. Pont. ſpectat collatio, 12 *idē Mandoſ. reg. 1. quaſt.* 7. & ſic fuit practicatum, nam à Sum. Pont. fuit inueſtitus Dom. Capaſſus de primiceriatu, & Donatus Paccus de canonicatu, cum alias ſpectaſſet collatio ad capitulum in cuius mēſe mortuus eſt Albinus prædeceſſor, à quo Summ. Pont. quatenus opus eſt reperitur etiam inueſtitus Dom. Capaſſus de prædictis beneficijs tanquā vnitis.

Quatenus autem vnio eſſet nulla, & collatio ſpectaret ad ordinarium ex pluribus etiā ſuadebatur prædicta beneficia eſſe conferenda Domino Capaſſo.

Et primo quia cum ipſe ſit Patricius Beneuentanus debet exteris 13 præferri *l. in Eccleſijs Cod. de Epiſc. & cler. cap. 12. diſt.* 61. maximè ſtantibus priuilegijs Ciuitati Beneuentanæ conceſſis.

Secundo quia dignitas primiceriatus, quæ eſt tertia poſt Archiepiſcopum non habet emolumenta, vel redditus niſi du. annuos 18. vltra hæc beneficia aſcēdētia ad alios du. 15. & ſi hæ quantitates ab vnoquoq; tenuiſſimæ iudicari debent, cur potius diminuandæ eſſent quam augendæ momente *concilio Trident.* Archiepiſcopos, vt vniāt beneficia Eccleſijs parochialibus quarū fructus tenues, & exigui ſunt vt debitis, poſſint curati oneribus ſatisfacere *in ſeſſ. 25. de reform. cap.* 13.

Onera verò patent nam primicerius tanquam curatus Parochiæ S. Pauli cui fuit annexa illā S. Manti tenetur adminiſtrare ſacramenta, & cæ-14 tera præſtare ſolita, & rationi conſonū eſt, vt qui altari ſeruit de altari viuere debet, *c. Eccleſiſ ſingul. 13. quaſt.* 1.

SVMMARIVM.

1 *Alluuio ſit, quando flumen paulatim lambendo, adeo vt cognoſci nequeat vnde abradit alterius fundo accreſcit, & cuius beneficio cedat in retractu, & nu. 2.*

Argumento non indiget.

DECISIO XXIV.

Vera, indubitata, & cōmunis concluſio eſt, quod ſi flumina paulatim lambendo à fundo Titij adijciunt imperceptibiliter fundo Sempromano, ita vt cognoſci non poſſit quantum quo temporis momento accreſcant, incremētum prædictum, fundo Sempronianо acquiritur per alluuionem; contra verò ſi repentino impetu, & per vio-1 lentiam fluminis aliquid adijciatur id prioris Domini remanet, *l. adeo §. 1. ff. acquir. rer. dominio §. præterea inſtit. de rerum diuiſione Bart. in tract. de fluminibus nu. 6. in verſ. acquiritur nobis Bald. in rubrica de rerum diuiſ. n.* 19. *Alberic. in l. ergo §. tribus ff. de acquir. rerum Dominio Io. Faber. in d. §. præterea, vbi Aretin. nu.* 5. *Capoll. de ſeruit. ruſt. prad. cap.* 35. *in tit. de flumine priuato Boſſ. in tit. de aquis, & fluminibus num.* 11. *Corn. conſ.* 287. *vol.* 2. *Iaſ. conſ.* 146. *vol.* 2. *Soccin. conſ.* 127. *vol.* 1. *n.* 7. 2 *Caſſan. in conſuetud. Burgund. rub.* 2. *§.* 2. *nu.* 8. & quibus cōcluſum fuit quod territoria abraſa ex Feudo Pantani, & Villæ Ceſchermyni aucta ad eam ſpectent tanquam per alluuionem quæ ſita an vero alluuionis accremētum ad emptorem aut ad venditorem ſpectet in retractu *vide Theſ. d.* 140. & ad materiam generaliter vide *Franc. Marc. deciſ.* 79.

SVMMARIVM.

1 *Proteſtatio vt cenſus impoſitus intelligatur iuſta bullam Pij V. præſeruat eum à nullitate, non obſtantibus pactis illicitis in eo contentis, & talis proteſtatio refertur ad pacta in inſtrumento expreſſa nu.3. & quid ſi Dominus cenſus non fuerit vſus dictis pactis nu.4. & an ſuppleat defectum realis numerationis, n.5.*

2 *Proteſtatio de conſenſu contrahentium facta, & tendens ad contractum limitandum, præſeruat ius proteſtantis.*

6 *Cenſus pratium ad euitandas fraudes & ſimulatas ſolutiones debet in actu emptionis numerari coram Notario, & teſtibus, & nu.8.*

7 *Bancaria cedula habet vim ſolutionis, præſenti pecunia facta.*

9 *Mercatoris promiſſio habet vim veræ ſolutionis.*

10 *Liber mercatorum concurrentibus adminiculis probat etiam inter tertios.*

11 Particula ſtatim, *intelligitur cum aliquo temporis interuallo, etiam vſq; ad duorum menſium, & nu.12.*

13 *Obreptio non eſt quando tacita ſunt ea, in quibus partes conueniunt.*

14 *Cenſus impoſitus ſuper bonis, certis finibus deſignatis, & generaliter ſuper omnibus, eſt legitimè conſtitutus.*

ARGVMENTVM.

Contractus factus cōtra formam ſtatuti ſubſtinetur ex vi proteſtationis in eo appoſitæ, quod omnia cenſeantur facta iuſta formam dicti ſtatuti nec aliter, &c.

DECISIO XXV.

† DIxerunt Domini ſententiam
A. C. ſuper inualiditate
cenſus non ſuſtineri; Va-
liditas .n. ipſius cēſus etiam
quod in inſtrumento adeſſent aliqua
1 pacta repugnantia *conſtit. Felic. record.*
Pij V. videbatur ſatis Dominis præ-
ſeruata ex declaratione, & proteſta-
tione per cōtrahētes in principio, me-
dio, & fine contractus facta, ꝙ inſtru-
mentum intelligitur initum factum, &
ſtipulatum iuxta formam præfatæ cō-
ſtitutionis, ita quod ſi in eo aliquid cō-
tra dictam formam eſſet appoſitum, il-
lud habeatur pro non appoſito, ſcrip-
to, nec ſtipulato, ſed reducatur, & re-
ductum eſſe intelligatur iuxta illius te-
norem, cum eorum intentio fuerit, &
ſit ita contrahere, nec alias aliter nec
2 alio modo, iſta enim proteſtatio cum
fuerit facta in ipſo contractu ad limi-
tandam illius obligationē, & illi ambæ
partes conſenſerint præſeruat ius pro-
teſtantis, & operatur validitatem con-
tractus, perinde, ac ſi fuiſſet celebra-
tus abſq; illis pactis, & in omnibus, &
per omnia iuxta formam, & tenorem
præfatæ conſtit. *ad not. per Bart. in l.*
non ſolum §. morte nu.24. Alex. nu.13.
cum ſequēt. & alios ff. de nou. oper. nunc.
Abb. in cap. cum Marcus Ferrarienſis
ſub nu.15. de conſtit. Alex. conſ.27. n.4.
lib.3. Put. deciſ.32. nu.3. lib.2. & in ter-
minis huius proteſtationis in inſtru-
mento cenſus tradit *Hieron Gabriel.*
3 *conſ.47. nu.7. lib.2.* & tenuit *Rota*
dicens hanc proſtationem referri etiā
ad pacta expræſſa in cauſa Foroliuienſi
4 cenſus *corā D. meo Orano 13. Nouem-*
bris 1589. maximè quod non conſtat
quod emptor, qui produxit inſtrumē-
tum pro conſequendis tantummodo
fructibus cenſus vſus vnquam fuerit

ali-

aliquo ex præfatis pactis, quæ prætẽduntur illicita.

5 Non obſtat, quod iſta proteſtatio nõ poſſit ſupplere defectum realis numerationis pecuniarum, quæ in ipſo
6 actu celebrationis, inſtrumenti coram Natario, & teſtibus requiritur, quia per dationem cædulæ bancariæ, quæ
7 habet vim ſolutionis *Bar. in l. ſi ſolutu-*
8 *rus ff. de ſolut. Put. deciſ.* 163. *lib.* 1. videbatur ſatisfactum huic formæ inductæ ad euitandum fraudes, & ſimulatas ſolutiones ad notata *per Decium in l. ſi mater ſub nu.* 4. *C. de inſtit. & ſubſtit. Caſſad. deciſ.* 2. *de iudic. latè Brun. de implement. & obſeru. form. in* 1. *fallent.* Maximè cum prætium præfactum eſſet conuertẽdum in extinctionẽ aliorum cẽſuum, quod cum eorũ tẽporis momẽto fieri non poſſet, valde, expediebat emptori vt ſolutio fieret per cedulam, ne interim pecuniæ cõuerterentur in aliam cauſam ad notata *per DD. in auth. hoc ius porrectum C. de ſacroſ. Eccleſ.*

Et ceſſat difficultas quia iſte defectus fuit ſanatus per ſpecialem Commiſſionem SS. D. Noſtri qui licet habeat clauſulam conſtito quod ſtatim poſt celebrationem venditionis cenſus fuerit ipſis Dominus de Cariſſimis ſolutum prætium vigore cædulæ datæ in inſtrumento, illam tamen eſt ſatis iuſtificata ex libris illorum de Citarella Mercatorum Neap. qui pro emptore cenſus cõſtituerunt ſe illorum debitores in ſumma ſcutorum ſcutorum quatuor mille pro prætio
9 præfatæ vẽditionis quę promiſſio habet vim ſolutionis vt poſt *Bart. in l. ſingularia ff. ſi cert. petat. tradit* Aſſlict. *deciſ.* 358. *in fine*, & adeſt *deciſio Ianua* 4. *nu.* 9. *& ſeq.* præſertim quia illa eadem ſumma fuit poſtea à pręfatis mercatoribus ſoluta illiſmet creditoribus Dom. de Cariſſimis quibus vigore præfati inſtrumenti erat ſoluenda vt patet ex eorum libris qui cum ſint ad-
10 miniculati ex ipſo inſtrumento venditionis, & ex cedula probant etiam inter tertios *Bart. & alij n l. ad monẽdi Guid. Pap. deciſ.* 441. *Aim. conſ.* 175. *nu.* 8. maximè in libri mercatorum Ciuit. Neap. per ea quæ alias deducta fuerunt *de anno* 1548. *coram 6. mem Bubalo in cauſa Neapolitana pecuniaria*, & faciunt notata *per Iaſon. in l. admonendi nu* 120 *cum alijs per Roland. conſ.* 92. *nu.* 5. *lib.* 3.

Non obſtat quod iſta ſolutio fuerit facta quatuor dies poſt celebrationem inſtrumenti, quia non ideò minus minus dicitur facta ſtatim, vt loquitur
11 commiſſio cum hæc dictio ſtatim intelligitur etiamcum aliquo temporis interuallo *l. quod dicimus, & ibi gloſ. de ſolut.* adeò vt ſecundum ſubiectũ materiam aliquando verificetur etiam in ſpatio duorum menſium vt latè per
12 *Alberic. in ſuo diction. in verbo ſtatim Tiraq. in l. ſi vnquam in verbo reuertatur ſub nu.* 119. *C. de reu. donat.*

Neq; obſtat quod in præfata commiſſione non fuerint narrata alia pacta
13 quia de illis non erat habenda mentio, cum ſpeciali partium conuentione illa haberentur pro non appoſitis, quatenus bullæ, ſuper forma creandi cenſus contraria eſſent vt ſupra dictũ fuit.

Non obſtat quod cenſus in defectum bonorum expreſſorum ſurit gepoſitus ſuper omnibus bonis, quia non ideo redditur nullus cum fuerit
14 impoſitus ſuper certis rebus, quod ſufficit, licet dro illius ſecuritate indes ſectum illatum fuerit etiam impoſitus ſupur alijs bonis, vt alias in fortioribu terminis fuit reſolutum in cauſa *Panormitana ſeu Agrigentina reſciſſionis contractus ſub die* 13. *Iunij* 1575. *corã* R.P.D. *meo* Blanchetto.

Et ex his Domini reſoluerunt cenſum ſubſtineri, & ſententiam A. C. eſſe reuocandum, *in hac Beneuentana cenſus die luna* 29. *Maatij* 1593. *coram Ill. Card.* Pamphilio.

SVMMARIVM.

1 *Hæredes, & agnati primi conductoris in emphiteuſim ſunt praferẽdi in noua conceſſione facienda.*

2 *Vendendi facultatem Emphiteutę* D*ominus directus denegare non poteſt.*

3 *Empbiteuſi conceſſa pro tot gradibus, & poſtmodum vendita da conſenſu* D*omini directi, gradus illi ſunt numerandi, reſpectu emptoris, & non venditoris, & idem in vſufructuario num. 4.*

5 *Inueſtitura in empbiteuticis deneganda no eſt ei qui eſt paris conditionis cum primo inueſtito.*

6 *Empbiteuſis ad extraneum ſemel tranſlatę conceſſio ſemper eſt eidem extraneo facienda.*

7 *Empbiteuſis antiquis colonis reconcedere tenetur quilibet Dominus tum iure comuni cum ſtatutario* C*iuitatis Beneuenti inſpecto, & nu.8.*

ARGVMENTVM.

De emphiteuſi conceſſa pro tot gradibus, & vẽdita demum de conſẽſu Domini directi nõ poſſunt poſſeſſores priuari, ſub prætextu, quod ſint vltra gradus in inueſtitura compræhenſos.

DECISIO XXVI.

ANnis præteritis Monaſterium S. Victorini huius Ciuitatis, & ,p eo Moniales eiuſdem Monaſterij titulo cenſus in emphiteuſim ad primum & ſecundum gradum dederunt, & cõceſſerunt quandam eorum hiſclam ſitam, & poſitam extra, & propè hanc Ciuitatem Beneuentanam in loco vbi vulgariter dicitur S. Ermo, iuſta fines in inſtrumento deſcriptos, & deſignatos Ioañi Antonio de Rutio ſub añuo canone quolibet anno per eũdem ſoluendo duc. 43.

Qui quidem Io: Antonius de anno 1563. dictam Iſclam vendidit, & alienauit Marino Aegiptio pro pretio ducatorum mille octingentum, & eidem in eodem inſtrumento venditionis omnia eius iura ſibi competentia ſuper dicta Iſcla ceſſit, & renunciauit reſeruato tamen aſſenſu dicti Monaſterij, qui aſſẽſus poſtmodũ fuit obtentus ab eodem Marino, durante tamen vita prædicti Io: Antonij ác gradibus p̃dictis primo, & 2. eiuſdem Io: Antonij cũq, prout datur intelligi ſit extincta illius linea tam quo ad primum gradũ quam quo ad ſecundum inſtatur modo per dictas moniales pro relaxatione dictæ Iſclę in poſſe dicti Monaſterij contra hæredes d. quondam Marini Aegipti, ſed ex infradicendis omnino denegandum eſſe concludebatur.

Siquidem, inficiari non poteſt quin ſi dicta Iſcla vt ſupra in emphiteuſim conceſſa non fuiſſet vendita per dictũ Io. Antonium, nec per eius hæredes, & fuiſſent extincti primus, & ſecundus gradus vtiq; non obſtante pacto iurato, nec qualibet alia denunciatione eſſet faciẽda relocatio hęredibus eius, &
1 illis deficientibus eorũ agnatis, & cognatis, vt per *Ancbar. conſ. 36. nu. 7. & Caſtr. conſ. 158. lib. 2.* & etiam vigore *ſtatuti Beneuent. ſub tit. de iure congrui verſ. quod in locationes.*

Et cum in ius d. quondam Io: Antonij ſucceſſerit dictis Marinus, nec

non

Digitized by Google

non eius hæredes per venditionem vtſupra iuridicè factam de conſenſu d. Monaſterij quem conſenſum,& licen-
2 tiam vendendi idem Monaſterium denegare nõ poterat, iuxta doctrinam *Caſtr. conſ.* 329. *lib.*2.*nu.*3. ita ſicut prædictis de Rutio eſſet facienda re locatio,ſic & dictis de Aegiptio eſt facienda.

Quod confirmatur primo quia licet fuerit facta conceſſio habito reſpectu ad dictos primum, & ſecundũ gradum d.quond. Io. Antonij,attamen hoc nõ obſtante attento conſenſu d. Mona-
3 ſterij, vt ſupra in venditione prædicta interpoſito inſpicitur ſemper linea emptoris,non autem venditoris vt per eundem *Ancbar.conſ.*63.*in princ.* quẽ ſequitur *Caſtr. conſ.*229. *verſ.verum col.*3.*lib.*2. vbi dicit idem eſſe in vſufructuario beneficiato, qui ſi conſenſu
4 Domini vel habentis auctoritatem transferat in alium vſufructum vel beneficium non inſpicitur amplius mors & vita dictorum transferentium, ſed eius in quem fit tranſlatio idem tenet *Iaſ.in l.fin.* C.*de iure Empbit.*

Secundo,quia attenta non ſolum pari, & equa conditione dicti primi inueſtiti ſed meliori inueſtitura, & re-
5 locatio deneganda non eſt *Fulgoſ. conſ.*222. tertio, etiam quia quando ſemel ad extraneum quomodocumq; perueniat emphiteuſis ſemper & per-
6 petuò eidẽ eſt faciẽda relocatio *Ruin. conſil.*161.*nu.*3.*lib.*1.

Quarto inficiari non poteſt quin prædicti hæredes dicti quondam Aegiptij dicantur veri, & legitimi poſſeſſores cum titulo,& bona fide ita, vt tãtum antiquis poſſeſſoribus facienda ſit d.renouatio, & relocatio vigore ſupradicti ſtatut. Beneuent.

Neq; obſtat quod Eccleſia pro ſe illam retinere velit,nam primo reſpõdetur quod cum vigore iuris Ciuilis
7 teneatur illam reconcedere, *vt per Alex.conſ.*80.*nu.*9.*lib.*1.vbi communẽ opinionem appellat, & extendit *Dec. conſ.*131. etiam ſi non eſſent heredes deſcendentes, quod ſcilicet tunc pro ſe etiam retinere non poſſit ,ſed agnatis,& cognatis renouare debet, attenta maximè conſuetudine Ciuitatis Beneuenti renouandi per quam inducitur neceſſitas faciendi dictam renouationem,vt fuit dictum in vna *Nonãtulana ſeu nullius bonorum per Sacram Rotam* 18.*&* 21.*Martij* 1591. *coram* R.P.*D.meo Mantica*. Tum etiam vigore dicti ſtatuti in pręcitato loco vbi dicitur, (quod debeant antiquis poſſeſſoribus renouari) verbum enim debet importat neceſſitatem *per tex.in cap.*1.*de dolo, & contumacia l. Paulus laprima ff.de re iudic.*& ſic fuit iudica-
8 tum contra Monaſterium per Curiam Vicariatus temporalis, & cõfirmatum decretum in gradu appellationis, per Archiepiſcopalem Curiam quę eſt Iudex appellationum omnium cauſarũ huius Ciuitatis vt tradit *D.Arcb.Mar. de Vipera in Cbronolog. Arcbiepiſcop. Eccleſ.Beneuentanæ ſub Præſulato Car. Laurentij* Cibo. *Arcb.*56.*pag.*160.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio non admictitur à decreto manutentionis lato in poſſeſſorio ſũmariſſimo.*
2 *Præſumptio eſt pro validitate decreti.*
3 *Archiepiſcopus eſt Iudex ordinarius Epiſcoporum ſuæ prouinciæ,& nõ eſt exitandũ quin ad eum deuoluatur appellatio nu.*4.
5 *Teſtes de immemorabili ſunt babiles ſi babeant annos quinquaginta quatuor.*
6 *Decreta* Sac. Congreg. *Cardinalium babent vim legis.*
7 *Referuntur lictera* Sac.Congr.Card. *in preſenti cauſa.*

Tertium Sammarium pro argumento deſeruit.

DE-

Digitized by Google

DECISIO XXVII.

VNiuerſitas Atripaldæ conſueuit
à tempore immemorabili no-
minare concionatores tempo-
ribus quadrageſimæ,& aduen-
tus qui accepta tantummodo benedi-
ctione ad Epiſcopo Abellinenſi popu-
lo ante dictæ Terræ prædicabant,quæ
poſtea ſolitam elemoſinam, victumq;
illis ſubminiſtrabat donec modernus
Epiſcopus Abellinenſis prætendens
electionem ad eum ſpectare de anno
1630. reijciendo nominationem factã
à dicta Vniuerſitate illuc ſuum miſit
concionatorem, a quibus cum fuerit
appellatum pro parte dictæ Vniuerſi-
tatis ad hãc Curiam Metropolitanam
Beneuenti hicq; cauſa diu diſcuſſa, &
compilato proceſſu tandem de menſe
Nouembris anni 1633. fuit per hanc
Archiepiſcopalem curiam interpoſitũ
decretum pro manutentione in poſſeſ-
ſione nominãdi dictos coniconatores
ad fauorẽ dictæ Vniuerſitaris ſed de-
creti huiuſmodi exequtio fuit hucuſq;
retardata quia Epiſcopus concionato-
res electos ab Vniuerſitatæ minis ter-
ruit, & fugauit introducto poſtmodũ
negotio in Sacra Cõgregatione Epiſ.
& regular. fuit pro parte dictæ Vniuer-
ſitatis ſupplici libello inſtatũ per Sac.
Congreg. ordinari huius Metropolita-
næ Curiæ Beneuentanæ,vt dictũ Vni-
uerſitatem tueatur,manuteneat,& de-
fendat in d. eius quaſi poſſeſſione iu-
ſta formam decreti ſuperius tradi-
ti, quod dicebatur eſſe concedendũ.

Quia cum decretum illud ſit manu-
tentionis factum in Iudicio ſumma-
riſſimo poſſeſſorij, ab illo non admi-
ctitur appellatio ſaltim ad effectum ſu-
ſpenſiuum ac proinde illius exequtio
1 ſuſpendi non poteſt tam de iure ciuili
*per tex. in l. vnica C. ſi de mom. poſſ. cum
concord.* quam etiam de iure canonico
ad tradita *per Gratian. diſcept. forenſ.
cap.* 34. *nu.* 17. *& in deciſ. March* 192.
in addit. nu. 7. maximè cum in caſu no-
ſtro adhuc non cõſtet de appellatione
a d. decreto.

Nec faciunt quæ dicuntur in reſpõ-
ſione pro parte ipſiuſmet Epiſcopi
data ꝑ informatione de ordine eiuſdẽ
Sac. Congreg. circa inualiditatem,&
iniuſtitiam,ſupradicti decreti quia nõ
habent ſubſiſtẽtiam,niſi in ſola partis
aduerſæ aſſertiua,& interim pro vali-
ditate decreti eſt pręſumendum *Giur.*
2 *deciſ.* 36. *nu.* 17. *Vant. in tit. quid ſit nul-
litas, & vnde dicatur n.* 23. *&* 24. *Maſ.
de prob. concl.* 488. *n.* 1. *to.* 1.

Nihilominus exabundanti tollitur
omnis ſcrupulus quia difficultas pro-
poſita de iuriſdictione nõ habet ſubſi-
ſtẽtiam in iure, Metropolitanus enim
eſt iudex ordinarius Epiſcoporum ſuæ
3 prouinciæ *cap. quia cognouiſtis* 10. *quęſ.*
3. *cap. poſtoralis in princ. vbi Abb. nu.* 2.
de offic. ordin. Ricc. deciſ. 373. *per tot.*
Vnde non eſt exhitandum quin ad
metropolitanum deuoluatur appella-
tio à ſuffraganeis ex traditis *per Ricc.*
4 *in ſua praxi reſol.* 225. *n* 1. *& per Conc.
Trident. ſeſſ.* 24. *cap.* 20. *de refor.*

In ſuper cum in facto cõſtet eandẽ
Vniuerſitatem, & pro ea ſuos Sindi-
cos Electos fuiſſe à tempore immemo-
rabili in d. quaſi poſſeſſione nominã-
di cõcionatores quibus Epiſcopus tã-
tummodo dabat benedictionem, &
teſtes deponunt etiam de publica vo-
ce,& de auditu à maioribus,& habent
ætatem requiſitam ad dictam imme-
morabilem probandum dum ferè om-
nes ſeptuageſimum annum excedunt,
licet ſufficeret ętat quinquaginta qua-
tuor *Ludouiſſ. deciſ.* 298. *nu.* 1. *& ibi
Beltram. in addit. n.* 12. quæ immemo-
rabilis habet vim legis, & priuilegij,
etiam in caſibus reſeruatis Epiſcopo,
Prælatis,& Principij, vt tradit idem
9 *Gratian. diſcept. forenſ. tom.* 3. *cap.* 492.
nu. 4. *per Abb. in conſ.* 94 *nu.* 2. *lib.* 2. *&
per tex. in cap. cum nobis col.* 2. *de præ-
ſumpt. Iaſ. conſ.* 208. *col. penult. num.* 2.
latè Gabr. concluſ. 1. *nu.* 3. *cum ſeq. de
præſcript.* & in terminis noſtris diceba-
tur ſæpius reſoluiſſe *Sacr.* Congregatio-
ne,

Digitized by Google

nē, & præcipue in vna *Lucana pro communitate Camaiorie ſub die 27. Ianuarij 1626.* & in alia *Terracinenſi pro communitate Maenze eodem die*, & ſic etiam fuit in præſenti negotio reſolutum vt ex ſequentibus eiuſdem Sac. Cōgregationis litteris directis Epiſcopo Abellinenſi ſtante preſertim quod Vniuerſitas elemoſinam concionatori-
7 bus ſubminiſtrat, *Ill. e molto Reuerēdo Monſig. come fratello. Questi Eminentiß. miei Signori conſiderate maturamente le raggioni dedotte per parte dell'Vniuerſità della Tripalda luogo di coteſta Diœceſe intorno al poſſeſſo che pretende ab immemorabili di nominare, & eliggere li predicatori nella Quareſima, & Aduento, ſomminiſtrando loro il vitto, & la competente elemoſina, & udite parimenti le repliche di V. S. ſono venuti in parere à relatione di Monſig. mio Eminentiß. Card. Lante che quando ella ſi contenti accettare il peſo ſudetto del vitto, & elemoſina, la nominatione de predicatori ſia di lei ſola non obſtante l'altrui pretentioni, ma nō condeſcendendo à ſimili conditioni, in tal caſo è mente dell'Eminentie loro che ſi oſſerui il ſolito, e manutenuta l'Vniuerſità ſudetta di eliggere li predicatori nelle Chieſe doue è tal coſtume, come hà fatto per il paſſato, purche non ſia nella Cathidrale, oue non vi poſſa hauer luogo alcuna preſcrittione di tempo, ancorche antichiſſima. e con queſto anche, che in ſegno di riuerenza, e della di lei ſuperiorità debbano li ſuggetti nominati à tal carrico dimandarli la ſua benedittione, Tanto deuo ſignificarli, e Dio la proſperi, da Roma 13. Febraro 1637.*

D. V. S. *come Fratello*

Il Card. S. Onofrio

A. Torniellus.

SVMMARIVM.

1 **Contra proprium iuramentum nemo venire poteſt, & nu. 2. & 3.**

4 *Variare non poſſunt compatroni, qui alias præſentarunt in iurepatronatu, maximè lite pendente, & nu. 8. & diſtingue, vt nu. 9. & obiectis reſpōdetur n. 10. & 12.*

5 *Electio facta à minori parte perſonę dignæ præfertur electioni factę à maiori parte perſonæ indignæ.*

6 *Patronus præſentans præſumitur ſcire conditionem præſentati, & n. 7.*

11 *Intellect. tex. in cap. cum autem de iure patron.*

13 *Excluſio vnius concurrentis cum altera in collatione beneficij cedit in beneficium illius non excluſi.*

ARGVMENTVM.

Præſentatio in iurepatronatu quomodo ſit facienda adhoc vt valida dicatur.

Variatio in præſentatione ad ius patronatum quando, & quomodo permittatur.

DECISIO XXVIII.

IN cauſa vertēte in Curia Archiepiſcopali huius Ciuitatis inter Cler. Iulium Troyſium Giſonēſem, & alios litis conſortes, introducta dicta cauſa in d. Curia per viam appellationis, ac viſo reſponſo reddito per Horatium Viſcontum V. I. C. Giſonenſem maximæ doctrinę, & auctoritatis, ex infraſcriptis videbatur dicendum, præſentationes iam factas in prætenſo iurepatronatu eſſe nullas.

Primo, quia præſentatio per dictos compatronos primo loco facta in perſonam Io. Vincentij N. fuit facta cum iuramento, vt in proceſſu apparet ex

ma-

Digitized by Google

mandatis ſpecialibus ad ipſum præſen-
tãdum,inquibus compatroni præſen-
tantes promiſerũt cum iuramento ha-
bere ratum,& firmum omne totum,&
quicquid actum,& geſtum fuerit per
eorum procuratorem conſtitutum, il-
1 ludq;attendere,& non contrauenire
aliqua ratione,vel cauſa ita *Lap. in al-
leg. ſua* 78. vbi in fortioribus terminis
loquitur nempè ſimplici promiſſione
abſq; iuramēto cũq; refert,& ſequitur
*Rocc. de Curte in ſuo tract. de iure pa-
tron. in vers. honorificũ quæſt.* 12. *n.* 37.
& ſubdit rationem, qua in illis, in qui-
bus debet adiri ſuperior; vt eſt caſus
noſter, nemo poteſt venire contra p-
prium iuramentum, & ſi venerit non
eſt audiẽdus,ne ſuperior ſit author pe-
2 riurij,ad notata *per Ioan. Andr. in cap.
quod ſemel placuit de reg. iur. in* 6. ita
quoq; *Lambert. de iure patron. art.* 13.
quart. quæſt. principal. prim. part. lib. 2.
per tot. & melius, & apertius *in* 2. *par.*
2. *lib.* 7. *quæſt. principal. art.* 16. *vbi n.* 3.
& 4. dat pro cautela vt in mandatis
ad præſentandum ponantur cum iura-
mento illa verba (ratum habendi, &
non contraueniendi, vt ſupra vt pa-
tronus poſtea variare non poſſit. Hanc
eandem opinionem profitetur cõmu-
nem *Didac. Couar. de pact. in* 6. *par.* 2.
§. item ſecundo n. 4. ad finem verſic. præ-
dictam verò concluſionem, quem re-
3 fert,& ſequitur *Io. Guttier. de iuram.
confirmando par.* 3. *nu.* 13. *Ioſeph. Lud.
in ſuis com. opi. concl.* 42. *ver. acquiritur
etiam ius patronatus iuramento*, & op-
timè *Mart. in voto* 11. *n.* 2. *&* 4. vbi
pulcrè,quibus adſtipulatur *Leſſ. de iuſt.
& iure lib.* 2. *cap.* 42. 2. *dub. nu* 11. *Surd.
decis.* 159. *n.* 11. *&* 21. *iterũ decis.* 234.
nu. 4. *&* 5. *par.* 1. & optimè *Abb. in cap.
& ſi Chriſtus nu.* 2. *de iure iur.* vbi ait,
quod iuramentum eſt exceptio litis
finitæ.

Secunda verò ratio,quæ conſide-
ratur quippè cum prædicti compatro-
ni variantes pro dictis tribus vicibus,
qui primo vt ſupra loco præſentauerũt
prædictum Ioannem Vincentium pæ-
nitus non idoneum,& notoriè indignũ
quare amictitur pro hac vice facultas
iterum preſentandi,& per conſequens
4 variatio ipſa non tenet *cap. cum in cũ-
ctis §. fin. vbi Abb. &* Dec. *notant de ele-
ctione*,ſequitur idem Dec. *conſ.* 522. *n.*
7. *Franc. à Ripa in tract. de peſte tit. de
remed. ad conſeruandam vbertatẽ nu.*
197. *Menoch.* qui omnes recenſet *de
Arbitr. iud. cent.* 6. *caſu* 511. *n.* 1. *&* 2. 9.
& 11. *Viu. in dec.* 455. *n.* 5.

Confirmatur prædicta ratio ex inſi-
gni doctrina *Abb. per illum tex. in cap.
dudum el primo de elect. in vlt. notab.*
vbi ait quod quando concurrunt duo
electiones ſuper aliqua dignitate qua-
rum vna eſt facta à maiori parte de in-
digno ſcienter,alia verò à minori par-
te de digno, quia præſentatio facta
5 de indigno non tenet, vt concludunt
omnes *in cap. cum vos, de offic. ordin.*
quod etiam ſequitur nominatim *Ricc.
de Curt. d. verſ. honorificum q.* 16. *n.* 43.
vbi refert alios citaſſe pro hac opinio-
ne *ſecunda q.* 4. *nu.* 16. *verſic. ſi autem
præſentatur*, vbi cõmunem dicit,quid-
quid aſſerant alij contrarium ſentien-
tes, diſtinguentes inter patronum lai-
cum, & Eccleſiaſticum, & ſubdit *n.* 17.
eodem in loco,quod patronus præſẽ-
tans præſumitur ſcire conditionem p-
ſentati per iura,&authoritates quas ip-
6 ſe adducit,concludens,hoc eſſe benè
notandum ad faciendũ priuari patro-
nos iure præſentandi pro ea vice.

Rurſus non poſſunt prædicti com-
patroni ſeſe excuſare,ſi fortè dixerint
non habuiſſe notam indignitatem ſu-
pradicti Io: Vincentij per eos primo lo
co præſentati, tum quia eſt de eadem
patria,familia, & ſtirpe, & partim in
primo partim in ſecundo gradu con-
ſanguinitatis,quo caſu indubitata ſciẽ-
tia præſumitur vt perbellè oſtendit, &
declarat idem *Menoch. ſupra relatus,
d. caſu* 511. *nu.* 9. *cum ſeq.* tum etiam
7 quia præſentantes ferè omnes fuerunt
iuriſperiti, vt in eorũ mandatis ad præ-
ſentandum legitur,& ob id in eis iuris
ſcientia præſumitur,à qua non poſſunt
excu-

excuſari; quandoquidem ab ea neq.
ruſtici excuſentur ex vulgatis, *tit. ff. &*
C. de iur. & fact. ignorant.

Tertia, & poſtrema ratio quæ magis
vrget eſt, nam variatio p̃dicta fuit facta
litè pendente, & ferè compilato pro-
ceſſu inter prædictum Io. Vincentium
ex vna, & ipſum Iulium ex altera à di-
uerſis compatronis primo loco in di-
ſcordia præſentantibus, quibus iã quæ-
8 ſitum erat ius, quò tempore fieri non
poterat iuxta terminos *cap. primi, vt*
litè pendente in 6. qui *tex.* tamet ſi loqua-
tur in Electione locum tamen habet in
præſentatione pro vt DD. infra citan-
di cõmuniter concludũt, quorum pri-
mus eſt *Cald. in conſ. 1. vt litè pend. Lap.*
in alleg. 22. & alij quos longa ſeriè re-
fert, & ſequitur *Roc. de Curte in d. verb.*
Honoriſicum quæſt. 23. nu. 35. & notat
expreſsè *Gemin. in d. cap. circa princ.*
& facit benè ad propoſitum noſtrum
notabilis diſtinctio quam ponit idẽ
9 *Roccb. de Curt. loco mox. citato*; vbi ex
cõmuni DD. ſententia diſtinguendo
ait quod aut variatio eſt facta in perſo-
nam alterius tertij litè pendente, pro
vt eſt in caſu noſtro, & tunc procedat
opinio *Cald.* & ſequacium quæ funda-
tur in *d. cap. 1. vt lit. pend. in 6.* & proin-
de variatio ipſa non teneat, etiam per
viam accumulationis pro vt ſic etiam
deciſum refert *Riec. deciſ. 173. in r. li-*
mit. in tit. de iur. patron. aut vero varia-
tio fuit facta in vna ex pſonis iam p̃ſẽ-
tatis, & tũc locũ habeat ſecũda opinio.

Nec prædictis refragatur id quod
ex aduerſo dicebatur quod licitum ſit
patronis laicis infra tempus quadri-
10 meſtre variare ſiuè accumulare *per*
tex. in c. cũ aũt de iure patron. quoniam
ad hoc reſpondetur *d. cap. cum autem*
locum ſibi vindicare in caſu quo lo-
quitur, nempè quando vnus tantum
patronus præſentauit, & vnus pariter
fuerit præſẽtatus, & ſic vbi nulla adeſt
nec adeſſe poteſt litis pendentia, at in
caſu noſtro in quo duo ſunt in diſcor-
dia à pluribus compatronis præſenta-
ti inter quos iam erat litis pendentia
tempore variationis ſuccedit diſpoſi-
10 tio *d. c. 1.* quæ impedit litè pendente
aliam electionem ſiuè præſentationẽ
fieri poſſe, & hoc eſt de mente *Cald.*
d. conſ. 1. & Gemin. in d. cap. 1. vt litè
pend. circa princ. verſ. nota ex iſto dicto
vbi hos duos canones ſibi inuicem ad-
uerſantes conciliant atq; declarant, &
reddunt rationẽ, quia ſicut poſſe, q̃ ha-
bebant olim Electores poſt mortem
primi eſt hodie impeditum *per tex. in*
d. cap. 1. propter litis pendentiam, ita
& poſſe patronorum accumulandi erit
hodie impeditum propter litis pẽdẽ-
tiam, ex identitate rationis, hæc iſti, &
nouiſſimè, licet his tacitis idem tenet
Marc. Ant. Genuenſ. in ſua praxi Neap.
Cur. Archiepiſcop. cap. 84. n. 1. in nouiſſ.
vbi loquitur in proprij terminis quæ-
ſtionis noſtræ dicens iura loquentia
de variatione quæ accumulatiuè fieri
12 permictitur patronis laicis infra qua-
drimeſte, locum habere, quãdo p̃ſẽta-
tio facta eſt de vno tm̃, & nõ qñ plures
fuerunt p̃ſentati à principio à diuerſis
compatronis, & ad inuicem litigant
vt eſt propriè caſus noſter in quo mi-
litat *d. c. 1.* ſubdens ita ſepius iudicaſſe
Rotam Romanam pro opinione *Cald.*
ſupra relati *in d. conſ. 1. vt per Sarnenſ.*
ſuper regul. de ſubrog. quæſt. 13. & ſequi-
tur *Riec.* licet ipſum non alleget *in ſua*
praxi antiq. de iure patron. dec. 176. per
tot. vbi pulcrè.

Rurſus, & poſtremo dum dicta va-
riatio in perſonam dicti Donati, vt le-
gitur in proceſſu fuit facta litè iam mo-
ta, & pẽdente vt ſupra inter dictos Iu-
lium, vt Io. Vincentium in diſcordia
præſentatos, & præſentatio ipſius Io.
Vincentij cum iuramẽto facta vt ſupra
dictum eſt, & ab ipſo cum iuramento
pariter acceptata, & ſic p̃fecta ex om-
ni parte fui, poſtquam ad eius inſtan-
tiam fuerunt etiam emanata edicta
generalia quod ad incertos, nullo mo-
do fieri potuit, quia excluſio facta ob
indignitatem d. Io. Vincentij de qua
in *d. c. 1. vt litè pend.* in illis verbis ibi
vel. ſi contigerit quoquomodo excludi,
ceſſit ad beneficium ipſius Iulij ſuper-
ſtitis collitigantis, idq; euenit ex priui-

legio,& beneficio litis pendentis, etiã quod ſuperſtes collitigans prout fuit iſte Iulius à principio habuiſſet pauciores voces,ita in ſpecie,& in pprijs terminis, & poſt infinitos quos citat tenet,& firmat *Borg.Caualc.in dec.*10. *à nu.*61.*vſq; ad nu.*64.*in* 3.*par.* quod etiam ſequitur *Lancell.*per eum relatis *in tract.de Attentat.nu.*35.*& ſeq. & n.* 556.*vſq;ad nu.*602.vbi ita Romæ pluries fuiſſe iudicatum refert,& ita quoq;tenet idem *Caualc.in deciſ.*11.*n.*19. *& nu.*130. *vſq; ad finem vbi pulcrè.*

SVMMARIVM.

1 *Pluralitas actuum non præſumitur.*
2 *Relatum cum omnibus ſuis qualitatibus in referente eſt.*
3 *Subſtantia,& non ſonus verborum eſt attendenda.*
4 *Mandatum inducunt illa verba quæ mentem patefacientis delictum patefaciunt, ſed non verba exoptatiua n.* 5.*neq;verba conditionalia nu.* 6.
7 *Tortura debet inferri ſecundum Conſuetudinem prouinciæ.*

ARGVMENTVM.

Mandatum ad delictũ patrandum quibus verbis inducatur.

DECISIO XXIX.

Sententia lata de mẽſe Maij 1621. per Locumtenentẽ Vicegubernatoris huius Ciuitatis Beneuenti p q̃.ad mortem dãnauit Iſabellã Mazzarellam dicebatur non eſſe exequendam vti notoriè iniuxta ex infraſcriptis.

Et primo fundata eſt ſuper geminata confeſſione eiuſdem Iabellæ ex qua mandatum de morte vim Fiſcus præſumit inductum, ſed ex his nulla oritur probatio de mãdato nã ſecũda cõfeſſio ſic generaliter prolata dicens *io li diedi l'ordine che ammazzaſſa mio marito*, eſt relatiua ad primam confeſſionẽ, quia eſt coarctata eodem loco, & tempore ſcilicet in rure Archiepiſcopi,& tempore recollectionis ſpicarum,nec poteſt fiſcus excipere quod forſan pluribus vicibus eodem loco alloquuta eſſent Iſabella cum Martio, ad fundandum eſſe duas confeſſiones de duobus artibus,& ſic non relatiua vna ad alteram nam pluralitas actuum non
1 præſumitur *Vrſil.ad Afflict. deciſ.*23. *nu.*12. qui alios allegat,& de comuni teſtatur,& ſic fiſcus nõ habet neq;probationem neq; præſumptionem quod duabus vel pluribus vicibus Iſabella fuerit cũ Martio alloquuta in loco certo, temporeq; certo,& ſic vnicam habemus alloquutionem ad quã ſe refert & exquã nullum oritur mandatum, vt nunc fundabitur,& cum iſta ſecunda confeſſio ſit relatiua ad primam cum
2 relatum ſit in referente cum omnibus ſuis qualitatibus *l.in teſtamentis ff.de condit.& demonſtrat.* ſequitur vt de viribus perſonæ confeſſionis diſcutiatur.

Et quidem prima confeſſio nullum mandatum inducere potuit per verba in facto conſiderata, *io mi cominciai à lamentare con lui di queſti portamenti di mio marito e diſſi, che haueria hauuto molto caro ò che mi ſi haueſſe portato à mè,ò che qualch'vno me l'haueſſe leuato dinanzi, e detto Martio all'hora nõ diſſe altrò.*

Nam licet ad inducendum mandatum non ſit neceſſarium verbum *mando* cum conſideretur ſubſtantia non ſonus verborum *ex Bart.in l non ſolum* § *ſi mandatum ff.de iniur.* vt propterea rectè mãdatum ſit inductum in eo qui dixit ſeruo nunquam Domum redeas niſi aliquid ſententia de hoc negotio, nam ſequuto homicidium per ſeruum commiſſo tenetur Dominus de mandato,ex eodem *Bart. in l.ſi quis mihi bona* § *pater ſcio ff.de acqu.hared. Alex. conſ.*

*conſ.*127.*col.* 1. *lib.*4. ſicut in eo qui poſuit os ad aures famuli qui ſimili-
4 ter occidit inimicum Domini de quo *Bald.in l.*1. *C.de ſeruis fugitiuis*, attamen non omnia verba inducunt mandatum, ſed tantum illa quæ preciſam & indubitatam mẽtem cupientis delictum fieri patefaciunt pro vt *Bald.in l.*1.*C.de ſeruis fugitiuis*; Qua propter verba exoptatiua provt ſunt iſta prolata per Iſabellam nullatenus mandatum inducũt ſicuti nec cõſultiua, nec
5 permiſſiua de quibus *in l.eam pater* §. *mãdato ff.de leg.*2. ſiuè ſint verba monitoria, comendatoria, vel perſuaſoria de quibus *gloſ.& Bart.in l.*1. *ff.mand.* quem allegat *Couar.in praxi crimin.*§. *circa nu.*36. *& Farinac. in praxi crim. p.*4. *quaſt.*133.*n.*17. *poſt Decian.lib.*9. *cap.* 34.

Prætetea verba prolata per Iſabellã ſunt alternatiua, & ſic non purę ſed cõditionaliter prolata quæ neq; mandatũ
6 inducũt, etiam ſi eſſent talia quæ ſimpliciter prolata tenderent ad mandatũ *Bart.in l. ſi pupillus* §.*videamus in fine ff.de negot.geſt.* quem allegat *Carrer.in loco ſupra citato*, prætetea nulla cauſa eſt per fiſcum probata qua Iſabella induci potuiſſet ad necem viri, nec Martius occiſor confeſſus fuit ipſum id feciſſe ad inſtantiam Iſabellæ licet dictus Martius bis fuerit tortus continuatis diebus quod eſt contra ſtilum, & practicam comunem, cõſuetudinem prouinciæ, & modum, cõſuetum quem Iudices obſeruare debent in torturis in-
7 ferendis *Bart.in l. quaſtionis modum in primo ff. de quaſt.* & eſt comunis opinio pro vt teſtatur *Clar.in queſ.*64. *verſic.iudex autem debet*, & licet repetitio torturæ remiſſa ſit Iudicis arbitrio *per Clar.in loco alleg.verſ. vltimo viddraũ*, & ſic in praxi ſeruari teſtatur *Magon.deciſ.florent.*89. *Farinacc. de indit. & tortur. quaſt.*34.*nu.*105.*Gramat. voto* 6.attamen hoc non procedit ſimpliciter, ſed tamen numero, & qualitate inditiorum, & eo caſu neq; continuatis diebus inferri debet tortura ſed cum interuallo.

Quibus omnibus in Sacra Conſulta cognitis ac perpenſis Domini mandarunt dictam Iſabellam gratioſe eſſe liberandam ob amorem paſſionis. D. N. IESV Chriſti pro vt mos eſt in hac Ciuitate, in qua quolibet anno die veneris ſancti ducitur vnus inquiſitus in Archiepiſcopali Baſilicã per Curiam ſecularem, & ibi liberè laxatur ante Crucem, & ſic fuit factum de dicta paupercula Iſabella de anno 1616.

SVMMARIVM.

1 *Appellandi termino pendente non poteſt ſequi inſtitutio, nec capi poſſeſſio, & ſi fuerit capta reuocabitur vti attentatum, quod procedit etiam in poſſeſſione vacante, & n.*2.*&* 3.

Non opus eſt argumento.

DECISIO XXX.

1 PEndẽte termino appellandi nõ poteſt ſequi inſtitutio, & multo minus capi poſſeſſio beneficij *Lancellott.in cap.*12. *de atten. app.pend.in prob.n.*79. vbi dicit, quod quando lis inter duos præſentatos eſt introducta, effectus ſententiæ pro vno, ſi appelletur, & ſiet inſtitutio, & capiatur poſſeſſio talis poſſeſſio reuocatur vti attentata, ſic fuit reſolutum per
2 *Sac. Rot. in vna Toletana Cappellania coram D.Oradino* relata per *Lancillott. loco alleg.* plures alias deciſiones refert *Graſſ.de benefic.par.*9. *c.*4.*tit.de form. nu.* 16.

Procedunt prędicta etiam ſi poſſeſ-
3 ſio eſſet vacans *Put. deciſ.*45.*in tit.de iudic.*& fuit pariter, *per Sac.Rot.dictum in vna Compoſtellana Parocchialis de Maiera die.. Decembris* 1592. *coram penia*, regiſtrata apud eund. *Graſſ.de beneſic.d.par.*9.*cap.*4. *nu.*22. & ſic fuit per Archiepiſcopalem Curiam huius Ciuitatis reſolutum in cauſa Archi-

 præsbi-

preſbiteratus Caſtri MōtisLeonis, qui eſt de iure patronatu Dominorum de familia Calenda Baronum dicti Caſtri.

SVMMARIVM.

1 *Inofficioſa dotis querela à quibus poſſit intentari, & nu. 2. 3. & 4.*

Argumento non indiget.

DECISIO XXXI.

INofficioſa dos ob quam filij legitima priuātur reuocatur querela inofficioſæ dotis vſq; ad legitimam *l. vnic. C. de inoffic. dota* quæ reuocatoria minimè competit viuis dotantibus etiam ſi ij conſentiant
1 nā agitur de præiudicio tertij cui eſt dos data *Franch. deciſ.* 170. An autem huiuſmodi reuocatoria fieri poſſit per hæredes dotantis conſtante matrimo-
2 nio fuit deciſum tempore *Afflict.* per Conſil. Neap. quod non contra doctrin. *Paul. de Caſtro in d. l. vnica* C. *de inoffic. dote*, ſed nouiſſimè temporibus noſtris fuit in eodem Conſil. Neap. iudicatum quod poſſit vt idem *Franchis in deciſ.* 104. quem ſequitur *Villalob. in ſuis comun. opin.* 113. *nu.* 169. *Vrſill.*
3 *verò in addit. ad deciſ.* 86. *Afflict.* conciliando, prędictas opiniones diſtinguit quod opinio vltima procedere poteſt, quando dos exceſſiua fuit data in ſtabilibus, quod tūc poſſit fieri auocatio, coſtāte matrimonio opinio vero antiqua ſecundum quam fuit deciſum tempore *Afflict.* procedat quando dos fuiſſet data in pecunia, & fuiſſet conſumpta, & in iſta reuocatoria venire fructus indubitatum eſt etiam quod hæreditas conſiſteret in pecunia ex qua intereſſe propriè non fructus
4 naſcuntur, ex veriori ſententia *Fabri in auth. nouiſſ. n.* 129. C. *de inoff. teſt. contra Angel. conſ.* 101. *col.* 2. *ſed fructus deberi à die litis conteſtationis*, vt tradit deciſum *Franch. deciſ.* 558,

pro vt fuit pariter reſolutum per Curiam Vicariatus temporalis huius Ciuitatis in vna cauſa ibidem vertente inter nonnullos de Caſtro Sācti Angeli ad Cupulam huius Beneuentani Dominij.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum procurę debet inter alia continere nomen procuratori.*

2 *Mandatum ſpeciale requiritur ad intentandum iudicium retractus.*

3 *Mandatum procura nunquam præſumitur niſi probetur.*

4 Citatio *dicitur indebitè facta ſi petita copia non fuerit relicta ſtante tamen ſtatuto ſic diſponente.*

5 Citatio, *ſiuè litie conteſtatio nulliter facta nullum operantur effectum.*

6 Citatio *circumducitur actore in iudicio non comparente, et dicitur imperfecta nu* 7.

8 Citatio *quamuis aliundè inualida per comparitionem partis efficitur valida, et id quomodo, & quāde procedat nu.* 9. 10. & 11.

12 *Actio non perpetuatur niſi per litis cōtextationem.*

13 Citatio *ſola interrumpit præſcriptionem, quando agitur de præſcriptionibus odioſis, ſecus in fauorabilibus, & mixtis, et quid in actione a ſtatuti diſpoſitione roborata n.* 14. & *de huiuſmodi interruptione effectu n.* 15.

16 Laicus *ex perſona Clerici coheredis ſortitur forum Iudicis Eccleſiaſtici.*

17 Clericus *heres, ſi lis cum defuncto cepta non fuerit conueniendus eſt corum* Iudice *Eccleſiaſtico.*

18 *Iuriſdictio non prorogatur per ſolam petitionem copia libelli.*

19 *Statut. Beneuen. lib.* 2. *tit. de iure cōgrui expeditur, & nu.* 21.

20 *Depoſitarij confeſſio non ſufficit pro validitate depoſiti, ſed de numeratione debet conſtare.*

22 *Statuti beneficio non gaudet, qui illius ſolēnitates non ſeruat.*

23 *Nullitates, et præſcriptiones prouenientes,*

tes,ex corpore iuris in vim dilatoriæ oppoſita impediunt litis ingreſſum dummodo altiorem indaginem non requirant,& nu.24.25.& 26.

Vltimum Summarium pro argumento deſeruit.

DECISIO XXXII.

OBſtant infraſcriptæ exceptiones impedientes litis ingreſſum in præſenti Iudicio iuris congrui,quia ſcriptura exhibita continens petitionem iuris congrui cum ſit quædam cartula, nec deſumpta ab Archiuio publico ſcripturarum nullam facit fidem ad not.*in l.admonendi ff. de iureiurand.& in l.ſcript. C.qui potior.in pign. hab. cum concord.* Tanto magis quia deeſt nomen procuratoris,qui illam dicitur præſentaſſe
1 vt eſt videre in ea, & mādatum debet continere inter alia nomen procuratoris *Vant.tract.de nullit.in tit.de nullit. ex defectu in habilitationis n.*140.

Immò etiam ſi adeſſet nomen certi procuratoris in d. cartula adhuc non ſufficeret, eum ad intentandum iudi-
2 cium retractus requiratur ſpeciale mādatum, *vt per Tiraquell.de vtroq.retr. in tit.de retractu lignag.§.1.gl.10.n.97.* & tenetur procurator oſtendere inſtrumentum mandati, & illud legendum dare parti alioquin is nihil agit vt idem *Tiraquell.loco cit.nu.*105.quamuis illius exemplar non teneatur dare niſi petatur, *vt ibi nu.*106. vnde cum in caſu noſtro,nec de mandato appareat, nec de perſona præſentante dictam cartulā iudicium fuit nullum ex defectu legitimæ, perſone *Marant.in eius ſpecul.p.4. verſ. validum aut in validum nu.19.&*
3 *ſeq.* Mandatum enim nunquam præſumitur etiam ex curſu longiſſimi temporis quamuis mille annorum, maximè nō concurrēte aliqua coniectura ad tradita, *per Alex.& alios in l.ſciendum ff.de verb. oblig.* & eſt communis opinio vt teſtatur *Gratian.deciſ.*103.*n.*83. & de magis comuni *Gabriel.in ſuis com.opin.tit.de proc. concluſ.*1.*lib.*2. ex quo concernit legitimationem perſonę *Afflict.deciſ.*368.*n.*9. & de iure tutrix nominata in d.ſcriptura debebat conſtituere procuratorem ante litem conteſtatam, *vt per Marant. cit. par.4.diſt.16.in verb.validum, & inualidum nu.*54. ad cuius conſtitutionem duo concurrere debent de quibus, per *Pract.Papienſ.in for.libelli quo agitur ad redden. ration. tutel.in gloſ.& curatores nu.* 12.

Omiſſo eo quod dici poſſet quod cū huiuſmodi aſſertæ citationis ſeu petitionis iuris cōgrui in d.ſcriptura contentarum fuerit petita copia ſumptibus actoris iuxta formam Statuti Beneuent. &
4 non fuerit tradita citatio non dicitur debitè facta, *cap. quoniam contra extra de probat.clem.cauſam in fine de elect. Traquell.loco cit.nu.3.& 4. Vant.in tit.de nullit. ex defectu citatio nu.*151. *Achill. de Graſſ.deciſ.9. de dolo, & contumacia Lancell.de attent.2.par.cap.4.de attentat. lite pendente in præfatione n.*324.*& ſeq.*
5 citatio enim, & litis conteſtatio ſi nulliter fiant nihil operantur, vt etiā inquit *Bald.in auth.offeratur C.de lit. conteſt.& in l.1.poſt princip.C.ſi ex delicto de funct.* & in ſpecie quod citato inualida, quemadmodum,& litis conteſtatio non interrumpant præſcriptionem,nec perpetuent actionem dicit *Bal.in tract.præſcr. 3.part.6.par.princip.quæſt.4. nu.*27.

Dicitur nulla hæc citato, & habetur pro non facta ex alio capite ex quo videlicet actor poſt eam factā non cōparuit in iudicio,nec illam reproduxit, & de iure quādo pars citare facit,ſi ea poſt modum non compareat, & inſtantiam
6 faciat in termino citationis,circumducitur citatio,& citatus habetur pro nō citato *l.& poſt edictum §.quod ſi is vbi omnes ff.de iudic.Alex.& Iaſ.in rubr.ff.de in ius vocand. Veſtr.in ſua pract. libr.7. cap. vlt.nu.*10. *& ibi Grauett. num.*34. qui ſubdit quod talis citatio circumducta litis pendentiam non inducit *Afflict. deciſ.*366. *nu.*14. neq; prorogat iuriſdi-ctio-

ctionem, nec alios ſuos parit effectus, & ſignanter præſcriptionem nõ interrumpit, *vt per Tiraq. de retract. lignag. §. 8. gloſ. 2. nu. 8. Marchiſ. de commiſſ. in tit. de commiſſ. appell. cap. 6. n. 5. & ſeq. par. 2.* quia actor non comparendo videtur renunciare tali citationi *Bald. in c. conſuluit de offic. deleg.* item quia actore non comparente citatio, eſt im-
7 perfecta cum non conſtet ex ſuis partibus pro ut vtramq; rationem allegat *Balb. tit. 3 par. 6. & vlt. princip. quaſt. 4. nu. 22.* & in caſu noſtro pars, quæ citare fecit amplius non comparuit in iudicio, & ſic fuit circũducta citatio.

Nec obſtat ſi dicatur quod citatio quantumuis inualida per comparitionem partis efficitur valida *Felin. in c. ex tenore nu. 5. de reſcript.* & eſt communis opinio, vt ex ſententia *Balb.* texta-
8 tur idem *Grauett. loc. cit. nu. 32.* vbi multos alios huius ſententiæ citat auctores, & ſic cum in caſu noſtro comparuerit Reus, & petierit copiam citationis videtur ea conualidata.

Quia reſpondetur ex doctrina *Tiraq. de retract. lignag. §. 9. gl. 2. n. 19.* quod dicta regula procedit quãdo citatio, erat inualida aliquo tali vitio, ob quod citatus nõ arctabatur ad cõ-
9 parendum, vt ſi facta tempore feriarũ, vel ſi forma ipſius citationis non fuerit ſeruata, & contineat in ſe aliquem defectum de quibus, *per Marant. p. 6. verſic. recte concipiat. cit. nu. 63.* Tunc huiuſmodi inualida citatio per comparitionem partis efficitur valida, & illam impugnare non poteſt cum purgetur vitium ea ratione, quia citatio non fit niſi vt citatus compareat, ideo ſi compareat ceſſat effectus, citationis quantum ad id, quia per talem ſpontaneam comparitionem cenſetur renunciare iuri quod habebat de non comparẽdo tanquam nulliter citatus *Bald. in l. 1. nu. 4. in 2. lect. ff. de fer.* At ſi citatio non laborat aliquo ex vitijs prædictis, quæ non arctant citatum ad comparendum inquit *Tiraquell.*
10 *loco cit.* quis dicit quod comparendo reus ſibi nocuerit in interruptione pſcriptionis, & alijs ? comparuit non vt ſibi noceret ſed prodeſſet euitando contumaciam nè videlicet, vt contumax condemnaretur, & mulctaretur iuxta *l. 1. ff. ſi quis ius dicent. nõ ob temp. et l. ſi quis ex alien. ff. de iudic. cum concord.* adductis per eundem *Tiraquell. loco cit.* alias ſequeretur abſurdũ, quod eſſet magis priuilegiatus inobediens qui comparuit, & ſic ſola comparitio rei non purgauit circumductionem citationis ob non comparitionem, & inſtantiam actoris cum adhuc militet illa met ratio allegata per DD. quod actor non comparendo videtur renunciare tali citationi, & ridiculum eſt dicere quod comparendo tantum reus non videatur tunc actor renunciare, immò talis comparitio rei fuit
11 neceſſaria ad inducendam circumductionem citationis, ea enim fit duobus concurrentibus, actore ſcilicet non comparente, & reo comparente, ita notabiliter declarat *Dec. in c. conſuluit in fine de offic. deleg.* ad literam dicit *tex. in d. l. & poſt edictum §. quid ſi ii ibi (ſi quis edictum impetrauit. abſit, & is aduerſus quem impetratum eſt adſit, tũc circumducedum erit edictum,* & ſic ante cõparitionem illius rei nullus aderat defectus ſanãdus, qui fuit inductus per comparitionem illius, vnde cum in caſu noſtro is, qui citare fecit non comparuerit, nec inſtantiam aliquam fecerit, citatio fuit circumducta, & nõ potuit operari interruptionem præſcriptionis, vt optimè *Balb. tit. 3. p. 6. par. princip. q. 4. n. 22.* citatio enim cui fuit renunciatũ non interrumpit præſcriptionem ita *Tiraquell.* qui loquitur in eod. caſu noſtro *de retrac. lignag. §. 8 gl. 2. n. 15.* neq; reproductio hodierna illud operabit, quia citatio reproducta poſt præſcriptionem non poteſt illam interrumpere ex quo completa præſcriptio non poteſt interrumpi cũ ius iam ſit quæſitum *Card. Mantic. de ciſ. 296 nu. 5. Farinac. deciſ. 689. n. 5. in fin.* & ſic ſpontanea illa comparitio rei

rei non tam excluſit, quam induxit, &
fecit citumductionem.

Suppoſità tamen validitate d. cita-
tionis, & quod fuerit legitimè facta,
dicebatur illam tantum non potuiſſe
perpetuare actionem quia ea nõ per-
petuatur niſi per litis cõtexrationem
*l. fin. & ibi omnes C. de præſcript. 30. vel
40. annor. Alex. et DD. in l. ſi cum §. qui
iniuriarum ff. ſi quis cautio Iaſ. in §. pe-
nales nu. 111. inſtit. de act.* quæ non in-
teruenit in caſu noſtro.

Nec dicatur ſaltim potuiſſe opera-
re intertumptionem huiuſmodi præ-
ſcriptionis iuris congrui, quia inter-
ruptio præſcriptionis per ſolam cita-
tionem nunquam fit niſi in præſcrip-
13 tionibus odioſis 30. vel 40. annorum
quæ producuntur ex ſola negligentia
non petentis; in præſcriptionibus verò
fauorabilibus, & mixtis quales ſunt
omnes aliæ minoris temporis, vt 10.
vel 20. annorum nũquam interruptio
fit ſolam citationem, ſed neceſſariò re-
quiritur litis conteſtatio, & ratio eſt
quia in præſctitionibus longhiſſimis
attenditur ſola negligentia non petẽ-
tis, quæ videtur ceſſare per citationẽ,
ſed in alijs, vbi etiã eſt fauor præſcri-
bentis requiritur quid maius, vt eſt
litis conteſtatio ad effectum interrup-
tionis, vt declarat magiſtraliter *Bart.
in l. 2. §. ſi rem. ff. pro emptor. Guid. Pap.
deciſ. 416. nu. 2. Balb. cit. 3. par. 6. par.
princip. quæſt. 4 nu. 3.* vnde cum ſimus
in actione ſtatutaria ab initio ſic in-
troducta cum certa temporis metà,
quæ ſui natura venit, & non ſubroga-
tur in locum alterius (quo caſu ſaperet
illius naturam, *vt per Bald. in l. fin.* C.
*de temp. in integ. reſt. & in l. in contra-
ctibus nu. 1. C. de non num. pecun. Rom.
conſ. 48.*) tunc ſimilis eſt ratio, vt in
præſctiptionibus mixtis, vt non inter-
rumpantur per citationem, ſed per
14 litis conteſtationem, ita *Bart. in d. §. ſi
rem ſub n. 2.* vbi obijciens ad id quod
dixerar de ſtatutaria præſcriptione,
ſoluit aliud eſſe, quando actiones tẽ-
porales a Statuto de nouo introduce-
rentur, quæ ſua natura concurrunt, &
exemplificat in actione p Conſtitutio-
ne Epiſcopi introducta, quã propter
cũ in caſu noſtro ſimus in actione ſta-
tutaria de nouo Inducta non intertum-
pitur illius præſcriprio per ſolam Ci-
tationem, ſed requiritur litis conteſta-
tio, ex quo illa eſt fauorabilis, vel ſal-
tim mixta cum veniat ad fauorem iu-
tis comunis cõtra Statutum odioſum
tractãs de lucro volentis rertahere cõ-
tra ius comune, *l. dudum l. inuinctum
C. de contrah. empt. & cap. conſtitutus de
in integr. reſt. Farinacc. deciſ. 571. nu. 2.*

Dicebatur amplius, etiam quod de
iure fuiſſet diſpoſitum contrarium,
nempè huiuſmodi ſtatutariã præſcrip-
tionem fuiſſe interruptam per ſolam
Citationem, adhuc in caſu præſenti
fuit extintum omne ius actoris, quia
quando interruptio præſcriptionis fit
per ſolam citationem, & non per litis
contexrationem (quo caſu non perpe-
tuatur actio) operatur tantum, vt ne-
ceſsè ſit ex die citationis incohare no-
15 uam præſcriptionem talis, & tãti tem-
poris qualis erat prima *l. cum notiſſimi
vbi gloſ. & DD. & l. ſicut C. de præſcrip.
30. vel 40. annorum Iaſ. in §. penalee n.
110. inſtit. de act. Guip. Pap. d. deciſ. 416.
nu. 6. Balb. cit. 4. par. 6. par. princ. quæſt.
4. n. 1. Hercules Mareſcott. in tract. va-
riar. reſolution. lib. 2. c. 66. nu. 9. & ſeq.*
Ita quod cum in caſu noſtro per lap-
ſum ferè 30. annorum vno minus à
die citationis prædictæ fuerit pluries
geminata præſcriptio ſtatutaria con-
grui, non ſolum annalis iuxta declara-
tionem ad noſtrum ſtatutum Romæ
factam, verum etiam, & illa octenalis
operata iam fuit effectum ſuum.

Dicebatur ſimiliter obſtare excep-
tionem nullitatis ex defectu iuriſdi-
ctionis tẽporæ aſſertæ citationis, quia
cum iudicium prætenſi congrui fuerit
tũc temporis intentatum contra duos
ex hæredibus emptricis poſſidentis
bona empta pro comuni, & indiuiſo
vnum videlicet Clericum Hieronimũ
Margiacca Canonicum Cathedralis
Ec-

Digitized by Google

Eccleſiæ huius Ciuitatis, & alterum laicum nempè Vincentium Margiacca germanū dicti Hieronimi, huiuſmodi iudicium erat agitandum coram Iudice Eccleſiaſtico, quia liacus ex ꝑſona Clerici cohæredis ipſo iure ſor-
16 titur forum Iudicis Eccleſiaſtici ex regula quod maius dignum trahi ad ſe minus dignum, ita *Marant. cit. par. 4. diſt. 11. in verſic. ſeculare vel Eccleſiaſticum nu. 21.* vbi ampliat etiam quod eſſent plures laici, & vnus Clericus *Marcheſ. ſimiliter cit. par. 1. cap. 2. commiſſ. 2. nu. 27.* & optimè *Card. Seraph. deciſ. 957. lib. 1.* & clarum eſt, quod Clericus hæres laici defuncti, nō dum cepta aduerſus eum litē con conueniendus eſt apud Iudicem Eccleſiaſti-
17 cum, *gloſ. comuniter recepta in cap. is qui in ius ſuccedit. de reg. iur. in 6. Dec. & alij in cap. quia de iud. Iaſ. in auth. quas actiones n. 39. C. de Sacroſ. Ecleſia Craſſ. in ſuis comun. opin. lib. 2. cap. 10. verſ. forum quaſ. 13. & Gratian. diſcep. forenſ. cap. 16. nu. 31. & 32.* quidquid ſit cepta litē, *Boer. deciſ. 69. n. 32. Sur. deciſ. 110. & Viu. lib. 2. comun. opinion. opinion. 45.* & quod tempore aſſertæ citationis factæ prædictus Hieronimū fuerit Clericus, imò conſtitutus in ordine ſubdiaconatus apparet ex fide authentica ſuę promotionis ad dictum ordinem factæ die 23. menſis Maij 1592. quæ exhibita fuit, & citatio aſſeritur facta poſtea nempè die 22. mēſis Iulij eiuſdē anni, & prædictus Vincentius dum petijt copiam aſſertæ citationis fuit proteſtatus de incompetentia fori, & de non conſentiendo in Iudicē, vt eſt videre in ea, vltra quod per ſolam petitionem copiæ libelli nō
18 prorogatur iuriſdictio, *vt per Marant. cit. par. 4. diſt. 12. nu. 11.* multo minus in caſu noſtro cum hoc ſit priuilegium Clericalis ordinis; ſortitio enim fori prouenit ex perſona Clerici *Felin. c. 1. nu. 6. de præſcript.* & ſic apparet nullitas ex defectu iuriſdictionis, quæ facit, vt citatio prædicta tanquam facta à Iudice incompetente non poſſit interrumpere præſcriptionem *Balb. cit. 3. p. 6. par. princ. q. 4. nu. 27.*

Obſtat ſimiliter nullitas depoſiti, nam tunc temporis non aſſeritur facti
19 quia dictum *Statut. Beneuent. lib. 2. tit. de iurecongrui,* requiritur à volente retrahere reſtitutione pretij, vel ſaltim depoſitum illius, quo caſu non ſufficit depoſitum confeſſionatū de cuius numeratione non aliter conſtat, quam per cōfeſſionem depoſitarij prout eſt in caſu noſtro, ſed requiritur verā numeratio, de qua debet apparere certiſſimis probationibus, illa enim confeſſio non probat veram numerationē
20 in preiudiciū tertij, cuius intereſt, ſed tantum in ꝑiudiciū ipſorum cōfitentiū *l. publia §. vlt. ff. depoſiti, & l. in contractibus C. de non numer. pecuna.*

Et quamuis ſtatutum ſimpliciter requirat depoſitum nec nominet reale depoſitum, vel equippollens verbū
21 adhuc non videtur ſatiſfactum ſtatuto ꝑ depoſitū ciuile ſiue cōfeſſionatū, ſed debet conſtare de vera, & reali ſolutione & ſic de verò, & reali depoſito ita habetur *per Tiraq. de retract. cōuēt. §. 4. gl. 6. n. 14. & ſeq.* & precipuè *n. 16.* vbi de caſu noſtro ſequitur *Maſcard. de probat. concl. 510.* imò tenet *Tiraq. cit. nu. 22.* adeo requiri veram numerationem, vt non ſufficiat ſi pecunia cōſignetur in ſacculo abſq; alia numeratione, vnde cum in caſu noſtro non fuerit ſatiſfactum ſtatuto non poterat actor gaudere priuilegio ſtatuti, illius
22 enim beneficium amictit, qui eius ſolemnitatem non obſeruat *Socc. conſil. 55. incip. præſtantiſſimè Doct. lib. 1. rel. per Tiraq. de retract. lign. §. 8. gl. 7. n. 15.*

Cum ergo obſtent omnes prædictæ exceptiones videlicet nullitatis ex multiplici capite, ſimiliter, & preſcriptionis in vim dilatoriæ oppoſitæ prouenientes ex corpore iuris, quæ nulla indigent probatione nec altiorem requirunt indaginem impediunt litis in-
23 greſſum *Menoch. de arbitr. iud. quaſt. 53. nu. 4. Craſſ. comun. opin. lib. 1. cap. 13. verſ. exceptio quaſt. 3.* Omnis enim ex-

cep-

Digitized by Google

ceptio inferens, ius actori non competere, poteſt opponi ad litis ingreſſum impediendum ante illius conteſtatio-
24 nem dummodo, infra breue tempus poſſit probari ita *Bart.* & poſt eum *Paul. de Caſtr. in l. nam, & poſtea ff. de iureiurand. idem Bart. in l. cum querebatur ff. de iud. ſol. refert Felin. in cap. exceptiones nu. 35. & ibi optima additio in verbo difficilior de except.* carens enim actione repellendus a limine Iudicij eſt ex officio, *Fel. in cap. ad aures nu. 3. de praſcript.*

Et in ſpecie, q̃ exceptio præſcriptionis liquida ex ſolo lapſu temporis, vel
25 ſtatim liquidabilis impediat litis ingreſſum vltra *Bart. in l. fin. ff. pro ſocio Bald. in l. ſicut nu. 8. C. de praſcrip.* triginta, vel quadraginta annorum ponit *Balb. tit. prim. part. principal. quaſt. 9. Boer. deciſ. 344. nu. 2.* & de comuni teſtatur *Vin. com. opin. in verſic. exceptio ſpoliationis nu. 4.*

Et de nullitate incidenter in iudicio propoſita per modum exceptionis
26 ſi non requirat altiorem indaginem impedire etiam executionem ſententiæ docet *Vant. in tit. quot. & quib. mod. nullit. in iud. prop. n. 32.* & de cõmuni teſtatur *Iaſon in l. qui ſe non obtulit §. condemnatum n. 5. ff. de re iudic.* & quando Iudex oppoſitione ac proteſtatione huiuſmodi non obſtante ad vlteriora in principali negotio de nullitatibus aliter non cognito procederet, daretur appellatio, quæ redderet proceſſum nullum, vt inquit *Vant. loc. cit. n. 16.* & ſic fuit determinatum, prædictas exceptiones obſtare mediante decreto Curiæ Vicariatus temporalis huius Beneuentanę Ciuitatis.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenẽdo datur exiſtenti in poſſeſſione tempore litis mote eiuſque hæredibus, & num. 2.*

3 *Appellatio facit ſtare in ſuſpenſo ſententiam.*

4 *Filius præſumitur heres patris quando vti talis agit.*

5 *Agens contra aliquem vti heredem pro tali illum dicitur approbare.*

9 *Hereditatis aditio fit per reuocationem procuratoris à defuncto conſtituti.*

Idem, eſt primum ſummarium eum argumento.

DECISIO XXXIII.

† Domini reſoluerunt dandum eſſe mandatum de manutenendo filijs, & hæredibus, quondam Conſtantiæ de
1 Comitibus, quia conſtat illam per multos annos ante, & de tempore motæ litis fuiſſe in poſſeſſione exigendi
2 redditus, cenſus, de quo agitur, & ſicut illi dandum eſſet ſi viueret, *§. retinendæ inſtit. de interdict.* cum vulgat, ita filijs, & hæredibus ad tradita per *Menoch. de reſtituend. remed. 3. nu. 62.*

Non obſtat ſententia A. C. ſuper nullitate cenſus, cuius effectus ſuſpen-
3 ſus eſt per appellationẽ, *l. 1. ad Turpill. cap. veniens de iureiurand.* & fuit dictum coram *R. P. D. meo Orano in vna Foroliuienſi cenſus 13. Nouembr. 1589.* præſertim, eum cenſus fuerit declaratus nullus, quia per teſtes probatum fuit non ad fuiſſe pecunias numeratas verè ipſius emptoris, quæ probatio poteſt recipere probationem incontrarium vna enim alteram non excludit.
4 Quod verò obijcitur delegitimatione perſonarum facile tollitur, quia vltra, quod Ioannes, & Petrus ſunt fi-
5 lij Conſtantiæ, & præſumuntur hæredes, & pars, aduerſa pro talibus acceptauit, ex quo contra eos, vti filios, & hæredes Conſtantiæ citato procuratore ab eis, conſtitntiõ proceſſit in cauſa, & obtinuit ſentẽtiam ab A. C. facie etiam, quod procurator Dominus litis effectus poſt mortem Conſtantiæ fuit
6 per filios reuocatus, qui actus citra nomen hæredis fieri non poteſt.

Sic fuit dictum in iſta *Beneuentana cenſus die luna Iunij 1594. coram R. P. D. Corduba.*

SVMMARIVM.

1 *Taciturnitas 30. annorum obſtat petenti exequtionem ſententiæ, & nu. 2. & de ratione n. 3. & 4.*
5 *Bona fides præſumpta ſufficit ad præſcribendum, & quid in mobilibus, & nu. 8.*
6 *Curſu 30. annorum nedum præſumitur bona fides, ſed mala fides purgatur.*
7 *Fructus intelliguntur deductis expēſis.*
9 *Decis. Caputaquenſ. 365. examinatur.*
10 *Inſtantia, quando perempta, & quãdo finita dicatur, & n. 11.*
12 *Deciſ. Achill. de Graſſ. 5. ſub tit. de ſent. & re iudic. examinatur, & nu. 13. & 14.*

ARGVMENTVM.

Taciturnitas triginta annorum impedit executionem ſententiæ, & de effectu bonæ fidei hoc temporis curſu præſumptæ.

DECISIO XXXIV.

QVod taciturnitas triginta an-
norum ad petendam exe-
qutionem ſententiæ obſtet
agenti ſicut fuit iudicatum
1 per Dom. Iudicem, à quo fuit coram
eo deductum ex autoritate *Bald. in ru-
brica C. de præſcript. n. 22. in fine Innoc.
in cap. fin. de except. in fine Felin. in cap.
inter Monaſt. col. 16. in verbo limit. 76.
nu. 30. de re Iudic. Pariſ. conſ. 116. nu. 6.
vol. 4.* quos cum alijs allegat *Afflict. in
deciſ. 245. nu. 12. & 345. num. 10. vbi
Vrſill.* Quibus ex moderinoribus ad-
do, *Mareſcott. variar. reſolut. l. b. 2.
cap. 171. n. 10. & Io: Bap. Aſin. in praxi
2 Iudicial. §. 31. lim. 18. & Achill. de Graſſ.
in deciſ. 5. de ſent. & re iudic.*
Ratio, eſt in promptu nam ſiuè competat
actio perſonalis cum in iudicijs,
quaſi contrahatur, ſiue officium Iudicis
pro exequtione, vtroq; remedio
curſu 30. annorum rectè præſcribitur
*l. ſicut, & in l. omnes ff. de præſcript. 30.
vel 40. annorum*; Nam per hoc longiſ-
ſimum tempus intelligitur facta renũ-
ciatio, *l. apud eum ff. de cenſ. l. ſi eo tem-
pore C. de remiſſ. pignoris*, & qui tam
longo tempore patitur conſentiræ videtur
l. penult. C. comun. diuid.
Et licet nonnulli DD. quos nouiſſi-
mè congerit *Theſaur. Iun. quæſt. 41.
n. 20.* teneant quod in hac præſcriptio-
ne perſonalis actionis ſolus curſus tẽ-
poris abſq; bona fide operetur, vbi te-
ſtatur pluries vidiſſe admiſſas præſcri-
4 ptionis allegationes, quæ creditorum
negligentijs, adiuuabantur, tamen re-
tenta vera, & comuni opinione, quod
in qualibet præſcriptione, requiritur
bona fides de iure Canonico, prout eſt
ſtatutum *in cap. ſi diligenti, & cap. vigi-
lanti, & c. fin. de præſcript.* adhuc dice-
batur allegatam præſcriptionem ob-
ſtare ex pluribus medijs.
Et primo, quia in vno quoq; actu
bona fides præſumitur, & bona fides
præſumpta ſufficit ad præſcribendum
(ſemper intelligendo iure Pontificio
attento) prout dixerunt *Pinell. de bon.
5 matern. in auth. niſi trigennale nu. 12.
fol. mihi 429. Alciat. de præſcript. 5. reg.
3. Grauett. conſ. 146.* ſequitur igitur,
quod preſcriptio ex prædicta bona fi-
de præſumpta ritè, & rectè proceſ-
ſerit.
Quibus addi, poteſt quod per cur-
ſum 30. annorum ne dum bona fides
præſumitur, ſed purgatur mala fides
6 *Dec. conſ 267 col. 3. Corn. conſ. 96. col.
fin. nu. 4. Bart. in l. fin. C. vnde vi Capyc.
deciſ. 86. num. 10. & in deciſ. 96. nu. 9.*
cum alijs adductis, *per Turamin. in l.
non puto ff. de iure fiſci quæſt. 2. nu. 35.*
& re-

Digitized by Google

& reſpõdebatur *ad deciſ.Caputaquenſ. 365. alias 2.de præſcript.fol.mihi 306.* nam loquitur in eo, qui eſt in mala fide, & nos fatemur præſcriptionem cum mala fide non operari, ſed in caſu præſenti adeſſe bonam fidem præſumptam eamq; ſufficere ad præſcribẽdum, per ſupradicta.

Nec poterit argui mala fides ex quo in ſententia erat facta condemnatio ad fructus perceptos liquidandos, ita vt pars, condemnata ſciret ſe debitricem; Nam reſpondetur, quod non aderat certa quantitas, quam ſoluere poſſet reus, immò requirebatur iudicium nouum, & ſeparatum liquidationis fructuum in quo iudicio poterat compẽſare expenſas, q̃ vtiq; potuiſſent abſorbere fructus, cũ verſemur in vineis, in quis multoties expenſæ ſuperãt fru-
7 ctus, & clarum eſt in iure, quod fructus intelliguntur deductis expenſis *l.Lucius ff pro Soc. DD. in l.1. C. de fruct.*
8 & *lit expenſ. Tiraquell. de retractu lignag.§.15.nu.3.* Secundo, quia in fructibus, & ſic in mobilibus, non requiritur bona fides, *Theſs. iun. quæſt.26.* & *Aſflict.in deciſ.13.nu.7.* Tertio, quia negotium verſatur inter ruſticas perſonas, quæ ab ignorantia iuris excuſantur vulgatis iuribus.

Quæ quidem *Deciſ. Caputaquenſ. 365.* ex alio etiam capite dicebatur non obſtare nam præſupponit inceptã fuiſſe inſtantiam, quæ cum de iure Canon. ſit effecta perpetua correpto in
9 hoc *tex.in l.properandum C. de iudiciis*, præſcriptio nihil operatur, at in caſu noſtro nulla petitio, eſt facta, nec inſtantia incohata ſuper fructibus, & ſic ſumus in terminis, de præſcribenda actione ſeu iudicis officio non adhuc intentato, quo caſu per iura ſuperius allegata præſcriptio triennalis procedit.

Et tandem ponebatur in conſideratione, quod hoc iudicium fuit motum poſt 30.annos, & poſt tertiam generationem contra viduas heredes heredum ignorãtes factum, & probationẽ

Poſtremò, verò reſpondebatur *deciſ. Achill.de Graſſ.5 ſub tit.de ſen. & re iu.* dum limitat, ea quæ diximus in exceptione cepta, & non finita, in qua poteſt procedi non obſtante præſcriptione tricenali; duobus primo in facto, & in iure præmiſſis.

Nempè primò, quod iudicium rei petitæ vna cum fructibus eſt adeo bimenbre, vt duò ſeparata iudicia ex eo oriantur, vnum ſcilicet ſuper re alterum ſuper fructibus, & vnumquodq; cum ſuo termino, cum ſuis probationibus, & cum ſua inſtantia, & cum ſua ſententia.

Secundo, quod valde differt, quod inſtantia ſit perempta, vel finita, perẽta, enim dicitur ante ſentẽtiam ſi tem-
10 pora labantur, finita verò poſt ſententiam; Nam cum inſtantia, nil aliud ſit niſi ille curſus, & exercitatio iudicij à litis conteſtatione (ſine qua primum cognoſcitur de meritis in ſummarijs & exequitur, in quibus lis non conteſtatur, *Alex.in d.l.properandum C.de iudic.*) vſquè ad ſententiam, prout *Marant.in ſpec.par.5.* in verſ.& omnia fiant durante inſtantia in princ. ſequitur, quod lata ſententia ſit inſtantia finita, quod vade diuerſum eſt à peremptione; quæ cauſatur ſi lis ciuilis, per
11 triennium, criminalis verò per biennium non fuerit terminata per dictam *l.properandam, vbi omnes ſcribentes*, & in hoc iura Canonica in *capit.Venerabilis, cap.fin.de iudicijs*, nil aliud induxerunt, niſi quod ſicut de iure ciuili exercitatio, & curſus iudicij per biennium, & triennium concludi, & terminari debebat, ſic per Canones, eſt effectus perpetuus, & in reliquo vt lata ſẽtentia, ſit inſtantia finita vtraq; lex eſt conformis.

Ex quibus inferebatur dicta *per*
12 *Achill.de Graſſ. in d. deciſ.5.* habere locum, quando poſt latam ſententiam eſſet ceptum exequi ſuper re reſtituẽda, & non eſſet deuentum ad abdicationem, & effectualem reſtitutionem, & eſſent curſi 30. anni, tũc quidem nõ

obſtante lapſu temporis poſſet finiri exequtio, quod probari dicebatur, ex eod. *Atbill.* qui ſe fundat in duabus rationibus, quæ ceſſant in facto præsēti; Primò, enim dicit, ſi exequtio eſſet cepta, & non finita hoc non poteſt adaptari ad caſum n oſtrum, cũ exequutio reſpectu rei ſit finita reſpectu fructuum non ſit cepta.

13 Secundo ſe fundat in litis pendentia, quæ etiam ceſſat in facto iſto, nam ſuper fructibus lis n on pendet cum non fuit cepta, nec per libelli oblationem nec per litis contextationem, nam clarum, eſt vt diximus, quod in hoc iudicio fructuum debet dari petitio, pro liquidatione, item termino ad proban-
14 dum, & recipiendum cũ poſitionibus, & alijs actis iudicialibus, vſq; ad ſentetentiam colligitur, *ex Ioſepho Ludouico deciſ. Lucenſ.* 87. *& ex Ioan.* Copp. *deciſ. Saxon.* 44. cum alijs adductis per *addent ad deciſ. de Franch.* 79. *n.* 16.

SVMMARIVM.

1 *Grauatus reſtituere, poteſt bona grauata nouo fideicommiſſo ſubijcere.*
2 *Detractio fieri non poteſt ex bonis particulariter alienari probibitis.*
3 *Heres non confecto inuentario non poteſt facere detractiones, niſi conſtito, quod nõn adſint bona reſtitutioni nõ ſubiecta.*
4 *Teſtator, poteſt ad libitum grauare res bæredis ſui.*

ARGVMENTVM.

Detractio fieri nõ poteſt de bonis particulariter alienari prohibitis, & alia bona non ad eſſe incumbit heredi probare, ſi inuẽtarium nõ fecerit.

DECISIO XXXV.

1 DOminus Lucius de Leone totius militiæ Beneuentanæ Tribunus vendiderat in anno 1602. inſimul cum D. Zenobia Caldora, eius matre, ac curatrice annuos ducat. 60. pro capitali duc. 600. Ceſari Vulpe cum expræſſa obligatione cuiuſdam ruris dicti lo Romito, & dicto cenſu pro eodem pretio vendito, per hæredes dicti Ceſaris Vulpe de anno 1608. Domino Io: Camillo Biloctæ, dum inſtabatur, pro relaxatione mandati, exequtiui itia pro parte dicti D. Lucij opponebantur.

Primo, videlicet, quod prædium præfatum eſſet ſuppoſitum antiquiori fideicommiſſo Dom. Lucij de Leone ſenioris, patris Dom. Camilli, & aui ipſius D. Lucij conuenti, terminato in ipſomet D. conuento, ſecundo quod quatenus non intrabat dictum præcedens fideicommiſſum auitum ex fideicommiſſo D. Camilli de Leone patris D. conuenti erant faciendæ detractiones importantes ſummam longe maiorem cenſu controuerſo. Tertio, quia ex bonis eiuſdem patris fideicommittentis veniebat detrahenda dos materna.

His tamen non actentis fuit petitum mandatum conceſſum, quidquid enim ſit de veritate dicti antiqui fideicommiſſi, & an illud expiret, vel potius egrediatur perſonam D. Lucij, de quo adhuc plenè non conſtat, ſufficit, quod D. Camillus pater ſciens, & volens ſuppoſuerit ſuo fideicommiſſo, & prohibitioni de non alienando prædium prædictum, & alia corpora ſpecialiter, expræſſa in dicto fideicommiſſo, & quod Dom. Lucius, nullo confecto inuentario paternam hæreditatem ſim-
1 pliciter adiuerit; Eſt enim certũ, quod D. Ca-

Digitized by Google

D. Camillus pater D. Lucij potuit ſubijcere nouo fideicommiſſo bona, quę erat grauatus reſtituere per fideicommiſſi D. Lucij ſeniorum, ex deductis in *Viterbienſi Caſtrorum in Sacra Rota 7. Aprilis 1617. coram 60. me Card. Sacrato*, ſæpius cõfirmata *coram R.P.D. Decano*, cuius exemplar inferius ponitur.

Nec obſtant pręteuſæ detractiones, quia ex eodem fideicommiſſo apparet quod teſtator vltra bona ſuppoſita dicto fideicommiſſo habebat alia bona vnde benè intrat, quod ex bonis particulariter alienari prohibitis non
2 poſſint fieri detractiones, *Rota deciſ. 67. nu. 4. par. 1. recent.*

Quæ eo magis procedunt cum D. Lucius adiuerit ſimpliciter hæreditatem paternam nullo confecto inuentario, ex cuius defectu tenetur is proba-
3 re non extare alia bona ex quibus poſſent fieri detractiones, *Addent. ad deciſ. Greg. XV. 266. nu. 16. verſ.* prædicta verò. De præſenta dote nil conſtat in actis ideoq; ſublatis dictis oppoſitionibus firma remanēt deducta, & petitum mandatum venit relaxandum.

Illuſtriſs. D. Sacrato. Viterbienſ. Caſtrorum Veneris 7. Aprelis 1617.

Exceptionem fideicommiſſi Honufrij ſenioris non obſtare Domino Valerio, fuit concluſum, &c.

Viſum autem fuit Dominis, quod exceptio dicti fideicommiſſi nõ ſit claſa, & indubitata, quia certum, eſt quod dicti Scipio, & Georgius potuerunt ſubijcere nouo fideicommiſſo in præiudicium à ſe vocatorum bona, quæ ipſi erant grauati reſtituere per fideicõmiſſum Honufrij ſenioris, eiſdemq;
4 vocatis; poteſt enim teſtator ad libitũ grauare res hæredis ſui *l. filius familias §. cum pater ff. de legat. 1. Roman. conſ. 35. in fine Bellon. conſ. 9. à nu. 9. vſq; ad 13. Cauar. in cap. cum filius n. 3. de teſtam. Pariſ. conſ. 2. num. 32. lib. 2. Mandell. conſ. 73. nu. 2. lib. 1. Decian. conſ. 67. nu. 6. vol. 1. Menoch. conſ. 89. nu. 2. Peregrin. de fideicommiſſ. artic. 6. nu. 10. Seraphin. deciſ. 848. n. 4. Rota in Rom. de Nariſ. 14. Nouembris 1594. coram 60. memoria Pania.*

SVMMARIVM.

1 *Pecunia numeratur inter bona mobilia.*
2 *Bona mobilia veniunt appellatione bonorum.*

ARGVMENTVM.

Pecunia an veniat in generali obligatione.

DECISIO XXXVI.

Queſtionis, eſt num in generali obligatione bonorum comprahendatur pecunia, quam inter bona mobilia
1 abſq; contradictione admittunt, iura, & DD. congeſtos, *per Tiraquell. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 7. nu. 103. & Ioſeph. Ludouic. concluſ. 48. verſic. pecunia etiam fol. mihi* 111. & cõcluſum fuit affirmatiuè, quia bona mobilia ve-
2 niunt appellatione bonorum. *l. bonorũ 49. in fine, & l. rei appellatione 23. ff. de verbor. ſignif.* & cumulat latè moder Doctor comprouincialis noſter *Horat. Barbat. perſpicaciſſimus ſcriptor ſuper pragmat. de aſſiſt. gloſ. 5. nu. 11. & actum fuit ſupra deciſ. 15. n. 1.*

SVMMARIVM.

1 *Mulier pro ſuo credito dotali, eſt manutenenda in poſſeſſionem bonorum ſui viri, & nu. 2. 5. & 6. & etiam contra ſingulares ſucceſſores, & bonorum poſſeſſores, & nu. 3.*
4 *Poſſeſſio poſterior nullum operatur effectum aduerſus anteriorem, & illi prefertur, & nu. 15.*
7 *Mors omnia ſoluit.*
8 *Mulier poſſidendo bona viri mortui cenſetur illa pro ſuo credito dotali poſſidere.* Pa-

9 *Poſſeſſor, etiam iniuſtus non debet ſua poſſeſſione priuari.*

10 *Poſſeſſionem non probat inſtrumentum locationis contra tertium, ſed bene contra conducentem, & nu.11.*

12 *Poſſeſſionis cauſa poteſt mutari abſq; declaratione ex nouo titulo, & multo fortius cum declaratione, & n.13.*

14 *Poſſeſſio transfertur, per conſtitutum.*

16 *Poſſeſſor ſecundus debet expellere primum pro validitate actus.*

17 *Poſſeſſor ſemper eſt citandus, ab intereſſe pratendentibus, ſuper re poſſeſſa.*

ARGVMENTVM.

De poſſeſſorio mulieri concedendo ſuper bonis viri defuncti pro ſecuritate dotium.

DECISIO XXXVII.

DOmina Lucretia Biloctia vxor quondam Dom. Cæſaris de Leonæ reperiebatur in poſſeſſione cuiuſdam domus dicti ſui viri, & in ea manuteneri inſtabat, anquam creditrix ſuarum dotium cum ampliſſimis, clauſulis conſtituti, & præcarij in inſtrumento dotali, & iam obtinuit coram R.P.D. Auditore Cameræ, quia dictæ clauſulæ cõſtituti, & præcarij operantur translationem poſſeſſionis, ita vt auctoritate propria poſſit poſſeſſionem intrare, & multò facilius obtinere manutentionem, ac petere aſſoriationem, etiam
1 contra ſingulares ſucceſſores, & poſſeſſores illorum bonorum *Bar. in repet. l.3.nu.25. verſ. ſed pone, quod debitor C.de pignor. Tiraquell. de conſtituto par. 1.nu.3. Menoch. poſt alios de adipiſcend. poſſeſſ. remed. 5.nu.140. Rota in recent. deciſ. 338. par. 1.*

Præſertim, quia concurrrit etiam licentia capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, quæ coniuncta cum con-
2 ſtitutione præcarij tantò facilius operatur ſuum effectum. *Bart. in l. creditores in 2. quæſt. principal. verſic. item quæro C. de pignor. latè Berous conſ. 42. nu.20. & 31. lib. 3.*

Nec obſtat, quod Dom. Cæſar antè eius mortem vendiderat, & locauerat dictum domum, quia vt ſupra dictum eſt etiam contra ſingulares ſucceſſo-
3 res competit mandatum de auocando, & poteſt capi poſſeſſio propria auctoritate, & prætenſa poſſeſſio V.I.D. Sigiſmundi Colle emptoris & ſi adeſ-
4 ſet eſſet poſterior poſſeſſione D. Lucretiæ, & nullum poteſt in eius præiudicium operari effectum, *Bart. in l. ſi duo nu.4. ff. vti poſſid. Rota in vna Romana ſiue Suanenſ. Caſtrorum 4. Iulij 1597. coram Orano*, quæ inferius, per extenſum ponitur.

Eſt autem iuris indubitata concluſio, quod mulier, quæ habet bona ſui viri obligata pro reſtitutione dotis poſ-
5 ſit poſt illius mortem illa retinere pro ſua dote, *Bart. in l. ſi filio, in prima ff. ſol. matr. Bald. in l. penult. C. de non nume. pecun. & in l. cum ſibi C. qui potior. in pign. habb. Dec. conſil. 232.* Et cum poſſeſſio domus prædictæ ad Dom. Lucretiam ſine vitio peruenerit poteſt il-
6 lam licitè retinere *l. prætextu C. comodati.* Poteſt etiam mutare ſibi cauſam ſuæ poſſeſſionis, quia accedente cauſa extrinſeca, nempè morte ſui viri mutatio fit legis miniſterio ſine facto hominis, tex. cum ibi notatis, *in l.3. ff de acquir. poſſ. & in l. quarattone ff. de acq. rerum Dominio*, & mortuo verò ceſſat familiaritas, quia mors omnia, ſoluit
7 *§. deinceps in authent. de nuptijs*, quare certè iure proprio, & non familiaritatis, D. Lucretia poſsedit, dum perſeuerauit in habitando, quia cenſetur il-
8 lius poſſeſſionem accepiſſe *l.1. C. de crim. expil. hered. Bal. in l.2. C. de verbi. ſignif.* & pro ſuis dotibus retinere *l. meritò ff. pro Socio*; Nec propterea

amo-

Digitized by Google

amoueri debet eum poſſeſſor, etiam
iniuſtus non debeat ſua poſſeſſione
9 priuari niſi cum cauſæ cognitione
*l.2. C.vt nemo priuat. l.meminerint. C.
vnde vì cap. licet Epiſcopus de prabend.
in 6.cap. in litteris, de reſtitut. ſpolia-
torum, Innocent. in cap. inter qua-
tuór, de Maior.& obedient. Alex. conſ.
83 lib 2.*

Nec obſtat quod dicitur vxori nõ
competere retentionem in bonis, quæ
per maritum tempore obitus non poſ-
ſidenter, quia reſponderur non ſolum
maritum ſemper poſſediſſe iſtam do-
mum, verum etiam euidenter conſta-
re de non bono iure dicti Sigiſmundi
emptoris,& quod ipſe, nunquam poſ-
ſiderat domum, de qua agitur, nam in-
ſtrumentum locationis pro eius parte
10 exhibitum nõ probat dominium neq;
poſſeſſionem contra tertium exiſten-
tem in poſſeſſione, *cap. inter dilectos de
reſt ſpoliat. Bart. in l.quamuis §.1.vbi
Alex. & Imol. ff.de acquir poſſeſſ.* ſed
11 bene contra conducentem *Bald.in l.
fin.in fine C.de Sacroſanct Eccleſ.Alex.
conſ.22. vol.1. Boer. deciſ.105. nu.15.*
ex quibus Dom. Lucretia obtinuit, vt
ſupra dictum, eſt patrocinante pro
ea celeberrimo illo ac nunquam ſatis
laudato I.C. *Dom. Io:Camillo Maſcã-
bruno Sac. Aulę conſiſt. Aduocato.*

*R.P.D. Orano Romana ſiue Suanen-
ſis Caſtrorum Veneris 4. Iulij
1597.*

In vna Romana, ſiuè ſuauenſ. ca-
ſtrorum plures interueniebant cauſæ,
quæ Dominos inducebant ad decer-
nendum Dom. Lucretiæ mandatum
de manutenendo in poſſeſſione bono-
rum quondam Dom. Pauli Sfortiæ vi-
ri. Quarum prima, fuit quia conſtabat
de eius poſſeſſione, ne dum viuẽte ſuo
viro, in qua poſt illius obitum reman-
ſerat, ſed etiam tempore motæ litis,
quoniam etiam, quod iure familiarita-
tis retineret, nihilominus ipſo mortuo
data continuatione, & ſuperuenientia
nouæ cauſæ, poterat ex nouo titulo, &
abſq; declaratione mutare cauſam ſuæ
12 poſſeſſionis, *Dec.conſil.400.nu.5.Put.
deciſ.451. lib.1. Achill.deciſ.4. de cauſ.
poſſeſſ. & propriet.* multò igitur magis
ſtante declaratione, per quam profeſſa
fuit ſuæ intentionis eſſe præfata bona
pro dotibus ſuis, & vſufructu, ſibi à
13 quondam marito eis relicto retinere,
*Dec.conſil.232.ſub nu 2. Gramat.deciſ.
58.col.1. & ſequent.*

Altera erat, quod cum, quondam
Dom.Paulus omnia ſua bona, pro re-
ſtitutione ſuæ dotis cum clauſula con-
ſtituti, obligaſſet non dubitatur, quin
in eam tranſlata fuiſſet dictorum bono-
14 rum poſſeſſio, *l quod meo ff.de acq.poſ-
ſeſſ Iaſ. in §.actionum nu.139.inſtit.de
Action. Riminald. ſen.conſ.90. nu.14.
latè Tiraquell. in iſta conſtit.par.2.am-
pliat.1. nu.2.*

Tertio, quoniam dato, quod in do-
natione, facta per eundem Dom. Pau-
lum ad fauorem Excellentiſs. Dom.
Ducis appoſita fuiſſet clauſula conſti-
tuti, tamen ex quo in vita illius, acqui-
ſita poſſeſſio, poſterior erat poſſeſſione
Dom. Lucretiæ nullum operari potuit
15 in eius præiudicium effectum *Bart.in
l.ſi duo nu.4. ff. uti poſſid. Felin. in cap.
licèt cauſam notal.10. verſic.tertia cau-
ſa, & ibi Dec.nu. 9.de prælat. Gozadin.
conſ.86. nu.19.*

Quare poſſeſſio poſtmodum capta
per Excellentiſs. Dom. Ducem, non
eſt manutenibilis, nam cum Dom. Lu-
cretia eſſet in poſſeſſione, requireba-
tur eius, vel eorum, qui ipſius nomine
16 poſſidebant expulſio, *l.peregrè §.fin.
& ibi gloſ. in verbo egreſſus, de aquir.
poſſeſſ. Aret.in l.3. §.in admittenda col.
fin. verſ. noto etiam in l. tit.*

Non obſtat mandatum ad A.C. ad
iſtum effectum impetratum, quia cum
Dom. Lucretia poſſideret, fecit abſq;
17 eius citatione nulliter decretum.
*Felin. in cap.poſtulaſt. nu.14. verſic.&
per illam gloſ.de reſcript. Socc. ſen.conſ.
158.nu.10. & 19 vol.2.& conſ.72.ſub
nu.8.lib 3.*& poſſeſſio in vim eius cap-
ta ſtante inhibitoria Rotali attentata,
eſt moderno. *Peruſ. de attentat. 3.par.
cap.*

Digitized by Google

capit.31. num.184. & ſequent.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium Beneuentanæ ciuitati conceſſum de non confiſcandis bonis recenſetur.*

2 *Legitimam exigere viuo patre eſt contra ius.*

3 *Beneuentum non ligatur ordinationibus ſimpliciter factis à Sum. Pont. niſi expreſsè mentionetur.*

4 *Reſcriptum Principis non publicatum ſubditos non ligat, & ſcientia ſubditorum abſq; publicatione non nocet. nu.7.*

5 *Pontificię conſtitutiones ne dum Romę ſed in toto ſtatu Eccleſiaſtico ſunt publicandæ, & nu.6.*

8 *Publicatio legum præſumitur ex temporis loginquitate.*

9 *Conſtitutio non publicata dicitur vſu non recepta.*

10 *Pœna in crimine fugæ à carceribus, eſt arbitraria.*

11 *Pœna arbitraria non poteſt extendi ad mortem incluſiuè.*

ARGVMENTVM.

Fugientes à carceribus, qua pœna ſint mulctandi.

DECISIO XXXVIII.

INquiritur Bartolomeus Vitellus de fuga à carceribus Caſtri huius Ciuitatis Beneuenti, cũ alijs noctis tempore, cum funiculis, abſq; fractione, & per Sacram Conſultam in contumaciam reperitur poſitus in banno capitali, & vlterius, fuit facta exequtio bonorum mobilium in domo Nicolai Vitelli, eiuſdem Bartolomei patris, qui dum allegat exequtum in bonis alienis Fiſcus excipit, quod ſaltim debet ſuſtineri exequtio pro legitima dicti Bartolomei vigore Bulla Pij IV. 178. *in Bullar. fol.869.* promulgata in anno 1561. & ſi non in
1 tota legitima adminus in vigeſima propter *breue Siſti V. Beneuentanæ Vrbi conceſſo*, de non confiſcandis bonis, niſi in crimine hæreſis, leſæ Maieſtatis, falſæ monetæ, & latrocinij ad viam publicam, in reliquis, verò delictis, in quibus de iure, vel alias veniunt confiſcandæ vigeſima tantum fiſco taxatur vt legitur *in vol. ſtatut. huius Ciuitatis fol.168. & proprie fol.171.* ad quod nõ teneri replicabat Nicolaus ex ſubſcriptis rationibus.

Primo, quia bulla prædicta fuit facta craſsãtibus malefactoribus, vt in ea legitur ibi (quoniam eo hominum proteruitas deuenit) quo caſu licitum eſt iura tranſgredi, & contra ius, eſt vt le-
2 gitima exigatur viuo patre, *l. ſi qua pena ff. de his, qui ſunt ſui, vel alien. iuris Bald. in l. 1. de bon. quæ liber.* & cum ſit ſpeciale ad alia tempora, non eſt trahendum. Secundo dicebat bullã fuiſſe emanatam, pro reprimendis delictis fractæ pacis, & ruptæ treguæ, vt vbi legitur, & ſic ad alia delicta, non eſt extendenda, nam odia ſunt reſtringenda vulgatis iuribus. Tertio prædicta bulla in hac ciuitate Beneuenti dicebat non fuiſſe publicatam, quod non ſolum arguebat probari contrario nõ probato, ſed ratione, ſiquidem hęc Ci-
3 uitas, tanquam ſita extra græmium ſtatus Eccleſiaſtici non ſubeſt ordinationibus niſi expreſsè comprehendatur, ſic legitur in allegato, *Breue Sixti Quinti, & in bulla Clementis Ottaui ſuper bono regimine*, ibi *(comprahendẽdo anco Bologna, e Beneuẽto)* Ex q̃bus dicebat ſequi, quod cũ bulla nõ ſit publicata ſubditos non ligat, vt in authent. vt factæ nouæ conſtitutiones,
4 *collat.5. & in cap. non erit, de ſent. ex com. gloſ. in cap.2. de Conſtit. in verbo ante prohibitionem Menoch. de arbitr. iud. caſu 185. nu.7.* qui loquitur in ſpecie de Conſtitutionibus Pontificijs, *nu.8.*

*nu.*8. ſecundum opinionem *Aufred.*
*in addit. ad Cappell. Toloſ. deciſ.*445.
ſicut paſſim videmus, *quod conſt.ſum-*
morum Pont. publicantur in prouin-
cijs ſtatus Eccleſiaſtici.

Et quod conſtitutiones Pontificum
non ſufficiat publicari Romæ tantum,
ſed opus ſit vt publicentur, etiam in
alijs locis, eſt verior opinio DD. fre-
quentiori calculo comprobata, vt
5 refert *Farinacc. in fragment. in verbo*
*conſtit. il primo nu.*656. quod tanto
magis procedit in locis valde diſtan-
tibus, prout eſt Ciuitas iſta Beneuē-
tana, *Ant.de Butr.in cap.*2.*nu.*10.*col.*1.
*& nu.*23. *verſ.niſi forte de Conſtit. Fa-*
rinacc. vbi ſupra nu. 657. quod à
fortiori procedit in conſtit.penalibus
cuiuſmodi eſt *Bulla Sixti*, *Ancheran.*
*quæſt.*59. *n.* 3.*par.*2. *per tex.in cap.*1.*de*
poſtul. prælatorum. Immò non ſolum
debent publicari conſtitut.Principum
in certis locis, ſed fuit valde alterca-
6 tum per DD. an poſt publicationem
ſtatim ligent, vel poſt duos menſes, de
qua quæſt. latè *Farinacc. in loc alleg.*
*n.*659.*& Menoch d.caſu* 185. & ſciē-
tia ſine publicatione non nocet ſecun-
dum *Bald. in cap.*2.*nu.*5. *de conſtitut.*
quem ſequitur *Farinacc. vbi ſupra in*
*verbo Conſtitutio il primo nu.*645. lo-
quens ſimiliter in conſt. Pontificis.

Et licet pro parte Fiſci replicare-
tur conſtit. præſumi publicatas ex tē-
8 poris longinguitate *Plot. in* §.*fin. nu.*
12. *de iure iurando*, hoc tamen pro
parte Nicolai replicabatur procedere
quando conſtit. eſt vſu recepta, & ob-
ſeruata, nam tunc promulgata præſu
mitur *Rol.à valle conſ.*99.*nu.*56.*lib.*2.
*Farinacc. vbi ſupra nu.*648.

Et ꝙ nō fuerit vſu recepta dicebāt
Aduocati Nicolai ſtatim ꝓbari cū nō
ꝓbatur non fuiſſe publicatam, nā eſto
quod publicata non fuit nō potuit vſu
9 recipi *Menoch.de præſumpt.lib.*2.*præ-*
*ſumpt.*2. immò dicebant non ſolum
Fiſcum non ſtare in probatis de vſu re-
ceptione prædictæ bullæ, ſed potius
conſtare de eius non acceptatione ꝑ
multa exempla in proceſſu deducta; &
ſignanter de homicidio commiſſo, per
N. filium Donati Sionne.

Et vltra prædicta ex alio capite di-
cebatur Nicolaum moleſtari non
poſſe, quia nempè pœna effugientis à
10 carceribus ſecundum veriorem opi-
nionem eſt arbitraria *Proſper. Farin.*
I.C. celeberrimus, qui olim fuit Lo-
cumtenens Curiæ Vicegubernatoris
huius Ciuitatis *in tract. de carcer. &*
*carcerat.quæſt.*30.*nu.*22. & arbitraria
pena non poteſt extendi ad mortem
11 incluſiuè ſecundum communiorem opi-
nionem comprobatam *à Clar. quæſt.*
83.*nu.*11. & à *Farin.de delictis, & pe-*
*nis quæſt.*27.*nu.*34.

Pro hoc igitur crimine fugæ à car-
ceribus cum non veniat pœna mortis
dicebat non venire de iure confiſcan-
da bona cum non ſimus in caſibus in
quibus ſit publicatio bonorum, quos
recenſet *Caſſan.in conſuetud.Burgund.*
*tit.de confiſcat. rubr.*2. §.1. *numer.*20.
& ex his dicebat ſequi, quod neq;
poterat per fiſcum vigeſimam con-
fiſcari vigore prædicti breuis, Sixti
Quinti, nam tunc demum confiſcatur
vigeſima quando delicta talia ſunt in
quibus de iure veniunt confiſcanda
bona, vt in d. breui; & ſic alias fuit
ſemper obſeruatum licet hæc cauſa
fuerit tranſactione finita; & ad mate-
riam facit *Vot.*41.*Io:Bap.de Thoro la-*
borioſiſſ. I.C. Neap.

SVMMARIVM.

1 *Diuiſio, quæ ſit inter fratres dicitur*
alienatio neceſſaria, & de bonis Em-
phiteuticis hoc caſu non debetur lau-
demium, etiam ſi ſit conuentum, vt
laudemium debeatur quomodocumq;
*res alienetur, & nu.*2. *quod limita,*
quando res emphiteutica vni tantum
*obuenit nu.*3. *&* 4. *& refelluntur con-*
*traria nu.*5. *& cum diſtinctione*
nu. 6.

ARGVMENTVM.

Laudemium de bonis Emphiteuticis an debeatur, quando fratres inter ſe diuidunt bona paterna.

DECISIO XXXIX.

FRequentiſſimè dubitatum fuit num quando filij inter ſe diuidunt bona paterna, & vni tantũ in diuiſione obuenerit res Emphiteutica an debeatur laudemium, & ſemper fuit affirmatiuè concluſum nam licet alias, quando bona emphiteutica inter fratres diuiduntur, non debeatur laudemium, quia illa diuiſio dicitur alienatio neceſſaria ſe-
1 cundũ *Bart. in l. & ideo n. 4. vbi etiam addit ff de cond. furt. Ioſ. in l. 3. nu. 47. verſ. 7 quæro C. de iure Emphit. Clar. in §. Emphiteuſis quæſt. 14. Cappell Toloſ. quæſt. 73. Cephal. conſ. 195. nu. 20. vol. 2. Burſat. conſ. 137. nu. 6. & conſ. 181. nu 9. vol. 2. Hier. Gabriel. conſ. 84 n. 6. cum ſeq. vol. 1. Surd. deciſ. 305. nu. 30. Guid. Pap. quæſt 41 1. nu. 2. Lambert. ſuper ſtatut. prohib. mulier. contrah. gl. 1. verbo alienationibus, nu. 26. & ſeq.* quæ concluſio vera eſt etiam ſi inter Do-
2 minum, & emphiteutam ſit conuentum, quod laudemium ſoluatur, quomodocumq; res alienetur *Surd. d. deciſ 305. nu. 20. Corbul. in tract. de emphit. in rubr. de cauſ. ex quibus emphiteuſ. limit. 7. nu. 4 fol. 112.*

Nihilominus in caſu propoſito ſẽper fuit concluſum deberi laudemiũ, ex quo tota res Emphiteutica vni tantum obuenit, & hanc opinionem tenuerunt *Rodo. de rebus Eccleſ. non*
3 *alien. quæſt. 66. rub. de Laudem. nu. 52. Cephal. d. conſ. 195. nu. 26.* vbi teſtatur de magis comuni, & reddit rationem videlicet, quod tunc fit quædam permutatio potus voluntaria *Burſat. dict. conſ. 137. nu. 7. & d. conſil. 181. nu. 9. & ſeq. addit. ad Cappell. Toloſ. d. quæſt. 75. nu. 2. in fine Lambert. d. gloſ. 1. nu.*
4 *32. Proſper Paſſet. conſ. 2. nu. 9. & conſ. 3. nu. 8. vbi allegat Tiraquell. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 14. nu. 77. Soccin. Iun. conſ. 70. nu. 13. vol. 3. Guid. Pap. conſ. 4. Zuccard. in l. fin. nu. 38. C. de edict. diui Adrian. toll. Pract. Papienſ. in forma libelli pro hærede §. domum col. 2. Amod. à Ponte de Laudem. quæſt. 25.*

Et quamuis *Gabriel. in d. conſ. 84. nu 6.* teneat contrarium in caſu, quo haberet locum ius accreſcendi, quem
5 ſequitur *Corbul. in d limitat. 7. nu. 5. fol. 112.* loquens in fortiori caſu, & *Riminald. Iun. conſil. 1. nu. 55. vol. 1.* tamen ſepiſſimè à priori opinione fuit per Tribunalia huius Ciuitatis iudicatum non eſſe recedendum, tum quia illa eſt maiori numero DD. fulcita, tum quia non agebatur, quando habet locũ ius accreſcendi.

6 Poſſet bene *d. opinio Gabriel. Corbul.* & aliorum habere locum, quando vni tota res adiudicaretur, quia illa non pareretur commodam diuiſionem, nã tunc vere diceretur alienatio neceſſaria, poſt alios, *Surd. d. deciſ. 305. nu. 31. & ſequent.*

SVMMARIVM.

1 *Compenſatio fit cum debito neceſſario, & quid in donatione nu. 2.*
3 *Donationis titulo relicta, quamuis in teſtamento dicuntur donata, & non legata.*
4 *Fabij de Anna (qui fuit præceptor antiberti) dictum in conſ. 120. examinatur.*
5 *Compenſandi animo cenſetur relictum id quod debetur vigore ſtatuti, & quid in muliere nõ habẽte dotẽ n. 6.*
7 *Legatum ſimplex in dubio non dicitur factum animo compenſandi, & quid quan-*

quando non conſiſtit, in quantitate, ſed in alijs bonis nu. 8.

ARGVMENTVM.

Legatum, quando ſit compenſandum cum portione debita per ſtatutum.

DECISIO XL.

BArbatus Caſerta in eius teſtamento, cum quo deceſſit, inſtituto ſibi herede filio, & ei tutore conſtituto Vincentio Caſerta eius fratre, eidem Vincentio in primo capite, reliquit per hæc verba vulgaria; *Item laſcio, &c.* Et in ſecundo capite per eadem verba legauit Antoniæ Caſertæ eius ſorori, duc. octingentum, item in tertio capite immediatè ſequenti non ita, ſed per verbum dono videlicet, *item dona alla ſua moglie Antonia Pacillo tutto quello che eſſo l'hà fatto di veſti biancherie oro, & altre coſe, & di più li docati cinquecento, che li deue Bartolomeo Colle per impronto.*

Et quia in capitulis matrimonialibus fuerat inter ipſas partes circa nuptiale lucrum conuentum, quod in caſu mortis alterius ipſorum ſuperſtes lucretur ducatos ſeptingentum non obſtante *Statuto Beneuent.* aliter diſponente cui partes ipſe, quoad hoc caput expreſsè renunciant.

Et dum ipſa Antonia ſuperſtes petiiſſet dictos duc. 700. lucratos, vt ſupra præfatus Vincentius tutor recuſauit facere hanc ſolutionem, quia dicebat, quod cum quarta prædicta ſibi debeatur in vim ſtatuti, ſequitur tale debitum eſſe neceſſarium, & proinde

1 venire compenſandum iuxta notat p *DD. in l. ſi cum Dotem §. ſi pater ff. ſol. matr. & præcipuè per Alex. nu. 4. & not. in auth. praterea C. vnde vir. & vxor.*

Pro parte autem Antoniæ, replicabatur in preſenti facti ſpecie non eſſe locum compenſationi, ſed vtrumq; ſibi deberi videlicet, quartam lucratã & duc. 500. vna cum alijs bonis à prædicto eius viro in dicto teſtamento titulo donationis ſibi relictis, quia prædictus eius vir non titulo legati, ita quod legatum prædictum in caſu compenſabili deberet compenſari, ſed titulo donationis, vt clarè legitur in dicto teſtamento diſpoſuit, quo caſu non cadit compenſatio, etiam ſi debitum

2 eſſet neceſſarium, *vt per Soccin. Iun. in conſ. 93. poſt nu. 21. verſ. confirmatur vol. 1. per tex. in l. etiam §. ſi debita verſ. ſed ſi non mortis ff. de bon. quæ lib. & in l. verum §. cæterum ff. eod.* Et in terminis, quæſt. noſtræ *Mant. de coniectur. vltim. volunt. lib. 8. tit. 1. nu. 35.* dicit quod ſi teſtator in teſtamento dixerit

3 dono Titio, &c. eſt donatio, & non legatum *ex Aretin. in §. legatum col. 1. verſ. quærit hic Ioan. Fab. inſtit. de leg.* vbi ſimiliter tenet hanc cenſeri donationem inter viuos, & non legatum, quia in vltima, etiam voluntate contractus, poteſt celebrari, *ex gloſ. in l. heredes palam §. vltim. ff. de teſtament.*

Subdens non obſtate *conſil. 120. Dom. Fab. de Anna Præceptoris mei nu. 9.* vbi dicit, quod ſi vxor reliquit aliquid marito, cui ipſa vxore præmoriente, aliqua dotis pars vigore ſtatut. acquiritur cenſetur animo compenſandi reliquiſſe, & ita *DD. omnes* tenere *in auth. præterea C. vnde vir, & vxor,* ex quibus videbatur poſſe inferri, quod dicti duc. 500. à prædicto Barbato relicti veniunt cũ dicta quarta compenſandi.

Sed aduerſus hoc replicabatur nos non verſari in caſu ſimili d. conſil. nam dum dicitur, quod quando vxor reliquit marito aliquit quod eidem deberetur in vim ſtatut. cenſetur animo compenſandi reliquiſſe allegatur

5 *auth. præterea C. vnde vir, & vxor*, ex quo elicitur, quod tunc demum ſuperſtiti deberetur quarta, quando matrimonium fuerit celebratum ſine dote, & ſuperſtes laboraret inopia, & ita in ſimili caſu dicit *Mantic. de coniectur. vltim. volunt. lib. 10. tit. 2. nu. 7.* quare caſus eſt diuerſus, quia hic ſtatut. Beneuent. indiſtinctè dat quartam primo loco vxori ſuperſtiti, & ſucceſſiuè verſa vice dat ſimiliter, quartam viro, præmoriente vxore, & ſic eſt ſatis diuerſum à d. authent.

Et quatenus eſſet legatum, quia illud ſine aliqua prohibitione eſt relictum, & nec adſunt verba, ex quibus poſſit coniecturari animus compenſandi, ad huc in dubio non dicitur tali animo factum *per tex. in l. vnic. §. 1. verſ. ſciendum C. de re vxor. action.* Itē dicebat non venire compenſandum, quia non conſiſtit, in quantitate tātum ſed iunctis alijs bonis, *Bar. Bald. Caſtr. & alij in l. ſi cum dotem §. ſi pater ff. ſol. matr. per l. ſi pater §. filia ff. de col. dot.* partes inter ſe tranſegerunt ideo cauſa non fuit deciſa.

SVMMARIVM.

1 *Eremita an ſint perſonæ Eccleſiaſticæ, & gaudeant fori priuilegio, recenſetur vtra opinio affirmatiua, & negatiua, & nu. 2. & 3.*

5 *Tex. in cap. nulla 93. diſt. diſcutitur.*

5 *Tex. in cap. ſint autem 11. quæſt. 3. examinatur.*

7 *Eremitæ Camaldulenſes ſunt Monaci, & viuunt ſub regula.*

8 *Eremitę tunc gaudent priuilegio fori, dummodo ſint ſubiecti alicui ſuperiori, eiq; obedientiam iurauerint.*

9 *Eremitæ non admittuntur in Diœceſi Neap. & Curia Archiepiſcopali Beneuentanę ſuis conſultum, vt eos ſimiliter non admitteret.*

ARGVMENTVM.

Eremitę an ſint perſonæ Eccleſiaſticæ, & gaudeant fori priuilegio remiſsiue.

DECISIO XLI.

NON modicæ, quęſtionis aliquando fuit in Curia Archiepiſcopali huius Ciuitatis, an Eremitę quorum multi adſunt in diuerſis huius Diœceſis Eccleſijs ſint perſonæ Eccleſiaſticæ, & gaudeant fori priuilegio, & pro affir-
1 matiua concludit, *gloſ. in cap. qui ex ere 16. quæſt. 1. vbi Turrecrem. Ant. de Butr. in cap. 2. de foro comp. ibiq. Felyn. Angelus in leg. 2. poſt gloſ. ibi ff. de in ius vocand. & in conſ. 121. Boer. in tract. de vita, & ſtatu Eremitarum*, qui dicit hanc eſſe comunem opinio-
2 nem, negatiuam verò opinionem defendit *Belluc. in ſuo ſpeculo rubrica 11. §. videndum*, eandemq; opinionem tenet *Card. Zabarell. in Clem. per litteras de præbend. Ancar. in regula ea quæ 15. quæſt. de regul. iur. & in clement. cum ex eo de ſent. excomunic. Abb. in cap. 2. de foro competent.* Nec videtur cōtrarium dicere in cap. monaſterium de elect.
3 nam in fine ſe remittit ad dicta in *d. cap. 2.* vbi *Soccin.* eleganter hanc opinionem, tamquam veriorem defendit; *idem Iaſ. in l. 2. ff. de in ius vocand. Rota deciſ. 2. de ſent. excomun. in antiq. Aufrer. in addit. ad deciſ. Cappell. Toloſ. 48. & in repetit. clem. 1. de offic. ordin. in fallent. 2. reg. verſic. quartò extendo ad Eremitas*, & refert ſecundum hanc opinionem iudicatum ſumma *Angel. in verbo Eremita in 1. part. & voce*, & inherentes huic opinioni dicunt iura, in quibus contraria fundatur opinio

nihil

nihil probare; immò *tex. in d.cap.qui*
vere, probat opinionem negatiuam.
4 Dixit enim, *qui verè pureq; ſolita-*
rium eligunt vitam digni ſunt conue-
nienti honore; Eos verò qui per Ciuita-
tes ſingulas, ſeu poſſeſſiones in monaſte-
rio ſunt placet nobis Epiſcopo eſſe ſub-
iectos, &c. & ſic non dicit, quod ſint
perſonæ religioſæ, ſed quod digni ſunt
conuenienti honore, & per illam ad-
uerſatiuam illos verè apparet non eſ-
ſe Epiſcopo ſubiectos, quod ſentit, ibi
gloſ. licet poſtea contrarium teneat
per illum *tex.* contrarium probantem,
& fundat pariter ſe *in can. nulla 93.*
diſtinct. & can. ſi autem 11. quæſt. 3.
qui nihil probare aſſeuerant negatiuæ
opinionis ſectatores, ex quo dicit *tex.*
5 in can nulla, *Nulla ratione Clerici aut*
ſacerdotes habendi ſunt qui ſub nullius
Epiſcopi diſciplina, & prouidẽtia guber-
nantur, tales enim acephalos id eſt ſine
capite priſca cõſuet. nuncupauit, & dum
gloſ. ibi dicit quod Eremitæ ſubſunt
Epiſcopo in cuius *diœceſi* ſunt *per tex.*
in d.cap.nulla, ponderat gubernatio-
nem ſub diſciplina, & prouidẽtia Epi-
ſcopi, quod non faciunt Eremitæ, li-
cet ſint in Diœceſi, ſed non facit ad
caſum ſi quidem tam Clerici, quam
laici ſunt ſub Diœceſi Epiſcopi, in
qua degunt, quod probat *tex. alle-*
gatus per gloſ. in d. c. ſi autem, dicens,
6 *ſi autem vobis Epiſcopis non obedierint*
omnes preſbiteri, & reliqui Clerici, om-
neſq; Principes tam maioris ordinis, quã
inferiorũ, atq; reliqui Populi, non ſolum
infames, ſed etiam extorri à Regno
Dei, & conſortio fidelium, & à limini-
bus S. Eccleſiæ Dei alieni erũt, & ſic pa-
tet, quod omnes, tam Clerici, quam
laici ſubſunt Epiſcopis, ſed non per
hoc gaudent laici priuilegio clerico-
rum intelligitur enim reſpectu Spiri-
tualium; *Et tex. in cap. cum monaſte-*
rium, loquitur de Eremita monaco, &
ibi *per gloſ.* in verbo Eremo, quod no-
tant, ibi *Innoc. & Bald* vnde diceba-
tur procedere concluſionem de plano
in Eremitis Camalduenſibus, qui ſunt
7 Monaci; viuunt ſub regula, & habent
ſuperiorem, vt notat *gloſ. ibi, & DD.*
communiter, *& Felyn. in cap. 2. de foro*
compet. vt ſunt etiam aliqui religioſi,
qui ex licentia ſuperiorum à mona-
ſterijs exeunt, vt vitam ducant Eremi-
ticam; Iſti enim benè gaudebunt, quia
erant; & ſunt Religioſi, & habent ſu-
periores, & ſic procedit *tex in c. vnic.*
de excuſ prælator. & in cap. priuilegium
de verb. ſignif in 6.

Tandem his multiſq; alijs diſcuſſis
concludebatur eſſe comunem Theo-
logorum ſententiam, quod Eremitæ
ita demum gaudeant, ſi ſint ſub ſubie-
ctione alicuius ſuperioris, & iuraue-
8 rint continentiam, & obedientiam, ita
Sum. Silueſtr. in verbo Eccleſia quæſt.
5. & in verb. Eremita quæſt. 1. quẽ alle-
gat, & ſequitur *Nauar. tit. de cenſibus*
cap. 27. nu. 79. verſ. octaua declaratio
in fine.

Et cum praxis oſtenderit Erimitas
commorantes in diuerſis huius ditio-
nis Eccleſijs fuiſſe ſepè inquiſitos de
receptatione banditorũ in Curia Vi-
cegubernatoris, ſed vti delegati a Sum.
Pont. in cauſis banditorum, cum po-
teſtate cognoſcendi de quibuſuis pẽ-
ſonis, etiam Eccleſiaſticis; ſepiſſimè
9 Curiæ Archiepiſcopali conſultum fuit
vt dictos Eremitas à tota Diœceſi ei-
ceret rationibus, de quibus, *per Ge-*
nuenſ in prax. Cur. Archiepiſ. Neap. cap.
46. nu. 3. & 4. vbi tradit in Diœceſi
Neapolitana non admitti, huiuſmodi
Eremitas; & nouiſſimè *Barbat. in ſuo*
tract. de Aſſiſtentia gloſ. 3. nu. 24. hanc
eandem materiam attigit ſic conclu-
dendo vltra *Carol. de Graſſ. de effectu*
Cleric. in 1. effectu nu. 102. cum ſeq.

S V M M A R I V M.

1 *Emphiteuſis Eccleſiæ non tranſit ad*
extraneos, quod limita in rebus con-
ceſſis ad tempus, & nu. 2.
3 *Emphiteuſis cõceſſa pro hæredibus qui-*
buſcunq; tranſit ad extraneos hæredes.
4 *Solemnitates ex temporis diuturnitate*
præſumuntur.

Con-

5 *Conſuetudo eſt attendenda in ſucceſ-
ſione Emphiteuſis.*
6 *Clauſula in inueſtitura Emphiteuſis ad
habendum operatur, vt illius poſſit fie-
ri alienatio.*
7 *Laudemium an debeatur, quando res
Emphiteutica ad extraneos hæredes
tranſit.*

ARGVMENTVM

Emphiteuſis Eccleſiæ, quādo ad extraneos hæredes tranſeat.

DECISIO XLII.

Licèt regularitèr res Emphi-
teuticæ Eccleſiæ non ſint ad
hæredes extraneos tranſito-
riȩ, §.*Emphiteuſin auth. de non*
1 *alien. gloſſ. & DD. in leg. etiam, ff. ſol.
matrim.* cũ alijs adductis per *Sanctiſſ.
Greg.* 15. *in dec. Rotæ* 529. Attamen
pluriès fuit per Tribunalia huius ci-
uitatis determinatũ, res emphiteuti-
cas Eccleſiarum exiſtentes in hac ci-
uitate, & ditione, ad heredes extra-
neos poſſe tranſire rationibus infra-
dicendis.

Primò, quia vt plurimùm conceſ-
ſiones ſunt temporales, & in his ſuc-
cedunt hrredes extranei *Clar. in §.
Emphiteuſis, quæſt.* 28. *Mantic. de Tacit.
& ambig. conuent. libr.* 21. *titul.* 19.
n. 29.

Secundò, quia in conceſſionibus
dicitur, pro heredibus, & ſucceſſori-
bus (licèt adſit verbum quibuſcun-
que, quod tolleret prorſus omnem
difficultatem, ità vt etiam ad Eccle-
3 ſiam tranſiret emphiteuſis, ex dictis
per *Afflict. dec.* 386. *& Vinc. de Franch.
dec.* 235.) tamen verbum *ſucceſſor* cõ-
prehendit extraneos, *Gratian. diſcept.
forenſ. libr.* 2. *cap.* 351. *n.* 14. *vbi ſupra,
nu.* 3. maximè ſi cum ſolennitatibus
fit conceſſio, quo caſu etiamperpe-
tuȩ conceſſiones tranſeunt, & in iſtis
4 conceſſionibus adfuere ſolennitates,
& ſic præſumitur ex temporis diu-
turnitate, iuxta *DD. in leg. ſciendum,
ff. de verb. obligat.* immò ex bulla
Clementis Octaui felicis recordatio-
nis, *in ſtatut. Beneuent. fol.* 172. conceſ-
ſiones omnes fuerunt confirmatæ his
verbis, (*ſupplentes ſolennitatum defe
ctus, &c.*)

Tertiò adeſt conſuetudo, vt hu-
iuſmodi conceſſiones in hac Ciuita-
te, & ditione comprehendant hære-
des extraneos, & illa obſeruari de-
bet, *Bart. in aut. qui rē, C. de Sacroſant.
5 Eccleſ.* cum alijs cumulatis per *Mãtic.
vbi ſup num.* 33.

Quartò adeſt clauſula in inueſtitu-
ris ad habendum, &c. quæ importat
vt fieri poſſit allenatio ad extraneos
6 ex deductis per *Mantic. vbi ſup.* quod
ſecùs eſt, & per clauſulam, *quibus de-
deris*, nam per hanc clauſulam cenſe-
tur ſolùm data poteſtas alienandi
primo acquirenti, *Rota dec. diuerſ.* 11.
par. 1. & apùd *Ludouiſ. dict. deceſ.* 529.
num. 2. *&* 22. *in addit.* ex quibus con-
cludebatur, res Emphiteuticæ huius
Ciuitatis ſupradictis concurrentibus
ad extraneos hæredes tranſire, & ſic
multoties obſeruatum fuit.

Sed an quando tranſeunt. vt ſupra
ad hæredes extraneos debeatur lau-
7 demium, diſtingue; aut enim iſte hæ-
res extraneus eſt de deſcendentibus
primi acquirẽtis, qui re uera, & pro-
priè non eſt extraneus, ſecundum
Mantic. de tacit. et ambig. dict. libr. 2. *tit.*
19. & nõ tenetur ſoluere laudemiũ,
aut eſt prorſus extraneus, qui ab in-
teſtato non ſuccederet, & tenetur
Franh. dec. 446.

SVMMARIVM.

1 *Ius offerendi ceſſat in venditione fa-
cta iure creditoris, Quod limitatur,
quando emiſſet alius creditor.* 2.

Sal:

3 *Saluiani interdicti remedium competit*
contra tertium poſſeſſorem.
4 *Probatianes, quę requirantur in reme-*
dio Saluiani interdicti.
5 *Saluian interdictii remedium eſt pin-*
quius hypotecaria.
6 *Praſcriptio, qua admittatur aduerſus*
remedium Saluiani interdicti.

ARGVMENTVM.

Remedium Saluiani interdicti competit cõtra tertios poſſeſſores, & eſt remedium pinguius hypotecaria, ac quæ probationes, in eo requirantur, & quando praſcriptio illi obſtet.

DECISIO. XLIII.

FVit venditum rus Dominorum
de Capoblanco ad inſtantiam
D.Flaminię Spinulę creditri-
cis,& illud emit Paulus Perot-
ta,qui illud poſtea ceſſit eidẽ Dom.
Flaminię,quæ deinde illud vendidit
Abb. Antiutio, qui ad præſens mo-
leſtatur à Dominis de Morra vtili re-
medio Saluiani interdicti ſuper eo-
dem rure, tanquam creditores Do-
minorũ de Capoblanco, antequã
ad articuli determinationẽ deueni-
retur fuit q̃ſitũ, nũ ipſis Dominis de
Morra creditoribus poſterioribus
Dom.Flaminiæ competeret ius offe-
rendi, & dicebatur negatiuè eſſe
concludendum, quia iſta venditio
fuit facta iure creditoris, hoc eſt cre-
1 ditore inſtante, quo caſu ceſſat ius
offerendi, *leg.* 1.C.*ſi antiq.cred. Afflict.*
decis.6. de Franch. decis. 69. Neguſ. de
Pignor. in 5.par. principali in 3. mem-
bro in 1. limitatione.

Nec ſumus in caſu limitationis
prædictæ regulæ, quando inſtante
creditore, emiſſet alius creditor,
2 quo caſu competit, *Negus.* in loco al-
legato, & *de Franch. dict. deciſ.*69.
num. 3. niſi hic creditor emiſſet vt
extraneus, de quo idem *de Franch.*
ibid. Et reſpectù remedij Saluian-
3 interdicti dicebatur ipſum compe-
tere Dominis de Morra etiam con-
tra tertium poſſeſſorem, & etiam
quando ſumus in locatione ex dictis
per *Theſſ.in deciſ.*175.*&* 176.in quo
remedio ſunt tantum probanda duo
extrema, veluti creditum cum hy-
poteca, & poſſeſsio debitoris ex
doctrina *Bart.in l.* 1. *ff. de Salvian. in-*
terd. Puteus deciſ. 207.*libr.* 1. *Ricc.col-*
*lect.*1262.& in hoc inter cætera reme-
dium illud eſt pinguius hypoteca-
5 ria, nam in illa requiritur probatio
nedum poſſeſſionis. ſed etiam domi-
nij, *gloſſ.in dicta leg.* 1. §.*item ſeruiant,*
vbi *Iaſ. num.* 85.

Sed q̃a dictis DD. de Morra obſta-
bat p̃ſcriptio, quę in Saluiano interdi-
cto fit ſpatio decem annorum inter
6 præſentes, & viginti inter abſentes,
quando non adeſt conſtitutum, ſed ſi
adeſſet conſtitutum requireretur ſpa-
tium triginta annorum, vt explicat
*Afflict.deciſ.*139. ideo fuit ipſis dene-
gatum hoc remedium.

SVMMARIVM.

1 *Intellectus l. cum duobus* §.*damna ff.*
pro ſocio, & de ratione diuerſitatis
*nu.*2.
3 *Pactum, vt veniat leuiſſima culpa*
valet.
4 *Fauori ſuo, quilibet poteſt renun-*
ciare.

A R-

ARGVMENTVM.

Furtum rei ſocietatis in poſſe vnius ex ſocijs exiſtentis an, & quando communi damno cedat.

DECISIO XLIV.

Marcus Antonius Benuenutus ſocietatem inijt cum Ranerio Cruce Aurifabro accidit, quod dictus Ranerius pretendit non nulla vaſa argentea in ſocietate compræhenſa fuiſſe ſibi furto ſubtracta, quæritur an damnum imputādum pro medietate Marc. Antonio Socio, vel in totum Ranerio, & quatenus de iure ſpectaret ad ambo an ſit furtum plenè probatum.

Ad primum hic caſus eſt expreſsè
1 deciſus *in l. cum duobus §. damna ff. pro*
Socio, vbi ponuntur duo caſus, veluti,
quando res ſocietatis, vel etiam ſocij
latrocinio perijt, ſecundo quādo furto
fuerit ſubtracta, in primo damni partē
agnoſcere debet ſocius, prout declarat,
Azon in Summa C. eod. 7. col. in fine
in ſecundo verò nequaquam, & ſic
tex. decidit.

Ratio differentiæ ponitur à gloſa
nam in latrocinio, quod inter caſus
2 furtiuos numeratur culpa plærumq;
deeſt; in furto autem nunquam de fuit
culpa ſaltim leuiſſima, licet dicitur, q
contrarium, eſt verius allegat *l. eum*
§. idem ſcribit ff. de furtis, & concludit
plerumq; culpa fieri, vnde præſumptio
iuris adeſt; contra, quam probare debet
Ranerius de non culpa.

Accedat prædictis, quod hic ſpeciali
pacto cautum fuit, quod ſi per
ſeruos accidiſſet damnum, non impu-
tetur Benuenuto, quod pactum fieri
poſſe duplici ratione is contendebat
3 primo, quia poteſt paciſci, vt veniat
leuiſſima culpa, *gloſ. in §. penult. in ver.*
dolo inſtit. quibus mod. re contrahatur
oblig. ſecundo quia fauori ſuo quilibet
poteſt renunciare prout in ſpecie ſo-
4 cius qui habet à iure beneficium ne
conueniatur, niſi in quantum facere
poteſt, tamen poteſt huic beneficio
renunciare *Alex. conſ. 137. ſuper quæ-*
ſitis 5. vol. Franch. deciſ. 164 nu8.

Quæſtio de probatione furti cum conſiſteret in facto, & partes circa totum negotium ſe trāſegiſſent non fuit aliter diſcuſſa.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula deducens omne ius operatur, vt non poſita veniant in iudicium.*

2 *Clauſula omni meliori modo operatur, vt in Iudicio dicatur deductum, id quod actori incumbit, etiam ſi contrarium in libello expreſſerit, & vt actus ſubſtineatur omni meliori via, & nu. 3.*

ARGVMENTVM.

De effectibus clauſulę ſalutaris in fine libelli appoſitæ.

DECISIO XLV.

De effectu clauſulæ ſalutaris
in libello poſitæ dubitari
contingit in cauſa præcedē-
tis deciſionis, & fuit dictum
clauſulam deducens omne ius ope-
rari, vt illud quod non eſt expreſsè in
1 libello petitum veniat in iudicio, &
ſic quis poſſet obtinere ſententiam
vigore talis clauſulæ ex cauſa probata
licet nō deductā in petitione *Rot. Gen.*
deciſ. 26. nu. 6.

Clau-

Digitized by Google

Clauſula verò omni meliori modo in petitione poſita operatur, vt actor obtineat, id ſuper quo iuſtitiam habet, etiam ſi contraria peteret, & per eam
2 non videtur actor ſe reſtringere ad ſpecificata ſecund. *Bald. in l. vinũ ff. ſi cert. petat. Ruin. conſ.* 54. *nu.* 8. 4. *vol. & conſ.* 9. *nu.* 9. *vol.* 5. *Crauett. conſ.* 326 *n.* 15. cum alijs adductis, *in deciſ.* 65. *n.* 5. *Rota Genua*; & iſta clauſula, etiam operatur, vt petitio, & actus ſubſtineantur, eo modo, quo de iure melius poteſt, & ſi actus non valet, vt agi-
3 tur valet, vt valere poteſt ex cumulatis, per eandem *Rot. Gen. in deciſ.* 18. *nu.* 10.

SVMMARIVM.

1 *Veſuuij montis concrematio enũciatur.*
2 *Venatio prohiberi poteſt per Dominos prædiorum tempore magnæ niuis, & ne fiat cum retibus nu.* 5.
3 *Piſcatio prohiberi poteſt, quando piſces ſunt pregnantes, & ne fiat cum herbis venenatis.*
4 *Venatio generaliter eſt prohibita, quãdo fit cum inſtrumentis, quæ hominibus poſſent nocere.*
6 *Vtilitas publica facit licitum illicitum.*

ARGVMENTVM.

Venatio, & piſcatio, quando, & quomodo prohiberi poſsint.

DECISIO XLVI.

VEſuuius mons ſitus propè Neapolim, & ab hac ciuitate diſtans ſpatio 26. milliarium in anno 1631. die
1 Martis 16. Decembris apertis viſceribus ſuis eiecit igneum torrẽtem ſulphure, & bitumine mixtum adeo, vt multa oppida concremata ſint, vt apud hiſtoricos, in hac verò Ciuitate eiecit cinerum maximam, quantitatem, quę per tres dies veluti pluuia vbiq; è celo diſpergebantur, & his diebus ferè totaliter hic videbatur ſol obſcuratus, & etiam flagrantis mõtis fremitus maximo omnium terriru audiebatur; & cum Campaneę omnes huius prouinciæ eſſent cineribus cooperitæ, & proinde volatilia tali portentu perterrita, & cibis eorum priua, reperiebantur vbiq; in maxima quantitate, & à venatoribus capiebantur paruo, aut nullo labore. Prohibuerunt ideo nonnulli prædiorum Domini venationem tunc temporis, & dicebatur, eos id facere poſſe ad hoc vt populi de venatione non abutantur, ſic in tempore magnæ
2 niuis determinat, *Rebuff. in l. vnica C. de venat. Ferr. l. b.* 11. *Molina de iuſtit. & iure quæſt.* 43. & hãc dicebatur eſſe vnam ex limitationibus datis regulæ, quod venatio prohiberi, nequeat, de qua *in l.* 1. *ff. de acquir. rerum Dom. Gramat. deciſ* 67. prout pariter piſcatio
3 poteſt prohiberi tempore, quo piſces ſunt pregnantes, & quando fit cum herbis venenatis, cum quibus omnes piſces illius fluminis morerentur ſecundum *Cepoll. de ſeruitut. tit. de Venation. nu.* 22. pariterr venatio eſt prohi-
4 bita, quando fieret cum inſtrumentis, quæ hominibus ſiuè domeſticis animalibus poſſent nocere, vt *de Franch. deciſ.* 158. *Guid. Pap. deciſ.* 218. *Luc. de Penn. in l.* 2. *C. de Paſc. publie. lib.* 10. Poteſt pariter venatio prohiberi ne cũ
5 retibus capiantur perdices ad hoc, vt Nobiles habeant exercitium venandi cum auibus rapacibus *Andr. in* §. *nemo retia nu.* 31. *de pace tenenda*, & ſemper ob publicam vtilitatem poteſt limitari, & reſtringi venandi, & piſcandi libertas, nam publica vtilitas facit
6 licitum illicitum ſecund. *Bald. in rub. C. qui bon. cedere poſſ. Vin. deciſ.* 323. vnde dicebatur hoc caſu poſſe prohiberi venationem rationibus, de quibus, ſupra, & ad materiam, vide

Theſſaur. quaſt. forenſ. lib. 2. quaſt. 22. & Franch. Marc. deciſ. 303.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio, eſt interponenda infra decem dies poſt latam ſententiam, alias facit, tranſitum in rem iudicatam.*

2 *Leſio debet interuenire ad hoc, vt reſtitutio in integrum concedatur, & quando leſio interueniſſe dicatur numer. 3.*

4 *Contractus minoris cenſetur ab eo ratificatus ſi factus maior, per quinquennium tacuerit.*

5 *Taciturnitas minoris, per quinquennium, poſtquam maior efficiatur, ſanat tantum defectum decreti Iudicis non verò ceteros defectus contractus.*

ARGVMENTVM.

Appellatio interpoſita poſt lapſum decem dierum non militat, etiam concurrente prætenſa reſtitutione, in integrum.

DECISIO XLVII.

1 VEndito molendino, de quo agitur de año 1596. à Dom. Biloćta tunc conſtituto in ętate 18. annorum idem Biloćta ſub prætextu, quod venditio eſſet nulla ex defectu ſolemnitatum in contractibus à Statuto Beneuentano, requiſitarum iudicium reintegrationis contra Marium Latinum emptorem in partibus intentauit, eoq; ad Rotam deinde deuoluto fuit coram R. P. D. meo Merlino diſputatum ſuper nullitate dicti contractus, qui pro parte Latini emptoris, vel prætendebatur validus, vel ſaltim per acquieſcentiam Biloćtæ maioris facti ratificatus, & plenè diſcuſſis articulis, *coram eodem D. meo Merlino ſub die 28. Iunij 1634.* DD. reſponderunt pro nullitate cõtractus, & quod per acquieſcentiam Biloćtæ, & lapſum temporis non cenſeatur ratificatus, vt in deciſ. eiuſdem D. mei Merlini, qui pro reintegratione pronunciauit.

Ab hac ſententia pro parte Latini fuit poſt decem dies appellatum, & cauſa mihi commiſſa fuit pro parte Biloćtæ reformata huiuſmodi Cõmiſſio, & obtentum mihi reſcribi, vt conſtito de re iudicata procederem ad illius, exequtionem, cuius vigore dato dubio, an conſtaret de re iudicata, vel de cauſis reſtitutionis in integrum Domini pro Biloćta tantum informante reſpondiderunt.

Cõſtat enim de re iudicata, ex quo Rotalis ſententia fuit lata ſub die 27. Iunij, & appellatio à Latino interpoſita ſub die 10. Iulij ſub ſequentis, & ſic extra tempus decem dierum, quo caſu 1 cauſam dici diſertam, & inductam rem iudicatam firmat *tex. in l. fin.* C. *de tranſact. l.* 1. *§. biduum ff. quando appell. ſit auth. hodie* C. *de appellat. cum alijs per Scacc. de appell. quaſt. 17. lim. 2. nu. 96.*

Non conſtare autem de cauſis reſtitutionis in integrum DD. deducebant ex eo, quia non conſtabat de leſione, 2 quę eſt neceſſaria ad effectum obtinendi reſtitutionem, *capi & ibi Abb. nu. 2. de reſt. in integr. Salicet. in l. 1. nu. 8. C. ſi aduerſ. rem iudic. Innoc. in cap. cum ex litteris nu. 7. & cęteri DD. præſertim Abb. nu. 16. de reſtit. in integr. Rota deciſ. 154. nu. 1. par. 5. diuerſ.* vbi quod leſio, eſt fundamentum reſtitutionis in integrum, *& deciſ. 49. nu. 3. & 69. nu. 1. in eiſdem.*

Quinimò leſio viſa fuit pænitus excludi tam reſpectu nullitatis, quia apparent interueniſſe omnia pro validitate

3 tate neceſſaria de quibus, *per Caputa-*
q. conſ. deciſ. 260. par. 2. quam etiam re-
ſpectu iniuſtitiæ ex latè deductis *in*
deciſ. Dom. mei Merlini, vbi, quod fir-
mata nullitate contractus à principio
non potuit idem contractus ex diutur-
nitate temporis videri ratificatus, per
acquieſcentiam Bilottæ, poſt quam
fuit factus maior, quia licet ex tacitur-
nitate videtur ab eo contractus ratifi-
4 catus, vt habetur *in l. vlt. C. ſi maior*
fact. & voluit *Rota coram Greg. deciſ.*
474. nu. 18. Nihilominis, ea acquie-
ſcētia poterat ſolum tollere defectum
decreti Iudicis non autem aliarum ſo-
lemnitátum, requiſitarum ſtatuto a Be-
neuentano, quæ probantur omiſſæ in
5 hoc contractu, vt firmat *Lancillott.*
Gallian. in conſ. 105. num. 28. Bardell.
conſ. 58. numer. 92. & Rota coram
Greg. deciſ. 260 num. 13. & 21. & in
Romana dotiſ. 10. Iunij 1626. coram
Reuerendiſſimo D. meo Decano, cum
alijs latè deductis, *in d. deciſ. D. mei*
Merlini, quę DD. placuerunt.

Et ita Bilotta tantum informante DD. reſponderunt in iſta *Beneuentana Molendini die veneris 19. Iunij 1637. coram R.P.D. Royas.*

SVMMARIVM.

1 *Dotis intereſſe ſoluto matrimonio, quibus concurrentibus debeatur, & quid conſtante matrimonio, & nu. 2. & 3. & quid ſi remanſerint filij nu. 4.*

5 *Intereſſe dotium non petitum in vita à viro poſt eius obitum ab hæredibus peti non poteſt.*

6 *Intereſſe dotis petitur officio Iudicis, & non iure actionis ſecundum veriorem opinionem.*

7 *Alimenta debentur mulieri dotatę, & nuptę cui dos ſoluta non fuit.*

8 *Ali debet mulier ex dote eſto, quòd trāſiuit ad obſequium mariti.*

9 *Dies interpellat prohomine.*

10 *Intellectus ſtatut. vrbis cap. 137. lib. 1. & nu. 11.*

12 *Intereſſe dotis ſequitur illius naturam tanquam acceſſorium, & cum illa tranſit, & nu. 13.*

14 *Mulieri cōpetit actio pro dote ab extraneo promiſſa cum electione procedendi, tam contra promiſſorem, quam contra hæredem viri.*

15 *Vſuræ dotis ſunt fauorabiles, & à iure canonico toleratæ vnde ſtatutum ſuper eorum taxatione eſt validum, & nu. 16.*

17 *Intellect. ſtatut. Vrbis cap. 20. & 27 lib. 1. & nu. 23. & 26.*

18 *Dictiones taxatiuæ tam, & quam ad quæ referantur.*

19 *Interpellatio extra iudicialis conſtituit debitorem in mora.*

20 *Lapſus diei adiecti in promiſſione includit moram.*

21 *In promiſſione iuramento vallata non eſt neceſſaria interpellatio.*

22 *Conſ. Alex. 74. expenditur.*

24 *Alimenta debentur iure actionis.*

25 *Extraneus promiſſor dotis, & eius hæres non tenentur alere mulierem.*

27 *Statut. Vrbis cap. 78. lib. 1. & cap. 20. lib. 4. expenditur, & nu. 29.*

28 *Alimenta debentur mulieri dotatæ, & nuptę cui diſſoluta non fuit, quamuis probetur aliunde ipſam habere.*

30 *Mora regularis, & inregularis, quæ ſit, & quando inducatur.*

31 *Debitor impeditus ſoluere ex cauſa abſentiæ creditoris non eſt in mora, & quid quando ex d. cauſa prætendit ſibi nouum ius acquiri & nu. 32.*

33 *Intellect. leg. habeo ff. de Nautico fænore.*

34 *Intereſſe dotis debetur, quando petitur ex poſt facto ratione retardatæ ſolutionis, & quando ab initio fuit in pactum deductum.*

35 *Dos cenſetur promiſſa cum fructibus.*

36 *Lapſus diei inducit moram regularem, & quando inregularem, et nu. 48.*

37 *Quando aliquid faciendum eſt intelligi debet ſi fuerit petitum, etiam ſi non fuerit præſtitum tempus rei faciendæ.*

39 *Mora contrahitur abſq; interpellatione maximè in obligatione iuramento*

vallata nu. 41. etiam abſente creditore nu. 42. & cum diſtinctione, vt nu. 43.

40 *Gloſ. in l. ad diem. de verb. oblig. expenditur.*

44 *Remiſſio fructuum, & intereſſe cenſetur facta ſilentio decem annorũ, quando intereſſe habet titulum lucratiuum ſecus ſi onerosum, & nu. 45.*

46 *Obligatus pro omnibus, & ſingulis in inſtrumento contentis, cenſetur obligatus, etiã pro enunciatis, in eo.*

47 *Intellect. ſtatut. Vrbis c. 137. lib. 1.*

48 *Interpretatio in dubio eſt facienda de caſu licito.*

49 *Fructus dotis poſſunt taxari ad certam ſummam preſertim publica auctoritate.*

50 *Fructus dotis debentur pro oneribus matrimonij.*

51 *Actio omnis radicata contra debitorem transfunditur contra nomen debitoris per eum inſolutum creditori datum, et quid in dote aſſignata nu. 52.*

53 Exactio *dotis in caſu vergentia viri ad inopiam ſit vt dos collocetur in tuto, & de eius fructibus mulier ſe cum viro & liberis alere poſſint.*

54 *Fructus dotis debentur, et quid quãdo ceſſant onera matrimonij.*

55 *Fructus debiti officio Iudicis ſi in condemnatione de eis non habeatur mentio, non poſſunt peti in iudici ſeparato.*

56 *Fructus dotis an debeantur officio Iudicis, vel actione de dote, & nu. 57.*

58 *Dotis reſtitutio in omnem caſum promiſſa, an extendatur ad reſtitutionem ob vergentiam viri ad inopiam, & nu. 59.*

60 *Fructus donationis propter nuptias an debeantur viduae ſoluto matrimonio.*

61 *Fructus donationis propter nuptias an debeantur in caſu vergentię viri ad inopiam.*

62 *Dotis intereſſe non debetur niſi duo copulatiuè concurrẽtibus, quod ſcilicet mulier non habeat vnde ſe alat, & quod diligentias pro dote recuperonda fecerit.*

63 *Determinatum à ſtatuto validè poteſt in pactum deduci.*

64 *In reſtitutione dotis, eſt attendendũ ſtatutum loci mariti defuncti, & quid ſi aliter fuerit pactum.*

65 *Pactum ab initio petitum inſeruit pro interpellatione.*

66 *Conuentio, aliquando deſeruit loco morę.*

67 *Iuramentum habet vim interpellationis.*

68 *Iudicialis vocatio non eſt neceſſaria, quando quis ſponte ſe obtulit.*

69 *Qualitatem à ſtatuto, requiſitam in ſtatuto fundans ipſe probare debet, & nu. 70.*

71 *Statutum, & lex cenſentur inducta pro forma, quando in eis datur ordo prioris, & poſterioris.*

72 *Forma à ſtatuto inducta preciſè eſt adimplenda.*

73 *Alimentorum repetitio, quando datur ex dilatione temporis.*

74 *Fructus dotis ab extraneo ſoluti nõ computantur in ſortem.*

ARGVMENTVM.

De intereſſe dotis ſoluto matrimonio, & quid in dote ab extraneo promiſsa, ſiue aſſignata, & an debeatur abſq; interpellatione ex mora ſoluendi, & quando interpellatio cẽſeatur tacitè induita.

Fru-

Fructus dotis, & donationis propter nuptias an debeatur ſoluto matrimonio, & quid in caſu vergentię viri ad inopiam, & qua actione.

DECISIO XLVIII.

MOrtuo Dom. Franciſco Capaſſo exitatum fuit num Dom. Fuluiæ Sabarianæ eius vxori deberetur intereſſe dotis, & fuit reſolutum, non deberi ſoluto matrimonio, niſi duo copulatiuè concurrant nempe Mulieris inopia, ita vt aliunde non poſſit ali, &
1 quod fecerit diligentias pro dote habenda, prout dixit *Afflict. in deciſ. 284. Theſaur. in deciſ. 45. Rota in vna ſpoletana vſusfructus 13. Iunij 1589. coram Eminantiſs. Card. Mantica.*
2 Conſtante verò matrimonio debetur intereſſe dotis etiam ſi mulier aliunde habeat ex diſpoſitione, *cap. ſalubriter de vſuris Pariſ. conſ 64. lib. 4. Bald. & alij in l. de alimentis C. de tranſact. Corn. in conſ. 164. nu. 5. lib. 3.* Sicuti, quando dos fuit ad certum tempus promiſſa, lapſo termino ex
3 mora inregulari debetur intereſſe *l. magnum C. de contrah. & comittenda ſtipulatione Iaſ. in §. fuerat inſtit. de action. nu. 20.*

Et id quod ſupra diximus intereſſe dotis non deberi ſoluto matrimo-
4 nio procedit etiam ſi remanſerint filij *Io: Andr. in d. cap. ſalubriter col. penul. circa medium Gratian. diſcept. forenſ. 425. nu. 21.* & procedit, etiam quod intereſſe ſit conuentum, & promiſſum *Bald. conſ. 443. verſ. ſciendum.* Quoniam vſura eſt ſtrictiſſimè prohibita propter illa quotuor quia vſurarius, cõtendit, Deum audacius, naturam expreſſius ſcripturas deterius, & iura diutius, *Angel. conſ. 16. nu. 2.*

Et circa materiam eſt aliud menti tenẽdum, quod nempe intereſſe dotium nõ petitum in vita viri, non põt
5 ab hæredibus peti poſt mortem *Caſtheran. deciſ. 132. nu. 19. Surd. de aliment. par. 1. quæſt. 42. nu. 111. Gramat. deiſ. 103. nu. 29.*

Quà tamen actione mulier petat fructus dotis, quando ei debentur, eſt valde controuerſum inter DD. ſed verior opinio, eſt id fieri officio Iudi-
6 cis non actione de dote, vt notat *Bald. nouell. tract. de dote par. 2. nu. 10.*

Cæterũ, vt iuris ſtudioſi latius materiã deguſtare valeant ſubicijã nonnullas Sacræ Rotæ Romanæ deciſiones ad huc non impreſſas diuerſis tẽporibus in hoc articulo editas.

R. P. D. *Orano Romana fructuum dotis Veneris* 12. *Nouembris* 1596.

Fuit reſolutum altera parte informãte Dom. Federicum teneri ad fructus dotis per quondam Card. Cęſiũ promiſſæ, & non ſolutæ Dom. Flaminiæ Ceſiæ de Sabellis, quia cum ipſa ſit hæres Cardinalis, qui fuit in mora ſoluendi dotem intrat diſpoſitio *ſtatuti Vrbis cap. 78. lib. 1. & 201. lib. 4.* taxantis huiuſmodi intereſſe ad rationem alimentorum, quæ debentur mulieri dotatæ, & nuptæ cui dos ſo-
7 luta non fuit *Pariſ. conſ. 6. nu. 3. lib. 4.*

Neq; refragatur, quod prætendatur ſtatutum exigere moram promittentis, quia *cap. 128.* non conſiderat moram promittentis, ſed ſolum, quod dos nõ fuit ſoluta, eo enim ipſo, quod mulier tranſiuit ad obſequium mari-
8 ti debet ali ex dote *l. pro oneribus C. de iure dot.* & cum promiſſio de illam ſoluendo intra certum tempus facta medio iuramento fuerit cum obligatione, alias de ſoluendo damna, & intereſſe, dies interpellauit pro ea, per quam incurſa fuit mora regularis, *l. magnam C. de contrab. & commiſſ. ſtipul.*

9 *pul.* & etiam irregularis, ex quo mari-
tus ſubſtinuit onera matrimonij iuxta
ęquitatem *l. curabit Cod. de act. empti*
Alex. conſ. 147. *nu.* 4. *lib.* 1. *de commu-*
ni Bero. conſ. 119. *nu.* 7. *&* 11. *lib.* 13.
nec ad rem facere *ſtatutum nouum*
cap. 137. *lib.* 1. quod videtur, require-
10 re Iudicialem interpellationem, nã
ſi fuerat ante illius inductionem omiſ-
ſa in vita mariti illud non applicarur
ex trad. per Bartol. in l. omnes Populi
nu. 44. *de iuſt. & iure ibi, quando actus*
eſt perfectus in ſe ſed pendet actionis
effectus, ſed illud ſtatutum in hiſce
nõ porrigitut, ſicur quando ſtatutum
inducit exceptionẽ, & exceptio cau-
ſatur tempore contractæ obligatio-
nis, ſtatutum talem obligationẽ præ-
teritam non intendit, vltra quod in
repetente dotes ſuas ad effectum, vt
fructus ex mora conſequatur, loqui
videtur in terminis, in quibus repeti-
tur ab hęredibus mariri defũcti *Alex.*
conſ. 72. nihil etiam obſtare, quod dos
fuit promiſſa viro, quia cum illud
12 intereſſe ſit doris acceſſorium dos
eſt *l. ſi marito* §. *fin. & ibi Rom. cõſ.* 31.
ff. ſol. matr. id circo dorem ſequirur,
vnde cum maritus illud non exegerit
remãſit in credito dotis, & cõſequẽ-
ter ad D. Flaminiam cum dote rran-
13 ſiuit *Guid. Pap. deciſ.* 375. *Boer. deciſ.*
328. *nu.* 2. *Cephal. conſ.* 485. *nu.* 113.
& competit actio etiam non obtenta
ab hæredibus ceſſione ſecund. *Alex.*
in conſ. 207. *nu* 3. *lib.* 7. & dixit *in l. poſ-*
ſeſſio §. 1. *col.* 2. *de acquir. poſſ.* Prære-
rea intra tempus, quo D. Flaminia à
marito alimenta habuit, & ſic poſt-
quam per eius mortem ſolutum fuit
matrimonium, & cum dos fuerit pro-
miſſa ab extraneo, & non ſoluta, com-
14 petit mulieri pro ea actio *Bald. in l.* 1.
§. *accedit n.* 2. *C. de reiuxor. action. & l.*
ſi extraneus ff. de iure dot. habet ele-
ctionem an velit contra hæredem
mariti agere, vel eorum promiſſorem
Pariſ. conſ. 93. *num.* 2. *&* 6. *lib.* 2. con-
tra hæredem, quidem quia cum illã
auctor hæredis non exegerit vide-
tur fuiſſe in culpa *Aym. conſ.* 304. *nu.*
2. contra autem promiſſorem, quia
eo caſu videtur ſibi ſtipulata *Bald.*
nouell. de dote par. 8. *priuileg.* 6.

R.P.D. Orano Romana fructuum
Dotis Lunæ 19. *Ianuarij* 1598.

In cauſa Romana fructuum dotis
de Cæſis Domini vna parte informã-
te tenuerunt fructus dotis, per quõd.
Card. Cæſium nomine D. Flaminiæ
euis ex fratre neptis D.N. de Sabel-
lis promiſſæ a die promiſſionis vſq;
ad diem interpelletionis deberi, ve-
rum, quia hæres promictentis reſolu-
tioni, non acquieſcebat, Ideo ex be-
nignitate Rotæ fuit iterũ ſuper iſtud
auditus, & DD. vnãnimis fuit ſenten-
tia ſtandũ eſſe in deciſis, nam iſti fru-
ctus ſiue vſuræ dotis, quod vulgus ap-
15 pellat alimenta, & inquit *Alex. conſ.*
63. *nu.* 2. *vol.* 4. *Corn. conſ.* 280. *lib.* 2.
ſunt fauorabiles illoſq; tolerat, & fa-
uet ius canonicum cap. ſalubrirer de
vſuris *Roland. à valle poſt alios conſ.*
6. *nu.* 4. *lib.* 2. adeo quod ſtatutum ſu-
per illorum taxatione, & ſolurione
16 facienda inductum, eſt validum
Bald. in l. fin. §. *preterea ſub nu.* 4. *C. de*
iure dot. Card. in Clement. 1. *quæſt.* 6.
de vſur. vbi atteſtatut de obſeruantia
Curiæ *Io: de Anan. in d. cap. ſalubriter*
colum. 6. *Affl. deciſ.* 264. *in princip.* &
nouiſſimè *Couar. lib.* 3 *variar. reſolut.*
cap. 1. *n.* 3. *verſ.* 7. *Aluar. Valaſc. ſuar.*
conſult. volum. 1. *conſult.* 8. indubirã-
ter autem ſtatur. vrbis, quod fuit au-
ctoritate Apoſtolica confirmatum à
Pont. de aliment. cap. 15. *nu.* 17. & fuit
reſolutum *coram bo. memor. D. Ono-*
lcn. in vna Romana alimentorum,
quo circa cum abſolutum ſit Card.
Cæſium promiſiſſe D.N. ſolurionem
doris certa die, & interim medio iu-
ramento ſe obligaſſet ad damna, &
intereſſe, neceſſariũ eſt fateri D. Fla-
minię poſt deceſſum eius viri fructus
dotis ſiue intereſſurium illius ab hæ-
redibus promictentis debeti; nam
verba ſtaruti ita ſunt aperta, vt tran-
ſuerſari non poſſint dum *cap.* 78. *lib.*
1. *antiq.*

17 l. *antiq.* diſponit alimentorum ſolu-
tionem nullo modo computari in ſor-
tem,& qd habeat locum in viduua,&
innupta , & omni caſu , quod ius ali-
mentorum competeret idem *capit.*
20. *lib.*4. vbi habetur , quod ſi ta-
xentur pro oneribus matrimonij ,
tam poſt mortem ſolutæ dotis ,
quam pro alimentis viduuarum , di-
ctiones enim taxatiuæ tam, & quam
18 diuerſè referuntur ad nuptam, & vi-
duam iuxta *not. per Paul. de Caſtr. in l.*
pro herede ſub nu.6. de acquir. hæred.
non obſtat, quod ſtatutum loquatur in
caſibus tantum, in quibus de iure poſ-
ſunt peti alimenta , & ſic quando vel
mulier per interpellationem iudicia-
19 lem factam conſtituit debitores do-
tis in mora *Plot. poſt alios de in lit. iu-*
*rand. nu.*462. vel quando mulier non
habet vnde ſe aleret *Alex. conſ.*74.
*nu.*11. *vol.*5. *Soccin. conſ.*126. *num.*6.
verſ. Secundo reſponde Rola Valle, qui
alios allegat. conſ. 55. *nu.*4. *lib.* 2. quia
pluribus modis, huic oppoſitioni fuit
reſponſum vno, quod non procedat,
quando dies certus promiſſioni fuit
adiectus nam lapſus illius incluſit mo-
20 ram *l. nummis iuncta gloſ. in verbo ſua*
ff. de in lit. iur. ibi, niſi forte de eo, quis
curet, quod ſua interſit nummos ſua die
ſibi redditos eſſe , quia ibi agebatur de
intereſſe conſequendo propter retar-
datam ſolutionem ſortis , & tamen ſi
dies erat præfixa requiſita interpella-
tio, ſed tantum, quando tempus non
erat ordinatum ad ſoluendum iuxta
l. ſi ex legati cauſa de verb. oblig. alter
eſt quia Card. promiſit cum iuramen-
to ſoluere damna, & intereſſe vnde
21 non fuit neceſſaria interpellatio *cap.*
*graue, vbi DD. de iureiur. Rip. in l.*4. *§.*
*lato nu.*59. *de verb. oblig. Gozzadin.*
*conſ.*27. *nu.*10. vltimus, quia interpel-
latio non requiritur, quãdo nõ agitur
contra hæredes promittentis primo,
enim caſu hæredis nomine nõ poſsũt
dici cõſtituti in mora, quia non fuerũt
interpellati, nec dies poteſt dici lapſus
propter quem inducta fuit mora, quia
reſtitutio nõ debuit fieri certa die, &
22 ita procedit dictum *Alex. in conſ.*74.
vbi in caſu duo fratres fuerunt hære-
des patris , qui dotes vxoris alterius
eorum receperat , nam alter conaba
tur totam dotem dimictere pænes al-
terum ſcilicet pœnes maritum , & ſic
tenebatur ei pro parte , pro qua hæ-
res erat *l. ſi filio §. ſi filius l. ſi maritus*
l. ſi fundus, qui ff. famil. Erciſc. pro re-
tardata igitur reſtitutione dotis non
poterat ab altero coherede petere
vſuras dotis , nulla præmiſſa interpel-
latione maximè ceſſante actione, in
qua vſuræ veniunt ex mora, vt bene
animaduertit *Maſcard. conſ.* 37. *nu.*
120. quod ſecus eſt dicere in præſen-
ti caſu, in quo promiſſio ſolutionis fa-
cta fuit ſub certo die cuius non cadit
in herede promictentis ignorantia, vt
fuit *coram me dictum in vna Romana*
reſtitutionis dotis de cencis , neq; enim
ſubſiſtit, quod dicitur neceſſarium eſ-
ſe ad effectũ, vt ſit locus ſtatuto, quod
23 mulier non habeat vnde ſe alat nam
contrarium fuit reſolutum *coram bo.*
mem. D. Oriolen. in il. a Romana alimẽ-
torum ſub die 15. *Iunij* 1565. quod
etiam confirmatur ex *cap.*20. *lib.*4. vbi
diſponitur, quod fructus taxantur pro
alimẽtis viduuarum, & habent pignus
dotale, ex quo apparet ſtatutum non
habuiſſe reſpectum ad id , vt taxatio
fieret in caſu, quo mulier non haberet
vnde ſe aleret, propterea cum alimen-
24 ta debeantur iure actionis *Gabr. conſ.*
145. *nu.*3. *lib.*2. vel condictione , *ex*
*ſtatut. Bart. in l. ſi libertus, quibus §.*1.
de alim. & cib. leg. Bald. in l. alimẽtis C.
de tranſact. Ideo nihil intereſt an mu-
lier aliũde habeat , vel egeat etiam ad
effectum, vt ei debeantur alimẽta præ-
terita, & futura, non obſtat quod cum
extraneus dotem promiſerit non vi-
deatur teneri eius hæres ad fructus ex
25 quo ille non tenebatur eam alere *l.*
fin. §. extraneus C. de iur. dot. Crot. in d.
*cap. ſalubriter ſub nu.*23. *verſ. ſecundo*
fallit, quia contrarium expreſsè habe-
tur in *d. cap.*20. vbi diſponit de fructi-
bus

bus dotis taxandis, à quocunq; fuerit
26 debita pro vt *fuit dictum in illa Ro-
mana alimentorum coram D. Orolten.*
& declarat *Valaſc.conſult.* 1.*nu.*2. poſt
multos,quos allegat,& in ſpecie *Na-
uar. cap.* 14. *quaſt.*3.

*R.P.D. Orano Romana fructuum
dotis Luna* 4. *Maij* 1598.

Tandem dubium fuit reſtrictum ad
ſtatuta vrbis antiqua *lib.*1. *cap.*78. *&*
27 *lib.*4.*cap.*20. an in viduua requirant
interpellationem ad effectum,vt inte-
reſſurium taxatum dotis promiſſæ , &
non ſolutæ ab herede promictentis
debeatur cuius reſolutio modicam
habuit difficultatem nam *verba ſtatu-
ti cap* 78. ſunt per ſe clara, ibi , *& ha-
beat locum in vidua,& in nupta,quibus
ſoluta dos non fuerat,& omni caſu,quo
ius alimentorum competerat, idem cap.*
20. ibi , *& ſic taxantur pro oneribus
matrimonij poſt moram non ſolutæ do-
tis , quam pro alimentis viduarum*,
itē haberi pignus dotale , ex quo poſ-
ſint percipere fructus loco alimento-
rum,& ratio eorũ , eſt quia illud inte-
reſſurium , quod taxant nomine ali-
mētorum, quæ debentur mulieri do-
28 tatæ,& nuptæ cui dos ſoluta non fuit
*Pariſ. conſ.*64.*nu.*5.*lib.*4. quod im e-
diri non poteſt,quamuis probetur mu-
lierem habere alundè,vt tradit *Cald.
in l de aliment. & ibi Bart. ſub nu.*14.
*Curt.Iun. in fine Dec.nu.*6. *Riminald.
nu.*1. C.*de tranſact. Bald. in conſ.*58.
*nu.*7.*lib.*2. vt nec etiam illud excludi
ſub prætextu , quod non dicatur cre-
ditorem dotis fuiſſe in loco deſtina-
tæ ſolutionis ad effectum , vt debitor
conſtitueretur in mora propter quam
ad vſuram teneretur iuxta doctrinam
Bart.in l.ſed et ſi alia §.*item illa nu.*71.
*ff.de conſtit. pecun. Alex. conſ.*33.*nu.*8.
lib 6. *Afflict.deciſ.*316.*nu.*4. *quia cap.*
29 78.non conſiderat moram,ſed ſolum
quod dos promiſſa , non fuit ſoluta ,
hoc enim ipſo,quod mulier tranſit ad
obſequium viri , eſt alenda ex dote
l.pro oneribus C.*de iur.dot.* & mora de
qua in *cap.*20. inducitur tam regula-
ris ex lapſu diei appoſitæ cum iura-
mento in inſtrumento promiſſæ dotis
iuxta l.magnam C.de contrah ſtipulat.
& eſt materia *DD. in l.vinũ,& l.quod*
30 *te ff.ſi certum petat l.vnic.* §.*ex actio ,
& ibi Bald.C.de rei vxor.act.* quam
etiam irregularis,ex quo maritus ſub-
ſtinuit onera matrimonij, vt de com-
muni teſtatur *Bero. conſ.*226. *nu.*11.
*lib.*3. præterea doctrina *Bart.* & alio-
rum, de quibus , *per Tiraquell. de re-
tractu lignag.* §.6. *gloſ.*2. *nu.*10. pro-
cedit, quando debitor ex facto credi-
toris abſentis à loco,vbi debebatur ſo-
lutio,eſt impeditus,& de acquirendo
non agit,ſed ſe præſeruando à mora,
quoniam tunc ſufficit impedimentum
adeſſe , quo minus promiſſum ſatisfa-
31 ciat,*vt per gloſ.in l.ait prætor* §.*ſed ho-
die ff.de minor.per l.pecunia* §.*fin. ff.de
vſur.& l.cũ quidam* §.*ſi pupillo eod. tit.*
nec non quando debitor ex abſentia
creditoris prætendit ius nouum ſibi
32 acquirere, quod prius non compete-
bat,eo caſu neceſſarium, eſt quod of-
ferat , & proteſtetur ſe paratum pro-
miſſa adimplere , ita *Bart.in l ſi reus
paratus ff.de procur.* Prout etiam quã-
do vſuras debet in vim ſtipulationis,
quæ iam,vt in caſu noſtro inceperunt
currere , quando vxorem maritus ad
ſuam domum traduxit hoc enim caſu
quo vult conſtituere creditorem in
mora ad effectum , vt ab intereſſurio
33 liberetur,requiritur diſpoſitio *l.fin.C.
de vul & pupill facit l.habeo ff.den au-
tico fænore*, vbi ſi debitor vult trãsfer-
re periculum pecuniæ nauticæ in cre-
ditorem , & quoniam eſt præſens ne-
ceſſario , eſt proteſtatus non obſtat,
quod ſtatutum nouum,requirit inter-
pellationem, quia ex eo datur intelli-
gi,quod prius non reperiebatur,tum
quia proprium legis, eſt proſpicere
futuris,non præteritis,tum etiam quia
33 alias fruſtatoria fuiſſet eius diſpoſitio
*l.ſi quando in princip. delegat.*1. *neq;*
admictit,tamen eſt Lucæ peri opinio
*lib.*4.*cap.*8.*de cauſ. aliment. num.* 5.
deſiderantis diligentiam in exactio-
ne

ne dotis, & conſequenter petitionem, nam iure non probatur, & poteſt hoc adaptari caſui, quo vidua repetit dotē ab hæredibus, viri reſpectu, quorum nulla conſiderari poteſt mora, circumſcripta interpellatione, cū maritus eorū auctor nō promiſerit certa die poſt ſolutū matrimoniū moulieri reſtituere dotē *Ant. Aug. vero deciſ* 68. *incip. trigeſima octoribris lib.* 3. cōſenſus recipiem non ſuadet, nam potius caſum D. Flaminiæ firmat dum vult quod hæreditatē eius iacētē de dote pmiſſa abſq; interpellarione debeantur fructus dotis promiſſæ, propterea, quod ſi neceſſaria fuiſſet interpellatio debuiſſet dari hæreditati iacenri curaror, maximè cum in eadem deciſione habeatur fructus debe eri etiam poſt aditam hæreditatem licet hæres non fuerit interpellatus, & quidem intereſſurium regulariter hoc caſu præſtādum eſt, quoniam ex poſt facto nomine retardatæ ſolutionis dotis petitur, vel qñ à princi-
34 pio per tēpus retardatæ ſolutionis in pactum deductum fuit, vt multorum auctoritate comprobat *Molin. de primogn. lib.* 4. *cap.* 5. *nu.* 6. quia hoc venit ex natura promiſſionis dotis, vt cō-
35 ſeqtur ſucta cum fructibus *Nauar. de V ſur. nu.* 66. *& in manualicap.* 17. *nu.* 13. *& ita, &c.*

R. P. D. Orano Romana fructuum dotis Luna 19. *Octobris* 1598.

Domini mandarunt cauſam ad fauorem D. Flaminię Cæſiæ expediri non obſtante, quod dos fuerat illæ ab extraneo promiſſa, quia regalariter licet non conſtituatur in mora niſi lapſo triennio ad effectum, vt teneatur ad fructus, & vſuras dotis, ſecus tamen eſt quando dos, vt in præſenti caſu fuit ad certam diem promiſſa nā lapſum diei inducit moram irregnlarem iuxta
36 *l. magnam C. de contrah. & commiſſ. ſtipul. Iaſ. in* §. *fuerat nu.* 20. *inſtit. de actio. ideoq;* quod comuniter dicitur, quod quando aliquid faciendum, eſt intelligi debet ſi fuerit petitum, ita de-
37 mum procedit, vbi non fuit præſtitum tempus rei faciendæ *Felyn. in cap. ſi autem nu.* 4. *verſ. non eſt ſic in actibus extra iudicialibus, de reſcript.* ad incurrēdum, enim penam conuentionalem, de qua in pactis dotalibus fuit actum ſufficit mora irregularis, quę per lapſum diei contrahitur quoties ex ea debetur iure actionis, & ex conuentione
38 non autem officio iudicis *gloſ. in l. ad diem*, quam ſequitur *Cuman. de verb. obligat. Soccin. in l. de deciſione in fine ff. ſol. matrim. Ruyn. conſ.* 168. *nu.* 14. *vol.* 1. & hæc recepta eſt paſſim ſententia,
39 vt mora contrahatur abſq; interpellatione *Alex. conſ.* 32. *nu.* 72. *& conſ.* 148. *nu.* 5. *vol.* 7. *Pariſ. conſ.* 21. *nu.* 43. *lib.* 4. *per text. in l. traiciticia ff. de action. & oblig. vbi I.C.* reſpondet eiuſq; quoq; temporis, qui interpellatus non eſſet pœnam peti poſſe, vbi poſt *Bart. & Alberic.* aduertunt, & eſt caſus, *in l. unica verſic. fabinus ff. ſi cert. pet.* & vbi poſt alios *Dec. nu* 9. *Cagnol. num.* 22. *&* 42. *DD. in l. ſi pacto quo C. de pact. & in l. ita ſtipulatus, vbi Alex.* poſt *Roman. & Imol. de verbor. obligat.* & videtur *tex. clarus cum gl. in l. numinis de in lit. iur.* vbi agitur de intereſſe conſequendo propter retardatam ſolutionem veræ
40 ſortis, nam *gloſ. in verbo ſua die*, exponit ſe preſtitura, & ſubijcit, vel à die interpellationis ad demoſtrandū primo caſu non eſſe requiſitam interpellationem iuxta *d. l. magnam*, ſecundo verò caſu ſic *ex l. ſi ex legati cauſa de verb. obligat.* quod tanto magis dictum eſt in hoc caſu, tum quia promiſſio dotis fuerat facta medio iuramēto, quod
41 onus interpellandi remictit *cap.* 1. *vbi DD. de iureiur. Iaſ. in l. quod te nu.* 22. *ff. ſi cert. pet. Curt. Iun. cōſ.* 74. *nu.* 5. *Rip. in l.* 1. §. *cato nu.* 59. *de verb. oblig.* vbi de communi; *Gozzadin. conſ.* 27. *nu.* 10. *& conſ.* 31. *nu.* 70. *Aym. conſ.* 64. *nu.* 3. de magis comuni *Gomeſ. in* §. *item ſi quis nu.* 10. *de action. Rol. a valle conſ.* 75. *nu* 29. *lib.* 1. Tum etiam, quia obligatio continet merum factum, nempè ſolutionem dotis, quo caſu promiſſor ad illud tenetur abſq; interpellatione,

quia ſatis, eſt quod ſciuerit ſe ita obligatum *Bald. in cap. ad guerram §. ad hac nu. 3. bic finitur lex.* ſequitur *Alex. conſ. 157. in princ. vol. 6. & cõſ. 148. in princ. vol. 7. Aret. conſ. 143. vol. 4. Rub. conſ. 152. ad fi.* nec promiſſor refragatur, 9 cum tẽpore deſtinatæ ſolutionis ſortis creditores non eſſent in vrbe, qui tũc recipere non potuerunt ſolutionem, & tunc per debitorem non dici in curſu mora iuxta tradita *per Bart. l. item illa nu. 9. cum ſeq. ff. de Conſtit. per Ruin. cõſ. 111. nu. 4. lib. 1. Mobedan. deciſ. 15. de Locat.* quia hæc cõcluſio habet locum quã creditor, & debitor ſunt diuerſi fori vnde cũ illi morã traherent in comitatu vrbis, & in loco eius diſtrictus, & fori vbiq; ad effectũ euitandi ſolutionẽ intereſſe debitor debuit illos conuenire, & à promiſſione ſe liberare *ita gloſ. in l. fin nu. 78. C. de condit. inſert. & Iaſ. in l. 2. nu. 92. C. de iur. Emph. Petr. de vbald. tract. de duob. fratribus, quæſt. 14.* placuerunt, & etiam aliæ reſponſiones datæ hic per informantes pro D. Flaminia non obſtat, quod ſtanre ſilentio decem annorum videatur facta remiſſio petitionis iſtorum fructuum, & in-
44 tereſſe *Alex. conſ. 74. nu. 8. lib. 5. Alciat. reg. 1. nu. 6. cum ſeq.* quia admictitur, quando intereſſe venit, vt verum lucrum, & ſic titulum cauſat lucratiuum mora autem in intereſſe debito, & cauſato propter ſupportata onera matrimonij dote non ſoluta oneroſum ita
45 in terminis *Rom. conſil. 512. nu. 14. & ibi add.* vt ex lapſu temporis prætendi poſſit remiſſio neceſſarium, eſt quod concurrant tria, de quibus *in l. procula de prob. Alex. conſ. 59. col. vlt. lib. 4. & benè per Iaſ. in §. fuerat verſ. ſed aduerte nu. 21. inſtit. de action.*

R. P. D. Iuſto Romana fructuum dotis Mercurij 19. Ianuarij 1600.

In hac cauſa viſum fuit Dominis procedendum eſſe ad vlteriora, quo ad exequtionem, quia licitè fuerunt exacti fructus dotis, ſed reſpectu fructuum donationis, propter nuptias nihil fuit deciſum.

Et in primis firmant adeſſe ſufficiẽtem obligationem procedi potuerit via exequtiua, in vim obligationis ca-
46 meralis, quoniam cum ſit enunciata reſtitutio, dotis, & ad ſit obligatio pro omnibus, & ſingulis intelligitur etiam adeſſe pro reſtitutione dotis, vt in his terminis dixit Rota coram *bo: memor. Lauretano in cauſa Romana dotis 11. Februarij 1585.*

Poſtea tria tempora cõſiderata primum viduitatis, ſecundum ſecũdi matrimonij ante Iudicialem interpellationem tertium poſt Iudicialem petitionem, circa primum ſicut *ſtatutum Vrbis cap. 137. lib. 1.* quoad maritum
47 poſt moram concedat fructus dotis promiſſæ non ſolutę, vt in vidua, requirat iudicialem interpellationem, nihilominus alias *DD. dixerunt coram bo: mem. Orani in Romana fructuum dotis 15. Nouembris 1596. & in eadem 19. Ianuarij 1598.* ſtatutum procedere, quando mulier ſoluto matrimonio repetit dotem, ab hæredibus viri, tunc enim ante interpellationem Iudicialẽ non veniunt fructus, nos ſumus, in eo qui ex propria obligatione tenetur ad reſtitutionem dotis, qui fructus ſoluit dum eſſet in mora reſtituendi, & petitur in ſortem in putari.

Et quod in caſu tollit omnem difficultatem ſecundum ſententiam vnius ex Dominis, certũ eſt quod idem ſtatutum admictit viduam habẽtem pignus dotale poſſe percipere fructus loco alimentorum, nec ſunt in ſortem imputandi, qua propter cum Io: Baptiſte ſolutos eſſent fructus, ex pignore dotali pro alimentis, vt fiat interpretratio de
48 caſu licito *Roman. conſ. 224. num. 24. lib. 1. cum alijs, per moder. de alimentis quæſt. 42. nu. 30.* circa ſecundum tempus conſtante matrimonio, ante petitionem iudicialem cum Io: Baptiſtæ teneretur dotem reſtituere, & reſpectiuè ſoluere, ab ipſo quamuis extraneo fructus dotis debebantur, vt in allegatis deciſionibus *coram bo: mem. Orano, & coram eodem in Rom. dotis 5. Iulij*

Iulij 1599. quæ poſt eius obitum fuit per me extenſa, vbi oſtenditur veriorem eſſe opinionem fructus dotis poſ-
46 ſe taxari ad certam ſummam præſertim publica autoritate *Bald. in l. fin. §. præterea ſub nu.* 10. *C. de iure dot. & conſ.* 160. *Couar. variar. reſol. lib.* 3. *cap.* 1. *nu.* 5. *verſ.* 7.

Nec aliqua mora conſiderari poteſt in hoc caſu, vbi fructus ſoluti reperiuntur ex pacto expreſſo, de quo conſtat ex partitis Iuraghi, vel ſaltim tacito, de quo conſtat in ſolutionibus.

Neq; obſtat dicere, quod hoc pacto fructus ſoluti nullo caſu computabantur in ſortem, quia ſemper pactum tacitum præſupponitur, & tamen multi ſunt caſus, in quibus Doctores intelligendi ſunt in omnibus caſibus, quibus fructus ſunt indebitè, & illicitè ſoluti, & exacti, nos verſamur in caſu li-
50 cito, q̄ pro oneribus matrimonij debentur fructus dotis, *cap. ſalubriter, vbi DD. de vſuris*, & habemus, quantitatē taxatam à ſtatuto, vt diximus, & in omnem euentum minuit, difficultatem in hoc caſu, quia cum Io: Baptiſta teneretur dotem reſtituere; & inſolutum Ill. D. Ludouico Vicecomiti ſecundo viro D. Lauræ Macheranæ fuerit datum pro dote nomen Io: Baptiſtæ, & conſequenter omnis actio contra Io: Baptiſtā transfuſa in d. Dom. Ludouicum *l.* 2. *C. de action. & oblig.* vti Dom. Antonius Macheranus Pater D. Lauræ tenebatur ſoluere fructus pro one-
51 ribus matrimonij abſq; alia interpellatione *l. pro oneribus C. de iur. dot. gloſ. fin. in l. diuiſione ff. ſolut. matrimonio cū alijs per Modern. de aliment. quæſt.* 42. *nu.* 13. ita, & Io: Baptiſta, vt dixit *Ruin. conſ.* 53. *in fine lib.* 2. *moder. d. quæſt.* 42. *nu.* 70. qui dicūt, quod ratio equè militat pro marito, cui eſt ceſſum nomen aut dos promiſſa fuiſſet, & in quantum
52 contradixerit *Gabr. conſ.* 151. *nu.* 2. & 8. *lib.* 1. fortè procederet ſi alio modo quam per ceſſionem mutata eſſet perſona debitoris iuxta allegata *per Ruin. conſ.* 221. & *moder. vbi ſupra nu.* 64. vel ſaltim ſi debitor obligaretur, ad q̄ prius non tenebatur, quod non militat in hac caſu.

Illuſtriſs. Millino Romana fructuū dotis Lunæ 17. *Aprelis* 1600.

Fuit reſolutum deberi D. Fuluiæ in bonis Honorij fructus ſuæ dotis, & donationis propter nuptias à die petitionis, quantum ad fructus dotis fundamentum Dominorum, fuit quia exactio dotis in caſu vergentiæ ad inopiam fit ad iſtum effectum, vt dos collocetur in
53 tuto, & mulier ex fructibus ſe ipſam, virum, & liberos ſuſtineri poſſit, *l. ſi cum dotem §. ſi viro ff. ſolut. matrim. l. mutus §. manente ff. de iur. dot. l. vbi ad huc C. eod. tit. Bart. in l. ſi conſtante nu.* 88. & *nu.* 94. *ff ſolut. matr.* & ideò ei
54 fructus debentur, *d. l. vbi adhuc Bald. in auth. ei qui iurat nu.* 39. & *in l. ſed Mulieri C. de bon. auth. iud. poſſiden.* & licet ſit magna altercatio inter DD. an viduuæ ſoluto matrimonio, & ſic ceſſantibus oneribus matrimonij debeantur fructus dotis, tamē iſta controuerſia ceſſat, quando matrimonium durat & concurrunt onera matrimonij, vt
55 bene hos duos caſus diſtinguit *Bart. in l. in inſulam §. vſuras nu.* 3. *ff. ſolut. matr.* & tradunt *DD. in cap. ſalubriter de vſuris*, & eſt communis opinio, *vt per Corn. conſ.* 164. *nu.* 5. *lib.* 3. & in iſto caſu exactionis ob vergentiam ad inopiam ſunt iura clara, & non reperitur aliquis qui contradicat.

Non obſtat, quod iſti fructus debeātur officio Iudicis, & ideo, cum condemnatio in ſententia fuit omiſſa non
56 poſſunt peti in iudicio ſeparato iuxta *l. terminato C. de fructib. & lit. expenſ.* quia non eſt ita clarum, quod iſti fructus ſolum debeantur officio Iudicis, multi enim tenent, quod fructus poſſunt peti actione de dote cum augeant dotem *Paul. de Caſtr. in leg. ſi marito §. ſi fundum ff. ſolut. matrimon. Rip. in rubrica eiuſdem tit. nu.* 46. & *ibi Ruin. nu.* 72. & 77. *Bald. nouell. in tract. de dote* 2. *part. nu.* 10. *Rimin. Iun. conſ.* 184. *nu.* 86. *lib.* 1. ſed quia opinio eſt con-

K 2 trouer-

troue rſa, & Rota alias viſa eſt inclinaſ-
ſe in contrariã ſententiam, vt per *Barz.*
57 *deciſ.93.lib.* 1. Ideo omiſſo hoc funda-
mento fuit per Dominos reſponſum,
quod in inſtrumento continetur pro-
miſſio reſtitutionis dotis in omnem, &
quencunq; caſum, & quicquid dicendũ
ſit quando ſolum eſt facta promiſſio in
omnem caſum, quo eſt diſcrepantia
inter DD. an promiſſio comprehendat
reſtitutionem ob vergentiam ad ino-
58 piam, quia eſt in propria reſtitutio, vt
per Iaſ. in d.l. ſi conſtante nu. 192. ta-
men ceſſat iſta difficultas, quando pro-
miſſio, eſt facta in omnem, & quem-
cunq; caſum, quia tunc comprænendi-
tur iſte caſus improprius *Riminal. ſen. conſ.* 600. *nu.* 76 *lib.* 3. & ideo cum poſt-
59 ca in inſtrumẽto ſubiungatur, promiſ-
ſio damnorum, & intereſſe, & cõſequẽ-
ter intereſſe ſit etiam promiſſum, in
iſtum caſum iſti fructus poſſunt peti,
vti intereſſe vigore promiſſionis, licet
condemnatio fuerit cõmiſſa in ſenten-
tia *Corn. in d. l. terminato nu.* 9. *Alex. in d. §. ſi fundum nu.* 1. *Rim. d. conſ.* 184.
nu. 57. *Rol. a valle conſ.* 62. *nu.* 6. & 7.
lib. 4 *tanto magis cum Coram A.C.* iſti
fructus fuerint petiti.

Quantum ad fructus donationis pro-
pter nuptias licet ſint variæ DD. ſen-
60 tentiæ, an viduuæ ſoluto matrimonio
debeantur iſti fructus, & in iſta diſſen-
tione DD. per viam inclinationis ma-
gis placeret opinio affirmatiua, quam
contra deciſiones *Afflict.* 291. *et Capyc.* 65. *Gramat. deciſ.* 103. *nu.* 98. & 101.
late *Theſſaur. deciſ.* 45. in qua reſpon-
detur rationibus deciſionis, *Afflict.* &
reprobatur *conſ. Corn.* 20. *lib.* 3. quod
allegatur per informantes pro credi-
toribus, quia ſicut in caſum vergentiæ
ad inopiam debẽtur vxori fructus do-
61 tis, vt dictum fuit, ita pariter debentur
fructus donationis propter nuptias, vt
ex ipſis ſe ipſam, virum, & liberos ſub-
ſtentare poſſit *l. vbi adhuc*, & ibi bene
deducit *Bald. ſub nu.* 26. *verſ. interea ex fructibus ipſius donationis Cod. de iur. Emphit.*

Non obſtat, quod non eſt locus re-
ſtitutioni in bonis Honorij, quia co-
munis opinio eſt in contrarium *Bart. in d. l. ſi conſtante n.* 25. *Io: Andr. in add. ad ſpecul. nu.* 18. *in verbo viro*, *Ripa in d. l. ſi conſtante nu.* 52. *Put. deciſ.* 265. *lib.* 3.

*R. P. D. Pania Romana fructuum do-
tis Lunæ 27. Februarij* 1606.

Contracto matrimonio inter Illuſt.
& Excellentiſs. D. Marcum Pium, &
Illuſt. & Excell. D. Cleliam Farneſiam
anno 1587. promiſſa fuit dos ſcut.
45 m. monetæ cum pactis in capitulis
matrimonialibus, & inſtrumento appo-
ſitis, vt in caſu reſtitutionis dotis per
mortem D. Marci ſuperuiuente D.
Clelia dotem etiã in Vrbe haberet, &
ſine vlla exceptione illius hæredes re-
ſtituerẽt, & ſi in dote reſtituenda ceſ-
ſarent fructus ad rationem ſeptem cũ
dimidio, pro quolibet centenario, &
anno iuxta conſuetudinem, & ſtatuta
Vrbis ſoluere tenerentur.

Vita functo D. Marco Pio; D. Clelia
de anno 1600. de pacta dote habuit
ſcuta 32400. & pro reſiduo ſunt ſcut.
12600. Illuſtr. & Excellentiſs. D. Aæ-
neas Pius præmiſſa aſſertione, quod
ipſe erat hæres cum beneficio l. & in-
uentarij, & quod hæreditas D. Marci
erat maximè grauata, & fortaſſis exau-
ſta, vt ex inuentario cognoſci poterat,
& quod multa bona poſt mortem ad
ſe plæno iure non pro herede D. Mar-
ci, ſed ex diſpoſitione anteceſſorum
ſuorum, & alias diuerſimodè ſpecta-
bant, ideo intuitu meritorum D. Clæ-
liæ, & Sereniſſimæ familiæ Farneſiæ
non ſicut hæres, ſed tanquam Aeneas
Pius nomine proprio obligauit ſe in-
tra duos annos ad reſiduum D. Cleliæ
ſoluere, & interim nomine alimentorũ
ſingulo anno ad rationem ſeptem cum
dimidio, pro quolibet centenario an-
ticipatè de ſemeſtre in ſemeſtre eidem
D. Clæliæ ſoluere, & reſpondere.

Hæc alimenta D. Clelia vſq; ad an-
num 1605. ad prædictam rationem
exegit, demum eidem agenti coram

A. C.

A. C. ſuper ſolutione ſortis principalis, oppoſita fuit exceptio, quod prædicta alimenta in ſortem computari teneretur, & quoniam articulus erat grauis & exemplaris vtraq; pars iudiciũ Rotæ deſiderauit, vbi pro ſupradictis primo inſtrumento dotale, & alio inſtrumento cum D. Aenea celebrato, *&* *ſtatut. Vrbis lib. 2. cap.* 137. & alijs deductis Rota vtraq; parte informante, cauſa per omnes Dominos viſa, & diſcuſſa cenſuit Alimenta D. Clæliæ præſtita non fuiſſe in ſortem principalem dotis computanda; non ex eo quod vigore iuris comunis fructus D. Clæliæ viduæ pro dote, vel parte dotis nõ ſolutæ debeтentur, quoniam Rota non ſequitur dictam opinionem, niſi duo copulatiuè concurrant videlicet eius inopia, ita vt aliunde non habeat alimenta, & quod fecerit diligentiam ꝓ

61 dote effectualiter habere iuxta *deciſ. Afflict.* 284. *& Theſ.* 43. *nu.* 2. *& deciſ. Rotalem in vna Spoletana vſusfructus die* 13. *Iunij* 1589. *coram D. Card. Manticatunc Rota Auditore, & in cauſa Romana ſeu Ceſenaten. fructuum dotis die* 13. *Iunij* 1603. *coram R. P. D. Licta*; quæ duo requiſita ſicut vnus ex Dominis putauit in hoc caſu concurrere; alij tamen quia non viderunt eſſe probata, in hoc motiuo non fecerunt fundamentum.

Maior difficultas fuit circa ſtatut. vrbis, quo ſecundo loco vtebantur informantes pro D. Clælia, ad quod ſe contrahentes expreſsè retulerunt, & in diſputatione dubij propoſuerunt; Prætendebant, enim quod ſtante hoc ſtatuto, à Sede Apoſtolica confirmato valide potuit deduci in pactum, quod

63 per ſtatutum erat conſtitutum *Surd. de aliment. lib.* 1. *quæſt.* 44. *nu.* 33. *verſ. amplia tertio*; Idq; non obſtante, quod in reſtitutione dotis attendi debeat ſtatutum ſiue conſuetudo, quæ viget

64 in loco domicilij mariti defũcti *l. exigere dotem ff. de iudic.* quia per pactum poteſt conueniri, vt attendatur ſtatutum contractus, & domicilij mulieris licet maritus ſit forenſis *Felin. in cap.* 2. *nu.* 30. *limitat.* 7. *de ſponſal. Cagnol. in l. exigere dotem nu.* 23. *ff. de iudic.* neq; obſtante Iudiciali interpellatione, quã ſtatutum requirit, quo primo fundamento vtebantur informantes pro D. Pio, ad quem licet informantes pro D. Clælia multis modis reſpondere niterentur.

Primo, quod hoc caſu fructus deberentur ex pacto, & conuentione, pactũ

65 ab initio petitum inſeruiebat ꝓ interpellatione *Alex. conſ.* 122. *nu.* 4. *verſic. & ſic videtur lib.* 5.

Secũdo, quod interpellatio Iudicialis à ſtatuto non requiritur pro forma, ſed ad conſtituend. debitorem in mora vnde ipſa conuentio ſufficit, &

66 deſeruit loco moræ cum voluntas promittentis habeatur loco interpellationis, & citationis cui renunciari poteſt *Gabr. de Citation. concluſ.* 1. *nũ.* 346.

Tertio, quod in hoc caſu ſatis videri poterat adeſſe interpellatio, cum in-

67 teruenerit iuramentum, quod habet vim interpellationis, *Oſaſch. deciſ.* 49. *nu.* 7.

Quarto, quando contra, aliquem requiritur iudicialis vocatio illa nõ eſt neceſſaria, vbi ille qui ſponte ſe obtu-

68 lit, vt poſt *Io: Andr.* tradit *Franc. in cap. fin. nu.* 9. *verſ. quinto quæritur quod ſi fuit omiſſa ſpecialis citatio de electione. lib.* 6.

Nihilominus iſtæ reſponſiones non videbantur tollere difficultatem, tum

69 quia qui ſe fundat in ſtatuto, qualitatem à ſtatuto, requiſitã in primis probare debet, *Bart. in l.* 1. *S.* 1. *ff. ne quid in flum. publico Dec. conſ.* 18. *nu.* 4. *Socc. Iun. conſ.* 44. *nu.* 86. tum quia in terminis, ſtatuti Romani antiqui, quod viduæ alimenta non debeantur niſi verificatur, qualitas petitionis, & ante petitionem non ſit locus ſtatuto, *tenuit*

70 *Luc. Pet. in pract. form. Capitol. lib.* 4. *cap.* 8. *nu.* 5. tum deniq; quia iſta qualitas Iudicialis interpellationis ꝓ forma, etiam requiſita videbatur ibi, *poſt Iudicialem interpellationem*, nam regula-

gulariter cum in lege, vel ſtatuto da-
71 tur ordo prioris, & poſterioris, tunc cenſetur inductus pro forma *Felin. in cap. cum dilecta nu. 6. de reſcript. Pariſ.*
72 *conſ. 19. n. 185. lib. 2.* & forma à ſtatut. inducta præcisè eſt adimplenda *Socc. Iun. conſ. 3. nu. 15. lib. 2.* maximè, quia qualitas interpellationis Iudicialis, etiā de iure comuni, requiritur *Crauett. cōſ. 912. nu. 7.*

Quibus ita ponderatis, nunc propter difficultates prædictas omiſſis Rotapio reſolutione capiēda, primo quia conſiderauit cauſam obligationis D. Aæneæ, quæ non fuit fundata, in aliqua dilatione temporis ad ſoluendum aliquid debitum, ex aliqua cauſa, quæ tranſieiit in mutuum, vnde naſceretur vſura, ſed in mera voluntate, & liberalitate eiuſdem D. Aęneæ, qui non tamquam hæres D. Marci, ſed ipſe tanquā Aeneas Pius, & ſic tanquam tertius extraneus voluit D. Clæliæ ad prædictæ dotis reſidui reſtitutionem teneri, & cum effectum obligari, & interim eidem alimenta præſtare, ſicut ſecundo ipſa ſuæ obligationi ſatisfaciendo præſtitit ne dum hæredibus D. Marci Mariti mortui dicebatur non eſſe ſoluenda, & ipſe ſtatim ſoluere nolebat, D. Clelia vidua dotæ, & alimentis fraudaretur.

Nec ideo poterat in hoc contractu conſiderari, quia voluit ad tempus ſibi benè viſum teneri ſoluere nō prius, & interim etiam alimenta ad certam ſummam præſtare, quoniam cum ex
73 præſtita ex dura dilatione temporis non debet dari repetitio iuxta *tex. in l. ſi quis à liberis, vbi Bart. ff. de liber. agnoſcend.* nihil prohibebat, quo minus D. Aeneas poſſet ita promittere non ſolum tempore, quo non fuiſſet dos reſtituta, ſed toto etiam tempore vitæ D. Clæliæ non attenta dilatione temporis, quod D. Aeneas, tamquam non oblatus in ſua poteſtate habebat & conſequenter hodie non erat iuſtum quod iſta liberalitas D. Aeneæ, propter quod D. Clelia diſtulit facere ſuas interpellationes etiam Iudiciales contrà hæreditatem mariti prædefuncti verteretur in eius damnum, & præiudicium, quod procul dubio contingeret ſi exacta pro alimentis, etiam conſumpta in ſortem principalem propriæ dotis computare teneretur.

Pręterea Rota in iam dicta facti ſpecie apertioris intelligendi gratia duos caſus dixtinxit, primo quando repetitur dos ab hæredibus mariti defuncti, qui tenetur viduæ dotem reſtituere, & hoc caſu nō debenter fructus niſi poſt Iudicialem interpellationem iuxta formam ſtatuti, quod ſi quidem exactum fuerit loco fructuum, & dos petatur tunc illud omne compenſari poſſet in ſortem principalem, & in his terminis procedebant omnia allegata pro D. Pio.

Alter caſus, eſt quando petitur dos ab obligatio reſtituere ex ꝓpria obligatione, qui ante non erat obligatus, & qui interim ſoluit alimenta, quæ etiam ſoluere promiſit, & cum petitur ab eo ſuos principalis vult alimenta, tanquā indebitè ſoluta compenſare inſortem, quia ex propria obligatione, & nomine proprio, non tanquam hæres, ſed tamquam tertius promiſſor teneri voluit ad vtrumq; quod facere potuit *l. in re mandata C. mandati.*

Hos duos caſus diſtinxit, & probauit, *Rota in cauſa Romana fructuum dotis de Suragbis die 19. Ianuarij 1600. coram R. P. D. Iuſto*, vbi fructus a Io:
74 Bap. ſoluti Lauræ nō fuerunt computati in ſortem, & iſtæ caſus procedit in promiſſione extranei, vt tenuit *Rota in cauſa Romana fructum dotis die 15. Nouembris 1569. & in eadem 15. Ianuarij, coram bo. mem. Orano.*

Vnde cum in hac cauſa D. Aeneas hæres D. Marci, ſed tanquam tertius non obligatus ex ſua liberalitate ad reſtitutionem dicti reſidui dotis, & vlterius eidem præſtare alimenta ad rationem ſuptadictam teneri noluerit, non poteſt modo alimenta ſic ſpōte ſoluta, & bona fide conſumpta de ſorte principali

cipali deducere eum ob prædicta, tum quia donaſſe cenſebatur.

Nec ad rem pertinebat, quod ſoluerea vſuras per errorem poſſit eas repetere, quoniam fuit reſponſum hic non fuiſſe ſolutum per errorem, ſed ſcienter liberè, & vtraq; parte conſentiente neq; ad fuiſſe aliquam aliam vſuram, cum mutuum verum, vel palliatū ceſſaret.

Et eo plenius procedebat, quia poſtquam D. Aeneas prædicto modo promiſiſſet ſoluere ſeptem, cum dimidio pro centenario nomine alimentorum adiecit, & velle teneri, omni exceptione, contradictione retentione, & compenſatione pænitus remotis, & ceſſantibus.

SVMMARIVM.

1 *Appellari poteſt à ſententia notoriè iniuſta non obſtante ſtatuto appellationem in certis caſibus remouente.*

2 *Probatio per depoſitionem damnorum paſſi cum iuramento vigore ſtatuti inducta permittitur.*

3 *Iuramentum damni paſſi cenſetur per Iudicem acceptatum, & iuranti delatum, eſto quod Iudex in cauſa procedat.*

ARGVMENTVM.

Appellatione remota per ſtatutum in certis caſibus ſi ſententia, eſt notoriè iniuſta adhuc appellatur, & varia de damnis datis ad intellect ſtatut. Beneuent. lib. 1. tit. eodem.

DECISIO XLIX.

NOtarius Carolus Cucuzzellus pro ſubſtinenda appellatione à binis ſententijs interpoſita in cauſa damnorum datorum contra formam ſtatuti, oppoſuit dictum ſtatutum non habere locum, quando ſententia eſt notoriè iniuſta; quo caſu non obſtante ſtatuto appellationem remouente, poteſt appellari ex deductis *per Caual. in dec. 12. nu.*
1 *4. & 5. vol. 1.* & de notoria iniuſtitia conſtare dicebat, ex quo Vincentius Florillus damnum paſſus, in eius quærela propoſita medio eius iuramento non iurauit parte citata; neq; Iudice ſibi iuramentum deferente, vt dicebat fieri debere ex doctrina *Bart. in conſ. 113.* Quibus tamen non obſtantibus contrarium fuit determinatum per Curiam Vicariatus Temporalis; ex quo dubitari non poterat damnum fuiſſe illatum, nam de eo conſtabat non ſolum per ſupradictam, quærelam verum etiam, quia animalia N. Caroli fuerunt infragranti reperta ad damnificandum, & ad Curiam ducta, eiq; cum cautione conſignata eo quo Iudex moueri potuit ad condemnandum iuxta notata *in l. 3. ff. de teſtibus*, Quare ſententia dici non poteſt iniuſta.

Neq; aliquam continet nullitatem, quia prædictum ſtatutum *lib. 1. tit. de damnis datis*, ſemper in his terminis de Stilo Curiæ fuit practicatum, & praxis, eſt optima legum interpres, vt vulgare eſt, immò ad prædicta arguebatur ex alio ſtatuto *tit. de furtis in*
2 *Platea §. item, quod in damnis datis*; vbi quia probationes in damnis datis ſunt difficiles, ſtatutum inducit probationem ex iuramento damni paſſi iuxta *gloſ. in l. ſi quando C. vnde vi Petr. Gerard. ſingul. 23. nu. 9.*

Replicabat inſuper Aduocati Vincentij iuramenti delationem non fuiſſe neceſſariã, ex quo Iudex illius vir-
3 tute procedens in cauſa videtur dictum in,

ctum iuramentum acceptaſſe, & conſequenter detuliſſe ita *Plot. in tract. de delict. ſur. §. 1. nu. 2. verſic. & Iudex.*

SVMMARIVM.

1 *Scriptura priuata in antiquis probat quod tamen declara, vt nu. 5.*
2 *Probatio fit etiam ex Chronicis, & biſtorijs.*
3 *Scriptura priuata poſita inter authenticas probat.*
4 *Approbaſſe cenſetur, quis ſcripturam priuatam aduerſus eam non opponendo.*
6 *Doctoris dictum debet intelligi ſecundum iura, & doctrinas, quas allegat.*
7 *Scriptura priuata neq; fauore pia cauſa probat.*
8 *Archiuium publicum dicitur, illud in quo pra eſt publicus officialis.*
9 *Scriptura priuata, antiqua roboratur obſeruantia ſubſequuta.*
10 *Scriptura priuata adhoc, vt probet debet in ſe continere ſollemnia, & requiſita neceſſaria.*

ARGVMENTVM.

De ſcriptura priuata in antiquis; quam probationem Inducat, & quibus concurrentibus

DECISIO L.

MOnaſterium S. Petri Monialium conuenit poſſeſſores nonnullorum bonorum ſub prætextu, quod dicta bona eſſent Monaſterij prædicti; & ab eo olim vſurpata; producendo pro ſuæ intentionis fundamento ſequens peruetuſtum inuentarium confectum ab hinc vultra CCC. Annos, vt ſequitur.

In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti, & Virginis Matris eius incipit inuentarium poſſeſſionum, quas habet Monaſterium S. Mariæ de Porta Summa donatum, & incorporatum per Sum. Pont. Dom. Bonifacium; quę quidem poſſeſſiones ſunt infra Ciuitatem Beneuentanam, & extra ſecundum continentiam inſtrumentorum inuentorum in ipſo Monaſterio; licet pluries ex ipſis poſſeſſionibus ſint multipliciter occupata.

In primis domus hactenus vna caſalina, qua fuit locata anno Domini MCCLXII. vſq; ad vigeſimum nonum annum completum Magiſtro Geffrido filio, quondam Ioannis de Marciano, qua caſalina, vel domus eſt ſita infra hanc Ciuitatem Beneuentanam in contrada, qua dicitur Porta Summa, ſecus viam publicam, qua itur ad turrectam, & ſecus caſalinam Nicolai Tucuſſi, & ſecus ſtrictulam, qua eſt inter eandem caſalinam, & domum Iudicis Tomaſij Layci, & eſt in parochia S. Girici.

In parochia S. Angeli de Porta Guiſcarda domus, vna quam tenet in locatione Riccardus Biloſta, ſecus mœnia Ciuitatis, & à duabus partibus viam publicam.

In Parochia S. Bartolomei de Iermetis vna, quam tenet in locatione Simeon Maſcambronus per tarì otto.

In monte S. Felicis, item vinea vna, quam tenet in locatione Cobellus de Enea, ab vna parte, ſecus viam vicinalem, & ab omnibus alijs partibus, res prædicti Monaſterij per tarì ſei.

Item vinea, vna quam tenet in locatione Simeon Maſcambronus, & heredes, quōdam Petrilli de Gregorio per hos fines ab vna parte ſecus viam publicam & ab omnibus alijs partibus res dicti Monaſterij.

Item vna vinea, quam tenet in locatione Iulianus de Calenda per hos fines ab vna parte ſecus viam vicinalem, prædictam, & ab alijs omnibus partibus res prædicti Monaſterij.

Item vna vinea, quam tenet in locatione

tione Mercurius de Leone; per hos fines ab vna parte ſecus viã publicã, qua itur Neapolim, & ab omnibus alijs partibus res prędicti Monaſterij.

Item vinea vna quam tenet in locatione Iudex Dominicus de Sabariano per hos fines ab vna parte ſecus furcas Cretarij, & ab alijs omnibus partibus res dicti Monaſterij per tarì 7.

Vinea, & alia poſſeſſiones eiuſdem Monaſterij exiſtentes in Pontecorbo, & planitijs S. Chriſtofani, & S. Lazzari.

Item vinea vna quam tenet in locatione Marinus de Gregorio per hos fines ab vna parte ſecus viam publicam, ab alia ſecus viam vicinalem, & ab alia ſecus res prędicti Monaſterij.

Item iſca vna quam tenet in locatione Iudex Dominicus de Sabariano, per hos fines ab vna parte ſecus flumen Sabbati, ab alia ſecus viam publicam; & ab alia parte ſecus res illorum de Vipera.

Item vinea vna exiſtens in collinis in Caſali quondam Iudicis Blaſij de Enea, per hos fines ab vna parte ſecus viam publicam; & ab alia res hęredis dicti quondam Iudicis Blaſij, quam tenet in locatione dictus hęres per tarì 7.

Item vinea vna exiſtens in contrada collinarum quam tenent in locatione hęredes quondam Iacobi Malanocte per hos fines per tarì ......

Item vinea vna quam tenet in locatione Tomas Calenda per hos fines ab vna parte ſecus res dicti Monaſterij ab alia parte ſecus res dicti Thomaſij, & ab alia parte ſecus viam vicinalem per libre due di cera.

Item vinea vna (in contrada Pini) quã tenet in locatione Zuzolus de Enea per hos fines à duabus partibus uias publicas, et ab alia res Iudicis Nicolai Gentilis, & ab alia res prędicti Monaſterij per libre dne di cera.

Ex qua ſcriptura licet priuata innuebãt Aduocati Monaſterij, quod
1 ſtante antiquitate plenam faceret probationem vti reſpondet *Iaſon. in conſil. 65. col. 3. verſic. Tertio confirmatur lib. 3. & in conſil. 166. col. 3. verſic. ad prędicta acedat lib. 4.* & de eius antiquitate non dubitabatur, quod nempe excederet ab hinc annos CCC. & vltra; nam Monaſterium S. Marię de Porta Summa cuius eſt ſupradictum inuentarium; fuit anno ſalutis MCCCXXIII. vnitum, & incorporatum Monaſterio S. Petri; quod hodie agit: per Gulielmum Biloctã tunc Beneuentanæ Vrbis Gubernatorem de licentia Summi Põtificis, vt teſtatur *Dom. Marius de Vipera in Chronologia Archiepiſcoporum Beneuent. fol. 129.* vnde inuentarium certo eſt antiquius dicto anno MCCCXXIII.

2 Ex Chronicis autem, & hyſtorijs probatio deſumitur vti notat *Gam. deciſ. 335 nu. 7.*

Quod aſſumptũ roborari dicebant pro parte dicti Monaſterij ex quo d. ſcriptura ſiue Inuentarium fuit repertum in Archiuio antiquo eiuſdẽ Monaſterij; ex quo alias fuerunt extractæ aliæ ſcripturæ, & in Iudicijs productę vnde licet ſupradicta ſcriptura eſſet priuata, tanquam
3 poſita inter authenticas adhuc probaret adnotata per *Crauett. de Antiquit. temporis par. 1. verſic. quarto limitatur nu. 2.* Immò dicebatur pro parte Monaſterij dictam ſcripturam fuiſſe à conuentis tacitè approbatã, ex quo non oppoſuerunt aduerſus eam niſi, quod non ſufficeret ad probandam intentionem Monaſterij;
4 quando etenim quis non opponit aduerſus ſcripturam priuatam illã approbaſſe cenſetur; *Butr. poſt Hoſtienſ. in cap. quoniam contra de probat. Alex. conſ. 135. in fine lib. 6.* cum alijs per eundem *Crau. loco cit. par. 1. verſic. queritur etiam nu. 23. & 24*

Ex aduerſo pro parte conuentorũ replicabatur ſupradictis nõ obſtantibus eos omnino fore abſoluendos. Nam licet *Iaſ in d. conſ. 65.*
5 *& 166.* dixerit ſcripturam in antiquis probare adducendo doctrinam

Ant.de Butr. in c. 2. de fide Inſtrum. id tamen *Butr.* non dixit,ſed tantum quod ſemiplenã probationẽ faciat, vt aduertit idem *Crauett loco ſepe citato par. 1.verſic. Viſo de verbis in prin-*
6 *cipio*,& ſic intrat regula, quod Doctoris dictum debet intelligi ſecundum Iura,& doctrinas quas allegat. *Bar. in l.nõ ſolum §. liberationis ff. de libertate legata Bald.per tex. in auth. ſed iam neceſſe C.de donat. propter nupt.* Ex quo fit,vt Monaſterij fundamentum poſitum in *d.doctrina Iaſ.* corruat; &
7 quod ſcriptura priuata neq. fauore præ cauſæ probat, ſubiunxit idem *Crauett.d.verſic. Viſo de verbis nu.* 14.

Minus obſtat aliud aſſumptum, quod nempe iſta ſcriptura priuata, tãquã collocata inter publicas probet;nam ad hoc inter alia requiritur
8 quod Archiuio Pręſit publicus officialis,quod in caſu noſtro deficit; vt aduertit idem *Crauett.vbi ſupra verſic.quarto limitatur in principio.*

Neq. obſtat prætenſa tacita approbatio nam ex replicationibus factis in libello Monaſterij apparet contrarium, quod ſcilicet conuenti illicò aduerſus ibi enũciatam ſcripturam ſe oppoſuerunt; Inſtando pro exhibitione. qua facta de nouo per cõparitione pariter ſe oppoſuerunt.

Fuit inſuper conſideratum pro parte dicti Monaſterij quod ſupradicta ſcriptura nõ parum adiuuabatur ex poſſeſſione in qua reperiebantur multi deſcendentes, vel ſaltim eiuſdem familię;cum illis in Inuentario enunciatis, nam tunc dubietas
9 ex obſeruãtia ſubſequuta certificari videtur argumẽto *l.minime,& l.ſi de interpetratione ff.de legibus* pro vt explicat idem *Crauett.loco citato par. 1. verſic quarto limitatur nu. 16.*

Sed quia in dicto Inuentario deficiebant requiſita,& ſolemnia,quæ neceſſario requiruntur,ad eius inte-
10 gritatem,& validitatem iuxta *conſil. Baldi 438. quia teſtes in fine lib.* 3.& doctrinã eiuſdem *Crauett.vbi ſupra verſic.viſo de verbis nu.13.* Nęc probationes à Monaſterio factę concludebant reſpectu confinium præſentium,ſupradictorum bonorum, cum illis in dicto Inuentario appoſitis; ideo Archiepiſcopalis Curia conuẽtos ab impetitis abſoluit ſaluo iure dicto Monaſterio rectius agendi; de anno 1603.

F I N I S.

Digitized by Google

DECISIVAE CONSVLTATIONES

Eiuſdem Clariſſimi viri

D. IO. BAPTISTAE BILOCTAE

In arduis, nodoſiſque Iuris Quæſtionibus

Ab eo editæ dum in Supremis Regni Neapolitani Tribunalibus cauſas dixit.

SVMMARIVM.

1 *Officium Curſoris maioris ad collationem Catholicæ Maieſtatis ſpectat.*
2 *Officium Curſoris Maioris, eſt de Regalibus.*
3 *Creatio officiorum de Regalibus eſt.*
4 *Regalium alienatio prohibita eſt de iure communi.*
5 *Item de iure Regni.*
6 *Quod tanto magis procedit in Regalibus annexis poteſtati Principis.*
7 *Officium Curſoris maioris eſt magnæ dignitatis, & confidentiæ.*
8 *In officio Curſoris maioris conferendo, cenſetur electa induſtria perſonę.*
9 *Electio induſtria perſonæ magnopere ſpectat in officijs gerendis.*
10 *Ex propria perſona electus non poteſt alterum loco ſui ſubſtituere.*
11 *Et in hoc conſideratur duplex intereſſe alterum commoditatis, & indennitatis, alterum voluntatis, & nu 70.*
12 *Intereſſe voluntatis ſtrictius procedit in officijs, quam in feudis.*
13 *Et ideo electus per ſubſtitutum volens exercere aliquod officium, ad id non admittitur niſi cum licentia proregis præuia conſultatione.*
14 *Locationem vltra decenniam dicitur ad longum tempus.*
15 *Locatio ad vitam locatoris, an dicatur ad longum tempus.*
16 *Fructus feudi poſſunt locari pro toto tempore quo feudum erit penes locatorem.*
17 *Locatio vltro decem annos dicitur ad longum tempus eſſe, quod ſit adiunctum pactum reſolutiuum ſequuta morte locatoris.*
18 *Pacta adiuncta contractui non alterant regulariter illius naturam.*
19 *Contractus dicitur purus etiam, quod reſoluendus veniret ſub conditione.*
20 *Ius in re conſtituitur per locationem ad longum tempus certum, ſecus indefinitum.*
21 *Optima, & ſubtilis diſtinctio Molina Theologi ſuper contractu locationis ad vitam.*
22 *Locatio fructuum feudi ad longum tempus permictitur de fructibus ſeparatis, ſeu ſeparandis; non vero dependentibus.*
23 *Locatio ad vitam locatoris dicitur ad longum tempus ſecundum magis communem opinionem.*
24 *Fructus feudi poſſe locari ad longum tempus eſt controuerſum.*
25 *Locatio vltra decennium dicitur ad longum tempus eſſe, quod penſio ſit diſtributa in plures annos.*
26 *Pedagio vendito intelligitur vendita commoditas percipiendi emolumenta.*
27 *In contractibus rei alienari prohibita vtile per inutile vitiatur.*
28 *Locatio facta vltra tempus à lege permiſſum non ſubſtinetur pro tempore permiſſo.*
29 *Pacto minimè caueri poteſt, vt tot ſint locationes quot ſunt anni.*

30 *In rebus prohibitis alienari cenſetur probibita tranſlatio poſſeſſionis, tituli, exercitij, & adminiſtrationis.*

31 *Alienationes contra prohibitionem legis licet nulla ſint, & nullum producant effectum; tamen ratione contemptus ob id penam incurritur.*

32 *Gloſ. in l. codicillis §. Inſtituto ff. de legat. 2. reprobatur.*

33 *Ex locatione ad longum tempus tranſfertur Ius in re.*

34 *Conductor ad longum tempus expelli minime poteſt à nouo Domino, & equiparatur conductio ad longum tempus expreſſę bypotecę.*

35 *Pupillorum res non poſſunt locari ad longum tempus ſine ſolemnitatibus requiſitis in alienationibus.*

36 *In locatione ad longum tempus rerum Empbiteoticarum ſoluitur laudemiũ cum ſit alienationis ſpecies.*

37 *Feudum ad longum tempus locari non poteſt.*

38 *Officialis in officio nec Dominium, nec aliud Ius reale babet, ſed tantum adminiſtrationem, exercitium, & emolumentorum perceptionem.*

39 *Reſtitutus ad omnia per Principem intelligitur reſtitutus ad officiũ non autem ad feuda alijs conceſſa.*

40 *Iuriſdictio conceſſa in feudum, & in officium valde differunt.*

41 *In cõductorem vſusfructus, vel Appaltus non tranſit vtile Dominium, & de veritate n.*

42 *Maritus locando rem vxoris non trãsfert Ius in re in beneficium conductoris ex quo non eſt verus Dominus.*

43 *Conductor ad longum tempus non poteſt expelli, ſed nouus Dominus tenetur de nouo relocarę.*

44 *Conductor ex propria locatione acquirit quodam Dominium, & nu. 45.*

46 *Locatio facta per virum de re dotale nullum pręiudicium affert vxori ſoluto matrimonio.*

47 *Maritus qui poteſt rem vxoris locare ad longum tempus, non poteſt locare feudum, & Empbiteuſim.*

48 *Exceptio rei Iudicatę viget quando idem articulus diſcutitur licet non adſint eędem perſonę, quę ex Iuris interpretatione, adeſſe cenſentur.*

49 *Vbi eadem res interuenit dicitur adeſſe eadem cauſa, & obſtat exceptio rei iudicatę.*

50 *Sententia lata pro vno prodeſt alteri qui babet idem Ius.*

51 *Sententia qua teſtamentum eſt reſciſsũ prodeſt alijs qui in Iudicio non fuerũt ſicuti ſententia lata pro vno legatario, pro vno ſocio, & pro vno reo debendi.*

52 *Tex. in l. Emptorem C. locati limitatur, & declaratur.*

53 *Reſignatio quam Vaſſallus facit de feudo in manibus directi Domini dicitur actus voluntarius & nu. 56.*

54 *Reſignatio, & retroceſſio vtilis Dominij quam Vaſſallus facit Domino; dupliciter ſe babet nempe ex cauſa primeua, & neceſſaria, ac ex cauſa noua, & voluntaria.*

56 *Quando reſignatio ſit ex cauſa primeua, & neceſſaria bypotecę medio tempore contractę reſoluuntur, quod ſecus ſi ex cauſa noua, & voluntaria. Sed bęc regula procedit in feudis tantum, & nu. 57. & procedit in vera, & ſimplici refutatione, non vero in conditionata nu. 58*

59 *Decretum Regię Camerę Refertur.*

60 *Clauſula omni modo meliori omnes defectus libelli ſanat, & latè de eius effectu.*

61 *Clauſula Ius, & Iuſtitiam miniſtrari, & de eius effectu copioſe.*

62 *De efficacia prędictarum clauſularũ.*

63 *In Regno: non opus eſt ſolemnitate libelli in ciuilibus, & miſtis, ſed ſufficit qualis qualis pesitio, & omnis ſolemnitas Iur: comunis cenſetur reiecta per cap. deteſtantes, & pragm. diſpendia litium, qua eſt prima in tit. de ordine Iudiciorum.*

64 *In Regno ſẽtẽtia poteſt proferri ex alia cauſa quã deducta in libello, nec opus eſt quod ſententia feratur conformis libello.*

65 *Princeps poteſt proferre ſententiã extra*

tra

tra petita ſola facti veritate inſpecta.

66 *Conceſſa poteſtate ſubſtituendi non cenſetur conceſſa poteſtas locandi, & de differentijs inter conductorem, & ſubſtitutum, & nu. 67. & 68. latiſſimè, & nu. 71.*

69 *Conceſſa poteſtate alienandi feudum, alius requiritur aſſenſus in actu alienationis.*

72 *Dolus pleniſſimè definitur.*

73 *Dolus conſideratur non ſolum mentiẽdo, ſed etiam tacendo, & occultando veritatem.*

74 *Dolus dans cauſam contractus annullat contractum ipſo Iure.*

75 *Doloſus contractus caret conſenſu.*

76 *Leſio enormiſſima in quo conſiſtat.*

77 *Leſio enormiſſima qualis ſit arbitrio Iudicis relinquitur.*

78 *Remed.l.2.C.de reſcind.vẽd.an habeat locum in contractu locationis latè diſcutitur.*

79 *Remed.d.l.2.habet locum etiam finita locatione; & recenſentur DD. tenentes hanc opinionem num.80.& DD. tenentes pro contraria opinione.n.81.*

82 *In remed d.l.2.C.de reſcind. vend.an veniant fructus.*

83 *Enormiſſima leſio æquiparatur dolo ex propoſito.*

84 *Stantibus nullitatibus, quę opponi poſſunt etiam à reuocare volente fructus medio tempore percepti reſtituendi ſunt.*

85 *Conſt. Regni Conſtitutionem diuę memorię procedit non ſolum in feudis, ſed etiam in officijs.*

86 *In nullitate contractus inſpicitur tempus initi contractus.*

ARGVMENTVM.

Regalium iurium alienatio abſque aſſenſu minime fieri valet; tum iure communi cum Regni inſpecto quidue de eorum fructibus, & quid ad longum tempus latè examinatur.

Exceptio rei iudicatæ viget inter diuerſas perſonas quando idem articulus diſcutitur.

Reſignatio officij facta in manibus Domini, quos producat effectus diſtinguitur.

Et varia de dolo, & leſione in contractu locationis interuenientibus diſcutiuntur.

CONSVLTATIO I.

Sit nomen Domini Benedictum.

LOCAVIT Don Ioannes de Taxis Comes Villæmedianæ maior tabellarius, ſiue curſor Cattholicæ Maieſtatis in omnibus eius Regnis officium curſoris maioris huius Regni Neap. D. Martino Zapattæ anno 1578. per annos decem decurrẽdos ab anno 1582. pro annuis duc. 4900. & poſtea D. Io: Bapeiſtæ Zapattæ Martini fratri anno 1586. per annos quindecim incipiẽdos ab anno 1592. pro annuis ducatis 5000.

Certiorato poſt multos annos Comite de vtilitate conductorum propter occultationẽ veri redditus dicti officii, & de enormiſſima leſione in prædictis contractibus cum in primo affictu perceperit D. Martinus pluſquã annuos duc. 17000 & D. Io: Baptiſta pluſquam annuos ducatos 22000.

Egit in S. C. anno 1603. contra Duciſſam Soræ prædictorum filiam, & hęredem reſpectiuè ſuper nullitate dictorum contractum, tam ex defectu Regij aſſenſus, quam propter dolum, & gradatim ſuper illorũ reſciſſione ob enormiſſimã leſionẽ.

Super

Super quibus compilato proceſſu poſt multos annos fuit tandem me patrocinante cum Doctiſſimis Collegis, quorum aliqui Conſilia ſuper hac cauſa ediderunt die 18. Aprilis anni 1613. in Collaterali Conſilio per Regios Conſiliarios trium aularum coram Excellentiſſimo Comite Lemenſium filio Prorege condemnata Duciſſa conuenta ad ſoluendum Comiti *Actori* ducat. 120000. pro omnibus prætenſis, & Comes à reconuentionibus abſolutus penes de Felice, nunc Simeonũ *Actorum* Magiſtr. Sac Conſ.

Fuit in hac cauſa de multis Iuris articulis exhitatum, & primo An in his locationibus opus fuerit Regio aſſenſu Pro cuius queſtionis reſolutione habitum fuit pro abſoluto,

1 Quod officium Curſoris maioris huius Regni ad collationem Cattolicę Maieſtatis ſpectans; enumeratur enim int er cetæra officia *in pragmat. 2. de offic. ad* Cattol *Maieſt collat. ſpect.*

2 Et ideo de Regalibus eſt *Bald in c. 1. quæ ſint regalia argumento tex. in l. aibetas §. deſignatores ff. de his qui notantur infamia.*

3 Sicuti etiã creatio officiorum Regalis Iuris eſt *dicto c. 1. que ſint regalia vbi Iſer. in §. conſtituendorum num.* 64. Quoniã lege Regia, Populus trãſtulit hanc poteſtatem in Principem *l. 1. §. his cunabulis ff. de offic. præfecti pretor l. 1. C. de veteri iure enucleando.*

4 Quorũ Regalium alienatio, & cõmuni iure vetita eſt, ſine aſſenſu ſupremi Domini vti *Bart. tradit in l. cotem ferro §. qui maximos nu. 5. ff de publicanis, & vectigalibus, & in l. 5. in diem in fine ff. de aqua pluuiali arcenda.*

5 Et ſpeciali quoq; Regni conſtitutione prohibita ſub titulo *de Iuribus Rerum regalium incipiente ſcire volumus* ibi QVOD QVICVNQ; DE REGALIBVS NOSTRIS MAGNVM, VEL PARVVM QVID TENET NVLLO MODO, NVLLO INGENIO POSSIT AD NOSTRA REGALIA PERTINENS, ALIENARE, DONARE, VEL VENDERE. Et per gratias fideliſſimæ Ciuitatis Neapolis, & toti Regno conceſsas per Imp. Carolum Quintum prohibita eſt alienatio officiorum vti *in cap. 12. anni 1536. fol. 104. à tergo, & in cap. 4. anni 1540.*

6 Et ea quæ diximus de Regalibus procedunt maximè in officijs, cum ſint de illis regalibus quę oſſibus affixa ſunt, & annexa poteſtati Principum, *vt Lucas de Penna in l. 1 nu. 8. in fine C. de Priuileg. ſcolarorum lib. 12. per conſtit. Regni ea quę ad decus.*

7 Et tãto magis in hoc officio curſoris maioris propter eius dignitatem, & confidentiam, in quo cautum eſt, nemini licere pręſtare licentiam ad curſum publicum. niſi ei cui ſpecialiter fuit hoc à Principe conceſſum *vti idem Luc. de Penna tradit. in l. curſum in fine* C. *de curſu publico lib. 12.* per illum tex. ibi NISI TVO TANTVMMODO CVLMINI FACIENDI LICENTIAM PATERE DECERNIMVS.

Hoc enim officium equiperatur propter eius auctoritatem, & confidentiam officijs quibus iuſtitiæ adminiſtratio annexa eſt *Aucud ,gn. reſponſo 9 col. 3.*

8 Qua propter ſicuti in ceteris officijs ſic in hoc cenſetur electa induſtria perſonæ *per tex. in l. inter artifices ff. de ſolutionibus, & in cap. final. §. ceterum de offic. delegati: Iſer. in cap. 1. de feudo Marchię nu. 2. ibi* ELECTA FVIT AD ILLAM ADMINISTRATIONEM GERENDAM INDVSTRIA PERSONALIS. Sequitur *Capyc. deciſ.* 151.

9 Que quidem electio maximæ eſt conſiderationis, & magnopere ſpectatur in officijs gerendis, vt habetur in l. cuius *ff de Iure Iurando, & in l. ſordidorum C. de excuſat. munerum lib. 10 ibi* NON REBVS, SED PERSONAE CONTEMPLATIONE *gloſ. in l. non ſolum C. de locat. & conducti*

Bald.

Bald.in l.maritum ff.ſol.matrimon.Canoniſtę in cap. admonet.& cap. quod in dubijs per illos tex ff. de renunciat. Abbas in ſuo repertorio, in verbo induſtria perſonæ cum alijs adductis per Capyc. dicta deciſ.151.nu.5.

10 Vnde ſemel facta vnius electione ad rem aliquam gerendam, electus non poteſt alium eidem rei præponere *Innocent in cap.fin. §.1. de officio delegati* quem allegat *Capyc. in ſimili axiomate in deciſ.151.nu.40, &* idem *per pragmat. 1. de Adminiſtrationibus vniuerſitatum Statutum eſt.*

11 Et ratio oritur non ſolum ex intereſſe quod Domino contingere poſſet ſi alius potius quam electus adminiſtraret, ſed etiam ex intereſſe ſolius volūtatis, quod in feudis valde conſideratur *ex l.ſi.ff.de vſu,& habitatione vti Iſer. in cap. 1. de Milite Vaſſallo qui contumax eſt in verſic.& ſi Dominus nu 9.&* Camerar.*in l. Imperiale cart 41.ſt.R.de probib.feudi alienat.per Federic.*

12 Quod quidem intereſſe volūtatis ſicut in feudis ſic tanto magis in officijs quorum alienatio ſtrictius inhibetur cum in eis vltra fidelitatem, & confidentiam, habilitas requiratur, locum ſibi vendicat ex his, quæ dicit *Reg. de Pont. conſil. 136. num. 6. lib.2.*

13 Vnde ex prædictis, & ex diſpoſitione *cap. Caroli Primi incipiētis Itē quod prædicti officiales nu.34.* in hoc Regno in praxi receptum eſt quod non prius admittitur ſubſtitutus in alicuius officij adminiſtratione, ſine conductor etiam ad breue tempus niſi pręuia conſultatione Excellentiſs. Proregi Tribunalis in quo officium eſt exercendum, de habilitate, & qualitate perſonæ, qua recepta ſuum impartitur aſſenſum.

Et ſic ex ſuperius narratis cōcludi poteſt officium prædictum, nec alienari potuiſſe ſine Regio aſſenſu, nec locari per decennium cum ea locatio ſit alienationis ſpecies.

14 Eſt nāq; verū locationē per decennium dici ad longum tempus *gloſ. in l.finali ff. ſi ager Vectigal. vel Emphiteoticar.petatur*, quæ relatis tribus opinionibus prima ſcilicet, quod locatio ad longum tempus ſit decem dierum. Secunda decem annorum tertia, quod hoc ſit relictum arbitrio Iudicum concludit, quod medium placet ad idem *eſt tex. in l. ſi in fideicommiſſo §.ariſto ff.qui,& à quibus l. fi. C.de preſcript.longi temporis* Sequitur *Bald.in rubrica de Iure Emphiteot.in principio,& in l Iubemus la 2.C.de Sacroſanct.Eccleſ.col. 3.& in conſil. 357. Reuerendus* Pater *lib.1. Alexander in l. ſi filius familias §. ſi vir in quinquenniū nu.21.ff.ſolut. matrim. & in conſil. 17. nu.2.lib.4.Caſtrenſ.conſil.4.in principio vol.1.& Decius conſil.24. in principio,* & ex noſtris *Afflict in Conſtitut. Conſtitutionem diuę memorię nu.63.in verſic.Lotar io;& Preſ.de Frāch.deciſ.123. nu.7.* Quod adeo verū eſt vt nec expreſſo pacto caueri poſſit, quod in iſtis locationibus non conſtituatur Ius in re *Afflict.in l. Imperialem num. 15.de probib.per Frid.*

15 Nec obeſt, quod in prædictis contractibus ſit cautum quod eueniente morte locatoris, quo caſu officiū reuertebatur ad Cattolicam Maieſtatem, reſtitueretur pręcium anticipatè ſolutum pro penſionibus ſequentium annorum, ex quo infert conuencta non eſſe ſimpliciter ad lōgum tempus has locationes, quia in tempus vitæ collaræ, quę vita cum poſſit eſſe breuis ratione incertitudinis, non dicentur per hoc hæ locationes ad longum tempus ex his quæ tradit *Iſer.in l.Imperiale nu. 3.de probib. per Frideric. & in conſit. Conſtitutionem diuę memoria in verbo trāſactiones*, concludens fructus feudi

16 poſſe locari ſine aſſenſu quando locatio fieret pro eo tempore quo fructus erunt penes locatorem, ſequitur *Camerar. in d. l. Imperialē fol. 18. lit.O.Frecc. de ſubſeud in limitat. ad dictum*

*ſtam Conſtit.nu.*42. *Curtius de feud. par.*4.*num.*106.*Scrader.de feud.par.*8. *cap.*1.*nu.*12.*Capyc. in inveſtit. verbo feudorum locationes in fine.*

17 Nam faciliter reſpondetur,& primo quod locatio facta in certo tempore expreſſo per decẽ annos eſt ad longum tẽpus,& licet fuerit adiectũ pactũ de reſolutione ſequuta morte locatoris hoc fuit in conſequentiam,& tacitè inheraт, & nihil propterea operabatur,nam extincto Iure datoris extinguitur ius acceptoris vulgata *l. lex vectigali ff. de pignoribus.*

18 Imo pacta ſeparata appoſita in his contractibus circa pecuniam mutuo receptam, & de excomputatione facienda in caſu mortis, & de reſtitutione pecuniæ datis fideiuſſoribus in caſu deuolutionis officij per mortem ſunt, contractus ſeparati à locatione, ex diſtinctione *Bartoli*, & *Alberici in l.ſcire debemus ff. de verbo. obligat*;& ideo remanet de per ſe locatio per decem annos, quæ vt diximus eſt ad longum tempus.

19 Ex alio etiã non obſtat pactum, nam contractus prædicti etiã quod reſoluendi venirent ſequuta morte puri ſunt ab Initio,& non conditionales,licet reſoluendi ſub conditione *l.ſi ita res diſtrahatur ff. de contrahend.emptione l.*2.*ff. de in diem adiectione vbi optima gloſ.*idem habetur in *cap.illo vos vbi Abbas nu.*2.*de pignoribus*,nam venditio non eſt conditionalis,ſed pura,quamuis per conditionem poſſit reſolui, *vt Abbas.*

20 Prædictis adſtipulatur id quod dicit *Cameran in d.l.Imperialẽ car.*18. *lit.L.qui* diſtinguit in proprijs terminis,quod aliud eſt alienare, vt conſtituatur ius in re,loquendo de alienatione adiecto certo tẽpore, aliud facere locationem indefinitè, & neſcitur quo tempore ſit duratura.

21 Similiter cõfert ad prędicta optima diſtinctio *Molin. Theolog. de contractibus in diſputat.*466. *nu* 4.*verſic.* hinc conſtat dicens id quod dicitur poſſe fieri locationem rei prohibitæ alienari pro tempore vitæ intelligendum eſſe negatiuè, vt ſcilicet vltra vitam nec trahatur, non autem affirmatiuè,vt vltra decennium alienatio valeat.

22 Et locatio fructuũ feudi, quæ fieri poteſt ſine aſſenſu intelligitur de fructibus ſeparatis, ſeu conſideratis vti ſeparandis, qui allodiales ſunt, non dependentibus, qui ſolo coherent,& pars rei dicuntur *l.fructus pẽdentes ff de rei vendicat. Camerar. in l.Imperialem car.*17.& *car.*19. *vtrobiq;lit.T.& V.*

23 Vlterius etiam quod hi cõtractus geſti fuiſſent pro vita locatoris adhuc aſſeuerandum eſt fuiſſe ad longum tempus *Clementin.* 1.*de reb. Eccleſ.non alien.cap.praearię* 10. *queſt.*2. & ſic conſulendo tradidit *Alexand. conſil.* 119. *in fin.lib.* 1. *Soccin. Iunior conſil.*234. *quos refert*, & *ſequitur Pinell.de bonis Maternis par.*3.*num.* 63. *verſic.ſimiliter locatio Couar. variar. reſol.lib.*2.*cap.*16.*Molin.de primogen. Hiſpaniarum cap.*21.*nu.* 19. *Ludouic. Molin.Theologus de contractibus diſputat.*445.*nu.*5.vbi dixit, quod longe maiori ratione dicitur locatio ad lõgum tempus, illa quæ fit ad vitam locatoris, vel conductoris ſequitur *Gabriel.comun.concluſ.lib.*3. *concluſ.*2. *Sub tit.de locatio*,vbi agit de illa quęſtione an locatio ad vitã habeat naturam perpetuæ, vel temporalis locationis,ſequitur *Caroc.de Locato par.* 2.*queſt.*2.*in tit.de Locatione ad vitam*, vbi de cõmuni teſtatur,& nouiſſimè *Peregrin.de Iure Fiſci artic.*4. *nu.*119.

24 Et id quod dictum eſt poſſe locari fructus feudi ad longum tempus habet multos contradictores pro vt *Afflict.in d.conſtit.diuę memoria nu.* 19.*verſic.cõcludo ergo & Frecc.de ſubfeudis in* 16.*limitat.ad dictam conſtit. verſic. hęc fuit diſtinctio*, ea ratione moti, nam locatio fructuum feudi vltra decennium induceret vſumfructum

fructum

fructum feudi, quod vetitum eſt per *pragmat.4.de Feudis.*

25 Nec refragatur parti aduerſæ, quod penſio horum affictuum ſit diſtributa annuatim ita, vt videantur tot locationes quotanni, & ſic non ad longum tempus ex doctrina *Bartol. in l. ſi ſeruus cõmunis Mæuij §. vltimo de ſtipulat.* ſeruorum quem ſequitur *Aretin.in l.1.§.ſed ſi mihi num.36. de verbor. obligat. & in l. quod dicitur nu.9.verſic.Sed quia Bartolus, & in ſi. eod.titulo, & Bald.in conſil.*475. *nu.* 8. *lib.*1.

Nam verior eſt opinio, vt dicatur vna locatio licet penſio in ſingulos annos diſtributa ſit, pro vt *Bald. ſibi contrarius in conſil* 316 *lib.*3. *Mantica de Tacitis, & Ambiguis Tit.4.lib.5.nu.24.& Reg.de Ponte deciſ.*28. *num.* 43. *poſt Cam.in d l.imperialem fo.*18.*lit.I.*

Poſtremo, vt omnis prorſus difficultas tollatur animaduertendũ eſt, ꝗ nos nõ verſamur in locatione fructuum, ſed totius officij, quod valde diuerſum eſt; ad notata per *Camerar. in c.1. An agnatus verſ.quero primo n.* 98.*& in l. Imperialem car.* 18. *lit.E.& F.*

26 Et dum fatemur poſſe locari fructus rei prohibitæ alienari, & negamus in præſenti facto fuiſſe fructus locatos, cum totum officium cum omnibus prærogatiuis, & attinentijs fuit hic locatum, & ideo aſſensũ deſideramus. Excipit conuenta ex doctrina *Bart.in l.cotem ferro § qui maximo quaſt.*3, *n.5 ff de public. & vectigal.* quem refert, & ſequitur *Soccin. conſil.7.vol.3.& Ripa in tract. de Peſte num.*61. vbi concludit *Bart.* quod ſi vẽditur pedagium, cõmoditas percipiendi intelligitur vendita, & ſic locato officio eſſe tãtummodo perceptionem alimentorum locatam, & ideo non opus fuiſſe aſſenſu.

27 Sed quam facilis ſit reſponſio aduertatur queſo, quod licet dici poſſit cõmunem opinionem eſſe in cõtrarium, ſi quidem in contractibus rei alienari prohibitę vtile per inutile vitiatur, & procedit regula ſi nõ valet, quod ago, vt Ago nec valet, vt valere poteſt. *Bart. in l.1.§. Si quis ita ff.de verb. obligat. per illum tex. & per tex.in l.1.§.eum qui ff. de conſt. pec. idem Bart.& Iaſ.in auth.qui rem C.de Sacroſanct. Eccleſ. & Iaſ. in l.* 2. *num.*

28 170.*C.de Iure Empbit.* & ſic facta locatione per tempus prohibitum nõ ſubſtinetur pro tempore permiſſo *Lapus in alleg.*80.*nu.*2 vbi concludit nullam eſſe locationem pro tempore etiam permiſſo, *Lapum ſequitur Tiraquell.de retract.conuentional.§.final.nu.*144.*& Couar.in d cap.*16.*num.* 15. *variar. reſol.* & alij multi relati *ab Illuſtriſſimo Card.Mantica*, qui latè, & doctè more ſuo hanc examinat quæſtionem *in cap.5.lib.5.de Tacitis, & Ambiguis conuention.* & ex noſtris *Afflict.deciſ.*107.

29 Quod adeo verum eſt, vt nec expreſſo pacto caueri iuuet, vt tot ſint locationes quot ſunt anni *Alex. conſil.*165.*col.*2.*vol.*3.*Conarr.in d.cap.*16. *nu.*3.*Caballin.Meliloquio* 160.*nu.*2.

30 Præterea, vt ſupra eſt fundatum, alienatio huius officij tanquam regalis iuris expreſsè inhibita eſt ſpeciali cõſtitutione in hoc Regno, qua attenta prohibitio alienationis intelligitur nõ ſolum reſpectu Dominij, ſed etiam reſpectu poſſeſſionis, translationis tituli, exercitij, & adminiſtrationis, quæ omnia ex vi comprehenſiua ſubſunt ex dictis per *Innocent. in cap. Epiſcopi de rebus Eccleſ. non alien.n.2.per tex.in l. non ſolum de alien.Iudic.mutand.cauſ.fact.& l.ſimiliter cum alijs iuribus per Innocent.adductis*, & ſic videntur comprehenſa ſub prohibitione alienationis feudi, poſſeſſionis translationem *Ardizon. in ſumma feudali in ſecunda parte, primę partis fol.*113.*& Io.Blanch. in ſua ſumma par.*2.*col.*2.*verſ. item nũquid.*

31 Et propterea eo ipſo, quod alienatur (licet per alienationem non transferatur actu dominium ſine aſ-

ſenſu)ratione contemptus, tamen contrauenđum eſt legis prohibitioni, & ſic videmus feuda de Iure cõmuni feudorum alienata ſine aſſenſu licet alienatio nulla ſit,& nullum producat effectum, & ex ea minime Dominium transferatur, nihilominus feudum amittebatur, quia non huius effectus, ſed animi deſtinatio, &contemptus inſpicitur, *Bald. in c. 1.§.& ſi libellario nu.4.quib.mod.feud. amictat.*vbi ſcribentes poſt *gloſ. in l. quid ergo §.cum autem per illum tex.in verbo in eam ff.de his qui notantur infamia iuncta l. eum* C. *de adulterijs* ibi. *in ea namq.re non Iuris effectus quo ciues noſtri matrimonia contrahere plura prohibentur, ſed animi deſtinatio cogitatur, & Bald.* ſequitur *Camerar. in d.l.Imperialem fol. 17. lit.R.* docens, quod ab cõtemptum Domini ſi feudum alienetur ſtatim contractus,eſt nullus.

Hic etiam ſpectat id quod DD.dicũt de emphiteuta de Patre adminiſtratore, de grauato de reſtituendo, & ſimilibus quos certũ eſt,nec alienare,nec ad longum tempus locare poſſe; ſi tamen contraueniunt incidunt in commiſſum nullo Dominio tranſlato imo actu annullat, quia quo ad eos ſpectat iam contrauenctam, eſt legis prohibitioni per ſupra allegata.

Vnde cõcludimus dicta per *Bart. & ſequaces* nõ poſſe applicari, nec in feudis,nec in officijs in quibus ſtrictius proceditur, vt ſupra diximus maxime in hoc Regno; alias .n. ſequeretur abſurdum, quod vendito feudo, intelligerentur fructus alienati quorũ alienatio ſubſtinetur ſine aſſenſu, & ſubſtineretur contractus contra omnium dicta, & ſcripta,& iudicata.

32 Supradictæ firmatæ concluſioni licet Aduerſari videatur *gloſ. in l. codicillis §. inſtitut.ff.de legat. 2.* vbi habetur grauatum reſtituere rem poſſe illam locare,ad centum, & mille annos, & gloſ. tanta eſt authoritas, vt dixerit *Bald.in l.final. C.de bon.quę liber. adhereas ſemper carolio veritatis,& nunquam errabis intelligendo de gloſa.*

Tamen opinio gloſ.prædictę, eſt cõmuni DD. calculo reprobata pro ut teſtatur *Imola in d.§.inſtituto, & in d.§.ſi vir in quinquennium num.6. vbi Alex.nu.75.verſ ſubdit;& omnes* DD. ſuperius allegati fatentur *gloſ. prædictam* cõmuniter reprobari, & *Valaſc.in loco allegato* dicit *gloſ.* vel hyperbolicè loqui, vel ſi cõcluſiuè loquitur meritò ab omnibus reprobatur ſeq.tur *Camer.noſter in d.l.Imperialem fol.18.lit.C.& Afflict.in conſtit. conſtitutionem diua memoria in fine ſub nu.83.*

33 Prædicta ſupra firmata concluſio illa ratione comprobatur quoniam ex locatione ad longum tempus trãsfertur Ius in re tex. eſt *in l. final. C. de reb.alien.non alienand. & in l 1. in fi.cum l ſequent.& ibi notatur ff. ſi ager vectigal.vel Emphit.& in l.1.* §. *quod autem ff.de ſuperfic.Bart. & ceteri in d. §.quod autem Angel.in §.quia vero in authent.de reb. Eccleſ. non alien.Alex. conſil.165.nu.3.in fi.vol.3. Molin.in d. cap.21. de primog.Hiſpanor.num. 16. Afflict.in l. Imperialem nu.61.*

34 Et ex hac ratione ſtatutum videmus conductorem ad longum tempus expelli minime poſſe à nouo Domino ex diſpoſitione *l Emptorem C.locati,vbi gloſ.*& equiparatur locatio ad longum tempus expreſſæ hypotecæ rei locatæ, cuius cauſa conductor nec expelli poteſt à nouo Domino *Bart. Bald.& Salycet. in d. l. emptorem idem Bart.in l. qui fundum ff.locati Bart.Caſtrenſ. & Alex. in d. §. ſi vir vbi Barboſa nu.17.Guid.Pap.deciſ.480.Aufrer.deciſ Toloſ. 420. cum alijs allegatis per Couarr.d. cap.15. nu. 2.& 3.*

35 Sic etiam videmus res pupillorũ alienari prohibitas *per l.1. & tot. tit. ff.de rebus eorum, & per l. 1. & tot.tit. C.de*

C.de prad.minor. non poſſe ad longũ tempus locari ſine ſolemnitatibus requiſitis in alienationibus *Alex.cõſ. 112.lib.5.Valaſc.in d queſt.29.num.9. Octau.Simonetellus de decretis par.2.to. 6.nu.123.*

36 Idem in rebus emphiteoticis dixerunt *Iaſ.Clarus,Corbulus Tiraquell. Couar.Molina Peregrinus Boer.& ceteri* ſupra allegati *in 3.principali queſtione* vnde ex locatione ad longum tempus debetur laudemium *Dec. in alleg.conſil.*104.*Alex.conſ.*165.*num.2.*

37 Feudum quoq.alienari prohibitũ non poteſt ad longum tempus locari *gloſ.in conſt.conſtitutionem diuæ memoriæ in verbo locare vbi Iſer.in verbo tranſactionis,& Afflict.nu.18. idem Iſer in l.Imperialem nu.3.per tex.in d. l.fin.*C.*de reb.alien.ſequitur Frecc.de ſubſeud.lib.2. in limitat. 16. ad Conſt. diuæ memoria num.43.in cap.incipiente pluribus Schrader.de feud.par.* 8.c.1.

Aduerſus prędicta conata eſt pars aduerſa dare inſtantiam negando in officij locatione poſſe conſiderari ius in re, & his vſa eſt medijs, & argumentis.

38 Dicunt primo, quod officialis in officio nec Dominium,nec aliud ius reale habet,ſed tãtummodo eius vita durante exercitium, & adminiſtrationem cum emolumentorum perceptione, & allegant *Alciatum conſ.31.lib.3.incip queritur, & Iſer.in c.1.de feudo guardiæ poſt nu.2. ibi ſicut adminiſtratio officij.*

39 Secundo vtitur, & alio argumẽto ſcilicet, quod reſtitutus ad omnia per Principem bene,eſt reſtitutus ad officia etiam alijs collata non vero ad feuda alijs collata ex quo infert in officijs nõ eſſe acquiſitũ Dominium per ſecundum conceſſionariũ, & allegat *Io.Fabr.inſtit. quib. mod.Ius patr.poteſ.ſoluitur* §. *eum autem nu.*4.

40 Tertio ponderat differentiam factam per DD.inter iuriſdictionem conceſſam in officio, & in feudo, & allegat *Frecc.de ſubſeud.lib.2.queſt.* 50.*nu.*7.nam Iuriſdictio conceſſa in feudum priuatiuè eſt conceſſa, illa verò in officium cumulatiuè *Rol. à Valle conſ.*88.*nu.*26. *vol.*1. & eſt conceſſa in adminiſtrationem, & ad nutum reuocari poteſt *Reg.de Curte in prima parte diuerſorij feudal. cap. poteſt quoq.nu.6.& 8.fol.*28

Quarto corroborando prædicta concludit ex eo officia nõ poſſe vendi,ſed tantum per uiam reſignationis transferri pro,vt *Rebuff.in tit.de reſign.expreſſa nu.*14.*& in tract.de pacifica poſſeſſ.nu.*241.*Franch.Marc.dec.* 228 *p.*1. quod ſimiliter dicit procedere in Iuriſdiction.conceſſa in officium ad quod allegat *Fulu. Pacian. conſil.*3.*nu.*9.

41 Quinto adducit *Vinc.*Caroec.*in tra. de locat.& conduct.tit.de locat. ad longũ tẽpus q.*1.*nu.*9. dicentem expreſsè in conductorem ad longum tempus vſusfructus, vel appaltus gabellarũ non tranſire vtile Dominium, & allegat.*Bald.in l.*1.*nu.*19.*verſ ſed adhuc, eſt reſponſum* C.*de confeſſis.*

42 Sexto,& vltimo dicit,quod maritus rectè locat ad longnm tempus fundum dotalem non obſtante *l. Iulia,*quæ prohibet alienationem, ex quo cum non ſit verus Dominus non transfert in conductorem Ius in re, & propterea mortuo viro ſtatim vxor recuperat fundum ad idem allegat *Boſch in tractat. de legit. nupt.p.6 nu.57.& Pinell.in l.*1.C.*de bon.Mater.nu.*71.vbi dicit ſequendo *Bald.*ſupra allegatum,quod vxor nõ poſſit viuente viro locationem reuocare,& ſequitur Barboſa *in l ſi filius* §. *ſi vir in quinquennium ff.ſol matr. nu.* 11.

Sed rectius intuendo ſupradicta non obſtant, quominus per locationem ad longum tempus conſtituatur ius in re in officio de quo, eſt queſtio.

43 Nam negari non poteſt, quod locatio ad longum tempus cuiuſlibet rei illum inter alios producit effe-

M 2 ctum,

ctum, vt conductor finito tempore expelli non poſſit, ſed teneatur nouus Dominus inuitus relocare prout ex *vulgat. deciſ. Bartol. in l. 1. §. permittitur ff. de acqua quotidian. & æſtiua* cum quo conuenit tota ferè Iuris prudẽtia ſic teſtatur *Curt: Senior.conſ.47.nu.7 &* licet *Bart.* loquatur in emphiteuta procedit eius deciſio etiam in ſimplici locatione ad lõgum tempus argumẽto *l.1.cum l.ſequent.ff.ſi ager vectigal.vel emphit. petat.* pro vt refert, & ſequitur *Præſ. de Franch.deciſ.123.nu.6.*& poſt eum *Peregrin.de Fideicommiſſ.art.40.verſ. ſequitur nu.94.*

44 Et ideo Ius in re acquirit conductor ex ꝑpetua locatione imò quoddam Dominium nam omnis perpetua vtilitas Dominium dicitur ſunt verba *Dyn. relati à Baldo in 1. rubr. Feud.c.1.n.19.in fine.*

Nec obſtant ea, quæ ſupra ſunt adducta nam procedere poſſunt in officijs in quibus ſola perceptio fructuum, & emolumentorum conſideratur pro vt *Caroce.* exemplificat in vſufructu vel appaltu gabellarum quod ſecus eſt in hoc officio maximę authoritatis, & dignitatis cui vltra perceptionem emolumẽtorum, alia multa ſunt annexa vt diximus.

45 Et tanto magis cum in hoc Regno per ſupra allegatam Conſtitutionẽ ſcire volumus inhibita ſit regalium alienatio reſpectu etiam poſſeſſionis, exercitij, & adminiſtrationis pro vt latius ſupra eſt fundatum.

46 Et ea, quæ adducuntur in ſexta oppoſitione ex doctrina *Baldi nouelli*, & aliorum non obſtant nã bene fatemur maritum qui non poteſt alienare fundum dotalem poſſe illum locare ad longum tempus, ſiquidem hæc alienatio viri nullum præiudicium parit vxori quin viro mortuo poſſit ſtatim fundi poſſeſſionem recuperare à conductore non obſtante locatione pro vt eſt regula *l lex vectigali ff.de pignor.*& hoc caſu emptori imputabitur, qui ſcire debebat cõditionem eius eum quo contrahebat pro vt *Bald. nouell. in loco allegato*, & ratio illa eſt, nam potuit vir locare ad longum tempus tanquam verus Dominus de Iure ciuili, *l.Doce ancilla C.de rei vendicat.* tamen eo mortuo reconſolidatur hoc dominium cum illo de iure gentium, quod penes vxorem remanſerat, ceſſat ideo effectus Dominij, & ſic extinguitur locatio. Quod ſecus eſt in alienatione rerum prohibitarum alienari tunc enim ex intrinſeca prohibitione cõſideratur reſpectu Domini contemptus, & intereſſe voluntatis.

47 Qua propter videmus in eodem marito qui poteſt locare ad longum tempus fundum dotalem, non poſſe in feudo vel Emphiteuſi huiuſmodi locationem facere ex illa intrinſeca prohibitione cuius cauſa fieret prẹiudicium directo Domino ſaltim ratione contemptus ad notata per *Bald. nouell. de dote par.6. priuileg.56.*

Progrediendo vlterius in hoc articulo nullitatis ex defectu aſſenſus obſtat parum exceptio rei iudicatæ nam verum eſt in facto, quod pendẽte tempore quindecim annorum affictus facti Io.Baptiſtæ Comes Don Ioannes locator alienauit officium in manibus Regis in beneficiũ Marci Antonij Iudicis ab eo recepto pretio. Cuius reſignationis vigore Marcus Antonius inueſtitus de dicto officio petijt in Regia Camera Summarię immicti in actualem quaſi poſſeſſionem illius amota D.Elionora herede Io. Baptiſtæ conductoris illa potiſſimum ratione quia in locatione facta Io. Baptiſtæ eius patri non interfuit aſſenſus, & e contra replicante *D.*Elionora officium eſſe burgenſaticum, & non indigere Regio aſſenſu fuit tandem per Regiam Camerã Iudicatum, quod oppoſitis nõ obſtantibus per *D.* Eleonoram immictatur Marcus Antonius Iudex in poſſeſſionem dicti officij prout refert

Mar-

Marchio,& Reg.de Ponte in deciſ. 28.

Ex quo facto infertur, quod cum ſit Iudicatum ſuper inualiditate cõtractus affictus ex defectu aſſenſus inter D. Elionoram, & Marcum Antonium aſſiſtente Comite Villemedianæ in eodem Iudicio pro ſuo intereſſe tanquã authore laudato per D. Elionoram, & idem articulus de inualiditate eiuſdem affictus hodie agitur obſtat propterea rei iudi-

48 catæ exceptio iuxta tex. *in l 3. & l. cũ queritur cum tribus ſequent. ff. de excep. rei iudicatę.* Quę exceptio viget quãdo idẽ articulus diſcutitur licet non inter eaſdem perſonas nam licet eędem perſonæ non interueniant vere ad ſunt ex Iuris interpetratione *gloſ. in d l. an, & eadem in verbo concurrant, & in verbo perſonarum, & colligitur* expreſsè ex verbis eiuſdẽ legis ibi Idemque corpus, &c. *Paul. de Caſtro in l. ſi aurum §. fin. col. 2. ff. de negot. geſt. Corn. conſil.* 126. *vol.* 4. *col. penult. in verſic. inſuper dato Ruin. conſil.* 71. *penult. col. nu.* 4. *verſ. ſed ad illud reſpondetur* 5. *vol.*

49 Et vbi eadem res interuenit dicitur adeſſe eadem cauſa, & obſtat exceptio *Alex in l. ſepe nu* 69. *ff. de re iudicata Soce. in l. in fraudem ff. de excep. rei iudicata col.* 2. *in principio verſ. ex hoc infero Caſtren. in l. ſi autem §. fin. col.* 2. *ff. de negotijs geſtis* latè, & docte more ſuo *Marchio, & Reg. de Ponte conſ.* 62. ſecundũ quæ allegata fuit deciſũ obſtare exceptionẽ rei iudicatę ei qui petebat ęſtimationẽ feudorũ, & alias erat excluſus à petitione eorũdẽ feudorum, illa ratione, quoniã æſtimatio petebatur ex eodem Iure, & forte ex quo originem ſumpſerit petitio feudi, licet aliud ſit æſtimatio aliud feudum; & ideo ſemper, quod in vno Iudicio controuertitur illud idẽ, quod in priori fuerit diſputatum obſtabit exceptio ad tollendas diſputationes, & dubitationes, vt ſit litium finis iuxta tex *in l. ſi quis eum totum §. ſi ancillam* cuius hæc ſunt verba. Equidem ita definiri poteſt toties eandem rem agi quoties apud Iudicem poſteriorem, id quæritur, quod apud priorem quæſitum eſt, *& gloſ. in verbo id queritur* exponit videlicet ex eadem cauſa.

50 Hinc videmus, quod ſententia lata pro vno prodeſt alteri, qui habet idem ius *l. loci §. ſi fundus ff. ſi ſeruitus vindicetur* vbi vnius victoria prodeſt alijs, & dicit ibi gloſ. eſſe mirabile, quod ſententia lata contra vnum licet non noceat habenti idem ius, lata tamen pro vno proſit alteri.

51 Et ſimiliter ſententia lata pro vno qua teſtamẽtum fuit reſciſsum prodeſt ceteris quorum intereſt teſtamentum eſſe reſciſsũ licet in indicio nõ fuerint *l. poſthumus §. ſi quis ex ijs ff. de inoffic. teſt.* ſicut etiam ſententia lata pro vno legatario prodeſt omnibus *Soccin. in l.* 1. *nu.* 4. *ff. de Except. rei iudicatę*, & ſententia lata pro vno ſocio prodeſt alijs *l. qui ſeparatũ § fin. ff. de appellat. Crauetta conſ.* 206. *num.* 7 & ſententia lata pro vno reo debẽdi prodeſt alijs *Bart. in l. ex duobus quarta queſ. ff. de duobus reis Crauetta in allegat. conſilio.*

Quæ tãto magis procedunt in caſu noſtro in quo non ſimile eſt diſcutiendum, ſed idem quod in priori iudicio eſt diſcuſſum videlicet an hic contractus Io: Baptiſtæ indigeat aſſenſu, & adſunt eædem perſonæ videlicet D. Elionora, quæ negat aſſenſum eſſe neceſſarium ſicut negauit in priori iudicio, & hic Comes, & ibi Marcus Antonius, qui ex perſona Comitis, & illius iuribus dicebat neceſsarium fore pro vt hodie Comes contendit, vnde omnino militare debet exceptio pro vt in his terminis dixit *Salycet. in l.* 1 *num* 3. *C res inter alios acta*, ſed quia nititur pars diſtinguendo negare fuiſse hoc iudicatum in Regia Camera dum aſſerit ibidem fuiſse tractatum de validitate hypotecę tantum, non autẽ con-

contractus totius ob defectum aſſenſus, oportet oſtendere, quod nec in facto, nec in Iure hæc oppoſitio militat.

Si quidem in proceſſu agitato in Regia Camera principaliter actum fuit de validitate contractus ſine aſſenſu ex eo quia allegabatur officiũ eſſe burgenſaticum, & non opus eſſe aſſenſu in illius alienatione, & hic punctus Iuris tantum fuit diſcuſſus, & propterea proceſſum eſt ſine termino, quod poteſt innoteſcere Dominis Iudicantibus ex votis factis in dicta cauſa in qua interuenerũt tres Domini Regentes circumſpectiſſimi Iudices nunc huius cauſæ.

Præterea hæc diſtinctio, & ſeparatio hypotecæ à toto contractu nullo Iure ſubſiſtere poteſt, ſi quidem inſeparabilis eſt hypoteca à contractu cui ineſt, & ex quo oritur, nec pars contrarium fundare poterit.

Sed vt conuincatur, aduertatur queſo, quod ex ſuomet aſſumpto corruit diſtinctio, nam dum fatetur non eſſe contractam hypotecam ſine aſſenſu, neceſſario fatendum eſt requiri aſsenſum, ſi requiritur ex locatione ad longum tempus ſequitur (ab eis .n. locatio nõ ad longum tẽpus, quæ non importat alienationẽ aſſenſum non requirit) ergo hoc eſt Iudicatum.

52 Probantur prædicta nam regula tex. *in l. emptorem C. locati* duas inter ceteras habet limitationes ex quibus ſucceſſor ſingularis tenetur ſtare locationi prima enim quando cõductor habet obligatam rem pro obſeruantia contractus cum obligatione de non alienando. Secunda quando locatio eſt ad longum tempus, quia vtroq. modo transfertur ius in re locata fuit, hæc originalis diſtinctio *Azonis in d. l. emptorem vbi Bald. Io: Faber. Angel.* qui allegat *Innocent.* benè hoc declarantem *in cap. propter ſterilitatem eod. tit. Caſtrenſ in l. qui fũdum ff. locat. Alex. in ſupra alleg. l. ſi filiusfamil. §. ſi vir ff. ſol. matr. Soccin. in collect. regul. Iuris regula 38. in 3. fallẽtia Guid. Pap. deciſ. 480. Aufrer. ad deciſ. Cappell. Tholoſ. 420. Couar. variar. reſol. cap. 15. nu. 2. Neguſant. de Pignor. par. 2. membr. 1. nu. 5.*

Nec militat replicatio partis, quod in Regia Camera non propter aſſenſus defectum fuiſſet expulſa D. Elionora cõuencta, & immiſſus Mar-
53 cus Antonius Iudex in poſseſſionẽ
officij, ſed quia per Reſignationem factã per Comitem in manibus Regię *M*aieſtatis de officio prędicto in beneficium Marci Antonij fuerunt extinctæ omnes obligationes medio tempore contractæ per *tex. in l. 3. ff. quib. mod. pign. vel hyp. ſoluitur l. lex vectigali ff. de pignor. l. in diem ff. de aqua plu. arce. l. ſi ex duobus §. fin ff. de in diem adiect. l. ſtatiusi florus §. Cornelio Foelici ff. de Iure Fiſci c. 1. §. quid ergo vbi Iſer. An agnatus.*

54 Nam cũ vera ſit cõmunis diſtinctio, quod aut res reuertitur ad Dominum ex cauſa primeua, & neceſſaria, & tanquam ad Dominum Iure Dominij, & poteſtatis feudalis, aut ex cauſa noua, & voluntaria; & ſic ad Dominium; tanquam priuatum ita
55 vt primo caſu Dominus non teneatur ad onera impoſita per Vaſsallũ,
& omnes obligationes intermediæ extinguuntur, & reuertitur feudum liberũ ſicut à Domino proceſsit *per l. Imperialem §. preterea ne callidis in verbo liberè reuertatur de probib. feud. alien. per Fede.* & hoc caſu habet locũ tex. *in l. lex vectigal. ff. de pignor. cum alijs ſupra allegatis*, & Dominus ad nihilum tenetur, cũ refutatio hoc caſu ſit quedam naturalis reuerſio ſiue conſolidatio vigore pacti appoſiti, & ex natura rei pro vt *Iſer. in cap. Rurſus quibus mod. feud. amictat. & in c. 1. §. neceſſitati qual. olim feud. alien. poter* Secũdo caſu quando feudum ex voluntaria cauſa, puta venditionis, vel donationis, vel ſimili reuertitur ad Dominum quoniam non vt ad Domi-

minum, ſed tanquam ad priuatum peruenit, tenebitur tunc ad onera ſicut quilibet alius priuatus. *Iacobin. in tit de Feud. verſ. ita etiam num.* 10. *Curtius Iunior in tract de Feud. p. 4. nu.* 115. *Tiraquell. de retractu lignagir.* §. 1 *gloſ.* 14. *num.* 112. *Caſſane. in conſuet. Burgund. rub.* 3. §. 8. *n.* 36. Hanc diſtinctionem poſuit *Petr. Iacob. in tit. de Action. in re pro rem Emphiteot. col.* 10. *rubr. item prædicta vera ſunt. fol.* 15 in antiquis. Et in tract. de act. in rem quæ dicitur pro res quæ incidit in commiſſum verſ. item eſt notandum ſequitur *Boer. deciſ.* 181. *Guid. Pap. deciſ.* 576. *Cacher. deciſ.* 156.

56 Et licet in hoc caſu nõ eſt dubitãdum. Quin renũciatio facta per Comitem in manibus Catholicæ Maieſtatis ſit actus voluntarius non vero neceſſarius per ea quæ dixit *Bald. in conſil.* 371. *Mattiolus vol.* 1. vbi loquitur in Emphiteuta qui locauit Emphiteuſim, & locatione pendente, renũciauit Emphiteuſim Domino directo, & concludit, quod Dominus tenetur ſtare locationi prædictę nam non debet eſſe in poteſtate debitoris ſoluere hypotecas *l. ſi res ff. quib. mod pign. vel hyp ſoluatur.*

Et propterea ceſſat fraus de qua in *d. l. ſi res*, & non obſtet, quod alteri videatur Ius quæſitum argum. *l. ſi filia meę ff. ſol. matrim.* pro vt dixit *Baldi in d. conſil.* 371. nam ſi hæc refutatio ab initio inerat, vt diximus, imputãdum eſt ei qui cum vaxallo contraxit, quo minus illius conditionem ignorauit pro vt *Iſer. et Afflict. & Tiraquell. in locis allegatis.*

57 Tamẽ prædicta diſtinctio procedit ſolum in feudis non vero in alijs rebus cum dependeat ex diſpoſitione iuris feudalis prout pręfati *DD. in d. §. Rurſus, & Cancher. Boer. & Guid. Pap.* ſepius allegati loquũtur in feudis.

58 Secundo procedit in pura mera, & ſimplici refutatione, quæ ineſt ſeu do ex iure, & poteſtate feudali ex quo Dominus etiam inuitus tenetur acceptare pro vt *Tiraquell. in d. §. 34. gloſ.* 1. *nu.* 10. Quando vero refutatio eſſet cõditionata pro vt fuit preſens cum conditione, vt officium reſtitueretur Marco Antonio Iudici accepta pecunia; dicitur cauſa volũtaria, & hypotecæ medio tempore contractæ non reſoluuntur per ſupradicta.

59 Ex quibus patet, quod dum D. Elionora ſuccubuit ex eo, quia non fuit contracta hypoteca ſine aſſenſu pro vt pars ipſa fatetur, non ſuccubuiſſet ex alia limitatione; ſcilicet ex locatione ad longum tempus (quæ expreſsè hipotecæ æquiparatur ex ſupradictis) ſi locatio talis proceſſiſſet ſine aſſenſu, ergo fuit iudicatum aſsenſum requiri in locatione ad lõgum tempus huiuſmet officij.

Et qui tunc temporis Marcum Antonium defendebant hoc principaliter fundarunt importare locationem ad longum tempus alienationem officij, & conſtitutionem Iuris in re, vt ex eorum allegationibus darè dignoſcitur.

Aduerſus prædicta pars plura opponit, etiam nullitatem ex defectu aſſenſus minime fuiſse in libello deductam; ſed aduertatur quęſo deductam eſſe nullitatem generaliter quando fuit petitum, quod annullentur contractus. Præterea eſt deductum omne Ius, omni meliori modo, ne dum expreſſo, ſed etiam extat in generali clauſula *ſi qua mihi &c.* & nullitas hæc cum conſiſtat non in facto, ſed in puncto iuris non opus erat deduci.

60 Effectus autem clauſulæ prædictę omni meliori modo eſt, vt comprehendat alias cauſas extra narratas, *vt Alex. conſ.* 112. *vol.* 3. *Soccin. conſil.* 192. *nu* 5. *vol.* 1. *Cranetta conſil.* 42. *nu.* 47. *& conſil* 326. *num.* 15. *vol.* 2. Quapropter *Antonius de Butrio in c. examinata de Iudic. num.* 12. dixit, quod operatur hæc clauſula, vt valeat actus

actus eo modo quo valate poteſt pro
vt ſic limitat Decius regulam ſi non
valet,quod ago,vt ago valeat,vt va-
lere poteſt in c. in ſuper de offic. dele-
gat. num. 12. & conſil. 11. col. pe-
nult. & in conſil. 14. col. 2. & con-
ſil. 73. col. 3. poſt Abb in d. cap.cum
ſuper, & Bald. & Imol. in l.eum pater
§ filius matrem ff.de legat.2.& eundem
Bald. in l. vinum col. penult. ff. ſi certũ
petatur Alex conſ.60. viſis col.2. lib. 3.
& conſ 176.viſo proceſſu col. 2. eod.lib.
3.& conſ.188.perſpectis verbis col. 3.
lib.5.& in ſumma dicit Iaſ. in l.præ-
ſens C.de pactis,quod clauſula prędi-
cta eſt ſicut herba bettonica, quæ
omnia ſanat pro vt refert Vrſill. ad
Afflict decıſ.144.nu.5.& poſt omnes
Reg.de Pont in conſil.2.nu. 3. vol.1. di-
cit,quod dicta clauſula facit,vt libel-
lus intetpetretur eo modo, quo fa-
uorabilis eſt autori libellãti,& actio
intelligatur intentata eo modo, quo
intentari poteſt, & deducta intelli-
guntur omnia, quæ competere poſ-
ſunt ex facto petenti.

Adeſt etiam in libello clauſula,
qua eſt petitum ius e iuſtitiam mi-
61 niſtrari,cuius effectus eſt,quod etiã
ſi libellus eſſet reſtrictum per con-
cluſionem ad vnum ex pluribus ca-
pitibus narratis,tanta ſententia fer-
ri poteſt ſuper omnibus cap.cum dile-
ctus extra de ordin.cogn. ibi In aliqui-
bus Iuſtitiam fieri poſtulabat. Vbi
Abbas num.51. & 52.ex quo infert,
quod ſi libellus narraret petitorium,
& poſſeſſorium,& deinde conclude-
ret ſuper petitorio per clauſulam
prædictam.Quæ refertur ad omnia
narrata poſſet ferri ſententia ſuper
poſſeſſorio ſequitur Soccin.in c.ſigni-
ficantibus nu.48. in fine de libelli obla-
tione Iaſ.in §. omnium inſtit. de action.
nu.147.Butrius in c. litera de dilation.
& in c.examinata de Iudicijs Alex.conſ.
12.col.penult.p.vol.Corn.conſil.302, &
305.vol.3.
62 Et tandem de prędictis clauſulis
dicit Andr.Gailla pract.obſer. Camer.
Imperialis lib.1. obſer. 61.de requiſitis
libelli nu 11. quod ſunt tantæ efficа-
ciæ, vt earum virtute omnis actio,
omne remedium competens, & re-
ſultans ex narratis in iudicium de-
ductum eſſe videatur ex doctrin.An-
geli in d.§. omnium num.7.in fine vbi
Iaſ nu.149.& 151.Felyn.in c. cum ſu-
per nu.11.de offic.deleg. vbi refert ſex
effectus,& ſecũdum prædicta refert
Gail pluries iudicatum in Camera
Imperiali, ac ne deficiat ex noſtris
aliquis;dicit Maranta in ſuo ſpeculo,
par.6.verſic.rectè concipiatur libellus n.
16.quod clauſula omni meliori mo-
do operatur, vt libellus interprete-
tur eo modo quo fauorabilior eſt
actori.
63 Et prędicta tanto magis procedũt
in Regno noſtro in quo diſpoſitum
eſt Municipalibus conſtitutionibus,
quod abrogata ſolemnitate libelli
ſufficiat talis qualis petitio vt vta-
mur verbis quibus hoc in ore om-
nium circunferrut, & ſimplex nar-
ratio facti pro,vt in prag. 1.ſub tit.de
ordine Iudiciorum qua incipit Diſpen-
dialium; & in cap; deteſtantes poſi-
tus inter Ritus M.C.V.n.288.ex qui-
bus Iuribus omnes cauſæ in Regno
dicuntur eſſectæ ſnmmariæ ciuiles,
& miſtę ita, vt in eis procedatur
abſq;ſtrepitu, & figura Iudicij ſola
facti veritate inſpecta iuxta Clem.
Diſpendioſam, & clem.ſepe de verb.ſi-
gnif.& ſic omnis ſolemnitas cenſetur
reiecta ex his quę dicit Bart. in Cõſt.
ad reprimendum in verſic.ſummarie.
64 Qua propter poteſt Iudex con-
demnare ex alia cauſa quam ex de-
ducta in libello, nec opus eſt, quod
ſententia feratur conformis libello
pro, vt Alex. in l.ſi ita ſtipulatus §.
Chriſogonus de verb.oblig. & Iaſ.in l.
certi condictio §.ſi nummos,& in alleg.
l.ſi virum ff. ſi cert. petatur cum aliis
adductis per Tiraquell de retract con-
uent.num.101.& Menoch.de Arbitr.q.
31.lib.1.& Maranta in ſpecula verſic.
an Iudex ſit competens, vel incompetens
num.

num.31.Gramat.deciſ.15.nu.3. & deciſ.19 & deciſ.103.nu.41. Carauit. in *d.ritu 288.nu.10.* qui vnanimiter cõcludũt valere ſententiam in Regno non conformem libello, licet de Iure cõmuni aliter ſtatutum ſit ex his, quæ dicit *Afflict dec.60.*

65 Et tanto magis etiam in hac cauſa quæ agitur coram Excellentiſſimo Prorege,& ſic coram Principe, qui poteſt ferre ſententiam ſola facti veritate inſpecta extra petita, dixit hoc primus omnium *Speculator.in tit.de act.& petit.§.ſuperest verſic.ſed nunquid.* Io. *Andr.in c.mandatũ de reſcript. Bart.in l.Emilius Largianus ff. de Minor.col.final.* Butrius *in cap.licet Heli de Simon.vbi* Anan.Imol. *& Felyn.nu.28.cum ſequent.&* Iaſ.*qui prædictos,& alios allegat in l. vinum num. 24.ff.ſi cert.pctat.*

Ad tollendum obiectum ex defectu aſſenſus dici poteſt habere aſsẽſum, cum ſit conceſſa à Rege Sereniſſ. Poteſtas ſubſtituendi D. Io: de Taxis.

Ad quod reſpondetur, quod poteſtas ſubſtituendi conceſſa non ſolum non comprehendit locationem

66 ſed valde inter ſe differunt; nam conductor habet ius, inſiſtendi rei locate eiuſdemq. retinendæ inuito Domino *Alex.in l.1.n.63.ff.de acquir. poſſeſ.Paul.de Caſtro in l.peregre ff.eod. tit.per tex. in l.colonus ff. de vi, & vi armata,*&ante eos *Bart.in l. 1.ff.de acquir poſſeſ.nu.16,*& durante tempore locationis expelli non poteſt *l. æde vbi DD.C.locati c.propter ſterilitatem §.finali extra de locato,*nam locatot debet præſtare patientiam *l ſi quis Domum l.ex conducto l ſi moues §. 1.ff.locati,*& hæc patientia debet eſſe ſucceſſiua ſecundum DD. præcipuè *Bald in l.Emptionem C.de Vſufruct.*

67 Subſtitutus vero è contra exercet nomine Domini ad cuius nutum reuocati poteſt *Bald. in l.ſolet § ſicut ff. de Offic.procu.Hoſt.in ſumma de officio Vicarij §.quibus verſ.ſed nũquid Butr. in c.tua.nu.10. de offic. Vicar. Gemin. in c.1.nu. eod.tit.in 6,*ita, vt omnia geſta per ſubſtitutum Domino adſcribantur,qui propterea de illius culpis tenetur *l.2.ff. ſi menſor falſ. mod.dix.l.non ſimilitudinem C.de Epiſ. & Cler.l.Agentes C. de Agentibus in rebus lib. 10.l.ſi quis ex corpore C. de Murilegulis lib. 10.l.nullus qui C. de decurion.lib.10.*& propterea Epiſcopus tenetur de culpis Vicarij *Felyn.*

67 *in c.Petrus n.8.de Homicid.author.Archid.in c.Epiſcopus de offic.ordin.in 6.*

Et ratio euidens, eſt nam culpa cõmittitur in mala electione; & doloſè eligit,qui non eligit magis idoneum ac diligentiorem *l.1.§.familia ff.de publ.cum alijs adductis per Rom. conſil.338.nu.7.*

Prȩterea dato,quod poteſtas ſubſtituendi cõprehenderet locandi facultatẽ pro,vt contrariũ ſuperius eſt demonſtratum;adhuc reſpondetur.

68 Quod illa poteſtas fuit conceſſa conditionaliter dummodo ſubſtitutus præſtet Iuramentum de bene, & fideliter adminiſtrando, vnde ceſſante iſta qualitate requiſita pro forma corruit actus in totum *Bart. in l. Fulcinius per illum tex. §. cum hoc edictum ff.quib.ex cauſ.in poſſeſſ eatur Paul.de Caſtro in l.ſi per alium § docere ff.ſi quis in ius voc. non ierit tex.eſt in l. 4.§.penult.verſ.et docere ff. de vi bonor. raptor.& in l.1.§.1.ff. ne quid in flum. publico,*& debeat tale priuilegium regiſtrari,&c.

69 Vlterius adhuc inſiſtimus, quod data poteſtate alienandi feudum nõ per hoc eſt in totum permiſſa alienatio,ſed opus eſt,quod tẽpore alienationis requiratur Dominus,vt aſſentiat,nam illa poteſtas conceſſa nil aliud operatur,niſi neceſſitatem aſſentiandi, ſi nulla ſubeſt rationabilis cauſa contradicendi ſecundum *Afflict.in §. feudum ea lege ſi de Feud. defunct. Milit,nu.12.Prec. de ſubſeud. lib.2.quæſ.50.Reg.Lanar.conſil.6.nu.6.*

Sicut in Emphiteuta tradit *Iaſ. in l.*

N 2.C.de

2.C.de Iur.Emphit.in principio.

70 Quod tanto magis in officijs procedere debet cũ in ijs ſtrictius procedatur quam in feudis,vt ſuperius eſt dictum ex maxima confidentia, quæ requiritur in illorum adminiſtratione, & tanto magis in hoc officio curſoris maioris maximę importantiæ,& cõfidentiæ,& ſic debet expediri aſſenſus pro alienatione ipſius facienda;& dum pars parificat locationem ſubſtitutioni dicimus non potuiſſe fieri ſubſtitutionem ad longum tempuş nam ex ea etiam oritur Ius in re;& dato, quod per poteſtatem.Subſtituendi eſſet conceſſa poteſtas locandi ſecundum aſſumptum partis, minime fieri potuit locatio
71 taliter cum ſit alienatio. Facultas. n.conceſſa debet intelligi propriè, & ſecundum ius comune iuſta *gloſ. magiſtralem in l.final.§.in computatione in verbo confundantur verſ ſed quid per ſtatutum vbi DD.C.de Iur.deliber.* nam priuilegium recipit interpretationem a Iure comuni *Bart. in l.omnes Populi.6.queſt.ff. de iuſt. & Iure Bald.in l.maximum vitium C. de liber. pręteritis.*

Nulli etiam declarandi ſunt huiuſmodi contractus ex dolo conductorum reſultante ex illis ſecretis ſolutionibus, & mentionatis chirographis, & albaranis cũ clauſulis ne oſtẽderentur,niſi in caſu mortis,itẽ ex illis anticipatis conductionibus valde ante finitas primas conductiones,cum acceſſu vſq; ad Hiſpaniam. Omnia ad finem occultandi verum redditum, vt vilius conducerent.

Dolus enim nil aliud eſt niſi calliditas;fallacia;& machinatio ad alium,decipiendum *l.prima* §. 1.*ff. de*
72 *dolo* & tunc cõmittitur quãdo aliud agitur,& aliud ſimulatur pro, vt in *dicto* §. 1. *& in l.Iuris gentium* §. *dolo ff de pactis*,vbi inquit *Vlpianus*,quod dolus malus ſit calliditate, & fallacia quotieſcunq; circum ſcribendi alterius cauſa aliud agitur; aliud agi ſimulatur, *& gloſ.in d.l.* 1. declarat calliditatem conſiſtere in tacendo; fallaciam in mentiendo;machinationem verò in arte verborum;quæ taciturnas eſt punibilis *per tex. in l.fin. C.de litigioſis*,ibi *iuſtum eſt enim propter doloſam mentem, & abſconditam machinationem*. Ex his enim ſemper dolus arguitur *l.fin.C ſi contra* ius vel vtilitatem publicam.

Quæ omnia in his contractib. ſatis ſuperq; interfuerunt nam tacuerunt conductores penes quos officium curſoris maioris per multos annos ſteterat Comiti abſenti, & rerũ ſuarum ignaro iuſta *tex. in l.fraudem ff.qui,& à quib* vbi Iuris conſultus dicit de facile decipi abſentes homines in valore rerũ ſuarum ibi, quod frequenter accidit his qui trans marinas negotiationes,& alijs regionibus quam in quibus morantur per ſeruos atq; libertos exercent; Quod ſepe attriti iſtis negotiationibus lõgo tempore ignorant pro, vt *Petrus de Gregorio dicit in Syntagm. iuris parte 3.lib.25. cap.24.num.* 19. quæ taci-
73 turnitas dolum parit tex.iuncta *gloſ. in l.ea que* §.*fin.ff.de contrab.empt.*vbi habetur dolum non tantum conſiderari in eo qui fallendi cauſa obſcurè loquitur quam in eo, qui inſidioſe obſcurare diſſimulat, vbi *gloſa* explicat tacendo,& hoc eſt,quod dixit *tex in l. Iulianus in principio ff. de attionibus empti*, quod inter eum qui ſciens,aut ignorans vendit differentiam facit in condennatione ex empto ait enim qui pecus morboſum, aut tignum vitiorum vendidit.

Si quidem ignorans hoc fecit id tãtum ex empto attione pręſtaturũ, quãto minoris eſſet empturus ſi ita id eſſe ſciuiſſet ſi vero ſciens tacit, & emptionem decipit omnia detrimenta quæ ex ea emptione emptor contraxerit preſtaturum ei.

Semper enim,quod contrahentes ex taciturnitate alterius inducuntur

ad

ad contrahendum, qui alias expreſſis, quæ tacita ſunt veriſimiliter nõ contraxiſſent doloſum contractum irritant,& annullant pro,vt late *Aymon conſ.*143.*nu.*9 *& conſ.*143.*nu.*14. *Couarr. variar. reſol lib.*2.*cap.* 4.*poſt num.*11.*Maſcard.de probat.parte* 1.*cõcluſ.*532 *num.* 32.*verſ. Octauo limito.*

Ad idem eſt *tex.in l.fin.* C.*ſi contra Ius vel vtil.publ.*ibi preſcriptione,Mẽdaciorũ oppoſita; Siue in Iuris narratione Mendacium reperiatur ſiue in facti ſiue in tacendi fraude pro tenore veritatis. Et in cap.2. extra de crimine falſi ibi vterque reus eſt qui veritatem occultat, & qui mendacium dicit.

Preterea non ſolum tacendo, ſed etiam mẽtiendo in dolo verſati ſunt conductores nam fecerunt ſub affictus diuiſim,& cum ſeparatis inſtrumentis,vt oſtenderent Comiti ignaro, & abſenti inſtrumenta vilioris pretij ex quo ſtatis ſuperq; dolus probatur *l.dolum* C.*de dolo l. dolo.*C. *de reſcin. vendit.Bart.in l. quod nerua ff.depoſit.Hoſt. in cap. cum dilecti de enpt.& vendit. Boer.deciſ.*100.*num.*3. *Surd.deciſ.*216.

Stante igitur huiuſmodi dolo dãte cauſam contractibus nam Comes alias contracturus non eſſet durante

74 prima locatione niſi calliditate, & fraude aduerſariorum fuiſſet inductus ad contrahẽdum ſequitur, quod dicti contractus nulli ſunt ipſo iure. *l.& eleganter ff.de dolo vbi gloſa magiſtralis Azzon in ſumma* C. *de dolo nu.* 8. *Corneus in auth. Sacramenta puberum col.final.*C.*ſi aduerſ.vendit.Tiraquell.in l.ſi vnquam verſ.reuertatur n.* 97.*&* 243.C. *de reuocand.donat. Ceual. prattic. Com. contra comune cap.* 226.*Pinellus in l.*2.*parte* 5.*cap.*3.*n.*17. C.*de reſcin.vendit.*

Ratio in prædictis illa eſt quia propter dolũ deficit conſenſus con-

75 trahentis *Iaſ. in* §. *fuerat inſtit.de Actionib.* quod maxime procedit in contractibus bonæ fidei cuiuſmodi eſt locatio *Gloſ.in l.ſi olei* C.*locati*, *& in l.ſi ea parte* C.*de vſuris* nam in cõtractibus ſtricti iuris cum dolus interuenit licet teneant cõtractus obſtat tamen doloſo contrahenti exceptio doli in quantum vult dolum ſibi patrocinari *l. dolo vel metu ff.de inutil ſtipul.*

Circa leſionem liquet ex facto

76 enormiſſimam fuiſſe nam ſiue leſio enormis ſit in duplo pro,vt dixit *Coraſius in d.l.ſi quis cum aliter n.*4.

Siue vltra beſſem,vt *Ant.Faber. de errorib pragm.Decade ſeptima errore* X.Siue in toto,vel quaſi pro,vt tenuit *Alex.in conſ.*47.*nu.*5. *e* 15.*vol.*1. vbi refert opinionem *Antonij de Butrio in c.quinta vallis de Iure. Iur.* qui tenet eſſe in dimidia pro, vt idem *Alex.in conſ* 41.*nu.*7. *lib.*1.& ante eũ *Bald.in conſ.*55.*vol.*3.*Iaſ.conſ.*160.*nu.* 9.*vol.*2.*Dec.conſ.*129.*nu.*60. Semper

77 in his contractibus adeſt enormiſſima leſio,quæ ſecundum veriorem opinionem regulatur arbitrio Iudicis attenta qualitate rerum, & perſonarum *Corn.conſ.*258.*nu.*3. *Molin. de primogen.Hiſpan lib.*2.*cap.*3. *n.*18. *in fine Io: Guttierez de contract. Tut. cap.*26.*nu.*7.*Caſſan.in conſuetud. Burgund.rub.* 7.§.12.*num.*3.*uerſ. aduerte tamen.*

78 Et licet pro parte aduerſa opponatur remedium *l.*2.C.*de reſcin.vendit.* non habere locum in locatione & conduttione ex dictis per *Ant.Fabrum in tract. de erroribus pragmatic.*

Aduertatur queſo, quod licet textus in *d.l.*2. loquatur tantum de cõtractu vẽditionis;eius diſpoſitio fuit extenſa ex comnni omnium D.D. ſententia in quibuſdam alijs contractib.correſpettiuis cuiuſmodi eſt locatio,trãſactio permutatio, & id genus *Rom.conſ.*423.*quem* refert, & ſequitur *Cagnol.in d.l.* vbi *Pinell. parte* 1.*cap.*3.*n.*17.*Imola qui de comuni teſt. in cap. Dilecti n.*18.*de empt.& vendit.* quod tanto magis procedit in contractu locationis, qui equiparatur

N 2 val-

valde contractui venditionis, nam in eo merces ſuccedit loco prætii *l. ſi quis ante in fine ff. de aq. poſſeſſ.* & in Iure iſta duo, quod res locetur, vel fructus vendantur ſunt ſimillima *l. in venditione* §. 1. *ff. de bonis author. Iud. poſſ.* Dixit hoc *Paulus de Caſtro in l. cotẽ ferro* § *qui maximos ff. de publici,* & *Soce. Iun. conſ* 29. *vol.* 4. qui etiam per hęc media concludunt *Text. in l. quoties* C. *de rei vindic.* habere locũ in contractu locati, & conducti licet loquatur in empt & vendit.

79 Et remedium *l.* 2. vendicat ſibi locum etiam finita locatione contra *Decium*, qui aliter cõſuluit *conſ.* 583. quam ſecutus fuit *Aluar. Velaſc. de Iure emphiteotico queſt.* 28. licet in fine dicat pluries fuiſſe iudicatum contra opinionem *Decij*.

Et quod opinio *Decij* ſit contra comunem clare patet ex authoritate clariſſimorum Iureconſultorum, qui contra Decium tenuerunt, & ſunt ſequentes.

80 *Arrius Pinellus in d. l.* 2. *de reſcind. vendit par.* 1. *cap.* 3. *num.* 19. *qui ponderat.*

Alexandrum conſ. 107. *nu.* 18. *lib.* 3.

Gamma ſic refert iudicatum in Senat. Luſitano deciſ. 19.

Mathienſ. in recompil. ll. Iſpan. lib. 1. *Tit.* 11. *gloſ.* 6. *nu.* 1. *verſ. en las rentas.*

Azzaued. in recompil. l. 1. *n.* 4. *tit. vbi ſupra.*

Aluarus Velaſcus in dicta q. 28. *in fine.*

Guttierez Pract. q. lib. 2. *q.* 144. *vbi ad partes diſputat. artic. contra Velaſcum,* & *in cap. cum dilecti de empt.* & *vendit.*

Ceuall. in pract. comun. cõtra comun. parte 2. *queſt.* 536. *nu.* 27. & 28. *qui dicit Mathienſem* tenere contra *Deciũ*, & ipſe adducit *Pinellum*, pro opinione *Mathienſis*, & *Guttierez.*

Caroc. de locat. & *cõduct. in tit. de vẽd.*

Vaſquius alias Menciaca *controuerſ. vſuſrequen. lib.* 3. *cap.* 61. *numer.* 12. qui adducit *tex. in l.* 1. §. *ſi quis in fraudem ff. ſi quid in fraudem patroni.* *Facchin. lib.* 2. *c.* 22. *controuerſ.* Iuris.

81 Et quamuis pars aduerſa alleget pro ſe *Magoniũ in deciſ. Florentin.* 10. non facit ad caſum nam loquitur poſt annullatum contractum.

Item *Card. Tuſchum practic. concluſ. Iuris concluſ.* 293. *num.* 21. *vol.* 5. *fol.* 318. qui Tuſchus allegat *Crauett. conſ.* 151. *nu.* 29. cui reſpondetur, quod nunquam hoc conſuluit, ſed tantum fecit argumentum, quod aduerſus tranſactionem de qua ibi tractabatur petenda erat reſtitutio re integra.

Item *Menoch. conſil.* 843. *nu.* 30. dicit tantum, quod in venditione redditũum facta ad tempus non habet locum diſpoſitio. *tex. in l.* 2. *At* nos verſamur in locatione totius officij non emolumentorum.

82 Ex hoc aſſumpto fundato *remediũ l.* 2. habere locum in locatione ceſſat pretenſio partis ſi in reſciſſione veniant fructus ex deciſ. *Praſ. de Franch.* 119. *nu.* 20. Nam in hoc contractu de quo agimus merces eſt loco prætij ſicut prætium in emptione, & venditione, & ſic data leſione eſt augenda merces.

Preterea data pro vera opinione, quod *in remedio l.* 2. non veniunt fructus, tamen quando concurrit dolus ſiue dans cauſam contractui ſiue incidens; tunc fructus veniunt, vt ſuperius fundauimus in materia doli.

83 Stante igitur enormiſſima leſione redditur nullus contractus, nã enormiſſima leſio equiparatur dolo ex propoſito, & danti cauſam contractui *l.* 2. *ff. de doli exceptione,* & *dicta l. ſi quis cum aliter vbi Coraſ. n.* 4. & *Alciat. num.* 15. *Decius conſil.* 179 *nu.* 7. & 551. *num.* 4. & eſt comunis opinio de qua textantur *Crauett. conſil.* 7. *n.* 4. *in fine,* & *Decian. qui alios adducit in conſil.* 78. *nu.* 37. & *Couarr. in cap. quãuis pactum* 3. *parte* §. 4. *nu.* 5. *de pactis in* 6.

Qui-

Quibus nullitatibus ſic ſtantibus ſequitur omnes fructus perceptos per conductores eſſe cum intereſſe illorum reſtituendos actori compē-
84 ſatis quibuſdam ſolutis ſimiliter cū intereſſe. Alienatio enim contra legis prohibitionem nulla eſt *l. ſi fundum vbi gloſ. C. de rei vindicat l. quemadmodum* C. *de agric. & cenſ. lib l* 11.

Et ideo reuocata tali alienatione, qudd permittitur etiam fauore reuocare volentis, pro vt *Bart. & omnes in l. poſt mortem ff. de adopt.* & ſic procedit *tot. tit. C. de prad. minor.* pro, vt teſtatur *Lanar. conſ.* 3 *.num.* 3.

Eo fortius in hoc Regno in quo vigore.
85 *Conſt. conſtitutionem diuę memoria* alienans poteſt reuocare Iure proprio, quæ *Conſt.* licet loquatur in feudis, procedit etiam in officiis pro, vt *Doctiſſ. Diomedes Mariconda Doctor Antiquus, & iuris communis, & Regni Peritiſſimus teſtatur in dict. Conſtit.*

Sequitur de Iure, quod contractus reducitur ad non coutractum, cauſa ad non cauſam, & titulus ad non titulum, & propterea omnia in priſtinum ſunt reſtituenda ita ac contractus nūquam celebrbtus fuiſſet pro, vt *de Monte in tractat de empt. & vendit. queſt. principali* 8. *nu.* 3.
86 Et in hac reſolutione non inſpicitur tempus reſolutionis, ſed contractus, & ſit retrotactio ex his, quæ dicit *Tiraquell de retractu lignagir,* §. 36. *verſ. ad finem tituli nu.* 14.

Vnde Fructus medij tēporis prouenietes ex Dominio non tranſlato in conductores ſequi debent Dominum *Luc. de Penna in l. nulli C. de Fūd. Patrimon lib.* 11. *nu.* 6. quem ſequitur per eadem verba *Capyc. in l. Imperialem* §. *vnde Imperator Lothar. verſ. tertio requiritur, & habetur ex Roman. conſ.* 454. *nu.* 27.

Et ſic in ſimili quotidie practicatur, quod reuocato cōtractu alienationis feudi vigore dictæ *Conſt. conſtitutionem diua memoria* reſtituūtur fructus medio tempore percepti ab initio contractus, & præcium cum intereſſe *Reg. de Ponte conſil.* 72. *&* 73. Scribebam Neap. de menſe Octobris 1612.

SVMMARIVM.

1 *Remedium l.* 2. *C. de reſcindenda venditione locum habet in locatione etiam ea finita num.* 2. *et an aduerſus illud remedium detur praſcriptio, & quāti temporis nu.* 3. 4. *&* 6. *& an locum habeat ſtante renunciatione num.* 16. *&* 18. *& quod veniant reſtituendi fructus nu.* 23. *& an intelligatur pro tempore preterito nu.* 19.

5 *In contractus reſciſione an inſpiciatur tempus, & locus contractus an uero Iudicij.*

7 *Dolus arguitur ex leſione enormiſſima, & n.* 9. *&* 21. *& paria ſunt adeſſe dolum, & leſionem enormiſſimam nu.* 22. *& quando dicatur adeſſe dolum nu* 25. *&* 26. *&* 27.

8 *Reſtitutio competens Eccleſia intra quatriennium ſi eſt enormiſſima peti poteſt etiam eo elapſo.*

10 *Leſio in locatione quomodo probanda, &* 12.

11 *Praſumptio cedit veritati.*

13 *Contractus locationis emptioni, & venditioni comparatur.*

14 *Leſio vltra dimidiam, qua dicatur, & n.* 15. *&* 17. *&* 18.

20 *Contractus iudicatur nullus pro, vt quando dolus dat cauſam contractui ſtante leſione enormiſſima.*

24 *Actio de dolo, quo tempore daret.*

28 *Dolus ex ſimilatione inducitur, & in dicijs probatur.*

A R-

Non opus eſt argumento quia eſt reſponſum Doctorum Hiſpanorum in eadem cauſa.

CONSVLTATIO II.

EL Officio de Correo mayor del Reyno de Napoles ſiempre enmas dequarenta años aeſta parte le tienen y han tenido por poderes y nombramientos ya rendamientos de Reymundo de Taſſis Correo mayor quefue deſu Mageſtad Iuan Capata y Doña Alegre de Taſſis ſu muger y durãte el vltimo arrendiamiẽto quefue haſtafin del año 1591. ſiendo muerto el dhõ Iuan Capata por il año de 86. y muerto anſimiſmo el dhõ Reimundo de Taſſis Iuan Baptiſta Capata de Taſſis hyo del dhõ Iuan Capata quetenia el dhõ officio Iuntamente cõ la dhã ſu madre que oy Viue en virtud del dhõ arrendamiento hecho al dhõ Iuan Capata y Doña Alegre de Taſſis ſus padres trato con Don Iuan de Taſſis que ſucedio à ſu padre Reymundo de Taſſis enel dihõ officio de Correo mayor deſu Mageſtad quele arrendaſſe el dihõ officio de Correo mayor de Napoles para deſpues deſer cumplido el dihõ arrẽdamiento hecho alos dihõs Iuſpadres que ſe cũplia el año de 91. y para ello embio aeſta corte à Iuan Baptiſta Rebalio con ſupoder en Octubre de 86. yen effecto ſe con, certaron que el dhõ Don Iuan arrendo el dhõ officio al dhõ Iuan Baptiſta Capata por quinceaños que ſe cumplen el de 1606. por cinco mil ducados en cada vn año de moneda de aquel Reyno que corren deſde principio del año de 92. que ezpiraua el dhõ arrendamento que tenian hecho y ſepago cinco años a delantados dee dhõ arrendamiento y el dhio Don Iuan hizo eſcritura de arrendamiento en eſta forma al Dho Iuan Baptiſta Capata para el y para ſus berederos y ſucceſſores y le hipoteco el dihò officio parano le poder vender arrendas; ni enagenar haſta ſer complido el dihõ arrendamiẽto y paraello lebio ciertos fiadores y el dihõ arrendamiento le açepto el Dihõ Iuan Baptiſta Capata y lehaido pagando y cumpliendo haſta aora.

El Dicho Iuan Baptiſta Capata eſmuerto aura tres años y dexo dos niñas de tres ò quatro años en poder de Curador que adminiſtran el dicho officio por los dichos Menores.

Pretende el dicho Don Iuan que en eſte contracto ay engaño enormiſſimo contra el poreſtar arrendado en los dichos cinco mil ducados y que rende el principio de los dichos 15. años ſiempre ha valido el dicho officio a los dhos Iuan Baptiſta Capata y dona Alegre mas de quince y diez y ſiete mil ducados en cada vn año por arrendamientos que ha hecho por miembros del dicho officio como lo probara por los dichos arrendamientos y porteſtigos arridiendo que porqueno ſe entendieſſe el verdadero valor del dicho officio ſiempre hazia los arrendamientos con que demas del precio principal que ſonaua el dicho arrendamiento ſe les dieſſe vna gran cantidad gracioſa para que no ſonaſe el arrendamento de tanta cantidad. Por lo qual y por todo lo que dicho tiene el dicho Don Iuan no ha podido ſaber el valor que el dicho officio tiene por le auer tenido y vſado ſiempre los dichos Capatas ſinle auer viſto ni vſado el dicho officio el dicho Don Iuan ni el dicho ſu padre y auerle hechos ſiempre los dichos Capatas y ſu madre con eſta cautela y con arrendamientos anticipadamente no dexando

que

queſe cumpliſſe al arrendamiento primiero, y aſſi pretẽde el decho Dõ Iuan no deue deſer Valida en denero el deho arrendamiento y queſede por noiguno y quele buelan y reſtituyan lo quiemas ha Valido y podido valer el deho officio demas de los dichos cincomil ducados del decho arrendamiento los annos quale à ſeruido ygo, cado el decho Iuan Baptiſta yſus herederos dexando ſe le luego libre y deſembra, cado el dicho officio ni aguardar aque ſe acauen de cumplir los años quefaltan de correr du dhõ arrẽdamiento.

Preſupueſto, & hecho del reſultan las Dudas ſiguientes que ſe reſolueran como ſe fueren proponiendo.

Primum dubium eſt vtrum incontractu locationis ſit locus remedio *l.* 2. C. *de reſcindenda venditio*. Et locũ eſſe voluerunt *gloſſ. in l ſi olei*. C *locati. Roman. conſ.* 423 *quem referunt*, & *ſequuntur* Cagnol. & *Cremenſ. in l.* 2.
1 *de reſcind. vendit.* & *ibidem* Pinel, 1. *p. c.* 3. *nu.* 17. & *Anton. à Padilla num.* 13. *Imola qui teſtatur de communi in c. dilecti nu.* 13. *de emptione, & venditione,* cum pluribus alijs relatis per *Ioan. Matienzum in l.* 1. *to.* 11. *lib.* 5. *Recopilationis. glo.* 6 *nu.* 1.

Quæ concluſio procedit, & habet
2 locum etiam reſpectu temporis trãſacti quicquid in contrarium, & maleconſulerit *Decius conſ.* 583. quod probat *Pinell. vbi ſupra nu.* 19. & 20. dicens ita obtinuiſſe coram grauiſſimis iudicibus, *Anton. Gama in deciſſ. Portugaliæ* 19. *Ioan. Matienzo in d. gloſſ. ad fin. Azcued. in eadem l.* 1 *t.* 11. *lib.* 5. *Recopilatio nu.* 4.

Secũdum dubium. Vtrum aduer ſus iſtud remedium ſit præſcriptum perlapſum temporis, & cum tranſie-
3 rit plus quadriennio videtur dicendum eſſe præſcriptum huic remedio, quia lege Caſtellæ cautũ eſt, vt hoc tempore aduerſus iſtud remedium præſcribatur videlicet *l.* 1. *in fin. ti.* 11 *lib.* 5. *Recopilatio.* Et cum hic contractus fuerit celebratus in Caſtellana prouincia ſecundum prouinciæ leges in hoc iudicandum videtur; *vt in l. ſi fundus. ff. de euictio. Et in l. ſemper in ſtipulationibus. ff. de regul. iur.* & quãuis *gloſſ. reputata. Singularis in l.* 2. *ff. de eo, quod certo loco.* Voluerit, quod in his, quę reſpiciunt ſolutionẽ, vel reſciſſionem contractus debeat inſpici locus iudicij, & non locus contractus eam reprobant *Bart. Bal. Fulgoſ. Paul. Caſtrenſ.* & *communiter Doctores*; vt teſtatur *Iaſ. ibidem*.

Hoc vero non obſtante abſq; dubio dicendum eſt non eſſe præſcriptum aduerſus iſtud remedium; quia non
4 præſcribitur, niſi tempore triginta annorum; pro vt tenent *gloſſ.* & *communiter Doctores in l.* 2. *C. de reſcindenda venditio.* & *in c. cum cauſa. De emptione,* & *vẽditione. Balbus de præſcriptio.* 4. *p. queſt.* 26 *Pinel in d. l.* 2. *p.* 2. *cap.* 1. *nu.* 26. & quamuis opinio *gloſſæ in d. l.* 2. *ff. de eo, quod certo loco*, quę habet, quod in his quæ reſpiciunt reſolutionem, vel reſciſſionem contractus inſpicitur ſtatutum, vel conſuetudo loci idicij ſit communiter reprobata; procedit tamen, & habet locum opinio *Bart.* & cõmunis pro, vt declarat eleganter *Angel. in eodem loco*
5 *nu.* 2. quando defenſio debet oriri reo tempore contractus tunc enim inſpicimus tempus, & locum contractus, vt ſe habet communis opinio contra *gloſſ.* Sed quando debet oriri defenſio tempore iudicij inſpicimus locum, & tempus iudicij cum autem præſcriptionis defenſio non ſit talis quæ debeat oriri tempore contractus, ſed tempore iudicij cõſequens eſt, vt in præſcriptione non attendamus locum contractus, ſed locum iudicij.

Probatur etiam hoc ex eo, quod limitatio temporis in hac actione locum tantum habere videtur in contractibus, qui ex conuentione

co-

conſumantur diuerſum autem eſt in emphiteuſi, & locatione ad longum tempus, quia tunc læſio habet cauſam ſucceſſiuam, quæ ſingulis annis refricatur, & ideo eius tempus nõ debet præſcriptum cenſeri, quod probat *Pinel.in d.l.2.p.2.cap.1.nu.27.* argumento eorum,quę tradit *Bal.in l.2.C.de epiſcop.aud.Felin. in cap. accedenſ.el.2.nu.15.vt lite non conteſt.& in c.quo ad conſultationem ex num. 22.de reiudicata Iaſ.in l.ita demum. C. de procurat.*& quidquid ſit de limitatione Pincli ſi pręſuponimus, pro,vt in facto præſumitur lęſionem eſſe multum exceſſiuam vltra dimidiam, nõ
6 habet locum diſpoſitio *d.l.1.to. 11. lib.5.Recop.*in quantum diſponit huic remedio præſcribi ſpacio quatuor annorum,quia tunc non præſcribitur niſi ſpacio. 30. annorum, quod voluit *Gregor.Lopez in l. fin.tit.fin p. 6.in glo.fin.*& refert, & ſequitur *Azeuedo in ead. l. 1.t.11.lib.5.Recop n.32.* & probatur ex eo,quod interueniẽte tali enormiſſima læſione ex ca-
7 arguitur dolus ex propoſito, vt in *l. ſi ſuperſtite. C. de dolo,& in l.ſi quis eũ aliter.Vbi Doct.ff.de verbor. obligatio.* Quę actio quatenus ad doloſũ peruenit 30. annis durat, vt *in l.itaq; & in l. Sabinus ff. de dolo glo.1.in l. fin.C. eod.l.6.& ibi Greg. Lop.tit.16.part.7.*& hac ratione quamuis reſtitutio quæ competit Eccleſiæ ſolum poſſit peti intra quadriennium à Die læſionis;
8 vt *in c.1. de in integr.reſtitutione lib.6.* ſi eſt enormiſſima poteſt peti reſtitutio poſt quadriennium,quod voluit *gloſſ.fi.in fine,*ibidem ſequitur *Caſſador.de emptio,& venditio deciſ.1.Didacus Couarr.qui alios refert lib.1.variar. c.3.nu.12.verſ.ſed vt rem Soccin. conſ. 266.num. 24.lib 2.Caſſaneus in conſ. Burg.tit.de ſucceſſ.rubr.7.§.12.nu.37.*
9 *in additio. Vbi cum Bertran conſ.236. lib.1.*dicit, quod propter enormiſſimam læſionem dolus præſumitur, *Ioan. Matien.in l.1.tit.11.glo. 6. num. 49. lib.3. Recop.* qui ad idem allegat *tex.in l.omnes.§.huius ff. quæ in fraud. credit.*

Tertium dubium eſt qualiter in iſto contractu locationis probabitur læſio ſiue enormis vltra dimidiam, ſiue enormiſſima, quæ multum excedat vltra dimidiam cum non fuerit iſtud officium alijs ſolitum locari,& ſi ad præcedentes locationes, reſpicimus eodem ferme ſeu potius minori prætio fuerit locatum, & in-
10 probanda leſione attendendam eſſe conſuetam mercedem reſponderit *Roman. conſ.423.per tex.in l.licet, & in l.exceptio.C.locati.* Sequitur *Cagnol.& Cremenſ.in d.l.2.idem Roman. conſ.369. num.9.* Circa hoc tamen dicendũ eſt, quod quamuis ex conſueta penſione ſeu mercede reſultat idonea,ſed præſumptiua probatio cum veriſimile ſit conſuetam mercedem iuſtam eſſe, admittitur, tamen probatio contraria veritatis, qua liqueat non eſſe iuſtam mercedem conſuetam,& præſumptio, ſeu
11 opinio veritati cedere debet. *l.continuus.§. eum ita.ff. de verbor. oblig. gloſſ.in auth ſed iam neceſſe.C.de donat.* ex quibus ita concludit *Pinell. in d. l.2.p.1. cap.3.num.16.* ſequitur *Ioan. Matienco in l.1.tit.11.gloſſ 6.lib.5.recopil.nu.2.*& cum in noſtro caſu poſſumus dicere deficere conſuetudinẽ cum non ſit ſolitum iſtud officium
12 alijs nec ſingulis annis locari, idem probat *Roman.conſ.369. nu.9. & in conſ.423.nu. 1.* Leſio autem vltra dimidiam in hoc contractu locationis
13 cum emptioni, & venditioni comparetur,vt dicit *l.Conſultus in l. 2.ff. locati.* Eodẽ modo conſiderabitur ſicut in venditione,& probatur argumento *l.ſi ex pratio.§.fin.ff.eo.*Et cum in venditore, qui Dominus eſt læſio vltra dimidiam dicatur ſi rem valentem decem pro minori prætio quam quinq; vendiderit, vt concordant *gloſſ.& omnes in d.l.2. C. de reſcind.vend.& in cap. eum cauſa. De em-*
14 *ptione,& venditio.Pinel.in d.l. 2.part.*

1.c.

1. c. 2. nu. 4. l. 56. tit. 5. part. 6. l. 1. tit. 11. lib. 5. Recop. & vtrobiq; gloſſatores noſtri, ſequitur, quod ſi iuſta erat penſio quindecim millium ducatorum, pro vno quoq; anno Dominus Ioan. de Taſſis fuit deceptus vltra dimidiam, & eſſet ſi pro minori prætio ſeptem millium, & quingentorum ducatorum locatio facta fuiſſet enormiſſima autem læſſio, ideſt nimium excedens vltra dimidiam dicitur cũ iuſta penſio eſſet, pro vt præſuponitur in facto quindecim, ſeu ſexdecim milliũ ducatorũ, & fuerit locatio facta p quinq; mille ducatis pro vt aduertit *Gregor. Lopez in l. 56. tit. 5. part. 5. gloſſ. mayor de catorce años*. Et melius D. *Couarr. lib. 2. variar. cap. 4.*
15 *n. 5.* Vbi dicit enormiſſimam læſſionẽ eſſe ſi res quæ bis mille, & trecẽtum valebat pro mille fuit vendita, & ante eum adnotauit *Caſſador. deciſ. 1. tit. de emptione. Et venditione.* Vbi teſtatur in Romana Curia talẽ emptionem propter enormiſſimam læſſionem reſciſſam fuiſſe non obſtante renunciatione remedij *l. 2. C. de re-*
16 *ſcindenda vẽditione. Et Couarr.* teſtatur in Granatenſi prætorio cum domus quędam æſtimationis ter mille, & quingentorum aureorũ vendita fuiſſet mille, & quingentis aureis talẽ emptionẽ propter enormiſſimam læſionem reſciſsam fuiſſe, nõ obſtãte illius. *l. 2. renunciatione* ambos refert, & ſequitur *D. Ant. à Padilla in d. l. 2. nu. 43. et ibidem Pinel. 3. p. c. 1. nu. 7.* qui etiam refert *Cagnolum in eadem l. nu. 100. Et 108. & Iaſ. conſ. 133. lib. 4. & Curt. Iun. conſ. 141. nu. 5. & Aym. conſ. 221. & Capicium deciſ. 159.* qui omnes dicunt læſionem enormiſſi-
17 mam eſſe quando lęsio eſt multum exceſsiua vltra dimidiam, quæ autem parũ excedit dimidiam iuſti prętij enormis ſimpliciter appellatur, & *Capicius in d. deciſ. nu. 24* exemplificando dicit multum exceſſiuam læſionem dici in duplo, vel triplo, idem colligitur ex *Anton. de Butrio, & Abbat.* & alijs *in c. cum contingat de Iure iurando. Vbi Andr. Alciat. nu. 65. verſ.* ſecus ſi ſit enormiſſima, ſed in hoc vera reſolutio eſt certam regulam dari non poſſe, & relinqui Iudicis arbitrio, & quælibet læſio, quæ
18 multo plus excedit dimidiam iuſti prętij enormiſſima dicitur *ex Cagnol. Curtio Iuniore, & alijs* relatis per *Pinelum vbi ſupra, & Gregor. Lopez in l. final. tit. fin. par 6. gloſſ. final. Molina lib. 2. de Hiſpanor. primogenijs c. 3. num. 18. verſ. quod temperandum eſt ad fin. Ioan. Matienco in l. 1 gloſ. 6. num. 46.*
18 *tit. 11. lib. 5. Recop.* Ex quibus conſtat iſto caſu hoc remedium renunciatione non tolli.

Quartum dubium, & vltimum eſt an poſito, quod non placeat opinio *Pineli in d. l. 2. C. de reſcindenda venditio 1 p. cap. 3. num 19.* Sed opinio *Dec. conſ. 483.* tenentis in iſto contractu locationis non eſſe locum remedio.
19 *d. l. 2.* reſpectu temporis tranſacti, quid erit dicendum in noſtro caſu, & meo abſq; dubio, eſt dicendum, quod cum læſio fuerit enormiſſima, tam emolumenta temporis præteriti, quam ſequentis eſſe integre reſtituenda dicto D. Ioan. de Taſſis: quia data enormiſſima læſione contrac-
20 tus iudicatur nullus, pro, vt eſt quãdo dolus dat cauſam contractui, vt reſoluit *Cagnol. in eadem l. 2. num. 81.* inferens ex hoc fructus eſſe reſtituẽdos; iuxta *l. ſi prædium. C. de præd. minor.* & comprobatur ex eo, quod vt iam diximus læſio enormiſsima
21 habet preſumptum dolum *l. omnes §. Lucius. ff. quæ in fraud. creditori l. ſi ſuperſtite. Ibi, Sanè ſi læſſa eſt immodice C. de dolo. Dec. conſ. 160. Gama in deciſ. Portugaliæ 94.* nec iſto caſu datur electio, vt per *Caſtrenſ.* quem alij ſequuntur *in d l. 2. nu. 5. Vbi Cagnol nu. 201. Et Pinel. 1. p. cap. 4. nu. 25. & probat. l. eleganter. Ibi nullam eſſe venditionem. ff. de dolo. Dec. conſ. 551. Curt.*
22 *Iun. conſ. 141. n 8. Bertrand. conſ. 136. p. 1.* & paria eſſe adeſſe dolum ex

propoſito,vel enormiſſimam læſionem,probat *Caſſan.in conſuetud.Burgundię tit.de ſucceſſ.rubr.7.§.12.num. 37.in addit.* Matienzo *in d.l.1. tit. 11. lib.5.Recopil.gloſſ.6.nu.49.* Et reſtitutionem eſſe faciendam cum emolu-
23 mentis temporis pręteriti probatur *ex.l.videamus. §.in Fabiana.ff. de vſur.* vbi propter fraudem reſciſſa alienatione reſtitutio fit cum fructibus, & hæc actio quatenus ad eum ex cuius parte dolus fuit commiſſus peruenit durat 30. annis, quamuis enim actio de dolo hodie ſolum du-
24 ret biennio eo tranſacto ſuccedit actio in factum pro eo, quod ad eũ peruenit quæ durat 30.annis; *vt in l. Itaq;§.1.& in l.Sabinus ff.de dolo,& in l.fin.& ibi gloſſ.1.C.eod.l.6. tit. 16. de los engaños.p.7.* & in terminis iſto caſu durare hanc actionem 30. annis probat *Greg. Lop.in l.fin.gloſſ.fin.par. 6.Ioan.Matienzo in d.glo.6.nu. 49. & ſupra diximus.*

Quibus vltimo loco addimus, quod in noſtro caſu nõ ſolum adeſt dolus pręſũptus ex enormiſſima lęſione,ſed verus cũ cõductores huius officij ne D. Ioan. eius Dominus habere poſſet notitiam veri valoris in locatione ſingulorum membrorũ, quę alijs locabãt prout in facto pręſuponitur ſimulabant pro minori prętio loeare,quam re vera locabãt ex quo reſultat dolus cũ, vt Pedius conſultus inquit, & habetur in *l.Iuriſgentium.§ pactorum. Verſ. dolo malo,alias eſt §. dolo malo.ff. de pact. dolo malo pactum fit quoties circumſcriben-*
25 *di altertiur cauſa aliud agitur, & aliud agi ſimulatur*, & quamuis Labeo, & Vlpianus, vt habetur in *l.1.§.dolum .ff. de dolo reprobare* videantur Seruium cõſultum dum ſic definiẽbat, *dolum malum eſſe machinationem quandam alterius decipiendi cauſa,cum aliud agitur, & aliud ſimulatur*, vt dicit *Ioan.*quem refert,& ſequitur *gloſ. in d.§.dolo malo. Verb.quoties, in l.1.§. dolum ff.de dolo.*Largius dolus,acci-
26 pitur.*Et in l.Iuriſgentium,§.dolo malo* ponitur pro callíditate, quę fit ſimulatione,& eadem *gloſſa in d.l.1.§. dolum.*Dicit, quod vtraq;diffinirio poteſt eſſe vera,ſecũdum, quod Labeo largius Seruius ſtrictius nomẽ doli accepit,& *Fulgoſ.in d.§.dolo,*quẽ legit cum *§.pactorum.not. quod dolus*
27 *eſt,quando vnum agitur, & aliud ſimulatur. gratia circunſcribendi alterius.* Et ipſe, & Ang. ibidem dicunt, quod in *§. dolo malo d.l.iuriſgentium Conſultus procedit exemplificatiue, ſed in l.1.§.dolum.* Procedit definiendo, & ſic dubium non eſt ex tali ſimulatione dolum probari, qui indicijs
28 probatur *l. dolum C. de dolo.* Et ſic quamuis quantum attinet ad deffinitionem nõ ſit bona deffinitio Seruij conſulti, quod Vlpianus ,& Labeo probant: quia non conuertitur cum ſuo diffinito quantum ad probãdum dolum, bene probatur ex ſimulatione alterius circumueniendi gratia facta, & ſic in iſto contracru, & interuenit dolus pręſumptus ex enormiſſima lęſione, & verus ex ſimulatione conductorum in locandis membris particularibus huius officij ex quo abſq; dubio ſequitur, quod, & contractus debet reſcindi,& ipſi debent condemnari ad reſtitutionem omnium emolumentorum in veritate perceptorum.

El Doctor Iuan Aſcenqun Lopez.
El Doctor Don Alonzo de Bargas de la Carrera.
Tellius Vezzon.
Tellius Ruiz Veſarano.

SVMMARIVM.

1 *Statuti loci domicilij viri, & non celebrati contractus erit ſtandum in materia dotis dum contrahentes aliter non conuenerunt, quod procedit etiam ſi locus reſtitutionis dotium fuiſſet alibi deſignatus; explicata l. exigere dotẽ ff.de iudic.et n.2.3.et 6.*

Ro-

4 *Roma eſt comunis patria,& id quomodo intelligatur.*

5 *Tex. in l. exigere dotem ff. de iudic. non ceſſat quando ſolutio eſt promiſſa extraneo.*

7 *Inſtrumentum conditionale, & extrinſecam probationem requirens, an, & quando liquidari poſſit ſeruata forma Ritus M.C.V. & n.8.*

9 *Quarentigia in inſtrumentis quid ſit, & quid operetur.*

10 *Appellatio non datur à ſententia aſſiſtentię in Regno, quo ad caput adiudicationis.*

11 *Iudicium pro reſtitutione dotium intẽtari poteſt ante tempus anni pręfixũ pro reſtitutione dotis conſiſtentis in pecunia ſeruata forma conſuetudinis Neapolitanę.*

12 *Donatio inter virum, & vxorem eſt prohibita; ſed non inter ſponſatos.*

13 *Dona miſſa per ſponſum ſponſa in dubio non cenſentur donata niſi ea quæ pro quotidiano vſu ſponſæ inſeruiunt, & n.14.*

ARGVMENTVM.

Varia de reſtitutione dotis, & de Lucris dotalibus ſoluto matrimonio.

CONSVLTATIO III.

Tenor facti, & Dubiorum.

IN capitulis matrimonialibus initis inter Clem. fel. rec. Papam VIII. & Illuſtriſſimũ D. Cardinalem Aldobrandinum, & Excellentiſſimam D. Olimpiam Aldobrandinam, ex vna, & Excellentiſſimos DD. Principem, & Principiſſam Hoſtiliani ex altera, ſuper matrimonio contrahendo inter Excellentiſſimum D. Antonium Caraffam Ducem Mondragoni, & Excellentiſſimam D Helenam Aldobrandinam, adeſt capitulum tenoris ſequentis.

Si dichiara che in ogni caſo di reſtitutione di dote, quanto al lucro dotale, & donatione per le Nozze, e per l'vna, & l'altra parte ſi deb ba ſtare all'vſanza, & ſtatuto di Roma.

Et infra. Nunc volentes ambæ partes infraſcriptę contenta in dictis capitulis exequtioni demandare, & ad perpetuam memoriam pro cõmuni cautela publicum Inſtrumentum celebrare, & intendens infranominata Domina Principiſſa Hoſtiliani contrahere iuxta ſtatuta, & conſuetudinem Vrbis, & adhibere pro maiori validitate omnium per eam gerendorum ſolemnitates requiſitas ex forma prædictorum ſtatutorum Vrbis, vbi præſens inſtrumentum celebratur. Hinc eſt, &c.

Et infra. Quod lucrum dotale in omnibus caſibus reſtitutionis dotis habere debeat locum in omnibus caſibus reſtitutionis dotis, hinc inde inter coniuges iuxta conſuetudinem, & ſtatuta *V*rbis, quia ſic actum, &c.

Et infra. Quam dotem ex nunc, pro quando illa fuerit, vt ſupra ſoluta promiſerunt vna cum donatione propter nuptias, ſeu lucro dotali in omnibus, & ſingulis caſibus reſtitutionis hic Romæ libere, & ſine vlla exceptione ac in eadem ſpecie reſtituere dictæ Excellentiſſimæ Dominæ Helenæ, & prędictæ Dominæ Olimpiæ eius Matri, ſeu alijs quibus dos prædicta de iure venerit reſtituenda.

Stantibus prædictis quæritur vtrum in reſtitutione dotis ſoluto matrimonio per mortem bo. me. Ducis Mondragoni, attendẽda ſint ſtatuta, & conſuetudines Vrbis Romæ an vero ſtatuta, & conſuetudines Ciuitatis Neapolis.

Et quoad lucrum dotale, nulla poteſt eſſe dubitatio, quia expreſſe cautum fuit in inſtrumento, quod habeat locum hinc inde inter coniuges iuxta ſtatuta, & conſuetudines Vrbis Romæ.

Quoad alia vero, quę reſtitutionē dotis reſpiciunt, vt tempus reſtitutionis, fructus, ſeu intereſſe alienata mulieris, & alia huiuſmodi videtur pari modo ſeruandas eſſe conſuetudines, & ſtatuta Vrbis, nam cum reſtitutio dotis fuerit deſtinata Romę, videntur partes ibidem contraxiſſe *l. contraxiſſe de action. & oblig.* Ratio enim quare in reſtitutione dotis regulariter inſpiciatur ſtatutum domicilij Viri, etiam ſi contractus fuerit alibi celebratus, & eſt, quia cum maritus contraxerit, vt aduena, & animo recedendi & Vxor illū ſit ſecutura, videntur in caſum reſtitutionis deſtinaſſe ſolutionem in loco domicilij Viri, vt *trad. Doct. in l. exigere ff. de iudic.* quæ ratio ceſſat quando expreſſe conuentum eſt, quod reſtitutio fiat in loco vbi fuit celebratus contractus, & ita tenet *Rolan. de lucr. dot. quęſt. 19 num. 8. & 9. qui multos allegat.*

Sed in contrarium dubium facit, quia in hac materia regulariter inſpicitur domicilium *Viri, d. l. exigere, vbi late ſcriben. ff. de iudit.*

Neq; videtur obſtare, quod reſtitutio ſit facienda Romæ, quia licet locus ſolutionis ſit diuerſus à domicilio Viri, & in hoc partes receſſerint à diſpoſitione *d. l. exigere*, non tamen videtur receſsiſſe, quoad reliqua, quia ſolutio poteſt fieri Romæ, ſecundum tamen ſtatuta, & cōſuetudines Ciuitatis Neapolis, conſuetudo .n. domicilij Viri limitat reſtitutionem vbicunq; fiat, vt ex *alleg. per Rolan. de lucr. dot. quęſt. 19. n 4 & 5.*

Neq; videtur etiam obſtare ea, quę tradit idem *Rolan. ibid. nu. 8. & 9.* quia omnes fere Doct. per eum allegati loquuntur, quando in ſpecie, & expreſsis verbis fuit promiſſa reſtitutio dotis, iuxta ſtatuta, & conſuetudines alicuius Ciuitatis, ſed in caſu noſtro non fuit expreſſe dictum, quod reſtitutio fiat ſecundum ſtatuta Vrbis Romæ, ſed ſimpliciter fuit promiſſa reſtitutio in Vrbe.

Et augetur difficultas, quia vbi partes voluerunt attendi ſtatuta Vrbis, clare expreſſerunt, vt in lucro dotis, quod ſi idem voluiſſent in alijs pertinentibus ad reſtitutionem, idem feciſſent.

Neq; etiā obſtare videtur, quod Domina Principiſſa expreſſerit ſe velle contrahere iuxta ſtatuta, & conſuetudines Vrbis, quia illa verba referuntur ad ſolēnitates adhibendas in contractibus mulierum, pro eorum validitate, in quibus clarum eſt, quod erāt attendenda ſtatuta loci celebrati contractus.

Secūdo quæritur vtrū Inſtrumēta dotalia; de quibus ſupra, poſſint peti liquidari, vel exequi, iuxta ritum *M.* C. V. Dubium enim facit, quod Inſtrumenta prædicta non continent promiſſionem ſimplicem de ſoluendo dotem, ſed tantum de ea reſtituenda in caſum diſſolutionis matrimonij, probanda eſt igitur mors Ducis Mandragoni bo. mem. ex qua matrimonium fuit diſſolutū, & propterea cum aliquid ſit probandum, Inſtrumenrum videtur nō eſſe liquidum, quamuis in eo dicatur, quod poſſint ad exequtionem procedi iuxta ritum *M.* C.

Tertio pręſuppoſitis his, q̄ modo dicta ſunt in 2. quæſt. Quæritur an ex quo de morte Ducis conſtat ex proceſſu fabricato in cauſa, & per fidem Parochi, dicatur mors ita notorie apparere, vt ſit locus liquidationi prædictorum Inſtrumentorū.

Quarto ſi p̄dicta Inſtrumēta nō poſſunt liquidari, an ſaltē vigore guarentigię, & obligationis Cameralis poſ-

poſſint exequtioni demandari, quid
agendum erit in huiuſmodi iudi-
tijs; vel an magis expediat intenta-
re iudicium aſſiſtentiæ; & demum
qua alia via breuiori, & magis pro-
ficua procedi poterit, & quo tem-
poris ſpacio iudicium expedietur.

Quinto quænā ſolēnitates requi-
rātur in conſtituendo Procuratore
per D. Duciſſam Mandragoni, & an
erit neceſſarium, vel ſaltem expe-
diens, quod in principio Iudicij
ipſa ſit prȩſens in Ciuitate Neapo-
lis.

Sexto vtrū gēmæ magni valoris,
& veſtes præcioſæ datæ ſponſȩ ante
deſponſationem, dum adhuc eſſet
in domo Patris, immo nec ſponsū
vidiſſet, acquirantur ſponſæ, ita, vt
eas reſtituere minime teneatur, in
qua queſtione videtur. affirmatiue
repſondendum, cum in caſu noſtro
concurrant nobilitas, & diuitiȩ *Vi-
ri, iuxta deciſionem Afflict. 315. n. 17.
Et licet ſtatutum Vrbis Romȩ lib. 1. c.*
135 diſponat, quod inter ſponſum,
& ſponſam non prȩſumatur dona-
tio, niſi in caſibus à Iure permiſsis,
tamen hoc non obſtat, quia ſumus
in caſu à iure permiſſo, cum inter
nobiles, et diuites, talis donatio de
Iure communi præſumatur, vt dic-
tum eſt.

Septimo, An huiuſmodi gemmarū
facienda ſit aliqua deſcriptio man-
dato Iudicis, ad effectum, vt de ea-
rum quantitate, & qualitate ſem-
per appareat.

RESPONSVM.

AD Primum dicimus lucrum do-
tale deberi iuxta ſtatutum,
et conſuetudines Romanas cum
ita expreſsè cautum ſit *Franc. Cur-
tius en l. exigere dotem vltima limita-
tione n. 16. ff. de iudic.*

Quo ad reliqua ideſt tēpus reſti-
tutionis, alimēta fructus, et intereſ-
ſe dotis non eſt expreſsū, neq. illa
verba in quibus Domina Principiſ-
ſa vult contrahere iuxta ſtatuta, &
conſuetudines Romanas referun-
tur ad prȩdicta, ſed ad ſolemnitates
contractus, nam eidem fuerunt dati
propinqui aſſiſtentes ad inſtar mū-
dualdorum de Iure Langobardo,
& propterea iuris diſpoſitioni ſtan-
dū erit, & quod in hoc caſu in præ-
dictis attendenda ſit conſuetudo
Neapolitana, & ſic domicilij viri, &
non conſuetudo Romana loci cele-
1 brati contractus ſuadetur ex diſpo-
ſitione *tex in d. l. exigere dotem ex-
preſſis verbis* hanc quæſtionem di-
rimentis, vbi *Bald. in principio, dicit,
quod diſpoſitio d. tex.* ꝓcedit etiā ſi in
2 cōtractu ſit deſtinatus locus reſtitu-
tionis, & *Iacobin. dicit, quod per d. l.
exigere dotem tex. in l. contraxiſſe de
act. & oblig.* ceſſat in dote nec in ea
locum habet ſequuntur *DD. in l.
qui certo loco ff. de cōd. indeb. Bart. in l.
cunctos Populos C. de Sum. Trin. &
fide Cathol Canoniſtȩ, & prȩcipuè Fe-
lyn in c. 1. de Sponſalibus Socci. Iunior.
conſ. 14. vol* 1. Suadetur præterea
illa ratione nam cum in *d. l.* exigere
dotem domicilium viri præferatur
3 loco celebrati contractus, & deſti-
nario ſolutionis per *d. l.* contraxiſſe
equiparatur loco ſolutionis, ſi ex-
preſsè locus cedit viri domicilio
ergo tacite, nec obſtat, quod cum
4 Roma ſit comunis patria *l. Roma ff.
ad Municipal. videatur Dom. Dux,
ibi ſortitus forum iuxta l. ſi vxor ff. de
iudic.* nam d. lex procedit in eo, qui
legationis cauſa Romæ moratur,
neq. obſtat, quod ſolutio ſit promiſ-
ſa extraneo, quo caſu ceſſat diſpoſi-
tio *d. l. exigere ex notatis per Franc.
Curt. Iun. in d. l. tranſigere num.* 11.
nam ipſe idem latè reprobat hanc
opinionem ex dictis per eum.

Et quamuis *Roland. in tract. de do-
te q. 19. nu. 8.* contrarium dicat, & al-
legat aliquos *DD.* pro ſua opinio-
ne tamen dicti *DD.* in locis alle-
gatis, & ſignanter *Felyn. in d. c. 1. de
ſponſal. col. 15. verſ. ſeptimo, & vltimo
nu.*

*nu.*30. non hoc dicunt procedere
6 quando ſimpliciter eſt deſtinatus locus pro reſtitutione, ſed præſupponunt, quod partes contraxerint, et ſe ſubmiſerint conſuetudini loci, et licet *Bald. in conſ.* 31. *allegato à Roland.* videatur ſimpliciter loqui nihilominus contrarium dixit in *d. l. exigere dotem*, et magis credẽdum eſt Doctori legenti, quam conſulenti *Dec. in l precibus C. de impub. & alijs ſubſt. Teſt. loquens de eodem Baldo in deciſ.* 162 *in principio. Et Alberic. & Cagnol. in d. l. exigere teſtantur de comuni.*

Ad ſecundũ, & Tertiũ dico quod cũ poſſit vnũ Inſtrumentũ per aliud
7 liquidari p Rit. M. C. 162. dũmodo ſit equè liquidum vbi *Carauit. n.* 15. & poteſt probari quem eſſe hęredẽ creditoris pro, vt in alio ritu 181. & 286. poterit etiam pari paſſu probari mors, cum ſit notorium facti permanentis in ciuitate, & licet Carauitã hoc neget in dicto Ritu, tamen pro, vt *Preſ. de Franch. refert in deciſ.* 366. non eſt ſtandum opinioni Carauitæ, qui non fuit officialis in Tribunalibus Neap. Sed ipſemet refert deciſum fuiſſe confirmatum decretum *M. C.* per S. C. per quam M. C. fuerat liquidatum Inſtrumẽtum dotis, quod erat conditionale ſequto videlicet matrimonio, & matrimonium fuit probatum per fidem Parochi. Cęterum quãdo ex-
8 trinſeca probatio requiritur certũ eſt inſtrumentum liquidari non poſſe, & in ſpecie de probatione mortis viri in inſtrumento dotali hoc tradit *Carauit. in ritu* 167. *nu.* 5. *& Loffred. conſ.* 18. *n.* 3. *& quamuis ex dicta deciſ* 366. *de Franch.* poſſit inferri ad caſum præſentẽ, quod eodem modo per fidem Parochi poſſit probari mors Ducis; attamẽ hodie *dicta deciſ.* non ſeruatur nec liquidantur inſtrumẽta dotalia cum fide Parochi, & ita ſeruatur in M. C.

Ad quartum obligatio Cameralis nihil operatur in Regno cum ſit quidam ſtilus, & conſuetudo Cu-
9 riæ Romanæ, & ſic lex municipalis Vrbis, & quarentigia, quæ ſecundũ *Cyn. in l.* 1. *C. de Confeſſis* nil aliud eſt quam confeſſio voluntarie facta coram Iudice cartulario quem in Regno ad contractus appellamus operatur, vt poſſit agi (circumſcripta via ritus) via pacti exequtiui, verum melior via eſt, vt intentetur iudicium aſſiſtentiæ in quo à ſen-
10 tentia non appellatur ad finem retardãdi exequtionẽ, quoad caput adiudicationis, vt dictat Rit. M. C. 259. qui ſic fuit declaratus per Regem Ferdinand. *Primum in pragm.* 2. *de appellat. ſequitur Preſ. de Franch. deciſ.* 120. *poſt Afflict. in deciſ.* 261.

Pręterea iudicium aſſiſtentiæ poteſt intẽtari hodie nam, vt diximus ſi ſtandum eſt conſuetud. Neap.
11 p quam diſponitur in conſuetud. viro mortuo dos conſiſtens in pecunia non poteſt peti niſi intra annum hoc eſt elapſo anno à die diſſoluti matrimonij, tamen iudicium intentari poteſt ante annum, vt ſoluatur debito tempore pro, vt in hac materia, & in terminis *l. vnicè* §. *exactio C. de rei vxor. actione dixit Afflict. deciſ.* 279. *nu.* 3. *allegans Bar. in l ita ſtipulatus in* 1. *&* 2. *qu. ff. de verb oblig.* ſicuti in maioratu, quod poteſt agi ante tempus ſicuti *Molin. de primogen. Hiſpan. lib.* 3. *cap.* 14. *n.* 15. *& in fideicommiſſo Peregrin. de fideicommiſſ. art.* 41. *& de Franch. deciſ.* 695.

Ad Quintum iudicium poterit incohari per Procuratorem conſtitutũ per Duciſſam cum clauſulis ſolitis, & conſuetis procurationis.

Ad Sextum clarum eſt de iure
12 comuni prohibitas eſſe donationes inter virum, & vxorem *l.* 1. *& tot. tit. C. de donat. inter vir. & vxor. quod fallit in ſponſa l. ſi ſponſus ſponſa ff eod. Bald. in l cum ſe n.* 1. *C. de donat.* ante nuptias cum alijs relatis per

Affl.

Affl.deciſ.315.nu.7.& per Surd.deciſ.
*a 66.*Dubium remanet ſi non appa-
rente expreſſa donatione præſuma-
tur donatio, & comunis opinio eſt,
quod non præſumantur donata,
13 ſed miſſa, vt ſponſa magis ornata
videatur pro, vt *Afflict.vbi ſupra nu.*
2.& Surd nu.22. Verum eſt tamen,
quod ſtante qualitate coniugum,
& maxima eorum Nobilitate mul-
tum verſatur Iudicis officium in
conſiderando quæ res ſint prætioſæ
ad hoc, vt non præſumantur dona-
tæ, nam veſtes prætioſæ, & ornamẽ-
ta gemmarũ ſtante qualitate, et di-
uitia coniugum acquiruntur vxori
cum ei conueniant diebus etiam
14 quotidianis ex deductis per *Surd.*
vbi ſupra nu.8.& 31.& Mantic.de
tacit.& ambig.lib.21.tit.6.num.13.
& 14.

SVMMARIVM.

1 *Conſt. Regni in aliquibus procedit tã in ſucceſſione patris, quam matris; et corrigitur per conſuetud. Neap. incipiente ſi qua mulier, & n.3.*

2 *Frater Vterius non excludit ſororem vterinam à ſucceſſione matris ſeruata forma conſuetud. Neap.*

4 *Conſuetudines Neapolitanę ſunt attendendę reſpectu bonorum exiſtentium in diſtrictu Ciuitatis Neap.& non vltra; ſed ſi mulier, qua nuptui traditur fuerit Neapolitana, & matrimonium Neap.contrahatur, extenditur, quo ad bona dotalia vbiq; ſita. Vt num.5. quod declara vt.n.6. & 7.*

ARGVMENTVM.

De Succeſſione ſororis Vterinæ in bonis maternis, ſeruata forma ſtatut. Ciuitat. & Regni Neap.

CONSVLTATIO IV.

IVre cõmuni Romanorũ queſt. differentia ſexus ſublata *erat l. maximum vitium C. de lib. prater.* frater in ſucceſſione matris non excludebat ſororem, ex eadem matre natam.

Superuenit in Regno *Conſtitutio in aliquibus*, quæ corrigendo
dictum ius Romanorum prætulit
maſculos fœminis, in ſucceſſione
patris, & matris. Solummodo gra-
uando maſculos dotare ſorores de
paragio, quæ Conſtitutio nulli du-
bium eſt procedere tam in ſucceſ-
ſione patris inteſtati, quam etiam
matris propter verbum illud parẽ-
tum poſitum in eadem Cõſtitutio-
1 ne *D.de Franch.deciſ.171.in princi-*
*pio.*Et virtute iſtius Conſtitutionis,
quę viget in toto hoc Regno Nea-
politano frater excludit ſororem à
ſucceſſione cõmunis matris, licet,
ex diuerſis patribus procreati ſint,
cùm vnica ſit deciſio Conſtitutio-
nis diuerſarum ſucceſſionnm. Scili-
cet patris, & matris, & ſic æqnaliter
debet quamlibet determinare in
caſu ſuo, & fuerunt producta exẽ-
pla in cauſa Comitis Miſaneæ cum
Marchione Salicis?

De iure vero cõſuetudinario, dùm
tractatur de ſuccedendo matri.
Frater vterinus non excludit ſoro-
rem vterinam, ex alio patre nata,
2 licet, ex eadem matre, quia par-
ticulariter prouidit conſuetudo,
quæ incipit. *Si qua mulier*, quæ
conſuet. videtur corrigere *Conſti-*
3 *tutionem in aliquibus* in hac Ciui-
te Neap. tantum, & licet, illa locum
habeat in ſucceſsione matris, vt
frater excludat ſororem, ex eadem
matre natã, non aliter facta diſtin-
ctione ſi ex vno patre. Vel diuerſis
nati ſint. Conſuet. tamẽ Neap. ſpe-
cificè loquitur adhibita prędicta
di-

diſtinctione ità, vt ſolummodo fra-
ter ex vtroq;coniunctus,vel ex par-
te patris tantum,excludat ſororem,
vt D.*de Francb.dec.26.* non autem
quando ex diuerſis patribus,frater,
& ſoror procreati ſunt,idem.*D.de
Francb.dec.25.*quia tunc frater vte-
rinus non excludit ſororem vteri-
nam; Quę prouiſio Conſuetudinis
Neap. procedit , & locum habet
quando tractatur de ſucceſſione cō-
munis matris in bonis ſitis infra di-
ſtrictum Ciuitatis Neap. poſtquam
Cōſuetudines Neap. locum habēt
in bonis ſitis in diſtrictu , vt decla-
rat.*Neapod. in cōſuet.pupillus in verbo
bona , & in conſ. ſi moriatur in verbo*
4 *facultatem n.83.et in conſ.ſi quis vel ſi
quia inverbo in bonis omnibus n. 164.
vbi Apoſt. Domini Antonÿ Capyc. qua
incipit nota igitur regulā.D. de Frācb.
deciſ.93.n.2.*Semper.n. quod tracta-
tur de ſuccedendo alicui bona in-
fra diſtrictū antiqua regulantur ſe-
cundum conſuetudines; Bona verò
extra diſtrictum ſunt exempta à cō-
ſuetudinibus, ſiuè tractetur de ex-
cluſione agnatorum , vel cognato-
rum,ſiuè in ſucceſſione per ſupra
dicta.

Ex prædictis in iſta cauſa ſucceſ-
ſionis quondam Camillæ Fontanæ
in qua eſt diſtinctio bonorum. Nā
quædam ſunt in Ciuitate Neap.an-
tiqua ſubiecta conſuetudini , & in
iſtis filius vltimi matrimonij non
excludit Elionoram Tellam ſimili-
ter filiam dictæ Camillæ, ex primo
matrimonio virtute dictæ conſuet.
Si qua mulier aliqua verò bona
ſunt extra diſtrictum in Terram
Schifati, in quibus Conſuetudines
Neap.non ſe extendūt, & ſic rema-
net diſpoſitio *Conſtitutionis Regni
in aliquibus* , cuius vigore iſte frater
vterinus excludit ſororem vterinā
à ſucceſſione matris in bonis non
ſubiectis Conſuetudini Neap.cum
onere dandi dotem de paragio . Et
hic articulus nullam habet proba-
bilem dubitationem.

Audio ex parte ſororis fieri mo-
tiuum quod Camilla quando nup-
ſit vltimo loco cum Capitaneo Va-
glies dedit omnia bona in dotem
tàm ſita infra diſtrictum, quam ex-
tra,& ſic quod hæc ſunt bona dota-
lia, & dos non circumſcribitur lo-
co,& ideò cùm Camilla ſit Neapo-
litana,& matrimonium contractum
in Ciuitate Neap.pro vt fuit deci-
ſum in cauſa Hyppolitę Carleualæ
de anno 1558.vt dicit *Apoſt.Domini
Felicis de Rub.in addit.ad Conſuetudi-
nes fol.30.ter.& Apoſtill.ſumpta ex li-
bro Scipionis Santini, quę incipit pater
in contractu matrimonÿ in conſue. Si
qua moriens* dos etaim extra diſtri-
ctum exiſtens ſubiacet conſuetudi-
ni, Si qua moriens.

Nàm facilis eſt reſpōſio,quia aut
mulier vult diſponere de dote , aut
6 verò nulla facta diſpoſitione dece-
dit primo caſu quia conſuetudo ſi
qua moriens loquitur in perſonam
mulieris diſponētis, tunc ſi contra-
hitur matrimonium Neap. & datur
pecunia in dotem , ex qua ſint em-
pta bona extra diſtrictum , in iſto
caſu fuit iudicatum habere locum
dictam conſuet.in dicta cauſa Hyp-
politæ Carleualæ,quæ conſuet. lo-
quitur de diſpoſitione facienda per
mulierem habentem filios , ſic lo-
quitur deciſio prædicta per adden-
tes relata, ſed quando mulier non
diſponit,& habet filias , qui ſucce-
dunt ab inteſtato,tunc procedit pri-
ma conſuet. ſi moriatur , quæ non
habet locum in bonis extra diſtri-
ctum,vt declarat *Neapod.ibidem in
verbo facultate in fin.* Et ſic cum
agatur de ſuccedendo hęreditati
7 maternæ, quæ hæreditas compre-
hendit diuerſa bona eſt facienda
diſtinctio bonorum in ſucceſsione
ab inteſtato,& hoc patet ad ſenſū ,
quia in deciſione prædicta fertur,
quòd de pecunia dotali data Nea-
pol.fuerint empta bona extra di-

ſtrictum,

ſtrictum, & fuit iudicatum habere locum hanc *conſ. ſi qua moriens*, quæ loquitur in muliere habente filios, & diſponente. Quando verò habet filios, & non diſponit procedit *conſ. ſi moriatur aliquis, vel aliqua*, & tunc filius excludit ſororem maritando eam de paragio, & in *verbo facultatem in fin. d. Neapod.* quod bona extra diſtrictum non iudicantur ſecūdum conſuetudinem, vt ibi addentes. Ex quibus ſpero eſſe iudicandum, quod in bonis extra diſtrictū frater ſolus ſuccedat cum onere dandi dotem de paragio ſorori &c.

SVMMARIVM.

1 *Conſil. Soccin. Iun. 66. expenditur.*

2 *Cenſus annuus impoſitus ſuper re excedens illius fructus valet in Regno & n. 3. & 5. & quid concurrente reſeruatione Dominij, & hypoteca num. 4.*

6 *Intereſſe conuentum, & non fructus rei ſuper qua cenſus eſt impoſitus debentur.*

7 *Cenſus Vitalitij ſunt taxati in Regno ad rationem quatuordecim pro quolibet centinario; ſed ſecundum aliorum opinionem ad rationem duodecim pro quolibet centinario.*

ARGVMENTVM.

Intereſſe conuentum, & non fructus rei cenſualis debet attendi in Regno; etiam ſi cenſus fructus excederet.

CONSVLTATIO V.

VT verum fatear, maxime ſum de tali exceptione propoſita per Ioſephum Raimū aduerſus Franciſcum Antonium Baldinum admiratus. Neminem .n. puto iſta admiſſurum verba ſunt in caſu ſimili, & ferè eodem allata per *Soc. Iunior. Conſil. 66. n. 3. in fin. & 4. lib. 2.* tractabatur ibi de re vendita dilatione data adſoluendum prę-

1 tium, ſoluto interim intereſſe ad certam rationem conuentā emptor adueniente tempore nolebat ſoluere pactum eſſe illicitum, & feneratitiū prætendens. Soc. merito inuehit cōtra emptorē verbis ſupra expſſis, quę egregiè accomodantur ad caſū noſtrum, in quo emptor officij Archiuatus, poſt multas exceptiones per ipſum propoſitas, numquam hoc oppoſuit, cum expertus fuerit emolumenta prædicti officij eſſe lōgè maiora intereſſe conuento nunc verò in calculo poſt plura decreta Regiæ Cameræ calumnioſe, id opponit ex infraſcriptis breuiter, & verè demoſtrabo.

Primo quia hęc difficultas eſt determinata per Regiam Cameram per decretum interpoſitum ad relationem D. Regentis Montoyę die 26. Iunij 1606. dando terminū in cauſa: & quod interim Ioſeph ſoluat tertias Baldino iuxta formā inſtrumenti approbauit ergo Regia Camera expreſſe formam intereſſe in cōuentione deductum quod fuit approbatum per aliud decretum eiuſdem Regię Cameræ latum ad relationem Domini Pręſidētis Minadoi die primo Septembris 1612. per quod venditor fuit abſolutus ab impetitis, & prætēſis per emptorem, & ex cauſis à pretio officij fuerunt minorati duc. 400. à capitali, & ſubdit, & habito reſpectu ad quātitatem prædictam ſoluantur tertie Baldino, & ſic primum decretum approbat formam conuentam pro intereſſe, & iubet modo prædicto debere ſolui ſecundum verò decretum deducta minoratione mandat ſimiliter ſolui, tertias, & conſequēter merito aduerſario obſtat exceptio rei iudicate eidem iam oppoſi-

ta, vt conſtat ex calculo vltimo in replicationibus ipſius Baldini.

Secundo ex abundanti dico cõuentionem prædictam fuiſſe iuſtã, & licitam ad quod probendum rogo animaduerti factum in ipſo.n. contractu fuit conuentum pretium duc.4800.de quibus fuerunt ſoluti duc.2800.tempore capture poſſeſſionis officij,& conſignationis aſſẽſus reliqui vero duc. 2000. ad complementum integri pretij non fuerunt ſtatim ſoluti, quia emptor cõmoditatem non habebat illos ſoluendi, ſed habito reſpectu tum ad perceptionem emolumentorum officij tum etiam,quia ſi fuiſſent ſoluti emptori vtiq; implicaſſet in emptionem annuorum introytuũ vitalitiorum,vel perpetuorum fuit data dilatio quadriennalis, & interim emptor ſolueret cenſum vitalitium cum periculo vite ad rationem 12.pro centenario,& elapſo quadriennio,& non ſequta morte cõſtitueretur annuus cenſus perpetuus redimibilis, cum obligatione Laurentij emptoris fratris ad rationem octo pro centum fuit etiã ſpecialiter conuentum, quod donec venditor non fuerit integrè ſatisfactus de dictis ducatis 2000.& eorum interuſurio officiũ, & emolumenta intelligantur ſpecialiter hypotecata imo loco pignoris, & hypotechæ obligata venditori, & emptor poſſideret precario nomine venditoris donec,& quouſq; fuerit integre ſatisfactus, & non aliter, quia alias Baldinus non contraxiſſet.

Ex hoc facto,quod non poteſt cõtrauerti cũ ſint ipſa verba deſcripta in Inſtrumento venditionis duo deducuntur.

Primum illam promiſſionem annuam fuiſſe conſtitutam in vim annui cenſus vitalitij, vel redimibilis ad electionem Ioſephi.

Secundum reſeruaſſe venditorẽ ſibi dominium, & hypotecam dum integre eſſet ſatisfactus vtrũq;operatur validitatem pacti,vt affirmant Doctores,qui licet inter ſe fuerint diſcordes quando non adſunt ſupradicta pacta conueniunt tamen,
2 quando ita ſpecificè fuit conuentũ, etiam ſi intereſſe excedat fructus,& conſtitutionem in vim annui reditus redimibilis valere ſcribunt *Pariſ.conſ.60.n.13.lib.1.Couar.variar. reſolut.lib.3.cap.4.nu.6. verſic.8.Pater Molin. de contrac.tom. 2. diſputat. 368.in 2.cõcluſ.& verſic.in eodem corollario,et verſic.illud Io.Bapt. Lup in tract.de vſur.ad l.curabit.C.de action. empt.vol 7.tract.* §.7.*nu.*16.*fol.* 123. qui licet valde dubitet. De opinione Couarruuiæ tantæ apud nos authoritas *Iuris Conſulti tamen nu.* 17. affert rationem difficultatis, quia cenſus debeat taxari ad rationem fructuum,qui ſolent percipi ex re ſuper,qua erãt conſtituti ad hoc vt liciti habeantur quæ rõ vtiq;ceſsat in hoc regno vbi nõ fuit recepta in cenſibus illa conditio per Bullam Pij V.inducta, vt non poſſit conſtitui cenſus niſi in re fructifera,& dãnum, & periculum pro parte,vel in totum ſpectet ad emptorem,vt habetur in *ſum.Bullar.Quarãt.in verb. contractus cenſualis fol.* 207. & quotidie cõſtituuntur cenſus ſuper rebus certis,& æque principaliter ſuper omnibus alijs bonis venditoris,& dum in hoc regno ceſſat ratio prędicta pactum in vim annui cenſus eſt validum quãuis annuus reditus, fructus ſuperet, & *Lup in hoc regno conuenit cum Couarr. & Molin.*

Reſeruationẽ vero dominij hypotecæ,vel pignoris inducere ſimi-
4 liter validitatem pacti prædicti exiſtimant *Soc. Iun. conſ. 66. num.* 7. *lib.2.Ancharan. Iun.99.Fanul.lib.2. q.33.n.6.et Io.Bapt.Lup.d.*§.7.*nu.* 18. & 19.qui omnes abſq; difficultate hoc firmant.

Nec

5 Nec obſtant ſupradictis prætenſa per aduerſarium, quia loquuntur non in caſu propoſito, ſed in articulo generali in quo etiã verior, & vſu recepta opinio eſt contra Ioſephum, vt bene conſiderant *Dec. in cap.cum venerabilis nu.* 65. *verſic. putarem tamen de except.* vbi dicit, quod certa quantitas licite promitti poteſt habito reſpectu ad intereſſe veriſimile *Pariſ.* qui latiſſimè, & melius ceteris tractat hanc materiã in indiuiduo omnino vidẽdus prout rogo *d.conſ.*60.*lib.* 1.*nu.* 13.21.25.28.*&* 29.*Conar. d.lib.*2.*var. reſol.c.*4.*nu.*5.*verſic.*6.*poſt princ.& verſic.*7.*& ver.*8. vbi allegat *Bal Paul. de Caſtr. Purpurat. Cagnol.& alios* eiuſdẽ ſentẽtię, nec ei videtur ſatis reſponſum ex adducto. *Molin.de contrac.d.tom.*2.*diſputat* 368.*verſic. in eodem Corollario in fine* in hanc opinionem, tamquam probabiliorem inclinat, & addit quamuis videam *Panor.& Silueſt.* qui non ſatis caluiſſe videntur fundamentum *l. curabit*, & aliorum iurium non omninò in hactenus dictis conſentire, & indiſtinte hoc hodie fieri quamuis animaduertendum dicit *Vrſill. ad Afflic.deciſ* 20.*nu.*3.*&* 4.

Et ideo deberi intereſſe, & non fructus fuit iudicatum per idem S.
6 C. vt refert *Anna alleg.* 41. per totã, & hoc intereſſe deberi ad rationem 7. vel x. per cẽtum quamuis fructus aſcendant ad quinq; per centum, & hoc iudicatũ Romæ per *Greg.XIII.* affirmat *Gratia.Diſcep.forenſ.tom.*1.*cap.*141.*nu.*26.*& ſeq* & nouiſſimè in proprijs terminis noſtris, quod data dilatione ad ſoluendum præſens cẽſus exigi ad x. p cẽtũ determinauit *Rot Genuę.Vt refert Bel. dec.*194.*nu.*1.*&* 3. & hoc non ratione dilationis, ſed fidei non adimpletę.

Similiter non obſtat alia conſideratio quod cẽſus vitalitius ad rationem 12. pro centenario redimibilis eſt illicitus, quia pactum prædictum fuit adiectum gratia venditoris, qui ad libitum exercere illud poterat, & ſi non exercuiſſet, & cenſus remanſiſſet ad vitam magnum detrimentum illi attuliſſet quatuor ſingulis annis pro cẽtinario dum à 12. pro centum fuit cenſus redactus ad rationem octo, & à die contractus ſunt elapſi vndecim anni, & debitor ad huc viuit, & propterea non debet de hoc con-
7 queri, ſed agere cũ creditore, qui iã benigne ſecum egit, & cum poſſet exigere cenſum vitalitium ad rationem 14. pro centum iuxta taxam Regię nouelle Pragmaticæ de anno 1600. vt in *pragmatica* 2. *de cenſib.* contentus remanſit de 12. per cẽtũ remictendo in beneficium Ioſephi duos annuos ducatos pro ſingulis centum prout puntualiter decidũt *Nauar in c.*1 *nu.*72.*& ſeq.* 14.*q.*3.*Conar.variar reſol.lib.*3.*cap.*8.*nu.*7.*& ſeq. late Molin. de contract. tom.*2.*diſputat.*389.*n.* 4 *&* 5.*concluſ. & diſputat.*391. *Rebuff.de obligat. inſtit.par.*2.*lib.* 10.*q.*6.*nu.*20. & nouiſſime *Molfeſ. in conſil.* 8.*poſt commentar. ad conſuetud. Neapolit. num.* 14. vbi, refert, & ſeq. ſupradictos, & addit *nu.*14. ita obſeruari indiſtinctè in Praxi. In hac Ciuitate Neap. afferẽs exemplum in perſona Ab. Proſperi Staibani immo ſi aliter fieret cõtractus non eſſet licitus iuſta diſpoſitionem Bullæ Pij V. innouantis pro conditione pactum de retrouendendo ad beneficium venditoris tamen, vt eſt proprie in caſu noſtro benigniſſime, vt egit Regia Camera cum prędicto Ioſepho minorando ex cauſis duc. 400. à pretio offitij, & à ſumma capitali.

Concludo igitur pro exceptione rei iudicate, & validitate conuentionis pro qua iudicaturos ſpero Dominos, qui reliqua ſuppleant.

SVMMARIVM.

1 *Princeps non eſt Dominus rerum particolarium.*

2 *Princeps de ordinaria poteſtate non poteſt auferre bona. Tertij etiam infidelis, & neq; de poteſtate abſoluta num. 4. poteſt tamen id facere ex cauſa, ſed ſoluto pretio, & nu. 3.*

5 *Duci belli cenſentur conceſſa omnia ſine quibus munus exequi non poteſt.*

6 *Fieri ne ceſſe eſt quod imperatur.*

7 *Aedificia ex quibus poteſt offendi Ciuitas ab inimicis dirui debent, ſed refectis damnis, & nu. 8.*

ARGVMENTVM.

Fiſcus tenetur reficere damna paſſa occaſione ædificiorum demolitorum tempore belli.

CONSVLTATIO VI.

OCcaſione belli moti anno 1557. in hoc Regno tempore Pauli 4. P.M. fuit de ordine Aſcanij de Cornia Locumtenentis Generalis Ducis Albæ, tunc Proregis, & Generalis Capitanei exercitus, Demolitum Monaſterium S. Claræ Ciuitatis Theatinæ de facto, & ex grauiſſima neceſſitate.

Et cùm Moniales exiſtentes eo tempore in dicto Monaſterio coactæ redire ad proprias parentum Domos, & poſteà proprijs ſumptibus aliud reedificare Monaſteriũ, ſupplicaſſent Duci Generali pro refectione damnorum, & intereſſe paſſorum occaſione demolitionis prædictæ, idem Dux Religioſiſſimus promiſit ſub verbo Regio ſe ſoluturum omne damnum, & ante demolitionem mandauit appretiari Monaſterium prædictum, quod fuit appretiatum in ducatis octo mille.

Cuius promiſſionis vigore, & ex cauſa damni paſſi facto Principis Moniales eiuſdem Monaſterij cõuenerunt Regium Fiſcum pro ſolutione dictorum damnorum.

Et ad fundandum, quod Fiſcus omninò tenetur: infraſcriptæ adducuntur iuris concluſiones.

1 Et prima Cõcluſio ſit, quod Princeps non eſt Dominus Rerum Priuatorum, *Angel in l. Lucius per illum tex. ff. de euict.* & id, quod dicitur, omnia ſunt Principis, intelligitur de Fiſcalibus, ſecundum *Azon. in l. bene à Zenone C. de quatr. præſcript. & per Hoſtienſ. in ſumm. in tit. de præſcri. §. qua excipiuntur.*

2 Secũda Concluſio ſit, quod Princeps non poteſt de ordinaria poteſtate, qua ſemper vti præſumitur, auferre Bõna tertij, etiam infidelis, vt not. *Abb. & Dec. & alij in c. quæ in Eccleſiarum de Conſtit. & ciuiliſtæ in l. fin. ff. ſi contr. iur. vel vtilitat. publ. & Feudiſtæ in c. 1. de cap. qui cur. vend. Iſern. in c. 1. §. & iterum de capit. Corradi nu. .... Oldrad. conſ. 87. Cran. conſ. 276.*

3 Tertia ſit Concluſio, quod licèt ex cauſa poſſit Princeps Dominiũ rei propriæ ſingularibus hominibus auferre, & ſic tollere ius Tertij, vt per *Gloſ. in l. Item ſi verberatum §. 2. ff. de rei vend.* quam ſequitur *Fulgoſ. in d. l. Lucius in princ.* ſicut etiã Iudex inferior poteſt propter publicam vtilitatem auferre ius Tertio *l. fin. §. fin. ff. de pign. act.* Nihilominus ſemper tenetur Princeps ſoluere pretium, *tex. eſt in l. venditor. §. ſi extat. ff. comm. præd.* ibi non aliter hoc faciat, niſi prius ſolitum ſalarium Domino præſtet. Et in ſpecie, quod debet reſarcire damnum illatum Eccleſiæ ex vrgentia Belli, dicit *Cyn. in l. neminem in fin. C. de Sacroſ.*

Sacroſ. Eccleſ. qui figurat casũ, quãdo Princeps acciperet res Eccleſię inconſultò Pontifice, quod excuſatur proptèr periculum moræ, argumento. *l. de pupillo §. ſi quis riuos ff. de oper. nou. nunc.* Sed damnum ſemper debet reſarciri, ſequitur *Iſern. in §. poſt natale verſ. vltimo de Pac. ten. & in c. 1. num. 27. de cap. qui cur. vend et in c. 1. §. & plauſtrorum in princ. in tit. qua ſint reg.* vbi concludit, quod vbicunque publica vtilitas exigit rem à ſubdito auferri, ſemper Princeps ſoluit pretium, allegat *tex. in l. 3. C. de adult. cum alijs,* de quibus meminit *Vinc. de Anna in allegat. 69. num.* 49 concludit tamen *Iſern.* in hoc conſiſtere Principis priuilegia, vt poſſit auferre res inuito domino, ſoluto tamẽ pretio, cum cęteri quantumuis præeminentes hoc non poſſint facere.

4 Imò nedùm ex ordinaria poteſtate, ſed etiam ex abſoluta nõ poteſt Princeps auferre res tertij non ſoluto pretio, prout ex multis tenet *Vaſq. controuerſ. illuſtr. lib. 1. c. 3. nu. 16 in fin. & c. 6. nu. 5. Regens de Ponte conſ. 4 nu. 5 cum ſeq. & in tract. de poteſtate Proreg. in tit. de regal. impoſ. §. 1. nu. 36. fol.* 146. vbi dicit, quod tẽpore Belli poteſt Princeps inferre damnum Tertio, dummodo neceſſitate finita, damnum recompenſet.

Quarta ſit Concluſio: quod nedum Dux Albæ Prorex, ſed etiam Aſcanius de Cornia Geneſalis Locumtenens, & Præfectus Belli ampliſſimam habebat poteſtatem ob-
5 ligandi Regem, & Fiſcum, nam omnia cenſentur conceſſa Duci Belli, ſine quibus munus creditum exequi non potuiſſet *l. 2. C. de iuriſd. omn. iud. c. prętereà de offic. deleg.* & cũ pro tali ſit communiter deputatus, ſequitur, quod eius præcepto vnuſquiſque debet obtemperare, quia, quod præcipitur, imperatur, & ꝙ imperatur, neceſſe eſt fieri *c. quiſquis*

6 *14. q. 1. cum alijs alleg. in ciuil. queſt. per Nicol. Balb. in conſ. 42. inter conſ. feudalia diuerſ.*

7 Nec obſtat prædictis id, quod ex parte Regij Fiſci poſſet adduci; Et Primo quod edificia, ex quibus offendi poteſt Ciuitas ab inimicis, dirui debent, atque proſterni per *tex. in l. ædificia C. de oper. publ* quem ſequitur *Bal. in l. Lapilli ff. de rer. diuiſ. Regens de Ponte de poteſt. Pror. in tit. de Elect. offic. § 1. nu. 17.* vbi dicit, quod tempore belli debent deſtrui edificia ſupra altitudinem ſtatutã facta: Nàm reſpondetur, quod ſiuè damnum, quod timetur ab inimicis ſit principaliter Principis Domini Regni, ſiuè principaliter Ciuitatis inuadendæ, vtroſque caſu debet Monialibus reſarciri damnũ
8 per Fiſcum, ſiuè de proprio, ſiuè de cõmuni Ciuitatis, cùm hoc ſit Monialibus promiſſum, ad quod adduci poteſt *Cicer. auctoritas lib. 4. ad Herr.* cuius hæc ſunt verba: Non mihi ſoli: ſed etiam atq; adeò multò potiùs natus ſum patrię, verum etſi noſtra tempore neceſſitatis patriæ conferrę debeamus, quia iure naturę congruit, vt communis ſalus, neceſſitas, aut commune periculũ non vnius duntaxat, aut alterius, ſed communibus impenſis iacturis, periculiſque comparetur, de quo loco meminit *Vaſq. in loco ſupra citato in ſimili quæſt.* hæc breuiter ſcripſi corrigenda per Religioſiſſimum, & Doctiſsimum Commiſſarium.

S V M M A R I V M.

1 *Patruus excludit Neptem à ſucceſſione aut quando is moritur ſuperſtite filio, & ex altero filio præmortuo Nepte, & nu. 3. quo caſu neq. Neptis ex filio excludit amitam, ſed vna ſimul ſucce dunt.*

4 *Filij*

4 *Filij maſculi teneantur fœminas de paragio dotare ſeruata forma conſtit. in aliquibus.*

5 *Ius adeundi præſcribitur ſpatio triginta annorum.*

Primum Summarium pro argumento deſeruit.

CONSVLTATIO VII.

CInthia Morella in anno
1610 petijt in S. C. cõ-
demnari hæredes qu.
Ioannis Frãciſci,& Põ-
pei Morelli ad ſibi dan-
dũ portionem virilem,
quã aſſerit ſibi debere in hęreditate
quondam Berardini Morelli eius
aui ex perſona quondã Iacobi Mo-
relli ſui patris,ac filij legitimi,& na-
turalis dicti Berardini ſimiliter pa-
tris dicti Ioãnis Franciſci, & aui di-
cti quondam Pompei, vt in ſuppli-
catione *fol. 1.*

Et præſupponendo pro dictis cõ-
uenctis, dictũ quondam Iacobũ ab
hac vita deceſſiſſe, viuente Berardi-
no patre prout eadẽ actrix fatetur,
& eſt veriſſimum in facto, & ſic di-
ctam Cinthiam eſſe neptem ex filio
prędefuncto, quo caſu per exiſten-
tiam maſculorum fœminę non ſuc-
cedunt *iux. conſtit. regn. in aliqui-
bus*, & ſicut filia excluditur ita, &
neptis, ne ſit melioris conditionis,
& in ſpecie de patruo, quod excludat
1 neptes à ſucceſſione aui, quando
moreretur ſuperſtite filio, & nepte
ex alio filio præmortuo, *Marant. in
ſuis diſputationibus diſput.* 10.*nu.* 17.
Tiraq.in tract.primogenit q. 14.*nu.* 4.
*& 5.Iaſ.conſ.*228:*vol.*2. *Viuius in tit.
de ſtatut.opin.*35. *Caualcan:in* 3. *par.
deciſ.*33.*num.*21.*& Gabriel latę vltra
alios in lib.*6. *com. concl. tit. de verb.
ſign.concl.* 1.*num.* 27. *vbi allegat Cyn.
Bald. & alios quam plures.*

Immo quod eadẽ neptis ex filio
prędefuncto non excludat amitam
ſed vna ſimul ſuccedant auo in bur-
genſaticis, quando non extant ma-
ſculi;refert fuiſſe decisum in S. C.
*Gram.dec.*63.*& Capic.deciſ.*21.*& idẽ*
2 *Marant.in d.diſput.*10 *nu.*17.qui cę-
teros allegat,& ratio eſt,quia pater
nũquã ſucceſſit,nec vnqã fuit ei de-
lata hęreditas,ergo ipsã,nec delatã,
nec agnitam non tranſmittit,ſicut è
contra quando moritur pater,dein-
de filius,ſuperſtite nepte,& ſorore,
tunc ſoror excluditur per neptem
ex quo ius hęreditaris fuit quæſitũ
filio,vt ait *Marant.& cęteri Doct.*

3 Quæ ratio magis viget reſpectu
patrui,attente finali ratione Cõſti-
tutionis fauore maſculinitatis,quæ
qualitas in nepte non concurrit,
nec poteſt in ipſam trãſire hoc pri-
uilegium maſculinitatis,ait *Afflict.
in d.conſt.nu.*65.

4 Tenẽtur tamen maſculi fœminas
pro modo facultatum,& ſecundum
paragium maritare *iux.dictam regn.
cõſtit.*prout in hoc caſu eadem nep-
tis fatetur,fuiſſe nuptui traditam
in anno 1561. cum ſatis congrua
dote ducatorum 1200: & proinde
generaliter renuntiaſſe omnibus
ſucceſſionibus, & præſertim, aut
præſenti,vt patet fo.119 & à tergo,
quo caſu nec ad prætenſam virilẽ,
nec per viam enormiſſimæ læſionis
poſſet agere ad ſupplementum le-
gitimæ, nec paragij cum ſint elap-
ſi quinquaginta anni, & plus, &
ſtante tãta temporis taciturnitate,
non poſſet amplius audiri prout
*Præſ.de Franch.in deciſ.*119.*num.*15.
& per totum, imo ius adeundi præ-
ſcribitur minori tempore videlicet
5 triginta annorũ,vt in *l. licet C.de iur.
dellib. vbi Bald. Salyc.& ceteri ſcrib.
cõmuniter,& late Gabr.in tit.de prę-
ſcript.con.*8.

Vltra quod ex proceſſu clariſſi-
mè patet; dictam dotẽ ducatorum
1200:ſatis ſuperq;congruam,& cõ-
decẽtem fuiſſe tam reſpectu quali-
tatis

tatis dictæ Cinthiæ, quam, etiam reſpectu facultatũ dicti Berardini aui,& teſtes deponũt ſuper 24. articulo *fol.79:cũ ſeq.* quod in illis temporibus hæc fuit maior dos in Terra Cupertini, imo ex eodẽ ꝓceſſu patet *fo.129.*·39.198.203.& 147.ꝓprias filias dicti Berardini, & amitas. dictæ Cinthiæ non niſi ducatos octingẽtũ habuiſſe in dotẽ,& ſic maiorẽ dotẽ habuiſſe dictam Cinthiam à patruis, quam proprias filias à dicto Berardino patre.

SVMMARIVM.

1 *Immunitas ſiue exemptio conceſſa certis clauſulis comprehendit etiam exemptionem ab armigeris.*

2 *Clauſulę in priuilegij vaxallorum Hoſpitalis S. Marię Annunciatę Neapolis recenſentur.*

Idem eſt argumentum, ac primum Summarium.

CONSVLTATIO VIII.

Vltra ea, quæ in alijs allegationibus dicta ſunt pro immunitate vaxallorum Sãctæ Marię Annũciatę, allego in pro-
1 prijs terminis *Bal in cõſ.406.vol.5.* quem allegat *Aym.Crau.Conſ 294. n.6.* vbi tenet, quod priuilegiũ immunitatis ab omnibus muneribus, & impoſitionis perſonalibus, realibus, ſiuè miſtis, ordinarijs, & extraordinarijs, & quibuſcumquè alijs compræhendit onus armigerorum, etiã, quod de ea nulla ſpecialis mentio facta fuerit. Item *Barbat etiam in terminis terminãtibus in conſ 26.vol.2.nu.3. verſ.& ſi quiſpiam,& nu.4.verſ. modo iſta*, in quo loco dicit, quod *tex.in l.ſunt munera.ff. de vac. & excuſat. muner.* (à fiſco allegata) procedit, & locum habet tantummodo in priuilegio immunitatis ſimpliciter conceſſo, ſed quando in priuilegio cõceditur immunitas ab omnibus muneribus perſonalibus,& realibus quibuſcumq; alijs, tunc cõprehendũtur in priuilegio onera realia, de quibus expreſſa mentio facienda eſt,& particulariter ea, quæ notãtur in *d.l.* inter quæ adeſt onus hoſpitij.

Et finaliter *Ripa in l.1.col.6.verſ. & iſta concluſio.ff.de vulg.& pupill.* dum docet, quod immunitas conceſſa per verba vniuerſalia trahitur ad onera ex cauſa Belli.

In priuilegijs præſentatis ad ſunt infraſcriptæ clauſulæ.

In priuilegio Imperatoris Federici,& ab omni moleſtatione, in-
2 quietatione, collectis adiutorijs, datijs, exactionibus, alijſq; grauaminibus omnibus,& ſeruitijs perſonalibus, realibus, & rebus perſonarum ipſarum perpetuò liberos, & ſecuros eſſe cenſemus &c. Et nullus audeat, nec præſumat in Caſtro Mercugliani, Caſalibus,& hominibus, & vaxallis eiuſdem Mercugliani, exactionẽ, adiutoriũ, aut collectam aliquam, ſeù ſeruitium aliquod, & grauamen perſonale, reale, & rebus perſonarum ipſarum facere, vel imponere in quacunq; parte Regni, & Imperij noſtri.

In priuilegio Ferdinandi primi, non ſolùm confirmatur priuilegiũ Imperatoris Federici, ſed vaxalli pręſenti ſiunt immunes etiam à donis,& idem habetur in confirmatione Imperatoris Caroli V. in qua adeſt clauſula, quod Terræ d. S. Hoſpitalis deleantur à libris cõtributionum, & cedularii Regię Cameræ,& ex his remanet fundatum, vanam eſſe pręteſionem Regij Fiſci etiam quod impoſitio, de

qua

qua agitur eſſet gratioſa, vltra quod quando Regnum donauit, expreſsè exemit à contributione doni vaxallos Hoſpitalis Sanctæ Mariæ Annunciatæ.

SVMMARIVM.

1 *Alimenta lite pendente ſunt danda filio agenti contra teſtamentum patris, qui obtinuit in prima inſtantia; & quando debeantur etiam in prima inſtantia, & n. 2. & qua requirantur n. 4. & 9.*

3 *Tex. in l. ſi instituta §. de inoſficioſo ff. de inoff. teſtamento expenditur; & n. 1.*

5 *Principis prohibitio vim legis obtinet.*

6 *Teſtamentum non valet niſi teſtator habet teſtamenti factionem tempore quo fit.*

7 *Teſtandi facultas eſt de iure gentium, ideoq; Princeps eam tollere minime poteſt; quod declara nu. 8.*

10 *Alimenta quando lite pendente debentur erunt præſtanda ex bonis teſtatoris.*

11 *Alimenta debentur iuſta fructus, & introitus, & non iuſta valorem patrimonij, quod tantò fortius procedit, quando deberentur ex cauſa lucratiua.*

13 *Diuerſimode iudicandum erit reſpectu Domini, & extranei in materia alimentorum.*

ARGVMENTVM.

De alimentis lite pendente dandis, & quibus concurrentibus.

CONSVLTATIO IX.

ILl. Princeps D. Tiberius Carafa vir D. Iuliæ Vrſinæ Principiſſæ Biſiniani prætēdit ſe fuiſſe inſtitutum hęredem à prædicta Principiſſa eius vxore in Burgenſaticis, & iudicio intentato ſuper immiſſione poſſeſſionis bonorum remanſorum in hęreditate prædicta petijt lite pendente alimenta à patrimonio prędictę quōdā Principiſſę, & quamuis prætendit ex iuris diſpoſitione alimenta prædicta non eſſe ſibi deneganda. Tamē pro patrimonio nullo modo eſſe debenda demoſtrabitur.

Cōſtat enim ex deciſione *tex. in l. ſi instituta §. de inoſficioſo. ff. de inoff.*
1 *teſtam.* alimenta eſſe præſtanda filio, qui præpoſuit querelam in off. teſtam. patris, & obtinuerat in prima inſtantia. Cumque appellatum eſſet ab hęrede patris filium prædicto iudicio appellationis pēdente eſſe alendum. Et ibi *Gloſ. Bar. Bald. Ang. Alber. Fulgoſ. & Caſtren. Felyn. in rub. de appell. nu. 1. Cōnan. lib. 9. cement. Iur. c. 8. n. 6.* & alij, quos congerit *Cordu. in l. ſi quis à liberis. §. ſi vel parens nu. 42.* deciſionem tex. prędicti ampliatur etiam in filio in prima inſtantia petente alimenta. *Afflict. deciſ. 11.* & ante eum *Rota Rom. deciſ. De biſignet. deciſ. 2. de Iudic. incip. vtrū filius*, quos ſequitur *Petrus Duenus regul. 365. 4. ampliat. nu. 4. Bellamera. deciſ. 88. Ceſal. conſ. 127. nu. 12. Corduba lōco cit. nu. 44. Surd. tract. de alim. lib. 1. q. 112. nu. 20. Couar. lib. pract. c. 6. nu. 6. ver. ſecundum quod DD.* ratio prędictę ampliationis fundatur in æquitate ſecundum prędictam deciſ. Rotæ. Et nè fame pereat pendente iudicio prędictæ inſtantię, & ob neceſſitatem ſit coactus filius deſerere litem, & addidit *Petr. Duen. d. loco*. Alia autem ratio eſt, quia de iure. ff. filius exheredatus proponere volēs querelam inoff. teſtam. patris ei erat onus probandi iniuſtam fuiſſe cauſam exheredationis, & interim præſumptio erat pro teſtamento *l. nam 15. §. 1. & ibi gloſ. ff. de inoff. teſtam.* obtempta vero ſententia præſumptio eſt

pro

pro ſententia *Alciat. de præſumpt.*
reg.3.prçſumpt.x.l. ab ea parte in 2.
reſponſo.ff de probat.l.manumiſſ. per
littores ff. de manumiſs. vindic. Fe-
lyn.c.quia teſt.n.9.de teſtib. Ripa l. 2.
num.2 ff.de reiud. Cordub §.prędicto
Hippol. de Marſ. ſing 438. & alij,
quos præſenti congerũt, & proin-
de ratio erat, quod in 2. inſtantia fi-
lio decernebantur alimenta. Ho-
die verò diuerſa eſt ęei cauſa, cùm
præſumptio ſit magna pro iure fi-
lij exheredati, nam ſi heres non
probauerit iuſtam cauſam fuiſſe
exheredationis, filius obtinebit *l.*
omninò C.de in officioſ teſtam.§.aliud
quoq; capitulum Auth. vt cum de ap-
pel cognoſc.gloſ. fin.in princ. ff. quod
met.cauſa Alciat de prçſumpt. reg.1.
præſump. 16. Quæ ratio *per Couarr.*
d.lib.pract.c.6.nu.6 verſ.non oberit,
huic opinioni, qui aliquos ex præ-
2 dictis DD. meminit ſequitur eum
Surd.in d.tract.lib.1.q.122.num 19.
Colligitur ergò ex prædictis con-
cluſio alimenta eſſe debenda filio
agenti querelam inoff. teſtam. pa-
tris etiam inprima inſtantia. Er-
gò cum actor non ſit filius eſt re-
pellendus à ſua petitione alimen-
torum. Et licet *DD.* alias amplia-
tiones concedant, tamen cum non
faciãt ad caſum noſtrum, neq; pars
potuit pro eius iuſtitia eas ap-
plicare ideo in eis non inſiſto.
Sed me remicto ad ea, quæ pręno-
minati DD. dixerunt.
3 Non opitulatur etiam parti di-
cere *diſputationem § prædicti de in*
off. procedere in hęrede quolibet
extraneo inſtituto per teſtamentũ
non caſſum, non cancellatum, vir-
tute cuius petijt ſe immicti in poſ-
ſeſſioné vigore *l fin. C.de ędict.diu.*
Adria. Ad tradita per eundem *Co-*
uar.in d.lib.pract.c.6. Petr. Duen.d.
reg. 365.*in fine*, & poſt eum *Surd.*
in d.tract.lib.1.q.110.nu.7 referen-
dò tantum eorum opiniones. Quia
DD. vt ſupra allegati ſunt in opi-
nione contraria, & ſignanter *Caſtr.*
in d.§.de in off. qui tria requiſita di-
xit, quod debet habere petens ali-
menta lite pendente v3. quod ſit
filius, quod ſit inops, & quod obti-
4 nuerat ſentẽtiam, & de ea erat ap-
pellatum idem affirmat *Cordub. in*
d.§.ſi vel parens nu.42. qui teſtatur
de communi *Molin. de primogen. c.*
16.n.30 qui etiam comunem eſſe
dicit *Surd.* & alij congeſti per eum
in d.*tractat.lib.1.q.112 per tot. Va-*
laſc.conſult.1.n.11. expreſsè repel-
lendo opinionem *Couar.* quamuis
per rationes, vt ſupra adductas
requiſitum ſecundæ inſtantiæ fuit
ampliatum in prima inſtantia per
deciſiones prædictas. *Afflict. &*
Rot.Rom Sed tantum in filijs.
Sed dato, & non conceſſo quod
opinio Couar ſit attendenda, mi-
nime prædicto Domino actori ſuf-
fragari poteſt. *Nàm* verũ eſt in fa-
cto prędictã *Principiſſam* D. Iuliã
fuiſſe prohibitam ab Excellentiſſi-
mo huius Regni Prorege iuxta
concluſionem factam in adiuncta
dominorum iudicantium in nego-
tijs Status Biſiniani diſpoñendi
alicuius rei inconſulto delegato,
qui certioraret Dom. Ill. Proregẽ
verba prohibitionis ſunt hęc v3.
Iu. Andres de Salazar de Conſ. de sù
Mageſtad y ſus Secretario en eſte Rey-
nobago fed, como à 28. de Iulio 1608.
per orden de sù Excellenza conforme
l'appuntado en Collaterale en la iunta
di Biſinano hizo orden à D. Iulia Vr-
ſina no exagenaſſe, nè diſponeſſe de co-
ſa ninguna ſin dar par al delegado, pa-
raque la dieſſe à sù Excellenza, en fe
de lo qual, en virtud de orden de sù
Excellenza hò hecho la preſẽte firma-
da de mi mano en Nap. à 11. di Iunio
1611. Andres de Salazar.
Quę prohibitio Principis habet
vim legis iuxtà pet *Ann. filium*
notata conſ.28. num. 52.1. vol.per l.
5 *Cęſar.ff.de publican.l.donationes quas*
diuus C. de donat. inter vir. & vxor.

Q *Iaſ.*

Iaſ.in l. Ciuitas nu.5. ff.ſi cert.pet.S.
ſed quod Principi placuit inſtit.de Iur.
nat.Gent.& ciuili,& ibi Iaſ. *in addit.*
ad Chriſtoſar.*port.num.1.verb.Item*
nota.

Quæ prohibitio reddit prędic-
tam D.Iuliam inteſtabilem, non
certiorato Principe de ſua volun-
tate: iuxtà prohibitionem, & vt
teſtamentum valeat oportet reſta-
torem habere factionem teſtamē-
ri tempore teſtamenti *l.1.S. exegit.*
ff. de bon.poſſ.ſecundum tabul. quæ
factio deficiebat prędictæ D. Iu-
liæ,tempore prędicti prętenſi te-
ſtamēti actenta prohibitione prę-
dicta, & oritur concluſio vera
quod prædictum teſtamentum d.
Iulię non poterat dici teſtamentū,
nec prędictus *D*ominus Actor po-
teſt venire ſecūdum tabul.teſtam.
d.l.1.S.exegit.& ibi gloſ.Bart.& alij
ſcrib. & proinde opinio C*ouar.*
aliorumq;eum ſequentium mini-
me operatur in beneficium prędi-
cti Domini *A*ctoris.

Neq; pars poteſt dicere, quod
cum facultas teſtandi ſit de iure
gent Secundum vnam opinionem
DD.Princeps non poteſt eam rol-
lere, prout notat P*aul. de Caſtr.&*
D. in l. ex facto ff.de vulg.& pupill.
& alios relatos per *Mich.Craſſ.in*
tract.de ſucceſſ.quaſt.1.num.6.S. hę-
reditas, quia prędicti *DD.* loquun-
tur quando ſimpliciter, & totali-
8 rer Princeps prohibet in caſu no-
ſtro non fuit ſimpliciter,neq;tota-
liter prohibitio, ſed donec prędi-
ctus Excellentiſſimus *P*rorex eſſet
certioratus de vera voluntate prę-
dictæ Principiſſæ,neq; prohibitio
prædicta fuit facta abſque vrgen-
tiſſima cauſa à prędicto Excel-
lentiſſimo Prorege cum interuen-
tu,tamen ſupremorum Officialiū,
& DD.prædicti, & ſignāter dictus
Mich.Craſſ in d. loco loquitur quā
do Princeps ſtatuir, nè aliquis re-
ſtari poſſit priuando abſq;cauſa te-
ſtatorem factione teſtamenti,quod
non eſt in caſu noſtro per ſupradi-
cta,& ſic ex prædictis minimè prę-
tenſio Actoris poteſt operari, vt
alimenta lite pendente ſibi prę-
beantur.

Accedat inſuper quod prædictus
Couar. & qui ſuam ſequntur ſen-
tentiam dicunt, quod quādo adeſt
aliqua præſumptio contra Acto-
rem, & acra potius Reo,quā actori
patrocinantur etiam ſi eſſet hęres
inſtitutus, & vigore teſtamenri
petijſſet immicti in poſſeſſionem
9 bonorum hęreditariorum, quod
alimenta lite pendente ſunt dene-
ganda.Idem *Couar lib.1.c.6.nu.6.*
verſ.quam in rem ante num.7.Surd.
*lib.1.q.112.n.28.*prædicto tract. &
ante eum *Menoch. conſ.484 vol.5.*
Hier.Gabriel.conſ.25.nu.6. & alios
de quib. Surd.meminit in d.loco.

Et teſtamento autem prædictæ
D.Iulię nō ſolum oritur præſum-
ptio ex prænarratis contrà præ-
dictum Dominum Actorem. Sed
illud eſt euidentiſſimè nullum, &
propterea omninò alimenra ei ſūt
deneganda.

Secundo notorium eſt Patrimo-
nium prædictum eſſe oppreſſum
à nonnullis creditoribus, quod
vix poteſt ſubſtinere onus ſoluen-
di ex eius introitibus rertias cre-
ditoribus prædictis,quod ſi aliqua
quantitas dempra eſſer, ex cauſa
prædictorum alimenrorum ipſis
creditoribus de eorum tertijs ſa-
tisfieri non poſſit. Alimenta verò,
10 quæ lire pendente petuntur in il-
lo caſu quo debenrur de bonis te-
ſtatoris debentur, vt notat *Couar.*
in d.c.6.nu.6 verſ.quoties ex aduer-
ſo,& DD.in d.S.de inoffic.& ea quę
crediroribus debentur, non poſ-
ſunt dici eſſe in bonis Teſtatoris
vulgatis iuribus,ergo dum introi-
tus prædicti patrimonij non ſunt
ſufficienres ad ſoluēdū tertias ſuis
creditoribus, etiam ex iſta rarione
ali-

alimenta prędicta non ſunt debenda,&c.

Neq; parti opitulatur, quod patrimonium licet ſit ratione introituum oppreſſum. Tamen reſpectu proprietatis eſt opulentum, & ex eo, quia ſoluit tertias ad rationem octo, & nouem pro centenario, & exigit ad quatuor, & tres, quod ſi venderetur proprietas remaneret diues, & poſſet tertias creditoribus ſatisfacere, & alimenta prædicto Domino Actori prętare, & introitus ſuperarent. Quia reſpon-
11 detur, quod alimenta debentur ex fructibus & redditibus non autẽ ſecundum valorem patrimonij. *l. 3. §. modeſtinus ff. vbi pup. educ. deb. & ibi Bart. nu. 4. & cæteri* DD. *l. Imperator ff. ad Trebell. l. 1. §. mulier. ff. de ventr. in poſſ mitt. Bar. in tract. de alimentis nu. 52. Gozad. conſ. 95. nu. 4. Io. de Amicis conſ. 56. n. 2. Petr. Vnyola de arte Notariatus diuiſ. 4. perſonarum num. 13. Caſſan. ad conſuetud. burgund. tit. de infanſ. rub. 6. §. & alimenter num. 8. & §. veſtir. & babiller. Corneus. l. 1. num. 6. C. de fideicomm.* quem ſequitur *Ang. de Gambellio tract. de teſtam. gloſ. 45. num. 3. Campeg. tract. de dote qu. 139. num. 2.* quos refert *Corduba: in d. l. ſi quis à liberis. § ſed ſi filius ff. de lib. agnoſc. Vitalis de Cambano in tract. clauſularum tit. an iuri alim. poſſ. renunt. nu. 207. & 208. fol mihi 633. Surd. d. tract. lib. 4. num. 1,* qui multa cumulat, & diffusè loquitur in proprijſq; terminis loquũtur, tam ipſe, quam prędictus Vitalis, dicendo, quod ſi eſſent poſſeſſiones magni valoris, prout Turres, & Palatia modiciſſimum fructum afferentia, ita ꝙ non ſatisfaciant ad victum, non poterit poni ad ea manus, vt ex redditu pretij poſsint alimenta præſtari, & dicatur ſic etiam conſuluiſſe *Bald. per l. qui bonis ceſſit de ceſſ. bonor.* imò quod in præſtatione alimentorum de fructibus, & introitibus debet aliquid ſuper eſſe.

Idem *Vitalis in d. loco,* qui dicit de mente *Iacobi de Arena per tex. ubi ius alimentorum ff. vbi pupill. educ. deb. Salic. in l. quod plerumq; nu. 2. C. de alim. pupill. pręſtan.*

12 Et tãto fortius in caſu noſtro deberentur de fructibus, & redditibus In caſu, quod deberentur cum petantur ex cauſa lucratiua, & non onerosa, prout dixerunt d. *Camp. in d. loco, & Surd. in d. lib. 4. queſt. 9. n. 17.* tenendo opinionem, quod quando deberentur alimenta ex cauſa oneroſa poteſt procedi ad venditionem proprietatis.

Neq; pars poteſt ponere in conſideratione, quod prędictę Principiſſę D. Iuliæ fuerint declarata alimẽta, quia ipſa erat domina, & ſic declarata, & poterat dicere, quod venderetur proprietas iuxtà notata per
13 eundem *Surd. d. lib. 4 queſt. 9. num. 24.* Et dominus eſt moderator, & arbitrer rei ſuæ *l. in re mandat C. mandat,* quæ ratio ceſſat in prædicto Domino Actore, & cum diuerſa aſſignetur ratio, diuerſum ius militare debet argum. *l. Vicio. ff. de verb. oblig. l. illud ff. ad l. Aquiliã* neq; poteſt prætendere, eſſe futurum Dominũ per ea, quæ dicta ſunt. Eo magis in feudalibus, ex quibus narratis concludendum eſt prædictum Dominum Actorem eſſe omnino repellendum à prædicta petitione alimentorum prout ſperatur à Dominis iudicantibus, qui ſuppleant ad reliqua pro iuſtitia, & indemnitate prædicti Patrimonij.

SVMMARIVM.

1 *Definitio debet conuenire cum definito.*

2 *Feudum nouum quodnam ſit, & an dicatur nouum ratione nouę conuentionis nu. 24. & an ſit idem reſpectu renunciantis, ac aliorum agnatorũ, nu. 25. & quid in feudo à patre fil. refutato num. 27.*

Q 2 Feu-

Feudum antiquum, quodnam ſit.

4 *Ratihabitio contractus ab initio nulli dicitur nouus contractus, & retro rõtrahitur, & nu. 7. & quid ſi actus ab initio non fuerit nullus nu. 8. & 19. & quid ſi nullus adeſſet tertij præiudicium, ſed ſolum ratificantis damnum nu. 21.*

5 *Aſſenſus nouus requiritur in omni cõtractu ſuper feudo, etiam ſi dependentiam habeat ab alio contractu aſſenſu vallato.*

6 *Aſſenſus impetratus poſt mortem venditoris venditionem non confirmat; ſed requiritur nouus aſſenſus ad inſtantiam hæredis expediti, & id quomodo procedat. nu. 13.*

9 *Venditio rei feudalis abſq; aſſenſu, non dicitur ab initio nulla, ſed eſt impendenti donec expediatur aſſenſus.*

10 *Feudum non eſt de alienari prohibitis neq; aſſimilatur rei Sacræ; campoq; Martio, & cum aſſenſu vendi poteſt.*

11 *Feudorum commercium non eſt prohibitum, ſed modum commercij.*

12 *Actus omninò nullus ex Iure ſuperuenienti confirmari non poteſt; ſed non omninò nullus ſic.*

14 *Confirmabili non dato neq; datur confirmatio.*

15 *Venditionis contractus ſubſtantialia ſunt res, & prætium; & aſſenſus Domini, quando agitur de re feudali.*

16 *Aſſenſuum regiſtratio cum non ſit de ſubſtantialibus, ſed de ſolemnitatibus effectualibus poteſt fieri poſt contractum firmatum; & in eſſe deductum.*

17 *Ceſſante cauſa ceſſat effectus; & id quomodo procedat in feudis reſpectu aſſenſus ſuperuenientis, & n. 20.*

18 *Decretum Iudicis, & partis oppoſitio requiritur pro diſpenſatione ſollemnitatis requiſita poſt contractum perfectum.*

22 *Dom. .us re.n alterius tollere non cenſetur.*

23 *Aſſenſus quoties non agitur niſi de conſentientis præiudicio poteſt quando que interuenire.*

26 *Releuij ſolutio inducit præſumptionem rei feudalis, & quod perueniat iure ſucceſſionis.*

28 *Aſſenſus aſſumit naturam contractus ſuper quo interponitur; & ab ipſo contractu cui accedit regulatur.*

29 *Attendi debet, quod eſt principaliter actum.*

30 *Vita militia debetur fratri ſecundogenito per Cõſt. Regni Comitibus; ſed pars prætij in feudis nouis ex doctrina Iſer.*

31 *Pars prætij in feudis nouis quare debeatur.*

32 *Cauſa prima debet attendi, & non ſuperueniens.*

33 *Pars prætij non debetur in feudo quæſito ex munificentia Principis, & alio modo, quam prætij.*

ARGVMENTVM.

De feudo nouo, & quando dicatur nouum, & varia de aſſenſu ſuperueniente poſt contractum in eſſe deductum.

CONSVLTATIO X.

IN hoc articulo de tribus eſt dubitandum. Primo an dictum feudum ſit nouum, vel paternum; Secundo dato, quod aliquo reſpectu poſſet dici nouum, an debeatur vita, & militia, vel portio eius valoris filijs ſecundo genitis. Tertio poſito, quod debebatur vita militia, an ſaltim primogenitum teneatur ſuis fratribus ducatos 2500. ſolutos per cõmunẽ partem Eligio della Marra in augmentum prætij, ſeu in partem.

Quo ad primum eſt recurrendũ ad deffinitionẽ, quam DD. tradũt de feudo nouo, & paterno, quod idem

Digitized by Google

idem eſt cum antiquo, vt per *Gloſ. in cap. hoc quoq; in verb. in veſtire de ſucc. feud* Nam quarum diffinitionum huic feudo congruere viderimus ex ijs quoq; iudicium erit ſumendum an nouum, vel antiquũ ſit feudum, ex *l. quæſitum ff de re iud* quia definitionem minime conuenire videbitur, neq; etiam definitum cõ-
1 uenire, vt dicit *Bald. in l. maximũ C. de lib. præter.* & hoc argumentandi genus non ſolum probabile, ſed neceſſarium dixit *Euerard. in loco à de finitione per tex. in l. 1. & ibi Bart. ff. de dol*

Feudum enim nouum dicit tex. *in cap. 1. quod teſt ſint neceſſ. ad prob. inueſt.* eſſe quando de nouo acquiritur, & ad hoc allegatur per *Gloſ.*
2 *in conſt. Reg. vt de ſucceſſionibus in verb. vel quolibet tit. nu.* 40. vbi paulo ante reiciendo. Somnia eorum, qui aliter feudum nouum, vel antiquũ, dicebant feudum nouum, ſeu quæſitum dici, quod primo non quæritur ſcilicet, ex ſucceſſione alterius, vt exponit *Io: Thom. de Marin. tit 3. de feud. nou. lib. 1. nu. 6.* concordando *Andream ex Bald. in l. 1. 4. qu. nu. 3. de rer. diuerſ.* Sed nouiter incipit in querentis perſona iure ſuo ideſt opera, & induſtria ſua ex munificentia Principis, forte titulo emptionis, ſeu quocumq; alio iuſto qui omnes leguntur *in l. 1. cum ſex ſeq ff. de pub. in rem act.* & ex dictis *Andreæ* in quibus per eos de feudo nouo tractatur quorum locos recẽſet omnes *Io: Thom. in d. allegato loco*, & ex omnibus feudiſtis hoc eſt indubitatũ, quod feudum nouum illud dicitur, quod de nouo primo quæſitum eſt non ex ſucceſſione, & ideo nouum appellatur, quia in perſona primi acquirentis incipit eſſe nouum ſecundum *Pern. in conſ. 12. in princ.* & probari *in cap. 1. verſ. coeteri. Quis dic. Dux.* dixit in citato loco *Io: Thom. ante num. 3.*

Et verſa vice feudum antiquum illud dicitur, quod eſt acquiſitum ab aliquo ex anteceſſoribus, qui
3 cõmunis agnationis cauſa fuit, vt per Iura, & authoritates, quas allegat *Iacobut. de Franc. in prelud. feud. nu.* 78. vbi allegat *Iacob. de Belu. Bald. & Alex.* dicentes meliorem tex. qui ſit de iure ad hoc probãdum eſſe *c. 1. de grad ſucc in feud.* ſub illis verbis *ſi feudum ſit paternũ, hoc eſt ſi fuit illius parentis qui eius fuit agnationis cõmunis*, & hic *tex. etiam per Gloſ.* allegatur in dicto *cap. vt de ſucceſſionibus*, vbi quia feudum dixit eſſe antiquum id quod à quocumq; ex ſuperioribus eſt acquiſitum, ideo declarat illud verbum quocumq; hoc eſt, dummodo ab eo parente, qui fuit agnationis cõmunis per *tex. in d. cap. 1.*

Quibus definitionibus ſic communiter receptis cum in facto veriſſimum ſit tale feudum non ab Aſcanio, ſed à Nardo Anello primo quæſitũ tit. emptionis factę ab Eligio della Marra, cũq; filij Aſcanij illud habeant ex morte Aſcanij, qui tãquã primogenitus ſucceſſit in feudo Nardo Anello, qui cõmunis eſt agnationis cauſa, ſequitur, quod tale feudum antiquum, non autem nouum ſit indubitanter appellandum.

Verum, quia præfatus Eligius dictam vẽditionẽ antequam Regis aſſenſus regiſtratus eſſet reuocauit, ac compilato proceſſu fuit facta inter Aſcanium primogenitum dicti Nardi Anelli, & inter dictum Eligium quędam amicabilis trãſactio, in qua Eligius dictã venditionem ratificando habuit ab Aſcanio duc. 2500. in augmentũ pretij dicti feudi, & ſuper dicta ratificatione fuit poſtea impetratus aſſenſus propterea dicunt ſecundo geniti, quod ex duobus hoc feudum eſt nouum.

Primo quia ratificatio per dictũ Eligium facta nouus eſt cõtractus,

ex quo contractum nullum ex de-
fectu aſsēſus ratificat,& ratificatio,
quę fit contractus ab initio nulli,
nouus dicitur contractus, & non
trahitur retro, ſed operatur ex nūc
4 non vt ex tunc, vt ſubſtinet *Franc.*
Aret. in conſ. 128. *ſub num.* 2. & prop-
terea per S.C. fuit determinatum,
quod ſi contractus reuocatur, ac
poſt reuocationem impetratur aſ-
ſenſus, & poſt aſſenſum vēditur di-
ctam reuocationē, quod nō ſufficit
dicta reuocationis reuocatio, ſed
opus eſt, quod de nouo venditor
5 alienet,& ſuper dicta noua aliena-
tione nouus impetretur aſſenſus, vt
per *Frecc. de ſubfeud. in lim.* 28. *ad*
Conſt. Reg. diuę memoriæ fol. 119.

Secūdo quia dicta reuocatione pē-
dente certum eſt, ꝙ ab hac vita mi-
grauit dictus Nardus Anellus, quo
in caſu id quod fecit defunctus in-
ualidum, nullumque fuit, & ſpes
6 conualeſcientiæ quia remanebat
per regiſtrationem in tempore fa-
ciendam euanuit per mortē vnius
ex contrahentibus ſicuti dicitur de
aſſenſu poſt mortē venditoris im-
petrato, qui venditionem non con-
firmat, quia confirmabile non re-
perit ex doctrina *Iſern.* cōmuniter
ſecuta *in cap. Imperialem ſub nu.* 15.
de probib alienat. per Fed. vbi dicit
expreſſe, quod nouus requiritur hę-
redis conſenſus, nouuſq; Regis aſ-
ſenſus, & licet *Iſer.* loquitur quādo
feudi venditor mortuus eſt, idem
tamen eſſe quādo moritur emptor
dixit *Rouit. ſuper prag. de fid. mem.*
ſub nu. 2.

Hæc tamen oppoſita nō obſtant,
non primum, nam aut actus ratifi-
cant, qui à principio erat omninò
nullus, aut actus, qui ab initio nul-
lus non erat omnino quando ſu-
mus in primo caſu, tunc vera eſt
regula, quod ratificatio dicitur
nouus contractus, non trahitur re-
7 tro, & vt ex nunc operatur, vt poſt
Iacob. Butric. ita deſtinguit *Bart. in l.*
obſeruare in 4. oppoſ. ff. de off. pro conſ.
ſecus autē quando contractus non
8 erat omninò à principio nullus, vt
in caſu *tex. l fin. C. ad Maced. et l. licet*
de Iud. quos allegat *Alex. in conſ.* 78.
nu. 24. *volum.* 5. Sed vēditio rei feu-
dalis non dicitur ab initio totaliter
abſq; aſſenſu, ſed manet in pēdenti
propter ſpem reconualidationis ex
ſuperuenientia aſsēſus Regis, vt per
And in dicto cap. Imperialem ſub nu.
9 14 & in ſpecie in add. ſub illis ver-
bis *ſpes quę erat, vt conualeſceret per*
confirmationem, vbi ex dictis verbis
addentes expreſſè dicunt, quod
abſq; aſſenſu contractus non erat
ab initio omnino nullus ſed erat in
pendenti, & adducit *Camer. eiuſdē*
opinionis in pluribus locis, & præci-
puè *fol.* 87. vbi allegando *Io: Fab. in*
§. *non ſolum inſt. de leg.* dicit, quod
alienatio feudi in quātum eſt alie-
natio eſt valida cum perſona ad di-
ſponendum ſit libera, ſed propter
quodā extinſecum, quod eſt Regis
aſſenſus impeditur, qui aſſenſus,
quando interuenit tollet illud ob-
10 ſtaculum, & vēditio validatur non
eſt enim feudum de perpetuo alie-
nari prohibitis, nec rei Sacræ, cam-
poq; Martio aſſimulatur, ſed eſt in
commercio, & cum aſſenſu vendi,
dari, ac permutari poteſt, vt idem
Came. fol. 27. *col.* 2. & 3. *ex Iſer.* in lo-
cis per eum allegatis prout etiam
ex *Bald. in eodem cap. Imperialem*, vbi
dixit feudorum non eſſe prohibitū
commercium, ſed modum ideſt ne
11 fiat ſine aſſenſu, qui dum ſperatur
non eſt nullam, nec contra legem
alienatio, ſed præter legem, vt
per eundem *Bald. in cap. primo* §. *do-*
nare. Qual. olim. poteſt feud. alien.
quem in dicto fol. 87. *allegat.* *Cama.*
qui d. fol. 28. dicendo contractum
feudalem non eſſe omnino nullum
ponit differentiam inter eſſe nullū,
& omnino nullum, quia nullus om-
nino ex iure ſuperuenienti confir-
mari non poteſt, quod ſecus eſt in
actu

Digitized by Google

actu non omnino nullo *l. ſi rē ff. de*
pignor. act & in vtroq; caſu ſic decla
rat *Imola in l. cū vir col. 4. de vſucap.*
Et ad id quod dicitur de ſenten-
tia S.C. determinantis, quod non
obſtante reuocatione reuocationis
requiritur noua alienatio, & nouus
Regis aſſenſus vltra, quod dicta
determinatio magnam habuit, ha-
13 betq; difficultatē, vt ex *Gram. conſ.*
10. qui licet referat fuiſſe deciſum
cōtra ſuas allegationes tamē dicit,
quod tres Conſiliarij pro ſua vo-
tarunt opinione, tres vero contra,
& Preſidēs S C. ſtetit per tres dies,
& tandem adheruit voto commiſ-
ſarij, qui multum parti aduerſæ fa-
ciebat cūq; aliter ſentiant *Affl. Ca-*
pyc et Gram. cū vrgētiſſimis per eos
adductis rationibus non eſt vndiq;
tuta dicta determinatio, tamen di-
uerſi ſunt termini præfatæ ſenten-
tiæ à queſtione noſtra, illic enim
poſt reuocationem fuit impetratus
aſſenſus, & poſt aſſenſus reuoca-
ta reuocatio, & ſic non mirum,
quod aſſenſus non erat ſubſiſtens,
nam contractus non erat amplius
in pendenti, nec erat ſpes con-
ualeſcentiæ ab reuocationem,
quæ in totum contractum deleuit,
quo ſublato, aſſenſus, qui ſine cō-
tractu ſtare non poteſt, cum non
habeat ſuper quo ſe firmet, nō po-
teſt dici aſſenſus, nam non dato
14 confirmabili, non datur confir-
matio quiue non eſt actus de per
ſe ſtans, vt per *Bald. in l. falſus C. de*
furt. 7. col. at in caſu noſtro fuit re-
uocatio facta poſt impetratum
aſſēſum per verbum fiat, & poſtea
quam in formam Regiæ Cancella-
riæ fuit redaptum ante tū regiſtra-
15 tionem in Regia Camera ita, quod
quando poſtea Eligius ratificat iā
dictus emptionis contractus ſua
habuit ſubſtantialia rem nempe, &
prœtium ex quibus principaliter
perficitur *l. in vēditionibus de cōtrah.*
empt. §. 1. inſt. de empt. & vend. ac Re-
gis aſsenſus requiſitus in venditio-
ne rei feudalis ex cap. Imperialem,
& regiſtratio quā de ſubſtantiali-
bus non eſſe certum eſt, ſed de ſol-
lemnitatibus effectualibus, quæ
poſt actum perfectum, ac poſt em-
ptionem formatā, & in eſſe deduc-
16 tam interuenire dicuntur, vt per
Rom. in conſ. 203. non eſt dubium,
quod etiam interuenit præuia ta-
men diſpēſatione ad lapſum tem-
poris, quæ licet vtra partiū præiu-
dicium cōceſſum fuerit, & intelli-
gatur, vt in *prag. 26. de feud.* tamen
quando poſtea Eligius reuocauit
ratificauit, liti, ac eius iuribus in
ampla forma renunciauit cum aſ-
ſenſu valido iam obſtaculū præfa-
tum diſpenſationis abſtulit, quo
remoto debebat admicti contractus
ad diſpenſationem, qua propter
dictum impedimentum priuatus
erat ex *tex. in l. Aedilicinus de ſer-*
17 *uit. ruſt. prēd.* cum alijs, quos al-
legat *Iſern. in cap. 2. ſub nu 7. Imper.*
Loth. vbi etiā Paulo ante allegaue-
rat *tex. in l. vbi §. interdū ff. de vſucap.*
& obſtaculo remoto reconualeſce-
re diſpenſationē dicere poſſumus,
& *per tex. in l. pignori ff. qui, & à qui-*
bus l. 1 C. ne Tut. vel curat. rectius cōd.
& per tex in l. 1. C. de crim. ſtell. quos
allegat *Bart. in l. cum vir nu. 12. ff de*
vſur. vbi eſt materia an ex cauſa ſu-
peruenienti reconualeſcat, quod
fuerat nullum. Quamuis dicta diſ-
penſatio, neq; etiā poterat nulla di-
ci, ſed potius annullanda ab Eligio
pro ſuo intereſſe in clauſula reſer-
uato, cū enim tractatus de diſpen-
ſatione ad ſollemnitates poſt con-
tractum perfectum requiſitas, vt
ſupra firmaui, cōmunis eſt conclu-
ſio, quod requiritur Iudicis decre-
tum, & partis oppoſitio, vt dicitur
18 *Gl. in l. vniuerſas. vbi Bart. & Bald.*
C. de pratib. Imp. offerend. & de quo
per *Rom. d. conſ.* 203. Si ergo non eſt
nulla, ſed annullanda ſequitur,
quod nec etiam dubitari poteſt an
ex

Digitized by Google

ex ſecuta ratificatione conualidari
19 potuiſſet ex limitatione ſecunda, quam affert *Dec. ad Reg. l. quod ab initio ff. de Reg. iur.*

Immo eſt dicendum, quod illa ſpes conualeſcentiæ, quæ erat extincta in caſu, quando poſt reuocationem impetraturam aſſenſus ob non exiſtentiam conrractus atq; confirmabilis non ſit extincta in iſto caſu, in quo extrema ſunt habilia, & tantũmodo ad fuit impedimentum reuocationis intermedijſi, quo ceſsãte remanet, vbiq; validus, vt per *Bart. in l. bonorum ff. rem rat.*
20 *hab. num.* 7. vbi ex hoc determinat quæſtionem de filijs procreatis ex concubina, cum qua ſi matrimonium contrahebatur legitimi abſq; dubio efficiebantur; ſed quia matrimonium cum alia contraxit in legitimi remanſerunt, quod ſi poſtea mortua vxore illam concubinam ducat, cum qua dictos filios procreauit, filij non obſtante impedimento matrimonij intermedij legitimantur, nam extrema eſſe habilia ſufficit, vt per *lo: Andr. & alios, quos ibidem* Bart. *allegat.*

Accedat ad hæc tandem, quod queſtio de actu nullo, & omninò nullo, & ſi ratificatio trahatur retro; vel operetur ex nunc, non habet locum, quando non adeſt tertij
21 præiudicium, ſed tractatur ſolum de ratificantis damno, nam iſto caſu ſemper ratificato retro trahitur, vt per *Surd. deciſ.* 245. *num.* 8. prout de conſenſu quoq; dicimus, qui ſemper ſublato tertij præiudicio retro trahitur, vt latè *Affl. in d. conſt. diua memoriæ nu.* 79. *in Gl.* 7.

Neq; etiam obſtat ſecundum argumẽtũ, & ex ſupradictis facilis eſt reſponſio, nam quæſtio poſita per *Iſern.* ac per alios ſecuta, eſt, quãdo poſt mortem impetratur aſſenſus, qui cum in ſucceſſorem feudum reperiat tranſlatum, non poteſt in eius præiudicium inde operari, tãquam ſuper rè alteriùs; at in caſu noſtro ante mortem dicti Nardi Anelli aſſenſus impetratus fuit, & ſic tempore, quo dominium erat in perſonam dicti Nardi Anelli tranſlatum per venditionem cum aſsẽſũ ex interuentu omnium illarum perſonarum, quæ feudalem faciũt contractum, vt dicit *Reg. de Pont. de pot. proreg. de refut.* §. 6. *num.* 25. & per conſequens illa palpabilis ceſſat ratio, in quo ſe fundat *Reg. Rou. in d prag.* 1. *de fid. memor. nu.* 18. de aſſenſu Regis, qui operatur ex nũc non ex tunc, cum aſſenſus iam fuerat expeditus in vita Nardi Anelli cui iam fuerat dominium translatum ex diſcurſu eiuſdem *Rouit. ibidem.*

Vltra, quod re vera ſupradicta quæſtio ſic communiter deciſa in hærede venditoris non poteſt eandem habere difficultatem in emptoris hærede, cum omnes ceſſent rationes, quæ in quæſtione militabant *Andreę*, qui mouebatur præcipuè, quia Rex tunc aſſenſus præſtauit quando feudum nõ erat vẽditoris, ſed hæredis, & ſic erat tol-
22 lere, rem alterius, quod dominus non cenſetur facere *l. nec Auus C. de emancip. lib. & cap. inter dilectos de fid. Inſt.* At in caſu aſſenſus poſt emptoris mortem, quia non tollit rem alterius nemini præiudicat, ſed potius aſſentiendo firmam, ac validã rem hæredis reddit, merito poterit ſuum operari effectum quãdocũq; aſſenſus interuenerit ex regula
23 apud feudiſtas indubitata, quod quotieſcunq; non agitur niſi de conſentientis preiudicio poteſt quãdocunq; interuenire aſſenſus per Iura, quæ allegat *Affl. & Scrad. in locis allegatis per dictum Reg. Rou. in dicta prag. ſub num.* 18. & vt vera fari liceat, cum contra opinionem dicti *Rouit.* iam ſenſerint præfati, demum feudiſtæ, neſcio quomodo iudicantium animi ipſius ſoli opinio-

nioni,non modo adherere, ſed aliquo modo inclinari, poterint, & propterea neq; ex proprio, neq; ex ſecundo argumento puto feudum de quo agitur nouum dici poſſe.

Niſi forte nouum appellare velimus proprie præfatũ pretij augmentum,& propter alias conuentiones in ratificatione de nouo appoſitas. Iuxta opinionem *Oldrad. conſ.178. factum tale eſt*, vbi feudum dicit nouũ ratione nouarum conuentionum, & *Oldrad. eſt ſequutus Tarq. Bolognin. & Affl. in locis citatis per* Cannet. *in extrauagant. volentes in cap. apparet igitur fol.* 116. qui tamen *Cannet.* à prædicta opinione diſsentit, declarando poſſe ob nouas conuentiones feudum dici nouũ reſpectu tantum illius qualitatis innouatæ, cum in ceteris remaneat feudum antiquum ex acquiſitione antiquitus facta per eũ, qui fuit cõmunis agnationis parẽs, & probat *ex tex. in l. ius ciuile ff. de inſt* & iur. alleg. a *Bald. in cap.1. §. inſuper de prob. per fed.* vbi ex additis, vel detractione facta Iuri cõmuni non efficitur ius nouũ prout etiã dicimus feudum nouum, & antiquum reſpectiuè ad diuerſas perſonas, nam in caſu, quando agnatus renunciat proximiori agnato tale feudum reſpectu renunciãtis dicitur nouũ ad hoc, vt ipſe excludan-
25 tur à ſucceſſione illius agnati, cui renunciauit, ſed remanet antiquũ reſpectu aliorum agñatorum, qui excluſo renunciante ſuccedere debent, tanquã vocati ex prouidẽtia primi acquirẽtis, vt *dicit Affl. c.1. de eo, qui ſi. fecit* Agn. *nu.* 22. vel eo modo dici poteſt nouum hoc feudum, prout nouum appellat feudum in perſonã ſucceſſoris *Fran. de Amic. de his, qui feud. dar. poſs. cap. & quia dicimus num.* 5. *fol.* 91 ob confirmationem, ſeu nouam inueſtituram, quam petere tenetur ſucceſſor per *cap. Reg. apud Foggiam* cum re vera reſpectu rei, & naturæ ipſius feudi eſt dicendum antiquum, non enim tale feudum habuit Aſcanius ex conceſſione, vel emptione ab ipſo facta, ſed habuit ex ſucceſſione tãquam primogenitus, & pro eo ſoluit teleuium, quod non ſoluitur niſi quando per mortem primi acquirẽtis ſucceditur illi, vt per *And. in cap. 1. num. 7. per quos fiat inueſt. & Frecc. de ſubfeud. lib. 2. 3. auth.* quod quidem releuium non ſoluiſſet, ſi ex eius acquiſitione habuiſſet Aſcanius, vt per *Iſern. in d loco*, & ſicuti releuii ſolutio rẽ facit præſumi feudalem, quia non ſolet niſi
26 pro re feudali ſolui, vt dicit *Affl. cap. 1. num. 399. ex quibus cauſis feud. am.* ita quoq; facit præſumi ad tale perueniſſe feudum ex ſucceſſione, quia tunc ſolitum eſt ſolui releuiũ, quãdo ſucceditur per mortem acquirentis, vt ex *Iſern. & Frecc. in d. loco*, & etiam tanquam de feudo nouiter empto per eius patrem Aſcanius medietatem pretij ſoluit Ceſari ſecundogenito, pro vt ſoluitur, quando feudum eſt, & emptum ab eius patre, vt per *Iſern. & DD. in d. cap. Imperator §. preterea in add. n. 39.*

Et tandem adeo eſt verum, quod reſpectu filiorum Aſcanij hoc feudum dicitur antiquum, quod etiam ſi concedere velimus ob præfatos defectus radicatos in perſonam Nardi Anelli ipſius cecidiſſe à feudo, ac poſtea ab Aſcanio recuperatum adhuc tamen remanebit antiquum, prout dicimus de feudo ammiſſo propter culpam, culpa poſtea remiſſa, vt dicit *Iſern. in cap. 2. Imp. Loth. ſub num.* 5. vbi, quod remanebit antiquum dicit ex eo, quia fuit Auitum, non autem de nouo datum, pro vt ſpẽtetur origo cauſa originalis principium, & primordium ex quo poſterior formatur euentus, ac natura originalis nati feudi, potius, quam cauſa re-

R ti-

tinendi per iura, quæ ibidem alle-
27 gat *Iſern.* vbi idem eſſe dicitur de feudo paterno refutato à patre in filium, nam nõ obſtante noua collatione in filium facta remanebat antiquum *cap. 1. de vaſſall. decrep. ętat.* quem bonum tex. eſſe dicit *Iacob. de Franc. in prælud feud. num.* 81. ad probandum, quod feudum remanet antiquum, quamuis finito feudo facta ſit renouatio, & allegat *Bart. in l. ſi mihi, & Titio num. 6. de verb. oblig.* quem omnes feudiſtę ad hoc allegant, licet loquitur in emphiteuſi, & præcipuè *Alex. qui loquitur in feudis in cõſ.* 30. 1. *vol. & conſ.* 8. *nu.* 17. *vol.* 5.

Quod tanto magis eſt verum in caſu noſtro, in quo per ſtipulatam ratificationem id ad quod principalem ſibi prouidere voluit Aſcanius fuit validitas, & obſeruantia cõtractus inhiti cum Nardo Anello, & ſuper dicto contractu impetratur aſſenſus, cui cum aſſumat naturam actus ſuper quo interponi-
28 tur, & ab ipſo contractu, cui accedit reguletur, vt per *Cam. in d. cap. Imperialem fol.* 52. *lit F. et* 5. *eſt* dicẽdum Regem aſſentientem voluiſſe confirmare dictam venditionem, quam partes in dicto contractu validare voluerunt; eſt enim inſpiciẽ-
29 dum id quod principaliter agi intenditur; vt per *Glo. in cap. hęc quippe 3. q. 6. quã* Gloſam allegat *Iſern. in cap. 1. de Vaſſall. decrep. ętat. ſub num.* 3. ad probandum, quod licet verba de nouo concedimus poſſint nouitatem importare, nouamq; facere conceſſionem tamen eſt inſpiciendum, quid Rex principaliter intendat, nam antiquum remanebit ſi vetera iura cõſeruare voluiſſet vnde cum dictum contractum Rex conſeruare voluiſſet, quare eſt in dubium deducendum ſi ſit antiquum, vel nouum cum tam clara ſit, & contrahentium, & Regis intentio.

Ad ſecundum quæſitum an dato, quod reſpectiuè poſſet dici feudum nouum debeatur vita, & militia, vel medietas prætij facilem puto eſſe reſponſionem, nam in feudo filio ſecundo genito nõ debetur, niſi vita, & militia, vt habetur in *Conſt. Reg. incip. Comitibus*, & quod pars pretij debeatur ſecun-
30 do genitis, quãdo feudum fuit emptum à communi parente non reperitur *l. ſancitum*, ſed fuit opinio *Iſern. in d. cap. Imperialem §. propterea ducatus.* Et firmata deinde per Regniculas per *Luc. de Penn. de impon. Luc deſcrip. li.* 10. *l.* 1. *col.* 8 *ibi ſecus ſi pater emit. Minad. in conſt. in aliquib. in rub. de ſucceſſione nu.* 30. & per *Ioffredum*, qui per multas columnas inſudauit explicando quomodo poteſt de iure procedere, quod in feudo per patrẽ empto debeatur. Secũdogenito pretij pars, & per alios Regniculas, quos quiſq; videre poterit, qui omnes fere in hoc vnum conueniunt, quod ideo
31 debetur pars pretij, quia hoc feudum ex re patris eſt, quia à patre pretium abſceſſit, & tanto minus Mortuo patre remanſit in patris patrimonio in quo ſi non abſceſſiſſet poterat ſecundo genitus ſuccedere, vt de hac comuni ratione teſtatur *Anna conſ.* 26. Sed in hoc feudo, quia pretium non obſceſſit à patrimonio Aſcanij, ſed bene à patrimonio Nardi Anelli, ergo non militat, nec ratio, nec regniculorum deciſio, & propterea neq; eſt in conſideratione, quod feudum poſtea firmum reddidit Aſcanius ex ratificatione Eligij, cum vltimo aſſenſu valido, nam in hac re conſideratur cauſa prima ex qua feudum peruenit non autem feudum recuperatũ ex cauſa
32 ſecũda arg. tex. *in l. id quod dicitur de donat. & l. 3. C. ad Maced.* vbi origo obligationis potius quã actionis titulus eſt actendẽdus, quæ iu-

ra vna cum *tex. in cap. 1. de vaſſall. decrep. ętat. allegat. Cam. in d. cap. imperialem* pro declaratione præfatæ opinionis And *fol. 106. à ter.*

Et adeo eſt in conſideratione pretium, quod à patre abſceſſit, quod ſi pater non pretio, ſed ex
33 Regis munificentia feudum nouiter, quæſijſſet eo caſu primogenitus non eſt ſecundogenito ad partem pretij adſtrictus, vt dixit *Iſern. in d. §. præterea ducatus ſub nu. 30. in fin. Luc. de pen. Ioffred Capyc.* & alij, quos allegant *Add. ad Iſern. ibid. in verb. donat.* vnde cum in iſto caſu pretium non ab Aſcanij patrimonio abſceſſerit attenta hac *Iſern. & aliorum doctrina* nõ eſt facienda vis in geſtis per Aſcanium, ſed eſt danda vita, & militia, prout dicimus in feudo, nõ pecunia empto, quod tanto magis procedit cũ iam mediante ſententia S. Conſ. Aſcanius fuit cõdemnatus ad ſoluendum partem dicti pretij Fabio ſuo fratri ſecũdogenito tãquam de feudo empto per d. Nardũ Anellum, & ſic cum ſemel fuerit diuiſus diuidendum amplius non erit, ſed vita, & militia erit ſolummodo ſoluenda iuxta formam *conſtitutionis incip. Comitibus*, & iuxta tradita per *DD. ibidem in d §. propterea ducatus.*

SVMMARIVM.

1 *Legitima liquidatur attento tempore mortis teſtatoris ſicuti paragium, & nu. 3.*

2 *Paragium licet non ſit verè legitima tamen in eius locum ſuccedit.*

4 *Legitima in vita filio aſſignata; auctis bonis paternis quando augeatur.*

5 *Condemnatio ad relaxandum denotat Dominium rei penes Victorem.*

6 *Fructus percepti per creditorem, ex re loco pignoris detenta excomputantur in ſortem, & nu. 7.*

8 *Fructus ſunt eius, qui Dominium rei habet.*

9 *Vſurarium pactum fieri non poteſt tacitè, nec expreſſe.*

10 *Appellans, qui ſuccubuit tenetur ad expenſas damna, & intereſſe.*

ARGVMENTVM.

De legitimæ, ac paragij liquidatione.

CONSVLTATIO XI.

IN cauſa Petri Lima cum Monaſterio S.M de Partu alias de Mergellina exhibitum fuit de infraſcriptis circa paragium in bonis maternis, & circa fructus perceptos, &c.

Pretẽdit namq; circa paragium, quod liquidari debeat, non habito reſpectu ad tempus ſentẽtiæ, quod ſucceſſit loco temporis mortis, ſed habito reſpectu ad valorem maxariæ prædictæ inſpecto præſenti tempore, quem valorem prætendit eſſe ducatorum decem milliũ.

Cui prætenſioni reſpondetur dupliciter in facto primò non eſſe verum, quod valor maſſariæ prædictæ inſpecto præſenti tempore ſit duc. 10. mil. ſiquidem teſtes, quorum depoſitionibus ſe fundat non dicunt, quod tanti eſt valor. Sed, quod tanti valeret ſi cenſuaretur ergo dum non cenſuatur valor ipſius non eſt duc. decem millium Secundo dato, quod præſenti tẽpore valor maxariæ eſſet, vt pars prætendit, in liquidatione paragij non inſpicitur præſens tempus, ſed tempus mortis illius in cuius bonis debetur paragiũ, ſiquidem de iure nulli dubium eſt, quod in legitime liquidatione ipſius mortis teſtatoris inſpicitur *l. cum quæ-*
1 *ritur, cum Authentica nouiſſima C. de*

inoff.teſt. Idemque in paragio, qui licet non ſit verè legitima, tamen ſuccedit loco debiti iure naturæ, vt plenè proſequitur *Neap. in con-*
2 *ſuet. ſi moriatur in ver. cas. in glo in verb. paragium, quē ſequitur in indiuiduo de Franchis dec. 61. nu. 4. & 5.* ex quo ſequitur, quod quãuis valor rei hæreditarie augeatur non tamen augetur paragium, quia limitate attenditur tempus mortis, & ſicut poteſt augeri, ſic etiam poteſt minui, vt dicit *Bal. & Iaſ. omnes in d. Auth. nouiſs.* loquendo de legitima.

Præterea hic 'articulus, nempè vtrũ auctis bonis hæreditarijs augeatur legitima, non tractatur à doct. in terminis noſtris, ſcilicet quãdo bona eſſent aucta poſt mortem vltra valorem tempore mortis pro, vt prætenditur in caſu noſtro, quia hic articulus nullam poteſt habere difficultatem, quia tẽpus mortis inſpicitur in liquidatione legitimę; ſed tantum difficultant in eo caſu, qñ legitima fuiſſet
4 aſſignata filio per patrem in vita ſua, an auctis bonis augeatur legitima, & quãuis multæ ſint, & variæ Doctorum opiniones hinc indè, tamen tenentes opinionẽ affirmatiuam, quod legitima augeatur aſſignãt eandem rationem, quam ſupra poſuimus, quia legitima non in vita, ſed poſt mortem debetur, vt per *Doct in d. Auth. nouiſſima, & latiſs. per Ripã, & alios in cap. cum Marcus Ferrarienſis extra de conſtit.*

Et licet poſſet difficultari in legitima, quando deberetur in corporibus, quod auctis bonis non facta conſignatione tempore mortis, augeatur etiam ipſa legitima, cum de iure legitima ſit quota bonorum, tamen hoc non poteſt penitus difficultari in paragio; quia paragium in pecunia debetur non in bonis, quod non habet dubium, ſicq; per Sacrum Conſ. fuit declaratum in caſu noſtro, dum condemnauit Petrum ad relaxandum maxariam ſolutis tamen prius paragijs, nec dixit retenta ſibi parte pro paragijs Beatricis.

Circa fructus prętendit pars nõ teneri ad fructus, & conſequenter male tractari in calculo de fructibus prædictis tribus medijs.

Primo quia dũ non fuit condẽnatus ad fructus, nõ poteſt tractari de fructibus, imò fuit abſolutus.

Secundo, quia actentis verbis ſentẽtiæ, quę voluit, quod tũc relaxaretur maxaria, quãdo fuiſsẽt ſolute ipſi Petro quantitates in eadẽ ſententia contęnte, vt ſupra, ergò dum quantitates non fuerunt ſolutæ legitimo iure percepit fructus.

Tertio, quia poſt ſententiã fuit inhita tranſactio, & dum virtute tranſactionis poſſedit interim fecit fructus ſuos.

Quò ad primum reſpondetur, quod ſi in calculo tractaretur de fructibus perceptis iam ante ſententiam bene diceret pars, ſed dũ tractatur de fructibus perceptis poſt ſententiam ergò primum medium non obſtat.

Non obſtat ſecundum, quia dicitur, quod dũ ſententia condemnauit Petrum ad relaxandum ſolutis tamen prius quantitatibus in ea contentis, duo fecit, declarauit namq; primo dominium maxariæ
5 ſemper fuiſſe penès Monaſterium iuxta terminos *l. & ex diuerſo. ff. de rei vend.* Siquidem non eſt dubiũ, qui ſi dominium non fuiſſet penes Monaſterium. Non poterat ſequod condẽnatio ad relaxandum, nam in actione reali cauſa proxima ſine qua actor experiri non poteſt; eſt dominium *l. rem in princ. ff. de rei vend.*

Secundo delarauit Petrum creditorem in pecunia pro illis quantitatibus, & voluit, quod donec ſibi ſoluerentur quantitates prędic-

tæ

tæ liceret ipſi Petro retinere ma-
xariam loco pignoris, & hypotecę,
quò caſu ſuccedit de iure, quod cre-
6 ditor fructus quos pcipit ex re quã
loco pignoris detinet, cõputat ĩn
ſortẽ *tex. eſt opt. in l. 2. et fi. C. de pign. act.* qui procedit, tã in pignore cõ-
uentionali, quam prætorio *l. titia, & ibi Bar. ff de ſolut. latè per Neguſ. de pign. in 5. memb. 5 par. à nu. 1. per totum*, quod in tantum eſt verum,
quod non tãtum creditor fructus,
quos percipit, & percipere poteſt
ex re quam loco pignoris detinet
computat in ſortem. Sed etiam ſi
7 aliqui ſuperſũt vltra ſatisfactionẽ
ſortis, illos debitori reſtituere de-
bet vna cum pignore *c. cum contra extra de pign. & Bar. & Sal in d. l. 2.*

Et ſi dicatur, quod in ſententia
non ſunt expreſſa illa verba loco
pignoris, & hypotecæ, & conſe-
quenter, quod detinendo rem do-
nec ſibi ſoluerẽtur quantitates fe-
cit fructus ſuos reſpondetur, quod
idem eſt ac ſi fuiſſent expreſſa, nã
de iure ex quò Petrus non habe-
bat dominium maxariæ prædictæ,
ſed tantum erat creditor in pecu-
nia nõ poterat facere fructus ſuos,
8 quia fructus ad eum ſpectant, qui
dominium rei habet per not. per
Bar. Angel. Paul de Caſtro, & alios in l. fideicommiſſo ff ad trebell.

Imò plus dico, quod ſentẽtia nõ
potuiſſet facere, quod pendente
ſolutione Petrus lucraretur fruc-
tus maxariæ prædictæ, quam loco
pignoris detinuit, ſicut nec ipſe
partes etiam ſpeciali pacto hoc
potuiſſent facere, ſiquidem facere,
quod pro prætenſo debito duca-
torum ſexcentorum, vel circa po-
tuiſſet percipere fructus annuorũ
ducatorũ ducentorũ quinquagin-
ta, hoc eſſet permittere vſurã, quod
fieri non poteſt pro, vt in terminis
noſtris concludit *Socc. in reg. 3. n. 4.*
9 vbi pulcherrime, & hoc per *tex. in cap. illos vos in fi. extra de pign. & in cap. 1. de vſur.* Si enim expreſſè hoc
partes facere nõ poſſunt ergò nec
tacite ex ſententia in caſu noſtro
prætendi poteſt, vt per *Socc. in reg. prædicta.*

Præterea in caſu noſtro nulla
adeſt difficultas, quin fructus de-
beantur ſiquidem, quod quanti-
tates contente in ſententia nõ fue-
rint ſolutæ per Monaſterium hoc
fuit culpa Petri, qui confiſus ſuper
tranſactione reuocata, & iam nul-
la declarata, & ſic ſub ingredior vl-
timum oppoſitum, quamuis vide-
rit per Monaſterium fuiſſe tranſa-
ctionem ipſam reuocatam, & re-
portauerit ſententiam contra à Iu-
dice Eccleſiaſtico, quia tranſactio
prędicta tanquã tẽdens in euidens
damnum Eccleſię nulla fuit decla-
rata, noluit acquieſcere reuocatio-
ni, & ſententiæ prędictæ, ſed ap-
pellauit, & cum bis, & ter ſuccu-
buiſſet in appellatione corã Iudi-
ce Eccleſiaſtico prętendiſſetq; ſen-
tẽtias Iudicũ Eccleſiaſticorum ſibi
non officere demum voluit expec-
ctare decretũ Sac. Cõſ. quod ſtãte
nullitate tranſactionis exequere-
tur ſententia Sac. Conſ. litigando
temere, & fruſtratorie ſuper hoc
ab anno 74. vſq; modo. Vnde ſuc-
cedit de iure, quod qui fruſtatoriæ
appellauit, & ſuccubuit non tan-
10 tum perdit litem, ſed etiam ad
expenſas damna, & intereſſe tene-
tur *per tex. & ibi Bal in l. eos. §. ne temere C. de appell. & eſt tex. not. in l. tutores. §. tutor. ff. de adminiſtr. tutor.*
vbi, quod ſi tutor datus ab ipſa da-
tione appellauit, & ſucccubuit peri
culum medij temporis ad hæredes
tutoris pertinet ex quò temere
appellauit, & ratio eſt, quia fruſtra
torię appellans non tantum eſt in
leui culpa, ſed etiam in dolo ſecũ-
dum *Bar. in d. §. tutor* videbat enim
ex actis non fouere iuſtam cauſam
vnde, quia errabat in iure dicitur
temere appellaſſe, quod eo ipſo,
quod

quod ſuccubuit præſumitur ita dicit *glo. in auth. generaliter in verb. iniuſte*, & quod ſi non litigaſſet ſic fruſtratoriæ fuiſſet à principio ſatiſfactus patet ex proceſſu, nã Monaſterium fecit depoſitum ducat. 300. in banco de Conilio taliter, quod ex his omnibus concludendum eſt poſſeſſionem maſſariæ eſſe conſignandam ipſi Monaſterio, & condemnandum Petrum ad reſtituendum reſtantes fructus aſcendentes ad duc. 3500.

SVMMARIVM.

1 *Filij minores triennio, apud matrem maiores vero apud patrem educandi ſunt in caſu diuortij inter uirum, & vxorem.*

2 *Libertas cõceſſa filijs habitandi ſeorſum à patre per conſuet. Neap. non procedit reſpectu impuberum, qui nec velle, nec nolle habent, & n. 3. ſed non cum quò volunt nu. 8.*

4 *Neapod. doctrina in conſuetud. ſi quis habet filios examinatur, & n. 7.*

5 *Filij, vbi ali debeant explicatis l. 1. & l. ſi diſceptetur ff. vbi pupill. educ. deb. & quid ſtante diſcordia inter patrem, & eos n. 6.*

ARGVMENTVM.

De educatione filiorum ſeorſum à patre iuſta terminos conſuetud. Neapolitanæ, & Gloſ. Neapodani.

CONSVLTATIO XII.

HÆc motiua fuerunt mihi præpoſita nempè *Neapod.* loqui in feminas & non in mari, & ſi in mari in mari impubere, & in quò caſtitas pudicitię inſidiari poſſit, & in locis ſuis, vt intelligatur *Neapod.* legem quam allegat, & in caſu electionis loci, quod ſit ſecundum voluntatem.

Et quia in materia harum conſuetudin. ſufficit *Neapod. author.* contra quem durum eſt in ciuitate obtinere propterea *Neapod.* tantum intentionem explicabo in ſupradictis difficultatibus, ſeu motiuis.

Ad primum igitur, deueniendo dico *Napod.* in infraſcriptis citãdis locis, vt plurimum ſemper locutũ eſſe in mari ſic in conſuet. mulier in prin. & in cõſuet. ſi mulier nupta in prin. verſ. Sed quomodo filij petent has dotes poſt conſuet. ſi quis habet filios in ver. cuiuſcumque ſexus.

1 Ad ſecundum motiuum de ætate hæc eſt *Neapod.* diſtinctio, aut minor triennio, & apud matrem, aut maior triennio, & apud patrem ſi ipſius culpa non fuit factum diuortium ita in *d. conſuet. mulier de dotibus in prin.* verum cum vigore conſuetudinis detur filijs poteſtas habitandi ſeorſum à Patre ſcrutatur *Neapod* qua in ætate hęc poteſtas cadere poſſit hoc ſcriptum reliquit nempè conſuetudinem
2 non etiam intelligandam in impubere, cum in eo nec velle, nec nolle cadat, ita in *d conſuet ſi quis habet filias in ver. nolint* ad quem etiam locum ſe remittit *add. in conſuet. ſi mulier nupta filio in verſ. ad iſtam conſuetudinem*, ſicque *Napod.* dicit expreſſè, quod conſuetudo eſt intelligenda in filijs non minoribus, ſed puberibus, velle nunc reſtringere Neap. vt intelligatur in filijs puberibus minoribus tamen decem, & octo annis, hoc non ſcio, ſed cupio ſcire ex author. *Iuris conſul. in l. apud Iulianum. ff. de fideicom. liber.*

Quod autem ſcio, eſt quod lex pro, vt *eſt Neapod. authoritas* in hac

ma-

materia, generaliter loquens generaliter debet intelligi, & quod vbi non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus, & quod in dubijs,
3 & non in claris interponenda eſt coniectura ſi igitur *Neapod.* locutus eſt in filio pubere, vt poſſit habitare ſeorſum, ſed non vbi, & cũ quò velit quomodo poſſumus nunc ipſum reſtringere, vt intelligatur in filio pubere non tamen maiori decem, & octo annis dicat, qui ſcit, quia, vt dixi neſcio.

Ad tertiũ, vt intelligatur *Neapod* in filio cui honeſtati pudicitiæ inſidiari poſſit, & ob id cum iuſte
4 ſit maior decem, & octo annis cõtra quem non videtur poſſe tractari de terminis *l. cum vir nubit*, quod ceſſat *Neapod.* diſpoſitio, & quia loquor cum prudentibus. Viris referam *Neapod.* verba poſita in *d. cõſuet. ſi quis habet filios in ver. cuiuſcumq;* & ſunt *quę ſequitur permittitur ſeorſum à patre habitare non autem permittit vbi, & cum quò velit in hoc ergò erit officium Iudicis, vt fine vlla maligna ſuſpitione alatur*, & ſic prędicta eſt generalis ratio exemplificans poſt modum hanc generalem rationem ſubdit idem *Napod.* in cauſe cognitione vertitur, *vt euitandi ſint, qui pudicitię poſſint inſidiari* ſicq; inter modos, vt alatur ſine ſuſpitione exemplificauit *Napod.* vt ſit vnus ille, qui patet inſidiatur caſtitati, & exempla non reſtringunt regulam, quod iſta ſit expreſſa menſ. *Neap.* patet, quia dum expreſſit prædicta nil allegauit, ſed poſt modum inſimul allegat *tex. in l. 1. & l. ſi diſceptetur ff. vbi pup. & educ. in l. 1.* verbum nullum de pudicitia, ſed tantum, vt ſine ſuſpitione alatur *in l. ſi diſceptetur*, vt ceſſent, qui pudicitię inſidiari poſſint, ſicque non pudicitiam tantum conſiderauit Napod. imo pro cauſa finali conſiderauit illam generalem, vt ſcientię ſuſpitione alatur, quod clarius expreſſit in *d. conſuet. mulier de dotibus in prin. verſic. ſed quid ſi pater eſt mortuus*, & in terminis dixit hoc clarius *glo. in d. l. 1. in ver. ſuſpitione*, & ſi prædicta in patre mortuo, multo magis debet habere locum ipſo patre viuo, & ſic remouens hanc tacitam obiectionem ſtatuit ipſe *Neapod. in d. conſuet. ſi quis habet filios in ver. cuiuſcumq;*

Ad quartum motiuum, quod intelligatur *Neapod.* in locis ſuis ſecundũ *l.* quam allegat. non hexitatur ex doctrina *Bar. in l. ſi non ſolum § liberationis verba de lib. leg.* propterea dum Napod. dicit, quod re-
5 mittitur arbitrio Iudicis, vt alãtur ſine vlla maligna ſuſpitione, & vt euitẽtur, qui caſtitati inſidiari poſſint adducit præfata iura *l. 1. & l. ſi diſceptetur vbi pup. educ. deb.* quæ bene faciunt ad præpoſitum, vt ſupra oſtenſum, nam lex prima tractat, vt alãtur ſine ſuſpitione, & l. diſceptetur, vt euitentur, qui caſtitati, &c. ſed quia poterat oriri
6 quæſtio quid in caſu quando eſſet quęſtio inter pãtrem, & filios remouens Napod. hãc difficultatẽ ait ipſe tunc debet ali potius vbi pater dixerit, quod vbi filia maluerit, & allegat *tex. in l. 1. ſ. apud* deuen. inſpic. qui tex. non loquitur in femina, ſed in nato, & ſic in maſculino genere, & dictum tex. allegat Napod. non in deciſione, ſed in ratione ſui patet hoc de neceſſitate ex quo tex. ille loquitur de nato, qui lacte nutritur, & ſic in eo in quo, nec iuditium nec ſẽſũ rationis non cadit, & propterea mẽs Napod. fuit propoſitam quæſtionem ex ratione illius tex. decidere
7 quæ depromitur ex verſic. iuſſerit, nam ſi pater hoc poteſt facere iubẽdo expreſsè in nato, qui eſt minor ergò idem patet facere dicit ipſe Napod. in filio minore, quod iſta ſit mens Napo. patet ex ſequen-

quenti dum infert, qui tex. & ſi loquatur patre mortuo idem eſt in viuo, & ſic præſupponit quæſtionem inter patrem viuentem, & filios, fateor tamen, quod illa verba prolata in princip. in ver. cuiuſcunq; vt poſſint habitare ſeorsũ, non tamen, vbi, & cum quò, ponit ex ſe Neapod. ſic limitando poteſtatem tributam filijs habitandi ſeorſum à patre per conſuetudines, & nobis ſufficit, quod ſcriptum ſic reliquerit Napod. quem ſecutus eſt *Molfeſ. par*. 5. *q*. 8. *nu*. 6.

Ad vltimum motiuum vult ipſe Neapod. quod eligere locum non ſit in poteſtate filij, quia hoc eſſet currum trahere boues, ſed in
8 electione patris ſupra quem non datur melius conſilium ſicq; lex ex iuris, & de iure præſumptione determinat aliter verba *Neapodan*. non ſubſiſterent nam dum dixit, quod poteſt filius habitare ſeorſum non autem vbi, & cum quo velit ſi poſſet eligere locum ad guſto ſuo, neceſſe eſt, vt illa verba mutarentur, & deberent dicere, quod poſſet habitare ſeorſũ, & vbi, & cum quo velit, & ſic inferius dum dicit, & in dubio potius, vbi pater, quod filia maluerit, vt diceret, & in dubio potius, vbi filia, q̃ vbi pater maluerit, & recolligendo articulum ſubmittendo me ſemper ſaniori iudicio ex Napod. ex citatis locis accepi hanc concluſionem, filij mares vel fæminæ puberes tantum habent poteſtatem habitandi ſeorſum à patre, ſed non vbi, & cum quò velint id enim committit prudentiæ Iudicis, vt ceſſet omnis maligna ſuſpitio circa educationem, & circa honeſtatem pudicitiæ, & in dubio iudicans eum. Debet eligere locũ, quem pater deſtinauerit, cum non detur conſilium ſupra conſilium patris, & ita eum explanauit *Molfeſius prae citato loco p*. 2. *q*. 5. *num*. 6. & in tantum hoc eſt verum, quod ſi pater non curat vbi filij morentur quod requirendi ſunt propinqui *ex Neapod. in final. ver. loci pre allegati*, Si igitur hoc onus eſt patri, quommodo in hoc caſu; vbi tot, & tanta concurrunt oretenus dicta poteſt hoc negari, & ſi nec lex eſſet in mundo, hæc authoritas doctoris, in hoc caſu non deberet ſufficere illa generalis ratio ſi quæ mihi iuxta cauſa videbitur.

SVMMARIVM.

1 *Feudũ conceſſum iuſta vſum, & conſuetudinem Regni Siciliæ cenſetur de iure Francorum.*
2 *Clauſula ſolita apponi in aſſenſibus natura feudi non mutata quid operetur.*
3 *Vocatus per inueſtituram feudi gaudens ijſdem prerogatiuis ac vocati in teſtamento.*
4 *Retentio datur poſſeſſori.*

Primum Summarium pro argumento deſeruit.

CONSVLTATIO XIII.

FActa cenceſſione feudi cum illis verbis, *concedimus iuxta vſum, & conſuetudinem Regni noſtri Siciliæ*. hoc caſu intelli-
1 gitur conceſsũ cum clauſula Iuris francorum optimè *Lucas de Pen. in l. vnica C de imponend. lucratiu. deſcript. num*. 11. *verſ. ſed hic cadit quaſtio de facto, & in l*. 1. *C. de priuileg. eorum qui in Sac. palatio verſ. vndecimo* quẽ ſequitur *Tomas de marin. de feud. Iur. francorum nu*. 6. *verſ. in Regno* nam in Regno *ius Longobardorum* eſt ius comune, & gentile, ius francorum eſt vſus, & conſuetudo, & ius ſpetiale, in Regno, *camer.*

mer. in dialog. pag. 108. Et ideo dixit *Andreas,* qui vixit ſub Carolo Secundo *in cap. Imperialem num.* 35. quod in Regno omnes noue in feudationes fiebant cum clauſula iuris francorum nam eo tempore Caroli Secundi omnes infeudationes fiebant iuxta vſum, vel cõſuetudinem Regni Siciliæ, quæ ſignificabant ius francorum, quod eſt ius ſpeciale, & conſuetudo in Regno, & ſecutus eſt *Lucas de penn. in d. l. 1. C. de priuil. eorum, qui in Sac. Palatio verſ. vndecimo*, *quia*, quod iuxta cõmunes infeudationes præſumitur ius francorum, & ſi non legatur in datis, & priuilegijs, & circumſcriptis inueſtituris ius francorũ eſſe inductũ ex mente *conſtit. Regni* eleganter probat *Cannet. in c. volẽtes c. ſed praſtet quærere pag.* 275.

Altera eſt clauſula, quæ tollit penitus omnem difficultatem nam poſt tempora Caroli Secundi non ſolum fuerunt factæ inueſtituræ iuxta vſum, & conſuetudinem Regni Siciliæ, quod ſufficiebat, vt intelligatur ius francorum, ſed, & in ſpetie iux. *cap. conſiderantes* Caroli Secundi, qui expreſse mandauit, quod in ſucceſſione feudorum ſuccedatur primogeniture gradus, & ætatis prærogatiua ſeruata, & ſic obſeruauit Regina Ioanna Secunda in omnibus inueſtituris, caſtrorum, vt non immeritò tempore *Marini Freccię* facta donatione per Cæſarem Bozzutum feudi Loſeti filij ſecundo genitis cum aſſenſu conqueſtus fuit primogenitus, & allegauit aſſenſum obreptitium, quoniam non erat de eo facta mẽtio in aſſenſu, & obtinuit in S. R. C. nec fuit difficultatum de primogenitura, & quod in dicto feudo non viueretur Iure francorum, vt *per Frecc. de ſubfeud lib. 2. c. ſupereſt pag.* 131.

Nec obſtat ſi dicatur, quod dum feudum fuerit alienatum, & donatum duobus fratribus ſecundogenitis ſit effectum feudum diuiduũ, & mutata natura feudi, quæ erat iuris francorum, nam aſſenſus ſuper donatione fuit præſtitus à Vicerege, & adeſt clauſula natura feudi non mutata, & confirmatio Catholicæ Maieſtatis nihil iuris de nouo tribuit cum ſimpliciter. Confirmauerit aſſenſum Proregis, vbi adeſt clauſula natura feudi nõ mutata *ad tex. in cap. 1. de tranſact. c. 1. de confirmatione vtil. vel in vtil. Molinas lib. 2. de Hiſpan. primogen. cap.* 7. per totum, vnde ſi illi fratres ſecundogeniti deceſſiſſent relictis pluribus filijs, cuilibet eorum ſucceſſiſſet Primogenitus iuxta Ius francorum, & interminis, vt omnis ſcrupulus tollatur adduco punctuale *conſ. Loffred. XI. in primo dubio, vbi n.* 38. reſpondet ſimili confirmationi Catholicæ Maieſtatis loquens in feudo Caſtri Mõduriſij in Prouincia Hydrunti, & eſt legendus pro clariſſima iuſtitia Octauij Primogeniti.

Nec impediũt immiſsiones exceptio eſtimationis, & meliorationum pro quibus dicit pars competere retentionem. Nam iſte exceptiones requirunt altiorem indaginem, ſunt probandæ, deducendæ, liquidandæ, egent ſententia, & reſpiciunt petitorium, & in cauſa Laudoniæ Comæ hęc omnia fuerunt oppoſita per Sororẽ ſecundo genitam hæredem inſtitutam in feudalibus, & fuit prædicta primo-
3 genita vocata titulo inueſtituræ, quę habent vicem tabularum, quę non impediunt hæc iuditia Summaria *l. fin. C. de edicto diui, & c.* 1. *S. ſi inter filiã ſi de feud. defunct. milit. & in l. 2. C. de edicto diui*, vt prioribus ſcriptis probauimus eo maxime circa pænã extimationis, quæ nullo iure debetur *ad tex. in l. ſeius Augerius ff. ad l. falcid.*

Præterea retentio datur poſſeſ-

ſori adnotata per *Bart. & alios in l.*
4 *ſi non ſortem §.ſi certum ff.de condict. indebit.* & in poſſeſſore procedit *tex.an cap.ſi vaxallus hic finitur lex vbi Iſern.& omnes*,& pars nullam poſſeſsionem, neque ſimplicẽ detenrionem haber feudi ad hoc, vt poſsit ſe tueri aduerſus immiſsionẽ, nam vacante poſſeſsione feudi coram Commiſſario in patribus comparuerũt primogenitus, & ſecundogenitus pro obtinenda poſſeſsione dũ clarum,& apertum ius eſſet pro primogenito, vt immiſſi debuiſſet Commiſſarius Perplexe, & nulliter prouidendo declarauit ſecundogenitum hæredem in feudalibus, & eidem dedit adminiſtrationẽ feudi vnde, aut habet ſolam adminiſtrationem,& nõ poteſt vti retentione, aut habuit à Commiſſario poſſeſsionem, & tunc,quod vitioſa,& nulla nullum operatur effectum in beneficium ſecundogeniti,vt merito per *S. C.* fuerit ſequeſtrata ad finem prouidendi ſuper immiſſione petita per Primogenitum prout iuris eſt.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamenti validitas ex quibus dignoſcatur,& n.3.*

2 *Haredis inſtitutio quibus concurrentibus etiam nutu facta valet.*

4 *Teſtatoris mentis ſanitatis tanta eſt efficacię,vt valet teſtamentum factum ad interrogationem ſiue teſtari voluerit ſiue non,& tollit omnem falſitatis ſuſpicionem nu.8.*

5 *Teſtatoris ſola reſponſio ad interrogationem Notarij ſuper inſtitutione haredis an ſufficiat.*

6 *Probari poſſunt per teſtẽ ea, quę Notarius omiſit,& Teſtator dixit.*

7 *Teſtator dicitur articulatè loqui dum reſpondit ſit.*

9 *Teſtator poteſt haredem ſcribere propria manu ſi alloqui non poteſt, & valet inſtitutio.*

10 *Teſtator Mutus ex accidenti poteſt ad nutum fideicommittere,& codicillare.*

11 *Clauſula Codicillaris operatur,vt teſtamentum omnino valeat, etiam, quod teſtatur annueris capite tantum.*

12 *Amor,& dilectio teſtatoris erga haredem habet vim clauſulę codicillaris.*

13 *Inſtitutio Nutu facta an,& quando valeat.*

14 *Gramatic.decif.73.expenditur.*

ARGVMENTVM.

De Teſtamento facto ab infirmo muto ex accidenti, & articulatè reſpondente interrogationibus Notarij.

CONSVLTATIO XIV.

Validitas teſtamẽti. D. Iacobi Teſtatoris pbatur ex infraſcriptis.

Primo, quòd tempore conditi teſtamenti erat ſanę mentis,intellectus,& memoriæ,& præcedẽti die perfectè erat loquutus,
1 & poſt teſtamentum non ſtatim mortuus eſt, ſed ſuperuixit per multos dies,cum ſpe ſalutis,vt fatentur omnes teſtes partis aduerſæ,& hoc eſt maximi momenti in præſenti cauſa, vt conſiderat *Mãtic.plures allegans de coniectur.vltim. volunt.lib.2.cap.6.per totum.* Et pro-
2 ducit mirabilem effectum, quòd hæredis inſtitutio etiam nutu facta adhuc valet, maximè quando teſtator,ita alias declaraſſer eius voluntatem, vt eſt probatum feciſſe in præſenti caſu. *tex. eſt optimus in l. quoniam indignum.15.C.de te-*

teſtam.dùm dicit non eſſe neceſſaria momenta verborum,quæ fortè ſeminecis,& balbutiās lingua profudit: Secus verò ſi non eſſet ſanè mentis,quia tunc mortuo ſimilis eſt, & falſitas in elogij committitur.l.iubemus.29.C. de teſtam.cauſa diuerſitatis eſt in ſanitate mentis, quæ dùm adeſt, omnia rectè fiunt, & lex in ea adeò confidit,vt diſpoſitionem, & inſtitutionem nutu,& ſignis factam approbet, dùm verò abeſt, prò mortuo habet. Et hanc eſſe veram intelligentiam, & concordiam dictarum.ll.poſt diſputatum ad partes latè articulum,concludens pro regula,quod teſtamē-
3 tum non valeat,dat iſtam declarationem, & limitationem Theſaur. Iunior.quaſt.Forenſ.lib.2.queſ.99.n.20.& proprie n.26.in fin.verſic.Ideo dixi,& nu.27.in fine,& num.28.qui optimè loquitur, & multos eiuſdē ſententiæ allegat, & pro abſoluto ponit,poſt Io:Andr.& Pariſ. Mantic.loco citato lib.4.cap.4.nu.10. Menoch.latè conſ.45.lib.1.nu.23. & addit.num. 34. quod ſanitas mentis eſt tantæ efficaciæ, vt ſiuè teſtator
4 voluerit teſtari,ſiue non valeat teſtamentùm ad interrogationem factum.Surd.conſ.378.nu.18.verſic. preterea,& n.19.lib.3.ſcribit, quod inſtitutio facta nutū valet,quoties redditur certa ex eo,quòd teſtator antea dixit velle ſe illum ipſum inſtituere, & per tres teſtes fuit probata hæc voluntas, vt eſt propriè in caſu noſtro. Et plus dicit Peralt.in repetit.l. ſi quis in principio teſtamenti num.43.in fin.de legat.3. quod ſufficiat teſtatorem capite annuere,quando non eſt priuatus intelligentia, & ſubdit, & indubiè creditorem,quod ſic,immo fortius etiam ſi capite non annuiſſet moueretur per glo.in d.l.iubemus C.de teſtam. Dum ergò in caſu noſtro nō poteſt inficiari teſtatorem fuiſſe ſanæ mentis,nōn poteſt ſubſiſtere pretenſio contraria,quod habebatur pro mortuo,quia illa procederet in dubio; & ſic dùm ſumus in claris, non opus eſt coniecturis.l. continuus.137.§. cum ita in fin. de verb.oblig.

Secundò quando de ſupradicta concluſione dubitaretur,quod nō credo, & vltra ſanam mentem requiri loquelam, & articulatam loquutionem,vt pars prætēdit, adhùc dico,quod iſtud particulare non deſideratur, in caſu noſtro, dùm duo teſtes teſtamentarij, quorum vnus medicus infirmi, alter ſacerdos, qui magis vicini erāt teſtatori,& melius eius verba percipere poterant, deponunt,quod ad interrogationem factam per Notarium,ſi volebat facere hæredem Iacobum nepotem annuit capite, & reſpondit ſic, & hoc ſolum deberet ſufficere ad victoriam. Nàm licet Doctores fuerint diſcordes in reſolutione articuli,ſi ſufficit ſola reſponſio ſic,vt conſtat per coacer-
5 uatos per Mantic. d. lib.2.tit.6. nu.5.& ſeq.tamen quando concurrit ſanitas mentis,tunc communiter omnes affirmant, valere inſtitutionem,iuxtà opinionem, glo. in d.l.iubemus in verb. quamodmodum. C.de teſt amen. quam communem affirmat Alex.conſ.33. num.3. lib.3. Affiict decif.143.nu.2 & 3.vbi limitat in teſtamento in ſcriptis, ſecus in nuncupatiuo, vt eſt illud, de quò agitur, & ita fuiſſe ſemper aliàs deciſum teſtatur Anton.Gabri. lib 4.tit.de teſtam.concl.2.num.1.Iul. clar. in §.teſtamentum.q.37. Rota Roman in nouiſſ.Diuerſor.par. 1.dec. 638.nu.1.vbi dicit ita fuiſſe tentū, & num.8.Hieron.Laur.deciſ.Auenionen. 32.num.1.in fine. Vbi ſimiliter communem appellat,& ita determinatum per illam Rotam affirmat,benè declarant Couar.in c.cum

*tibi nu.4.de teſtam.& Gregor. Lopez in l.6.tit.3.par.6. in glo.*1. vbi notabiliter limitat, quando non eſſet ſanæ mentis, exemplificans in illo, qui interrogatus, ſi occiderit hominem, reſpondit, quod ſic, communem etiam ſequitur *Surd.conſ.* 414.*num* 58.*& ſequentibus lib.*3.*& Cephal.conſ.*546.*nu.*46.*lib.*4. vbi allegat *Affliƈt.*& alios, quicquid dicat *Suarez.alleg.*1.*nu.*21.*& ſequentibus.*

Nec ſupradictis obſtat, ſi negaretur. Teſtatorem reſpondiſſe ſic, neq;debere credi ſupradictis duobus teſtibus, cùm Notarius interrogans aliter ſcripſerit, videlicet capite annuiſſe, quod ſic, & non aliter reſpondiſſe, quod ſic, quod ſimiliter taceent alij teſtes, qui interfuerunt teſtamento, & ſic negant teſtatorem articulatè loquutum fuiſſe, præcipuum, vt ipſi dicũt requiſitum pro validitate præſentis teſtamenti, quia reſpondeo, quod Medicus, & Sacerdos erant viciniores, & Medicus benè affirmat, quod Teſtator poterat enunciare verba articulatè conſiſtentia ex paucis vocibus, licèt cum difficultate, vt *ſi*, *no*, *Ia*; *& c'i Ia*, *Ia*, 1. Iacomo Iacomo, affirmãt omnes teſtes, ſic etiam de go, *go*, 1. *no*, *no*. deponunt teſtes partis aduerſæ. Et tamen nihil horum ſcripſit notarius. Et ea, quæ per Notarium fuerunt omiſſa; per teſtatorem verò dicta: poſſunt per teſtes probari, etiam ſi ius illa non
6 ſubaudiſſet, & valebit ſecundum depoſitionem teſtium ipſum teſtamentum, eſt punctualis deciſ. *Paul.de Caſtr.conſ.*18.*nu.*3.*lib.*2.*per l.errore.*7.*C.de teſtament.*& creditur Medico, & Sacerdoti in hoc caſu, vt in terminis affirmat *Menocb.d. conſ.*45.*nu.*24.*lib.*1. Nec teſtes ſunt contrarij inter ſe, & eis creditur, vt in fortiori caſu, quando vnus dixit, quod teſtator reſpondit. Si, aliter, quod ſolum inclinauit caput, & alij, quod dixit *Ia*: *Ia*; quæ ſunt propriè verba teſtium prædictorũ, egregiè conſiderat, & reſoluit *Farinac.conſil.*97.*nu.* 1.2.*&* 3. & in fine ponit deciſionem Rotæ Romanæ abſoluentis Notarium inquiſitum de confectione huiuſmodi te-
7 ſtamenti. Et quod teſtator reſpondẽdo ſic articulatè loqutus ſit omnium optimè declarant *Socc.ſen. conſil.*20.*nu.*3.*lib.*4. *& Cephal.conſ.* 546.*nu.*40.*lib.*4. omninò videndi, quia optimè exemplificant, Articulatè loqui, qui diſtinguit vnum verbum ab alio, licèt id cum difficultate, malè, & obſcure faciat, vel grauiter, vel cum magno labore, & hæc ſunt propria verba depoſitionis Medici; inarticulatè verò, qui ſemper vniformiter in vocem prorumpit, & linguam habet pænitus impeditam, quæ nullo modo intelligi poteſt, vt contingit in vero Muto, *& n.*42. reſpondet Angelo affirmanti, quod teſtamẽtum Epiſcopi dicentis pater ſi tu vis me eſſe tuum hæredem ſtringas mihi manum, ſi manum ſtrinxerit, ob id tamen non fuit hæres, & teſtamentum non valuit, quia nullis verbis vſus eſt, ſed melius reſpondet *Theſaur.Iun.d.quæſt.* 99.*num.*30. *in fin.* quod ibi ſanitas mentis erat de-
8 perdita, ſicut quando eſt ſanæ mẽtis, tollitur omnis falſitatis ſuſpitio, vt ſupra firmatum eſt, & pro abſoluto ponit *Theſaur. ibidem nu.*17.

Tertio dico caſum noſtrum eſſe ſine difficultate: Nàm in facto benè eſt probatum etiam per teſtes partis aduerſę, teſtatorem non ſolum fuiſſe tempore conditi teſtaſtamenti ſanæ mentis, & intellectus, ſed etiam integram partem ſiniſtram eius corporis, & præſertim bracchium, & manum ſiniſtrã fuiſſe illeſã à morbo, adeoq; vti poterat prædicto bracchio, vt per pri-

nus,

ùs,ſed quia erat ſiniſtrum comodè ſcribere non poterat, propterea ipſemet teſtator ſignis vocauit Priorem Carmelitanum eius Cõfeſſorem, vt ſubſtentaret bracchium, vt comodius ſcribere poſſet nomen hæredis,& ſic propria manu accepit calamum. Et proprijs digitis ſcripſit publicè coram omnibus, vt omnes Iudices, & teſtes, qui interfuerunt teſtamento benè, & concludenter deponunt, & hic caſus expreſsè eſt deciſus per *l.di-*
9 *ſcretis* X.*C.qui teſtam. facer.poſſ.*vbi quando morbus ſuperueniens, & vocem abſtulit, & aures concluſit, & ſic in fortiori caſu, ſi ponamus huiuſmodi perſonam literas ſciẽtem,omnia ei ſua manu ſcribenti permittimus,inquit ibi tex.& Doctores comuniter aſſerunt.Aduerſarij videntes nimis clara eſſe ſupradicta verba tex. non.l. diſpoſitionem,ſed factum negant,dicentes non ſua propria manu,ſed aliena ſcripſiſſe, ſed fruſtra hoc dicunt, cùm in facto ſatis probatum ſit,propria manu, & proprijs digitis Teſtatorem,calamum accepiſſe, & nomen hæredis ſcripſiſse; & vnicum teſtem contradicentem habere ſuas notabiles exceptiones, & non eſse teſtamentarium.

Quarto,& vltimo affero motiuũ, quod apud me eſt validiſſimum, tollit omnem difficultatem,& non admittit reſponſionem. Certum eſt enim mutum ex accidenti, vt pars prætendit,eſſe noſtrum Teſtatorem, poſse nutu fideicommittere,& codicillari,& hoc permittunt
10 illi ijdem,qui negant poſse teſtari,& hoc caſu diſpoſitionem obliquari,ad hoc vt valeat, affirmant, quamuis Teſtator nullum verbum protulit, ſed capite annuerit tantum *tex.eſt inſignis loquens in fideicommiſſis in.l.& in epiſtola* 22.*C.de fideicommiſſis,ibi,quia imo etiam nutu fideicommiſſum relinqui poſſe adhibitis teſtibus nulla dubitatio eſt*; & pulchrè declarat, & exemplificat *Bal.ibidem nu.*4.vbi affirmat, quod valet in vim fideicõmiſſi,ſequuntur *Soccin. Iun. in l.* 2. *num.* 29. *cum ſequentibus de verb.obligat.Spin. in ſpecul.teſtament. in Rubric.par.*9. *num.*7.*&* 8. *Barbat. & Bald. nouel.* quos refert, & ſequitur *Theſaur. lun.d. quaſt.*99. *num.*25. *verſ.obliquari.*

11 Clauſula verò codicillaris operatur,vt teſtamentum omninò valeat,etiam,quod teſtator annuerit capite tantum, vt reſoluunt communiter *Doctores in d.l.diſcretis*,vbi licèt *Fulgoſ.nu.*2.*in fin.& Iaſ. nu.*7. contrarium videantur affirmare, tamen re vera non contradicunt, quia loquuntur in naturali muto, ſecus verò ex accidenti, qui non poterat loqui ex infirmitate,*& Iaſ. ibi addit.*ad tempus,vt Pars aduerſa prætẽdit, quod erat Teſtator,& non poteſt negare, quod in teſtamento adeſt vtraq; clauſula fideicommiſſi,& codicilaris, de quibus in ſpetie teſtator interrogatus fuit à notario, & capite annuit, quod ſic,vt omnes teſtes fatentur, non poteſt etiam negare, extraordinariam dilectionem amoris Teſtatoris erga Iacobum hæredem, quæ tantæ efficaciç eſt,vt ſola abſq;alia expreſſione,habeat vim prædictæ
12 clauſulç *Bertrand.conſ.*212. *nu.*15. *&* 16.*vol.*1.*par.*2.& ità conſultum Peruſij teſtatur *Bal.nouell.in l.*1.*§.ſi quis ità nu.*6. *de verb. obligat. vol.*6. *repetit.fol.*124.determinatum Auenioni *Hieron.Laur.d.deciſ.*32.*num.* 1.*in fin.*& abſq;difficultate hoc affirmat *Theſaur.d.quęſt.*99.*num.*25. *Cephal.*qui alias allegat *d.conſ.*546. *lib.*4.*nu.*55.vbi in fine addit infraſcripta notanda verba.*Et me hercule ſi aliquid intelligo, res iſta eſt expedita,& indubitata.Surd. d. conſ.*414. *lib.*4.*nu.*31.*verſ.reſpondeo,& nu.*33. dicit,

dicit,quod nō ſolum valet in vim fideicommiſſi, ſed etiam operatur, quod nō ſit neceſſarius rogitus notarij, & teſtium, vt aduerſarij prætendunt; Et hoc eſt adeò verum, vt *Frāc.Bec.* qui acriter pugnat pro regula, quod inſtitutio nutu facta
13 non valeat, *vt conſ.86.num. 29.& ſeq.lib.*1. tamen non auſus eſt negare, quod in vim fideicommiſſi non ſubſtineatur, niſi in caſu,quò tres,& non quinq;teſtes interfuerunt,& teſtator non erat ſanę mētis.*num.*83.*verſ.nec difficultatem,& num.*34.*&* 35.conuenit ergo certe in caſu noſtro,in quò interfuerunt nouem teſtes,& teſtator erat ſanæ mentis.

Nec in ſupradictis aliter inſiſto, cùm habeamus deciſionem Sacri Conſilij in caſu noſtro ſimillimo, immo fortiori, vt optime reſoluit *Gramatic. deciſ.*73. *num.*36.
14 verſic. vltimo, tractabatur ibi, quod teſtator fuit tutor pupilli, quem poſtea inſtituit hæredem, adminiſtrauit eius bona, colligendo, fructus concurrebat inſuper coniunctio perſonarum, cum eius nepos carnalis fuerit,quæ omnia ſigillatim interueniunt in præſenti cauſa,ſed in caſu *Gramatic.* conceditur etiam vnum, quod eſt mirabile,quando verè probatum fuiſſet,ipſum teſtatorē, tempore,quò codicillabatur non fuiſſe in recto ſenſu,ſeu non ſanæ mentis, adhuc tamen vult diſpoſitionem valere, *vt num.*88.in fine verſic.ex quibus omnibus,concludit fuiſſe deciſū per *S* C. Codicillos tenere, & ſic pronunciatum, & ſatis fuit habitū in conſiderationem ſupradictum vltimum motiuum,& ita &c.

SVMMARIVM.

1 *Emptum de pecunia mea non dicitur meum, & de pecunia comuni non eſt cōmune,& de pecunia aliena nō eſt Domini pecunię niſi fiat ſpecialis pactum; quod procedit etiam in feudo,& n.*2.*& 5.*

3 *Feudi empti ex pecunia cōmuni plurium, fratrum beneficium eſſe comune aliqui tenuerunt dummodo id fiat Domino ſciente,& aſſentiente, vt nu.*4 *&* 5.*& qua ſcientia requiratur in Regno Proregis nec ne, an Regis n.*7.

6 *Aſſenſus requiritur ſuper ceſſione iurium ad hoc, vt contrahatur hypoteca ſuper feudo.*

8 *Fructus feudi ex pecunia plurium fratrum empti comunicātur inter eos tanquam allodiale, poſtquam ſunt ſeparati à ſolo; quę comunicatio fit ratione ſocietatis,& vnionis inter fratres,& n.* 9.*&* 10.*quę comunio non nocet in poſterum adeo, vt ſemper ſit ſeruanda. & n.*12.*& quando fratres non inſimul habitant fructus non ſunt comunes.& nu.*13.

11 *Feudum nec in totum nec in partem poteſt ſine conſenſu Domini alienari.*

14 *Fructus ſequuntur Dominium.*

15 *Regula,quod potui nolui, quod volui adimplere nequiui valde viget in feudis.*

16 *Vaſſallus poteſt diſponere de fructibus feudi,etiam poſt eius mortem, ſed non per hoc conſtituitur ius in ipſo feudo,& hoc quomodo procedat, & n.*17.

18 *Hæres in feudalibus tenetur contribuere pro rata cum herede in allodialibus pro ſoluendis oneribus eorū auctoris,& contra n.*22. *& quid ſi haredum actiones eſſent extincta n.*27.

19 *Iudex non poteſt proferre ſententiam vltra petita; nec alio modo,quò fuit petitum,& ſentētia ſic lata eſt nulla,& n.*2 *quod procedit etiam vbi agitur ſummariè,& abſq; ſtrepitu, & figura iudicij, vt in Regno noſtro,& n.* 21.

23 *Compenſatio fit ipſo iure parte opponente.*

24 *Heredis actiones confunduntur ob non confectum inuentarium in totum ſi ſit heres vniuerſalis,& pro rata ſi particularis.*

25 *Inuentarium ſeparat perſonas,bona, & actiones.*

ARGVMENTVM.

Fructus feudi empti de pecunia plurium fratruum an comuniter illis ſpectent; & quid pacto inter eos interueniente ad intellect. cap. 1. de beneficio fratris in vſibus feudorum.

CONSVLTATIO XV.

QVo ad primum circumſcriptis regulis iuris cõmunis, quibus cauetur emptum ex pecunia mea non eſſe meum. *l.ſi ex pecunia,& l.ſi vt proponis C.de rei vẽd. l.ad probat.C.de prob.&* emptum ex pecunia comuni non eſſe commune.*l.ſi patruus C.communia vtriuſq; iudicij*,& emptum ex pecunia aliena non eſſe domino pecuniæ obligatum niſi ſpetialiter ſit facta obligatio pro re emenda.*l.quamuis C.de pignor. & hyotec.la 3. & l.licet qui pot.in pignor.in* ſpeciè feudo acquiſito ex comuni pecunia non
2 eſſe commune eſt *tex.* expreſſus *in cap.ſi duo fratres de fratribus de nouo benefic.inueſtit.*vbi ſi vnus ex fratribus de communi pecunia feudum ſibi acquirat ad alium feudum non
pertineat,nec viuẽte eo, qui acquiſiuit,nec poſt mortem eius,ne forte inuitus dominus,alium quem noluerit ſibi acquirat vaſſallum,& tantum id, quod de communi eſt expenſum,eſt reſtituendum, *ibiq, Andr.*illam ſubdit rationem, quare alter frater partem in feudo nõ habeat nimirum, quia ſoli ſibi querit, qui nomine tantum ſuo quæſiuit *d.l.* 1. & ſi quis alteri ſibi idq; multo fortius procedere inquit,quando non ſimul habitauerunt fratres *cap. 1.in fin.de beneficio fratris*,ſequitur *Alex. in conſ.* 48. 2. *vol.in* 1.*dub.Dec.in conſ.*435.*nu.* 11. *& Decio omnes in d.c.1.de beneſ.fratris*,ſiue enim teneamus opinionẽ *glo.in c.1.de beneſ.fratris*, quod ad
3 huc, vt beneficium ſit commune requiritur, quod ſit emptum de pecunia commni, & domino ſciẽte. Quam opinionem tenet *Zaſ.in trac.de feud.part.*8.*num.*25.*verſ.*2. *fallit*, ſiue teneamus opinionem *Aluar.in d.c.ſi duo fratres nu.*2. *& in d.c.*1.§.*n.*3.nimirum,quod tria requirantur ad hoc,vt feudum ſit cõmune,addendõ tertium requiſitũ. quod fratres ſtent ſimul per *Gloſ. in c.1.& quia ſuper verb nominatim in fin.de his,qui feud.dar.poſſ.* Quód etiam ſequitur Capyc. *in inueſtitura feudali in verb.feuda bonorum appellatione verſ.Societas fol.*90.*à ter.*Sẽper in caſu noſtro feudum commune eſse conſtabit,cum ſcientia domini adſit,& *Afflic.in eod.tex.cap. ſi duo fratres* ſubdit,quod licet feudum ſit acquiſitum nomine vtriuſq;de commuui pecunia, domino,tamen ignorante, vel de bonis cõmunibus nomine vnius Principe ſciente bona eſse communia, feudum tamen erit fratris acquirentis,requirit enim ipſe,vt feudũ
4 commune,quod feudum acquiratur nomine vtriuſq; & quòd Princeps, & dominus ſciat feudum acquiri de pecuniá communi,& nomine vtriuſq; quia ſimplex ſcientia Principis in horum vno non ſufficeret,vt per ipſum in prima concluſione verſ. Sed hoc procedit

Digitized by Google

dit,& in 2.*concluſ.in princ.* quod ſi verum putamus, tanto magis res eſt expedita,quia nec feudum vtriuſq;nomine eſt acquiſitũ,nec dominus ſic acquiri ex comuni ſciuit, prætereà,quod feudum emptum ex pecunia alicuius non ſit neq; domino pecuniæ obligatum,benè *Camer.noſter* per prædicta in *c.Imperialem fol.*14.*lit.R.* vbi notauit duo cupulatiuè requiri ad hoc, vt feudum emptum ex pecunia mea ſit mihi obligatum,& quod ſit emptum ex pecunia mea,& quòd ſit emptum domino ſciente, tali tamen ſcientia quæ inducat aſſensũ, quæ verba ſunt bene ponderanda, immò quod in ſcriptis etiam ſciẽtia hæc domini obtineatur,conſuluit *Afflic.in cit.loc.nu.tamen* 2.*verſ. Conſulo ergo fratribus.* Ad quæ omnia etiam facit,quod ſi alicuius pecunia erit ſoluta priori creditori habenti feudum obligatum cũ aſſẽſu, adhuc hic dominus pecuniæ non ſuccedit in locum illius, cui ſua fuit ſoluta pecunia abſq; alio

6 aſſenſu,vt concludit,& bene *Frecc. de ſub feud.lib.*2.*quæſt.*32. & quò ad acquiſitionem dominij non eſt in conſideratione cuius pecunia ſit feudum emptum, ſed tantum perſona,in quam dominus conſentit; ſed emens ex aliena pecunia remanet debitor in actione perſonali, *de Curt. in ſuo diuerſ.feudal.fol.* 53.*à ter nu.*104. Prædictis non immeritò addatur,quod non ſolùm ad efficiendum feudum commune acquirenti, & domino portionis pecuniæ requiritur ſcientia Principis talis, quæ inducat aſſenſum,

7 vt per *Camer.* & *Afflic. vbi ſupra.* Sed in Regno hoc noſtro Neapolitano excellentiſſimi Proregis,& Vicarij generalis ſcientia,& aſſenſus non ſufficeret ad efficiendum, quod feudum emptum ex pecunia duorum eorundem ſit, ſed requireretur etiam Sacræ, & Catholicæ Maieſtatis aſſenſus. *Eſt pragmatica* 3.*ſub tit.de feud. anni* 1531. vbi eſt ſancitum, vt non poſſit Vicerex,& Collaterale Conſilium aſſentiri,vbi feudum,quod ab vno tenetur,in duos, tres, vel plures inſolidum,vel pro parte,vel reſeruato vſufructu transfertur, & vbi feudi diuiſio induceretur, & ſic cũ aſſenſus, & ſcientia Regis non ad fuerit in acquiſitione prædicta nõ propterea partem aliquam feudi, vel in feudo habet.

Et quoad fructus eſt etiam idẽ *tex.*loquens expreſsè, dum ſubdit eſſe communicandos,donec ſimul habitauerint fratres, & non ex eo, quia feudum ex pecunia fratris ſit emptum,ſunt fructus communicandi, ſed ex ratione Societatis initæ inter fratres ſimul habitantes,nam cum ſimul habitẽt,& omnia communicent, debent etiam fructus comunicare; qui ex eo, quod à feudo ſint ſeparati allodiales ſunt nõ feudales iuxta ea, quæ

8 ponit *Luc. de Pen.in l. quicunq; la* 2. *C. de omni agro deſerto Camer. in l. Imperialem fol.*14 *à t.lit.P.*& propterea ſic etiam explicant *Doct. omnes in d.c.ſi duo fratres,* ait enim, vbi *Andr.* omnes fructus communes eſſe,donec ſimul ſtẽt reiectaq; opinione *Iacob. de Beluiſ.* & *Nicol. de Neap.*quod ſcilicet fructus non communicentur, quia ita dictabat

9 conſuetudo feudalis. Verius eſt communicari fructus ratione cõmunis menſæ,vt per *Bal.ibi num* 4. quem ſequitur *Afflic.nu.*1. vel ratione etiam habitationis ſimul; vt per *Aluar ibidem nu* 8. vel ratione vtriuſq;comunis ſcilicet menſæ, & habitationis, vt per *Prapoſ.ibidẽ nu.*2.Prætereà, quod fructus communicẽtur tantũ, quãdo adeſt ſocietas inter fratres ex perſona per pactum, vel tacita, quia iuuant.ſ. in comuni,non autem in ſocietate

10 diſſoluta,bene *Alex.in conſ.*48.*vol.*

2.in

in 2.dub.verſ. ſupereſt, vbi etiam ſubdit, quòd quamuis fructus ex feudo fuerint per prius communicati,non tamen vrget ad hoc comunicandum in poſterum, maxime in re feudali,quæ in toto, nec in parte poteſt ſine conſenſu do-
11 mini alienari *l. Imperialem de prohib.per Feder. ibidem. Sequitur Capyc. in praalleg. loco in inueſtitura ibi durante cohabitatione fructus feudi ſint communes*,de qua fructuũ cõmunione per temporis ſpatium facta,quod non noceat in poſterũ,
12 benè etiam *Salyc. in d.l.ſi patruus Det.conſ.*435.*n*.5.&quòd facta inter fratres diuiſione, & ſocietate diſſoluta poſſit alter frater tantum partem pretij de ſuo expenſam recuperare ex verò intellectu *d. tex.*benè,& clarè *Affl ibi nu.*1.*verſ.* (*Sed quando ſunt ſeparati*)& verſ. *facta autem diuiſione.*Et quod quãdo fratres non habitant ſimul nõ ſint communes fructus feudi empti de communi pecunia poſt *Al-*
13 *uarot.*ibi etiam tenent *Thomas de Marinis inſuo tract. de generib. & qualit.feud.tit.*12.*verſ.*2.*fallit,num.* 12.*fol.mihi* 116.*per tex.in d.c.*1.*de benefic.fratris*, *vt in cap. ſi duo fratres.*

Quæ omnia illa probantur ratione,quia ſcilicet fructus ſequuntur dominũ *l. Herennius ff. de vſur.*
14 *l.& ex diuerſo,& in l.feudo ff.de rei vendic. Angel.in cõſ.*55.*Tiraq.de retra.cõuent.*§.2.*gloſ.vncia n* 34.& impoſſibile eſt ab aliquo fructus percipi ſine iure dominij,& poſt alios reaſſumit *Anna alleg.* 104.*nu.*5. *& ſeq* Ideoq; cum dominus pecuniæ in feudo partem non acquirat,nec etiam fructuum partem acquiret, & propterea non niſi ratione ſocietatis fructus tantum communicãtur,vt ſupra ex claro tex. & Doctoribus eſt probatũ, & quod non poſſit dominus pecuniæ ex quò alter feudum emit habere niſi actionem perſonalem contra hęredẽ vniuerſalẽ vltra allegatas bene *Ann.punctualiter in alleg.*126. *de Carte vbi ſupra.*

Rurſus dato,quod pactũ factum ſuper fructibus Conuentum afficeret(quod à veritate lõgè diſtat) nõ tamen teneret ex regula, quòd
15 potui nolui,quod volui adimplere nequiui. *l. multũ intereſt C.ſi quis alteri, vel ſibi. l. in ambiguo de reb. dub.* Quod in feudis maximè procedit,vt poſt *Andr.in c.*1.*nu.*2.*ſi de feudo vaſſallus ab aliquo fuerit interpellatus.cap.ſi facta in fine ſi de feud. ſue controu.in c.*1.*num.* 8.*qual. olim in c.*1.*nu.*5.*de vaſſ. qui cont. conſtit. Lothar.Loffred.in conſ.*3.*n.* 10. benè per *Camer,in d.l.Imperialem fol.*88. *lit.O.*vbi bene, quod neutrum teneat,& ſic de feudo participare voluit, ergo de fructibus nulla eſt conuentio.

Secunda, & æque valida eſt ratio,nàm dato, quod de fructibus communicandis facta eſſet conuentio adhuc non teneretur, licet enim vaſſallus poſſit de fructibus diſponere non de feudo, vel feudi parte,procedit tamen quando vaſſallus obligat ſe actione perſonali ad dictos fructus feudi. Secùs verò ſi pro fructibus conſtitueret vſusfructus in re feudali,
16 prout bene explicat *Neguſ. in* 2. *memb.*2.*par.de pignor.nu.*48.*&* 49. *poſt Bar.Bal.& alios in l. codicillis* §. *inſtituto de leg.*2. vltra quos ſequitur,& benè *Alex.in conſ.*18. *vol.* 5. ſic etiam ait *Iſer.in conſtit.conſtitutionem in fin.* quod poteſt vaſſallus fructuum perceptionem concedere,dummodo tamen non inducatur alienatio, vt etiam per *Affl. ibidem*,quod cùm latiſſimè reaſſumat,& explicet *Camer.in d.l.Imperialem fol.*17.*littera L.verſ.*6.*concluſ.* Ideò me ad illum remitto, hanc enim fructuum alienationem pro tempore vitæ feudatarij alienãtis,

T non

non aliter permittit,niſi alio,vt ius in feudo nullum conſtituatur, & cauſetur ita, vt qui fructus capit non iure proprio, quod habet in feudo capiat, ſed magis feudatarij vice illas habeat, vt per ipſum *fol. 18. lit. M.* & hæc fructuum perceptio nocebit tantum ipſi feudatario donec viuet, *ibidem lit. O* & ſic pariter ad quod ijdem Docto. dicunt poſſe ſcilicet vaſſallum de fructibus feudi diſponere vel in vita, vel in morte, ita vt hæc diſpoſitio hæredibus,& agnatis noceat, in feudo tantum hæreditario modo, quò ſupra intelligitur procedere, vt facta cõdemnatione in actione perſonali cõtra diſponentem poſſet deinde ſuper fructibus feudi exequi contra ſucceſſorem,& hæ-
17 redem in feudo nullo iure ſuper feudo conſtituto, vt benè per *Camer. vbi ſupra, & fol. 19. lit. G. verſ. 2. vero caſu principali*, & latius poſt alios per *Anna conſ.* 115. *in 1. dub. vol. 2.* eo, quod actio perſonalis non ſequatur feudum *eſt tex. in l. 1. §. ſi hæres ff. ad Trebell. & in l. fideicommiſſum §. fructatum ff. de iud. Afflic. in conſtit. mulier quo nu.* 8.

Ex quibus omnibus, quia pars ſuam notoriam iniuſtitiam agnoſcens iactat aliquando ſaltem omninò teneri conuentum ad ſibi cõtribuendum pro valore feudi in hoc credito ratæ pretij ex deciſionibus Sacri Conſ. quibus pluries deciſum eſt,hæredem in feudo tã-
18 tum ſuccedentem alio exiſtente hærede vniuerſali in allodialibus teneri contribuere vnà cum alio coherede creditoribus, & legatarijs ex omnibus oneribus hæreditarijs pro rata bonorum, & quòd onera non proceſſerint occaſione feudi, vt per *Capyc. deciſ.* 108. ſecundum quam in dies iudicari teſtatur *Frecc. de ſubfeud. lib. 3. in diff. inter feuda ex pacto, & hæreditario. diff.* 18. *Camer. in c. 1. An agnatus qu.* 22. *nu.* 153. *de Franch. deciſ. 1. nu.* 16. *& ſeq. & deciſ.* 259. *de Ponte conſ.* 13. *&* 52.

Ideò aduerti rogamus primo id non fuiſſe per partem petitum, & iam vltra id, quod in iudicio deductum eſt excedere poteſtas Iudicis non poſſit,& iux. formam iudicij ſententiæ quoq; forma dictari
19 debeat *l. vt fundus ff. com. diuidundo* iure merito ſententia controuerſiæ ac petitioni conformis eſſe debet,nec alio poteſt ſequi condemnatio,quàm in eo,quod fuerit petitum. *l. vltima. C. de fideicomiſ. l. vt fundus. ff. com. diuidundo. c. inter dilectos, vbi optima glo. in verb. petitionis de fid inſtr. cap. licet beli. de Simonia c. qualiter il 2. de accus at. clement. ſæpè verſ. verum quia de verb. ſignific.* et debet Iudex quid, & qualiter fuerit petitum ab eo conſiderare rem ſcilicet petitam cauſa petendi,& modum, ſeu actionem intentatã nam ſi ſuper alia re, vel ex diuerſa cauſa aut per alium modum
20 ab eo,quò fuit actũ ſententia proferatur, quia ſuper illo non fuit lis cõteſtata nec iudiciarius ordo ſeruatus, ſententia eſt ipſo iure nulla, vt poſt *Bal in l. 1. n. 6 C. ſi plures vna ſententia, & in d. l. fin n. 1. bene Alex. in conſ.* 151. *nu.* 10. *lib. 6. Boer. deciſ.* 42. *ſub nu.* 18. *vant in tract. nullit. ex defectu proceſſus nu.* 96. Quæ omnia procedunt etiam in cauſis ſummarijs, in quibus ſine ſtrepitu,& figu-
21 ra iudicij proceditur, pro vt eſt *tex. in d. clem. ſæpe §. verũ, b. enè Corn. conſ* 315. *nu. 2. lib.* 3.

Secundo erit etiam maximẽ cõſiderationis cùm contributio petetur deciſiones Sacri Conſilij, quibus deciſum eſt, ſucceſſorem feudi teneri, non contribuendum
22 pro rata, cum ſuccedit ex leg. inueſtituræ contra voluntatem feuda-

tatis,& cum quantitate fructuum,
perceptorum compenſatis , vbi
gloſ.verbo reputatis exponit ideſt
ſtatim compenſatis , & fructus cū
vſuris,compenſantur , quia vſuræ
vicem fructuum obtinent. *l. vſura*
34. ff de vſuris.
4 Rurſus , & ſi maxima ſit gloſa-
torum,& expoſitorum contentio.
An compenſatio fiat ipſo iure de
quantitate , ad quantitatem debi-
ta m vel requiratur factum homi-
ni s ſeù oppoſitio, & iura ſunt cla-
ra in littera,quod fiat ipſo iure *in*
l.ſi conſtat, & fin.C.de compenſ.§. in
bone fidei. Inſtitut de actionibus , l.ſi
ambo §.1. & l cum alter ff. de com-
penſ.& Salicetus in d.l. ſi conſtat in-
quit, quod *l.ſi ambo* §.1. eſt maxi-
mum fundamentum pro Martino,
qui tenuit ipſo iure fieri compen-
ſationem. *Tindarus in tract. de com-*
penſ.art.6. dicit hanc opinionem
eſſe magis veram; & literi conſo-
nam quamuis pro alia opin.ipſum
adduxerit *de Franch.d.deciſ.* 527.&
ſatis ſit pro nunc dicere. S. C. *Af-*
flicto teſte deciſ. 122. recepiſſe hanc
opinionem poſt plures antiquos
congeſtos per *Tindarum,& alios in*
*d.l.ſi conſtat,*quos ſequitur *Ioannes*
Faber.dicto § in bonifidei.nu 12. An-
gelus Aretin.in §. bonefidei.n.7.verſ.
in ead gloſ.poſt Nicolaum de Matta-
rellis.Bal nu.5. verſ.item ad officium
Iudicis.Sal. & alios in d.l. ſi conſtat,
conciliando opiniones antiquo-
rum diſtingnit tres caſus . Primus
5 quando lex cōpenſat ipſo iure, ex
propria ipſius poteſtate. Secūdus
quādo cōpenſat ipſo iure,Iudicis
æquitate ſuadente . Tertius , eſt
quando lex compenſat ipſo iure
parte tamen opponente , et Iudi-
ce approbante.In primo,& ſecun-
do caſu procedit opin.Martini, &
ſequacium tenentium non requi-
ri factum hominis , ſed ipſo iure
fieri , compenſationem ponunt
exemplum *Bal.& Aretinus* propriè
in caſu de quo agitur in expenſis
bona fide in re aliena vtiliter fac-
tis quæ ex æquitate Iudicis com-
penſantur cum fructibus percep-
tis,& cum vſuris à vendicante de-
bitis *l.ſumptus,& l.emptor de rei vē-*
*dic.*ſubdit Aretinus, quod proba-
tis,ſumptibus factis , & fructibus
perceptis poteſt Iudex ex ſuo offi-
cio ſupplere in iure,& compenſa-
tionem de his facere,vſq;ad con-
currentem quantitatem, quia ali-
quando lex vel iudex ipſo iure fa-
cit compēſationem,licet per par-
tem non fuerit oppoſitum ſi tamē
fuit redactum ad mentem Iudicis
ex ſuo officio declarabit compen-
ſationem à iure fore factam,reui-
deatur quęſo *Bal.in d.l. ſi conſtat n.*
5.verſ.ad officium Iudicis.
Confirmatur concluſio autori-
tate *Iaſ.in d §. in bonefidei.num.*84.
verſ.item per ſecundum principalem
6 *caſum inſtitut. de actio* . Qui poſt
*Bal.*exemplificat quando in eodē
laudo vna pars condemnatur al-
teri,& altera alteri in quantitate
pecuniæ,nam vbiq:vſq; ad cōcur-
rentem quantitatem ſit compen-
ſatio licet non opponatur ab ho-
mine,& dicit hoc ſepe accidere.
Tandem pluribus prætermiſſis
allego particularem deciſionem
Ioannis Fabri in d.§. in bonefidei nu.
13.verſ.item , videtur. Inſtitut. de
*actio.*Qui dicit hæc verba , *Item*
videtur, quod vbi conſtat Iudici de
7 *vtroque debito,quod poſſit compenſa-*
tionem petere abſq;requeſta patris. ff.
famil.erciſc.l. mauius. §. arbitr. qui
tex.eſt ſingularis pro hac cauſa, &
reuideatur quæſo vna cum do-
ctrina *Bal.in ead.l.meuius* qui dixit
hæc formalia verba. *Nota,quod vbi*
ex vna , & eadem cauſa procedit de-
bitum hinc in[illegible]compenſatio per of-
ficium, Iudicis ſine obiectione compē-
ſationis,vt hic , & eſt magis calculus
quiddam quam compenſatio de nego.
geſtis.l.ſi quis negotia.Si autem ex di-
uerſis

tatis,& cum quantitate fructuum, perceptorum compenſatis, vbi gloſ.verbo reputatis exponit ideſt ſtatim compenſatis, & fructus cũ vſuris,compenſantur, quia vſuræ vicem fructuum obtinent.*l. vſura 34.ff de vſuris.*

4 Rurſus, & ſi maxima ſit gloſſatorum,& expoſitorum contentio. An compenſatio fiat ipſo iure de quantitate, ad quantitatem debitam vel requiratur factum hominis ſeù oppoſitio, & iura ſunt clara in littera,quod fiat ipſo iure *in l.ſi conſtat, & fin.C.de compenſ.*§. *in bone fidei. Inſtitut de actionibus, l.ſi ambo* §.1. *& l cum alter ff. de compenſ.& Salicetus in d.l. ſi conſtat* inquit, quod *l.ſi ambo* §.1. eſt maximum fundamentum pro Martino, qui tenuit ipſo iure fieri compenſationem.*Tindarus in tract. de compenſ.art.6.*dicit hanc opinionem eſſe magis veram; & literi conſonam quamuis pro alia opin.ipſum adduxerit *de Franch.d.deciſ.*527.& ſatis ſit pro nunc dicere. S. C. *Afflicto teſte deciſ.*122.recepiſſe hanc opinionem poſt plures antiquos congeſtos per *Tindarum,& alios in d.l.ſi conſtat*,quos ſequitur *Ioannes Faber.dicto* § *in bonifidei.nu* 12.*Angelus Aretin.in* §. *bonefidei.n.7.verſ. in ead gloſ.poſt Nicolaum de Mattarellis.Bal nu.*5. *verſ item ad officium Iudicis.Sal. & aliós in d.l. ſi conſtat*, conciliando opiniones antiquorum diſtingnit tres caſus. Primus

5 quando lex cõpenſat ipſo iure, ex propria ipſius poteſtate. Secũdus quãdo cõpenſat ipſo iure,Iudicis æquitate ſuadente. Tertius, eſt quando lex compenſat ipſo iure parte tamen opponente, et Iudice approbante.In primo,& ſecundo caſu procedit opin.Martini, & ſequacium tenentium non requiri factum hominis, ſed ipſo iure fieri, compenſationem ponunt exemplum *Bal.& Aretinus* propriè *in* caſu de quo agitur in expenſis bona fide in re aliena vtiliter factis quæ ex æquitate Iudicis compenſantur cum fructibus perceptis,& cum vſuris à vendicante debitis *l.ſumptus,& l.emptor de rei vendic.*ſubdit Aretinus, quod probatis,ſumptibus factis, & fructibus perceptis poteſt Iudex ex ſuo officio ſupplere in iure,& compenſationem de his facere,vſq;ad concurrentem quantitatem, quia aliquando lex vel iudex ipſo iure facit compẽſationem,licet per partem non fuerit oppoſitum ſi tamẽ fuit redactum ad mentem Iudicis ex ſuo officio declarabit compenſationem à iure fore factam,reuideatur quęſo *Bal.in d.l. ſi conſtat n.* 5.*verſ.ad officium Iudicis.*

Confirmatur concluſio autoritate *Iaſ.in d* §. *in bonefidei.num.*84. *verſ.item per ſecundum principalem*

6 *caſum inſtitut. de actio*. Qui poſt *Bal.*exemplificat quando in eodẽ laudo vna pars condemnatur alteri,& altera alteri in quantitate pecuniæ,nam vbiq;vſq; ad cõcurrentem quantitatem fit compenſatio licet non opponatur ab homine,& dicit hoc ſepe accidere.

Tandem pluribus prætermiſſis allego particularem deciſionem *Ioannis Fabri in d.*§. *in bonefidei nu.* 13.*verſ.item, videtur.Inſtitut. de actio.*Qui dicit hæc verba, *Item videtur, quod vbi conſtat Iudici de*

7 *vtroque debito,quod poſſit compenſationem petere abſq;requeſta patris. ff. famil.erciſc.l. mauius.*§. *arbitr.* qui tex.eſt ſingularis pro hac cauſa, & reuideatur quæſo vna cum doctrina *Bal.in ead.l.meuius* qui dixit hæc formalia verba.N*ota,quod vbi ex vna, & eadem cauſa procedit debitum hinc in[illegible]mpenſatio per officium, Iudicis ſine obiectione compenſationis,vt hic, & eſt magis calculus quiddam quam compenſatio de nego. geſtis l.ſi quis negotia.Si autem ex diuerſis*

uerſis vel pluribus cauſis oportet obici compenſationem hac Bal. & ſufficiãt ad impinguandam deciſionem *de Francbis* 527.

S V M M A R I V M.

1 *Diſponere valet quilibet de rebus ſuis, & huiuſmodi diſpoſitio ceſſare facit conſuetudinem* Neapol. *quando ſit à primo acquirente.*

2 *Subſtitutio vulgaris poſt aditam hereditatem expirat.*

3 *Donatarius rei pro ſe, & haredibus ſuis poteſt alienare in praiudicium heredis.*

4 *Vtrinq; coniunctus prefertur coniuncto ex vno tantum latere in ſucceſſione de Iure cõmuni; & quid per Conſuet.*Neap.

5 *Interpetrationem à conſuetudine recipiunt verba dubia contrahentium;*

6 *Statuti loci contractus praſumuntur ſe conformare contra haredes.*

7 *Expreſſum in contractu; & per legem municipalem inductum pariſicantur, & n.*8.

8 *Omiſſum in contractibus cenſetur pro omiſſo, & strictè facienda eſt interpretatio; praecipuè quando agitur contra donantem;*

9 Ius *accreſcendi non habet locum in contractibus.*

10 *Agnati per conſuet.* Neap.*vocantur iure ſucceſſionis.*

11 P*ratium quando ſuccedat loco rei.*

12 *Pretium bonorum antiquorũ quando conſuetud.* Neap. *ſubiaceat.*

13 *Hereditas non adita non transmittitur.*

14 *Compenſatio crediti debiti ex cauſa neceſſaria poteſt fieri in donatione inter viuos.*

ARGVMENTVM.

Contractus recipiunt interpetrationem in dubijs, & omiſsis à ſtatuto loci.

CONSVLTATIO XVIII.

IAm, quod Sacrum Conſilium decreuit partitam duc. 2700. exactam per D. Berardinum de Cardines ꝓprio nomine, & vti procuratorem D.Antonij fratris reſpectu medietatis ſpectantis ad *D.* Antoniũ cuius medietatis recuperandæ ius remanſit in hæreditate dicti D. Antonij eſſe indicandam infra diſtrictum huius fideliſſimæ Ciuitatis, & ſucceſſiuè competere D. Pompeo Nepoti conſanguineo medietatẽ vigore conſuetudinis Neapolitanæ cum fructibus vigore ſententiæ *S. R.* C. iure licito D.Beatrix Tuttauilla mater; & heres dicti Pompei pretendit habere exequtionem ipſius partitæ.

*A*duerſatur prædictæ exequutioni D.Berardinus dicens ex alio capite partitam prædictam non poſſe venire in beneficium D. Pompei, & ſucceſſiue D. Beatricis, ex eo quia in partita prædicta ſunt incluſi duc. 4147. peruẽti ex pretio domus donatæ in Anno 1559. contemplatione matrimonij per quondam Marchioniſſam Laini D.Ferdinãdo de Cardines, qui contrahebat matrimonij cum D.Beatrice Geſualda, & donatio ſit ipſi D.Ferdinando in beneficium, & commodum filiorum procreandorum ex dicto matrimonio, & eorum hæredum, & ſucceſſorum, tantum, quò ſit, *vt* prius diſpoſitio donatricis debeat attẽdi, & conſiderari circa ſucceſſionem rei donatæ, quam ius cõmune, aut conſuetudinis cum rei ſuæ quilibet dicit legem quam vult *l.* 1 *ff. de ſolut.* & eſt moderator, & arbiter *l. in re C. mand.* & huiuſmodi diſponentis voluntatem excludere remedium conſuetudinis

Nea-

Neapolitanæ, quando diſponens fuit primus acquirens tradit *de Franch.deciſ.*307.

Nam omnia prædicta ſunt veriſſima de Iure, ſed non applicabilia ad caſum noſtrum, nempè non fuit dictum in actu donationis, quod filius D.Ferdinandi ex primo matrimonio natus,& eius deſcendētes omni tempore eſsēt excluſi à ſucceſſione in bonis prædictis ex quauis cauſa,& portione, pro vt caſus deciſionis tæ dictæ,erat adeo,q contra ſorores agētes vigore conſuetudinis obſtant mens, & verba teſtamenti primi acquirentis bona.

In caſu autem noſtro,fuit facta donatio D. Ferdinando in beneficium filiorum procreandorum ex iſto ſecundo matrimonio, & eorum hæredum, & ſucceſſorum tantum certè ſi poſt mortem D. Ferdinandi filius primi matrimonij voluiſſet pretēdere ſucceſſionem in bonis donatis cum alijs filijs ſecundi matrimonij non benediceret, nam donans certas perſonas contemplauit proprio nomine,& ſic ex mente,quia tacite reſultat ex verbis eſt excluſus filius primi matrimonij, & poſt mortē D.Ferdinandi debent ſuccedere filij ſecundi matrimonij ſolum,qui ſunt D.Berardinus, & D.Antonius, pro,vt ſoli ſucceſſerunt quiq;ipſorum pro medietate.

Sumus nunc in ſecundò caſu, ibi,& eorum hæredum,& ſucceſſorum tantum, & iſto caſu dico, q aut hęc verba continent vulgarem ſubſtitutionem poſtquam etiam in donationibus poteſt fieri ſubſtitutio, & tunc hæredes, & ſucceſſores ſunt vocati in ſucceſsione iſtorum bonorum poſt mortem D.Ferdinandi patris,aut diſcutimus de ipſorum efficacia poſtquam hæreditas, & ſucceſſio in bonis donatis fuit adita per filios natos, & tunc nullum poſſunt importare effectum ad inſtar vulgaris,quæ poſt aditā expirat *l. poſt aditam.C.de impub.& alijs ſubſtit.*nam aut filius decedit diſponendo,aut ab inteſtato, ſi diſponit, poteſt diſponere de iſtis bonis donatis etiam alienando punctualiter,*tradit Peregr.omninò videndus in tract. de fideicom. art.*32. *nu.*30;qui loquitur in donatione facta alicui pro ſe, & hæredibus

3 ſuis, quod iſte poteſt alienare in præiudicium hæredum, & ea eſt ratio,quia cum res, quæ donātur ſit differens, quæ omnibus conuenit verbum hæres, intelligitur de ſucceſſore bonorum eo magis, cum in caſu noſtro dicitur pro hæred. & ſucceſſor. vt voluit *Bar. in l. cum pater. §. pen. ff. de leg.*3.*& Guid.Pap deciſ.* 230. *nam*, vt hæres cenſeatur vocatus,& ſic venire ex propria perſona,vel cū qualitate hæreditaria diſtinctio eſt,q in vltimis voluntatibus requiritur qualitas hæreditaria *ex l.ſi pactum ff.de probat.ſentit ſpecul. in tit.de teſtib.§.*1.*nu.*31. *verſ.pone A.vbi in fine num.*33.dicitur ſecus in contractibus vbi ſi fit mentio de hæredibus etiam extranei continentur, & iſte non eſt caſus noſter, cum D. Antonius filius procreatus ex ſecundo matrimonio ſucceſſit in bonis donatis, & demum deceſſit ab inteſtato,quò caſu virtus illorum verborum,& eorum hæredum ,& ſucceſſorum comprehendit hæredes iuris, & licèt vtrinque coniunctus præfe-

4 ratur coniuncto ex vno latere tātum,*Auth.itaq, C. com. de ſucceſſ.* hoc non procedit de iure conſuetudo, nam frater conſanguineus admittitur ad ſuccedēdum fratri conſanguineo defuncto in bonis ſitis infra diſtrictum cum alio fratre vtrinq;coniūcto ipſius

defuncti in bonis obuentis à co-
muni patre,vel ab anteceſſoribus
agnatis, & ideo hoc in iſta cauſa
fuit deciſum, & licet pars dicat,
quod iſta bona non comprehen-
duntur,dico, ꝙ illa verba, & eo-
rum hæredum, & ſucceſſorum de
quibus hæredibus, & ſucceſſori-
bus ſenſerint contrahentes reci-
piunt interpretationem à con-
5 ſuetudine *l.quod ſi nolit §. quia aſſi*
*dua ff.de edil.edicto Berett. conſ.*25.
*nu.*6.*late Felin. in probem.decretal.*
in prin. & in dubio ſemper quis
videtur contrahere ſecundum
conſuetudinem regionis *Bar.in l.*
ex ea parte ff.de verb.oblig.l.ſemper
vbi Deci. & cagn.nu. 6. *&* 7. *ff.de*
reg.iur. Lopes in rep. rubr. de donat.
inter vir. & vxor.§. 6.*verſ. conſue-*
tudo enim attendite in contractibus
hinc eſt, quod diſponens cenſe-
6 tur ſe conformare cum ſtatuto lo-
ci ſecundum *Imol.in l.final.ff de*
condit. & demonſtr. etiam ſi nulla
fuerit facta mentio,vel relatio ad
conſuetudinem; nam eo ipſo, ꝙ
aliquid diſponitur, vel concedi-
tur,non determinata forma one-
ris inſunt taciтè onera conſueta
ſecundum modum, & formam
conſuetam à qua omnis actus in-
formatur,& declarationem reci-
pit non ſolum in contractibus,
ſed etiam in vltimis volũtatibus,
& quidam Doctor dicebat con-
ſuetudinem informare omnem
diſpoſitionem,etiam ſi non ſit di-
ctum,& paria eſſe aliquid expręſ-
ſum in contractu,vel per legem
municipalem induci,vel intelligi
7 *ſecundum Andr. in cap.* 1. *§.item ſi*
fuerunt duo fratres verſ.item niſi ſit
datum eo tenore à concedente, vel à
lege municipali inductum, vt primo
genitus ſuccedat ſtabitur leg.date tit.
quib.mod.feud. amm. nam verba
debent intelligi ciuili modo *l. ſi*
cui ff.de ſeruit. & l.quandoq; ff. de
rit.nupt. hinc facta ſubſtitutione,
vt bona poſt mortem talis deue-
niant ad Titium,& eius filios,qui
filij maſculi ipſius Titij cẽſentur
vocari,& excluſæ feminæ,ſi in lo-
co diſpoſitionis adeſt ſtatutum
excluſiuum fæminarum tradit
8 *Alex.conſ.*19.*lib.*4.idem poſt *Bar.*
in l.hęredes mei §.cum ita ad trebell.
ſequitur *Iaſ.in l. ſi quis id quod nu.*
18.*ff.de Iuriſd.omn. iud.* Loffr.*in*
*conſ.*39.*nu.*16.cum ſeq. *Carpan.in*
*comment.ad ſtat.mediol. lib.*1. *cap.*
278.*tit.*40. *cum ſeq.* Imò plus vo-
luit Bar. ꝙ ſi acquiſitio eſt facta
pro maſculis,& fæminis,& in lo-
co extat ſtatutum, ꝙ femina ex-
cludatur à maſculo illa verba
ſubordinantur, & recipiũt inter-
prætationem à ſtatuto, vt prius
maſculi, & in defectum feminæ
ſuccedant in *l.vt iuris iurandi.§.ſi*
*liberi nu.*5.*ff.de oper.lib. & in conſ.*
60.*quod incipit queſtio iſta* habet
dubia, nam licet in oratione ſti-
pulantis fęminæ copulentur ta-
men in ſenſu ſubalternantur, &
dicatur eis ſucceſſiuo ordine pro-
uiſum primo maſculis,deinde fę-
minis ſic tradit *Angel. conſ.* 184.
*col,*2.*in principio*,& per hoc allego
tex.in l.in bis in.§.apud Marcellum
ff.de ſolut. vbi ſi debitor ſoluit in
ſodisfattionem ſortis,& vſurarũ,
ſeu intereſſe; quia lex eſt certa,vt
ſolutio prius cedat in cauſam in-
tereſſe *l.*1.*C.de ſolut.dicit ibi* I.C. ꝙ
illa verba ſub alternantur,vt pri-
mo in cauſam intereſſe,deinde in
ſortem cedat ſolutio.

Taliter, quod iſta verba,& eo-
rum hæredum, & ſucceſſorum
interpretationem recipiunt, vt
compræhendant illos hæredem,
& ſucceſsorem, quos vocat loci
conſuetudo, quicquid dicat pars
ex prætenſis coniectutis cum in
contractibus ommiſsum cenſea-
8 tur pro omiſso,& ſtrictè facienda

in-

interpretatio *l.quicquid aſtringē-da ff.de verb.obligat.* maximè cum contra partem, quæ donationem fecit l.ambigua ſunt interpratanda, quia apertius legem dicere debuerat *l. veteribus ff. de pactis* hinc eſt,& tolluntur omnia obiecta,quod donatrix vbi voluit in bonis donatis vocare filios ſecūdi matrimonij,expræſſit, ibi *in beneficio però delli figli naſcituri dal preſente matrimonio*, poſtea verò ſubdit, *& loro heredi, & ſucceſſori tantum*;reducendo ſucceſsionem, pro,vt iuris eſt,& ſic ommiſit,nàm ſi voluiſſet poſt eos bona peruenire ad ſuperſtites dixiſſet *l. vnica.S ſin autem ad deficientis C. de cad.toll.*

Nec dicat pars,quod virtus dictionis tātum:hoc operatur, nam illa eſt oppoſita ad excluſionem hæredum, & ſucceſſorum in ſeq. gradibus compræhenſis,& nè inter ipſos vocatos nominè collectiuò induceretur tacitum fideicommiſſum, & ſic vltra primos alios non venire:Quæſo rogo attendi hoc motiuum ; eſt mortuus D.Antonius ab inteſtato,qui ſucceſſit in iſta medietate bonorum donatorum, quomodo iſtam medietatem,quæ remanet poſt mortem, & in hæreditate D. Antonij habebit D.Berardinus ſi vigore donationis illa ſortita ſit ſuum effectum,dū ex matrimonio fuerunt procreati D Berardinus, & D.Antonius, qui ſucceſſerunt,& ſic illius vigore eam non poteſt habere ſi vigore iuris accreſcendi hoc eſt vanum prætendere in cō-
9 tractibus *l.ſi mihi, & Titio ff.de verb.obligat.* ſi vigore ſubſtitutionis ipſe proptio nomine non eſt vocatus,ſi ſub nomine collectiuo hæredum,& ſucceſſorum fundaui primo loco compræhēdi eos, qui per loci conſuetudinem ſunt vocati,ſi vt hęredem,& ſucceſſorem ipſe non eſt ſolus, vt alios excludat, quia conſanguineus cum eo concurrit merito eius intentio non excludit hanc exequtionem.

Nec ſimiliter obſtat, quod illa verba,& eorum hæredem,& ſucceſſorum debent intelligi de vniuerſalibus non autem de particularibus,nam ſi eſt verum,vt ſupra dixi,quod recipiunt interprętationem à conſuetudine clarum eſt agnatum vocari iure ſucceſſionis vigore conſuetudinis ſentit *Neap.in conſ.& ſi teſtator n. 13.* quia tales agnati, & cognati non conſequntur hic bona,vt ex prouidentia, ſed iure ſucceſſionis,& ſic tenentur ad onera impoſita in vita,℘ ſecus eſt in legatario, qui non tenetur contribuere pro rata,ſed onus hæredis eſt,& ſic Iure ſucceſsionis, ſic venit agnatus, tāquam de Iure comuni vocatus *arg.l.ſi certarum ff.de mil.teſt.*

Nō omitto dicere,quod domus fuit donata in contractu matrimonij,quæ fuit euicta, & ſic pretium à veniente recuperatum, quod nō ſuccedit loco rei in par-
11 ticularibus, niſi in vniuerſalibus *l.ſi,& rem, & pretium,ff.de petit.hereditl.qui vaſ.ff. de furt.* ſequitur, quod iſta pecunia non poteſt dici ſubrogata loco domus ita, & de ea iudicandum ſit pro, vt de domo, maximè cum poſtea ſit conuerſa in emptionē Introytuum, & ea reſoluta alia pecunia peruenta in poſſe D.Berardini ſicuti
12 dicimus in materia conſuetudinis,quod prætium peruentum ex bonis antiquis non ſubiacet cōſuetudini *cap.deciſ.194.in fin.in 3. difficul.*in qua S.C. inclinabat idē tenet *Mariconda*, qui dicit ſic deciſum; Imò dicit ſic affirmaſſe D. Antonium de Ianuario *in conſ. ſi aliquis moriens in apoſt. quę incipit pone,quod ex pecunia peruenta*, idē tenet *Falix de Rub.in nouis add. ad* con-

conſuetudinē, & ſi teſtator in princ. fol. 3. ter. in nouis adeo, quod dum hæc pecunia perueniſset modo prædicto recuperata ad Marchioniſsam donantem illam conuertit in emptionem, & poſtea declarauit emptionem ſpectare ad *D.* Berardinum, & D. Antonium eorum hæredem, & ſucceſsorem, cum clauſulis ad habendum, vē- dendum, & diſponendū, ita, quod ex iſto facto ſuperuacuum eſt quęrere de donatione cum hæc pecunia non fuit donata, & non ſubrogatur loco domus.

Circa ſecundum caput de cōpēſatione aduerto, quod *D.* Frāciſcus cui D. Berardinus donauit ſuum creditum ſucceſsionem D. Antonij nō petijt, non adhijt, nec agnouit, quo caſu poſset prætendi ſolutum animo compenſandi, ſed poſt eius mortem D. Pompeus ex propria perſona ſubingrediente locum patris egit ad medietatem, & *D.* Berardinus oppoſuit multa ad eius excluſionē, & ſic egit ex propria perſona, quia hæreditas non adita per D. Franciſcum non tranſmitti-
13 tur *l. vnica. §. in nouiſſimo. C. de cad. toll.* quo enim modo poteſt dicere D. Berardinus, quod ſoluit D. Franciſco per compenſationē ſi D. Franciſcus non adiuit hæreditatem D. Antonij, & ſucceſſiue nunquam fuit creditor D. Berardini.

14 Secundo in donatione inter viuos poteſt fieri compenſatio crediti debiti ex cauſa neceſsaria *l. ſi nō mortis ff. de inoff. teſtam.* quod procedit, quando D. Franciſcus adiiſset item requiritur expræſſio qualiter ſit animo compenſādi alias non operatur declarat *Medic. in tract. de compenſat. 1. par. quæſt. 27.* quæ omnia cum in caſu noſtro ceſsēt nō poteſt prætēdi.

Vnde cum agimus de ſententię S.R.C. exequtione tum inſpecto ordine, quod *D.* Berardinus nō debet audiri in hac exceptione, quę tendit extra naturam iudicij, niſi compilato proceſsu eo maximè, cum nullum ius foueat, prout ſic decidi ſperatur.

SVMMARIVM.

1 *Vocatus per Conſuetud. quæ eſt lex Neap. cenſetur vocatus Iure ſucceſſionis.*

2 *Portio debita vigore conſuetud. Neap. debetur Iure hæreditario.*

Secundum Summarum pro argumento deſeruit.

CONSVLTATIO XIX.

VOcatus ex diſpoſitione conſuetudinis quę eſt lex Neap. vt dicit *Napod. in proem. in verſ. ex præmiſsis patet*, cenſetur vocatus iure ſuc-
1 ceſsionis idem *Nap. in conſ. & ſi teſtator nu. 13. in ver. nec obſtat pactum conſuetudinarium, & prouidentia Principis, quia tales Agnati, & cognati non conſequuntur hic bona, vt ex prouidentia. Sed iure ſucceſsionis* hæc ſunt ipſius verba, idem tradit de *Franch. deciſ. 89. num. 2.*

2 Imò iſtam medietatem conſequuntur ab inteſtato cum petitione hæreditatis declarat *Minad. in rep. conſt. in aliquibus not. 4. num. 15.* & ſic iure hæreditario, vt idem *de Franch. d. deciſ. 89. num. 7.* & melius in *deciſ. 518. numer. 11.* ibi *quia, vt eſt dictum in deciſion. 89. iſti proximiores tenentur eſſe hæredes huius morientis*, & iterum in *deciſ. 667. in 4. col. verſ. nam eſt fundatum ſupra in deciſ. 89.* (licèt ex errore dicatur 84.) has nouem

par-

partes deberi iure hęreditario, ità, vt confecto inuentario hæres liberatur à legatarijs, allegando *Thom. Naucler* & hoc idem dixit in *deciſ. 89. nu. 7.* allegando apoſtill. *Marin. Frece. quæ incipit nota in d. conſ. & ſi teſtator, & Napod. in conſ. fil. fam. in ver. poſſunt in fi.* ibi, *ſed præmiſſis, & quod filij habeant dotem matris, & ſic nouem partes cum qualitate hęreditaria Minad. in pręall. loco nu. 8.*
3 Vnde ſi Agnatus venit Iure ſucceſſionis hæreditario, & tenetur in ſubſidiũ ad onera contracta in vita, non autem ad legata, vt *de Franch. & Minad.* tradunt non video cur non comprehendatur ſub verbis, & loro heredi, & ſucceſſori tantum.

SVMMARIVM.

1 *Minor an reſtituatur aduerſus lapſum temporis ad reſtituendum iure congrui. & n. 10.*
2 *Donatio in fraudem facta non tollit ius congrui declara nu. 11. vbi quid in feudo, & perſonis priuilegiatis.*
3 *Actiones omnes ex dotalibus fundis prouenientibus Marito competunt.*
4 *Prælatus non poteſt expræſſè iuribus Eccleſię renunciare, ſed benè tacite lapſu temporis.*
5 *Conſt. Sancimus de Iure Prothomis, nil diſpoſuit reſpectu minorum, & reſtitutionem in integrum.*
6 *Retrahens vigore ſtatuti; tenetur obſeruare requiſita per eum alias cadit à iure retractus.*
7 *Præſcriptio incepta cum maiore currit etiam contra minorem poſtea ſuccedentem abſq; remedio reſtitutionis in integrum.*
8 *Præſcriptio iuris retrahendi inducta per conſt. Sancimus currit etiam contra pupillos, & minores abſque remedio reſtitutionis in integrum.*
9 *Reſtitutio non tam de facili conceditur minoribus pro lucro captando, quam pro damno vitando.*
12 *Diſpoſitio text. in l. fin. ff. de retiend. quando procedat.*

ARGVMENTVM.

Reſtitutio in integrum non conceditur minori aduerſus lapſum temporis ad retrahendum Iure congrui.

CONSVLTATIO XX.

PHilippus *T*darus in anno 1582. vẽdidit qu. Angelo Polito certam capacitatẽ Terrarum cõtiguam rei dotalis Hieronymæ Cutotæ Vxoris V.I.D. Iulij Præſterà, non facta denunciatione dictæ venditionis vicino habenti ius congrui. Mortua vxore, dictus Iulius eundem fundum confinalem, trãſcurſo decennio, in dotem dedit quondam Liuię Præſterà vxoris Lutij Conteſtabilis, quæ in anno 1596. egit aduersùs emptorem ſuper relaxatione dicti Fundi vnà cũ fructibus, ex cauſa dicti iuris congrui; Hoc Iudicium ad præſens eſt trãſlatum in hæredes ambarum partium, & de Iure poſſe obtinere, Actor ſe fundat duplici medio.

Primo, quia licet à tempore vẽditionis vſq; ad tempus litis motæ ſint elapſi quatuordecim anni, & per conſequens præſcriptum hoc ius etiam, vbi non pręceſſit denunciatio, vt dicit *cõſt. Sancimus. §. prohibemus, verſ. tranſcurſo de Iure prothom.* & tenet *Marant. de multipl. alien. num. 132. fol 16.* nihilominus aduerſus lapſum temporis ad redimendum iure congrui ipſa, qu.

Li-

Liuia debebat reſtitui, ex quo erat minor in poteſtate patris, & non valebat agere, *l.* 1. *§. fin. de ann. except. l. fin. C. in quib. caſib. in integr. reſt. c. conſtitutus extra de reſtit. in integr.* cum alijs, quos refert *Sforz. eod. tit q.* 87. *art.* 1. *nu.* 4.

Secundo quia licet emptor cõuentus inſteterit procedi cum Scipione Polito eius filio donatario dicti fundi, aſſerens ſe non poſſidere, tamen poſteà repertum eſt in poſſeſſione ſtetiſſe, quò caſu nõ ſolum dicitur donatio in fraudem, quæ non tollit ius congrui, *Ma-*
2 *rant. diſput.* 9. *nu.* 25. Sed etiam ratione mendacij poſſeſſio debebat transferri in Actorem ex beneficio *l. fin. ff. de rei vendic.*

Sed præmiſſis non obſtantibus, ex pluribus exiſtimo in præſenti caſu conuentum abſolui debere.

PRimo quia dictæ quond. Liuiæ, & per conſequens ſuis hæredibus non competit actio, nàm conſtat in facto, quod tempore venditionis, & ortus Iuris congrui, dictus Iulius Præſterà eius pater erat dominus Fundi confinãtis rei litigioſæ tanquam rei ſuæ dotalis traditæ per dictam Hieronymam eius vxorem, vndè ſequitur clara iuris diſpoſitio, quod actio iuris cõgrui proueniens ex Fundo dotali com-
3 petat marito Domino dotis, *l. doce ancillã, C. de rei vendic. l. de his C. de iur. dot.* & in ſpecie ità tenet *Bald. in tract. de iure protbom. in princ. Tiraq. de retract. municip.* §. 10. *gloſ.* 1. *nu.* 19. *Maran. in conſ.* 84 *nu.* 4. & 5. *Muta in conſuet. Panormi cap.* 26. *nu.* 162.

Secundo quia ſoluto matrimonio per mortem vxoris matris dictæ Liuię etiam dicto Iulio eius patri actio competebat tanquam
4 legitimus adminiſtrator, & vſufructuarius dicti Fundi confinantis, ſaltim nomine filiæ proprietariæ rerum maternarum, *Azeued. lib.* 5. *recompilat. tit.* 11. *l.* 8. *nu.* 18; qui dum non egit infrà tempus ſtatuti, ſed permiſit labi ſine redemptione rei ità venditę, attulit præiudicium dictæ eius filiæ minori, prout in ſimili videmus in Prælato, qui licet non poſſit expreſsè renunciare iuribus Eccleſiæ, nec Præſes iuribus Ciuitatis, poteſt tamen tacitè ex lapſu temporis, *Tiraq. de retract. conuent. ad fin. titul. num.* 20. nec in tali caſu minor Eccleſia aut alij horum ſimiles poſſunt reſtitui, idem *Tiraq. eod. tit.* §. 1. *gloſ.* 2. *num.* 35. *verſ. ſed an ſaltim*, & ex diſpoſitione *d. conſt. Sancimus* §. *& licet dictus eius pater tenetur reſarcire omne damnum, quod ei contingerit ob non petitionem dicti iuris congrui.* Nàm ſi dicta conſtitutio ob minorem ętatem voluiſſet minori aliter prouidere puta de reſtit. in integr. dixiſ- 5
ſet: non dixit, ergò omiſit, ità dicit *Bald. in d. tra. nu.* 10. quem refert, & ſequitur *Afflict. de iure Protbom. in §. vt infra* 30. *dies nu.* 32.

Tertio quia licet hoc ius non eſſet præſcriptum, adhuc dictæ Liuiæ non competeret actio, ſed Lutio Conteſtabili eius viro, cui dictus eius pater eundem fundum confinalem in dotem dederat per ſuperius adducta, & volens retrahere tenebatur obſeruare omnes qualitates requiſitas à ſtatuto, & ſic intra terminum ipſius ſtatuti emptori ſoluere pretium, alias cadit à iure retractus, *Traquell. de retract. municip.* §. 8 *gloſ.* 1. *nu.* 1. & 2.
6 & *gloſ.* 7. *in princ.* quæ ſolutio pretij Iudicis auctoritate facienda eſt, *l. acceptam*, & *ibi Bald. C. de vſur. Matthienſ. l* 9. *gloſ* 4 *n.* 14; Et ſi emptor requiſitus noluerit recipere debebat adire tabellionem, & cõſignare pecuniam coram teſtibus, vt teneat loco depoſiti, *Azeued. d. lib.* 5. *tit.* 11. *l.* 8. *num.* 5. emptore citato,

tato,per ea,quæ tradit *Menoch.de arb Iud.lib.2. cent.3. caſu 452.nu.3. & Boer.deciſ.224.nu.25.*

Quarto quia præſcriptio,de qua
agitur eſt incæpta à perſona maio-
ris,& ſic curriretiam contrà mino-
rem ſine ſpe reſtitutionis in inte-
grum,*Sforz.queſt.88.art 4.Iaſ.conſ.
226.Ruin.conſ.54.vol.5.Roland.conſ.*
7 *99.nu.39.*faciunt adducta per *Af-
flict.& eius addentes in dec.*212.vbi,
quod inſtantia cæpta cum Laico
currat contra Clericum, & nõ de-
tur reſtitutio minori ſuccedenti
maiori.

Quinto , & vltimo , quia præ-
ſcriptio inducta per dictam *Conſti-
tutionem Sancimus*, in ſpecie currit
contra pupillos, & minores ſine
dicta ſpe reſtitutionis in integrũ,
8 ità *Bald.vbi ſupra nu.*10. quem larè
examinat,& ſequitur *Afflict.in d* §.
*vt intrà 30.dies nu. 32. Tiraq. de re-
tract. Municip.§.35 gloſ.4.num. 35.
Deci.in conſ.261.nu.5.verſ.poſtremo,
Crau.in conſ.25.nu.9. Couarr. pract.
queſt.99.cap.26.n.4.verſ.4. Bendell.
in repet.d.conſtit.§.verum ſi infra nu.*
58. ex doctrina *Bart.in l.ſciẽdum ff.
ex quib.cauſ.maior. Azeued. in d. l.8.
n.6.et 7.idem Bald in l.1.24.oppoſ.C.
qui admit.* vbi notabiliter tenet,
quod quando lex, vel ſtatutũ facit
mentionem de minore abſente,&
alijs,quibus conceditur in integrũ
reſtitutio,tunc non conceditur ad-
uerſus huiuſmodi l.vel ſtatutum.

Corroborantur prædicta, quia
non ita facile reſtituuntur mino-
res ad lucrum captandum , prout
9 ad damnum vitandum *Bart. in
l.etiam la 2.ff.de minor.* Præſertim
ad lucrum odioſum *l. auxilium ff.
de minor.* Nec obſtant modo con-
traria, &

Primo *tex.l.fin.C.in quib.cauſ.in
integr.reſtit.& d.cap.conſtitutus cum
alijs relatis per Sforz.vbi ſupra q.* 87.
10 *art.* 1. Nàm diſpoſitio dictorum
Iurium procedit de iure commu-
ni,& vbi ius congrui ſeruatur per
conſuetudinem vel ſtatutum mu-
nicipale Ciuitatis , ſecus autem
vbi ſeruatur diſpoſitio *d.conſt.San-
cimus*, ità declarat *Afflict. in d §. vt
infra 30.dies num.* 32. vbi in ſpecie
de intellectu dicti *cap. conſtitutus*,&
dictorum aliorum Iurium , idem
tenet *Azeued.d.lib.5.Recompilat.tit.
21.l.8.n.6.& 7. & Tiraq. de retract.
municipal* §.35.*gloſ.2.nu.4.& 5.*

Secundo non obſtat,quod dictus
quond.Angelus Conuentus inſte-
terit procedi cum donatario aſſe-
rens ſe nõ poſſidere,& poſteà, cum
repertum ſit in poſſeſſione ſtetiſſe
poſſe dici donationem in fraudẽ,
nàm Actrix non quieuit nomina-
tioni procedendo cum donatario,
cui poterat obijci de prætenſa ſi-
mulatione donarionis , ſed conti-
nuauit litem cum ipſo qu.Angelo
emptore,& eius hærede,qui ſe de-
fendit per ſuperius adducta, ſed,vt
cognoſcat Sacrũ Conſiliũ , quod
Actor omni Iure ſuccumbere de-
bet,fundo prius ex dicti quondam
Angeli poſseſſione fraudem non
præſumi , quia per plures teſtes,&
Inſtrumenta conſtari fecit ſe poſ-
ſediſse conditionis Iure,& quate-
nus dicta donatio eſset ſimulata
11 adhũc ex forma dictæ conſtitutio-
nis aduerſus ſimulatè donantes
elapſo decẽnio non daretur actio,
nàm dictus § *probibemus verſ. tran-
ſcurſo* loquitur de illis caſibus, de
quibus præcedens §. *cauſa verò do-
tis* loquutus eſt,ſcilicet de illis,qui
ſimulatè donauerint , aùt legaue-
rint,quò caſu fiſcus ſuccedit , *vt in*
§.*ideoq;qui* eſt ſequens diſponitur,
& in dicto verſ.tranſcurſo datur li-
mitatio fiſco , & reliquis perſonis
ius prothomiſeos habentibus , di-
cens , ꝙ de hac ſimulata donatio-
ne fiſcus, & perſonæ fraudatę in-
fra decennium agere poſſint, &
non vltra.

Vltimo non obſtat *tex.l.fin.ff. de*
rei

rei vendit. nàm eius diſpoſitio, vt dicit gloſ. procedit, quando mendacium committitur Iudice inter-
12 rogante. Ex quibus omnibus concludo, Conuentum abſolui debere à petito iure retractus.

S V M M A R I V M.

1 *Voluntatem mutare, quãdo quis poſſit in contractibus iuſta l. cum qui certam ff. de verbor. obligat.*

2 *Renunciatio non inducitur per promiſſionem petendi licentiam renunciandi; imò talis promiſsio eſt reuocabilis, vt nu. 3. & 14. & 15.*

4 *Regalia dicuntur ea, quæ conſueuerunt ſpectare ad Regem, & per ipſum conferri.*

5 *Regalia miniſtrare abſq; aſſenſu Regis eſt maieſtatis diminutio.*

6 *Regalium* Iurium *alienatio in Regno eſt omninò prohibita per conſtit. ſcire volumus, quæ extenditur etiam ad bona patrimonialia, & Fiſcalia, & datur reuocatio ſtante nullitate alienationis, vt nu. 8. & 16.*

7 *Venire poteſt quis contra proprium factum.*

9 *Ratio licet non expreſſa, quando eadem eſt habetur pro expreſſa.*

10 *Diſpoſitio augumentatiua continet ſub ſe omnes qualitates, & limitationes, quę continentur in diſpoſitione augmentatiua.*

11 *Quid quid in ratione conſiſtit in lege eſt.*

12 *Aſſenſus impetratione pendente dicitur negotium eſſe in ſuſpenſo.*

13 *Appellatio quo ad futura ſuſpendit pronunciatum, quò verò ad præterita illud extinguit.*

17 *Deciſio donatoris, quando contradictorem non habet pro lege reputatur.*

18 *Innocent. doctr. in cap. bona de Poſtulat. expenditur.*

19 *Quæſtores, & conſeruatores pecunia fiſcales ſunt inter officiales iuſtitia.*

ARGVMENTVM.

De reuocatione promiſſionis factæ de reſignando officium in alterius perſonam præuio Regio beneplacito.

CONSVLTATIO XXI.

PRima cauſa quæ mihi occurrit poſtquã Doctoratus gradũ acceperam, & Aduocationis munus ſum aggreſſus fuit iſta Io: Baptiſtæ Sadeolis in qua pugnaui cum Doctiſſimis tunc temporis Aduocatis ideoq; omnes allegationes hinc inde ponere libuit, hæ primę ſunt contra Sadeolum *D.* Lactantij Morelli Doctiſs. I. C. Aduocatiq; Primarij.

Ad fundandam licitam reuouocationem officij Perceptoris Dominus Grimaldus, et communi iure, & virtute *Conſtitionis diuæ memorię* infraſcripta deducit.

Dicit primo magnifico Sãdeolo nullum ius queſitũ ſuper officio prædicto nam verba albarani, & Inſtrumenti non indicunt obligationem officij, ſed promiſſionẽ conditionalem ſi Rex aſſenſerit pro cuius clariori intelligentia ſubſcribo formalia verba conuentionis.

Item ne ſemo conuenuti che ſempre che ſi ottenerà licenza da S. M. che il predetto Gio. Antonio poſſa renuntiare detto officio albora renuntiarlo immano della Regia Corte in beneficio di Gio: Battiſta Sadeolo ò altra perſona che lui vorrà; intantum, quod licentia adhuc non habita, nec realem habet actionem nec

per-

perſonalem abſtringendi dominum Grimaldum ad renuntiandũ poſt quam tunc renuntiare promiſit cum præceſſerit licentia Regis, qua non dum habita nullo iure ex hac conuentione quæſito, & ſumus in contractibus potuit Iure licito Dominus Grimaldus reuocare ſuam voluntatem ad caſum *l. eum qui certarum in fin. ibi licebit tibi quoties volueris mutare voluntatem ff. de verborum obligat. l. qui ex pluribus in fin. vbi Aret. in 3. notabili eod. tit. l. item veniunt §. cum prędictus ff. de pratio: hęredit.*

Et illa verba albarani dũ promittit habita licentia renuntiare in manibus Regię Curiæ in beneficium Sadeoli nullum ius quæſiendum Sadeolo nam promittit Grimaldus poſtulare à Rege licẽtiam renuntiandi, & ſic non eſt renuntiatio, ſed promiſſio incohamenti ad renuntiandum licentia obtenta, qua pendente licuit à tali promiſſione recedere, & officialem nominandũ reuocare ſic ſpecificè de officiali loqutus de-
2 terminat *Abbas in cap. penult. incipit poſtulationem col. fin. verſ. ex quo infertur de poſtul. pralat;* ſi dicimus, quod ſi quis promittit aliquem in officio vel in alia dignitate eligere, & ſumus in actu conditionali prout in caſu currenti, quia actus non trahit ſecus exequtionem cum non elegit Grimaldus, ſed eligere promittit habita ipſius licentia talis promiſſio non parit aliquam electionem, ſed indicat actum ad futuram electionem, & proinde reuocabilis eſt ad cõmuniter tradita in *l. ſerui electione delegat. 1,* in hoc particulari teſtatur *gloſ. illa §. decimo nu. 16. cum ſeq.*

Et non ſolum iure licito potuit talem promiſſionem reuocare, vt modo ſuperius deduxi quinimo ſi promiſſio vel renuntiatio fuiſſet pura non adhuc obtento Regio aſſenſu potuiſſet, & ſimiliter reuocare nam officia inter regalia numerantur cum titulo, quæ ſint regalia in verbo poteſtas creandi magiſtratus, & omnia quæ
4 Conſueuerũt ſpectare ad Regem, & per ipſum conferri regalia ſunt obſeruat *Bal cap. 1. col. 2. verſ. adc, quod regalia n. 8. Epiſ. vel abb. &* regalia miniſtrare ſine aſsenſu, eſt
5 maieſtatis diminutio *ex Boſſ.* in *tit. de Regalib. nu. 27. & Conſtitutio Regni ſcire volumus* prohibet omnem alienationem diſpoſitionem vel diminutionem Regalium, & *ibi dicit gloſ. 1. Regale verborum adeo generalia, vt, & fiſcalia, & patrimonialia cõprehendat,* & ſucceſſiue ſtãte prohibitione legis iure merito reuocauit Dominus Grimaldus, quia contractus nullus erat ante aſſensũ impetratũ, & ſic contra proprium factum venire potuit *gloſ. in verbo factum ſuum, & ibi omnes in l. poſt mortem ff. de adoptionibus l. quem admodum C. de agric. lib. 11. gloſ. in cõſt. diua memorię verbo iure proprio.*

Et dum officium non poteſt ſine aſſenſu alienari procedendo ad alienationem eſt actus nullus, & permittitur reuocatio vigore *conſtit. diua memorię,* quæ tribuit hanc reuocationem ſtante nullitate alienationis obſeruat *Pariſ. de reintegrat. feud. fol. 27. cap.* & *iuſta pręmiſſa quaro. ſequitur Afflict. in conſt. pacis cultum num. 33;* vt ſic eadem ratio ſit in officio, quę in feudo poſt quam permittitur reuocatio, & fundat ſe cõſtitutio diuæ memoriæ in nullitate ob aſſenſus defectum, & requiritur ſic aſſenſus in feudo ſicut in officio ergo alienatio officij abſq; aſſenſu eſt ſimiliter nulla, & proinde reuocatio permiſſa, vt *Afflict. & Pariſ.* aſſeuerant, & dum militat eadem ratio in vno ſicut in alio, vt ſine aſſenſu neutrum poſſit alienari, &

ſi in conſtitutione non dicatur de
officio, & alia diuerſa ratio non
poſsit aſſignari in vno quam in
alio habetur pro expreſſa etiã in
ſtatutis legum, & dicitur interpre-
tatio intellectiua, & nõ extenſiua
9 ita *Bal. poſt gloſ. in l. quamuis in prin-
cip. verſ. & cum vna ſola ratio C. de
fidei Cõmiſſ.* & licet ratio non ex-
primatur in ſtatuto, quando eadẽ
eſt ratio habetur pro expreſsa
*Imola poſt Bal. in l. fin. col. 3. circa
principium verſ. Item etiam aduerte
ff. de hered. inſtituen.* & eo magis
moueor ad dicẽdum conſtitutio-
nem diuæ memoriæ procedere
etiam in Regalibus poſtquam ve-
nit ampliatiue ad conſtitutionem
Rogerij prohibentis omnem alie-
nationem Regalium, & diſpoſitio
quæcumq; augumentatiua diſpo-
ſitionis præcedentis etiam ſi ſit
ſtricti Iuris ex tacita iuris repe-
10 titione dicitur in ſe continere
omnes qualitates, & limitatio-
nes quæ continentur in diſpoſi-
tione augmentatiua *l. inter ſororem
§. cum inter ff. de pact. dotalib. Roma-
nus in ſpecie Conſ. 345. circa princi-
pium nu. 18. verſ. quoad ſecundum
Alex. Conſ. 106. nu. 32. vol. 3.*

Et dicitur eſse in lege quic-
quid in ratione conſiſtit *Abb. in
11 cap. nullà ratio de preben.* & vbi cõ-
currit omnimodo ratio non di-
citur extenſio fundat hec *Decius
Conſ. 15. col. 3. in principio in paruit.*

Addebbam tanto magis potu-
iſse contractum iſtum reuocari
ante aſsensũ impetratũ, nam da-
to, & non conceſſio factam fuiſse
nominationem in manibus Regis
in perſonam magnifici Sadeoli
non tamen ſequta diſpenſatione,
ſed approbatione Superioris pẽ-
dente Sadeolus non habebat ius
perfectum, ſed in ſuſpenſo future
licentie, quo fit, vt nominato in
officio Seculari ab aliquo priuato
nullum ius quæratur ante confir-
mationem ſi vero pendet confir-
matio Superioris ea pendente nõ
habet ius perfectum in tantum,
quod licet interim appellare, &
controuertere prætendentiã no-
12 minari ſpecifice *Rebuff. in tract.
nominatione quæſt. 1. n. 17. verſ. alia
eſt nominatio vſq; ad num. 19.* & fuit
originaliter *Bar. in l. 1. §. ſolent ff.
quando appellandum ſit*, & ſi licet
appellari fortius, & reuocari poſt-
quam appellatio licet quoad fu-
13 tura ſuſpendat pronuntiatum,
quò tamẽ ad præterita illud extin-
guit *Bal. in l. tale pactum §. qui pro-
uocauit ff. de pactis Afflict. deciſ. 188.
circa finem verſ. & per hoc facit.*

Et quod ante ius quæſitum li-
ceat variare in poſtulatione præ-
facta in perſonam alicuius prob-
bat *teſtus in cap. 1. de poſtulat. præ-
lat.* Item in nominatione *cap. quod
ſint de electione.*

Et eo facilius procederet reuo-
catio facta in hoc officio volunta-
rio ab ipſo Domino Grimaldo
nam ante eius perfectum, & im-
petratum, & acceptationem ſe-
qutam licitũ eſt reuocare ita *Bar.
in l. abſenti col. 1. in fin. verſ. quod autem
eſt officium, quod defertur alicui vo-
14 luntarie iuncto verſ. ſequenti incipi-
enti ſi verò eligat non de neceſsitate
ff. de donat.* & idem tenet *Petr. de
Bella Pertica in eius quæſtionibus
quæſt. 326. in fin. allegat l. debitore ff.
rem ratam haberi*, qui hoc probat
dum permittit domino reuocare
geſta per hominem voluntarium
aſserente ſe procuratorem cum
non eſset, quod ſecus eſset ſi mã-
datum haberet nam tunc ratiha-
bitio non requiritur notata in *l. 1.
de procuratoribus.*

Vltimo pro cardine queſtionis,
quod licita fuit reuocatio etiam
16 virtute *conſtitutionis diuæ memoriæ*
quandoq; dicta conſtitutio vendi-
cet ſibi locum tam in officijs, quæ
non poſſunt ſine aſsenſu alienari

ſicut,

ſicut, & in feudis eſt ſpecifica de-
ciſio *Diomedis Mariconde ſuper cõ-
ſtitutione prædicta in preſſa cum
Opera Grãmatici ſuper ipſa conſtitu-
tione incipit in quantum Andreas hic,*
17 & dum hęc particulariſſima de-
ciſio non habet contradictorem
pro lege reputatur *Iaſ. in l. penulti-
ma col. penultima C. de pact.* coacer-
uat. *Caualcanus deciſ. Fiuizza 28. nu.
16. verſ. & quando; eruditiſſimus Do-
minus de Franch's deciſ. 363. nu. 30.
in fin.* & ſic caſum habemus deci-
ſum, & abſolutum.
18 Nec caddit nunc diſputare de-
ciſionem *Innocentij in cap. bone de
poſtulat. pralat.* quod facta nomi-
natione Superiori non licet reuo-
cari, nam factum non adaptatur,
& de Iure in caſu currenti non
procederet, non adaptatur factũ,
nam nulla nominatio facta in per-
ſonam Sadeoli in manibus Regis,
vt in principio deduxi, & doctrina
Innocẽtij ꝓcedit in beneficijs, & Ec
cleſiaſticis in quibus facta nomi-
natione in manu Superioris fũtus
eſt nominãs officio ſuo, at in one-
roſis, & de Iure ciuili ſecus, nam
datur appellatio, & impugnatio,
vt ſupra *ex Rebuff. & Bar.* deduxi.
*E*t addito, quod memoriale
porrectum Suæ Maieſtati in anno
1580. datum à quadam muliere
nomine ipſius Domini Grimaldi
ad obtinendam licentiam confe-
rendi perſone, per ipſum eligen-
dæ, & conuentio cum Magnifico
Sadeolo fit in anno 81. & Inſtru-
mentum anno 83; Ita, vt nec ge-
nerice poſſit prætendi aliquod ius
Sadeolo quæſitum.
Hęc ex abundanti dicta ſunt cũ
præſens controuerſia ex ſola con-
uẽtione albarani, & ex particulari
deciſione, quod conſtitutio locum
habet in officijs terminari poterat
in beneficium Domini Grimaldi
cetera ſuppleat Religio &c.
19 *E*t quod queſtores, & conſer-
uatores pecuniæ fiſcalis ſint inter
officiales iuſtitie *Zaſi. in l. ſecunda
gloſ. queſtores hanc ff. de origine Iuris
Lactantius Morellus.*

SVMMARIVM.

1 *Contractus conditionalis pendente
conſuetudine reuocari poteſt, quod
declara n. 5.*
2 *Contractus conditionalis ſtatim, &
ab initio eſt perfectus licet eius exe-
qutio ſuſpendatur donec purifice-
tur conditio, & ſpes, quę ex purifi-
catione cõditionis faciẽda oritur ad
haredes tranſmictitur n. 3.*
4 *Contractus omnes ab initio ſunt vo-
luntarij ex poſt facto neceſſarij.*
6 *Exceptio regulam deſtruere non de-
bet, ſed illam limitare.*
7 *Doctrina Diomed. Mariconda in
conſt. Diuę Memoria examina-
tur.*
8 *Doctrina Doctoris debet intelligi
ſecundum eam doctrinam quam
allegat.*

ARGVMENTVM.

Contractus conditionalis an pendente conditione reuocari poſſit.

CONSVLTATIO XXII.

COnatur pars aduerſa
ex infraſcriptis noto-
riam iuſtitiam Sadeo-
li intrigare, & primo
inquit promiſſionem
factam per Grimal-
dum, & contractum iuratum illũ
non obligare ex quo erat cõditio-
nalis, & propterea potuiſſe iure li-
cito pendente conditione reuoca-
ri adducendo caſum legis ſecun-
1 dum eos in *l. cũ qui certarũ in fine
cum alijs concordantibus ff. de verbor.*

obligat; Sed ſalua pace toto celo
oberrant, ſi quidem,& ſi contrac-
tus ſit conditionalis attamen eo
celebrato inter partes ſtatim, &
2 ab initio eſt perfectus in ſe, & ius
parti acquiritur licet eius effec-
tus,& eſequtio ſuſpẽdatur donec
purificetur conditio *l. bis cui ff. de
actionib.& obligat.l. conditionales ff.
de verbor.& rer. ſignific.* & in tan-
tum eſt verum,vt illa ſpes, & ius,
quod oritur ex contractu condi-
tionali ſi antequam purificetur
conditio moriatur ſtipulator trã-
3 ſmittatur in eius hæredem ita, vt
purificata conditione poſſit pete-
re id quod ex tali contractu eſt
promiſſum *§. ex cõditionali inſtitut.
de verb.obligat.* & propterea cum
talis contractus conditionalis ab
initio ſit perfectus, & ius parti
queſitum pendente conditrione
nõ datur reuocatio ex quò ab ini-
tio contractus omnes hanc habẽt
4 naturã,vt ſint volũtarij, & ex poſt
facto neceſſatij *l. ſciuit C. de actio-
nib.& obligationi*;nec iura allegata
in conttarium obſtant,quia loqũ-
tur in obligationibus alternati-
uis,& in uatiatione ſecus autẽ in
queſtione de qua agitur cum vni-
ca tantum ſit obligatio facta per
Grimaldum ſcilicet renuntiare
officium in manibus Regis, vt in-
ueſtiatur Sadeolus, & ſic vane al-
legantur.præterea dato, quod eſ-
ſemus in obligatione alternatiua
cum electio trahat ſecum exequ-
tionem ex quò ius eſt queſitum
Sadeolo ex tali contractu, & pro-
miſſione inter eos ſtipulata,vt ſu-
perius eſt fundatum non datur
5 amplius reuocatio ſeu variatio
per teſtum in *l apud oſidium ff.de
obrutio:leg.* ita limitando regulam
per partem aduerſam adductam
tenet *gloſ. illa in tit. de mater.feud.
verſ.*10.*nu.*10.

Nec dicatur Sadeolum fuiſſe
in moram impetrandi aſſenſum
quãdoquidẽ culpa, & dolo pattis
hoc fuit actum cum fecerit reuo-
cationem Grimaldus, & declara-
uerit nolle amplius ſtare contra-
ctui,& tanto magis fuit detentus
Sadeolus,quia pro tali aſſenſu te-
nebatur ſoluere ducatos quatuor
mille quos de facili poterat de-
perdere ſi talis contractus decla-
raretur nullus ex ui reuocationis.

Fit,& ſecunda difficultas ſi *ca-
pitulum conceſſum huic fideliſſime Ci
uitati in anno* 1539. comptehen-
dat vẽditionem huius officij per-
ceptoris,& ni fallor id euidenter
demonſtratur, nam cum per *ca-
pitulum conceſſum in anno* 1536.*in-
ſertum cum iſto anni* 39. expreſſe
prohibeatur venditio iſtorum of-
ficiorum ibi. Come ſono percep-
torie, & etiam erant prohibita
vendi per Reggem ibi *vendere
alienare ne altrimente per denar i,
ò prezzo trãsferirſe per Voſtra Mae-
ſtà,& ſuoi ſudditi*,& deinde ad ſup-
plicationem dictę Ciuitatis reuo-
catur per *Capitulum in anno 39.ibi,
& perche l'eſperienza &c.ſo.* 128.*in
nouis* dicendum eſt in ſpetie loqui
de officio perceptorie,vt per illud
permittatur venditio ex quo etiã
erat in ſpetie prohibitum vendi
per aliud *capitulum anni 36.* quod
etiam optima ratione cõuincitur,
quia *per capitulum in anno* 1536.
nedum erat prohibita alienatio
dictorum officiorum priuatis per-
ſonis,ſed etiam Regi, vt ſuperius
dictum eſt, quod ſi non eſſet reuo-
catum ſequeretur maximum ab-
ſurdum neque etiam, per Regem
poſſe vendi talia officia cuius
contrarium videmus obſeruari,
nec dicatur in exceptione poſita
in cap. anni 39. excludi venditio-
nẽ huius officij ibi,& alij de quo-
rũ venditione S.Maieſtati, & Re-
gno poſſit ſequi damnum, & præ-
iuditium nam ſi hoc eſſet verum
vtiq; exceptio deſtrueret prorſus

gra-

gratiam factam, per Regem; nam cum etiam excipiantur officia in quibus incumbit cura, & adminiſtratio iuſtitiæ, ſi hęc quoq; comprenderentur, vt dixi prorſus gratia eſſet inutilis cum non haberet in quò verificari poſtquam
6 de iure exceptio regulā deſtruere non debet, ſed illam tantum limitare, vt actus in dubio valeat magis quam pereat, vt per multa firmat *Decius in l. 1. nu. 27. ff. de regul. iuris.* Pręterea ita in facti contingētia eſt declaratū in venditione officij Theſaurarij Perill. Marchionem Gruptulæ, & in perceptoria Terræ Hidrunti in quibus expreſſe eſt declaratum prohibitionem venditionis officiorū non habere locū in iſtis, & ſic vſus tale capitulum ita declarauit.

Et tandem euitari poteſt hęc diſputatio in caſu noſtro cum nō tractetur de venditione aliquā officij facta per Grimaldū Sadeolo, ſed tantum de promiſſione renunciandi officium in manibus Regis, qui contractus omni iure permittitur, vt in alijs noſtris allegationibus eſt fūdatum, & hic eſt cardo totius queſtionis.

Poſtremo gloriantur multum inueniſſe deciſionem particularē *Diomedis Mariton. in addit. Gramat. in conſt. diua memorie*, Sed bene illam non ponderant; dicimus enim primo illam non loqui in queſtione noſtra ſi quidem firmat queſtionem in officio habente annexam adminiſtrationem dum allegat teſtum in *capit. prim. qua qua ſint regalia* ad hoc, vt dictum Doctoris intelligatur ſecundum
8 legem quam allegat iuſta notata per *Bar. in l. non ſolum ff. de liber. legat.* Secundo dato, quod loqueretur in queſtione noſtra erat pueriliter in terminis, & ex multis deprehenditur primo cum dicat eandem eſse rationem in feudo, & in officio, & rationem fundat indirecto dominio, quia in officio non eſt dare vtile, & directū dominium, ſecundo dicit conſtitutionem diuę memorię eſse correctoriam iuris comunis, & contrarium in allegationibus noſtris, & partis quoq; eſt fundatum quibus ſic deſtructis, remanet fundata intentio Sadeoli, Grimaldū deberi condemnari ad obſeruationem contractus, & albarani iurati inhiti inter eos non obſtante prætenſa nulla, & inualida reuocatione facta per Grimaldum &c. Scripſit pro Sadeolo *Io. Carolus Gallus* Inſignis I. C. vt in ſequēti.

SVMMARIVM.

1 *Reuocatio cōtractus à iure prohibiti eſt inducta tā per ius Canonicū, quam ciuilę, quam per ius feudorum, quam per conſtit. Regni* Diuę *memoriæ, & nu. 3.*

2 *Reuocandi ius in totum dependet à nullitate contractus.*

4 *Aſſenſus Regis reputatur facilis, ſi fuerit conceſſa facultas contrahendi, & vendendi, immò in tali caſu Rex tenetur aſſentire, & nu. 5.*

6 *Contractus omnes de re feudali ſunt probibiti abſq; aſsēſu; de officijs verò ſecus.*

7 *Officiorum nil eſt in conſideratione, antequam incipitur adminiſtratio.*

8 *Reſignatio in manus Domini nedum non eſt probibita, ſed permiſſa; tam in officijs quam in Feudis.*

9 *Aſſenſus in beneficium Regis ſubintelligitur.*

10 *Poſtulatio Principi oblata reuocari non poteſt, & n. 11.*

ARGVMENTVM.

Reuocatio alienationis, quæ fit in feudis vigore conſtit. Regni conſtitut. Diuæ memoriæ ante expeditionem aſſenſus an fieri poſſit in officijs.

CON-

CONSVLTATIO XXIII.

HÆc cauſa ad vnum tan-
tum articulum Iuris
redducitur nẽpe ſi ius
reuocandi alienatio-
nem factam vigore
conſtitutionis diuæ memoriæ ſuper
feudis habeat locum etiam in
alienatione officij, & dubio pro-
cul meo iuditio concludendum
credo dictum ius reuocandi in
caſu noſtro non habere locum.

Pro quo cõſidero primo, quod
ius reuocandi contractum pro-
prium à iure prohibitum non fuit
1 inductum à dicta *conſtitutione Re-
gni*, ſed à iure communi tam ciui-
li *l. poſt mortem de adoptionibus, & l.
quemadmodum C. de agricol. & cen-
ſit.* quam de iure Canonico, *vt in
cap ſi quis presbiterorum cum ibi no-
tatis de rebus Eccleſiæ non alienan-
dis*, quam de iure feudorum; vt *in
cap. 1. cum ibi notatis quid iuris ſi poſt
alienationem feud. recuper.* cum di-
ſtintione tam ſi fuerat proceſſum
ad traditionem nec ne, vt primo
caſu caducitas, & pena deuolutio-
nis non ceſſant iure iam queſito
directo domino, ſecundò vero,
quia contractus non erat per tra-
ditionem perfectus caducitati
locus non eſſet, vt per *Andream
c. Imperialẽ §. calid. de probib. alie-
2 nat. per Feder.* quod ius reuocandi
in totũ dependet à nullitate con-
tractus ſtante legis prohibitione,
vt notatur in dictis *ll poſt mortem,
& cap ſi quis presbiter.* ſuper venit
poſtea dicta *conſtitutio*, & nil de no-
uo induxit niſi vnũ v3. vt liceret
3 alienanti reuocare etiam re tradi-
ta, quod de iure cõmuni feudorũ
non licebat, vt in dicto *cap. 1. quid
iuris &c.* Iamq; ſtante prohibitio-
ne alienationis feudorum, per
Lothar. & Feder. contractus erat
nullus, & per conſequens erat li-
cita reuocatio, & poterat quis ve-
nire cõtra factum proprium à le-
ge improbatum, quãdo ergo Gri-
maldus dicit ſibi licuiſſe reuocare
contractum factum cum Sadeolo
ſuper renũtiatione officij percep-
torie oportet, quod, per neceſſe
fundet cõtractum factum eſſe pro-
hibitum, & improbatum factum à
lege, & queſo aduerto, quod nos
non tractamus de tranſlatione
actualiter facta officij prædicti,
quia hæc nunquam fuit facta, ſed
tractamus tantum de pacto renũ-
tiandi obtenta prius licentia à
Cattolica Maieſtate, in quo nedũ
non video aliquam legis prohibi-
tionem, ſed in Regno noſtro ha-
bemus particularem prouiſionem,
quod officia prædicta in ſpetie vẽ-
di poſſunt, vt per *capitulum conceſ-
ſum in anno* 1539. in quò in ſpetie
conceditur officia prędicta poſſe
alienari, & fuit reuocata ꝓhibi-
tio facta *in anno* 1536. quæ proſup
ponit prius ſimiliter poſſe alienari
prout de iure cõmuni erat cautũ
iuſta notata per *Doctores in l. omni-
moda § imputare C. de in offic. teſt am.*
ſi ergo ius reuocandi contractum
dependet à nullitate contractus,
& nullitas à prohibitione legis,
qua ſtante quilibet poteſt venire
contra factum proprium ſequitur,
quod hæc pactio, & conuentio in-
hita inter hos contrahentes tan-
quam à lege non prohibita, ſed in
ſpetie permiſſa non potuit reuo-
cari, ſed debeat ſeruari tanquam
à lege aprobata.

Et ſtante dicta conceſſione cõ-
trahendi, & vendendi non poteſt
4 negari, quin aſſenſus regis debeat
reputari facilis iuſta notata *in l.
apud Iulianum §. conſtat de legat.* 1.
Imo teneretur Rex aſſentire pro-
5 ut in feudo conceſſo cum pote-
ſtate alienandi concludunt com-
muniter *Doctores, vt per Camer. in
c. Imperialẽ cartas ſup. littera F. G. et
carta 4. ſup. littera F.* vnde cum cõ-
uen-

Digitized by Google

uentio ſit ſaluo aſſenſu impetrando, & officium erat cum poteſtate alienandi virtute capituli tanto facilius conuentio debet remanere firma, vt non poſsit reuocari.

Et ex prædictis inſurgit prima differentia inter feuda, & officia, & tam ſubſtantialis quam alia opus non eſſet, quia ſuper feudis non dum eſt prohibita alienatio, ſed etiam contractus, vt *in dicto c.*
6 *Imperialem, & in d. conſtitutione* in officijs vero ſecus, & dum hic tractamus non de translatione officij in perſonam Sadeoli, ſed de pacto inhito de renuntiando, & cedendo præuio aſſenſu conſtitutio ad officia non trahenda ceſsante legis prohibitione vnde cauſabatur dictum ius reuocandi.

Accedat ſecunda differentia nam in officijs tantum adminiſtratio transfertur per Regem officiali electo, & ſunt talis naturæ,
7 quod nil eſt in conſideratione antequam incipiat adminiſtrare *ad teſtum in l. ſed ad milites S. quæſitum de excuſatione tutor*, vbi *Bal.* ponit hæc verba, non *prodeſt creatio in officio niſi ſit ſubſequta adminiſtratio, et not. quod non habetur pro creato, qui non adminiſtrat*, vnde *Paris de Sindicatu in c. In officijs in princip. cart.* 108. dicit in officijs tria requiri v3. electionẽ acceptationẽ, & adminiſtrationem per ingreſſum, in feudis vero transfertur vtile dominium, & poſſeſſio cum fructum perceptione, quando ergo agimus de contractu reſpectu feudi non eſt trahenda conſtitutio ad officia, quia habens officium, quod conſiſtit in ſola adminiſtratione nil poteſt transferre in emptorem, nec dominium nec poſſeſſionem nec adminiſtrationem, quem ſine particulari cõmiſſione Regię Curiæ non poteſt exerceri vnde ceſſant in officijs rationes propter quas feudorum alienatio fuit prohibita v3. ne diminuatur Regia Corona, & vt feudatarij facta alienatione nõ poſſint præſtare ſeruitia, quia emptores perciperent fructus cui expreſſe dicitur *in d. c.* 1. *de probibit. alienat. per Lothar.* Imo attentis prædictis liquet, quod nullum ius reale efficiens vel diminuens officium ex pacto prædicto poteſt conſiderari penes emptorem contrahentem nullum ius Reale transferri poſſit poſtquam ſola adminiſtratio eſt in poſſe promittẽtis renuntiationem, quæ, vt dixi ſine ſpetiali cõmiſſione exerceri non poteſt.

Tertio dico in caſu noſtro forma contractus tollit omnem difficultatem, non enim dicitur in contractu, quod Grimaldus promiſit tradere, vel renuntiare officium ipſi Sedeolo, ſed promiſit renuntiare officium in manibus Cath. Maieſtatis, vt poſſit ipſum inueſtire, & ſic pactum eſt collatũ in perſonam Cattolicę Maieſtatis, vt vacante officio per liberam renuntiationem inueſtiat Sadeolum ſucceſſorem, in quò contractu liquet, quod non tractatur de transferendo officium, neque ad dominium. nec quò ad poſſeſſionem, nec quoad adminiſtrationẽ Sadeolo, ſed Regi, quod nullo iure reperitur prohibitum nedum in officijs, ſed nec in feudis, imo in
8 feudis eſt expreſſe permiſſum, *vt cap.* 1. *eo qui fin. fecit agnat.* vbi poteſt renuntiari feudum domino, vt de nouo inueſtiat, quinimo cũ iſte cõtractus dirigatur ad manus Regis non indiget aſsenſu, quia ad beneficium Regis aſſenſus ſub intelligitur, & omnes contractus
9 qui fiunt cum Rege cenſẽtur permiſſi *cap.* 1. *de feud. & Cam in cap. Imperialem cart.* 12. Imo cum primo genito Regis, & per *Frecciam de ſuffeud. lib.* 2. *cap. pluribus autem modis nu.* 71. *in* 23. *limitat.* qui in

eod.

eod. *cap. 36. limitatione nu. 95.* dicit *conſtitutionem* prædictam non procedere in eo, qui promittit Regem donaturum feudũ ex notat. per *And. in cap. 1. §. hac edictali de probibita feud. alienat. per* Lothar. & in caſu noſtro non promittitur Regem donaturum officium, ſed promittitur, quod fiat renunciatio ipſi Regi, vt ipſe poſtea confirmet, quod eſt meo iuditio longe tutius, & iſto caſu nec de iure comuni nec de iure conſtitutionis huius Regni Neapolis poteſt aliqua prohibitio conſiderari, nec aliqua cauſa prohibitionis dum officium debet peruenire in poſſe Regis, & à Rege cõferri ſucceſſori nominato. Cõſtitutio enim tantum prohibet contractus per quos feudum diminuatur vel comutatur de perſona ad perſonam ibi ſuper feudis minuendis vel comutandis, & in contractu iſto vtrũq; ceſſat cum officium per pactum hoc in nullo pacto minuatur nec de perſona Grimaldi ad perſonam Sadeoli Commutetur, ſed à Grimaldo ad Regem, & à Rege ad Sadeolum vnde verba conſtitutionis hunc contractum excludunt.

Quarto his actentis paſſim, & indiſtincte ſic fuit pluries iudicatum compellendo promiſſores ad obſeruantiam contractuũ inhitorum ſuper renuntiatione, & participatione officij licet aſſenſus non fuerit impetratus, vt liquet in ſraſcriptis cauſis v3. inter Ioannẽ Aloiſium Tagliauia, & Ioannem Laurentium de Iordano inter hæredes Ioãnis Hyeronimi de Amatruda, & Fabririum Campanilem inter Ceſarem de Rugerio, & Ioannem Angelum Ciuitella, & alios, & ſi fuit ita Iudicatum, quando non conſtabat de mente Regis ſuper præſtatione aſſenſus, ſeu potius collationem officij ſibi renuntiari in beneficium nominati in caſu noſtro, vbi fuit admiſſa poſtulatio, & iam reperitur facta conſultatio non debet in dubium talis promiſſio reuocari.

Quinto, & vltimo in caſu noſtro nulla debet fieri difficultas cum de voluntate Regis ſimus certi ſiquidem fuit præſentata poſtulatio Suę Maeſtati pro obtinenda eius acceptatione, & collatione in perſonam Sadeoli fuit commiſſa conſultatio, & fuit facta liquidatio quantitatis ſoluende per Sadeolum in ducatis quatuor mille taliter, quod ſumus certi perſonã Sadeoli fuiſſe reputatam gratam, & habilem, & ſuam Maieſtatẽ remanſiſſe contentam de renuntiarione facienda ſibi ad beneficium Sadeoli vnde duo inſurgunt &c.

Primum, quod ex hoc ſolo non eſt licita reuocatio cum facta po-
10 ſtulatione, & præsẽtata Superiori nõn licet reuocare, ne ludibrio Superiorum efficiatur, *vt in cap. Bone il 2. per Innocentium. poſt. n. 7. de poſtulat. prælat. vbi Butr. nu. 20.* dicit, quod licet per poſtulationem præſentatum non ſit quæſitum ius nominato eſt tamen queſitum ius Superiori cui fuit poſtulario præ-
11 ſentata, vt non liceat vlterius variare, & per *Zabarell. in clement. 1. nu. 11. de renuntiatione.*

Alterum, quod non debet Fiſcus priuari dicta pecuniarũ quantitati ad ſimplicem voluntatem Grimaldi dum fiſcus per collationem faciendam Sadeolo nedum non eſt in damno, ſed in lucro cum ſit maioris etatis, quam Grimaldus, & debilioris cõpleſſionis de omni via dictum ius reuocandi in caſu iſto debet ceſſare Fiſcus habere dictam pecuniarum quantitatem.

Io. Carolus Gallo.

SVMMARIVM.

1 *Officiorum non habentium annexã iu-*

Iuriſdictionem nec coerctionem alienatio de iure communi non eſt prohibita.

2 *Reuocatio quæ fit vigore conſt. conſtitutionem* Diuæ *Memoriæ requirit prohibitionem contractus tali modo, quod actus annulletur.*

Summarium pro argumento deſeruit.

CONSVLTATIO XXIV.

Dixi in allegationibus de iure cõmuni officia, quibus Iuriſdictio ſeu coercetio non ineſt non eſſe prohibita alienari, ſed permiſſa eorum alienatio, & tanquã abſolutum reputaui at quia difficultatur hoc aſſuntum ab aliquibus ex dominis iudicantibus proinde dico, quod de hoc eſt *teſtus in l. fin. C. de pignoribus*, vt late examinat, & concludit *Ripa in l. in quartam à nu. 163. vſq; ad nu. 166.* cum quã diſpoſitione concurrente *capitulo anni* 1539. concludo de hoc nõ poſſe vlterius dubitandũ, non ommitto tamen aduertere, quod dũ ex aduerſo dicitur habẽtẽ officia ſimilia nõ poſſe alienare id non euenit, quia contractus fit prohibitus, ſed quia officia ſunt perſonalia, & cum perſona extinguuntur nimirum ſi deficit poteſtas alterum transferri cum quolibet allodium perſonaliter acquiſitum in alium transferri nequit, quia aliter haberent in officio ſucceſſorem in quo repugnat ſua inueſtitura, quod certius procederet ſi fuiſſet electus induſtria perſonę, quia officium eſſet talis qualitatis, quod nõ quilibet poſſet exercere, ſed non per hoc poſſet dici, quod ſtante nullitate cõtractus poſſet reuocari virtute 2 *conſtitutionis diuę memoriæ*, quæ requirit contractum eſſe penitus prohibitum tali prohibitione quę annullet actum iuxta *l. non dubium cum alijs allegatis* alias ceſſat dicta conſtitutio etiam in feudis, vt per hæc verba eam limitat *Marin. lib. 12. de ſuffeud. cap. pluribus autem modis ante nu.* 107. *In nouis*, vbi dicit hæc verba *tunc enim fit reuocatio, quando vaſſallus alienando incideret in penam amiſſionis feudi faceret actum illicitum, & nullum in caliditate domini l. Imperialem de prohib. feud. alienat per Feder.* hanc penam remittit Rex vaſſallo, vt ſuo iure ſpeciali vtatur in reuocatione feudi, ſed quando alienatio eſt permiſſa vel à lege vel ex pacto vel ex conſuetudine ceſſat caducitas tenet venditio, & ideo reuocatio vigore conſtitutionis fieri non poteſt, cui concluſioni non obſtat *conſtitutio ſcire volumus*, quã prohibetur alienatio regalium, quæ numerantur in cap. quæ ſint regalia, nam hoc officium non eſt de numeratis *in d. cap. 1.* Imò verba capitula contrarium inducunt dum tamen numerat poteſtatem conſtituendi magiſtratum ad iuſtitiam expediendam, ſed de hoc non dubitandum dum habemus *capitulum anni* 1539. in quo in ſpetie datur licentia vendendi officium perceptoriæ, & huic capitulo reſpõſio partis, quod loquatur reſpectu Regis tantum, & circa aſſenſus præſtandos eſt mera vanitas, quia capitulum per verba expreſſa loquitur tam de venditionibus priuatorum, quam regijs, & dum vtrumq; exprimit nõ poteſt talis reſtrictio adaptari.

Quò ſic firmiter ſtabilito dico,

quod hæc cauſa nullam poteſt habere difficultatem nam primo pars aduerſa non habet aliquam diſpoſitionem prohibentem contractus ſuper officijs, & ſic de fuit principale fundamentum iuris reuocandi, quod in totum, & per totum dependet à prohibitione legis cuius virtute inducitur nullitas contractus. Secundo dum vult arguere de ſimili de feudo eſt penitus diuerſũ à terminis meo iuditio, quia conſtitutio Regni loquens ſuper feudis prohibuit nedum alienationem feudi per traditionem; ſed etiam quemlibet contractum licet alias de iure communi permiſſum, & ſic prohibet duo traditionem, & contractum at in officio licet ſit prohibita traditio non ratione contractus, vt ſupra dixi, ſed virtute limitate cõceſſionis, quia perſonaliter tantũ ſolent concedi, & quandoq; cum electione induſtriæ perſone tamẽ eſt permiſſus contractus, & ſic non poteſt argui à feudo ad officium, quia nimis diſſimilia ſunt cum in feudo vtrumq; prohibitum in officio vnum tantum, & aliud expreſſe permiſſum, & quod peius in caſu noſtro in quò non interuenit traditio prætendi ius reuocandi competere ex ſola contractione ſine traditione, quæ ab omni iure reperitur permiſſa, vnde ſi officia poſſent in aliquo compẽſari feudis imo ſtrictiora reputanda prout ſunt circa ſucceſſionem, quia in feudis datur ſucceſſio ad deſcẽdentes, & tranſuerſales vſq; ad certum gradum, & in officijs nulla datur ſucceſſio niſi expreſſa permiſſa in conceſſione tamen reſpectu iuris reuocandi de quò agimus liquet aperto iure, quod diſſimilia ſunt in vera eſſentia iuris reuocandi, quod, vt dixi immediate dependet à contractu prohibito, & poſtquam pars non habet per ſe iuris diſpoſitionem, & prout vidi non ſolum, ſed plures alij, qui in hoc laborauerunt non habent doctorem dicentem in venditione officiorum ſimilium competere ius teuocandi, qui doctor ſi adeſſet, ex allegatis meo iuditio conuinceretur, quod ertaret in terminis, & dum vult arguere à ſimili conſtat de eſſentiali differentia inter feudum, & officium, & Sadeolus contractum quem pars dicit non celebrauerit cum officium non emerit, ſed tantum acquiſiuit, vt penes Regem vacare deberet vnde poſſit ipſum inueſtire, & Sua Maieſtas poſtulationem, & petitionem admiſerit, vt tantum electio deficiat dubio procul debet obtinere, quod Grimaldus obſeruare habeat ſibi promiſſa etiam, quia Sadeolus nimis dannificatus fuit in deponendo ducatos triginta mille quos dicto Grimaldo tempore conuentionis exſoluit.

Ioannes Carolus Gallus.

SVMMARIVM.

1 *Conditione pendente à contractu conditionali receditur, declara nu. 3.*

2 *Actio oritur ex conditionali contractu, & ad hæredes tranſmictitur*

4 *Promiſſio renunciandi reuocari poteſt, quod declara nu. 5.*

6 *Differentiæ aliquot quæ obſeruantur inter officia, & feuda recenſentur, vſq; ad n. 13.*

14 *Deciſio Regiæ Cameræ in præſenti queſtione.*

ARGVMENTVM.

De differentijs quæ obſeruantur inter feuda, & officia.

CON-

CONSVLTATO XXV.

PRo parte Grimaldi
dicitur non compe-
tere actionem Sa-
dcolo,quia contra-
ctus incipit à cõdi-
tione, qua non im-
pleta, ſed pendente licitè poteſt
1 Grimaldus mutaro voluntatem *l.
eum qui certarum ff. de verbor. obli
gat.*

Reſpondetur,quod licet ſit cõ-
ditionalis non per hoc non na-
ſcitur actio, de iſto contractu, &
2 obligatur promittens illi contra-
ctui ſtare purificata conditione,
quia cui promittitur aliquid ſub
conditione creditor eſt, & tran-
ſmittit illã ſpem hæredi *l. ſi cui, &
ibi gloſ. ff. de actio: & obligat.* etiam
quia fuit voluntaria illa obligatio
ab initio fit neceſſaria ex poſt fa-
cto vulgata *lege ſicut C. de actionib.
& obligat.*

3 Non obſtat *lex eum qui certarũ*,
quia ſumus in alternatiuis pro-
miſſis,& ſic non ad caſum.

Hinc reſpondetur ad aliam ra-
tionem de poſtulatione porecta
dum dicitur, quod Grimaldus
promittit poſtulare licentiam,qua
non obtenta non eſt renuntiatio,
ſed promiſſio incoamenti ad re-
4 nunciandum; & poteſt reuocare
Abb. in cap. penult. de poſtulat. prælat.
Reſpondetur,quod promiſſio de
poſtulando nõ eſt ſimpliciter col-
lata in perſonam Grimaldi, ſed
etiam Sadeolus hoc poteſt facere
ſecundo reſpon. quod *Abb.* loqui-
tur in eo, qui habet voluntarie
poſtulare, ſecus quando poſtula-
tio eſt redapta in contractu, & ſic
ex neceſſitate contractus cui ſtare
5 debetur.

Tertio reſpondetur per teſtum
*ſtipulatio habere licere ff de verb. obli-
gat.*

Secundus puntus eſt etiam,
quod competat actio, quia pro-
miſſio eſt de renũtiando officium,
& ſic ſuper regalibus eſt contrac-
tum potuit reuocare ſicut dicitur
in feudo, quia officiũ inter rega-
lia connumeratur *cap. 1. quæ ſint re-
galia.*

Secundo conſtitutio ampliat,
ſed non corrigit, ſed conſtitutio
ſcire volumus prohibet omnem
contractum ſuper diminutione
Regalium ergo conſtitutio ſequẽs
annullatiua feudorum debet in-
telligi ſecundum ampliatã,vt etiã
officia prohibeãtur cum non poſ-
ſit ratio diuerſitatis aſſignari.

Sed hoc argumentum non pro-
cedit propter diuerſitatem feudi
ab officio.

6 Primo quia contractus in offi-
cio non eſt prohibitus ideo non
dicitur nullus, & ſi non eſt nullus
non reuocatur.

Secundo quia feudum habet
ſucceſſorem ſecus in officio *Frec.
in l. auctoritati qu. 51. allegat. And.
in cap. 1. de feud. Marchie*, dum tra-
ctat de ſucceſſione officij, & aliam
differentiam ponit *Capic. in deciſ.*
77. dum tractabatur de ſpolio ar-
7 guendo,quod ſicut ſpoliatus feu-
do ante omnia eſt reſtituendus
etiam ſine titulo ita in officio,quia
hæc ſimilitudo non placet,quia
feudum poſſideri poteſt ſine titu-
lo,ſed ſecus in officio etiam, quia
concurrit exercitum, & admini-
ſtratio.

Tertio reuocatio alienantis
tunc permittitur, quãdo per alie-
nationem vel contractum perde-
batur feudum,quia per calidita-
8 tem, at quando cõtractus eſt per-
miſſus, vel à conſuetudine, vel à
lege tunc non datur reuocatio
Frec. in n. 106.

Et differentiam ponit *Iſernia
in cap. 1. de feud. Marchia.*

Primo, quod contractus non
eſt prohibitus, & ideo non poteſt

dici nullus ſi non eſt nullus ergo non poteſt reuocari per conſtitutionem.

10 Secundo conſtitutio loquitur in feudis, & non in officio, & argumentum de feud. ad officium nō valet primo, quia feudū habet hæredem ſecus in officio pro vt tenet *Frecc. in 1. auctoritate queſt. 51. allegat And. in cap. 1. de feud. Marchię.*

Aliam differentiam ponit *Capic. in deciſ. 77.* vbi volens argumē-
11 tari, quod ſpoliatus ab officia ante omnia eſt reſtituendus dicit, quod hæc ſimilitudo non placet, quia officia non equiparātur feudalibus, quia feuda ſine titulo poſſideri poſſunt, vt per poſſeſſionem triginta annorum vel ſucceſſionē hæred. officia ſine titulo non poſſidentur.

Differentiam inter officium, & feudum ponit *And. in cap. 1. de feud. Marchia.*

Officia remanent annualia ſicut feuda antiquius *de probibit. feud. alienat. per Lothar. Alciatus reſpon.* 144. loquitur in officio, & facit differentiam de feudo ad officium *Felin. in cap. paſtoral. de appellationib.* in officio nihil remanet penes eum, qui habet officium, & rem ad nutum poteſt reuocare ſecus in feudo.

Vectigal eſt reale in electione, ſed poſt electionem transfertur, & ſic non eſt de regalibus ab initio; officium exercetur nomine Regis, ſed feudum nomine ſuo,

Lactantius Morellus.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio officij non babentis iuriſdictionem, nec coerctionem eſt permiſſa tum de iure comuni cum de iure Regni, & n. 2. & 3.*

4 *Reuocatio alienationis feudi ex quibus cauſis inducatur, & ex quibus non, et n. 5.*

6 *Conſtit. Regni ſcire volumus expenditur.*

7 *Praiudicium nullum infertur* Domino per alienationem eque idoneo, quò caſu tenetur etiam Dominus conſentire, vel habetur ac ſi conſenſiſſet. & n. 8.*

9 *Conſtit. conſtitutionem* Diuę *memorię non babet locum in officijs ſtante gratia Caroli V. Ceſaris de anno* 1539.

10 *Conſtit. Regni conſtitutionem* Diuæ *memorię eſt correctoria iuris communis; & preinde ſolum de feudis debet intelligi, & nō de officijs quorum natura à feudis valde differt, & n. 11.*

12 *Poſtulatio Principi facta non reuocatur.*

13 *Fiſco intereſt officium cuius collatio ad Regem ſpectat eſſe in poſſe Senis, & non iuuenis.*

ARGVMENTVM.

Eſt idem ac in conſultatione 23.

CONSVLTATIO XXVI.

ADeo plene, & ſubtiliter more ſolito per eximium iure conſultum Dominum Io: Carolum Gallum in hac cauſa ſcriptū fuit, vt nedum ſcribendi, ſed nec cogitandi locus relictus eſſe videatur ita, vt temerarium iudicetur in ea manus apponere, verum, vt clienti cui maximopere ſum deuictus morem geram aliqua breuiter pro eius iuſtitia patefaciendam in medium adducam, & cum illa ad vnum dumtaxat iuris articulum reducatur nempe ſi fuerit licitum Grimaldo *vigore*

con-

conſtitutionis Regni conſtitutionem diuę memorię reuocare alienationem factam officij perceptorie in perſonam Sadeoli, & ſic videre ſi conſtitutio illa quæ loquitur in feudis vindicet etiam ſibi locum in officijs, & in hac queſtione negatiuam partem de iure eſſe veriorem ex infraſcriptis clariſſime demoſtrabitur.

In primis animaduerto hanc officiorum. alienationem in quibus Iuriſdictio aliqua,& coerctio non ineſt tum de Iure cōmuni tū de iure municipali quam etiam de iure conſuetudinario fuiſſe permiſſum de iure cōmuni ſiquidem hoc probat *textus optimus in l.finali C.de pign.Franc.Ripa qui ad partes diſputat articulū in l. in quartam nu.163.ad n.165.ff.ad l.falcidi.Couar.lib.3. variarum reſolutionum c.19.in fin.*Permittitur quoq;
2 alienatio iure municipali huius Regni quando quidem hoc expreſſe ſancitum eſt *per capitulum conceſſum in anno* 1539. vbi reuocat aliud *capitulum conceſſum in anno* 1536.quò prohibebantur vendi officia inter quæ officium perceptoris conumerabatur, & in ſpetie eorum alienationem conceſſit exceptis v3.hijs officijs quibus incumbit cura aut adminiſtratio iuſtitiæ *fol mihi 72.à ter.* De
3 iure autem conſuetudinario hoc minime controuertitur cum cotidie in hac alma Ciuitate,& Regno videāmus paſsim, & in diſtincte fieri tales alienationes, & promiſſores per plura decreta fuerunt aſtricti ad faciendum renuntiationes promiſſas, & pluries eſt practicatum, vt liquet ex multis decretis S. Conſ. in proceſſu adductis quò fit, vt cum iſthec officiorum alienationes permittantur de iure cōmuni municipali ac conſuetudinario reuocatio vigore *conſtitutionis Regni conſtitutionem diuæ memoria* non habeat locum dato ſecundum partis intentionē, quod officia equiparentur feudis tunc enim fit reuocatio alienationis feudi, quando vaxallus alienando inciderit in pænam amiſſionis feudi faceret actum illici-
4 tum,& nullum in calliditatem domini *l. Imperialem de probibit.feudi alienat.per Feder.* hanc penam remittit Rex vaxallo, vt ſuo iure ſpeciali vtatur in reuocatione feudi cęterum quando alienatio eſt permiſſa vel à lege vel à iure municipali vel à conſuetudine, vt in fortioribus in queſt.de qua diſputatur cum omni iure permittatur ceſſat caducitas,tenet venditio,& ideo reuocatio vigore *conſtitutionis Regni diuę memorię* alienationis fieri non poteſt,ita,quod hæc verba formalia in interpretatione il-
5 lius conſtitutionis ad eius limitationem loquitur *Freccia lib. 2.de ſuffeud. in cap. pluribus autem modis paulo ante n.107.in noua additione verſ.tunc enim fit reuocatio,&* iuditio meo ni fallor eſt deciſio particularis in hoc quæ rogo uideatur, & amplius non eſſet elaborandum.

Nec pars aduerſa poterit ſe tueri alia *conſtitutione incipiente ſcire volumus qua* prohibetur re-
6 galium alienatio ſcire magnum ſcire paruū idq;diſponitur ne iure regalia minuantur vel ſubtrahantur aut damnum aliquod patiantur, vt ibi expreſſe dicitur,& officium inter regalia conatur enumerare ſiquidem de eo intelligendum eſt in quo iuriſdictio vel coertio inheret prout bene declarat *textus in cap.1.(ibi poteſtas conſtituendorum Magiſtratuum ad iuſtitiam expediendam)in tit. que ſint regalia,* & quamuis comprehenderetur hoc officium,quod negandum nō eſt per ſupradicta attamen ex cap. particulari ſuperius citato poſterius

rius edicto ſuper dictis officijs in quibus cura aut adminiſtratio iuſtitię non adeſt, vt permittatur eorum alienatio eſſet ſine dubio porrecta ex regula *textus in l.ſed,et poſterius ff.de legibus*, *& in l.pacta nouiſſima* C.*de pactis*.

Secundo moueor alia conuincibili ratione, nam cũ per *cap. conceſſum in anno* 1539. fuerit dictum eſſe licitum vendere officia illa in quibus cura aut adminiſtratio iuſtitię non adeſt quando venduntur, & eque idoneo prout in caſu noſtro, vbi fuit facta venditio Sadeolo qui longe idoneor eſt Grimaldo, vt liquet ex conſultatione facta per Regiam Cameram de iure videtur permiſſum, vt alienatio fieri poſſit eque idoneo, quia tunc nullum fit præiuditium do-

7 mino ad *teſt. in l. nemo prohibetur, vbi gloſ. in verbo nemo*, *& ceteri doctores id notant* C.*locati*, huc etiam conferunt, quæ ſcripſit *Afflict. deciſ.*401. & ſic cum dominus in hoc caſu iuſtam contradicẽdi cauſam non habeat, & facta fuit venditio eque idoneo, vel tenetur conſentire, vel habetur pro conſentiente

8 prout *not. gloſ. per illum tex. in cap.* 1. *in verbo contradicant. verſ. iudic. & in cap.* 3. 65. *diſtintione*, declarat optime *Camerar. in cap* Imperialem *f. mihi* 30. *litera H. verſ. ita quidem de prohibit feud. alienat. per Feder. & inhibi Capyc. fo.* 35. *in fi. verſ. ſed præmiſſis non obſtantibus fo.* 25. *à ter. qualiter olim feuda poterant alienari Minadous conſ.* 10. *nu.* 43. *verſ. ſecundo operabitur* alioquin gratia conceſſa per ſupradictum capitu-

9 lum alienandi officium eſſet inutilis vana, & ſeruiret de uẽtu quò caſu fit, vt reuocatio vigore conſtitutionis Regni locum non habeat *ita Frecc. qui multa, & notabilia allegat, quę breuitatis ſtudẽdo non referam lib.* 2. *de ſuffeud. in cap. pluribus autem modis nu.* 75. *&* 101.

Tertio alia non medioocri ratione fulcitur, nam cum conſtitutio diuę memoriæ ſit contra iuris

10 cõmunis diſpoſitionem cum per illam concedatur hominibus libera facultas veniendi contra factum proprium, quod quidem à iure prohibetur *l. poſt mortem cum alijs concordantibus ff. de adoptionibus* ſtricte, & in caſu quò loquitur eſt intelligenda ſcilicet in feudis, & non in officijs cum longe inter ſe diuerſa ſint ex his, quę ſatis notabiliter aduertit *Capyc. deciſ.* 77. *in*

11 *fin. verſ. ſed iſta ſimilitudo vide Frecc. in nouis additionibus in* 1. *autor queſt. ſupradicta*, *&* illatio quã facere intendit pars aduerſa de feud. ad officia cum inter ſe differant, vt ſuperius eſt fundatum de iure non procedit leg. *Papipianus cum alijs vulgaribus ff. de mincrib.*

Quarto prædicta corroborantur ſiquidẽ de tali negotio, & tractatu fuit pręſentata poſtulatio Suæ Maieſtati, & ne dum in hoc adeſt ſimplex poſtulatio porrecta, ſed etiam fuit commiſſa conſul-

12 tatio Proregi, quę facta fuit in ampla forma, ex quo ſequitur, vt facta poſtulatione illa, quæ pręſentata Regi, & in fortioribus in caſu de quò agitur cum fuerit facta conſultatio de iure amplius reuocatio fieri non poſſit, quandoquidem eſſet Regem deludere, & illius iuditium pendere ex Grimaldi arbitrio, & voluntate, quod non eſt ferendum *teſtus eſt inſignis in cap. bone il ſecundo in verſ. ſi enim poſtquam poſtulatio, vbi gloſ. in verbo illuderent de pôſtulat. prælat. & iſt cõmunis* ſcola canoniſtarum omnium inhibi prout *Panor. nu.* 8. *Ant. de Butrio nu.* 48. *in fin. Io. And. nu* 8. *circa finem Imola nu.* 5. *Bal nu* 10. *atq; iterum in l. ſecunda num.* 37. C. *de ſeruitutibus, & aqua.*

Poſtremo non omitram in hoc etiam conſiderari intereſſe fiſci, nam

nam ſi iudicatur Grimaldum teneri ad renuntiandum officium Sadeolo prout de iure fundatum arbitror lucratur ducatos quatuor mille qui pro aſſenſu debentur iuſta formã conſultationis factę per Excellentiſs. Proregem, ac etiam cum magis ſenilior etate ſit Sadeolus quam Grimaldus, & minus robuſtior Grimaldo reſpectu deuolutionis etiam in his cõſideratur intereſſe fiſci cum eius interſit officium potius habere ſenem, & minus robuſtum quam
13 iuuenem, & robuſtum iuxta *tex. in l. bis qui in fin. ff. de fide commiſſaria libertate, &* hæc ſunt quæ breuiter currenti calamo pro iuſtitia notoria Sadeoli mihi occurrunt cetera verò ſuppleant doctiſſimi, & religioſiſſimi iudicantes.

Dię 20. menſis Nouembris 1589. *fuit deciſum licere Io. Bap Sadeolis impetrare licentiam à Rege qua impetrata teneatur Grimaldus ad faciendam renunciationem in beneficium dicti de Sadeolis ſeruata forma Albarani inhiti inter dictos Io: Antonium, & Chriſtophorum de Grimaldo cum dicto Io: Baptiſta Sadeolis ſub die 4. Decembris* 1581. *officÿ perceptoris Prouinciarum Terra Laboris, & Principatus citra non obſtante reuocatione facta dicta renunciationis per dictos de Grimaldo penes Reg. Camera Secretarium.*

SVMMARIVM.

1 *Surreptio, & obreptio ſunt vnum, & idem.*

Vtrumq; eorum vitiat reſcriptum nu. 2. maxime ſi adeſſet calliditas tacendi nu. 3. quod declara n. 4.

5 *Aſſenſus eſt mera gratia, & aliquando denegatur.*

6 *Patruus, & nepos ſi concurrunt in ſucceſſione aſcendentis quis præferatur.*

7 *Neptis ex primogenito excludit Patruum in ſucceſſione feudalium, quia ſemper præfertur tota linea primogeniti num. 10. & 11.*

8 *Gradus remotior non datur inter deſcendentes reſpectu ſtipitis, ſed omnes habentur, vt filÿ.*

9 *In ſucceſſione aſcendentis prouiſio circa filium comprehendit totam deſcendentiam ab illo filio.*

11 *Patruus concurrens cum nepote in feudis in ſucceſſione Collateralis quis præfertur, & n. 16. 17. 18. 19. & quid in feudo nouo nu. 20. 21. & 22.*

13 *Andreæ de Iſer. doctrina in conſt. vt de ſucceſſionibus expenditur.*

14 *Deſcendentes ex fratre quomodo ſuccedunt in feudis de iure communi feudorum.*

15 *Fictio rei non tranſmiſſibili addi non poteſt.*

23 *In Principis reſcripto videntur conceſſa quę alÿs incommodum non afferunt, niſi expreſſe aliter dicatur.*

ARGVMENTVM.

De ſucceſſione in feudis tam reſpectu aſcendentium quam Collateralium, & de prælatione inter patruum, & nepotem.

CONSVLTATIO XXVII.

QVidam Marchio carens filijs obtinuit à Cattolica Maieſtate priuilegium, vt caſu quò ſimiliter ſine filijs decederet, liceret ſibi diſponere de ſuis feudis nouis ab ipſomet acquiſitis in aliquem ex ſuis conſanguineis vnum, vel plures maſculum, ſiue fœminam: dummodo perſona, in cuius beneficium diſponet, ſit in gradu ſucceſsibili: & hoc licet

cet adeſſent alij, ad quos ratione
ſexus, vel gradus proximioris ſpe-
ctaret in illis feudis ſucceſsio ab
inteſtato. Expreſsit in petitione
filios non habere, ſed habere ne-
potes ex fratribus præmortuis, &
habere etiam ſorores, & ex eis
nepotes, & neptes. quæ omnes
perſonę ex lege Regni iuxta gra-
tias ab eadem maieſtate per ipſũ
Regnum obtentas, ſunt ſucceſsi-
biles.

Habebat etiam fratrem viuum
imò, & ſecum in eadem domo
commorãtem, de quò nullam fe-
cit mentionem in petitione præ-
dicta inter reliquos conſangui-
neos ſucceſſibiles ibi recenſitos:
nec excuſari poteſt, quod fortè
opinabatur præferri in ſucceſsio-
ne filios fratris primogeniti præ-
mortui; nam (vltra, quod hæc fuiſ-
ſet opinio erronea præſertim in
feudis nouis, vt infra dicetur) ceſ-
ſat omnis excuſatio, dum expræſ-
ſit ſorores, ſororumq; filios, & fi-
lias, quibus omnibus ſciebat in-
dubitanter prętcrri fratrem; & ſic
ipſe Marchio conuincitur cũ mi-
niſterio tacuiſſe perſonam fratris,
quem ſciebat viuere, & ſciebat ad
ipſum ſpectare ſucceſsionẽ, mul-
to magis quam ad nonullos, ex
alijs per ipſum expræſsis; immo
quatenus ipſe Marchio in illa
ſuppoſitione ad demonſtrandum
ceſſare intereſſe Regij Fiſci ex ali
qua ſpe deuolutionis enumerat
conſanguineos ſibi ſucceſsibiles,
& non mentionat fratrem, idem
eſt apud me, ac ſi exprimeret, non
habere fratrem: dum frater ſine
dubio eſt magis ſucceſsibilis,
quàm ſorores, & alij ab ipſo ex-
præſsi, & recenſiti.

Quæritur ergo, num hæc taci-
turnitas vitiet prefatam licentiam
ex huiuſmodi priuilegio; & porrò
1 certum eſt, quando ſiue obreptio,
& ſubreptio ſint vnum, & idem, ſi-
cut ex *Tullio*, & alijs probare ni-
titur *Menoch. de arbir. iud. lib. 2.
cent. 2. caſu* 201. ſiue obreptio ſit
expræſſio falſi, & ſubreptio taci-
turnitas veri, vt declarat *Abb. in
cap. cum dilecta num. 15. de reſcript.*
concordant omnes, & vtrumq; &
& alterutrum vitiare reſcriptum,
2 ſi quod falſo aſſeritur, aut callidè
tacetur, tale eſt, vt ex eo Superior,
aut nullatenus, aut durius conceſ-
ſiſſet *l. 2. & ibi Bar. nu. 4. & Bal. nu.
15. C. ſi contr. ius, vel vtilitat. public.
cap. dudum de elect. cap ſuper litteris
de reſcript. c. ſi motu proprio de prę
bend. in 6. cap. ad audiendam, vbi Fe-
lyn. n. 22. de reſcript. Oldrad. in conſ.
247. in 2. dub. Gemin. in conſ. 120.
col. 1. poſt Andr. in l. Imperialem col.
4. & ibi Camer. fol. 56. col. 3. & 4. in
fin. Frec. de ſubfeud. lib. 2. queſt. 26.*
Quorum aliqui, & in ſpecie *Soc-
cin. in conſ. 260 nu. 3. vol. 2. & Abb.
3 in d. cap. cum dilecta nu.* 7. declarant
id procedere magis indubitanter,
quando cognoſcitur calliditas ta-
cendi ad facilitandum: quod qui-
dem relinquitur arbitrio iudicis,
vt per *Dec. in conſ. 14; & in c. ſuper
literis n. 9. de reſcript.* & ſic proce-
dunt latè tradita per *Menoch. in d.
caſ. 201. n 9. Ann. in conſ. 38. nu. 37.
cum ſeqq. Caualc. in deciſ. 46. nu.* 82;
*& Canis, in ſuo conſ. impreſſo poſt il-
lam deciſionem.*

In caſu noſtro calliditas tacen-
di exiſtentiam fratris conuin*citur*
ſine dubio ex ſupradictis: ſed ipſa
calliditas conſideratur ex abun-
danti; nam ex omnibus Doctori-
4 bus ſupra relatis habemus, quan-
do adſit, vel non adſit calliditas,
vitiatur reſcriptum, vbi in effectu
aliquid tacetur, quod potuiſſet
conceſſionem impedire, vel ſaltim
duriorem reddere Principem ad
concedendum; & in caſu noſtro
dubitari non poteſt, quod maxi-
mæ conſiderationis apud Regem
fuiſſet nũ deceret cõcedere adeò
am-

amplam licentiam in præiuditium fratris ad quē ſolū ſpectabat ſucceſſio in omnibus feudis, prout infra fundabitur; & augetur cōſideratio ex inuolucro aſſertionis, dum aſſeritur non habere filios, ſed habere nepotes ex fratribus præmortuis, & habere ſorores, & ex illis nepotes, & neptes: ſic non modo non ſpecificans, ſed confundens intelligentiam veri ſucceſſoris, cui præiuditium inferatur, Quod quidem euenire non poterat in expræſſione fratris, qui ſolus ratione gradus proximioris, & ratione ſexus clarè, & euidenter intelligebatur, quod præferendus erat nepotibus, & ſororibus, earumq; filijs ibi expræſſis, & conſequenter intelligebatur agi tunc de præiuditio illi ſolummodo inferendo.

Nouum non eſt ex aliqua congruentia, & ex aliquis conſiderationibus aliquando aſſenſus denegari, ſicut teſtatur *Anna in alleg. 39. & in conſil. Conſtitutionem diu. mem. nu. 46. cum ſeq.* eſt enim aſſenſus mera gratia concedenda, vel deneganda ex iuſta cauſa, vt *per Andr. in cap. 1. in §. quid ergo de inueſtit. de re alien. fact. & in conſt. poſt litem, vbi Afflict. col. 8. num. 12. & in deciſ. 398. tradit Butr. in cap. bona, il primo colum. fin. de poſtulat. prælat. per tex. in c. pen. eod. tit. Cam. in cap. Imperialem fol. 13. col. 4. & fol. 30. col. 2. & fol. 44. lit. T. Lanar. in conſ. 17. num. 6.*

5 Et adhuc durius erat hoc præiuditium, dum ipſe frater maſculis carens, & de alia prole vlterius deſperatus habebat ſolum filias fæminas, & illarum natu maiorē nuptui dederat eidem Marchioni ſuo fratri; & ſecundo genitam nuptui dederat filio communis fratris præmortui, in cuius beneficium ipſe Marchio diſponere cupiebat vigore illius licentiæ, ſicut poſt obtentam licentiam cum effectu in eius beneficium diſpoſuit; Adeò quod Regi beniгniſſimo fuiſſet viſa res nimis dura, vt vellet dictus Marchio poſt ſuos dies inuidere ſuo fratri ſucceſſionem debitam quidem, ſed forte non obtinendam ſi ipſe præmoriebatur, vel certè ob ſenilem eius ætatem modico tempore fruendam, & cito recaſuram in eaſdem perſonas, in quas idem ipſe Marchio diſponere intendebat.

Eſt autem probandum, quod in caſu mortis dicti Marchionis abſque filijs, integra feudorum ſucceſſio ſpectabat ad hunc fratrem. Tum quoniam hic caſus euenit. Tum etiam quia hoc fuit ſuperius præſuppoſitum pro baſi, ac fundamento ſubreptionis ob expræſſam aliorum conſanguineorum cum taciturnitate huius fratris veri, ac legitimi, & immediatè ſucceſſoris; & quod ſorores, clarum eſt de Iure communi feudorum, & de Iure conſtitutionum, & Pragmaticarum huius Regni ratione ſexus præferri fratrem. Primo enim attenditur gradus, poſteà ſexus.

Verumtamē quia poſt gradum, & ſexum attenditur ætas: vnde inter fratres præfertur ætate maior, quæritur in caſu noſtro quid dicendum ſit, vbi ad feudalem ſucceſſionem concurrunt frater, & filius alterius fratris natu maioris, in quo articulo ſunt conſiderandi tres caſus. Primo ſi agitur de ſucceſſione aſcendentis, ſecundo ſi agitur de ſucceſſione Collateralis in feudo ātiquo; tertio ſi agitur de ſucceſſione Collateralis in feudo nouo.

Quoad Primū, Licet ille non ſit caſus noſter, eſt tamen obſeruanda illius diſcuſſio pro clariore caſus noſtri deciſione; Itaq; in eo caſu quando patruus, & nepos con-

concurrunt in ſucceſſione aſcendentis, adeò magno fuit antiquitus controuerſia tenentium pro patruo, vel pro nepote, vt non dignoſcatur vtra opinio ſit communior, prout patet ex latiſſimè relatis per *Afflict. in cap. 1. de ſucceſſ.*
6 *feud. col. 3. Tiraquel. de iur. primogẽ. quæſt. 40. Ioan. Cirier. in eod. tract. quæſt. 27. Gomeſ. ad leges Tauri in leg. 40. quæſt. 11. Couar. in lib. 3. variar. reſol. cap. 5. col. fin.* Et tenentes pro patruo vltra alia nonnulla, quæ cõſiderant, dicunt eſſe argumentum ineuitabile, quod vis repræſentationis in nepote poteſt ſupplere gradum, ſed nõ ætatem: & ſic dato quod nepos exui repræſentationis non ſit in gradu remotior, eſt ſaltim ætate minor, ideoq; præferendus eſt patruus: & tanto magis erroneo illis videtur hæc opinio extenſa etiam ad beneficium neptis ex primogenito, dato enim quod repræſentatio efficiat nepotem ex filio dici filium, tamen non poteſt efficere, vt ſit pluſquam filius, & inter filios durum eſt præferri ſexum, & ætatem.

Contrarium tamen ad beneficium nepotis, vel neptis ex primo genito in ſucceſsione aſcendentiũ firmarũt nõnulli ex vetuſtioribus recenſiti per authores prædictos; firmant verò nunc omnes recentiores, & poſt ſententiam re-
7 latam per *Afflict. in cap. 1. de natur. ſucc. feud. num. 54.* ſic paſsim iudicari videmus apud *Gramat. in deciſ. 1.* cũ alijs deciſionibus poſtea ſubſequutis, & apud Hyſpanos ſeribentes *in leg. 2. tit. 15. par. 2. & in leg. Tauri 40.* in quibus legibus hæc opinio approbatur ſicut, & hoc colligi ex noſtra *conſt. vt de ſucceſſionibus egregie animaduertit Napod. in conſuet. ſi moriatur num. 120. in fin.*

Etenim quia inter deſcendentes reſpectu ſtipitis non datur gradus remotior, ſed omnes haberi
8 vt filios, iubet *lex 12. tabularum l. liberorum in princ. & leg. filij ff. de verb. ſignif. leg.* Diuo *Marco C de quæſt.* Et parentum, & filiorum locum obtinent omnes aſcendentes, & deſcendentes vſque in infinitum §. 1. *inſtit. de nupt. vbi gloſ. in verb. infinitum, & in §. cum igitur in verb. filiorum in authen. de non elig. ſecund. nubẽt, & in §. fin. in verb. appellantur inſtit. qui dar. tut. poſſ. Bal. in leg. maximum vitium col. 1. C. de liber. præter Ancbar. in repet. c. 1. de conſt. col. penul. & fin. & late Bar. Veron. in conſ. 2. inter ciuilia*, & idem amor ſtipitis immò, & maior eſt erga vlteriores deſcendentes, in quibus magis conſeruatur perpetuitas ſicut inquit Philoſophus, & probatur *in d. l. liberorum in fin. vbi Bart. aduertit num. 2. in 4. notab.* vnde vulgo dicimus amorem deſcendere ad quod multa per *Tiraquel. de Iur. primogen. in præfat. nu. 37. cum ſeqq.* Ideirco in ſucceſsione aſcendentis prouiſio circa filium compræhendit totam lineã
9 deſcendẽtem ab illo filio, ſiue ex vi compræhenſiua ſecundum *Accurſ. & Iacob. Butrig. relatos per Bart. in d. leg. liberorum num. 9. & 10.* ſiue ob extenſionem neceſſariam ex rationis idemptitate ſecundum alios, vt ibidem per *Bart. n. 5. & 6. vbi ſub nu. 12.* firmat hoc procedere etiam in materia ſtatuaria; non quod filius prædecedens aliquod ius transmictat ad ſuos poſteros; ſed auferendo ſe de medio locus ſit nepoti; vel alio ab eo deſcendenti, qui ad ſucceſſionem aſcendentis ad quam filius vocatus fuerat, dicitur etiam vocatus ex propria perſona ordine ſucceſsiuo: ſic in terminis noſtris bene declarat *Franc. de Aret. in cõſ. 162. num. 1. in fin. & num. 2. declarat Tiraquel. in d. quæſt. 40. nu. 118.*

&

& latius declarat *Molin. de primogenit.lib.1.cap.1.num.17.poſt Paul. Caſtr.et alios* inter quos affert De*tium,qui optime loquitur in cōſ.* 498. *num.*19.*ſicut,* & *Pariſ. in conſ.* 65. *num.*17.*vol.*3.& *Roder.Suar.in leg. quoniam in prioribus ad legem Tori quaſt.*8.*num.*6.

In quam conformitatem *Napod. vbi ſupra* ponderat *Conſtit. vt de ſucceſſionibus*, & ex ea deſumit prælationem totius lineæ primogeniti in ſucceſsione aſcendentis,
10 dicitur.n.feuda tenenti filios, nepotes,& ex eis pronepotes,&vſq; in infinitū ex deſcendēti linea cuiuſcunq; ſexus debere ſuccedere. Vis eſt in illis verbis,ex *deſcendenti linea*,ex quibus *Napod.in d.conſ. ſi moriatur num* 120. in fine deſumit prælationem torius lineæ,dicens, quod ius ſtatutum inter filios feudatarij, ſtatuitur ſimiliter inter filios primogeniti ipſius feudatarij,& ſic deinceps,Nec cauilletur interpetrādo,quod idem ius erit in morte primogeniti poſtquam ipſe erit feudatarius, nam tunc ſuccederetur ipſi filio, & nihil diſponendum eſſet reſpectu patris, qui iam deceſſerat; Sed Conſtitutio diſponit de ſucceſſione patris feudatarij,& vult, vt huic feuda tenenti ſuccedant filij, vel nepotes, & cum prærogatiua ſexus,& ætatis.Certum eſt autem quod huic feuda tenenti non poteſt ſuccedere nepos,ex primogenito viuente ipſo primogenito, nec pronepos viuente nepote,ergo ſuccedit nepos,vbi præmoritur filius,& pronepos vbi præmoritur nepos,& ſic deinceps durante linea primogeniti in infinitum, ex qua linea non excluduntur fæminæ,nam dicitur cuiuſcunque ſexus cum prælatione tamen ſexus, & ætatis, & ſic optime deſumit *Napod.*quod non deuenitur ad ſecundogenitum durante linea primogeniti, ſiue in maſculis, ſiue in fęminis.

Et cum hac conſideratione tollitur illud argumentum tenentiū pro patruo: quod quidem videtur illis inſolubile,dum inquiunt, quod repræſentatio licet poſsit ſupplere gradum, non tamen poteſt ſupplere ſexum,vel ætatem, vltra quod plures fictiones in idem concurrerent contra regulam *textus in leg.*1 *C.de dot promiſſ.*
11 Nam reſpondetur, quòd in ſucceſsione aſcendentis, dum præfertur primogenitus, præfertur etiam tota eius linea,quæ virtualiter vna ſecum vocata eſt; vrget enim difficultas,quatenus proponuntur ſolummodo tres ſuccedēdi rationes;nempe gradus, ſexus, & ætatis, ſicut illas proponebat *Corn.in conſ.*199.*num* 38. *lib.* 2. *loquens in cōſtit.huius Regni*, & alij multi,dum loquūtur de concurſu aliorum inter ſe,extra concurſum lineę primogeniti:ſed quando accidit concurſus cum linea primogeniti,oportet exordiri ſucceſsionem prius ratione ipſius lineæ, & poſteà ratione gradus, ſexus,& ætatis, ſicut ex noſtra *Conſtit.docuit Napod.*& etiam de Iure communi (non afferens Napodanum) idem tradit *Ludouic. Molin. de primogen.lib.*3.*cap.*4 *num.* 14. vbi ex multis comprobat primam ſuccedendi rationem incipere à linea primogeniti, & poſtcà ſubſequi rationem gradus, tertio ſexus, & quarto ex ætate; Idemq; quoad prælationem lineæ, & proinde præferendam neptem repetit in eodem libro *cap.*6.*num.*49.& 50. *Molinam refert;*& *ſequitur Ianar. idemq; bene fundat in conſ.*1.*nu.* 62. 63.& 64. *Sed neq; Molin.* afferunt *Tiraquell.* per quem eadem doctrina pulcherrimè exornantur *in tract.de Iur.primogen.q.*40.*n.*34.*et* 36.& 37.vbi inquit nepotem dici

natũ ex Auo ſicut filium, & quod proinde (hæc ſunt verba illius) *ſi pater eſt primogenitus nepos ex eo natus eſt etiam ſuo Auo primogenitus,* & paulo poſt concludit hoc in linea deſcendenti reſpectu aſcendentis non fieri ex fictione, ſed ex veritate, quod, & bene firmauerat *Anobar. in conſ. 339. num. 7. circa finem, Caſtr. & alij, vt per Afflict. in cap. omnes filij num. 17. ſi de feud. fuer. controuer.* Et hæc quoad concurſum nepotis, & patrui in hęreditate aſcendentis.

Venio ad ſecundum Caſum. Circa concurſum nepotis, & patrui in ſucceſſione Collateralis, & proprie in ſucceſsione alicuius feudatarij tenentis feudum anti-

11 quum, qui reliquit fratrem, & reliquit filium alterius fratris præmortui natu maioris, & in hoc articulo tres, vel quatuor tenent ſimiliter pro nepote, quos refert, & ſequitur *Ann. in conſ. 125. num. 43,* ſed multo plures tenent pro fratre, conſtituendo ſpecificam differentiam, ſi agitur de ſucceſsione aſcendentium, vel collateralium, ſicut illos inferius aunotabimus; Sed prius ponderemus rationem differentię, & quomodo ipſa ratio differentiæ per *Conſtit. & per Andream.* expreſsè. proſpicitur. Eſt enim clariſsima differentia reſpectu aſcendentis, qui (vt ſupra diximus) habet affectum ad lineam primogeniti ex amore, qui deſcēdit cum deſiderio, & ſpe propagationis, vnde in feudis ſiue antiquis, ſiue nouis adeo impenſè inquit *conſtit.* vt ſuccedant nepotes, & trinepotes, & vſq; in infinitum. Sed eſt alia ſpeties dilectionis ad conſanguineos valde minor, quàm dilectio ad deſcendentes; & ſic conſtitutio incipit eo caſu aliqui reſtrictè vocando in feudo nouo ſolummodo fratrem in antiquo, ſolummodo vſq; ad filium fratris. Et inſuper quia ceſſant præfatæ conſiderationes reſpectu lineæ ex primogenito deſcendentis, ideo *Andr. in conſtit. vt de ſucceſſionibus colum. 6.* agens de alia quæſtione (quaſi loquens in re admodum clara) paucis verbis dicit, quòd primogenitura locum habet, quando ſucceditur patri, non quando fratri.

Hæc doctrina *Andreę* quatenus facit differentiam, vt locum habeat primogenitura, ſi ſucceditur

13 patri, nō autem ſi ſucceditur fratri, non poteſt intelligi quoad feuda, in quibus viuitur iure Lōgobardorum, in illis enim, & in linea deſcēdēti, & in linea collaterali ſuccedunt omnes eiuſdem gradus abſque priuilegio primogenituræ *cap. 1. de ſucceſſ. feud. cap. 1. vbi gloſ. in verb ſolus de natur. ſucceſſ. feud. cap. 1. §. His verò, vbi idem Andr. hoc declarat de gradu ſucceſſ.* Loquitur ergo in feudis, in quibus, viuitur Iure Francorum: vnde in illis locum habet primogenitura, ſed cerrè primogenitura locum habet tàm inter plures filios ſi ſucceditur patri, quàm inter plures fratres, ſi ſucceditur fratri, & vtroq; caſu ſuccedit maior natu iuxtà ætatis prærogatiuā diſpoſitam tam in *Cōſtit. vt de ſucceſſionibus,* quam *in cap. Regni, quod incipit cōſiderantes, de quo Afflict. in deciſ. 293. in fine.* Et clarum eſt quod vtraq; diſpoſitio præcedit *Andreā,* & ſi primogenitura inter fratres non ſeruarent, oporteret diuidi feudum, in quo viuitur iure frāco ſi, quod eſt impoſſibile, ſicut *Andr. ipſe docuit in cap. 1. de grad. ſucceſſ. & Camer. in cap. 1. Angnat. in 9. oppoſit. num.* 18.

Oportet ergo illum intelligi, vt non ſeruetur primogenitura (ſicut ipſe inquit) quando ſucceditur fratri, non tamen ſi ad illam ſucceſſionem concurrent duo fratres,

tres,quia tunc abſq; dubio ſeruaretur primogenitura,& ſuccederet maior natu , ſed intelligitur quando filius fratris primogeniti prædefuncti ope illius primogeniture vellet excludere patruum etiam in ſucceſſione collaterales, ſicut fundauimus , quod illum excluderet in ſucceſſione aſcendentis,& ſic *Andr.* ibi conciſè loquendo inquit,quod in ſucceſsione patris habet locum primogenitura,vt ſuccedat linea primogeniti,donec durat,ſed in ſucceſsione fratris licet ſuccedat,alter frater maior natu , qui iam dicitur primogenitus: tamen ſi iſte prædeceſsiſſet,tunc eius filij non excluderent alium fratrem defuncti tertio loco genitum : quia illa prælatio,& prerogatiua,quam habet tota linea primogeniti in ſucceſsione patris non conceditur etiam in linea Collaterali,nempè in ſucceſsione fratris,& ceſſante iſta primogenitura in tota linea, oportet,vt ſuccedat frater viuens, qui eſt gradu proximior,hoc vult *Andr.idemq. clarius repetit in cap. 1.§.his verò de grad.ſucceſs.*

Et oritur differentia ex verbis *Conſtit.vt de ſucceſſionibus*, vbi nimis clarè in linea deſcendenti præfertur tota linea in infinitum: idq; valde rationabiliter vt ſupra deduximus; vbi verò incipit loqui de Collateralibus,nō excedit filium fratris. Et ne credatur Imperatorem non cogitaſſe , quod licet vltimus moriens ſit Collateralis,tamen reſpectu primi acquirentis, cui verè ſucceditur, ſunt ſimiliter deſcendentes , vnde in feudis antiquis de communi Iure feudorum ſimiliter deſcendentes
14 ex fratre ſuccedebant in infinitum *cap. 1. de natur.ſucceſs. feud. quem tex.procedere reiectis contrarijs poſt Iacob. de Belais probat Aret. in conſ.164.col. 2. verſ.* & propter hoc. Ideo progreditur declarando,quòd in vlteriore gradu poſitis etiam in his , quę communis patris fuerunt, ſucceſſio non defertur,ſic manifeſtando etiam in feudo antiquo differentiam,ſi vltimis moriens eſt aſcendens, vel Collateralis. Vt primo caſu proſpiciatur linea,ſecundo caſu proſpiciatur gradus , ſicut declarat *Afflict.in d.cap. omnes filij num. 17.* Dum enim reſpicitur linea,quilibet in illa incluſus eſt potior, ſed dum reſpicitur gradus,licet fictio poſsit gradum approſsimare, non tamen poteſt ſuper addere aliam
15 fictionem præſertim rei non tranſmiſsibilis,qualis eſt primogenitura,ita *Loffred in conſ.14.n.47. in fi. & 48 Rub.conſ.149.num.11. Cuiac.de feud.lib.2.tit. 11 fol. 2.verſ. Item quia*.

In quam conformitatem in capitulis Honorij impreſsis in commento ad *Andr.in cap. 1. de natur. ſucceſ.feud.num. 8. circa med.lit B.* legimus appellari lineam in ſucceſsione deſcendentium , ſed vbi loquitur de filijs fratrum,non loquitur niſi de gradibus pluries exprimēdo proximitatem gradus tempore mortis quod etiam negare non audet *Aret in conſ. 162. in princ.* de quo infra loquemur. Et eſt ponderandum quod illud capitulum,cum prætuliſſet ętatē, ſi declarat non loqui de ſorore nupta in concurſu minoris in capillo , & ita etiam ſi voluiſſet,ſe declaraſſet in ea prelatione ex gradus proximitate non loqui de fratre minore in concurſu cum filio fratris maioris; Immo vocare fratres,aut filios fratris iuxta gradum proximiorem indicat fratrum filios vocari,vbi non adſunt fratres,ſic pateſaciēs inter Collaterales reſpici gradum,licet in deſcendentibus primo attenditur linea,& poſtcà gradus.

Et

Et ſic Theorica Andreę ad beneficium fratris in excluſionem filij alterius fratris in ſucceſſione Collateralis (licet contrarium ſit in ſucceſſione aſcendentis) fundatur ex conſtitutione,& ex capitulis Honorij, & ſic illum intelligunt,& ſequuntur *Ant.de Butr.in cõſ.*47.*alibi* 48.*Afflict.in Cõſtit.vt de ſucceſſionib. col.*8.*in* 8.*notab.& latius in C.omnes filij ſi de feud.fuer.contro. num.*32. Et hanc diuerſitatem inter lineam deſcendentem,& Col-
16 laterale bene explicauerat *ſub nu.* 17. vnde ſequitur quod Doctores tenentes pro nepote in ſucceſſione Aui non ſunt conſiderabiles in ſucceſſione fratris, quia mouentur ex prædilectione lineę primogeniti in ſuccesſione aſcendentis, quę non habet locum in ſucceſſione Collateralis; tenentes autem pro patruo, & rationes illorum militant ſimiliter,immò fortius in ſucceſsione Collateralis,& conſequenter opinio pro nepote in prę́ſenti caſu, in quo non agimus de ſucceſsione aſcendentis caret omnibus illorum Doctorum authoritatibus,& tenẽtes pro patruo etiam in ſucceſsione aſcendentis, qui ſunt innumeri, conualidant opinionem pro patruo in ſucceſsione Collateralis, qui eſt minus dubitabilis ad beneficium ipſius patrui.

Specificè autem pro patruo fratre defuncti ad excluſionem filij alterius fratris natu maioris vltra prædictos idem firmant, & alios
17 innumeros referunt *Lanar. in conſ.*1.*num.*66.*poſt Iacob.Cuiac. & alios, vt ibi*, Item multos refert *Franc.milan.* & ſic inquit fuiſſe deciſum *in deciſ.* 8. *num.* 197.& *in deciſ.*9. *per totam* concurrit *Cumia*, afferens etiam multos *in c. ſi aliquem in verb. gradu num.*72.*& iterum num.*102.*&* 103.*cum ſeqq.* & ibidem *Cãnet.in cap.incip. An filius fol.mihi* 285. nec dicatur, quod ſunt ſiculi:nam quoad hoc eadem eſt diſpoſitio *cap. ſi aliquem cum noſtra conſtitutione* ſicut ſe declarat *Cannet.in d.cap.in princ. &* omnes loquuntur genericè de Iure; Adcò quod aduerſus tot viros,& adeo inſignes non poteſt pręualere authoritas trium,vel quatuor, quos affert de *Anna in conſ.* 125. *num.*43. preſertim quia *Soccin.* eadem dicit in ſubſtantia,quę ſuus pręceptor,*Arct.in conſ.* 162. quibus ſufficienter reſpondet Cannet. vbi ſupra, & nos etiam infra reſpondebimus. *Intrigliola* nihil noui affert,*Tiraquel.articulum non diſputat.Anna ipſe* non affert aliud, nec cõſiderat differentiam linearum, & paulo poſt abſq; fundamento idem firmat in feudo nouo,vbi eſt ratio diuerſiſsima,prout in tertio caſu.

Et ad quęſtionem Collateralis miſcet,ſi venit ad participandum, vel ad excludendum,in quo adeſt differentia maxima, nam vbi lex facit filium repręſentare patrem, vt concurrat cum patruo, mota fuit quadam æquitate ad participandum rei diuiſibilis,vt per *Gramat. in deciſ.* 1. *num.* 6. Sed in re indiuiſibili,in qua oportet vnum ſuccedere,tunc ęquitas fictionis verteretur ad iniquitatem excludendo proximiorem: vnde oportet attendere gradum ex verita-
18 te,vt per *Fulgoſ.in conſ* 12.& ceſſante illa prædilectione lineę in ſuccéſsione aſcendentis,rationabilius eſt,vt ſuccedat frater, qui eſt maior ætate,& reperitur proximior ex veritate,& nõ ex fictione, ſicut hęc colligũtur ex *Anchárano, Caſtrenſ. & Afflict. in d.n.*17. 31.32.*&* 33. *& tradit Cuiac. de feud.lib.*2.*cap.*11.*ſub rubr. de grad. ſucced.in feud fol.*2.*verſ.Ius enim tradit etiam Alex.in conſ.*123.*col.*2. *in verſ. benefacit vol.* 1. vbi inquit

poſſe

poſſe admicti ad partem,non autem ſi oporteret habere totum,& latius *Afflict.in c.1.de ſucceſ. feud. col.21.in 20.arg.& col.25.in 3.* fallent,& vterq; ſubdit aliud eſſe in linea deſcendente, ſicut & *Corn.* bene loquens in *conſ.* 199. *vol.*2. *num.*46 *in fin. & 47. & late Cannet. cum multis ad hoc allatis in cap.ſi aliquem in c.incipien.* An *filius nu.* 17. *fol.mihi* 285.

Inſuper *Anna* vult euadere *deciſionem milanenſis*,proponendo differentiam inter feudum hæreditarium,vel ex pacto, quę differentia operatur circa modum ſuccedendi ſimpliciter, vel cum qualitate hęreditaria, non autem circa ipſam ſucceſsionem, quę vtroq; caſu eodē modo habetur à primo acquirente, vt ſupra diximus. Et deniq; affert multos loquentes in linea deſcendente, quos libenter admiſimus: ſed vis eſt in differētia linęę,vt ſupra fundauimus; & ſic *Cumi.in cap ſi aliquem in verb.gradu num.* 72. huic differentiæ inniti profitetur poſt *Afflict.qui in d.* §. *omnes filij affert* etiam *Angelum*, & ſpecificè facit differentiam ſi ſumus in ſucceſſione Aui,vel fratris, quam differentiam expreſſè repetit *in cap.1.de ſucceſ. feud. col.* 25. *verſ. tertio fallit.*

Dixi quod ad *Aret.* ſufficienter reſpondet *Cann.* ſed vltra illum aduerto,quod Aret.multum ſe fundat in argumento à ſimili, nempè quod de Iure communi in
19 allodijs non modo frater vtrinq; coniunctus, ſed etiam eius filius excludit patruum veniēte ex vno latere,ſed benè reſpondet *Dec.in conſ.*443.*num.*30. quòd ius competens ob coniunctionē ex vtroque latere eodē modo ſpectat ad deſcendentes,qui neceſſario ſunt ſimiliter coniuncti ex vtroq; latere; ſed Ius primogenituræ poſt perſonale, & extinguitur cum perſona,ſicut fundauerat *ſub nu.* 28. poſteà ipſe *Aret.* non reſpondet ad capitulum Honorij ſupra relatum, quod valde ſtringit, & reſponſiones ad alia obiecta pro patruo magis rēdunt ad incluſionem nepotis in ſucceſſione deſcēdētiū,quod nos admiſimus.Et deniq; ponderat *conſtitutionem vt de ſucceſſionibus*, ex cuius verbis deſumit pręlationem nepotis in ſucceſsione Aui,& optimè loquitur, ſubdit autem, quod ex idemptitate rationis idem dicendum eſt in ſucceſſionę fratris,& in hoc neque ratio eſt eadem,ſed longe diuerſa vt ſupra deduximus: neq; hoc dicere poſſumus contra autoritatem duorum luminum Iuris Regni,dum *Napod ex ea Cōſtitutione* deſumit pręlationem linęę primogeniti in deſcendentibus,& *And.* exinde etiam illam expreſsè denegat in linea Collaterali.

Progreditur *Afflict. vbi ſupra* dicens adeſſe quaſdam declaratorias Reginæ Ioannæ,& potuiſſet dicere Reginarum,quia vtraq; ſic declarauit, ſed in linea deſcēdente, vt ipſe teſtatur *in c.* 1. *de natur. ſucceſ.feud.num.* 54.*in fin.& Gram. in deciſ.*1.*num.*29. dicit adeſſe ſententiam Roberti,& non exprimit quam ſententiam; vnde ſi intelligit de ſententia pro ſe lata in ſucceſsione Regni, illa fauet patruo, ſed illa non vtimur, quia contrarium eſt verius in linea deſcēdente,ſi loquitur de ſententia, quam fecit ipſe Rex in cauſa dominorum de Sācto Seuerino, illa fuit in ſucceſsione Aui,ſicut legimus apud *Oldrad.in conſ.*224. & ſimiliter in ſucceſsione Aui fuit ſētentia Dominorum de Spinellis, ad beneficium nepotis, immò, & etiam ad beneficium neptis iudicauit Ferdinandus Rex in anno 1480. ſicut hæc omnia referunt

Afflict.

Aſſlict. & Gramat. in locis prædictis:
Quæ omnia admictimus in linea
deſcendente. Dicit tandem ſe ibi
non decidere, ſed ſuffieit in duo-
bus alijs locis ſupra relatis diſpu-
taſſe, & ſic decidiſſe in linea Col-
laterali cũ expræſſa diſtinctione,
& declaratione in contrarium,
quando ſumus in linea deſcendē-
te: Idq; ſub clypeo *Andreę de Iſer.*
in duobus locis cum alijs autho-
ribus ſupradictis, & cum adeò vi-
uis rationibus ponderatis.

Venio ad tertium Caſum: Quā-
do agitur de ſucceſsione fratris
in feudo nouo, & certè caſus iſte
20 ad beneficium fratris cōtra filium
alterius fratris omnem diſputa-
tionem euadit. Siquidem dum
clarum eſt in linea Collaterali nō
dari prerogatiuam (quod intelli-
gitur in deſcendentibus à fratre,
vt iam demonſtrauimus) ſed at-
tendi gradum non poteſt *Aret.* &
ſiquis alius ſecum ſentit ad bene-
ficium filij fratris alio modo ſal-
uari niſi ponderando, quod cum
feudum (ſicut inquit *Bart.* cui ſe
fundat *Aret.*) habeatur à conce-
dente, qui proſpexit primo con-
ceſsionarium, & reliquos ordine
ſucceſsiuo: vnde ſemper ſuccedi-
tur primo acquirenti, ſiuè ſimpli-
citer, ſiue cum qualitate hęredita-
ria, vt ſupra diximus: hinc fit, vt
licet vltimus moriens ſit Collate-
ralis, tamē ſucceſſor reſpectu pri-
mi acquirētis cui ſucceditur eſt
deſcendens, vt ſic ad beneficium
filii fratris iam tenentis locum
primogeniti poſsint etiam in ſuc-
ceſsione fraterna applicari illi-
met termini qui procedunt ad
beneficium lineę primogeniti in
ſucceſsione Aui, aut alterius aſcē-
dentis ſic intelligit, & diſtinguit
*Camer in cap. 1. Ai agnat. in nona
oppoſit. num.* 18. Quam quidem ra-
tionem tangit etiam *Iacob. Cuiac.
de feud. lib. 1. cap. 18. ſub rubr. qua-
lit. nepos, vel patruus ſucced. in feud.*
& hęc intelligētia videtur adiuua-
ri ab ipſa conſtitutione, in qua
dum in feudo nouo admictitur ex
linea Collateralis ſolūmodo fra-
ter, & in feudo antiquo admictitur
etiam fratris filius, idemq; am-
plioribus verbis repetitur in di-
ctis capitulis Honorii oportet hoc
fieri reſpiciendo primum acquirē-
tem, à quo hic deſcendit, & eius
reſpectu eſt etiam in linea deſcen-
dente; Sed ſi acquirens fuit idem
frater quamtumuis ex gratiis pro-
rogetur ſucceſsio ad filios, & de-
ſcendentes ex altero fratre nun-
quam ille filius, aliuſue deſcēdens
ex fratre habere poterit feudum
niſi ex linea Collaterali. Et in
caſu noſtro ſumus in feudo no-
uo empto, & acquiſito ab eo-
dem Marchione fratre, & auun-
culo cōcurrentium, & ſic ceſſat
diſputatio.

Item nimis conſiderandum eſt
in caſu noſtro, quod vigore *conſti-
tutionis in* feudo nouo ſuccedebat
21 frater, ſed non filius fratris, quod
ſi Imperator exiſtimaſſet tanti fa-
ciēdum eſſe filium fratris primo-
geniti, vt poſſet excludere perſo-
nam ſecundo geniti, non eſt veri-
ſimile, vt illum non admiſiſſet
admittendo alium, qui ab ipſo ex-
cluderetur, præſertim admictendo
etiam fratrem vterinum, *qui*
eſt alterius ſanguinis, ſicut *illa*
verba ſiue ex utroq; parente, ſiue
ex altero, intelligit ibi *And. col.* 5.
Loffred. Cannet. & alii, vt per *Ca-
mer. in conſ. impreſſo poſt opus ipſius
Cannetij*; & tamen non admictit
filium fratris, adeò reſpuit gra-
dum vlteriorem. Poſt modum
verò dum forma inueſtiturę pro
hęredibus ex corpore excludebat
omnes præter deſcendentes, cepit
Rex Catholicus pro ſua benigni-
tate ampliare ſucceſsionem: & in
anno 1561. admiſit fratrem cum
aliqui-

Digitized by Google

aliquibus circumſtantijs,& poſteà in anno 1568. ſimpliciter,vt in tit. de feud.in pragm.18.& 22;nec tamen admictebat filium fratris primogeniti,licet de hoc ſupplicaretur in illo anno 1568;*vt in d.Prag.* 22.& ſic viget eadem conſideratio,quam diximus reſpectu conſtitutionis.Sed cum in hoc benignitas Regia non acquieuerit, prorogauit vlterius ſucceſſionem in anno 1581.ad fratrum,ſororumq; filios in pragm.24.& tandem in anno 1589.prorogatur etiam ad fratres vterinos,vt *in Pragm.*27.

Ex quo facto vltra prædictam conſiderationem emergunt aliæ duæ concluſiones, valdè rationa-
22 biles,quarum altera eſt, quod dū in linea Collaterali repræſentatio gradus proximioris poteſt operari concurſum cum alio eiuſdem gradus non autem illius excluſionem,ſicut latè fundauimus : & ſic hæc procedunt in illis terminis,in quibus eodem iure admictuntur fratres,& filius fratris, multo magis idem erit apud nos dum in Regno admictebatur frater, non autem filius fratris, donec gratia fuit multo poſt prorogata,ideſt vlterius,vel vltra metam extenſa,ſicut legitur in d. Prag. 22. (*que la gratia de ſucceder Hermano y Hermana ſe extienda al Sobrino y Sobrina*)habeat ergo locum extentio, quando oportet extendere,& prorogare, non autem quando adeſt frater,qui,& primitus ſuccedebat; præſertim, quia eſt petitio in comitijs generalibus, et gratiæ non petuntur ab vniuerſo Regno pro beneficio alicuius perſonæ particularis, & multo minus pro perſona incerta; Petitur autem extenſio ad bonum publicum pro conſeruandis bonis in Regnicolis, vt fratre deficiente, non ita præſens ſit deuolutio,dum ſuccedit etiam filius fratris, non autem intereſt Regni, vt frater excludatur à remotiore.

Et hinc alia inſurgit concluſio, quod Rex prorogans ſucceſſionē in caſu deficientiæ primi gradus elargitur de proprio remittēs feudum, quod ad ſe iam deuolueretur, & hic eſt effectus Regiæ benignitatis,& munificentiæ. E contra verò ſic extendere ad filium fratris, vt excludat fratrem, qui iam ſuccedebat,neq;Regnum decebat hoc petere,neq; iudicatur Regem ſic conceſſiſſe cum præiuditio alterius ex vulgata regula *tex. in l.* 2. *§. meritò, & §. ſiquis à*
23 *Principe ff. ne quid in loc. public.* Et hæc eſt ſolida ratio obquam S.C. iudicauit pro filio fratris contra fratrem vterinum, vt per *Ann.in conſ.*125.*in fine*, qui frater ſine dubio ex conſtitutione præfertur filio fratris conſanguinei , Immo in feudo antiquo, & in feudo nouo ille ſuccedit, & hic non ſuccedit,& ſic fuit caſus fortior, quā caſus noſter;ſed cum alia deducta per ipſum de Anna remaneant reſoluta ex ſuperius annotatis , ſequitur vt S.C. proſpexerit admiſſioni ipſius vterini poſt admiſſionem filij fratris in cuius præiuditium non operatur gratia ſubſequens. Ex quibus omnibus concludendum eſt fratrem iſtius Marchionis admictendum eſſe &c.

SVMMARIVM.

1 *Feudi diſpoſtio diſtractio, & commercium ſine aſſenſu probibita eſt, & quid in demanialibus parum vtilib.n.*2.3.4.*&* 5.
6 *Poſſidentis conditio melior eſt.*
7 *Aſſenſus preſumptus, quę requirat.*
8 *Clauſula ſaluo Iure tertij ſubintelligitur in priuilegijs.*
9 *Clauſula ex certa ſcientia , & plenitudine poteſtatis quid operetur.*
10 *Praſcriptio ſemel in terrupta amplius*

Aa

plius continuari non poteſt.

ARGVMENTVM.

De reintegratione corporum feudalium nulliter diſtractorum, & de præſcriptione in feudis.

CONSVLTATIO XXVIII

DVm Homines Terræ Sancti Marci de Cauotis ſuper reintegratione feudalium corporum dictæ Terræ iam conceſſę Don Marcello Cauanilia Marchioni, cuius partes tuemur dominij quęſtionem refricare intẽdunt plura eis obſtare demonſtrabimus, quæ facto prius relato, patebunt.

Io: de Dragone anno 1354. cum eſſet vtilis dominus Terræ Sancti Seuerij cupiens, vt habitaretur quædam terra ſita in dixtrictu Sancti Seuerij nominato Sancto Marco plures immunitates conceſſit hominibus habitare volentibus, & præciſe cõceſſit vnicuiq; tot coſcinas hoc eſt ſalmas terrarum demanialiũ, atq. culturã pro certa mercede ſeptem denariorum pro qualibet coſcina cum multis alijs pactis, cuius conceſſionis vigore, & ſi per ſpatium 53. annorum poſſederint, in anno 1407. Rex Ladiſlaus vẽdẽdo Terram Sancti Marci (Terra n. Sancti Seueri ob rebellionem, & deſtructa, & aperta Curiæ erat) Chriſtophoro Gaetano Fundorum Comiti reuocauit expreſſe omnes alienationes, & conceſſiones corporum factas per retro Reges, & per vtiles dominos, cuius reuocationis vigore, & ob alias cauſas in anno 1554. Marchio Don Marcellus per ſententiam S.C. reintegratus fuit ad corpora prædicta, & corroborate fuit ſententia per tranſactionem initam inter olim poſſeſſores, et pręfatum Don Marcellum Marchionem dictæ Terræ.

Sed, vt oſtendamus nullum ius hominibus prædictis competere illud in primis aduertendum eſt, quod conceſſio facta per Io. de Dragone ſine regio aſſenſu nulla, atq; prorſus inualida iudicari deber, nam omnis actus, omnis diſpoſitio, omne commercium, om-
1 nis dixtractio feudi prohibiti ſunt *vt in l. Imperialẽ de probib. alien. per Fridericũ*, quæ communis diſpoſitio confirmata eſt in Regno Siciliæ per *conſtitut. incip. conſtitutionẽ diuę memorię*, & quamuis demanialia parum vtilia. (Sicut, & excadentialia ſolita concedi teſte
2 *Camer in l. Imperialem. fol. 4. lit. P*) poſſint concedi ſine aſſenſu per *tex. expreſſum in c. 1. S. donari qualiter olim feud. pot. alien* cui opinioni ſubſcribit *Affl. in d. 129. num 14. & Iſern. in conſt. conſtitutionem in verbo minuendis*, tamen hoc procedit, quando concederentur res ſteriles ad cultura quando concederentur res parum vtiles, item quando concederetur; ad certum
3 panem fructuum, quod aduertendum eſt, nam in hoc conſiſtit maxima differentia, itidem quando conceſſio eſſet ſine fraude, ita deciſum refert *Affl. in d. d. 129. nu. 14.* vbi negat expreſſe poſſe fieri conceſſionem in pecunia, & dicit eam tantum conceſſionem demanialium poſſe procedere ſine aſſenſu, quãdo ſcilicet cõcederetur res in cultu, & ſterilis, & *Camer. fol 4. lit. P.* permiſſam dicit conceſſionem
4 demanialium ſi ſint parum vtilia, & conceſsio tendat in vtilitatem feudi, & fiat pro portione debita fructuum. Confirmat hoc *Iſern. in c. 1.*

c. 1. in fin. an ille qui interfecit fratr. D. ſui, & magis expreſſe *in c. 1. nu. 8. de cap. corr.* vbi negat conceſsionem in pecunia. Et in modica portione ex cuius modicitate pſumi poſſet fraus, patet igitur quatuor requiri copulatiua, quæ ſingula deficiunt in caſu noſtro. res. n. conceſſæ erant cultæ, & fertiles, conceſsio erat facta in pecunia, res conceſſę erãt non modicæ, & parã vtiles, ſed maximæ, & vtiliſsimæ (excedunt. n. ſex mille modiorũ terrarũ, & poſtremo maxima lęſio interfuit, & fraus in viliſsima
5 mercede, & quamuis *Iſern. in conſt. conſtitutionem in verbo minuendis* dicere videatur poſſe procedere conceſſionem in pecunia, hoc ibi impreſſorum errori accidiſſe arbitrandum eſt cum in duobus locis ſupracitatis expreſſe neget in pecuia.

Conſtito igitur conceſsionem ſine aſſenſu non potuiſſe procedere, poſſet pro parte aduerſa opponi nobis, quod pro vtraque parte peccatum eſt, & vtraque pars delictum commiſsit aduerſus conſtitutionem regni prohibentem alienationem, vnde vindicaret ſibi locum diſpoſitio *l. auuncu-*
6 *lo ff. de cond. ſine cauſa*. Perquam in pari delicto melior eſt conditio poſsidentis, & ſic inferi poſſet, quod poſt conceſsionem factam per Io: de Dragone nullum ius ei competijſſet, vel alijs ab eo cauſa habentibus ad reintegrationem feudi.

Tamen ſi recte perpendatur pręſens factum retorquetur ſupradictum argumẽtũ contra partem, nã hodie Marchio reintegratus poſſidet, & abſolutus reperitur de delicto Io: predeceſſoris per conceſſionem, & venditionem factam per Regem Ladiſlaum.

7 Nec poterit ſe tueri pars aduerſa exceptione præſcriptionis, & præſumpto aſſenſu de quo in *cap. ſi quis per triginta ſi de feud. def. militis* cum tria requiſita in præſumpto aſſenſu deficiant. ſ. poſſeſſio. Allegatio tituli, & præſtatio ſeruitij de quibus *Affl. in d. 324.* deficit enim poſſeſſio, nam ab anno 1354. quò tẽpore facta fuit cõceſſio vſq; ad ann. 1407. quo tempore reuocata fuit per Regem Ladiſlaum cucurrerunt anni 53. non cẽtum, prout requiruntur in præſumptione aſſenſus, contra directũ dominum, ut habemus in *conſtitutione quadragennaiem*.

Non enim poterit dicere pars aduerſa, quod hęc pręſcriptio perficiatur ſpatio 30. annorum tanquam tendens in damnum baronis. Nam etſi tendat in damnum
8 baronis tendit etiam in damnum Regis in caſu aperturæ feudi, item in præſtatione ſubſidiorum, & releuiorum, & in cęteris hoc expreſſe habetur in *conſt. conſuetudinem prauam*, & ideo centum anni requiruntur.

Et ex facto patet, vt diximus deficere iſtud tempus centum annorum nam cũ per venditionem factam à Rege Ladiſlao reuocatę ſint ex certa ſcientia, & plenitudine poteſtatis omnis alienationes, & conceſſiones factę tam per retro Reges, quam per Barones continebitur, & illa facta per Io. de Dragone de qua eſt quæſtio, & licet in
9 priuilegijs ſemper intelligatur appoſita clauſula ſaluo iure tertij per *Bal. in l. pen. circa med. verſ. ex his conclude C. de bon. quęlib. Brun. conſ. 13. & Pariſ. conſ. 5. nu. 26. vol. 1.* tamen cum multum ius ſit acquiſitum hominibus cõceſſionariis ob aſſenſus defectum nõ poterũt ſupradictis iuribus tueri, tantomagis cum in venditione facta per Ladislaum Regem adſit reuocatoria cũ clauſula ex certa ſciẽtia, & ple-
10 nitudine poteſtatis quorũ vigore

non ſolum ius tertij, ſed regale ſeruitium diminuitur *Pariſ. de Put. de ſindic.cap.quia ſæpe nu.* 78.*fol.*22. & amplius clauſulæ prędictæ operari debent circa conceſſionem, cui ſunt additæ *Alex.Raudenſis de analogis lib.*1.*c.*21.*nu.*36. at ſi non operarentur cõtra eos quibus ius eſt quęſitum fruſtratoria eſſent.

Vnde ſemel interrupta pręſcriptio per interruptionem tituli, atque poſſeſſionis non poterit amplius continuari *Iaſum in l. bis qui*
11 *pro emptore n.*5.*ff.de vſucap.* Et tãto minus nec continuabitur Chriſtophoro Gaetano, qui non vt hæres ſucceſſit. Sed titulo particulari ex vẽditione, quã vẽditionẽ præceſſit rebellio per quam omnia iura reintegrata fuere domino mediato, & ſic ceſſauit in totum incepta præſcriptio.

Quod etiam ex eo patet, nam nos nõ ſumus in hoc caſu in puris terminis pręſcriptionis, ſed in pręſumptione aſſenſus, quę pręſumptio in anno 1407.

Ceſſat in Rege Ladiſlao, qui expræſſe reuocauit alienationis, & ſic ceſſat præſumptio in caſu certo *vt in d.l.*

Inſuper, vt ex facto patet in anno 1500. ob rebellionẽ Comitis, N. & ſic ob deuolutionẽ dictæ terræ, quæ aperta fuit Regi omnis præſcriptio ab anno 1407. prætenſa interrupta fuit,

Ex quibus omnibus patet exceptionẽ præſcriptionis partẽ aduerſam iuuari nõ poſſe quapropter plures ſententias, & poſtremò per ſentẽtiam S.C. anno 1554. Don Marcellus fuit reintegratus, & corpora in actis deducta fuerunt reintegrata ad feudum vna cum condemnationem poſſeſſorum ad fructus liquidandos.

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus in feudalibus ſtrictiſſimi iuris ſunt.*

2 *Aſſenſus circa feudalia cum in ſola voluntate conſiſtant indiuidua dicuntur.*

3 *Vtile per inutile vitiatur in feudis in materia aſſenſus, & n.*14.

4 *Feudalis contractus vitiatur in totum ob difformitatem aſſenſus, & n.*7. *&* 8. *&* 13.

5 *Subreptio, & mendacium efficiunt, vt impetrata non iuuent.*

6 *Feudale ſeruitium non haberi diminutum Domini intereſt.*

9 *Expreſſio vnius eſt excluſio alterius.*

10 *Feudi alienatio in totum corruit ſi qualitas prohibita addatur, & num.*11.

12 *Refutatio feudi in proximè immediatè ſucceſſurum valet ſine aſſenſu. Sed ſi in ea addatur qualitas ſiue fiat reſeruato vſufructu in totum corruit.*

15 *Aſſenſus expeditus in forma ſpecifica habet tacitam reuocationem ſi actus non celebretur ſub illa forma.*

16 *Regula, quod potui nolui, quod volui adimplere nequiui quò caſu ſit applicanda.*

ARGVMENTVM.

Feudalis contractus per quamcumq; aſſenſus difformitatem ab eo in totum corruit.

CONSVLTATIO XXIX

PEr infraſcriptas concluſiones fundatur contractum, de quo eſt quæſtio, inualidũ eſſe ex difformitate aſſenſus, eiuſq; inualiditate, vt clarè, facto prius relato, oſtendetur.

Vendidit Iulius de Sindico Patritius

tritius Beneuentanus feudum
duobus inſolidum, v3. Iulio Ab-
bamũdo,& Pernæ de ventru eius
matri, vigore aſſenſus impetra-
ti, In quò de vendendo Iulio tan-
tum ſupplicatum erat, & conſen-
ſum, Perna autem nullatenus fuit
nominata, nec expreſſa.

Primò veriſſima eſt illa ſenten-
tia, quod aſſenſus eſt, nedùm ſtri-
cti, ſed ſtrictiſſimi iuris, *Iſern. in l.*
1 *Imperialem, in principio, vbi Camer.*
fol. 44. lit. E. de prohib. feud. alien. per
Fred. & ideo non fit in eo extenſio
de perſona ad perſonã, de contra-
ctu ad contractũ *l ſicut, §. debitor, l.*
vltimo, ff. quib. mod. pign. vel hypo. ſol-
uitur, idem Iſer. loco citato in princ.
vbi Camer. latius fol. 41. lit. R. verſ.
quoniam perſpicuum eſt, & fol. 42.
lit. L. & fo. 44 lit. D.

Secundo aſſenſus conſiſtit in
ſola voluntate, quæ indiuidua eſt,
& per hoc efficitur aſſenſus indi-
uiduus, dicit hoc expreſsè *de Pon-*
te in conſ. 67. nu. 17. vbi allegat *Ca-*
2 *mer. fol. 59. lit. B.* & expreſſiùs *de*
Francb. in dec. 126. nu. 2. vndè, cùm
ſit indiuiduus, vel ſubſtinetur in
totũ, vel in totũ vitiabitur, at non
ſubſtinetur, neq; operatur, in con-
tractu quò ad perſonam non ex-
preſſam, ergo in totum vitiatur.

Tertio in materia alienationis
feudi, loquendo de aſſenſu, vtile
per inutile vitiatur dixit hoc in
pluribus locis *Camer. v3. in fol. 32.*
lit. N. Et ita, teſtando de communi,
dicit eſſe iudicandum *fol. 33 littera*
3 *A. & littera C. verſ & ratio omnium,*
vndè vtilis alienatio in perſonam
nominati, vitiabitur per inutilem
in perſonam non nominati, *Loffr.*
conſ. 9. nu. 18.

Quarto quælibet qualitas ad-
dita, vel diminuta in contractu,
perquam dicatur contractus dif-
formis ab aſſenſu, vitiat vtrunq; in
totum, *Camer. fol. 33 littera B* & ra-
tionem, qua mouentur Doctores
refert ad verbum *de Francb. in al-*
4 *leg. deciſ. 126. nu. 2;* quòd indiuidui-
tas contractus, & aſſenſus, qui vt-
potè, vnum, & idem ex contrahen-
tium ſcilicet Domini conceden-
tis, & conceſſionarij voluntate,
efficit, vt qualitas addita vni eorũ,
non communicata alteri vitiat
vtrunq; ſequitur *de Ponte in conſ.*
10. n. 12. vbi refert regulam, quod
in correſpectiuis vnum ſine alte-
ro corruit, vndè venditio, factam
non nominato in aſſenſu, tanquã
qualitas addita aſſenſui vitiat v-
trunq; & ad hoc adduco illa verba
Camerarij fo. 58 lit. L. dicẽtis, quod
adeò contractus, & aſſenſus con-
formes eſſe debent, vt ſicut canis
leporis pedes perſequitur, ita con-
trahentes aſſenſus verba attende-
re debent.

Quinto mendacium, & ſubreptio ef-
ficiunt, vt impetrata non iuuent,
vulg. c. ex literis, & c. cùm dilecta, de
5 *reſcriptis,* quod etiam procedit tũc,
maximè in feudis, quando id tace-
tur, quod ſi expoſitum eſſet, aut
Dominus non conceſſiſſet, aut dif-
ficiliùs conceſſiſſet.

At ſi Regi expoſitũ eſſet, quod duo-
bus venditio facienda erat, certò
certiùs negaſſet, cùm intereſt Do-
mini habere diminutum, & diui-
6 ſum ſeruitium. *Cap. in l. Imperia-*
lem in gloſ. prima in verſ. Tertia cõ-
cluſio, Freccia de ſubfeud. par. 2. q. 6.
Iſer. in c. 1. §. hoc quoque verſ. & olim
de ſucceſſ. feudi, ergo aſſenſus ſub-
reptitius non opitulatur.

Sexto *Freccia in 2. Parte q. 6.* de
ſubfeudis, tangens queſtionem in
terminis, nùm, ſi petitus ſit aſſen-
ſus pro venditione facienda vni,
7 & poſtea vendatur duobus, valeat
actus? dicit in totum coruere, &
allegat *Iſer. in d l. imperialem, in*
princ. nu. 4.

Septimo ſi aſſentitum eſt pro

Titio

Titio nõ valet venditio ſi fiat ſem-
pronio, hæc eſt communis opinio
gloſa in l Imperialem in 5. pramiſſo,
8 *de prob feud.alien.vbi Iſern.nu.4.& Iacob.de Beluiſ. Aluarot.nu.7. Luc.de Penn.in l.ſi quando, C.de bon. vacan. lib. 10. Capic.in d.l.Imperialẽ,et in in ueſt.in verſ.feud.aſſenſus in verſ effe-ctus verſ.& aſſenſus praſtit. Camer. fol.41.verſ. bis itaq; & fol.44. lit.O.* & ratio illa eſt,nam,cùm vnum eſt expræſſum, aliud eſt excluſum. *l.*
9 *cùm Pretor de iudic.* & ſaltèm voluntas Domini offenderetur per extenſionem *l.vlt.de vſu, & habit. Camer.fol. 41. littera R.quẽ ſequitur Iſern.* & dicit in materia aſſenſus potiſſimum eſſe intereſſe voluntatis *fol.54.lit.H.*

Octauo adducitur *tex.c.1.§.profecto de leg corr.in 2. lectu.* vbi diſponitur, quod in totum vitietur alienatio feudi, ſi addatur qualitas prohibita, & quod hæc ſit cõ-
10 munis opinio, & verior, patet ex authoritate Doctorum grauiſſimorum, qui eam ſecuti ſunt, cuiuſmodi fuit *Iſernia in d.§ profecto, Camer.in l.Imperialem fol. 32.lit.P.* dicit hunc eſſe rectum ſenſum dicti *§.profecto,& fol.33.lit.A.* dicit ita eſſe iudicandũ *Loffred. conſ.3.n.32. & 36.Io.Vinc.de Anna alleg. 9.* vbi quod contractus ſit indiuiduus, & habet locum regula, quod vtile per inutile vitietur in feudis, & nouiſſimè de *Ponte conſ. 3. nu. 59.*
11 hæc autem opinio optima ratione comprobatur, nam, qui, vltrà poteſtatem à lege tributam operatur contendit legem, & ideo lex operationi repugnat in totum, & aufert in totum, hoc probat *tex.in cap.dudum de reb. Eccleſ. non alien.latè Iaſon. in auth., qui rem de Sacroſanct. Eccleſ.*

Nono adducitur in ſimili, quod refutatio, quæ in proximè ſucceſſurum valet ſine aſſenſu, *cap. 1. §. etſi libellũ de alien.feud.pat.* Si addatur qualitas, & fiat reſeruato vſufructu, vtrunque corruit, *Loffr.latè*
12 *in conſ. 3. Can in cap. volentes fol. 57.* & de communi teſtatur *Fabius de Anna conſ. 46.num.4.*

Decimo aſſẽſus impetratus in vẽditione qui nõ extẽditur ad pactũ de retrouendendo ſi addatur tale pactũ non ſubſtinetur, nec quò ad
13 venditionem ſimplicem, ſed vitiatur in totum, *Cam. fol.59. littera B. de Franch. deciſ. 126. de Ponte conſ. 10. num. 12.*

Vndecimo *Loffred. conſil. 9. num.17.* in ſpecie dicit, vtile per inutile vitiari quando apponeretur pactum, per quod ad feudi diuiſionem deueniretur, allegat *Bar.in vulg.l.grege. §. illud de fide-*
14 *iuſſ.* At huiuſmodi pactum appoſitum eſt in venditione imò tota venditio tẽdit ad diuiſionẽ feudi, ergo &c. Quòd autẽ tendat ad diuiſionem, Patet ex eo, nam, cùm duo domini inſolidum vnius rei eſſe non poſſunt *vulg l. ſi vt certo. §. duobus vehiculum ff. commod.* ſequitur, vt vnuſquiſque ſit Dominus medietatis, vnde vtile in perſonam nominati, vitiatur per inutile non nominati.

Duodecimo aſſẽſus in præſenti facto eſt expeditus pro venditione facienda Iulio, & ſic paſſiuè, & in forma ſpecifica, at aſſenſus expeditus in forma ſpecifica habet tacitam reuocationem ſi actus non celebretur ſub illa for-
15 ma hæc fuit doctr. *Afflict. in l.imperialem 12.not p.col.* & hinc notabiliter dixit *Ang.in l.ſicut §.debitor ff.quib.mod.pign.vel hyp.ſolu.* quod aſſenſus impetratus ſuper venditione facienda per centum non valet ſi vẽditio fiat pro quinquaginta, ergo nullus eſt aſſenſus.

Decimotertio, contractus pręſens, non ſolum eſt nullus propter aſſenſum, qui non operatur, ſed eſt nullus de per ſe, nam vo-

luerunt

luerunt contrahentes,vt duo Do-
mini efficerẽtur inſolidum, & hæc
fuit eorum voluntas indiuidua de
qua *de Franch.in deciſ.*126. *nu.*2.&
16 noluerunt vnum fieri ſine alio,
Hæç ſunt verba *Camerarij fo.*33.
litt D.verſ.& inter quatuor, vbi al-
legat *tex.in l.pedius de recept.arbitr.*
At hoc eſſe non potuit, quia feu-
da ſunt indiuiſibilia, ergo contra-
ctus nullus eſt, circumſcripta in-
ualiditate aſſenſus.

Ex prænarratis,concludendum
puto,vt nulla declarata venditio-
ne ex inualiditate contractus, &
aſſenſus, reintegretur Portia de
Sindico venditoris filia, ac hæres
in poſſeſſionem feudi in actis de-
ducti,& hanc eſſe ſeutentiam am-
plexaturos iuſtiſſimos Iudices ſpe-
ro.

SVMMARIVM.

1 *Paragium in Regno eſt ſubrogatum loco legitimæ,& quantum ſit nu.*2.

3 *Actio ad Feudum eſt Feudalis, & an de ea diſponi poſsit in feminam, ſiue ſecundogenitum,& nu.*4.*&* 5.

6 *Fiſcus ſuccedens in feudo ob lineam finitam tenetur vti heres ad onera defuncti,& nu.*7.8.*&* 9.

10 *Actio hæredis per aditionem confunditur,quod tamen declara,vt num.* 11.

ARGVMENTVM.

Fiſcus ſuccedens in feudo ob lineam finitam; tenetur ratum habere factum defuncti, & varia in materia paragij,& actionis ad feudum Agnatis tali caſu ſpectantium.

CONSVLTATIO XXVII.

DVo petijt Hippolita
Candida Nobilis Be-
neuentana à Regio Fi-
ſco poſſeſſore feudi S.
Nicolai delli Carceſi
ſub prætextu lineæ fi-
nitę ob mortem quond. Antoniæ
Candidæ poſthumæ proneptis ex
fratre eiuſdem Hyppolitę. Para-
gium 53.& Pretium dotium ma-
ternarum.

Et putat vtranq; ſuam inten-
tionem eſſe Iuri conſonam, nàm
Primo cum Paragium ſit de Iure
Regni ſubrogatum in locũ legi-
timę portionis debitę,filijs de Iu-
re naturę de quà in *l.omnimodo,&*
1 *in l.quoniã in prioribus* C. *de inoffi.*
teſtam. & in cap. Raynutius de teſta.
& idem expreſſe habetur *in con-*
ſtit.in aliquibus, quod confirmat
*Affl.dec.*125.*Fab.de Anna præceptor*
*meus doctiſſ.in conſ.*4.*num.*45.*& in*
*conſ.*6.*num.*4.Minadous *conſ.* 1.*nu.*
44.*&* 67.*ſequit.*vt Hyppolitę de-
beatur paragium ſuper feudo pa-
terno.

Hoc autem paragium debetur
in hoc caſu, æquiualens integræ
virili portioni,nam,vt ex liquida-
tione conſtabit Hyppolita alias
condignum uirum minime repe-
riret, ità in terminis concludit
2 *Andr.in conſtit.in aliquibus col. vlt.*
*Gram.deciſ.*101.*num.*13.& hęc eſt
receptiſſima opinio in Regno te-
ſte *Camillo Salerno in addit. ad*
conſuet.ſi moriatur in ver. Para-
gium.

Quo verò ad ſecundã pręten-
ſionem ſatis ſuperq; eſt probata
Hyppolitæ intentio, Nam clarè
in facto liquet pro dotium reſti-
tutione fuiſſe per Antonium Se-
niorem obligatum feudum prædi-
ctũ mediante Regio aſſenſu am-
plius clarè cõſtat Beatricem Spa-
tafore matrem inſtituiſſe in ſuis
doti-

Digitized by Google

dotibus, pro æquali portione, Hyppolitam filiam,& Antonium nepotem ex filio,cuius portionem per ceſſionem ab eius hęredibus ſibi factam nacta eſt.

Sed, vt hoc apertius dignoſcatur, & dubijs excitatis per doctiſſimum cauſę commiſſariũm. Reſpondeatur infraſciptas ſubijciam concluſiones.

Primo quod mater potuerit in medietate dotium conſequendarum ſuper feudo, & ſic ſuper iſta actione feudali inſtituere filiam ſuperſtite primo genito.

Secundo quod actio competẽs Antonio Iuniori inſtituto in medietate dotium per auiam non ſit confuſa ob additionem feudi per ipſum factam.

Quò ad primum,& ſi verum ſit, quod actio competens alicui ſuper feudo, ſit feudalis prout teſta-
3 tur *Io:Vinc.de Anna allegat.*122.*nu.* 7.*l.*2.*de Franch. deciſ.*41. *& 75.Fabius de Anna conſ.*4 *n.*77.*& conſ.*55. *nu.*22.*Frecc. in tract. de ſubfeud lib.* 2 *qu.*12 & proinde dicta actione expelliri non poſſit niſi, is qui ſucceſſibilis eſt in feudo, cum talis actio, ſiue præceſſerit adiudicatio facta mulieri,iux.*conſt.Regn. Mulier quæ dotarium*, ſiuè non præceſſerit,cenſeatur ità, ac ſi eſſet nouum feudum femineum ſuper feudo conſtitutum, vt ex relatis per *Camer.fo.*15.*& per Frecc.loc.ſup. allegato*, & ex hoc poſſet inferri,quod femina, ſeù ſecundogenitus in ea actione in ſucceſſibiles, minimè poſſent inſtitui.

Tamen rectius intuendo, clarè apparet poſſe fęminam,ſeu ſecundo genitum in illa fieri hæredes
4 licet ea reperiri non poſſint,& hoc casũ primogenitus tenebitur actione perſonali ad præſtandum extimationem ſuper pretio feudi, vndè ſi forte feudum reperiretur pænes tertium poſſeſſorem compelleretur primogenitus ad agendum contra eum iux. terminos *l. cũ plures* §. *meſſiũ ff. locati* in vtilitatem eius, qui tali actione experiri non poteſt, ità firmat de *Franchis deciſ.*41.

Ad hoc autem corroborãdum adducitur Doctr. *Andr.in l.Imperialem* §. *præterea ducatus ſecunda addit. in principio*, qui concludit, quod quãdo facienda eſt collatio
5 feudi per primogenitum,& per eũ venit aliquod reſtituendum, ſecundogenito, ut ęquiparentur portiones, quod permittitur in feudo nouo eſſe, quod ſit indiuiſibile, & ad primogenitum tamen ſpectat euiuſmodi ſunt omnia feuda in Regno iſto Neap. in quò viuitur Iure fancorum,eo caſum præſtatur æſtimatio per ea quæ idem *Andr. dixit in cap.*1.*de frat.de nou.benef.inueſt.*

Vndè cum hæredes Beatricis teneantur ad extimationem medietatis dotium, & lucri, ſuper feudo actione perſonali tenebitur omninò Fiſcus hæres, & vltimus
6 ſucceſſor ob lineam finitam ad dandum Hyppolitę medietatem pretij dotium prædictarum, vt in *l.*1.*& l.vacantia C.de bon.vacan.lib.* 10.*& in auth. de hęred. & falcid.* §.*ſi vero inſtitutio Andr. in c. vnico in* § *bona vacantia,quæ ſint regalia.*

Quod autem fiſcus, cui ob lineam finitam bona vacantia applicãtur verus hæres ſit,& ad iſtar veri hæredis actione perſonali compellatur ratum habere factũ
7 defũcti,illiuſq;obligationes adimplere per *teſtum in* §. 1. *de iur. Iurando à mor. praſt. cùm concordant.*

Adducitur Doctrina *Bal. in d.l. vacantia qui* fiſcum eo Iure acquirentem ſucceſſorem appellat, at ſucceſſor hęres eſt, *l.hæreditas de*
8 *verb.ſignifi.* ergò fiſcus erit hæres, quod clarius confirmat *Bart.* qui in *sũmario dict. l. expreſſè hæredem appellat.*

Hoc

Hoc Idem expreſſe habetur *in l.quędã teſtamento §.quoties de leg.* 1. *in l.*2.*de alimẽtis legatis*, & pulchrè tradit *Camerar. in l. Imperialem*
9 *fol.*13.*lit.E.verſ hinc certo ſequitur* qui Andream allegat in conſtitutione in aliquibus,& concludit in dominũ quando aperitur feudum tranſire actionem perſonalem,pro qua exequi ſuper feudo poſſe non dubitat.

Quò verò ad ſecundam queſtionem prætendit Hyppolita reliquam medietatam dotium conſequi à Regio Fiſco per extimationem virtute ceſſionis ſibi factę per hęredes Antonij ſui nepotis, nam,& ſi verum ſit aditione confundi actionem *leg. debitori cum concordantibus C. de pactis*, quod li-
10 mitatur, vt procedat tantum in actione perſonali quando dominium eſt reuocabiliter quæſitum, ſecundum cõmunem ſcribentium doctrinam in *l debitor ff. ad trebell. ſequitur Affi.deciſ.*237.*Franch. deciſ.*80. *p.vol.de Ponte ſequitur cõſ.*8. *& Neguſantius in tract. de pignoribus par.*5.*membr.*1.*nu.*49.

Tamen quando Dominium eſt irreuocabiliter quęſitum,& venit caſus,vt debitor ſuccedat creditori ad huc non cõfunditur actio, hęc eſt ſingularis doctrina *Neapod.*
11 *in conſuet.ſi quis , vel ſi qua num.* 236.*verſ.ſed videtur fol.* 141. qui allegat *tex. in l. ſi ei cui §.ſi is qui ff. de euict.* vnde cũ in facto Antonius debitor fuerit hęres Beatricis creditricis vendicabit ſibi locum doctrina *Neapod* ità, vt nullo pacto ſit confuſa actio in perſonã ipſius Antonij,& ſic nec confuſa dicetur per aditionem factam ab hæredibus Antonij,qui confecerunt inuentarium, cuius confectionis effectus eſt, vt hęres conficiens Inuentarium ad eo ſuis poſſit experiri actionibus, vt videtur l is inter hæredem,& hæreditatem ex quò apparet non induci confuſionem actionis per aditionem, teſte *Paulo de Caſtr. in leg. debitor ff.ad trebell.*

SVMMARIVM.

1 *Legatum generali diſpoſitione conceptum non comprehendit venalia;quod declara,vt nu.* 2.3.4. 5. *&* 6.

Summarium pro argumento deſeruit.

CONSVLTATIO *XXVIII.*

FActo legato per patrẽ filio omnium librorum quæritur num libri, quos idem teſtator ante legatum deſtinauerat vendere veniant in diſpoſitione legati.

Videtur prima faciæ dicendũ, quod libri prædicti non veniant cum venalia non veniant in gene-
1 rali diſpoſitione legati *l.generaliter §.vxori ff.de vſufructu legato.*

Sed rectius intuendo omnes libri veniunt, & diſpoſitio prædictę legis non obſtat.

Nam lex prędicta præſupponit duo quæ non militant in prędenti facto.

* Primo enim præſupponit,quod teſtatur. Legando bona ſua addiderit,quæ ſunt in tali loco ita dixtinguit *Bartolus in d. l.* & hoc caſu non eſt dubium,quod bona venalia,& quæ mercis cauſa tenẽtur
2 in domo non veniunt. Cum, & certo in loco non ſint neque vbi perpetuo manſure *l. venditor ff. de pign. Idem Bar.in l.cum laberin* [illegible] *in* 1 *ff de pign.*

Secundo pręſupponit,quod legatum eſſet factum generale,& ita exẽplificant *Doct.in d.l* at in caſu

noſtro legatum eſt particulare li-
3 brorum licet adſir ſignum vni-
uerſale omnium. Nam eſt reſtrictũ
ad certam ſpeciem rei, & tunc etiã
venalia veniunt hoc expreſſe di-
cit *Menoch. præſump.* 137. *num.* 5.

Poſtremo dico, quod eſſe, quod
pater deſtinauerit vendere libros
non per hoc dicuntur venales. ve-
nalia enim ſunt, quæ ad illum fi-
4 nem vendendi emuntur, & te-
nentur vnde libri dicerentur ve-
nales apud Bibliopolam.

Et vltimo dato, quod adeſſet
clauſula certi loci, & quod lega-
tum eſſet generale, & quod libri
5 dicerentur venales. Ceſſat omnis
dubitatio cum ſit legatum con-
iunctæ perſonæ idem *Menoch. lo-
co alleg. nu.* 13. *Puteus deciſ.* 20. *lib.* 3.
Bar. in l. generaliter §. *vxori ff. de
vſufr. legato*, concludit ex verbis
textus, quod ſi legetur vſusfructus
omnium bonorum excepto urgẽ-
to, quod non venit argentum, nec
cætera bona, quę teſtator habebat
6 venalia hoc eſt mercis cauſa, & ra-
tio illa eſt, nam venalia, quæ tan-
quam non perpetuo manſura in
domo conſtituunt certum genus
bonorum, quod non uenit ſub
generali bonorum generi ſunt in
ſimili, & ita Iuris cenſeo.

SVMMARIVM.

1 *Mulieri pro reſtitutione dotis obliga-
ta ſunt omnia bona viri ad eius
electionem; & habet hypoteca taci-
ta, quę prefertur tacita anteriori,
& expreſſè poſteriori, quæ oritur
ſtatim tradita dote, ut nu.* 5.

2 *Fundo æſtimato in dotem dato,
& poſtmodum de conſenſu vxoris
alienato, dicitur tunc facta emp-
tio, & venditio, & in caſu reſti-
tutionis dotium tenetur vir ad
pretium, & æſtimationem; pro
quibus aget mulier ſuper omnibus
bonis viri, & in ſubſidium ſuper
corpore alienato, & nu.* 3. *&* 4.

6 *Pretium ſuccedit loco rei in bonis
dotalibus.*

7 *Maritus diſponere nõ poteſt de rebus
dotalibus quod declara, vt nu.* 8.

9 *Creditores hypotecarij præferuntur
emptori rei pignoratæ.*

Secundum Summarium erit argumentum.

CONSVLTATIO XXXII.

CAſus. Æſtimatus
fundus in dotem
eſt traditus, pacto
inito, vt in caſu diſ-
ſoluti matrimonij
pro eodem precio
reſtituatur, vir poſtmodum con-
ſtante matrimonio alienauit *fun-
dum* conſentienti vxore, quæ ve-
niam impartita fuit ad conſen-
tiendum cũ clauſula dummodo ei
cauctum fuerit ſuper cæteris bo-
nis viri, hodie tandem eſt diſſolu-
tum matrimonium per mortem
viri, vxor petit ſuper viri bonis
æſtimationem, Creditores vir
eam repelli à bonis viri, atq; *ad*
fundum regredi compelli petunt
quæritur quid Iuris.

Tres examinandæ quæſtiones.

Prima num mulier compelli
poſſit per Creditoris habere *re-*
greſſum ad bona data in dotem

Secũda num in caſu in *quo* nõ
poſſit compelli eius hypoteca ſu-
per bonis viri pro æſtimatione
fundi alienati regulanda ſit à die
matrimonij, vel à die alienarionis

Tertia, & ſi regulabitur à die
contracti matrimonij, num credi-
tores viri poſſit ſuper fundo alie-
nato habere recurſum.

Ad Primam quæſtionem dici-
tur, quod cum mulieri pro dotis
reſtitutione obligata ſint omnia
bona uiri ad eius electionem iux-

tra

ta tex. *in leg. vnica §. & vt plenius*
1 *C. de rei vx. leg. aſsiduis C. qui pot. in*
pig. hab. non debet compelli, ad
illa, vel illa bona capien., quod
tanto magis procedit in caſu no-
ſtro, cũ traditus ſit fundus æſtima-
tus, quo caſu eſt facta emptio ſi
alienetur per virum conſentiente
vxore iuxta *tex. in leg. fin. ff. de pa-*
2 *ctis dotalibus* per quã emptionem
dicimus virum teneri ad pretiũ,
& ad æſtimationem iuxta *tex. in l.*
quoties, et l. cũ dotẽ C. de iure dotium,
l. plerumq; et l. quoties ff. eo. & mu-
lierem priuari ſua re quatenus
in bonis viri vnde ſatisfiat ha-
beat *d. leg. fin. ff. de act. dot. & leg. ſi*
æſtimatis ff. ſol. mat. ſecundo ad-
duco *tex. in auth. ſiue à me C. ad*
vell. & Paulus de Caſtro in leg. me-
nia marito §. fundus ff. de Iure dotiũ
num. 3. vbi eadem facti ſpecies
habetur, quæ vertitur in q. noſtra,
& deciditur, quod ſi mulier alie-
nationi conſenſerit prius recur-
rere debet pro æſtimatione ſuper
3 bonis viris in ſubſidium vero ſu-
per re alienata, quæ autem etſi ex-
preſsè loquatur tantum in dona-
tione propter nupties nihilomi-
nus, ut Doctores eo loco teſtatur
communiter extenditur ad dotẽ,
cum ab illa ad hanc valeat argu-
mẽta immo *tex. in d. auth.* idẽ dicit
in dote *ibi, et multo magis in dote.*

Tertio confirmatur noſtra opi-
nio, quod non ſolum eſt vo-
luntarium ipſius mulieri poſ-
ſe ad bonis viris diſcutiendis
primo loco habere regreſſum. ſed
ſimul in caſu noſtro eſt neceſſa-
rium, nam cum aſſenſerit aliena-
rioni renunciando S C. Velliano
cui quidam tanquam fauori re-
nunciare valuit iuxta tex. *in l. pen.*
C. de pactis accedente etiam licen-
tia præſidis cũ clauſula dummodo
mulieri cautum fuerit de doti-
bus ſuper cæteris bonis viri, quò
pacto moleſtabit emptorem in
4 quem rès eſt tranſlata niſi prius
diſcuſſis bonis viri, & conſtito ſu-
per ijs remaneri excluſã? *Iuxta d.*
l. ſi æſtimatis, & Paul. de Caſt. ibidem
nu. 3. qui etiam teſtatur commu-
niter pertinere ad mulierem onus
probandi eſſe excluſam adhoc, vt
agere poſſit, contra emptorem
in *l. mania marito §. fundus nu. 4. ff.*
ſol. mat. adde. Affl. in dec. 311. 312. e
313. Io. de Imola in conſ. 81. par. 1. &
conſ. 8. par. 2. & Paul. de Caſtr. in
conſ. 41. par. 1.

Ad ſecundam quæſt. principa-
lem ſciendum eſt, vt diximus mu-
lieri ſuper bonis viri tacitam hy-
pothecam atq; ex ſtipulatu actio-
nem *ll. eſſe elargitas d. l. aſsiduis, et l.*
in rebus C. de Iure dotium, quę præ-
fertur tacitæ hypothecę anterio-
ri, & expręſſæ poſteriori prout ex
5 all. iurib. & ex *Did. Couarr. var.*
reſ. c. 7. lib. 1. in principio., & oritur
hæc actio, & hypothecã ſtatim tra-
dita dote *arg. l. de diuiſione ff. ſol.*
matr. & quãuis vnum nobis obij-
ci poſſit nempe, quod cũ fundus,
eo pacto ſit traditus, vt idem reſti-
tuatur cum implicite debeatur
æſtimatio ſi non extabit videtur
ęſtimationem deberi à die quò in-
cipit non extare per alienationem
conſentiente vxore iuxta *l. ſi æſti-*
matis, & ſic potius hypothecam,
eſſe regulãdam a die alienationis
ſuper æſtimatione quã à die con-
tracti matrimonij. Reſpondetur
tamẽ, quod cum in dotalibus pre-
6 rium ſuccedat loco rei *l. ſi ex lapidi-*
cinis ff. de Iure dotium eandem ha-
bebit hypothecam pretium, quam
habebat res, & amplius in pro-
miſſione viri de reddendo fundo
implicite adeſt promiſſio de red-
denda ęſtimatione vnde ab ini-
tio eſt orta hypotheca tacita ſu-
per æſtimationem, quæ tacita
in dote præfertur expreſſis poſte-
rioribus, *vt Couar. in loco præall.*

Ad tertiam quæſtionem princi-

palem creditores iuri nullum ha-
bere poſſunt recurſum poſt factã
diſcuſſionem per eos ſuper bonis
viri ad fundum alienatum. Nam
omnes creditores aut contraxerũt
ante alienationem, aut poſt alie-
nationem. Qui contraxerunt ante
alienationem neq; tacitã, neq. ex-
7 preſſam hypothecam habere poſ-
ſunt ſuper re alienata cum ad
maritum illius diſponendi facul-
tas ſit penitus adempta *§. rẽ dota-
lẽ inſt. quib. al. licet, vel non*, neq; ve-
nire poteſt ſub obligatione futu-
rorum cum etſi mulier poſt alie-
nationem ſuo conſenſu firmatum
perdat illius rei dominium quate-
nus habeat alia bona viri iuxta *l. ſi
æſtimatis, & l. fin. ff. de pactis dot.*
tamen per hoc non cedit in bene-
ficium niſi prius, quam acquiratur
emptori, nam maritus transfert
dominium, quod nũquam habuit,
8 & ſic extentiue, non tranſlatiue,
ſed dato, quod in aliquo temporis
interuallo maritus effectus ſit Do-
minus, fundi dotalis ante aliena-
tionem, neq; creditoris hoc caſu
habentes generalem hypothecam
ſuper fundo tamq; re futura obli-
gato, præferri debent emptori ac-
quirenti dominium, atq; expreſsã
hypothecam, quam habere poteſt
9 iuxta *l. neque pignus ff. de reg. Iuris*
cum dominium ſit reuocabiliter
quæſitum iuxta *l. ſi debitor in 1.
ff. ad trebell.* poteſt enim à muliere
auocari in caſu *l. ſi æſtimatis*, quan-
do non eſſent alia bona viri. Cre-
ditores vera, qui poſt alienationẽ
contraxerunt neq; mulierem com-
pelli poſſunt circumſcriptis præ-
dictis rationibus neq; contra em-
ptorem habere ius denegat enim
hoc illis vulgat tex. *in l. fin. C. qui
pot. in pig. habetur*, & ita &c.

SVMMARIVM.

1 *Hęres in negotijs ceptis cum defun-
cto non poteſt proprium allegare
priuilegium, & proinde non poteſt
petere beneficia nu. 2. quod multo
fortius procedit poſt concluſum in
cauſa n. 3.*
4 *Origo non mutatur ex cauſa ſuper-
uenienti.*
5 *Bona hæreditaria poſt aditionem di-
cuntur patrimonium hęredis.*

Primum Summarium pro ar-
gumento deſeruit.

CONSVLTATIO XXXIII.

VEra, & indubitata eſt
Iuris cõcluſio, quod
hæres, ſiue ſuus, ſiuè,
extraneus, in iudicio,
iam cępto cum de-
functo, non poteſt
propriũ allegare priuilegium, ſed
maioris iure vti debet *l. ea quę. §.*
1 *ſi quando ſane, verſ. quod ſi maioris
C. de temp. in int. reſt. l. 2. C. ſi ad verſ.
venditionem pign. l. apud Iulianum
ff. quib. ex cauſis in poſſeſſorem ea-
tur*, quæ iura procedunt non ſolũ
in hærede minore, ſed etiam pu-
pillo. Sequitur *Bal. in l. cum filius
fam. § in hac ſtipulat. n. 2. ff. de verb.
oblig.*

Et ex hoc infertur, quod reſtitu-
tiones, quæ paſſim minoribus tam
in contractibus, quam in iud. con-
ceduntur *tot. tit. de in integ. reſt. mi-
2 norum* hoc caſu denegantur, & ſic
etiam beneficia, quæ, & ipſa re-
ſtitutionis ſunt ad pinguius pro-
bandum *l. & ſi ſine, & ibi gloſa ff. de
minorib.* & per ius regni appellan-
tur primum, & ſecundum benefi-
cium *Iſern. & Affl. in conſt. obſcuri-
tatem. Cap. in d.* 104.

Quod equidem tanto magis
procedit, quando in cauſa eſt con-
cluſum cum maiore, tunc nulli
dubium fuit, quod illius hæredi
3 minori reſtitutiones prædictæ, ſeu
beneficia non competunt, & ſic
fuit

Digitized by Google

fuit deciſũ in S.C. teſte *Affl. in d.* 212

Ratio iſtius deciſionis illa mihi videtur nã poſt concluſum in cauſa eſt clauſa ianua probationibus vnde cum nihil geſtum eſſe dicatur in minoribus non eſt locus læſioni,& dolo ex quibus ortum habent reſtitutiones, quod videtur annuere *Vrſillus in additionis in prędict. deciſ.* 212.

Ex quibus paret omninò eſſe denegandũ prædictum beneficiũ per fratres Startianos, qui vti hęredes Ioannis eorum patrui ratione euictionis forſan ſequendæ pro eorum intereſſe petierunt audiri, ſtatim enim, ac timent euictionem, ex diuiſione hæreditatis Iure hæ-

4 reditario venire dicũtur, nam origo attenditur, quam non mutat cauſa ſuperueniens *Bal. in auth. ex teſtamento C. de ſec. nupt.*

Nec obſtat id quod pars iactat .ſ. quod bona ſuper quibus fuit petita aſſiſtentia fuerunt quond. Ioannis Baptiſtæ Senioris à quò peruenerunt ad Ioannem filium Iure aſſiſtendi conuentum ex quo conatur pars inferre, quod fuerunt bona Ioannis Baptiſtæ qui non fuit auditus in iudicio.

Clara eſt enim reſponſio nam bona peruenta à patre ad filium, & deinceps ſtatim poſt acquiſitionem perdunt nomen primum, & ſicut per prius dicebantur hęreditas morientis ita poſt aditionem fiunt patrimonium hæredis acquirẽtis *l.* 1. *§. pen. in verbo mixta ſunt vbi gloſ. ff. de ſepar. Bar. in l. creditores nu.* 4. *ff. eo. l.* 1. *§ veteres. ff. de miq. poſ. vbi DD. not.* & in hoc ratione fundatur pragmatica dicta la Filingeria.

Tanto magis cum iudicio ſit motum poſt mortem Ioannis Baptiſtæ vnde fruſta pars cõtendit eũ audiri debuiſſe, & ex his patet omnino eſſe prædictis de Startiano denegãdum petitum beneficium.

SVMMARIVM.

1 *Frater dotans ſororem ex cauſa neceſſaria non dicitur extraneus dotans.*

2 *Maritus eiuſq; hęredes, quando teneantur ſoluere vxori dotem à dotante non exactam, & n.* 3 4. *& 7.*

5 *Dolus cauſatur ex magna culpa.*

6 *Culpam adeſſe, quando dicatur.*

8 *Hypothecã acquirit mulier in bonis viri pro tota dote à die promiſſionis dotis factę viro.*

ARGVMENTVM.

Maritus quando teneatur ſoluere vxori dotem non exactam à dotante; ad intellect. tex. in l. ſi extraneus de Iure dotium.

CONSVLTATIO XXXII

IUlia Beluedere vidua relicta quon. Iulij de Sindico Patricij Beneuentani petit in Sacro Conſilio condennari Portiam dello Sindico filiam, & vniuerſalẽ hęredem prædicti Iulij ad ſibi ſoluendum de bonis hæreditarijs omnem illam quantitatem ſuarum dotium ducatorum quinquemillium non repertam conſequtam, ac ſolutam à quond. Ceſare Beluedere eius fratre dotãte ex cauſa neceſſaria

1 per legata contenta in facto, non aliter ex dono fratris, quia in tali caſu donationis non diceretur extraneus per *tex. in leg. p. §. extraneũ C. de rei vxor. act.* & maritus, nec eius hæres in tali caſu teneretur de bonis ipſius mariti ſoluere do-

2 tem vxori non exactam à dotante per *tex leg. ſi extraneus vbi Bald. ff. de Iur. doct.*

Ex quo vir fuit in culpa in non recu-

recuperanda dotem ſuam à prædicto Ceſare eius vita durante habile ad ſoluendum, prout fuit probatum in termino dato in præ-
3 ſenti cauſa,& ſic hęres viri teneretur de bonis ipſius per *tex. in l. ſi Socer* §.*Lucius vbi Roman.ff.ſolut. mat. & Ant.de Roſellis in conſ.* 143. *num.*2.*&* 11.*in p.tom.conſ. diuerſorum* maxime enim,quod ex parte prædicti viri non eſt aliquid deductum,ac probatum iux. not.per *Gloſ. in leg. cum ita legatum* §.*ſpecies ff.de legat.* 2. *Alex. in conſ.* 158. *num.*3.*vol.*2.*Iaſ.DD.& alii in leg. poſcende C. de pact.*

Tanto magis arguitur in viro magna negligētia,quia vxor illius ſequta morte eggit ſuper bonis dicti Cæſaris eius ſequta morte, & conſequta eſt certam quantitatem, ſed non integram, & proinde hodie aggit contra hæredem viri eius propter culpam *per tex in leg.ſi negotia ff. de negot. geſt.*
4 *& per Gloſ. in leg.carceri prepoſitus ff.de Cuſt.reorum.*

Et ſic de Iure ex magna culpa cauſatur dolus *leg. magna ff. de*
5 *verb.ſignif.& in leg.merces* § *culpa ff. loc. leg. quod ſi nolit. ff. de edil. edict.& in l.ſi putator.ff.ad l. Aquil. ibi tex.Culpa autem eſſe cum quo diligentir prouidere poterat, non eſſe prouiſum*. Hinc eſt quod poterat
6 prouidere,& nō fecit,per *tex. in l. in lege locationis in fi. & in l.quod inſulam.*§.*qui malus ff.locati,vt in leg. Fluminum.*§.*Ictum vbi Bart. ff. de dam.infect.*

Maximè.n. quod vxor viuēte viro aggere non poterat ad conſequtionem dotis viro promiſſe per ſuum germanum fratrem *leg. ſi*
7 *pro te.C.de dot. promiſſ.* & ex Iuris diſpoſitione pręſumitur per curſum temporis vltra decennium in matrimonio ſolutionem viro factam per *Auth. omnes* §. *generaliter verſ.ſi vero tranſcenderit decennium ibi tempore ad omnia ſufficiente muliers,* & ideo hæres mariti tenetur. *leg.*2.*vbi Bart.& alii ff ſolut. mat.l. fin.C.eod.tit.*

Et ſic à prima die promiſſionis dotis facta viro fuit acquiſita hypotheca,vxori in bonis viri etiam pro tota dote,vt concludit *Ruin.*
8 *in conſ.*183.*col.vlt.vol. p.* & probat expreſſe *tex.in d. Auth.omnes* §.*generaliter*,& dicunt omnes per illū *text in leg.Mevia,& in leg.penult.ff. ſolut.mat.& verſ.vnde dico,ff. eod. tit.Roman.in conſ.*46. *num.* 3. *Corn. conſ.*145.*num.*13.*vol.*3. *Afflict. in conſt.Reg.Rub.de dotario in conſt.mulier,qua dotarium num.*6. *&* 7. *in* 2. *fall.Caſ.de Graſſ. in deciſ.* 13. *num.* 6 *& ſeq.tit.de conſtit. & tradit. latè Bald.nouell.in tractatu de dot.par.*8. *Prius leg.*24.

Ex quibus decidendum ad fauorem prędictæ Liuiæ in condennando,dictā Portiam hæredes qu. Iulij dello Sindico ſui Patris, ac olim viri ipſius Liuiæ, & ad ſoluendum ſupplementum dotis non conſequute, nec exactæ ſuper bonis dotantis quon.Cæſaris Beluedere.

SVMMARIVM.

1 *Nepotes ſuccedūt auo in feudis quādo pater eius deliquit adeo, vt feudo priuandus veniat, & numeri* 3.*&* 6.

2 *Delictum dicitur conſumatum in ipſo die tractatus.*

4 *Filius ſibi ſpectantia tanquam filio, & tanquam heredi, ſi conſequi non poteſt vti hæres, conſequitur ut tanquam filius, & explicatur caſus in feudis num.* 5.

Pri-

Primum Summarium pro argumento deſeruit.

CONSVLTATIO XXXII.

Communis eſt doctorũ concluſio, quod ſi pater viuente auo feudi poſſeſſore. deliquat taliter, quod mereatur feudo priuari, quod illius delictum non nocet filio, qui ſublato patre de medio propter delictum ſuccedit auo in feudo
1 ex perſona propria tanquam obtinens primum gradum in ſucceſſione *Bal. in cap. 1. ſi vaſallus feudo priuetur cõtra deferatur ſub n. 3. verſ. aut viuente auo Aluarot quoq; ſub n. 3. verſ ſed hac regula*, ibi aut loquimur in patre *Iacob. de Sancto Giorgio in inueſtitura feud. in verb. dictiq; vaſſalli il 1 ſub nu. 68. Pereg. de fidei commiſſ. art. 18. nu 30. in fin. Zaſ. de feud. par. 10. nu. 107.*

Et propterea licet pater pupillorum de Cincijs parricidium in perſonam ſui patris, & auo reſpectiue dictorum pupillorum commiſerit non priuantur dicti pupilli ſucceſſione aui in feudis, qui auus tempore obitus poſſidebat cum patris delictum non noceat filijs in aui ſucceſſione in feudalibus cui ex propria perſona nepotes ſuccedunt.

Nec obſtat, quod parricida patri ſuperuixerit, quia à die quo deliberauit tractaſſe mediante cũ aui viuo patrem interficere fuit effectus inhabilis ad ſuccedẽdum in feudus, quia in ipſo die tracta-
2 tus fuit delictum conſumatum *Bal. in c. 1. §. deniq; nu. 2. quæ fuit prima cauſa beneficij admictendi*, & cõſequenter cum ſtatim à die tractatus fuerit pater effectus inhabilis tempore mortis aui reperti fuerunt nepotes in primo gradu ſucceſſionis quibus ſucceſſio in feudo ex propria perſona defertur ideſt primogenito defertur, & ita refert fuiſſe iudicatum *Loffred. in*
3 *Paraphraſi feudali in tit. in quibus cauſis feudum amittatur alias, quę ſit prima cauſa feudum amittendum in §. propterea ſi vaſſallus in principio*, vbi reſpondet ad doctrinam *Bal. in l. hęreditas C. bis quibus, vt indignus* dicentis, quod filius delinquens ſuccedit pueri à quò poſtea cum auferatur tanquam ab indigno nõ poteſt dici, quod fuerit locus ſucceſſione nepotis in vita patris cui reſpondet Loffred. quod Bal. loquitur in allodialibus in quibus propter delictum in patrem commiſſum non afficitur incapax ſecus eſt in feudalibus, quorum ſit incapax ſtatim cum delinquit ideo patre delinquente vſus fuit prima cauſa ſucceſſionis nepoti delata.

Secundo reſpondeo, quod in his, quæ nepoti competere poſſunt ex perſona patri tanquam filius, & tanquam hæres licet illa
4 conſequi non poſſit tanquam hęres conſequatur tamen illa tanquam filius adeo delictum patris ei nõ nocebit *gloſ. omnino viden. in l. diui fratres ff. iur. patron. in Verb. fuiſſe, & ibi ceteri Doct. omnes res, & ſignanter Bart. qui dicit nota, & ſigna iſtam gloſ.*

Vnde licet huiuſmodi feudum ſit conceſſum pro ſe, & liberis ex ſuo corpore legitime deſcẽdentibus tamen non eſt mere hæreditarium ex quo in eo non poſſunt ſuccedere, qui non ſunt de ſanguine, & conſequenter licet filius poſſit habere feudum patris tanquam filius, & tanquam hęres dico tanquam filius ſi pater nolit illum facere hæredem, quia tunc
5 ſuccedit in feudo tanquam vocatus ex tenore inueſtituræ, quod ſi pater delinquens auo ſuperuiuat licet

ptio, vt non admittat probatio-
nem in contrarium *ſecund. Bart. in*
leg. 1. col fin. C. de Sum. Trinit. et fide
Cathol per tex in cap. 1. de pręſcript.
in 6. vbi gloſ. Oldrad. conſ. 172. *Bald.*
conſ. 439. *lib.* 3. *Alex. conſ.* 6. Dec. *cõſ.*
85 & 152. *Caputaquenſ deciſ.* 355.
& 376. *par.* 2. *Miſinger. cent.* 1. *ob-*
ſeruat. 30.

Hinc ſequitur, quod quotie-
ſcumq; conſtat de titulo inuali-
do, nullo aut vitioſo, ex eo pro-
batur mala fides *Bellamer. conſ.* 10.
7 *Pariſ. conſ* 66. *num.* 128. *vol.* 1. *De-*
cian. conſ. 20. *num.* 114. *vol.* 1. & lon-
giſſima præſcriptio etiã mille an-
norum nihil prodeſt, *vt Innoc. in c.*
dudum num. 2. *de decimis Cacher. de-*
ciſ. Pedemont. 101. *nu.* 31. *Afflict. de-*
ciſ. 368. *num.* 10. *Capyc. deciſ.* 4. *n.* 20.

Ex quo titulo nullo, & inuali-
do in Tribunali Regiæ Cameræ
Summariæ, quamplures centena-
riæ cum omnibus requiſitis fue-
runt iudicatę nullę prout teſtatur
Camill. de Curte olim in dicta Regia
Camera Fiſci patronus, & Pręſes
integerrimus poſtea Regens Re-
giam Cancellariam, & Pręſes Sa-
cri Conſilij *in prima parte diuerſor.*
8 *feudalis cap. ſupereſt modo fol.* 78. *à*
tergo num. 12. quem refert etiam
Doctiſſimus Conſiliar. Io. Andr. Geor-
gius ſocer mihi ſemper Venerandus in
allegat. 14. *num.* 18 vbi concludit
per allegationem tituli inualidi,
vel nulli, ne dum cauſari malam
fidem, quæ impedit præſcriptio-
nem &c. ſed ſtatim cognoſci de-
beri de titulo allegato, vel exhi-
bito ex Theorica *Ant. de Butri. in*
d. c. ſi diligenti.

Ex prædictis omnibus, infero
quod qualitas illa alterata non
eſt præſcripta cum ſine titulo;&
bona fide proceſſerit ex eo, quia
de titulo vero iam conſtat;eadem
ſi ratio viget de toto, quo ad to-
tum;quæ de parte quo ad partem
vulgatis Iuribus, & propterea
ſicut titulus inualidus irritat præ-
ſcriptionem in tota re,eadem ra-
tione in qualitate,& ſic parte rei,
nec obſtat id, quod conſulendo
dixit *Reg Lanarius in conſ.* 94. *num.*
5. & 6. *in fine*, quod poſſit res præ-
9 ſcribi pro vna parte vigore priui-
legij, & pro altera parte vigore
præſcriptionis, nam loquitur in
caſu in quo eſt præſcriptum quod
nòn eſt in priuilegio, ſecus vero
ſi agatur de præſcriptione rei in
priuilegio nullo contentæ, tunc
enim priuilegium, & pręſcriptio
10 non concurrunt ſimul per *tex. in*
cap. vendens de pręſcript. Sic decla-
ratum pro vt idem *Lanar. teſtatur*
in eod. conſ. num. 1.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula irritantes ligat etiam igna-*
res, & inſcios, & num. 2. 3. & 4.

Argumento non indiget.

CONSVLTATIO XXXVII.

NOn video, quomo-
do poſſit cõtrouerti,
quin ſint inualidi, &
nullius roboris con-
tractus, & præcipuè
donationis factæ per
quondam Illuſtr. Principem Bi-
ſiniani Nicolaum Berardinum
poſt inhibitionem eidem factam
per Illuſtriſsimũ Proregem cum
Conſilio, cum clauſula, irritan-
tes,licet illa ad notitiam contra-
hentium non peruenerit, quam-
uis in caſu, de quo agitur ad no-
titiam contrahentium præſuppo-
nitur ordines perueniſſe, prout
in facto eſt notatum. tamen ve-
ra, & indubitata Iuris concluſio
eſt nota Domino meo quod talis
1 clauſula ligat etiam ignaros, & in-

Cc ſcios

Digitized by Google

ſcios ad *tex.in cap.p. de conceſ. praben.in 6.in cap.quodam in fin.de praben.in 6.in cap.ſuo tempore cum gloſ. in ver. Ignoranter de elect.in 6.gloſ. in clem.p in verb.attentari de conceſ. praben. vbi Imol. poſt num.* 11. *Iterum gloſ. inducit Io Monoc. Cardin. Franc.num.* 2 *& cęteri in d.cap.quodam Io.Monac.Cardin.* vbi latè *Filip.prob. in cap.tibi qui de reſcript. in 6.Oldrad.conſ.*319. *ſuper conceſſione in princ.in tit.de conceſ.praben. Alex. conſ.*97. *conſideratis his poſt num.* 4. *& num.*5. *vol.*5. *latè Felin.in cap.cognoſcentes poſt num.*7. *verſ. quarto*
2 *limita extra de conſtit.in cap. cęterũ num.*19. *verſ.ſecunda reſtitutio ext. de reſcript.& ibi Dec.in ver.*2. *principaliter num.*6. *Couar. pract. quaſt. cap.*9. *num.*7. *Cacher. deciſ. Pedam. deciſ.quinta certa die num.*2. *Capic. deciſ.*9. *in cauſa vertente num.* 18. & tandem vt vnum pro multis allegem *Ant.Gabr.comun. opin. lib.* 6. *de clauſul. concluſ.* 3. vbi latiſſime de vtilitate huius clauſulæ irritãtes, *Lancel.par.*2. *de attent. penden. temp ad appell.cap.*10. *num.* 34. *in ea* 1. *par. de attent. lite pend. cap.*6. *limit.*27. *num.* 13. *& de attent. poſt inhibit. cap.*20. *limit.*24 *nn.*22.

Et licet à Doctoribus dubitetur,an talis clauſula poſita in diſpoſitione conditionali,vel in cõſtitutione vniuerſali, vel quoad
3 pęnam liget ignorantes,tamen in diſpoſitione particulari fauore certę perſonę,prout in caſu noſtro *per mantenimento di caſa coſi qualificata*,vt dicitur in reſcriptis, nemo dubitat,& eſt vera,& cõmunis ſententia, quod talis clauſula obliget etiam ad obſeruantiam ignorãtes, prout aſſerũt Doctores citati;quòdq; hęc opinio ſit realis, rogo,conſideretur, quod cum Illuſtriſſ. Cardinalis Granuela annullaſſet in anno 1573. quaſdam donationes per Principẽ factas, illas ſpecificè nominauit annullando,In anno poſtea 1574.eidem Principi prohibuit,ne procederet ad aliquam diſpoſitionẽ, ſeu donationẽ abſq; voluntate Proregis cum clauſula,Irritantes in eodem anno poſtea per aliud reſcriptum annullat certas alias donationes non compræhenſas in dictis ordinibus. Ex quo duo colligo. Primũ, quod Prorex annullat donationes medio tempore factas inter primũ,& ſecundũ reſcriptum,cum poſt ſecundum ordinem non erat neceſſaria annullatio expreſſa,cum quicquid poſtea eſſet geſtũ de per ſe erat nullum vigore reſcripti cũ clauſula, Irritantes,ſecundum quod in ſecundo reſcripto nulla donatio annullatur, & nihilominus in hoc tertio dicitur,quod annullet omnes alias donationes nõ compræhenſas in primo, & ſecundo ordine,quia re vera licet in ſecundo reſcripta non annulletur ſpecificè aliqua diſpoſitio, tamen vigore eiuſdem reſcripri cum clauſula,irritantes,omnes poſt illius notificationes Principi factã, erant nullæ,& conſequenter contractus,de quibus ad præſeris agitur. Et tandem ſecũdum hãc ſententiã in proprijs terminis iunctis aulis referente illo doctiſſimo Cę-
4 ſare Vitello fuit iudicatum, annullando quandam tranſactionem per Principem factam cum quodam de Nouella poſt dicta reſcripta cum clauſula Irritantes. Et in ſententia dicitur, viſis ordinibus,vnde non dubito itẽ,etiam per Doctiſſimũ Dominum meum iudicaturum, qui cum omnia ſit, non poteſt Illuſtris Principiſſa de ſua Iuſtitia dubitare, benè equidem illum rogo, vt hæc corrigat,& ſuppleat.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Contractus emptionis, & venditionis tria ſubſtantialia habet nempe conſenſum, rem, & pretium, & an hæc poſsint conferri in arbitrium contrahentis, & n. 2. 3. 4. 5.*

6 *Pactum, vt volens quis vendere alter teneatur emere nō valet explicata l. in vendendis C. de contrah. empt. & nu. 7. & 8. & de ratione deciſionis, n. 9 10. 11. 12. & 13. quod limita, quando tale pactum eſſet reciprocum num. 16. quod declara n. 18.*

14 *Factum Iudicis dicitur factum partis.*

15 *Dominus rei tenetur de euictione ea vendita per Iudicem ſubhaſta.*

17 *Quaſi contrahitur in Iudicijs, & de eius effectu n. 19.*

18 *Redire quis non poteſt amplius ad Ius reuocatum.*

20 *Mora contrahitur per interpellationem, & per moram finitur poteſtas arbitrandi, vt n. 21. & 22.*

ARGVMENTVM.

Pactum, quod quis teneatur emere an, & quando valeat.

CONSVLTATIO XXXIV.

VT iure probētur, quę pro parte Ill. Ducis Nucum in facto deducta ſunt in cauſa cum Ill. Principiſſa Scillæ prænotare oportet.

Contractum emptionis, & venditionis habere tria ſubſtantialia v3. conſenſum, rem, & prætium.

Sunt termini *glo. in l. pacta in verb. ex pretio ff. de contrab. empt. Bal. in l. in vendendis n. 4. C. de contr. empt. Caſtrenſ in eadem l ſub nu. 3. Aret. in §. pretium Inſt. de empt. & vend. ſub nu. 1. Fab. de Monte Sancti Sauini in tract. de empt. & vendit. in 1. qu principali, & tandē Alex. Ambroſ. in deciſ. Peruſ. 9. part. num. 35.*

His prænotatis eſt videndum, an prædicta tria ſubſtantialia emptionis, & venditionis poſſint cōferri in voluntatem ſeu arbitrium
2 alterius contrahentis.

Et quia ſi inſpicimus pactum in facto deductum inueniemus.

Portionem domus, & ſic rem non eſſe collatam in arbitrium prędictorum contrahentium cum de ea videātur conueniſſe; quamuis res, vel eius qualitas valeat
3 conferri in arbitrium contrahentium ad tempus ad *tex in §. pen. inſt. de empt. & vēdit.* & ibi Doctores propterea pertranſeo cum de re non difficultetur.

De pretio, nec eſt controuerſia, cum fuerit in pacto determinatum, & ſic ſumus extra termi-
4 nos quæſtionis, an pretium conferri poſſit in voluntatem alterius contrahentis, & quod non valeat cōferri dicunt *DD. in d. §. pen. & §. pretium inſt. de empt. vend. & in l. in vendendis. C. de contrab. empt. & in l. quod ſæpe §. illud ff. de contrab empt.*

Remanet, vt inſpiciamus cōſenſū, & cōmercium prout eſt libera cōmeādi, contrahendiq; facultas,
5 vel, vt dicit *Cin. in d l. in ementis ſub num. 3. C. de contr. empt.* contractus poteſtatem, & non eſt difficultas, quod ex lectura pacti apparet fuiſſe collatum in voluntatem contrahentium ibi.

Item è ſtato eſpreſſamente conuenuto, che quando detta Signora Principeſſa voleſſe vendere la ſua portione di detto Palazzo in tal caſo detto Signor Conte ſia obli-

obligato pigliarſela, cum ſequent.

Et eo caſu indubitata eſt Doctorum opinio, quod nõ valeat talis conuentio ad *tex. in l. in vendentis, alias incipit ementis. C. de con-*
6 *tr. empt. referam verba tex.*

In vendentis, vel ementis voluntatem collata conditione cõparandi, quia non abſtringit neceſſitate contrahentes, obligatio nulla eſt, idcirco dominus inuitus ex huiuſmodi conuentione rem propriam, vel quilibet alius diſtrahere non compellitur.

Quod explicitè probat *gl. in d. l. quod ſepè §. illud in verb. emptum*
7 *ff. de contr. empt. & gl. in l. in perſonam in verb. generaliter ff. de reg. Iur. Cin. in d. l. in vendentis ſub n. 3.* vbi *Io. Faber. in princ. facit tex. in l. hac venditio ff. de contrah. empt.* ibi.

Nam ſi arbitrium domini acci-
8 piamus nulla eſt venditio, quemadmodũ ſi quis ita vendiderit, ſi voluerit vbi *gl. 1. explicitè probat allegatq; dictam l. in vendentis.*

9 Ratio deciſionis præfatę autoritatis, & opinionis eſt defectus imò nullitas obligationis, nam cũ nec Ill. Principiſſa virtute præfati pacti poterat cogi ad portionem domus vendendam Ill. qu. Comiti, & e conuerſo, nec Comes, & per conſequens Ill. Dux hæres poterat cogi ad vẽdendum ipſi Principiſſæ portionem ſuam palatij, & ſic erat in voluntate ipſorum velle vendere, & amplius, quod ſupponitur notari, quia infra ponderabitur; in facultate Principiſſæ velle vẽdere, vel emere ad eius electionem, caſu quò tam Principiſſa, quam Comes vellent vendere, vt in facto eſt notatum,

Nulla eſt obligatio.

10 *Ad tex. in l. ſub hac ff. de act. & obl.* ibi.

Pro non dicto enim eſt, quod dare niſi velis cogi non poſſis.

Inde *Bal. in d. l. in vendentis ſub num. 4. & nu. 5. dixit prædicta l. in vendentis illud velle nẽpè*, quod vbi deficit obligatio, & contractus intelligitur deficere, qua ſi omnia eſſentialia deficiant, & *Caſtr. in princ. prop. nu. 2. dictæ l. in vendentis dixit rationem prædictorum eſſe ex prædicta l. ſub hac cõditione ſup. relata ff. de act. & oblig.* ex qua notauimus, nullam eſſe obligationem, & pro non dicto eſſe, quod dare
11 niſi velis cogi non poſſis, & idem *Bal. loquens in terminis noſtris dixit in d. l. in vendentis. n. 11.* prædictam obligationem eſſe poteſtatiuam, & nõ neceſſitatiuam, & propterea nullam, ad inſtar vendentis rem alicui, cum hoc, quod non teneatur niſi donec volet, nam contractus eſt nullus, & *gl in l. ſtipulatio non valet ff. de verb. obl.* dixit, ibi, *nulla eſt obligatio, cuius poteſtas eſt collata in arbitrium permittentis hęc gl. & Bal.*

Vltra ſupra adducta eſt conſiderãdum, quod ſi pactum de quò in præſenti cauſa valeret, & eſſet in facultate Ill. Principiſſæ cogere Ill. Ducem ad emendum ſemper quod Principiſſa vellet vendere.

In eius facultate etiã eſſet exuſta, vel alias collapſa parte Palatij, vel ſaltem periculo imminente, cuius periculũ eſt ipſius Prin-
12 cipiſſe transferre periculum in Ducem contra omnes Iuris regulas, & ęquitatem ad rationem tex. *in l. cum venditor ff. de l. commiſſoria.*

Quod intuens Io. de Platea melius, quod alius Doctor, quem viderim, dixit in terminis *l. in vendentis in §. emptio autem inſt. de empt. & vend.* per formalia verba vz.

Lex prouidit. Ne contractus ſint diluſorij, ludibrij, & truffatorij

rij,quod eſſet ſi aliquod iſtorum
13 conferretur in voluntatem contrahentis;quia lex preſumit,quod nolit ſe obligare, quod in ſuo arbitrio vult commidi ſecundum *Cin in d.l.in vendentis.Hac Io:de Platea.*

Qua maior calliditas iſta.

Si domus exponebatur venalis,& fuiſſet emptor, qui emeret maiori pretio, quã in pacto conuento cum Ill. quondam Comite vtiq; Principiſſa declaraſſet velle vendere illi emptori extraneo, vt valeret locupletari.

Quia ad inſtãtiam creditorum Principiſſæ fuit domus exequuta, & ſic Principiſſæ facto domus expoſita venalis per S. C; ſequitur, quod factum Iudicis dicitur factum partis *l. ob cauſam*,vbi *Docto-*
14 *res omnes C. de euict*; & alienatio prædicta reſpectu Illuſtris Principiſſæ debitricis ſuorum creditorum dicitur voluntaria, nam ſtatim,quod S.C.exequi fecit domum ex præcedenti contractu Principiſſæ, ipſamet vendere videtur, & propterea re euicta de euictione tenetur *Cin.in l. empto-*
15 *rem C.locat.Signor.conſ.*73.& alios more ſuo coaceruat,& allegat ad id probandum *Tiraquell. in tract. de retract. conſang.§. 1.gl. 14. num. 13* quem ſequitur *Surd.deciſ.*267. *num. 13*.

Et putantes creditores Principiſſæ integram domum eſſe prædictæ dominæ, exponi fecerunt ſic integram venalem, nec de tota, & integra domo repertum eſt aliud pretium niſi ducatorum decem millium.

Poſt exequtionem factam, vt ſupra domus,inſurgit Principiſſa contra Ducem, & dicit eme portionem domus meæ prædictis 7800,& ſolue meliorationes.

Quia contra te ducem habeo pactum, vt ſupra relatum in facto, & Tu Dux obtuliſti emere illam penes acta S. C. vt ex ſupplicatione fo.primo.

16 Fundat intentionem ſuã Principiſſa dicendo pactum interpoſitum in venditione, & emptione prædictæ medietatis domus inter ipſam, & quond. Comitem Conuerſani eſſe reciprocum, ſi reciprocum non obſtat *l. in vendentis ſupra allegata,vt dicunt omnes DD. in d l.facis tex. in l. ſi ſocius pro filia* ibi *nam ſi comune hoc pactum fuit non intereſſe ff.pro ſoc.* Ad inſtar pacti correſpectiui initi inter fratres de futura ſucceſſione,quod pactũ de futura ſucceſſione quamuis ſit inualidum,& de iure nullum, tamen quando eſt reciprocum valet *DD.in l licet C de pact facit Regul. Io. Nouellus in Tom.Reg.Vtriuſque iuris Reg.* 151. *Tob non. conſ.* 43.*num.*5. *& tandem Petrus Pecrij in tract.de teſt.coniug.lib.*1. *c.*7.

17 Inſuper Principiſſa dicit, non eſt dubium,quod in iudicijs quaſi contrahitur vulgata *l. tertia §. idem ſcribit ff. de pec.quem tex. allegat de Franch.deciſ.*346 *nu.*3. *& alibi Doct. tradunt,* Dux in ſupplicatione obtulit ſeruare pactum, igitur ex hoc quaſi contractu eſt obligatus emere ſeruata forma petitionis Principiſſæ,quæ ſe obtulit vendere,vt in eius comparitione fo.20.

Breuitati conſulendo ſupradictis duobus medijs, quæ adducũtur per Principiſſam Reſpondetur,& dicitur.

Non eſſe verum, quod pactum prædictum ſit commune, ſeu correſpectiuum adeo, quod pariter, & Principiſſam,& Comitẽ aſtringat, vt legitur ex facto, dum voluit Principiſſa præferri,& habere electionem in vendendo,ibi,

Verum *volendo detta Signora Prin-*

Principeſſa,e detto Signor Conte vendere il detto Palazzo, in tal caſo la detta Signora Principeſſa ſia preferita nel vendere,e detto Signor Conte ſia obligato pigliarſe la detta ſua portione.

Nam tunc habet locum, quod dicit *Bal in d.l.in vendentis nu. 13. dum reſpondet* §. *pretium inſt. de empt.& vend.* nam ibi vterq; conſentit, & ſe pariter abſtringit ſecus autem eum ponit in voluntate partis, vt hic.

18 Præterea quatenus pactum prædictum fuiſſet reciprocum ex omni ſui parte, & pariter aſtrinxiſſet prædictos Dominos non eſt dubium, quod potuit reuocari ad *deciſ.Boer.204.nu.16.* Ad inſtar pacti de futura ſucceſſione reciproci.

Principiſſa reuocauit pactum prædictum dum dixit, quod non erat expediens eidem vendere portionẽ Palatij, nec emere portionem Ducis, & quod erat contenta, quod domus exponeretur venalis prout ex litteris miſſiuis recognitis in facto relatis apparet.meritò ad ius reuocatum amplius redire non poteſt *l. quæritur* §.*ſi venditor ff.de ædilit.edict.l.generaliter C.non num. pec.l Herennius in prin. ff. de euict.* & alia concordantia,ad id allegat *Addit.ad Gloſ. in dict. l. quæritur* §.*ſi venditor ff de euict* ſicut prætendit Principiſſa poſt compilatum proceſſum ad ius eius extinctum redire.

Nec obſtat Duci ſecunda ratio adducta pro parte Principiſſæ de quaſi contractu, quaſi quod Dux renouaſſet Principiſſę actionem, dum in iudicio dixit, quod emat, vel vendat portionem Palatij ibi.

Quia ſupplicanti expedit ad præſens iuxta prędictam conuentionem cedere eius portionem, vel trahere totam domum.

Si Principiſſa intimata acceptaſſet oblationem Ducis res traheret aliquam difficultatem.

Principiſſa non ſolum non acceptauit prædictam oblationem Ducis,ſed illam renuit apponendo contra Ducem exceptionem Carentię actionis, & alias exceptiones,& ſic iſte quaſi contractus,

19 qui fit in iudicijs, per diſſenſum Principiſſæ, vt ſupra, eſt effectus reſpectu eius pacti, quatenus validi,in beneficium Ducis reeuſari diſtractus §.*fin.inſt.quib. mod. toll. obl.*vbi Doctores,Argumento ſupradicto à cõtractu ad quaſi contractum,vel à contractu ad iudicia,vt bene probat *Nicol.Euerard. in loco à quaſi cõtractu ad contractus,* & loco à contractu ad Iudicia pag 285.286.& 287 in paruis

Tandem, & ſi pactum prædictum eſſet validum,& quod fuiſſet in poteſtate Principiſſæ eligere vendere,vel emere,quia Principiſſa interpellata extraiudicialiter per literas miſſiuas, vt ſupra narratas, & iudicialiter per integrum proceſſum compilatum, contra eam noluit arbitrari, cum clari iuris ſit,quod quilibet actus

20 factus in proceſſu dicitur interpellatio,& ſic per interpellationẽ contracta mora per Principiſſam ad doctr.*Bart.in l qui Romę* §. *ſeia in fi.ff.de verb.oblig.ſi ita* eſt poteſtas Principiſſæ arbitrandi;hęc eſt ſingularis *Doctr. Caſtr. in l. ſi quis arbitratu num.5.ff.de uerb.oblig.*ibi moram fecerit, & tunc nolente illo arbitrari finitur eius poteſtas arbitrandi, ſunt verba *Caſtr. cui adde tex in l. ſi ate C. de pact. int. empt.& vend.*ibi, ſed ſi ſe ſubtra-

21 hat,denuntiationis remedio cõtra fraudem potes iuri tuo conſulere, & propterea, quando quis tenetur alteri vẽdere ſufficit vnica proteſtatio etiam extra iudicium, vt tenet *Bal.in l. qui Roma* §.*co-*

§.cobaredes ff. de verb. obl. vbi dicit, quod debet expectare per duos menſes poſtea poteſt vendere extraneo, ſequitur prædicta *Io. de Platea in l. vnic. C. non licer. habit. matrocom. loca ſua ad extr. confer. lib.11. ſub n.3. ver. & quando, Guid. Pap. deciſ.*569. ratio eſt, quia equiparatur differre, & detractare *tex. eſt in l. præſenti verſ. ſed in hoc facere detrect. C. de ijs q. ad eccl. confug.* ſi igitur eſt Principiſſæ finita poteſtas arbitrandi, & eſt præuenta à Duce, vt emat portionem palatij ad Ducem ſpectantem, & ſtante etiam declaratione, vt ſupra relata: quod nolebat vendere, prædictam portionem ſui palatij, ſequitur, quod dicta Principiſſa, quatenus pactum validum, eſt condemnanda ad emendum portionem Ducis pro pretio conuento prout inſtatū pro parte Ducis fo.38.

22 Nam generaliter vera eſt, & indubitata iuris concluſio, quod quotieſcunque per legem, aut per hominem datur electio, ſi qui eligere debet eſt in mora, tunc illam amittit, & transfertur in intereſſe pretendentem, imò habetur pro facta, prout perſonæ intereſſatæ magis expediens erit ex regula ſū pta à *tex. in l. cum quidam ita ff. de leg.2. vbi Doctores in l. cum optio ff. de opt. leg. ſunt verba Regentis de Pōte conſ.49. ſub num.27. & nu.28.*

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio non datur minori niſi concurrente leſione.*

2 *Reſtitutio non datur minori ſi maior factus per quadriennium tacuerit, & num.3.*

4 *Populi conſenſus poteſt inducere ſtatutum, & conſuetudinem, & nu.5.*

6 *Delegatio dicitur quando Iudici cōmittitur aliquid vltra eius ordinariam iuriſdictionem.*

ARGVMENTVM.

Reſtitutio an, & quando concedatur aduerſus deſcriptionem factam familiarum Nobilium Ciuitatis.

CONSVLTATIO XXXIX.

DVplici ex capite prætendit Angelus Merenda de Caſali Paterni deſcribi in libro familiarum nobilium Ciuitatis Coſentię, Sed in vtroq; ni fallor, eius pretenſio corruit cum omni careat fundamento.

Primo enim aſſerit in anno 1565. per dictam Ciuitatem deſcriptas fuiſſe omnes Nobiles familias in quodam libro, ad hoc vt in futurum apparerent à popularibus ſegregati quo tempore cum ipſe Angelus reperiretur infans, & nemo ſue nobilitatis notorie iura propoſuiſſet non fuit eius familia in dicto libro deſcripta, prour ad pręſens deſcribi petit.

Secundo dicit, quod cum tam ipſe quā eius anteceſſores ab immemorabili tēpore nobiliter vixerint, & tanquam Ciuis dictæ Ciuitatis omnia eius onera ſubſtineat non eſt ei denegandum quin etiam gaudeat eius honoribus circa regimen ipſius, & proinde cum in dicta Ciuitate duplex tantum ordo Ciuium reperiatur, vnus ſiquidē nobilium alter vero popularū, nec eius qualitati conueniat inter vulgares connumerari, omnino debeat inter nobiles deſcribi.

Sed breuiter prime eius pretenſioni reſpondendo, dico quod ea duplici ratione corruit.

Primo enim certi iuris eſt quod reſti-

reſtitutio aduerſus ea quæ contra minorem geſta fuerunt non ſimpliciter operatur, ſed tantum data
1 leſione, prout patet ex late, cumulatis per *Franc. Becc. in conſ.* 141 *vol.* 1. ſed ex ijs, quæ in facto deducta ſunt clariſſime patet, nullam dictum Angelum prętendere poſſe leſionē ex eo, quod in anno 1565. non fuit deſcriptus in dicto libro familiarum nobilium dictæ Ciuitatis, tum quia illa non fuit noua ſegregatio nobilium à Popularibus prȩcedebat enim ſegregatio prędicta ab immemorabili tempore, vt patet ex publicis ſcripturis, quæ in controuerſiam deduci non poſſunt, ſed illa deſcriptio facta fuit ad futurā rei memoriam illarum familiarum, quæ notorie, & actualiter gauiſe fuerāt honoribus nobilium circa regimen dictæ Ciuitatis, vnde cum dictus Angelus in toto præſenti proceſſu non docuerit vnquam, aliquem de eius familia gauiſum dictę Ciuitatis honoribus, neſcio quomodo conqueratur quod inter nobiles deſcriptus non fuit, Cum etiam quia eo tempore quo facta fuit deſcriptio prædicta etiā ſi ipſe maior fuiſſet, nullo iure prętendere poterat inter dictas familias deſcribi, nedum ex eo, quia demoſtrare non poterat aliquem actum nobilitatis poſſeſſiuum in dicta Ciuitate prout hactenus demōſtrare non valuit, ſed etiam nec quidem eo tempore erat Ciuis dictæ Ciuitatis, ſed penitus exterus, cū per annum ante eius pater eſſet numeratus focularis in dicto Caſali Paterni Cuius eſt antiqua, eius origo, & vſq; ad prȩſens continuata habitatio. Vnde fruſtra prętendit reſtitui ad id, in quo nulla cadit, nec imaginari, aut quouiſmodo ſaltim colorari leſio poteſt.

Secundo dico quod cum ab eo tempore decurſi ſint quadraginta anni infra quos dictus Angelus nūquam cōqueſtus fuit, omni caret iuris remedio, ceſſat enim reſtitutionis beneficium ex capite minoris ætatis cum maior effectus poſt quatriennium eam non pe-
2 tierit *Iux. tex. in leg. fin. C. detentor in integr. reſt. Cum ibi not. per DD.* Nec aduerſus huiuſmodi quatragenariam pręſcriptionem Iuuari poteſt ex capite ignorātiæ prout ex magis communi DD. ſententia teſtatur *Socc. Iun. in conſ.* 61. *num.* 27. *& in conſ.* 115. *nu.* 44. *vol.* 2. qui aſſerit ita pluries conſultū vidiſſe, & bis fuiſſe Iudicatum, & hanc opinionem veriorem quoq; eſſe affirmat *Dec. in conſ.* 375. *col. fin. Couarr. in regul. poſſeſ in* 3. *par.* §. 3. *de regul. Iur. Ferd. Vaſq. in* 3. *lib. Ill. controuerſ Iur. cap.* 75. *& Galeaul. in repet. l.* 2. §. *& harum n.* 39. *ff. de verborum obligat.*

Secunda quoq; dicti Angeli prętēſio vaniſſima eſt duplici, etiā ratione. Primo quia poſito non tamen conceſſo, quod cum reperiatur in hac vltima numeratione deſcriptus inter foculares dictæ Ciuitatis effectus eſſet eius Ciuis; Nō tamē ex hoc orietur neceſſaria conſequentia, quod debeat inter nobiles ipſius deſcribi, & eius honoribus frui; Cū enim ipſa Ciuitas, & antiquiſſima conſuetudine immemorabili temporis ſpatio pręſcripta, quę cum legis, & Priuilegij obtinet *non* cōſueuerit ad eius Regimen omnes Ciues indifferenter admictere, ſed eos qui ſingulis annis eliguntur ex Cętibus tantum, & diſtinctis familijs duplici ſub ordinatione diſtinctis vno ſcilicet Nobilium, altero vero qui honoratorum Ciuium nuncupatur; Ceteri vero etiam originarij, & antiqui Ciues quantumuis nobiliter viuentes, qui in alterum horum ordinum

aſciti

aſciti non ſunt ad ipſius Ciuitatis Regimen non admictantur non obſtante, quod alia eius onera ſubſtineant cum etiam, & Plebs quę quartum & infimum ordinē conſtituit ab huiuſmodi muneribus repellatur, certe dubitari nō poteſt quin hęc conſuetudo ſit inuiolabiliter ſeruēda habet enim uim ſtatuti, cum procedat à pari
4 potentia ſcilicet à Populi conſenſu qui poteſt vtrunq; facere ex *not. per Bart. & alios in l. omnes popul. ff. de Iuſtit. iur.* ità in indiuiduo pluribus rationibus notabiliter tenet *Maranta in conſ.* 103. *per totum* quem rogo omnino uideatur.

Secundo dicitur, quod Ciuitas prędicta in anno 1565. accedente omnium Ciuiū conſenſu nonnullas conſtitutiones publicam vtilitatē, ac bonam rerum vniuerſalium adminiſtrationē reſpiciētes ordinauit, & inter cętera ſtatutum fuit, quod de inde in antea inter nobiles familias nemo adijci, & aggregari poſſet, niſi ex voto, & conſenſu duarum partium; & quod eadem forma ſeruaretur in agregatione ad ſecundum ordinem, qui Honoratorum Ciuium appellatur ſuper qua concluſione cum ſupplicaſſet, pro aſſenſu Suę Excellentiæ eiuſque Collateralis Conſilij fuit remiſſum Regię Audientiæ, quod prouideat pro vt melius ei videbitur de Iuſtitia conuenire vt legitur fol. 44. à tergo cuius vigore dicta Regia Audientia in anno 1567. ſuum interpoſuit decretum confirmando dictam concluſionem, Cumq; iterum Ciuitas ſupplicaſſet pro futura obſeruantia dicti decreti, & concluſionis obtinuit à Collaterali Conſilio reſcriptum eidem R. Audientię directum ſub hac verborum forma (*Prouederete come meglio vi parerà che tale è noſtra volontà*) Perquam Regiā Audientiā procedentem vti delegatam Citatis prius aliquibus tūc intereſſe prætēdētibus, & alijs incertis per publicum proclamā vocatis fuit tādem in anno 1576. aliud Interpoſitum decretum confirmando dictā concluſionem, & decretum alias latum cuius vigore, ſemper in ea poſſeſsione Ciuitas ipſa perſeuerauit prout in facto ex publicis ſcripturis apertiſsime conſtat; vnde dum dictus Angelus non ex capite reintegrationis, ſed tanquam aſſertus Ciuis nobiliter viuens prætendit inter nobiles familias dictæ Ciuitatis aggregari, & deſcribi omni Iure opus eſt, quod ordinationibus, & Conſtitutionibus eiuſdem Ciuitatis ſe
5 ſubmictat, potuit .n. Ciuitas quo ad ea quę ad ipſam eiuſq; Ciues ſpectant ſtatutū condere iuxta ea quę *not. Bart. in l. fin. ff. de colleg. illicit. & in l. omnes popul ff. de Iuſtit. Iur. & Afflic. & And. in proęm conſtit. in 3. quaſt. quod cum* pro bono publico editum ſit nihil refert quod Ius particolare aliquorum lædat per eaque tradit *Nacta in conſ.* 11. *& ſeq. num.* 1. *poſt Dec. in conſ.* 36 *num.* 8. *& in con.* 171. *num.* 7. præſertim cū fuerit etiā Regio aſſenſu roboratum, dum enim Regia Audientia ad eius confirmationem proceſſit vigore delegationis S. E. eiuſque Collateralis Conſilii. Idem eſt, ac ſi ab eodem Principe huiuſmodi confirmatio proceſſiſſet ex vulgatis Iuris regulis, quod qui per alium facit per ſe ipſum facere uidetur, & ea noſtra facimus quibus noſtram authoritatem impartimur; Nec dicatur quod illa Commiſſio Regiæ Audientiæ fuerit potius Iuriſdictionis excitatio quam delegatio. Nam verius eſt quod fuit delegatio cum non

fuerit ſimplex reſcriptum Iuſtitiæ ſed alterata ordinaria Iurisdictio per illa verba (come meglio vi
6 parerà conuenire) Nam quoties ordinario Iudici aliquid plus vltra eius ordinariã Iurisdictionem committitur tunc eſt delegatio,& non Iurisdictionis excitatio, vt patet ex notat per *Angel.in l.p.§.ſi quis ſimpliciter ſub num.* 2. *& plenius per Alex.ibid.num* 11.& *ſeq.ff. de verbor.obligat.Iaſ.in l. Ius ciuil. in princ.ff.de Iuſtit.et Iure,& Paul. Granuc.in Theurem.*12.*per totum.*

BARTOLOMÆI CAMERARII

BENEVENTANI

I. C. Clariſsimi

Locumtenentis Regię Camerę Summariæ,& Feudorum interpretis in Almo Studio Neap.

RESPONSVM.

SVMMARIVM.

1 *Ius proprium in alium commutari non poteſt in feudis.*

2 *Aſſenſus non requiritur in refutatione.*

3 *In Contractibus conſideratur, quod partes agunt.*

4 *Refutatio feudi operatur vt poſterior fiat anterior, & admictatur ad feudum, ſed ſi res in alium transferretur diceretur potius alienatio, quam refutatio, & num.*5.

6 *Aſsēnſus legis viget inter Agnatos reſpectu refutationis.*

7 *Obligationem feudi remictere eſt augere feudum.*

ARGVMENTVM.

De refutatione feudi,& an liceat reuocare procuratione ad hunc actum faciendum.

CONSVLTATIO XL.

IN cauſa huiuſmodi ſuper puncto an licuerit Illuſtr. Duciſsæ Summæ reuocare procurationem factam Illuſtr. Duci eius viro per quam reddebat, & refutabat iura ſua reſtringendo generalem hypotecam ſuam, quam habebat in toto ſtatu, vt reſtringeret ſuper certis caſtris ad hoc,vt in reliquis Excellens Comitiſsa Saponariæ anterior reperiretur in hypoteca ſua hoc vno, & ſolo argumento contentus eius.Nam aut Duciſsa voluit omninò extinguere ius ſuum, quod habebat iuxta terminis *leg. quæritur* 14.*§. remittentibus ff.de adilitio Edicto*, & hoc caput non eſt conſiderabile tum quia in fauorem certæ perſonæ ſcilicet Comitiſsæ hoc fecit,vt eſt comunis concluſio *in cap. p. poſt illum tex. de eo qui finem fecit Agnato,& in cap.præterea quibus modis feud. amictat.* tum maximè cum factum ſit clarum,quod Illuſtr. *Du*ciſsa magis voluit reſtringere iura ſua iuxta terminos *leg certo §.ſi totus ff.de ſeruit. ruſtic. predior,* poſtquam iura ſua ſuper certis Caſtris reſeruauit;quia omnia illa extinguere, vt eſt *tex.*de vtroq; *in d.cap.p.de eo qui finem fecit Agnato*, & de hoc capite non eſt curandum. Aut,& ſecundo noluit iura ſua extinguere,ſed illa tranſferre in Comitiſsam iuxta terminos *leg qui tabernas ff. de contrah.*

emptione

emptione , & hoc caſu , quia eſſet commutare Ius Duciſſæ in Comitiſsā hoc eſt à iure inhibitum, vt *in*
1 *cap. Imperialem de probib. alien. feudi per Frideric. et cap. 1. de probib. feud. per* Lothar. & in Regno maximè, vt patet *In Conſt. Diua memor.* ibi Comutandi , quod verbum etiam In Iuribus per *Iſer.* ibi intelligitur, & rectè ex quo non minus de iure communi feudorū inhibetur translatio corporis quam iuris, vt patet *in cap. primo §. quod ergo cum duobus §§. ſequentibus de Inueſt. de re aliena facta*, vbi non minus inhibentur translationes ſeruitutum , & ſic Iurium, quam onerum corporalium, & in Regno quotieſcunq; contractus eſt nullus *leg probibentur, vt ſatis* clarum, eſt ceſſant pænæ , & datur parti alienanti ius reuocandi, ex quibus patet quod ſi in hoc ſecundo capite conſideraretur procuratio prædicta nulli dubium eſt, quod Duciſsa poterit iure proprio reuocare prædictam cōſtitutionem, Aut, & tertio volumus cōſiderare in fauorem dictæ Comitiſſæ, quod Duciſsa non extinguit iura ſua, neq. transferat, ſed quod retrocedat ius ſuū, & data hac retroceſſione Comitiſſa capiat feuda ipſa ex hypoteca propria, dum nullum obſtaculum inuenit in alijs iam liberatis argumento *dict. §. ſi totus cum concord.* quod videtur eſſe maximum fundamentum pro dicta Comitiſſa *per tex. in cap. 1. de alienat. feudi patrim.* vbi litera eſt
2 clara, quod in refutatione non requiritur aſſenſus, & quia iura *Cōſtitutionum. & in d. cap. Imperialem* non conſiderant reſtrictionem Iurium, ſed translationem in alios tamen adhuc Dico, hoc non obſtanre iuſtitiam Duciſsæ luce clariorem eſſe. Nam in contractibus
3 illud conſiderandum eſt, quod in effectu partes agunt *ſec. gloſ. in verbo nouus actus in fine in l. 1. C. quando liceat ab empt. diſcedere binc dicimus* plus valere quod agitur, quam quod ſimulatè concipitur vt *C. plus valere &c.* Et ſi certè ponderantur verba capitulorū, & procurationis non fuit ſimpliciter refutare, ſed transferre iura ſua in Comitiſsam, tamen vt clarius hoc liqueat dico quod in conſiderando hunc effectum; Actus ſicut dixi non eſt dare in materia feudali retroceſsionem, quæ non dicatur translatio, & alienatio, ſed certum eſt quod qui refutat non transfert iura ſua; quia inter omnia retinere, & omnia alienare datur medius terminus de Iure feudorum v3. refutare, quæ refutatio in effectu eſt, quia retinendo Iura propria contentatur, quod ille, qui erat poſterior fiat anterior, & ante ip-
4 ſum admictarur vt *in cap. p. de eo qui finem fecit Agnato* ; & poſtmodum non minus eo quam extraneo refutare admiſsus fuit, moriente is qui refutauit, rem eandem, & feudum iure proprio capiat, vt dixit *tex. in d. cap. 1. de eo qui finem fecit Agnato* , & tamen quia effectus iſtius refutationis eſt, vt res iſta transferatur in alium iſta refutatio, & retroceſſio dicitur alienatio
5 ſiue fiat in Dominum, ſiue in aliū, ita dixit in indiuiduo *And. de Iſernia in cap. 1. in §. & ſi libellus in 2. & 3 col. de alien. feud. patrimon.* vbi examinat vnum ſingulare in ſecunda *col. in verſ. qui ergo*, quod quantumuis iſta refutatio ſit retroceſsio , tamen quia in effectu eſt alienatio , quod ex hoc reſultet regula firma, vt qui non poteſt alienare ſine aſſenſu minimè poſsit refutare ſine aſſenſu; Ex quibus verbis reſoluitur motiuum contrarium, quod in Agnatum ſine aſſenſu fiat refutatio ; quia ſi inter Agnatos non habemus aſſenſum Regis, habemus tamen

men aſſenſum legis, *vt in d.cap.1. de alienat.feudi patrimonial.* quia aſſenſus ſufficit de per ſe, vt dicit *Iſer.in d.verſ.qui ergo.* Cumq; Comitiſſa, tempore facti Inſtrumenti, & ante reuocationem non habebat aſſenſum Regis, neq; legis, quibus mediantibus potuiſſet iure proprio feuda capere, clarum eſt, quod iſte actus eſt inhibitus ſine aſſenſu, & ſi eſt inhibitus Conſtitutio permictit, quod in iſtis actibus inhibitis, qui alias eſſent nulli quia alienare eſt, vt dicit *Iſer.* taliter alienans poſsit per Conſtitutionem Iure proprio reuocare; Et Iudicio meo in hoc non eſt dubium, quæ tanto fortius militant cum nec hodie Comitiſſa aſſenſum habeat. Ex quibus ſatis patet Ius Duciſſæ eſſe clarum cui, neq; aduerſatur, quod pars aduerſa prætendit, vt per *Conſt. Conſtitutionem Diuę memoriæ, & per S. è contrario de Inueſt. de re alien. facta.*

Hęc refutatio nō egebat aſſenſu,
7 quia remictere obligationem eſt augere feudum: nam factum eſt contrarium, quia nihil fit in fauorem Ducis feudatarij. Immò fortius grauatur ex obligatione duarum dotium; & procuratio fuit in fauorem Comitiſſæ, & non ipſius, vt cantant verba per quę concludo omiſſo omni multiloquio, & alijs capitibus: quæ dum latius examinata ſint à Magnificis Collegis omictēda eſſe duxi: quod Iuſtitia Illuſtr. Duciſſæ ex omni parte eſt tuta, & pietate non minus concomitata. Reſtat vt vos ampliſſimi patres eius Iuſtitię conformes nunc reddatis.

Bartholomeus Camerarius inter V.I. DD. minimus licet indignus.

F I N I S.

I N D E X

COPIOSISSIMVS

Sententiarum, ac rerum omnium notabilium totius Operis.

Litera d. Deciſionem,& c. Conſultationem indicat.

A

ACtio *non oritur ex obligatione conditionali niſi ea prius purificata* d.2.nu. 1. *fo.*6.

Actio *qua ex inſtrumento oritur cenſetur propoſita inſimul cum exceptione ex eodem inſtrumento oriente ibid.nu.*8.

Actio *non perpetuatur niſi per litis conteſtationem* d 32.n. 12 *f.*46.

Actio *omnis radicata contra debitorem tranſfunditur contra nomen debitoris creditori in ſolutum datum,& quid in dote aſſignata d.48.n.*51.*&* 52.*fo.*75

Actio *de dolo quanto tempore duret* c.2. *nu.*24 *fo.*106.

Actio *oritur ex conditionali contractu, & ad heredes tranſmittitur c.* 25. *n.* 2.*fo.*171.

Actio *ad feudum eſt feudalis,& an de ea diſponi poſſit in fœminam, ſiue ſecundogenitum c.*30.*n.*3.4.*&* 5.*fo.*190.

Actio *heredis per aditionem confunditur ibid.n.*10.*&* 11 *fo.*191.

Actiones *omnes ex dotalibus fundis prouenientibus marito competunt c.*20.*n.* 3.*fo.*158.

Actus *validus de iure gentium non ſeruatis ſolemnitatibus iuris poſitiui quãdo obliget in foro coſcientia d.*14. *n.*8. *fo.*21.

Actus *omninò nullus ex iure ſuperuenienti confirmari non poteſt,ſed non omninò nullus ſic c.*10.*nu.*21.*fo.*126.

Actum *principaliter attendi debet ibid. num.*29 *fo.*130.

Agnati *per Conſuetud. Neap. vocantur iure ſucceſsionis c.*18.*n.* 10.*fo.*155.

Alienatio *officÿ non habentis iuriſdictionem, nec coerctionem eſt permiſſa tam de iure communi cum Regni c.*26. *nu.*1.2.*&* 3.*fo.*173.

Alienationes *contra prohibitionem legis licet nullę ſint, & nullum producant effectum,tamen ratione contemptus ob id pœnam incurritur c.* 1.*n.*31. *fo.*89.

Alienandi *feudum poteſtate conceſſa requiritur aſſenſus in actu alienationis ibid.nu.*69.*fo.*97.

In Alienari *prohibitis cenſetur prohibita tranſlatio,poſſeſsionis tituli, exercitÿ,& adminiſtrationis ibid. num.* 30. *fo.*89.

Alimenta *debentur mulieri dotatę, & nuptę cui dos ſoluta non fuit d.* 48. *nu.* 7.*fo* 66.*& quamuis probetur aliunde habere nu.*28.

Alimenta *debentur iure actionis ibid. n.* 24.*fo.*71.

Alimenta *lite pendente ſunt danda filio agenti contra teſtamentum patris qui obtinuit in prima inſtantia,& quando debeantur etiam in prima inſtantia c.*9.*n.*1.2.4.*&* 9.*fo.*121.

Alimenta *quando lite pendente debentur erunt prǽſtanda ex bonis teſtatoris ibid.nu.*10.*fo.*122.

Alimenta *debentur iuxta fructus, & introitus,& non iuxta valorem patri-*

monij, quod tanto fortius procedit quando deberentur ex cauſa Inerati-ua ibid.nu. 11.
Alimentorum *repetitio quando detur ex dilatione temporis d.* 48. *num.* 73. *fo.*78.
Alimentorum *materia diuerſimodè iudicatur reſpectu Domini, & reſpectu extranei c* 9.*nu.*13.*fo.*123.
Alluuio *fit quando flumen paulatim lambendo adeò, vt cognoſci nequeat vnde abradit alterius fundo accreſcit d.*24.*nu.*1.*&* 2.*f.*33.
Appellans,*qui ſuccubuit tenetur ad expenſas damna,& intereſſe c.*11.*n.*10. *fo.*133.
Appellari *poteſt à ſententia notoriè iniuſta non obſtante ſtatuto appellationem remouente d* 49.*n.*1.*f.*79.
Appellandi *termino pendente non poteſt ſequi inſtitutio, nec capi poſſeſſio, & ſi fuerit capta reuocabitur vti attentatum,quod procedit etiam in poſſeſſione vacante d.*30.*n.*1.2 *&* 3.*f.* 43.
Appellatio *non admittitur à decreto manutentionis lato in poſſeſſorio ſummariſſimo d.*27.*n.*1.*f.*38.
Appellatio *facit ſtare ſententiam in ſuſpenſo d.*33.*nu.*3.*fo.*49.
Appellatio *eſt interponenda infra decem dies poſt latam ſententiam alias facit tranſitum in rem iudicatam d.* 47.*nu.*1.*f.*66.
Appellatio *non datur in Regno à ſententia Aſſiſtentię quoad caput adiudicationis c.*3.*n.*10.*fo.*110.
Appellatio *quo ad futura ſuſpendit pronunciatum quo ad præſentia illud extinguit c.* 21 *nu.*13.*f.*162.
Appellatio *conceditur à ſententia lata abſq;cauſę cognitione etiam in poſſeſſorio, & quos effectus talis appellatio producat d.*2.*n.*9.*&* 10 *f.*6.
Appellatione *filij comprehenditur tota deſcendentia ab illo filio in ſucceſſione aſcendentis c.*27.*n.*9.*f.*178.
Appellatur *à liquidatione, à Iudicio executiuo, & quando ſententia complicat negotium principale d.*5.*n.*2.*&* 3.*fo.*10.
Approbaſſe *cenſetur quis ſcripturam priuatam aduerſus eam non opponens d.*49.*n* 4 *f.*79.
Approbare *aliquem vti haredem dicitur agens contra illam pro tali d.* 33. *nu.*5.*fo.*49.
Arbitrium boni viri *regulatur à iuribus ſcriptis, & à Conſuetudinibus approbatis,& rationi conſonis d.*7.*num.* 6.*fo.*12.
Archiepiſcopus *eſt Iudex ordinarius Epiſcoporum ſuę Prouincię,& non eſt exbitandum quin ad eum deuoluatur appellatio d* 27.*n.*3.*fo.*38.
Archiuium *publicum dicitur illud in quo eſt publicus Officialis d.* 50. *nu.*8. *fo.*82.
Argumentum *à contrario ſenſu non militat in dote conſtituta ab ipſa muliere d.*1.*n.*21.*f.*4.
Argumentum *valet à foro exteriori ad forum interius,& è conuerſo d.*14. *nu.* 7.*fo* 21.
Aſſenſus *nonus requiritur in omni contractu ſuper feudo,etiam ſi dependentiam habeat ab alio contractu aſſenſu vallato c.*10.*n.*5.*fo.*126.
Aſſenſus *impetratus poſt mortem venditoris venditionem non confirmat, ſed requiritur nouus aſſenſus ad inſtantiam hæredis expediti, & id quomodo procedat ibid.nu.*6.*&* 13.
Aſſenſus *quoties non agitur niſi de conſentientis præiudicio poteſt quandocūque interuenire ibid.nu.*23.*fo.*128.
Aſſenſus *aſſumit naturam contractus ſuper quo interponitur,& ab ipſo contractu cui accedit regulatur ibidem n.* 28.*fo.*130.
Aſſenſus *requiritur ſuper ceſſione iurium ad hoc, vt contrahatur hypoteca ſuper feudo c.*15.*n.*6.*f.*144.
Aſſenſus *impetratione pendente dicitur negotium eſſe in ſuſpenſo c.* 21.*n.*12. *fo.*162.
Aſſenſus *Regis reputatur facilis ſi fuerit conceſſa facultas contrahendi, & vendendi imò in tali caſu Rex tenetur aſſentire c.* 23. *num.* 4. *&* 5. *fo.* 166.

Aſ-

Aſſenſus *in beneficium Regis ſubintelligitur* c.23.nu.9.f.167.
Aſſenſus *eſt mera gratia, & aliquando denegatur* c.27.n.5.f.177.
Aſſenſus *præſumptus quę requirat* c.28.n.7.f.185.
Aſſenſus *in feudalibus ſtrictiſſimi iuris ſunt* c.29.n.1 f.187.
Aſſenſus *in feudalibus ſunt indiuidui* ibid.n.2.
Aſſenſus *expeditus in forma ſpecifica habet tacitam reuocationem ſi actus non celebretur ſub illa forma* c.29.nu.15.fol.188.
Aſſenſus *non requiritur in refutatione* c.40.n.2.fol.209.
Aſſenſus *legis viget inter Agnatos reſpectu refutationis* ibid.nu.6.fol.210.
Aſſenſuum *regiſtratio cum non ſit de ſubſtantialibus, ſed de ſolemnitatibus effectualibus poteſt fieri poſt contractum firmatum, & in eſſe deductum* c.10.n.16.fol.127.

B.

Bancaria cedula *habet vim ſolutionis præſenti pecunia factę* d.25.nu.7.fol.35.
Beneficia *curata, non poſſunt conferri vti ſimplicia* d.23.num.11 fol.32.
Beneficij *vniti collatio ſeparatim fieri non poteſt niſi prius derogetur vnioni* ibid.n.9.& 10.
Beneficium *vnitum alteri beneficio ſequitur illius naturam, & in impetratione ſufficit, vt exprimatur Beneficiū principale, & fructus beneficij vniti ad principale* Beneficium *ſpectant* ibid. n.5.6.& 7.
Beneficiorum *vacantium ob mortem Prothonotarij Apoſtolici collatio ſpectat ad* Summ.Pont.ibid.n.12.
Beneplacitum *non niſi morte extinguitur, & idem in locatione* d.7.n.1.f.11.
Beneplacitum *quamuis ſit reuocabile tamen id non niſi ex cauſa legitima procedit* ibid.nn.4.
Beneuentum *habet Priuilegium de non confiſcandis bonis* d.38.n.1.f.56.
Beneuentum *non ligatur ordinationibus ſimpliciter factis à Summ. Pont. niſi expreſſè mentionetur* ibid nu.3.
Bonafides *præſumpta ſufficit ad præſcribendum, & quid in mobilibus* d.34.nu.5.fol.50.
Bonafides *nedū præſumitur curſu triginta annorum verum mala fides purgatur* ibid.n.6.
Bona *hereditaria poſt additionē dicuntur patrimoniū hæredis* c.23.n.5.f.195.
Bonorum *appellatione veniunt mobilia* d.36.n.2.f.53.

C.

Carceratus *præſumitur aufugiſſe per hoſtium contrario non probato* c.16.n.1.fol.148.
Carcerarius *tenetur probare carceratū abſq; eius culpa aufugiſſe* ibid n.3.
Carcerarius *tenetur etiam de leuiſſima culpa, & quando teneatur de caſu fortuito, & an ſe exemerit exhibito cuſtode carcerum* ibid.n.4.5.6.& 9.f.149.
Carcerarius *tenens carceratos in loco fugę propinquo dicitur eſſe in culpa, & damnum exinde veniens dicitur ab ipſo carcerario illatum* ibid. n.6. & 7.
Cauſa *prima debet attendi, & non ſuperueniens* c.10.nu.32.fo.130.
Cenſus *debet imponi ſuper certis rebus alias eſt nullus* d.3.nu.8.fo.8.
Cenſus *pretium ad euitandas fraudes, & ſimulatas ſolutiones debet in actu emptionis numerari coram Notario, & teſtibus* d.25.nu 6.& 8.fo.35.
Cēſus *impoſitus ſuper bonis certis finibus deſignatis, & generaliter ſuper omnibus eſt legitimè conſtitutus* ibid nu.14.
Cenſus *annuus impoſitus ſuper re excedens illius fructus valet in Regno, & quid concurrente reſeruatione dominij, & hypotecę* c.5.n.2.3.4.& 5.f.114.
Cenſus *vitalitij ſunt taxati in Regno ad rationem* 14.*pro centenario, ſed ſecundum aliorum opinionem ad rationem* 12 *pro centenario* ibid.n.7.
Ceſſante cauſa *ceſſat effectus, & id quomodo procedat in feudis reſpectu aſ-*

ſenſus ſuperuenientis c. 10.nu. 17.& 20.fol.127.

Ceteræ Notariorum *non comprabendunt ſubſtantialia contractus* d. 11.n. 3.fol.18.

Citatio *dicitur indebitè facta ſi petita copia non fuerit reiecta ſtante tamen ſtatuto ſic diſponente* d.32.n 4.fol.45.

Citatio *ſiue litis conteſtatio nulliter factæ nullum operantur effectum* ibid. num.5.

Citatio *circumducitur actore in iudicio non comparente, & dicitur imperfecta* ibid.n.6.

Citatio *quamuis aliunde inualida per comparitionem partis efficitur valida, & id quomodo procedat* ibid.nu. 8.9. 10.& 11.f.46.

Citatio *ſola interrumpit præſcriptionem quando agitur de præſcriptionibus odioſis, ſecus in fauorabilibus, & mixtis* ibidem n.13.14.& 15.fol.47.

Ciuitatis appellatione *veniunt Caſtra, & Caſalia* d. 19.nu.1.fol.27.

Clauſula *cum poteſtate ad libitum diſponendi eſt relatiua ad vltimas voluntates* d.4.n.5.f.9.

Clauſula *ſine præiudicio legitimæ exequtionis præſeruat iuriſdictionem Iudicis à quò* d.5.n.1.f.10.

Clauſula *in inueſtitura emphiteuſis ad habendum operatur, vt illius poſſit fieri alienatio* d.42.n.6.f.62.

Clauſula *deducens omne Ius operatur, vt non poſita veniant in iudicio* d. 45. nu.1 fol.64.

Clauſula *omni meliori modo operatur, vt in iudicio dicatur deductum id quod actori incumbit etiam ſi contrarium in Libello expreſſerit; & vt actus ſubſtineatur omni meliori via* ibid. nu.2. & 3.fol.65.

Clauſula *omni modo meliori omnes defectus libelli ſanat, & latè de eius effectu* c.1.n.60.fol.95.

Clauſula *Ius, & Iuſtitiam miniſtrari, & de eius effectu* ibid.nu.61.f.62.

Clauſula *ſolita apponi in aſſenſibus natura feudi non mutata quid operetur* c.13.nu.2.fol.137.

Clauſula codicillaris *operatur, vt teſtamentum omninò valeat etiam, quod teſtator annuerit capite tantum* c. 14. n. 11.f.141.

Clauſula *ſaluo iure Tertij ſubintelligitur in priuilegijs* c.28.nu. 8.fo. 185.

Clauſula *ex certa ſcientia, & plenitudine poteſtatis quid operetur* ibid. n. 9.

Clauſula *irritantes ligat etiam ignaros, & inſcios* c.37.n.1.2.3.& 4.fo.290.

Clauſulę *in priuilegijs Vaxallorum Hoſpitalis* Diuę *Marię Annunciatę de Neapoli recenſentur* c.8.nu.1.fo 120.

Clauſulæ codicillaris *vim habet amor, & dilectio teſtatoris erga heredem* c. 14.num.12 fo.141.

Clericus *heres, ſi lis cum defuncto cepta non fuerit conueniendus eſt coram Iudice Eccleſiaſtico* d.32.n.17.fo.48.

Compenſatio *fit cum debito neceſſario, & quid in donatione* d.40. nu.1. & 2. fo.69.

Compenſatio *fit ipſo iure parte opponente* c.15.nu.23.fo.147.

Compenſatio *fructuum cum intereſſe reſoluto contractu an fiat ipſo iure, aut facto hominis diſtinguitur* c.17.n.1.4. 5.6.& 7.fo.151.

Compenſatio *crediti debiti ex cauſa neceſſaria poteſt fieri in donatione inter viuos* c.18.nu.14.fo. 156.

Compenſandi *animo cenſetur relictum id quod debetur vigore ſtatuti* d. 40. num.5.& 6.fol.59.

Conditio, *vt mulier cum tali hominum conditione nubat non impedit libertatem matrimonij* d.21.num.4.fo.29.

Conditio *ſi Princeps diſpenſauerit reponitur inter impoſſibiles* ibid.n.8.f.30.

Conditione *pendente à contractu conditionali receditur* c.25.n.1.& 3.f.171.

Conductor *ad longum tempus expelli non poteſt à nouo Domino* c. 1.nu. 34. & 43.fo.91.

Conductor *ex propria locatione acquirit quoddam Dominium* ibid.nu.44.f.92.

Conductor, *& ſubſtitutus in quo differant* c.1.nu.67.68.& 71.fo.97.

Confeſſio *facta à procuratore non habente ſpeciale mandatum ad confiten-*

dum

dum reuocari poteſt d.3.nu.6.f.7.
Confirmabili non dato, neq; datur confirmatio c.10.nu.14.fo.127.
Conie*c*turæ, & præſumptiones admi*c*tuntur quando veritas aliter haberi non poteſt d.9.n.10.fo.14.
Conſcientia non ligat quos natura non obligat d.14.n.9.fo.22.
Conſtitut. Regni Conſtitutionem diuę memorię procedit non ſolum in feudis, ſed etiam in officijs c.1.n.85.fo.101.
Conſtit.Regni in aliquib. procedit tam in ſucceſsione patris, quam matris, & corrigitur per Conſuetud. Neap. incipiente ſi qua mulier c. 3. num. 1. & 3. fo.111.
Conſtit.Sancimus de iure protħomiſeos diſpoſuit reſpectu minorum, & reſtitutionem in integrum c.20.num.5.fo.158.
Conſtit.Conſtitutionem diuæ memoriæ non habet locum in officijs c. 26. n. 9.fo.174.
Conſtit.Conſtitutionem diuę memoriæ eſt correctoria iuris communis, & proinde procedit ſolum in feudis c. 26. num.10.et.11.f.174.
Conſtitutio non publicata dicitur vſu non recepta d.38.nu.9.fo.57.
Conſtitutiones Pontificiæ nedum Romę, ſed in toto ſtatu Eccleſiaſtico ſunt publicanda ibid.nu.5.& 6.fo.57.
Conſuetudo eſt attendenda in ſucceſſione emphiteuſis d.42.nu.5.fo.62.
Conſuetudo Neap. procedit quoad bona ſita in diſtrictu, ſed quoad bona dotalia vbique cap.4. num.4.5.6. & 7. fo.112.
Conſuetudo inducitur per populi conſenſum c.39.nu.4.& 5.fo.207.
Contenta in inſtrumento prѕſumuntur vera d.3.n.1.fo.7.
Contra proprium factum quis venire poteſt c.21.nu.7 fo.162.
Contractus omnes ſuum implementũ, & perfectionem recipiunt in loco, vbi eſt deſtinata ſolutio d.10 nu.3.fo.17.
Contractus minoris cenſetur ab eo ratificatus ſi factus maior per quinquennium tacuerit d.47.nu.4.fo 67.
Contractus dicitur purus etiam, quod reſoluendus veniret ſub conditione c.1. nu.19.fo.88.
Contractus doloſus caret conſenſu ibid. nu.75.fo.99.
Contractus locationis emptioni, & venditioni comparatur c.2.nu.13.fo.104.
Contractus iudicatur nullus ſtante leſione enormiſſima prout quando dolus dat cauſam contractui c.2.nu.20.fo.105.
Contractus verba dubia recipiunt declarationem à Conſuetudine c. 18.nu. 5.fo.154.
Contractus conditionalis pendente conditione reuocari poteſt d.22. nu.1.fo. 164.
Contractus conditionalis ſtatim, & ab initio eſt perfectus licet eius exequtio ſuſpendatur donec purificetur conditio, & ſpes quę ex iſta purificatione oritur ad hęredes traſmictitur ibid. nu. 2. & 3 fo.164.
Contractus omnes ab initio ſunt voluntarij ex poſt facto neceſſarij ibid.n.4.
Cõtractus omnes de re feudali ſunt prohibiti abſque aſſenſu de Officijs verò ſecus c.23.nu.6.fo.167.
Contractus emptionis, & venditionis tria ſubſtantialia habet nempe conſenſum rem, & pretium, & an hęc poſſint conferri in arbitrium contrahentis c. 38.nu.1.2.3.4.& 5.fo.291.
Contractu reſoluto condemnatur reus ad relaxandum rem cum fructibus ſoluto pretio cum intereſſe, quę tamen compenſantur c.17.nu.1.& 2.fo.150.
In Contractibus cõſideratur, quod partes agunt c.40.nu.3.fo.209.
Contrahens abſque ſolemnitate ſtatuti, nec ciuiliter, nec naturaliter obligatur d 14.nu.10 fo.22.
Conuentio aliquando deſeruit loco moræ d.48.n.66.fo.77.
Creditor quando poſsit agere contra debitorem ſui debitoris d.15.nu.5.f.24.
Creditores hypotecarij prѕferuntur emptori rei pignoratę, c.32.n.9.fo. 194.
Creditoribus non vrgentibus non excuſatur quis alienando rem fideicommiſſo ſubiectam d.4.nu.6.fo.9.

Crimina *antiqua, & minorum mitius puniuntur d.* 16.*n.*5.*fo.*25.
Culpa *in dubio non præſumitur c.* 16.*n.* 2.*fo.*148.
Culpam *adeſſe quando dicatur c.*34.*nu.* 6.*fo.*196.

D

Damnum *illatum ex alicuius culpa ab eodem debet farciri c.*16.*nu.*6. *fo.*149.
Debitor *impeditus ſoluere ex cauſa abſentię creditoris non eſt in mora, & quid ſi ex dicta cauſa prætendit ſibi nouum ius acquiri d.*48.*nu.*31.*f.*72.
Decreta *Sacrę Congregationis Cardinalium habent vim legis d.* 27. *nu.* 6. *fo.*38.
Decretum *Iudicis cum cauſa cognitione requiritur in contractibus minorum, item eorum vtilitas, ac neceſsitas contrahendi d.*9.*num.* 1. & 11.*fo.*13.
Decretum *Iudicis, & partis oppoſitio requiritur pro diſpenſatione ſolemnitatis requiſitę poſt contractum perfectum c.*10.*n.*18.*fo.*127.
Definitio *debet conuenire cum definito c.*10.*nu.*1.*fo.*124.
Delegatio *dicitur quando Iudici committitur aliquid vltra eius ordinariā Iuriſdictionem c.*39.*n.*6 *fo.*208.
Delictum *dicitur conſumatum in ipſo die tractatus c.*35.*n.*2 *fo.*197.
Demanialia *feudi parum vtilia an alienari poſsint ſine aſſenſu c.*28. *nu.*2.3. 4.& 5.*fo.*184.
Depoſitarij *confeſſio non ſufficit pro validitate depoſiti, ſed de numeratione debet conſtare d.*32.*num.* 20.*f.*48.
Deſcendentes *ex fratre quomodo ſuccedant in feudis de iure communi feudorum c.* 27.*num.*14 *fo.*181.
Determinatum *à ſtatuto validè poteſt in pactum deduci d.*48.*nu.*63.*fo.*77.
Detractio *fieri non poteſt ex bonis particulariter alienari prohibitis d.* 35. *num.*2.*fo.*53.
Dictiones *taxatiua tam, & quam ad quā referantur d.*48.*num.*18.*fo.*71.
Dies *interpellat pro homine d.*48. *num.* 8.*f.*69.
Differentiæ, *quæ ſunt inter officia, & feuda c.*25 *n.*6.& 13 *fo.*171. & *ſeq.*
Dilatio *debitori conceſſa fideiuſſorem liberat, etiam ſi à ſolo Iudice ſit conceſſa d.*18.*nu.*2.& 3.*fo.* 26.
Diſponere *valet quilibet de rebus ſuis, nec impeditur per Conſuetud. Neapol. ſi eſt primus acquirens c.*18. *num.*1. *fo.*152.
Diſpoſitio *augmentatiua continet ſub ſe omnes qualitates, & limitationes, quæ continentur in diſpoſitione augmentatiua c.*21.*nu.*10 *fo.*162.
Diſtinguere, *nec nos debemus cum lex non diſtinguit d.*1.*nu.* 14.*fo.*4.
Diuiſio, *quę ſit inter fratres dicitur alienatio neceſſaria, & hoc caſu an de bonis Emphiteuticis debeatur laudemiū d.*39.*num.*1.& *ſeq f.*58.
Doctoris *dictum debet intelligi ſecundum iura, quæ allegat d.*50.*num.*6.*fo.* 82.& *c.*22.*n.*8.*fo.*165.
Dolus, *quid ſit c.*1.*nu.*72 *f.*98.
Dolus *conſideratur non ſolum mentiendo, ſed etiam tacendo, & occultando veritatem ibid num.*73.
Dolus *dans cauſam contractui annullat contractum ipſo iure ibid num.*74 *fo.*99.
Dolus *arguitur ex leſione enormiſſima, & quando adeſſe dicatur, & paria ſunt adeſſe dolum, & leſionem enormiſſimam c.*2.*nu.*7.9.21.22.25.26. & 27.*fo.*104.& *ſeq.*
Dolus *ex ſimulatione inducitur, & indicijs probatur c.*2.*n.*28.*f.*106.
Dolus *cauſatur ex magna culpa c.* 34. *nu.*5.*fo.*196.
Dominium *vtile non tranſit in conductorem vſufructus, vel appaltus c.*1. *nu* 41.*f.*91.
Dominium *rei penes Victorem arguitur à condemnatione ad relaxandum c.*11.*num.*5.*fo.*132.
Dominus *rem alterius tollere non cenſetur c.*10.*n.*12.*fo.*128.
Dona *miſſa per ſponſum ſponſa in dubio non cenſentur donata, niſi ea quę pro* que-

Digitized by Google

quotidiano uſu ſponſe inſeruiunt c. 3. nu.13.& 14.fo.111.

Donantis *deciſio quando contradicto- rem non habet pro lege reputatur c.21. nn.17.fo.163.*

Donatarius *rei pro ſe,& haredibus ſuis poteſt alienare in praiudicium hæredis c.18.nu.3.fo.153.*

Donatio *inter virum, & vxorem eſt probibita, ſed non inter ſponſatos c.3. nu.12.fo.110.*

Donatio *in fraudem facta non tollit ius congrui, & quid in feudis, & perſonis Priuilegiatis c.20.n.2.& 11.fo.158.*

Donationis *titulo relicta licet in teſta- mento, dicuntur donata, & non legata d.40.nu.3.fo.59.*

Dos *cenſetur proprium patrimonium mulieris præſertim poſt aſſignationem d.1.nu.17.fo.4.*

Dos *cenſetur promiſſa cum fructibus d. 48.nu.35.fo 73.*

Dotis *inoffïcioſe querela à quibus poſſit intentari d.31.n.1.2.3.& 4.fo.44.*

Dotis *intereſſe ſoluto matrimonio qui- bus concurrentibus debeatur, & quid conſtante matrimonio, & quid ſi re- manſerint filij d.48.n.1.2.3.et 4.f.69*

Dotis *reſtitutio in omnem caſum pro- miſſa an extendatur ad reſtitutionem ob vergentiam viri ad inopiam d.48. nu.58 & 59.fo.73.*

Dotis *intereſſe non debetur niſi duo co- pulatiuè concurrentibus ſcilicet quod mulier non habeat aliundè,& diligen- tias pro dote recuperanda fecerit ibid. nu.62.fo.77.*

Dotis *reſtitutio peti poteſt ante tempus anni præfixum pro illius reſtitutione per Conſuetud.Neap.c.3.n.11.f.110.*

Duci *belli cenſentur conceſſa omnia ſine quibus munus exequi non poteſt c.6. n.5.fo.117.*

E

Ædificia,*ex quibus poteſt offendi Ciuitas ab inimicis dirui debent, ſed refectis damnis c.6.n.7.& 8.fo.117.*

Ægidiana *non intrat quando ſententia eſt notoriè iniuſta, vel nulla, & num habeat locum in rebus Eccleſiæ d. 2.n. 11.& 12.f.6.*

Electio *facta à minori parte perſonæ di- gnæ præfertur electioni factæ à maiori parte perſona indigna d.28.n.5.f 40.*

Electio *induſtriæ perſonæ magnopere ſpectat in officijs gerendis c.1.num 9. fo.86.*

Electus *ex propria perſona non poteſt al- terum loco ſui ſubſtituere ibid.n.10.& 11.fo.87.*

Emphiteuſis *ad extraneum ſemeltrā- slata conceſſio ſemper eſt eidem extra- neo facienda d.26.nu.6.fo.37.*

Emphiteuſis *antiquis colonis reconcede- re tenetur quilibet Dominus tum iure communi cum Statutario Beneuenti inſpecto ibid.n.7.& 8.*

Emphiteuſis *Eccleſiæ non tranſit ad ex- traneos quod limita in rebus conceſſis ad tempus d.42.n.1.f.62.*

Emphiteuſis *conceſſa pro hæredibus qui- buſcunque tranſit ad extraneos hære- des ibid.nu.3.*

Emphiteuſi *conceſſa pro tot gradibus, et poſtmodum vendita de conſenſu Do- mini directi, gradus illi ſunt nume- randi reſpectu emptoris, et non vendi- toris ibid.n.3.& 4.*

Emphiteutæ *denegari non poteſt facul- tas vendendi ibid.nu.2.*

Emphiteutæ *hæredes, & Agnati præfe- runtur in noua conceſſione facienda ibid.nu.1.fo.36.*

Emptum *de pecunia mea non dicitur meum, & de pecunia communi non eſt commune,& de pecunia aliena non eſt Domini pecuniæ niſi ſpeciale fiat pactum, quod procedit etiam in feudis c.15.n.1.2.& 5.fo.143.*

Epiſcopus *habet ordinariam iuriſdi- ctionem in omnibus Eccleſijs Diœceſis ideoque ei eſt concedendum manda- tum de manutenendo circa id non probata quaſi poſſeſſione d.22. n.4. & 5.6.& 7.fo.30.*

Æqualitas *debet ſeruari in dotibus con- ſtituendis d.1.n.12.fo.3.*

Eremitæ *an ſint perſonæ Eccleſiaſticæ, & gau-*

gaudeāt fori priuilegio recenſetur vtra opinio d.41.n.1.2.& 3.fo.60.

Eremitæ Camalduenſes ſunt Monaci,et viuunt ſub regula ibid.nu 7.fo 61.

Eremitæ tunc gaudent priuilegio fori dummodo ſint ſubiecti alicui ſuperiori eique obedientiam iurauerint ibidem num.8.

Eremitæ non admittuntur in. Diœceſi Neap.& Curia Archiepiſcopali Beneuentana fuit conſultum,vt eos ſimiliter non admitteret ibid.nu.9.

Ætas probatur per librum paternum d.9.nu.4.& ſeq fo 14.

Euictione tenetur Dominus rei ea vendita à Iudice ſubbaſta c.38.num.75.fo.293.

Exactio dotis in caſu vergentię viri ad inopiam fit,vt dos collocetur in tuto, et de eius fructibus mulier ſe cum viro, & liberis alatur d.48 n.53.fo. 75.

Exceptio rei iudicatę viget quãdo idem articulus diſcutitur licet non adſint eadem perſonæ c.1.nu.48.fo.93.

Exceptio rei iudicata obſtat vbi eadem res interuenit,quia dicitur adeſſe eadem cauſa ibidem nu.49.

Exceptio regulam deſtruere non debet, ſed illam limitare c.22.n.6.fo.164.

Excluſio vnius concurrentis cum altero in collatione beneficij cedit in beneficium illius non excluſi d.28.num.13.fo.41.

Executio non poteſt fieri ſuper eo quod eſt in ſubſidium quando quid eſt in obligatione,& ſolutione in defectum alterius, niſi facta prius excuſſione principalis d.2.nu.2.fo.6.

Expenſæ illę ſunt ſocio imputanda, quæ ſocietatem reſpiciunt d.8.n.3.fo. 12.

Expreſſum in contractu, & per legem municipalem inductum parificantur c 18.n.7.& 8 fo.15.

Extenſio non fit in prohibitorijs d.4. nu. 7.fo.10.

Extraneus promiſſor dotis, & eius hęres non tenentur alere mulierem d. 48.n. 25.fo.71.

F

FAmiliarum dignitas conſeruatur diuitijs d 4.n.3.fo.9.

Fauori ſuo quilibet poteſt renuntiare d. 44.nu.4.f.64.

Feudale ſeruitium non habere diminutum Domini intereſt c.29. num.6. fo. 187.

Feudalis contractus vitiatur in totum ob difformitatem aſſenſus c.29. nu. 4.7.8.& 13 fo. 187.& ſeq.

Feudi empti ex pecunia communi plurium fratrum beneficium eſſe commune aliqui tenuerunt dummodo id fiat Domino ſciente, & aſſentiente c. 15.n.3.4.5.& 7.fo.144.

Feudi diſpoſitio diſtractio, & commercium ſine aſſenſu prohibita eſt c. 28. n. 1.f.184.

Feudi alienatio in. totum corruit ſi qualitas prohibita addatur c.29.nu. 10.et 11 fo.188.

Feudum nouum quodnam ſit, & an dicatur nouum ratione nouę conuentionis,& an ſit idem reſpectu renunciãtis,& aliorum Agnatorum,& quid in feudo à Patre filio refutato c. 10. nu. 24.25.27.fo.125.& ſeq.

Feudum antiquum quodnam ſit ibid.

Feudum non eſt de alienari prohibitis, neque aſſimilatur rei Sacrę Campoq; Martio ,& cum aſſenſu vendi poteſt ibid.n.19.fo.126.

Feudum conceſſum iuxta vſum,& conſuetudinem Regni Sicilię cenſetur de iure francorum c.13.nu.1 fo.136.

Feudum,nec in totum,nec in partem poteſt ſine conſenſu Domini alienari c. 15.nu.11.fo.145.

Feudum ad longum tempus locari non poteſt c.1.nu.37.fo.91.

Feudorum commercium non eſt prohibitum,ſed modum commercij c.10.nu. 11.fo 125.

Fictio rei non tranſmiſſibilis addi non poteſt c.27 nu.15 fo.181.

Fideicõmiſſa licet regulariter ſint odioſa,ea vero quę ſunt ordinata pro conſeruanda agnatione ſunt fauorabilia

deciſion.4.num.2.fol.9.
Fideicommiſsi *verba ſtrictè debent intelligi ibid.nu.8.*
Fideicommiſſum *inducitur prohibitione de non alienando ibid nu.1.*
Fideicommiſſum *poteſt fieri in feudo conceſſo cum clauſula feudi naturam non habens.ibid.num.4.*
Fideiuſsio *de ſui natura eſt leſiua d. 14. num.5.fo.21.*
Fideiuſſor *conſtituitur in mora per interpellationem deciſion. 18. num. 4. fo.26.*
Fides Parochi *ſumpta ex libro baptizatorum probat atatem d. 14. nu. 11. fo.22.*
Filij *maſculi tenentur feminas de paragio dotare ſeruata forma Conſtitut. in Aliquibus c.7 nu.4.fo.118.*
Filij *minores trienno apud matrem maiores verò apud patrem educandi ſunt, in caſu diuortij, inter virum, & vxorem c.12. n. 1.fo.134.*
Filii *vbi ali debeant,& quid ſtante diſcordia inter patrem,& eos ibid. nu. 5.fol. 135.*
Filij *impuberes non poſſunt habitare ſeorſum à patre etiam per Conſuetud. Neap.ibid.nu.*
Filius *ſibi ſpectantia tanquam filio, & tanquam haredi ſi conſequi non poteſt vti hares conſequitur ea tanquam filius,& quid in feudis c.35.nu. 4. & 5. fo. 197.*
Filius *preſumitur hares patris quando vti talis agit d 33.nu.4.fo.49.*
Fiſcus *ſuccedens in feudo ob lineam finitam tenetur vti hares ad onera defuncti c.30.nu.6.7.8.& 9. fo. 190.*
Forma *à ſtatuto inducta preciſè eſt adimplenda d.48.nu.72.fo.78.*
Formæ *implementum debet eſſe clarum, & certum adeò, vt ſuppletione non indigeat d 11.n.4.fo.18.*
Frater *vterinus non excludit ſororem vterinam à ſucceſsione matris ſeruata forma Conſuetud.Neap. c. 4. num.2. fol.112.*
Frater *vtrinq;coniunctus prefertur coniuncto ex vna tantum latere, & quid per Conſuetud. Neapol. c.18. num. 4. fo.153.*
Frater *dotans ſororem ex cauſa neceſſaria non dicitur extraneus dotans c.34. nu.1.fo.195.*
Fructus *bonorum immobilium taxantur ad rationem quinque pro quolibet centenario d.9.n.11.fo.14.*
Fructus *intelliguntur deductis expenſis d.34.n.7.fo.51.*
Fructus *cenſentur remiſſi ſilentio decem annorum d.48.num.44.fo.74.*
Fructus *dotis poſſunt taxari ad certam ſummam,preſertim publica vtilitate ibid.nu.49.fo.75.*
Fructus *dotis debentur pro oneribus matrimonij ibid.num.50.*
Fructus *dotis debentur, & quid quando ceſſant onera matrimonij ibid.nu 54.*
Fructus *debiti officio Iudicis ſi in condemnatione de eis non habeatur mentio non poſſunt peti in iudicio ſeparato ibidem num.55.*
Fructus *dotis an debeantur officio Iudicis, vel actione de dote ibid. num. 56. et 57.*
Fructus *donationis propter nuptias an debeantur vidua ſoluto matrimonio ibidem nu.6.fo.76.*
Fructus *donationis propter nuptias an debeantur in caſu vergentiæ viri ad inopiam ibid nu.61.*
Fructus *dotis à bextraneo ſoluti non computantur in ſortem ibid.n.74.*
Fructus *feudi poſſunt locari pro toto tempore quo feudum erit penes locatorem c. 1.nu. 16.f.87.*
Fructus *feudi poſſe locari ad longum tempus eſt controuerſum ibid.n.24*
Fructus *medio tempore percepti ſtantibus nullitatibus, quæ opponi poſſunt etiam à reuocare volente reſtituendi ſunt ibid.n.84.fo.101.*
Fructus *percepti per creditorem ex re loco pignoris detenta excomputantur in ſortem c.11.num.6 & 7.fo.133.*
Fructus *ſunt eius qui Dominium rei habet ibid.num.8.*
Fructus *feudi ex pecunia plurium fratrũ empti cõmunicãtur inter eos tanquã alodia-*

lodiales poſtquã sũt ſeparati à ſolo, quę cõmunicatio fit ratione ſocietatis, vnionis, nec nocet in poſterum, ſed quando fratres non habitant ſimul fructus non ſunt comunes c.15.n.8.9.10.12.et 13. *fo.144.& ſeq.*

Fructus *ſequntur Dominium ibid.* n.14. *fo.*145.

Fundo dotali *eſtimato in dotem dato, & poſtr..dum de conſenſu vxoris alienato dicitur tunc facta emptio, & venditio, & in caſu reſtitutionis dotium, tenetur vir ad pretium, & ęſtimationem pro quibus aget mulier ſuper omnibus bonis viri, & in ſubſidium ſuper corpore alienato* c.32. *numer.* 2. 3. & 4. *fo.* 193.

Fundus *in qua cenſus eſt inpoſitus pręſumitur ſufficiens pro ſoluendo annuo redditu niſi contrarium probetur d.* 2. *nu.7.fo.6.*

G

GLoſ. *in l.Codicillis §.inſtituto ff.de legat.2.reprobatur c.1.nu.32.fo.90.*

Gradus *remotior non datur inter deſcendentes reſpectu ſtipitis, ſed omnes habentur, vt filij* c.27.*nu.8.fo.*178.

Grauatus *reſtituere poteſt bona grauata nouo fideicommiſſo ſubijcere d.* 35. *nu.* 1.*fo.52.*

H

HÆredes *primi conductoris in emphiteuſim præferuntur in noua conceſſioue facienda d.* 26. *num.* 1. *fo.* 36.

Hæredis *actiones confunduntur ob non confectum inuentarium in totum ſi ſit hęres vniuerſalis, & pro parte ſi particularis* c.15.*num.24 fo.*147.

Hæredis *inſtitutio quibus concurrentibus etiam nutu facta valeat* c.14.*num.* 2. *fo.*138.

Hęreditas *non adita non transmictitur* c.18 *n.*13.*fo.*156.

Hæreditatis *aditio fit per reuocationem procuratoris à defuncto conſtituti d.*33. *num.9 fo.*50.

Hæres *non tenetur reſtituere, quod ad eum peruenit ex alia cauſa, & non teſtatoris d.*1.*n.*3.*fo.*2.

Hæres *non confecto inuentario non poteſt facere detractiones niſi conſtito, quod non adſint bona reſtitutioni ſubiecta d.35.nu.3 fo.53.*

Hæres *in feudalibus tenetur contribuere pro rata cum hęrede in allodialibus pro ſoluendis oneribus eorum auctoris, & quid ſi hęredum actiones eſſent extinctę* c.15.*num.* 18.22.& 27.*fo.*146.& *ſeq.*

Hæres *in negotijs ceptis cum defuncto non poteſt proprium allegare priuilegium, & proinde non poteſt petere beneficia maximè poſt concluſum* c. 33. *nu.*1.2.& 3.*fo.*144.

Horatius Barbatus *I.C. Doctiß. laudatur d.36.nu.2.fo.53.*

Hypoteca *ſuper pecunia amictitur ſtatim, quod illius Dominium in alios tranſit d.*15.*nu.*3 *fo.24.*

Hypoteca *tacita datur mulieri pro reſtitutione dotis, quę præfertur tacita anteriori, & expreſſę poſteriori, & oritur ſtatim tradita dote* c.32.*num.* 1. *fo.* 193.

Hypotecam *acquirit mulier in boni viri pro tota dote à die promiſſionis dotis factę viro* c. 34. *num.* 8. *fol.* 196.

Hypotecæ *reſoluuntur contractu venditionis reſoluto ex capite nullitatis* c.17. *nu.*2.*fo.*150.

I

IMmunitas, *ſiue exemptio conceſſa certis clauſulis comprehendit etiam exemptionem ab armigeris* c. 8. *nu.* 1. *fo.* 119.

Incluſio *vnius eſt excluſio alterius* c.29. *nu.9 fo.*188.

Indefinita *equipollent vniuerſalibus in legibus, & ſtatutis deciſ.* 1. *num.* 17. *fol.*4.

Iniuriam *leuem facit vilis perſona iniuriata d.*16.*nu.4.fo.25.*

Iniuriati *qualitas conſideratur in puniendis iniurijs ibid.nu.*3.

Inoſ-

Inofficioſæ *dotis querela à quibus poſſit intentari d.* 31. *num.* 1. 2. 3. *&* 4. *fo.* 44.

Inſtantia *quando perempta, & quando finita dicatur d.* 34. *num.* 10. *&* 11. *fo.* 51.

Inſtitutio *nutu facta, an, & quando valeat c.* 14. *nu.* 13. *fo* 142.

Inſtrumentum *dicitur euidens probatio d.* 3. *n.* 2. *f.* 7.

Inſtrumentum *conditionale extrinſecam probationem requirens an, & quando liquidari poſſit via ritus M.C. V. c.* 3. *nu.* 7. *&* 8 *fo.* 100.

INTELLECTVS.

Achill. de Graſs. deciſ 5. de ſent. & re Iudicata *d.* 34 *num.* 12. 13. *&* 14. *fo.* 51.

Alex. in conſ. 74. *d.* 48. *nu.* 22. *f.* 71.

Andr. de Iſer. in Conſtit. vt de ſucceſſionibus *c.* 27. *num.* 13. *fol.* 180.

Caputaquens deciſ. 365. *d.* 34. *nu.* 29. *fol.* 51.

Conſtit. Regni ſcire volumus *c.* 26. *nu.* 6. *fo.* 173.

Diomed. Marico ndæ in Conſt. conſtitutionem Diuæ memoriæ *c.* 22. *n.* 7. *fo.* 165.

Fabij de Anna auctoris præceptoris in conſ. 120. *d.* 40. *n.* 4. *fol.* 59.

Gloſ. in l. ad diem ff. de Verbor. obligat. *d.* 48. *nu.* 40 *f.* 74.

Gramat. deciſ. 73. *c.* 14. *n.* 14. *fo.* 141.

Innocent. in c. bonæ de Poſtulando *c.* 21. *n.* 18. *fo.* 163.

Napod in Conſuetud. ſi quis hab. fil. *c.* 12. *nu.* 4. *f.* 135.

Soccin. Iun. conſ. 66. *c.* 5. *n.* 1. *f.* 113.

Statut. Beneuent. tit. de dotis reſtitut. *d.* 1. *num.* 13. 18. 19. *&* 20. *fol.* 3. *&* 4.

Statut. Beneuent. tit. de Contractibus minorum *d.* 9. *n.* 2. *fo.* 13.

Statut Beneuent. tit. de Iniurijs corporalibus *d.* 16. *n.* 1. *fo.* 25.

Statut. Beneuent. lib. 2. tit. de iure congrui *d.* 32. *nu.* 19. *f.* 48.

Statut. Vrbis cap. 137. lib. 1. *d.* 48. *num.* 10. *&* 11. *fo.* 70.

Statut. Vrbis cap. 20. & 27. lib. 1. *ibid. n.* 17. 23. *&* 26.

Statut. Vrbis cap. 78. lib. 1. *& cap.* 20. *lib.* 4. *ibid. n.* 27. *&* 29.

Statut. Vrbis cap. 177. lib. 1. *ibid. nu.* 47.

Tex. in cap. cum autem de iure patronat. *d.* 28. *nu.* 11. *fo.* 41.

Tex. in c. nulla 93. diſt. *d.* 41. *num.* 5. *fo.* 61.

Tex. in c. ſint autem 11. quæſt. 3. *ibidem nu* 6.

Tex. in l. cum duobus §. damna ff. pro Socio *d.* 44. *n.* 1. *&* 2. *fo.* 64.

Tex. in l. labeo ff. de nautico fænore *d.* 48. *n.* 33. *fo.* 72.

Tex. in l. Emptorem C. locati *c.* 1. *num.* 52. *fo.* 94.

Tex. in l. final. ff. de rei vindicat. *c.* 20. *n.* 12. *f.* 160.

Tex. in l. eum qui certam ff. de verborum obligat. *cap.* 21. *num.* 1. *fol.* 160.

Tex. in l. in vendendis C. de contrah. empt. *c.* 38 *nu.* 6. *f.* 292.

Tex in l. final. C. ſi maior factus *d.* 9. *n.* 15. 16. 17. *&* 18. *fo.* 15.

Interdictum *retinendæ competit cuilibet poſſeſſori ſiue quaſi Turium incorporalium etiam abſq; titulo d.* 23. *nu.* 1. *fo.* 32.

Interpellatio, *& requiſitio requiritur ad hoc vt fideiuſſor conſtituatur in mora d.* 18. *nu.* 4. *fo.* 26.

Interpellatio *extraiudicialis conſtituit debitorem in mora d.* 48. *num.* 19. *fo.* 41.

Interpellatio *non eſt neceſſaria in promiſſione Iuramento vallata ibidem num.* 21.

Interpetratio *in dubio eſt facienda de caſu licito ibid. nu.* 48.

Intereſſe *dotium non petitum in vita à viro poſt eius obitum ab heredibus peti non poteſt ibidem num.* 5. *fol.* 69.

Intereſſe *dotis petitur officio Iudicis, non Iure actionis ſecundum veriorem opinionem ibid. nu.* 6.

Intereſſe *dotis debetur quando petitur ex poſt facto ratione retardatæ ſolutionis, & quando ab initio fuit in pactum deductum ibid.nu.34.fo.73.*
Intereſſe *habens titulum lucratiuum cenſetur remiſſum ſilentio decem annorum; ſecus onerofum ibid. num. 44. fo.74.*
Intereſſe *voluntatis conſideratur in officijs in quibus ſtrictius proceditur, quam in feudis c.1.nu.12.fo.87.*
Intereſſe *dotis ſequitur illius naturam tanquam acceſſorium, & cum illa tranſit d.48.nu.12.fo.70.*
Intereſſe *conuentum, & non fructus rei ſuper qua cenſus eſt impoſitus debentur c.5.n.6.fo.114.*
Io.Andreas Georgius *in Regno Neap. Regius Conſiliarius Laudatur d. 4.nu. 4.fo.9.*
Io.Bap.de Toro *I.C.Neap. laudatur d. 38.nu.11.fo.57.*
Io.Camillus Maſcambrunus *I.C. Beneuentanus, & Aduocatus Coneiſtorialis in Vrbe laudatur d.10.nu.1.f.17.*
Iudex *non debet pronunciare vltra petita d.14.n.6.fo.24.*
Iudicis *factum dicitur factum partis c. 38.nu.14.fo.193.*
In iudicijs *quaſi contrahitur, & de eius effectu ibidem nu.17.& 19.*
Iuramenti *vis parum obtinet in contractu annullato à ſtatuto ob publicam vtilitatem d.14.n.3.fo.21.*
Inuentarium *ſeparat perſonas bona, & actiones c.15.num.25.fo.147.*
Inueſtitura *in Emphiteuticis non eſt deneganda ei, qui eſt paris conditionis cum primo inueſtito d.26.nu.5.fo. 37.*
Iuramentum *aſſertorium maioris ætatis quando minorem excludat d. 14. num.16.*
Iuramentum *proprium infringere nemo poteſt d.28.nu.1.2.& 3.fo.40.*
Iuramentum *habet uim interpellationis d.48.nu.67.fo.77.*
Iuramentum *damni paſſi cenſetur per Iudicem acceptatum, & iuranti delatum eſto, quod Iudex in cauſa procedat d.49.nu.3.fo.79.*
Iurans *omnia in inſtrumento contenta eſſe vera non poteſt agere iudicialiter niſi obtenta à iuramento habilitatione d.3.nu.7.fo.8.*
Iura *patronatus quomodo probentur d. 6. nu.1.2.& 3.fo.11.*
Iuriſdictio *delegata eſt reſtringibilis ſecus verò ordinaria d.19.n.4.fo.27.*
Iuriſdictio *non prorogatur per ſolum petitionem copiæ libelli d.32.n.18.f.48.*
Iuriſdictio *conceſſa in feudum, & in officium valde differunt c.1.n.40.f.91.*
Ius Accreſcendi *non habet locum in contractibus c.18.n.9.fo.155.*
Ius Adeundi *præſcribitur ſpatio triginta annorum c.7.nu.5.fo.118.*
Ius Canonicum *debet præferri Iuri Ceſareo in Terris Eccleſiæ d.9.num. 19. fo.16.*
Ius in re *conſtituitur per locationem ad longum tempus certum, ſecus indefinitum c.1.nu.20.fo.88.*
Ius offerendi *ceſſat in venditione facta iure creditoris, quod limitatur quando emiſſet alius creditor d.43. n. 1. & 2.fo.63.*
Ius Pontificium *non fouet malam fidem contrahentis maxime quãdo adeſt læſio d.9.n.20.fo.16.*
Ius proprium *in alium commutari non poteſt in feudis c.40.nu.1 fo.209.*

L

LAicus *ex perſona Clerici coheredis ſortitur forum Iudicis Eccleſiaſtici d.32.n.16 fol.47.*
Lapſus *diei adiectum in promiſſione inducit moram d.48.nu.20.fo.71.*
Lapſus *diei inducit moram regularem ibid.nu.36.& 48 fo.73.& 74.*
Laudemium *an debeatur per diuiſionem inter fratres d.39.num.1.& ſeq. fo.58.*
Laudemium *an debeatur quando res emphiteutica ad extraneos hæredes tranſit d.42.n.7.fo.62.*
Laudemium *ſoluitur ex locatione ad longum tempus rerum emphiteuticarum c.1.nu.36.fo.91.*

Le-

Legatum *puellę relictum, vt tali viro nubat an dicatur impedire libertatem matrimonij, & valeat d.21.num.1. fo.29.*
Legatum *ſimplex in dubio non dicitur factum animo compenſandi, & quid ſi non conſiſtit in quantitate, ſed in alijs bonis d.40.n.7.& 8.fo.60.*
Legatum *generali diſpoſitione conceptũ non comprehendit venalia c.31.nu.1. 2.3.4.5.& 6.fo.191.& ſeq.*
Legitima *quid ſit d.1.n.5.f.3.*
Legitima *cenſetur aucta per ſtatutum prohibentem aſcendentes diſponere niſi de certa parte ibid.n.6.*
Legitima *liquidatur attento tempore mortis teſtatoris ſicuti paragium c.11. nu.1 fo.131.*
Legitima *in vita filio aſſignata auctis bonis paternis quando augeatur ibid. num.3.fo.132.*
Legitimam *exigere viuo patre eſt contra ius d.38.n.2.fo.56.*
Leſio *debet interuenire ad hoc vt reſtitutio in integrum concedatur, et quando interueniſſe dicatur d.47.n.2.& 3. fo.66.*
Leſio *enormiſſima in quo conſiſtit c. 1. n.76.fo.99.& qualis ſit arbitrio Iudicis relinquitur ibid.n.77.*
Leſio *enormiſſima equiparatur dolo ex propoſito ibid.nu.83.fo.100.*
Leſio *in locatione quomodo probanda c. 2.n.10.& 11.fo.104.*
Leſio *vltra dimidiam quæ dicatur ibid. n.14.15.17.& 18.fo.105.*
Lex *comprehendit quicquid in ratione conſiſtit c.21.n.11.fo 162.*
Libelli *ſolemnitate non opus eſt in Regno in ciuilibus, & miſtis c.1.n.63.fo.95.*
Liber *mercatorum concurrentibus adminiculis probat etiam inter tertios d.25. n.10.f 35.*
Locari *ad longum tempus non poſſunt res pupilli ſine ſolemnitatibus requiſitis in alienationibus c 1.n.35.f 90.*
Locatio *ad beneplacitum regulatur arbitrio boni viri d 7.nu.5.fo.12.*
Locatio *vltra decennium dicitur ad longum tempus c.1.nu.14.f.87.*
Locatio *ad vitam locatoris an dicatur ad longum tempus ibid.n.15.*
Locatio *vltra decem annos dicitur ad longum tempus eſto, quod ſit adiunctum pactum reſolutiuum ſequta morte locatoris ibid.n.17.fo.88.*
Locatio *ad vitam quæ ſit c.1.num.21. fo.88.*
Locatio *fructuum feudi ad longum tempus permittitur de fructibus ſeparatis, ſeu ſeparandis, non verò de pendentibus ibid.n.22.*
Locatio *ad vitam locatoris dicitur ad longum tempus ſecundum magis communem opinionem ibid n.23.*
Locatio *vltra decennium dicitur ad longum tempus etiam ſi penſio ſit diſtributa in plures annos ibid.n.25.fo.89.*
Locatio *facta vltra tempus à lege permiſſum non ſubſtinetur pro tempore permiſſo ibid.n.28.*
Locatio *ad longum tempus transfert ius in re ibid.num.33.fo.90.& equiparatur expreſſe hypoteca ibid.nu.34.*
Locatio *facta per uirum de re dotali nullum prejudicium affert vxori ſoluto matrimonio c.1.n.46.fo.92.*

M

Maior *effectus in patria ſua vigore ſtatuti poteſt ſe pro maiori vbiq; gerere d.12.n.3.fo.19.*
Maior *tacens per quinquennium poſt lapſam minorem ætatem cenſetur ratificaſſe contractum ſi tantum deficiebat decretum Iudicis, ſecus ſi aliæ ſolemnitates d.9.n.13.& 14.fo.14.*
Mandatum *inducunt illa verba, quæ mentem patefacientis delictum patefaciunt, ſed non exoptatiua d.29 nu. 4.& 6.fo.43.*
Mandatum *ſpeciale requiritur ad intentandum Iudicium retractus d.32.nu. 2.fol.45.*
Mandatum *de manutenendo datur exiſtenti in poſſeſſione tempore litis mota eiuſq; hęredibus d.33.n.1.& 2.fo.49.*
Manuteneri *debet habens aſſiſtentiam Iuris etiam non probata poſſeſſione d. 22.nu.1.fol.30.*

Mari-

Maritus *locando rem vxoris non tranſfert ius in re in beneficium conductoris c.1.n.42.fo.91.*

Maritus *non poteſt locare feudum,& emphiteuſim vxoris ibid.nu.47.fo.91.*

Maritus *diſponere non poteſt de rebus dotalibus,quod declaratur c.32.nu.7.&* 8.*fol.194.*

Maritus *eiuſq; heredes quando teneantur ſoluere vxori dotem à dotante non exactam c.34.n.2.3.4.& 7.fo.196.*

Mater *non poteſt dare tutorem d.1. num. 8.fol.3.*

Matrimonij libertatem *impedire,& ad illud contrahendum inuitare ſpe lucri diuerſum eſt d.21.n.3.f.29.*

Mercatoris *promiſſio habet vim veræ ſolutionis d.25.n.9.f.35.*

Minor *contrahens contra formam ſtatuti ſi non efficiatur locupletior, non tenetur reſtituere accepta neq; in foro conſcientiæ d.14.n.6.fo.21.*

Minor *veniens aduerſus contractum tenetur reſtituere accepta ibid.n.12.*

Minor *non poteſt alium minorem authorare d.9.n.3.fo.13.*

Minor *in reſtitutione in integrum obtinẽda debet probare ſe leſum ibid. n.17.*

Minor *an reſtituatur aduerſus lapſum temporis ad retrahendum iure congrui c.20.n.1.f.158.*

Mora *contrahitur abſq; interpellatione maximè in obligatione Iuramento vallata d.48.nu.40.41.42.& 43.fo.74.*

Mora *contrahitur per interpellationem, & per moram finitur poteſtas arbitrandi c.38.nu.* 20. 21.& 22.*fo.* 294. *& ſeq.*

Mora *regularis, & iregularis ,quæ ſit & quando dicatur d.48.n.30.f.72.*

Mors *omnia ſoluit d.37.n.7.fo.54.*

Mulier *minor poteſt dare immobilia inæſtimata in dotẽ viro d.1.n.9.&* 10.*f.3.*

Mulier *ali debet ex dote eſto, quod trãſiuit ad obſequium viri d.48.n.8.f.69.*

Mulieri *competit actio pro dote ab extraneo promiſſa cum electione procedendi tam contra promiſſorem, quam contra heredem viri ibid. n.14.f.70.*

Mulieri *pro reſtitutione dotis obligata ſunt omnia bona viri ad eius electionem, & habet hypoteca tacita, quæ præfertur tacita anteriori,& expreſſa poſteriori,& oritur ſtatim tradita dote c. 32. nu. 1. fo.193.*

N.

NEganti *incumbit onus probandi d. 23.nu.8.fo.32.*

Nepotes *ſuccedunt auo in feudis,quando pater eius deliquit adeò, vt feudo priuandus veniat c.35.n.1.3.& 6.fo.197.*

Neptis *ex primogenito excludit patruum in ſucceſſione feudalium, quia ſemper præfertur linea primogeniti c.27. nu.7.fol.178.*

Nobilitatis *Beneuenti Deputati gerunt negotia illius Collegij vti procuratores ſubminiſtrando expenſas,quæ poſtea à nobilibus pro rata repetuntur d.17.n. 1.fol.25.*

Nobilium *cætus repræſentatur per maiorem partem, & Concluſiones factæ per maiorem partem ſingulos obligant ibid.n.3.& 5.*

Notario *atteſtanti de numeratione creditur d. 15.nu.9.fo.24.*

Nullitas *contractus inſpicitur reſpectu temporis initi contractus c.1.num.86. fo.101.*

Nullitates,*& præſcriptiones prouenientes ex corpore iuris in vim dilatoriæ oppoſitæ impediunt litis ingreſſum dummodo altiorem indaginem non requirant d.32.nu.23.24.25.& 26.fo. 49.*

O.

OBligationẽ *remittere eſt augere feudum c.40.n.7.fo.210.*

Obligatus *pro omnibus,& ſingulis in inſtrumento contentis cenſetur obligatus pro enunciatis in eod. 48.nu.46.fo.74.*

Obreptio *non eſt quando tacita ſunt ea in quibus partes conueniunt d. 25. nu. 13.fo.35.*

Officialis *deſtinatur ad beneplacitum non poteſt ammoueri infra tempus, quod officium durat d.7.nu.3.fo.11.*

Officialis *non poteſt exercere per ſubſtitutum*

Digitized by Google

tum ſine licentia c.1.num.13.fol.87.
Officialis in officio nec dominium nec aliud ius reale habet,ſed tantum adminiſtrationem.exercitium, & emolumentorum perceptionem ibid. n.38. fol.91.
Officiorum creatio eſt de regalibus ibid. num.2.
Officiorum nil eſt in conſideratione antequam incipiatur adminiſtratio c. 23. n.7.fo.167.
Officiorum non habentium annexam iuriſdictionem, nec coercitionem alienatio de iure communi non eſt probibita c.24.n.1.fo.169.
Officium Curſoris maioris ad Collationem Catolicę Maieſtatis ſpectat c. 1. num.1.fo.86.
Officium curſoris maioris eſt de Regalibus ibid.nu.2.
Officium Curſoris maioris eſt magnę dignitatis,& confidentię ibid.nu.7.
Officium cuius collatio ad Regem ſpectat eſſe in poſſe ſenis, & non iuuenis fiſco intereſt c.26.nu.13.fo.175.
Omiſſa per Notarium in teſtamento poſſunt probari per teſtes c.14.n.6.f.140.
Omiſſum in contractibus cenſetur pro omiſſo, & ſtrictè eſt facienda interpretatio præcipuè quando agitur contra donantem c.18.n.8.f.154.
Originarij ſunt exteris preferendi in collatione beneficiorum d. 23. num. 13. fo.33.
Origo non mutatur ex cauſa ſuperuenienti c.33.n.4.fo.195.

P

PActum, vt veniat leuiſſima culpa valet d.44.n.3.f.64.
Pactum ab initio petitum inferuit pro interpellatione d.48.nu.65.f. 77.
Pactum adiunctum contractui non alterat regulariter illius naturam c. 1. nu. 18.fo.88.
Pactum, vt tot ſint locationes quot ſunt anni fieri non poteſt ibid.n.29.fo.89.
Pactum vſurarium fieri non poteſt tacitè,nec expreſſè c.11.nu.9 f.133
Pactum,vt volens quis vendere alter teneatur emere non valet, & de ratione, ſed limita quando tale pactum eſſet reciprocum c.38. num. 6.7.8. 9.10. 11. 12.13.16.& 18.fo.192.& ſeq.
Paragium licet non ſit vere legitima tamen in eius locum ſuccedit c. 11.n.2.et 3.fo.132.
Paragium in Regno eſt ſubrogatum loco legitime, & quantum ſit c.30. num.1. fo.189
Pars pretij in feudis nouis quare debeatur c 10.n 31.fo.130.
Pars pretii non debetur in feudo quęſito ex munificentia Principis,& alio modo quam pretij ibid.num.31.fo.131.
Particula ſtatim intelligitur cum aliquo temporis interuallo etiam vſq; ad duorum menſium d.25.n.11.& 12.fo.35.
Patruus excludit neptem à ſucceſſione, aut quando is moritur ſuperſtite filio, & ex altero filio premortuo nepte quo caſu neptis ex filio non excludit amitam,ſed vna ſimul ſuccedunt c.7. nu.1. & 3.fo.118.
Patruus, & Nepos ſi concurrunt in ſucceſſione aſcendentis quis preferatur c. 27.num.6.fo. 178.& quid in ſucceſſione Collateralis ibid.nu.12. 16.17. 18. & 19.& quid in feudo nouo n. 20.21. & 22.fo.180.& ſeq.
Pecunia numerata non requiritur in venditione cenſus alias impoſiti d.15. num.8.fo.24.
Pecunia numeratur inter bona mobilia d.36.n.1.fo.53.
Pecuniæ receptione probata dicitur probata verſio in vtilitatem recipientis d. 14.nu.13.14.& 15.fo.22.
Pecuniæ veniunt bonorum appellatione, & earum Dominium per commiſſionem acquiritur d. 15.nu. 1.fo.23.
Pedaggio venditio intelligitur vendita comoditas percipiendi emolumenta c.1. nu. 26.fo 89.
Pena fugæ à carceribus eſt arbitraria d. 38.nu.10.fo.57.
Pena arbitraria non poteſt extendi ad mortem incluſiuè ibid.n.11.
Perſonę induſtria cenſetur electa in officio Curſoris maioris c.1.num.8.fo. 86.

Peti

Peti *debet, quod eſt promiſſum d.* 48. *nu.* 37.*fo.*73.
Piſcatio *prohiberi poteſt, quando Piſces ſunt pragnantes, & ne fiat cum herbis venenatis* d.46.nu. 3.f.65.
Pluralitas *actuum non præſumitur d.* 29.n 1.f.42.
Pontifex *poteſt Iuramenta remittere, & interpretrari d.* 14.nu.1.f.20.
Portio *debita vigore Conſuetud. Neap. debetur Iure hereditario e.* 29. num.2. fo.156.
Poſſeſsio *poſterior nullum operatur effectum d.* 37.nu.4.& 15.f.54.
Poſſeſsio *transfertur per Conſtitutum ibid.nu.*14.
Poſſeſsionem *non probat inſtrumentum locationis contra tertium, ſed bene contra conducentem ibid.nu.*10.& 11.
Poſſeſsionis *caſa poteſt mutari abſq; declaratione ex nouo titulo, & multo fortius eum declaratione ibid.num.* 12. & 13.
Poſſeſſor *etiam iniuſtus non debet ſua poſſeſſione priuari ibid.n.*55.
Poſſeſſor *ſecundus debet expellere primum pro validitate actus ibid.n.*16.
Poſſeſſor *ſemper eſt citandus ab intereſſe prætendentibus ſuper re poſſeſſa ibid. num.*17.
Poſsidentis *conditio melior eſt c.* 28.*nu.* 6 *fol.*184.
Poſtulatio *Principi oblata reuocari non poteſt e.*23.*n.*10.*fo.*168.& *e.*26.*n.*12. *fo.*174.
Præiudicium *nullum infertur Domino per alienationem eque idoneo factam quò caſu tenetur conſentire, vel haberetur ac ſi conſentiſſet c.*26.nu.7.fo.174.
Prælatus *non poteſt expreſſè Iuribus Eccleſiæ renunciare, ſed benè tacitè lapſu temporis e.*20.n.4.fo.158.
Præſcribi *an poſſit pro una parte vigore priuilegij, & pro alia vigore præſcriptionis* c.36.nu.9.& 10.f.199.
Præſcriptio *quę admittatur aduerſus remedium Saluiani interdicti* d.43.n.6. fo.63.
Præſcriptio *incepta cum maiore currit etiam contra minorem poſtea ſuccedentem abſq; remedio reſtitutionis in integrum c.*20.nu.7.f.159.
Præſcriptio *iuris retrabendi inducta per Conſtit. Sancimus currit etiam contra pupillos, & minores abſq; remedio reſtitutionis in integrum ibid.nu.*8.
Præſcriptio *ſemel interrupta amplius continuari non poteſt c.* 28. *num.* 10. *fo.*186.
Præſcriptio *nulla procedit abſque bona fide ſaltim præſumpta e.* 36. *num.* 4. *fo.*198.
Preſcriptione *centenaria preſcribitur etiam contra Eccleſiam Romanam, & talis preſcriptio æquiparatur priuilegio; innititur in bona fide, & ſi conſtet de titulo inualido corruit etiam ſi eſſet mille annorum e.*36.*num.* 1.2.3.5.6.7.& 8.fo.198.
Præſentia *ſola non ſufficit ad authorandum quando opus eſt loquela, et expreſſione verborum d.*11.*n.*2.*fo.*18.
Preſumptio *eſt pro veritate decreti d.*27 *nu.*2.*fo.*38.
Preſumptio *cedit veritati e.*2 *num.* 11. *fo.*104.
Prætium *quando ſuccedat loco rei c.* 18. *nu.*11.*fo.*155.
Pretium *bonorum antiquorum quando conſuetudini Neapolitana ſubiaceat ibid.n.*12.
Prætium *ſuccedit loco rei in bonis dotalibus c.*32.*n.*6 *fo.*193.
Princeps *poteſt proferre ſententiam extra petita ſola facti veritate inſpecta e.*1.*nu.*65.*fo.*97.
Princeps *non eſt Dominus rerum particularium c.*6.*nu.*1.*fo* 116.
Princeps *de ordinaria poteſtate non poteſt auferre bona tertij etiam infidelis, & neque de poteſtate abſoluta, poteſt tamen id facere ex cauſa, ſed ſoluto prætio e.*6.*n.*1.3.& 4.*fo.*116.
Priuilegia *Ciuitati conceſſa extenduntur ad caſtra d.*10.*n.*2.*f.*27.
Probare *debet qualitatem à ſtatuto requiſitam, qui in eo ſe fundat d.* 46. *nu.* 69 & 70.
Probatio *apertiſſima admittitur contra publicũ inſtrumentũ d.* 3.*n.*3.& 5.*f.*7.

Probatio *per depoſitionem damnorum paſſi cum Iuramento vigore ſtatuti inducta permittitur d.49 nu.2.fol. 29.*
Probatio *ſit etiam ex Chronicis, & hiſtorijs d. 50.nu.2.fo.81.*
Probationes *quæ requirantur in remedio Saluiani interdicti d. 38.num. 6. fo.*57.
Probatur *ætas, ac ortus filiorum per librum paternum maximè iunctis adminiculis d.9. n.4.5.6.& 8.fo.*14.
Probatur *defectus decreti Iudicis quando de eo in Inſtrumento non ſit mentio d* 11.*n.*1.*fo.*18.
Procurator *tenetur ſeruare illas ſolemnitates quas ſuus principalis ſeruare teneretur in loco vbi ſit contractus d.* 10 *nu.*5.*fo.*17.
Procurator *repetit expenſas ab eo quorum negotia geſſit, etiam ſi ſuccubuerit,& quid in expenſis factis pro honoribus d.*17.*nu.*2.*&* 5.*f.*26.
Procurationis *mandatum cenſetur factum in loco vbi tranſmittitur,& non vbi conficitur ideoq; illius loci ſolemnitates ſunt adhibendæ d.* 10.*n.*2.*f.*17.
Procuræ *mandatum debet inter alia continere nomen Procuratoris d.* 32.*n.* 1.*f.*45.
Procuræ *mandatum nunquam præſumitur niſi probetur ibidem n.*3.
Prohibitio *Principis vim legis obtinet c.*9.*nu.*5.*f.*121.
Prohibitus *diſponere ſtantibus filijs non poteſt illis ſubſtituere d.*1.*n.*1.*fo.*2.
Prohibitus *diſponere à ſtatuto dicitur vſusfructuarius ibid.n.*4.
Promiſſio *facti alieni etiam pena appoſita eſt inefficax d* 18.*n.* 1.*fo.*26.
Promiſſio *renunciandi reuocari poteſt c.* 25.*nu.*4.*&* 5.*fo.*171.
Proſper Farinacius *fuit Locumtenens Vicegubernatoris Beneuenti d.* 38.*nu.* 10.*f.*57.
Proteſtatio,*vt appoſita pacta cõtra Iuris formam pro non appoſitis habeantur operatur validitatem contractus etiam aliter inualidi d.*3.*n.*10.*fo.* 8.
Proteſtatio, *vt cenſus impoſitus intelligatur iuxta Bullam Pij V. preſeruat eum à nullitate non obſtantibus pactis illicitis d.*25.*n.*1.3.4. *&* 5.*fo.*34.
Proteſtatio *de conſenſu contrahentium facta,& tendens ad contractum limitandum preſeruat Ius proteſtantis ibidem nu.*2.
Publicatio *legum præſumitur ex temporis longinquitate d.*38.*n.*9.*f.*57.

Q.

Q Varentigia *inſtrumenti quid ſit,& quid operetur c.*3.*nu.*9.*fo.*110.
Queſtores, *& conſeruatores pecuniæ fiſcalis ſunt inter Officiales Iuſtitię c.* 21.*nu.*19.*fo.*163.
Qui altari ſeruit *de altari viuere debet d.*23.*nu.*14.*fo.*33.

R.

R Athiabitio *cõtractus ab initio nulli dicitur nouus contractus, & retrò non trahitur; & quid ſi actus ab initio non fuerit nullus, & quid ſi non adeſſet tertij pręiudicium, ſed ſolum ratificantis damnum c.*10.*nu.*4. 7.8. 19.21.*fo.*126.*& ſeq.*
Ratio *eadem vbi militat eadem Iuris diſpoſitio etiam ex vi comprehenſionis militat d* 1.*n.*16 *fo.*4.
*Ratio licet non expreſſa quãdo eadem eſt habetur pro expreſſa c.*21.*n.*9.*f.*162.
Rector per collationẽ beneficij,& inductionem in poſſeſſionem,efficitur poſſeſſor omnium,rerum,& iurium ſuę curæ d. 22.*n.*2.*&* 3.*fo.*30.
Redire *quis non poteſt amplius ad ius renunciatum c.*38.*nu.*18.*fo.* 294.
Refutatio *feudi in proximè immediate ſucceſſurum valet ſine aſſenſu,ſed ſi in ea addatur qualitas, vel ſiat reſeruato vſufructu in totum corruit c.*29.*n.*12. *fo.*188.
Refutatio feudi operatur,vt poſterior ſiat anterior,& admittatur ad feudum, ſed ſi res in alium trãsferretur diceretur potius alienatio,quam refutatio c. 40.*nu.*4.*&* 5 *f.*209.
Regalia *dicuntur ea, quæ conſueuerunt ſpectare ad Regem,& per ipſum conferri c.*21.*nu.*4.*fo.*161.
Regalia *miniſtrare abſq; aſſenſu Regis*

eſt Maieſtatis diminutio ibid.nu.5.
Regalium alienatio prohibita eſt de iure cōmuni,& Regni Neap.c.1.n.4.et 5.f. 86.quod tāto magis procedit in Regalibus annexis poteſtati Principis ibid.n.6
Regalium iurium alienatio in Regno eſt omninò prohibita per Conſtit. ſcire volumus, quę extenditur etiam ad bona patrimonialia,& fiſcalia,& datur reuocatio ſtante nullitate alienationis c. 21.n.6.8.& 16.f.162.& ſeq.
Regula, quod potui nolui, quod volui adimplere nequiui valde viget in feudis c.15.n.15.f.145 qua caſu ſit applicanda c.29.n.16 f.189.
Relatum eſt in referente cum omnibus ſuis qualitatibus d.29.n.2.f.42.
Releuii ſolutio inducit præſumptionem rei feudalis, & quod perueniat iure ſucceſſionis c.10.nu.26.f.129.
Remedium l.2.C.de reſcind.vend.an habeat locum in contractu locationis c. 1.n.79.80.& 81.fo.99.& an in hoc remedio veniant fructus ibid.n.82.
Remedium l.2.C.de reſcindenda vēditione locum habet in locatione etiā ea finita,& an aduerſus iſtud remediū detur præſcriptio,& quanti temporis, & an locum habeat ſtante renunciatione; An veniant reſtituendi fructus, & an intelligatur pro tempore præterito c.2.n.1.2.3 4.6.16.18.19.& 23. fo.102.& ſeq.
Renunciatio non inducitur per promiſſionem petendi licentiam renunciandi, immo talis promiſſio eſt reuocabilis c. 21.n.2.3.14.& 15.f.161.& ſeq.
Reſciſſio contractus an fiat inſpecto tempore,& loco contractus,an verò Iudicij c.2.n.5.f.103.
Reſcriptum Principis non publicatum ſubditos non ligat, & ſcientia ſubditorum abſque publicatione non nocet d. 38.nu.4.& 7.f.56.& 57.
In Reſcripto Principis videntur conceſſa ea,quæ alijs incommodum non afferūt niſi expreſsè aliter dicatur c.27.n.23. fo.183.
Reſignatio in manus Domini ne dum non eſt prohibita,ſed permiſſa, tam in feudis,quam in officijs c.23.n.8.f.167
Reſignatio, & retroceſſio vtilis dominij, quam Vaſſallus facit Domino dupliciter ſe habet nempe ex cauſa primeua, & neceſſaria,& ex cauſa primeua,& voluntaria c.1.nu.54.f.94.
Reſignatio, ſeu refutatio facta ex cauſa primeua,et neceſſaria, operatur vt hypoteca reſoluantur, ſed hoc procedit ſolum in feudis,& in ſimplici, & pura refutatione ibid.n.56.57.& 58.f.95.
Reſignatio,quam Vaſſallus facit de feudo in manibus directi Domini dicitur actus voluntarius c.1.n.53.et 56.f.94
Reſtitutio competens Eccleſiæ intra quatriennium ſi eſt enormiſſima peti poteſt etiam eo elapſo c.2.nu.8.fo.104.
Reſtitutio non tam de facili conceditur minoribus pro lucro captando, quā pro damno vitando c.20.n.9.f.159.
Reſtitutio non datur minori niſi concurrente leſione c.39.n.1 f.296.
Reſtitutio non datur minori ſi maior factus per quadriennium tacuerit ibid. num.2.& 3.
Reſtitutus ad omnia per Principem intelligitur reſtitutus ad Officium non autem ad feuda alijs conceſſa c. 1. nu. 39 fo 91.
Retētio datur poſſeſſori c.13.n.4.f.138.
Retrahens vigore ſtatuti tenetur obſeruare requiſita per eum alias cadit à iure retractus c.20.num.6 fo.158.
Reuocandi ius in totum dependet à nullitate contractus c.23.n.2.fol 166.
Reuocatio cōtractus à iure prohibiti eſt inducta tam per ius canonicum, quam ciuile,quam feudorum,et Conſt. Regni c.23.n.1.& 3.fo.166.
Reuocatio,qua fit vigore Conſt. Conſtitutionem diuę memoriæ requirit prohibitionem contractus tali modo, quod actus annulletur c.24 nu.2.fo.169.
Reuocatio alienationis feudi ex quibus cauſis inducatur, & ex quibus non c. 26.nu.4.& 5.fo.173.
Roma eſt cōmunis patria c.3.n.4.f.109.

Sal-

S.

Saluiani interdicti *remedium compe-tit contra tertium poſſeſſorem d.* 43. *nu* 3.*fo.*63.

Saluiani interdicti *remedium eſt pinguius hypotecaria ibid.* n.5.

Scriptura *originalis dicitur ex identitate manus, & non temporis prioritate* d.9. nu.9 *fo.*4.

Scriptura *priuata iuſtificata quo ad aliquas partitas facit fidem quo ad omnia* ibid.nu.7.

Scriptura *priuata in antiquis probat* d. 50.*nu.*1.*&* 5.*fo.*8.

Scriptura *priuata poſita inter authenticas probat* ibid.n.3.

Scriptura *priuata neq; fauore pia cauſa probat* ibid.nu.7.*fo.*82.

Scriptura *priuata antiqua roboratur obſeruantia ſubſequta ibid.nu.*9.

Scriptura *priuata ad hoc, vt probet debet in ſe continere ſolemnia, & requiſita neceſſaria ibid.nu.*10.

Sētentia *lata ſuper indicio imētato abſq; actione nulla eſt, & an partis oppoſitionem requirat d.*2.*nu.*3.*&* 4.*fo.*6.

Sententia *qua ex actis non iuſtificatur dicitur notorie iniuſta ibid.nu.* 6.

Sententia *quę non eſt Libello conformis nulla eſt d.*15.*nu.*7.*fo.*24.

Sententia *lata pro vno prodeſt alteri habenti idem ius* c.1.n.50.*fo.*93.

Sētentia *quā teſtamētū eſt reſciſſum prodeſt alijs qui in iudicio nō fuerūt, ſicuti ſententia lata pro vno legatario, pro vno ſotio, & vno reo debēdi* ibid n.51.

Sentētia *in Regno poteſt proferri ex alia cauſa quā deducta in Libello nec opus eſt, quod ſententia feratur conformis Libello* ibid.nu.64.*fo.*96.

Sententia *vltra petita protuli non poteſt, nec alio modo, quā fuit petitum, & ſententia ſic lata eſt nulla, & hoc procedit etiam vbi agitur ſummarie, & ſine ſtrepitu, & figura iudicij, vt in Regno Neap.*c.15.*nu.*19.20.*&* 21.*fo.* 145.

Sententia *exequtio impeditur taciturnitate* 30.*annorum d.*24.*nu.*11. *& ſeq. fol.*50.

Societas *quibus coniecturis, & praſumptionibus cenſeatur tacitè inducta* d. 8. *nu.*1.*&* 2.*fo.*12.

Socius *non obligatur pro ſocio niſi pecunia verſa ſint in arcam communem ibid.* nu.4.

Solemnitates *debent interuenire in ipſo actu, & in inſtrumento d.*10.*nu.*6.*fo.*18.

Solemnitates *ex temporis diuturnitate praſumuntur* d.42.n.4.f.62.

Soluere *non dicitur qui ſtatim eſt recepturus, neq; pecuniarum dominium in alium transfert d.*15.*num.*4.*fo.*24.*limita, vt nu.*10.

Statuta *loci vbi fit contractus ſunt attendenda, ſed quò ad perſonas attenditur locus perſonarum d.*62.n.1.*&* 2.f.19.

Statuta *Papalia dicuntur quę ſunt à Sūmo Pontifice confirmata, & perſonas Eccleſiaſticas ligant d.*20.*nu.*1.2.3.4. *&* 5.*fo.*28.

Statuti *verba negatiua auferunt poteſtatem diſponendi, & in dubio referuntur ad vltimas voluntates d.*1.n.2.*f.*1.

Statuti *beneficio non gaudet qui illius ſolemnitatem non ſeruat d.* 32. *num.*22. *fol.*48.

Statuto *loci contractus preſumuntur ſe conformare contrahentes* c.18.*num.*6. *fol.*154.

Statutum Beneuentanum *[illegible] de contractibus minorum diſponit reſpectu ſolemnitatis actus ideoq; extra territorium non porrigitur d.*13.*num.* 1.*&* 2. *fol.*19.

Statutum *in dubio dicitur reſpicere publicam vtilitatem d.*14.*n.*2.*fo.*21.

Statutum *annullans contractum ob publicam vtilitatem omnia in eo contenta annullat ibid.nu.*4.

Statutum *de contrahendo matrimonio cū certa perſona valet d.*21.*n.*8.*fo.*30.

Statutum *loci mariti defuncti attenditur in reſtitutione dotis, & quid ſi aliter fuerit pactum* d.48.n.6.*fo.*77.

Statutum, *& lex cenſentur inducta pro forma quando eis datur ordo prioris, & poſterioris ibid.n.*71.*fo.* 78.

Statutum *loci domicilij viri, & non celebrati contractus attenditur in materia dotis, dum contrahentes aliter non cō-*

uenē-

uenerint, quod procedit etiam ſi locus reſtitutionis dotis eſſet alibi deſignatus c.3.n.1.2.& 3.& 6.fo.19.& ſeq.
Statutum *inducitur per Populi conſenſum* c.39.n.4.& 5.fo.207.
Subreptio, & *Obreptio ſunt vnum, & idē, et uitiāt reſcriptū maximè ſi adeſſet calliditas* c.27 n 1.2.3 & 4.f.176.
Subreptio, & *mendacium efficiunt, vt impetrata non iuuent* c.29.n.5.fo.187.
Subſtantialia *contractus non comprehenduntur ſub dictionibus cęteratis, & facultate extendendi ad Conſilium ſapientis* d.11.nu.3.f 18.
Subſtituendi *poteſtate conceſſa non cenſetur conceſſa poteſtas locandi* c.1.nu.66.fol.97.
Subſtitutio *Vulgaris poſt aditam hęreditatem expirat* c.18 n.2.fol.153.
In Succeſſione *aſcendētis prouiſio circa filium comprehendit totam deſcendentiam ab illo filio* c.27.n.9 fol.178.

T

Taciturnitas *triginta annorum obſtat petenti exequtionem ſententia* d.34.nu.1.2.3.& 4.fo.50.
Taciturnitas *minoris per quinquennium poſtquam maior efficiatur ſanat tantū defectū decreti Iudicis, non vero cęteros defectus cōtractus* d.47.n.5.fo.67
Teſtamentum *non valet niſi teſtator habet teſtamenti factionem tempore quò fit* c.9.nu.6.fo.121.
Teſtamenti *validitas ex quibus dignoſcatur* c.14.nu.1.fo.138.
Teſtandi *facultas eſt de Iure gentium ideoq; Princeps eam tollere minime poteſt* c.9.n.7.& 8.f.122.
Teſtator *poteſt ad libitum grauare res heredis ſui* d.25.nu.4.fo. 53.
Teſtator *dicitur articulate loqui dum reſpondet ſic*.c.14.n.7.fol.140.
Teſtator *poteſt hęredem ſcribere propria manu ſi alioqui non poteſt, & valet inſtitutio ibid.nu.9.*
Teſtator *mutus ex accidenti poteſt ad nutum fidei committere, & codicillare ibid.nu.10.*
Teſtatoris *ſola reſponſio ad interrogationem Notarij ſuper inſtitutione hęredis an ſufficiat ibid.n.5.*
Teſtes *de immemorabili ſunt habiles ſi habent annos quinquaginta quatuor* d.27.n.5.fo.38.
Tex.in L. exigere dotem ff. de Iudic. *non ceſſat quando ſolutio eſt promiſſa extraneo* c.3.nu.5.fol 110.
Tex.in l.final ff.de rei vindicat. *quando procedat* c.20.nu.12.f.160.
Tortura *debet inferri ſecundum conſuetudinem prouincię* d.29.nu.7.fo.43.
Tutor *non poteſt conſtituere dotem pupillę in bonis ſtabilibus abſq; Iudicis decreto* d.1.n.7.f 3.

V

Variare *non poſſunt compatroni qui alias pręſentauerunt in Iure patronatu maxime lite pendente* d.28.n.4.8.9.10.12.fo.41.
Vaſſallus *poteſt diſponere de fructibus feudi etiam poſt eius mortem, ſed non per hoc conſtituitur Ius in ipſo feudo* c.15.n.16.& 17.f.145.
Venditionis *rei feudalis ſine aſſenſu non dicitur ab initio nulla, ſed eſt in pendenti donec expediatur aſſenſus* c.10.n.9.fo.126.
Venditoris *ſubſtantialia ſunt res pretium, & aſſenſus Domini, quando agitur de re feudali* c.10 n.12. fo. 127.
Verba *exoptatiua non inducunt mādatū ad delictum* d.29.n. 4. & 6.fol.43.
Vita, & militia *debetur fratri ſecundogenito per Conſtit. Regni Comitibus, ſed pars pretij in feudis nouis ex doctrin. Iſer.*c.10.nu.30.f.130.
Vocatus *per inueſtituram feudi gaudet ijſdem prerogatiuis, ac vocati in teſtamento* c.13.nu.3.f.137.
Voluntatem *mutare in contractibus quando quis poſſit* c.21.n.1.fo.160.
Vtile *per inutile vitiatur in contractibus rei alienari prohibitis* c.1.n.27.fo.89. & *precipuè in feudis* c.29.n.3.fo.187.
Vtilitas *publica facit licitum illicitum* d.46.nu 6 fo.65.
Vxor *pro credito dotali eſt manutenenda in poſſeſſionem bonorum viri ſui* d.37.nu.1.2.3.5.& 6.fo 54.
Vxor *poſſidendo bona viri mortui cenſetur illa pro ſuo credito dotali poſſidere ibid.nu 8.*

FINIS INDICIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

L. 90.

Digitized by Google